॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ವಿನಯಪಿಟಕೇ

ಸಾರತ್ಥದೀಪನೀ-ಟೀಕಾ (ದುತಿಯೋ ಭಾಗೋ)

೧. ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಂ

೧. ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಂ

ಸುದಿನ್ನಭಾಣವಾರವಣ್ಣನಾ

೨೪. **ಅನುಪದವಣ್ಣನ**ನ್ತಿ ಪದಂ ಪದಂ ಪಟಿವಣ್ಣನಂ, ಪದಾನುಕ್ಕಮೇನ ವಣ್ಣನಂ ವಾ। **ಭಣ್ಡಪ್ಪಯೋಜನಉದ್ಧಾರಸಾರಣಾದಿನಾ ಕಿಚ್ಚೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಭಣ್ಡಸ್ಸ ವಿಕ್ಕಿಣನಂ **ಭಣ್ಡಪ್ಪಯೋಜನಂ,** ದಾತುಂ ಸಙ್ಕೇತಿತೇ ದಿವಸೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಹಣಂ **ಉದ್ಧಾರೋ,** "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸತುಪ್ಪಾದನಂ **ಸಾರಣಂ। ಚತುಬ್ಬಿಧಾಯಾ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಸಮಣಾನಂ ವಸೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಾಯ, ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನೀಉಪಾಸಕಉಪಾಸಿಕಾನಂ ವಸೇನ ವಾ। **ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸೀ**ತಿ ಹೇತುಅತ್ಥೋ ಅಯಂ ದಿಸ್ವಾನ-ಸದ್ದೋ ಅಸಮಾನಕತ್ತುಕೋ ಯಥಾ "ಘತಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಬಲಂ ಹೋತಿ, ಸೀಹಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಯಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ದಸ್ಸನಕಾರಣಾ ಹಿ ಏವಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕನಂ ಅಹೋಸಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏತ್ಥ "ಭಬ್ಬಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸಪಿ ಅಜಾತಸತ್ತುನೋ ವಿಯ ಅನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸಪಿ ಕತಪಾಪಕಮ್ಮಮೂಲವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವಸೇನ ಅಧಿಗಮನ್ತರಾಯೋ ಅಹೋಸೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಯೇಸಂ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವೇಪಿ ತೇಸಂ ಅನ್ತರಾಯೋ ಹೋತೀತಿ? ಆಮ ಹೋತಿ, ನ ಪನ ಬುದ್ಧೇ ಪಟಿಚ್ಚ। ಬುದ್ಧಾ ಹಿ ಪರೇಸಂ ಮಗ್ಗಫಲಾಧಿಗಮಾಯ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತಾ ತತ್ಥ ನಿರನ್ತರಂ ಯುತ್ತಪಯುತ್ತಾ ಏವ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಸಂ ಅನ್ತರಾಯೋ ನ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಕಿರಿಯಾಪರಿಹಾನಿಯಾ ವಾ ಪಾಪಮಿತ್ತತಾಯ ವಾ ಹೋತಿ, ಕಿರಿಯಾಪರಿಹಾನಿ ಚ ದೇಸಕಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಜ್ಜಪಯೋಗಾಭಾವತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ದೇಸಕವಸೇನ ಪನೇತ್ಥ ಪರಿಹಾನಿ ಸಾವಕಾನಂ ವಸೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ನ ಬುದ್ಧಾನಂ ವಸೇನ। ತಥಾ ಹಿ ಸಚೇ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಧನಞ್ಜಾನಿಯಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಆಸಯಂ ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯಿಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ಏವಂ ತಾವ ದೇಸಕಸ್ಸ ವಸೇನ ಕಿರಿಯಾಪರಿಹಾನಿಯಾ ಅನ್ತರಾಯೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಮುಹುತ್ತಂ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ, ಯಾವ ತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಅತ್ತನ್ತಪಾದಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದೇಸೇತಿ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ಏವಂ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಕಿರಿಯಾಪರಿಹಾನಿಯಾ ಅನ್ತರಾಯೋ ಹೋತಿ ನಾಮ। ಇಮಸ್ಸ ಹಿ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಪರಿಹಾನಿ ಜಾತಾ ಅಪರಿನಿಟ್ಠಿತಾಯ ದೇಸನಾಯ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ। ಸಚೇ ಅಜಾತಸತ್ತು ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿತುಘಾತಕಮ್ಮಂ ನಾಕರಿಸ್ಸ, ಸಾಮಞ್ಞಫಲಸುತ್ತಕಥಿತದಿವಸೇ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿತುಘಾತಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ಪನ ನಾಹೋಸಿ। ಏವಂ ಪಾಪಮಿತ್ತತಾಯ ಅನ್ತರಾಯೋ ಹೋತಿ। ಸುದಿನ್ನಸ್ಸಪಿ ಪಾಪಮಿತ್ತವಸೇನ ಅನ್ತರಾಯೋ ಅಹೋಸೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಹಿ ತೇನ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ಪಟಿಸೇವಿತೋ ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ತಂಮೂಲವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವಸೇನ ಅಧಿಗಮನ್ತರಾಯೋ ಅಭವಿಸ್ಸ।

ಯನ್ನೂನಾತಿ ಪರಿವಿತಕ್ಕನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋತಿ ಆಹ "**ಪರಿವಿತಕ್ಕದಸ್ಸನಮೇತ**"ನ್ತಿ। "ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಕಿರಿಯಾಪದೇನ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಏವ ಹಿ ಅತ್ಥೋ "ಯನ್ನೂನಾ"ತಿ ನಿಪಾತಪದೇನ ಜೋತೀಯತಿ। ಅಹಂ ಯನ್ನೂನ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಯನ್ನೂನಾ**ತಿ ಚ ಯದಿ ಪನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯದಿ ಪನಾತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಹಿ ತೇನ ಸಮಾನತ್ಥಮೇವ। ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಉಳಾರುಳಾರಜನಾ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾದಿಉಳಾರುಳಾರಜನಾಕಿಣ್ಣಾ । ಸಚೇ ಅಯಮ್ಪಿ ಪಠಮಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತುಂ ಅರಹರೂಪೋತಿ ಆಹ "**ಪಚ್ಛಾ ಆಗತೇನಾ**"ತಿ। **ಸಿಕ್ಖತ್ತಯೂಪಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ಅಧಿಸೀಲಅಧಿಚಿತ್ತಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾತಸಿಕ್ಖತ್ತಯಯುತ್ತಂ। ಥೋಕಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಇಧಾಪಿ ಸುತ್ವಾ-ಸದ್ದೋ ಹೇತುಅತ್ಥೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಸವನಕಾರಣಾ ಏತದಹೋಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯದಿ ಏವಂ ಅಥ ಕಸ್ಮಾ "ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಏತದಹೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ "**ತಂ ಪನಸ್ಸ ಯಸ್ಮಾ**"ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ ತನ್ತಿ ಪರಿವಿತಕ್ಕನಂ।

ಸಙ್ಖೇಪಕಥಾತಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಪದುದ್ಧಾರಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಮಾಸತೋ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ। **ಯೇನ ಯೇನ ಆಕಾರೇನಾ**ತಿ ಯೇನ ಯೇನ ಪಕಾರೇನ। **ತೇನ ತೇನ ಮೇ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ**ತಿ "ಕಾಮಾ ನಾಮೇತೇ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪; ೨.೪೨; ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭; ಮಹಾನಿ॰ ೩; ಚೂಳನಿ॰ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸ ೧೪೭) ಚ ಆದಿನಾ ಯೇನ ಯೇನ ಆಕಾರೇನ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ತಬ್ಬಿಪರಿಯಾಯತೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಗುಣಂ ಪಕಾಸೇನ್ತಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಬುಜ್ಝಾಮಿ, ತೇನ ತೇನ ಪಕಾರೇನ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ವೀಮಂಸನ್ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಏವಂ ಹೋತಿ ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। **ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾದಿಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಂ ಸೇಟ್ಠಚರಿಯಂ। **ಏಕಮ್ಪಿ ದಿವಸ**ನ್ತಿ ಏಕದಿವಸಮತ್ತಮ್ಪಿ। **ಅಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ದುಕ್ಕಟಮತ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪಜ್ಜನೇನ ಅಖಣ್ಡಿತಂ ಕತ್ವಾ, ಅಖಣ್ಡಅಚ್ಛಿದ್ದಾದಿಭಾವಾಪಾದನೇನ ವಾ। ಅಖಣ್ಡಲಕ್ಖಣವಚನಞ್ಹೇತಂ। **ಚರಿಮಕಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಚುತಿಚಿತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಏಕದೇಸಂ ಅಸೇಸೇತ್ವಾ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಪರಿಪೂರೇತಬ್ಬತಾಯ **ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಕಿಲೇಸಮಲೇನ ಅಮಲೀನಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾಸಂಕಿಲೇಸಾದಿನಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ, ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಂಕಿಲೇಸಮಲಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ವಿಸುದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬತಾಯ **ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ**। ತತೋ ಏವ ಸಙ್ಖಂ ವಿಯ ಲಿಖಿತನ್ತಿ **ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ**। ತೇನಾಹ "**ಲಿಖಿತಸಙ್ಖಸದಿಸ**"ನ್ತಿ। ಪರಿಯೋದಾತಟ್ಠೇನ ನಿಮ್ಮಲಭಾವೇನ ಸಙ್ಖಂ ವಿಯ ಲಿಖಿತಂ ಧೋತನ್ತಿ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತನ್ತಿ ಆಹ "**ಧೋತಸಙ್ಖಸಪ್ಪಟಿಭಾಗ**"ನ್ತಿ। "ಅಜ್ಝಾವಸತಾ"ತಿ ಪದಪ್ಪಯೋಗೇನ **ಅಗಾರ**ನ್ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ ಆಹ "**ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ**"ತಿ। ದಾಠಿಕಾಪಿ ಮಸ್ಸುಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹೇತ್ವಾ "**ಮಸ್ಸು**"ತ್ವೇವ ವುತ್ತಂ, ಉತ್ತರಾಧರಮಸ್ಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸಾಯೇನ ರತ್ತಾನೀತಿ **ಕಾಸಾಯಾನೀ**ತಿ ಆಹ "**ಕಸಾಯರಸಪೀತತಾಯಾ**"ತಿ। **ಪರಿದಹಿತ್ವಾ**ತಿ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಚೇವ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಚ। **ಅಗಾರಸ್ಸ ಹಿತ**ನ್ತಿ ಅಗಾರವಾಸೋ ಅಗಾರಂ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೇನ, ತಸ್ಸ ವಡ್ಢಿಆವಹಂ ಅಗಾರಸ್ಸ ಹಿತಂ।

೨೫. **ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ**ತಿಆದೀಸು "ಅಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೋ"ತಿ ಜಾನನ್ತಿ, ಞಾಯನ್ತಿ ವಾತಿ **ಞಾತೀ,** ಲೋಹಿತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧಾತಿ **ಸಾಲೋಹಿತಾ।** ಪಿತುಪಕ್ಖಿಕಾ ಞಾತೀ, ಮಾತುಪಕ್ಖಿಕಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ। ಮಾತುಪಕ್ಖಿಕಾ ಪಿತುಪಕ್ಖಿಕಾ ವಾ ಞಾತೀ , ಸಸ್ಸುಸಸುರಪಕ್ಖಿಕಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ। ಮಿತ್ತಾಯನ್ತೀತಿ **ಮಿತ್ತಾ,** ಮಿನನ್ತಿ ವಾ ಸಬ್ಬಗುಯ್ಹೇಸು ಅನ್ತೋ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೀತಿ **ಮಿತ್ತಾ।** ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ಸಹಭಾವಟ್ಠೇನ ಅಮಾ ಹೋನ್ತೀತಿ **ಅಮಚ್ಚಾ**। ಮಮಾಯತೀತಿ **ಮಾತಾ,** ಪಿಯಾಯತೀತಿ **ಪಿತಾ। ಸರೀರಕಿಚ್ಚಲೇಸೇನಾ**ತಿ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಾದಿಸರೀರಕಿಚ್ಚಲೇಸೇನ। **ಅನನುಞ್ಞಾತಂ ಪುತ್ತಂ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತೀ**ತಿ "ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಲೋಕಿಯಮಹಾಜನಸ್ಸ ಚ ಚಿತ್ತಞ್ಞಥತ್ತಂ ಮಾ ಹೋತೂ"ತಿ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ। ತತೋಯೇವ ಚ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ತಥಾ ವರೋ ದಿನ್ನೋ।

೨೬. **ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನಾ**ತಿ ಭಣ್ಡಪ್ಪಯೋಜನಾದೀಸು ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ। ತೇನಾಹ "**ನ ಹೀ**"ತಿಆದಿ। ಪಿಯಾಯಿತಬ್ಬೋತಿ **ಪಿಯೋ**ತಿ ಆಹ "**ಪೀತಿಜನನಕೋ**"ತಿ। ಮನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಾಯನತೋ **ಮನಾಪೋ**ತಿ ಆಹ "**ಮನವಡ್ಢನಕೋ**"ತಿ। **ಸುಖೇಧಿತೋ** ತರುಣದಾರಕಕಾಲೇ, ತತೋ ಪರಞ್ಚ ಸಪ್ಪಿಖೀರಾದಿಸಾದುರಸಮನುಞ್ಞಭೋಜನಾದಿಆಹಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಸುಖಪರಿಹತೋ।** ಅಥ ವಾ

ದಳ್ಹಭತ್ತಿಕಧಾತಿಜನಾದಿಪರಿಜನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚೇವ ಪರಿಚ್ಛೇದಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಉಳಾರಪಣೀತಸುಖಪಚ್ಚಯೂಪಹಾರೇಹಿ ಚ **ಸುಖೇಧಿತೋ,** ಅಕಿಚ್ಛೇನೇವ ದುಕ್ಖಪಚ್ಚಯವಿನೋದನೇನ **ಸುಖಪರಿಹತೋ।** ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಾ **ಸುಖೇಧಿತೋ,** ಬಾಹಿರಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಸುಖಪರಿಹತೋ।**

ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಏತಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **"ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಲಭಾಗ"**ನ್ತಿ। ಯದಾ ಜಾನಾತಿ-ಸದ್ದೋ ಬೋಧನತ್ಥೋ ನ ಹೋತಿ, ತದಾ ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ "ಸಪ್ಪಿನೋ ಜಾನಾತಿ, ಮಧುನೋ ಜಾನಾತೀ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಕರಣತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ ಸದ್ದತ್ಥವಿದೂ ಇಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖೇನ ನಾನುಭೋಸೀ"**ತಿ। ತೇನಾಹ **"ಕರಣತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ಅನುಭವನತ್ಥೇ ಚ ಜಾನನಾ"**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ **ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖೇನ ನಾನುಭೋಸೀತಿ** ಕೇನಚಿ ದುಕ್ಖೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ವಿಸಯಂ ನಾನುಭೋಸೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಕಿಞ್ಚೀ"ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಹಿ ಕರಣತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಕತೋ। ತೇನೇವ ಚ ವಕ್ಖತಿ "ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇಪಿ ಪುರಿಮಪದಸ್ಸ ಉತ್ತರಪದೇನ ಸಮಾನವಿಭತ್ತಿಲೋಪೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಜಾನಾತಿ-ಸದ್ದೋ ಸರಣತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತದಾ ಸರಣತ್ಥಾನಂ ಧಾತುಸದ್ದಾನಂ ಪಯೋಗೇ "ಮಾತು ಸರತಿ, ಪಿತು ಸರತಿ, ಭಾತು ಜಾನಾತೀ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ ಸದ್ದಸತ್ಥವಿದೂ ವದನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ಅಥ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಂ ನಸ್ಸರಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ"**ತಿ, ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನನುಭೂತತ್ತಾ ಅತ್ತನಾ ಅನುಭೂತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋಪಿ ಅಭಾವತೋಯೇವ ನಸ್ಸರಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ । **ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇಪೀತಿ** ಅನುಭವನಸರಣತ್ಥವಸೇನ ವುತ್ತೇ ದುತಿಯತತಿಯವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇ। **ಪುರಿಮಪದಸ್ಸಾತಿ** "ಕಿಞ್ಚೀ"ತಿ ಪದಸ್ಸ। **ಉತ್ತರಪದೇನಾತಿ** "ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ ಪದೇನ। **ಸಮಾನವಿಭತ್ತಿಲೋಪೋತಿ** ಉತ್ತರಪದೇನ ಸಮಾನಸ್ಸ ಸಾಮಿವಚನಸ್ಸ ಲೋಪೋ। "ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇಪಿ ಪುರಿಮಪದೇ ಸಾಮಿವಚನಸ್ಸ ಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ "ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ। **ಅನಿಚ್ಛಕಾತಿ** ಅನಿಚ್ಛನ್ತಾ। **ಏವಂ ಸನ್ತೇತಿ** ನನು ಮಯಂ ಸುದಿನ್ನ ಸಾಮಾದೀಸು ಕೇನಚಿಪಿ ಉಪಾಯೇನ ಅಪ್ಪಟಿಸಾಧನೇನ ಅಪ್ಪಟಿಕಾರೇನ ಮರಣೇನಪಿ ತಯಾ ಅಕಾಮಕಾಪಿ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಏವಂ ಸತಿ। **ಯೇನಾತಿ** ಯೇನ ಕಾರಣೇನ। **ಕಿಂ ಪನಾತಿ** ಏತ್ಥ **ಕಿನ್ತಿ** ಕರಣತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಕೇನ ಪನ ಕಾರಣೇನಾ"**ತಿ।

೧೮. **ಗನ್ಧಬ್ಬನಟನಾಟಕಾದೀನೀತಿ** ಏತ್ಥ **ಗನ್ಧಬ್ಬಾ** ನಾಮ ಗಾಯನಕಾ, **ನಟಾ** ನಾಮ ರಙ್ಗನಟಾ, **ನಾಟಕಾ** ಲಙ್ಘನಕಾದಯೋ। **ಪರಿಚಾರೇಹೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪರಿತೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಯಥಾಸಕಂ ವಿಸಯೇಸು ಚಾರೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋತಿ ಆಹ **"ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಚಾರೇಹೀ"**ತಿಆದಿ। **ಪರಿಚಾರೇಹೀತಿ** ವಾ ಸುಖೂಪಕರಣೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಚಾರೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಚರಣಂ ಕಾರೇಹಿ। ತಥಾಭೂತೋ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಲಳನ್ತೋ ಕೀಳನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ **"ಲಳಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ವಿಸೇಸತೋ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಭೋಗಾ ನಾಮಾತಿ ಆಹ **"ಭೋಗೇ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ"**ತಿ। **ದಾನಪ್ಪದಾನಾನೀತಿ** ಏತ್ಥ ನಿಚ್ಚದಾನಂ **ದಾನಂ** ನಾಮ, ಉಪೋಸಥದಿವಸಾದೀಸು ದಾತಬ್ಬಂ ಅತಿರೇಕದಾನಂ **ಪದಾನಂ** ನಾಮ। ಪವೇಣೀರಕ್ಖಣವಸೇನ ವಾ ದೀಯಮಾನಂ **ದಾನಂ** ನಾಮ, ಅತ್ತನಾವ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ದೀಯಮಾನಂ **ಪದಾನಂ** ನಾಮ। ಪಚುರಜನಸಾಧಾರಣಂ ವಾ ನಾತಿಉಳಾರಂ **ದಾನಂ** ನಾಮ, ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಂ ಅತಿಉಳಾರಂ **ಪದಾನಂ** ನಾಮ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಸೀಲಾದೀನಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ನತ್ಥಿ ಏತಸ್ಸ ವಚನಪ್ಪಟಿವಚನಸಙ್ಖಾತೋ ಆಲಾಪಸಲ್ಲಾಪೋತಿ **ನಿರಾಲಾಪಸಲ್ಲಾಪೋ।**

೨೦. **ಬಲಂ ಗಾಹೇತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಬಲಗ್ಗಹಣಂ ನಾಮ ಕಾಯಬಲಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದನಮೇವಾತಿ ಆಹ **"ಕಾಯಬಲಂ ಜನೇತ್ವಾ"**ತಿ। **ಅಸ್ಸುಮುಖನ್ತಿ** ಅಸ್ಸೂನಿ ಮುಖೇ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಅಸ್ಸುಮುಖೋ, ತಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಂ, ಅಸ್ಸುಕಿಲಿನ್ನಮುಖನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಗಾಮೋಯೇವ **ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ** ಗಾಮಪರಿಯಾಪನ್ನತ್ತಾ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಸ್ಸ। **ಅತಿರೇಕಲಾಭಪಟಿಕ್ಖೇಪೇನಾತಿ** "ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪಭೋಜನಂ ನಿಸ್ಸಾಯಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೨೮) ಏವಂ ವುತ್ತಭಿಕ್ಖಾಹಾರಲಾಭತೋ ಅಧಿಕಲಾಭೋ ಸಙ್ಘಭತ್ತಾದಿಅತಿರೇಕಲಾಭೋ, ತಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಚುದ್ದಸ ಭತ್ತಾನಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ"**ತಿ। ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಂ ನಿಮನ್ತನಭತ್ತಂ ಸಲಾಕಭತ್ತಂ ಪಕ್ಖಿಕಂ ಉಪೋಸಥಿಕಂ ಪಾಟಿಪದಿಕಂ ಆಗನ್ತುಕಭತ್ತಂ ಗಮಿಕಭತ್ತಂ ಗಿಲಾನಭತ್ತಂ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಭತ್ತಂ ವಿಹಾರಭತ್ತಂ ಧುರಭತ್ತಂ ವಾರಭತ್ತನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಚುದ್ದಸ ಭತ್ತಾನಿ। ತತ್ಥ ಸಕಲಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ **ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ।** ಕತಿಪಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ **ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಂ।** ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಕ್ಖೇ ಏಕದಿವಸಂ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ **ಪಕ್ಖಿಕಂ।** ಉಪೋಸಥೇ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ **ಉಪೋಸಥಿಕಂ।** ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ **ಪಾಟಿಪದಿಕಂ।** ವಿಹಾರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ **ವಿಹಾರಭತ್ತಂ।** ಧುರಗೇಹೇಯೇವ ಠಪೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ **ಧುರಭತ್ತಂ।** ಗಾಮವಾಸೀಆದೀಹಿ ವಾರೇನ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ **ವಾರಭತ್ತಂ।**

ಅಥ **"ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ"**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ। ಗಹಣೇ ಹಿ ಸತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಯುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ಗಹಪತಿಚೀವರಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಪರತೋ **ಜೀವಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ **ಜೀವಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨೨೭) "ಭಗವತೋ ಹಿ ಬುದ್ಧಭಾವಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಇದಂ ವತ್ಥಂ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ನ ಕೋಚಿ ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಸಾದಿಯಿ, ಸಬ್ಬೇ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾವ ಅಹೇಸು"ನ್ತಿ। ಸುದಿನ್ನೋ ಚ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂಯೇವ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಸುದಿನ್ನೋ ಹಿ ಭಗವತೋ ದ್ವಾದಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ವೀಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಞಾತಿಕುಲಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೋ, ಸಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅಟ್ಠವಸ್ಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ"ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಅನನುಞ್ಞಾತೇಪಿ ಗಹಪತಿಚೀವರೇ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನವಸೇನ ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ "ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ"ತಿ।

ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾತಿ ಕುಸಲಭಣ್ಡಸ್ಸ ಭುಸಂ ವಿಲುಮ್ಪನಟ್ಠೇನ ಲೋಲುಪ್ಪಂ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ, ಲೋಲುಪ್ಪೇನ ಚರಣಂ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರೋ, ತಣ್ಹಾವಸೇನ ಘರಪಟಿಪಾಟಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರಣಂ, ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಘರಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಸತೀ"**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಆರಞ್ಞಿಕಙ್ಗಾದಿಪಧಾನಙ್ಗವಸೇನ ಸೇಸಧುತಙ್ಗಾನಿಪಿ ಗಹಿತಾನೇವ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ವಜ್ಜೀನನ್ತಿ** ರಾಜಾನೋ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಾಮಿವಚನಂ ಕತಂ, ವಜ್ಜೀರಾಜೂನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಜನಪದ-ಸದ್ದಸ್ಸ ತಂನಿವಾಸೀಸುಪಿ ಪವತ್ತನತೋ **"ವಜ್ಜೀಸೂ"**ತಿ ಜನಪದಾಪೇಕ್ಖಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ, ವಜ್ಜಿನಾಮಕೇ ಜನಪದೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗೂಪಕರಣಮಹನ್ತತಾಯಾತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಉಪಭೋಗಾನಞ್ಚೇವ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರಥಇತ್ಥಿಯಾದಿಉಪಭೋಗೂಪಕರಣಾನಞ್ಚ ಮಹನ್ತತಾಯ। ಉಪಭೋಗೂಪಕರಣಾನೇವ ಹಿ ಇಧ ಪರಿಭೋಗೂಪಕರಣಸದ್ದೇನ ವುತ್ತಾನಿ। ತೇನೇವಾಹ **"ಯೇ ಹಿ ತೇಸಂ ಉಪಭೋಗಾ, ಯಾನಿ ಚ ಉಪಭೋಗೂಪಕರಣಾನಿ, ತಾನಿ ಮಹನ್ತಾನೀ"**ತಿ। "ಉಪಭೋಗಾ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರಥಇತ್ಥೀಆದಯೋ, ಉಪಭೋಗೂಪಕರಣಾನಿ ತೇಸಮೇವ ಸುವಣ್ಣಾದಿಉಪಕರಣಾನೀ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಾರಕಾನೀತಿ** ಸಾರಭೂತಾನಿ। **ನಿಧೇತ್ವಾತಿ** ನಿದಹಿತ್ವಾ, ನಿಧಾನಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿವಸಪರಿಬ್ಬಯಸಙ್ಖಾತಭೋಗಮಹನ್ತತಾಯಾತಿ** ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಸಙ್ಖಾತಭೋಗಾನಂ ಮಹನ್ತತಾಯ। **ಜಾತರೂಪರಜತಸ್ಸೇವ ಪಹೂತತಾಯಾತಿ** ಪಿಣ್ಡಪಿಣ್ಡವಸೇನ ಚೇವ ಸುವಣ್ಣಮಾಸಕರಜತಮಾಸಕಾದಿವಸೇನ ಚ ಜಾತರೂಪರಜತಸ್ಸೇವ ಪಹೂತತಾಯ। **ವಿತ್ತೀತಿ** ತುಟ್ಠಿ, ವಿತ್ತಿಯಾ ಉಪಕರಣಂ ವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ, ಪಹೂತಂ ನಾನಾವಿಧಾಲಙ್ಕಾರಭೂತಂ ವಿತ್ತೂಪಕರಣಮೇತೇಸನ್ತಿ **ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣಾ।** ತೇನಾಹ **"ಅಲಙ್ಕಾರಭೂತಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿ। **ವೋಹಾರವಸೇನಾತಿ** ವಣಿಜ್ಜಾವಸೇನ ವಡ್ಢಿಕತಾದಿವಸೇನ। **ಧನಧಞ್ಞಸ್ಸ ಪಹೂತತಾಯಾತಿ** ಸತ್ತರತನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಧನಸ್ಸ ಸಬ್ಬಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣಸಙ್ಗಹಿತಸ್ಸ ಧಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪಹೂತತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ "ಸುವಣ್ಣರಜತಮಣಿಮುತ್ತಾವೇಳುರಿಯವಜಿರಪವಾಳಾನಿ ಸತ್ತ ರತನಾನೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸಾಲಿವೀಹಿಆದಿ **ಪುಬ್ಬಣ್ಣಂ** ಪುರಕ್ಖತಂ ಸಸ್ಸಫಲನ್ತಿ ಕತ್ವಾ, ತಬ್ಬಿಪರಿಯಾಯತೋ ಮುಗ್ಗಮಾಸಾದಿ **ಅಪರಣ್ಣನ್ತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಉಕ್ಕಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಾತಿ** ಸೇಸಧುತಙ್ಗಪರಿವಾರಿತೇನ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತಧುತಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ। ತೇನಾಹ **"ಸಪದಾನಚಾರಂ ಚರಿತುಕಾಮೋ"**ತಿ।

೨೧. ಅನ್ತೋಜಾತತಾಯ ವಾ ಞಾತಿಸದಿಸೀ ದಾಸೀತಿ **ಞಾತಿದಾಸೀ।** ಪೂತಿಭಾವೇನೇವ ಲಕ್ಖಿತಬ್ಬದೋಸೋ ವಾ **ಆಭಿದೋಸಿಕೋ,** ಅಭಿದೋಸಂ ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲಂ ಗತೋ ಪತ್ತೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋತಿ **ಆಭಿದೋಸಿಕೋ।** ತೇನಾಹ **"ಏಕರತ್ತಾತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ವಾ"**ತಿಆದಿ। ಪೂತಿಭೂತಭಾವೇನ ಪರಿಭೋಗಂ ನಾರಹತೀತಿ **ಅಪರಿಭೋಗಾರಹೋ।** ಭದ್ದನೀಯಸಭಾವೇ ನಿಚ್ಛಿತೇಪಿ ಪುಚ್ಛಾಕಾಲೇ ಸನ್ದೇಹವೋಹಾರವಸೇನೇವ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಸಚೇ"**ತಿ। **ಅರಿಯವೋಹಾರೇನಾತಿ** ಅರಿಯಸಮುದಾಚಾರೇನ। ಅರಿಯಾ ಹಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ಭಗಿನಿವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। **ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪರಿಗ್ಗಹನ್ತಿ** ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾಲಯಂ।

"ಆಕಿರಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **"ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ, "ಸಚೇ ತಂ ಭದ್ದನೀಯಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಪರಿಯಾಯಂ ಅಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ **"ಪಯುತ್ತವಾಚಾ ವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಾಚಾ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ। **ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ನಿರಪೇಕ್ಖಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ , ಇಧ ಪನ ವಿಸೇಸತೋ ಅಪರಿಭೋಗಾರಹತ್ತಾವ ವತ್ತುನೋ। **ಅಗ್ಗಅರಿಯವಂಸಿಕೋತಿ** ಅರಿಯವಂಸಪಟಿಪತ್ತಿಪೂರಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಉತ್ತಮೋ। ನಿಮೀಯತಿ ಸಞ್ಞಾಯತೀತಿ **ನಿಮಿತ್ತಂ,** ಯಥಾಸಲ್ಲಕ್ಖಿತೋ ಆಕಾರೋತಿ ಆಹ **"ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಪುಬ್ಬಂ ಆಕಾರ"**ನ್ತಿ। ಹತ್ಥಪಿಟ್ಠಿಆದೀನಿ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ "ಸಾಮಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ವಿಯ ಸುವಣ್ಣಕಚ್ಛಪಪಿಟ್ಠಿಸದಿಸಾ ಇಮಾ ಹತ್ಥಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯೋ, ಹರಿತಾಲವಟ್ಟಿಯೋ ವಿಯ ಸುವಟ್ಟಿತಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ, ಮಧುರೋ ಸರೋ"ತಿ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಪುಬ್ಬಂ ಆಕಾರಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ ಸಞ್ಜಾನಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಸಾ ಞಾತಿದಾಸೀ ದಿಸ್ವಾವ ನ ಸಞ್ಜಾನೀತಿ ಆಹ **"ಸುದಿನ್ನೋ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। **ಪಬ್ಬಜ್ಜುಪಗತೇನಾತಿ** ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗತೇನ, ಪಬ್ಬಜಿತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾತಿ** ಗೇಹಸಾಮಿನಿಯಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನಭೂತಂ ಅನ್ತೋಗೇಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ। **ಯಗ್ಘೇತಿ** ಇಮಸ್ಸ ಆರೋಚಯಾಮೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋತಿ ಆಹ **"ಆರೋಚನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ"**ತಿ। "ಯಗ್ಘೇ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ಸುಟ್ಠು ಜಾನೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿಪಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। **ಆಲಪನೇತಿ** ದಾಸಿಜನಸ್ಸ ಆಲಪನೇ। ತೇನಾಹ **"ಏವಞ್ಹೀ"**ತಿಆದಿ।

೩೧. **ಘರೇಸು ಸಾಲಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಘರೇಸು ಏಕಮನ್ತೇ ಭೋಜನಸಾಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಸುಸಂವಿಹಿತದ್ವಾರಬನ್ಧಾ ಸುಸಮ್ಮಟ್ಠವಾಲಿಕಙ್ಗಣಾ। **ಉದಕಕಞ್ಜಿಯ**ನ್ತಿ ಉದಕಞ್ಚ ಕಞ್ಜಿಯಞ್ಚ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಈದಿಸಾಯಮೇವ ಸಾಲಾಯ ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಟ್ಟಮೂಲನ್ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋತಿ ಆಹ **"ನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾ"**ತಿಆದಿ। **ಅಸಾರುಪ್ಪೇ ಠಾನೇತಿ** ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನನುಚ್ಛವಿಕೇ ಪದೇಸೇ। **ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋತಿ ನು**-ಸದ್ದೋ ಪುಚ್ಛನತ್ಥೇ, **ಖೋ**-ಸದ್ದೋ ವಚನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಯ ವುತ್ತೋ। **ನುಖೋತಿ** ವಾ ನಿಪಾತಸಮುದಾಯೋ ಪುಚ್ಛನತ್ಥೋ। ತೇನ ನಾಮ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಪುಚ್ಛನತ್ಥತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯೇಸಂ ನೋ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಯೇಸಂ ನೋ ಪುತ್ತೋ ತ್ವಂ। **ಈದಿಸೇ ಠಾನೇತಿ** ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನನುರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ತಥಾಪಿ ಮಾದಿಸಾನಂ ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾನಂ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪರಕುಲೇ ಆಸನಸಾಲಾಯಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭೋಜನಂ ನಾಮ ಅಯುತ್ತರೂಪನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಆಹ। ತೇನೇವಾಹ "ನನು ನಾಮ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ಸಕಂ ಗೇಹಂ ಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಪಕಾರೇನ ನಾಮಸದ್ದಸ್ಸ ಪುಚ್ಛನತ್ಥತಮೇವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ತಥಾ ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ತಾತಾ"**ತಿಆದಿ। **ತಥಾತಿ** ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ। ಇದಾನಿ ನಾಮಸದ್ದಸ್ಸ ಮಞ್ಞನತ್ಥತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ತಥಾ ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಞೇ"**ತಿಆದಿ।

ದುಕ್ಖಾಭಿತುನ್ನತಾಯಾತಿ ಮಾನಸಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಅಭಿಪೀಳಿತತ್ತಾ। **ಏತಮತ್ಥ**ನ್ತಿ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧನ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ। **ಅನೋಕಪ್ಪನಾಮರಿಸನತ್ಥವಸೇನಾತಿ** ಏತ್ಥ **ಅನೋಕಪ್ಪನಂ** ಅಸದ್ದಹನಂ। **ಅಮರಿಸನಂ** ಅಸಹನಂ। **ಅನಾಗತವಚನಂ** ಅನಾಗತಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೋ, ಅತ್ಥೋ ಪನ ವತ್ತಮಾನಕಾಲಿಕೋವ। ತೇನಾಹ **"ಪಚ್ಚಕ್ಖಮ್ಪೀ"**ತಿ। **ನ ಮರಿಸಯಾಮೀತಿ** ನ ವಿಸಹಾಮಿ। **ತಂ ನ ಸುನ್ದರ**ನ್ತಿ "ತದಾಯ"ನ್ತಿ ಪಾಠಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಅಲಂ, ಗಹಪತಿ, ಕತಂ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಥೇರೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠಏಕಾಸನಿಕತಾಯ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। **ಉಕ್ಕಟ್ಠಏಕಾಸನಿಕತಾಯಾತಿ** ಚ ಇದಂ ಭೂತಕಥನವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಥೇರಸ್ಸ ತಥಾಭಾವದೀಪನತ್ಥಂ। ಮುದುಕಸ್ಸಪಿ ಹಿ ಏಕಾಸನಿಕಸ್ಸ ಯಾಯ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಂ, ವತ್ತಸೀಸೇನಪಿ ತತೋ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಪುನ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನಾಹ **ತಿಪಿಟಕಚೂಳಾಭಯತ್ಥೇರೋ** "ಆಸನಂ ವಾ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ಭೋಜನಂ ವಾ"ತಿ। **ಉಕ್ಕಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋಪಿ ಸಮಾನೋತಿ** ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಮಿದಂ, ಥೇರೋ ಸಪದಾನಚಾರಿಕೇಸುಪಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋಯೇವ। ಉಕ್ಕಟ್ಠಸಪದಾನಚಾರಿಕೋಪಿ ಹಿ ಪುರತೋ ಚ ಪಚ್ಛತೋ ಚ ಆಹಟಭಿಕ್ಖಮ್ಪಿ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾವ ಘರದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ಪತ್ತವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮೇವ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠಸಪದಾನಚಾರಿಕತ್ತಾಪಿ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭಿಕ್ಖಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ "ಅಧಿವಾಸೇಸೀ"ತಿ ಆಹ **"ಸಚೇ ಏಕಭತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"**ತಿಆದಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ವಾ ಕಾತಬ್ಬಂ ಅನುಗ್ಗಹಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಧುತಙ್ಗವಿಸುದ್ಧಿಕಾ ನ ಭವನ್ತಿ।

೩೩. **ಮಜ್ಝಿಮಪ್ಪಮಾಣೋತಿ** ಚತುಹತ್ಥೋ ಪುರಿಸೋ ಮಜ್ಝಿಮಪ್ಪಮಾಣೋ। "ಛಹತ್ಥೋ"ತಿಪಿ ಕೇಚಿ। ತಿರೋ ಕರೋನ್ತಿ ಏತಾಯಾತಿ ತಿರೋಕರಣೀತಿ ಸಾಣಿಪಾಕಾರವಚನೋ ಅಯಂ **ತಿರೋಕರಣೀ**-ಸದ್ದೋತಿ ಆಹ **"ತಿರೋಕರಣಿಯನ್ತಿ ಕರಣತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮ"**ನ್ತಿ। "ತಿರೋಕರಣಿಯಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ತಿರೋಕರಣಿಯ"ನ್ತಿ ಕರಣತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ ವುತ್ತಂ। **ತಿರೋಕರಣೀಯ**-ಸದ್ದೋ ವಾ ಅಯಂ ಸಾಣಿಪಾಕಾರಪರಿಯಾಯೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಅಥ ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ತಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾತಿ** ತಂ ಸಮನ್ತತೋ ಖಿಪಿತ್ವಾ, ಪರಿತೋ ಬನ್ಧಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ **"ಸಮನ್ತತೋ ಕತ್ವಾ"**ತಿ। ವಿಭತ್ತಿಪತಿರೂಪಕೋಪಿ ನಿಪಾತೋ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ತೇನಾತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ವಾ"**ತಿಆದಿ।

೩೪. "ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಪಿತಾ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಆರೋಚೇಸಿ - 'ಕಾಲೋ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ'ನ್ತಿ" ಏವಂ ಕಾಲಾರೋಚನಸ್ಸ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾರುಳ್ಹತ್ತಾ ಆಹ - **"ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಾಳಿಯಂ ಕಾಲಾರೋಚನಂ ನ ವುತ್ತ"**ನ್ತಿ। **ಆರೋಚಿತೇಯೇವ ಕಾಲೇತಿ** "ಕಾಲೋ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ ಕಾಲೇ ಆರೋಚಿತೇಯೇವ। **ದ್ವೇ ಪುಞ್ಜೇತಿ** ಕಹಾಪಣಪುಞ್ಜಞ್ಚ ಸುವಣ್ಣಪುಞ್ಜಞ್ಚ।

ಪೇತ್ತಿಕನ್ತಿ ಪಿತಿತೋ ಆಗತಂ ಪೇತ್ತಿಕಂ। **ನಿಹಿತ**ನ್ತಿ ಭೂಮಿಗತಂ। **ಪಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ವಡ್ಢಿವಸೇನ ಪಯೋಜಿತಂ। **ತದ್ಧಿತಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಅಞ್ಞತ್ಥಾಪಿ "ಪಿತಾಮಹಂ ಧನಂ ಲದ್ಧಾ, ಸುಖಂ ಜೀವತಿ ಸಞ್ಜಯೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಏವಂ ತದ್ಧಿತಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಿತಾಮಹತೋ ಆಗತಂ, ಪಿತಾಮಹಸ್ಸ ವಾ ಇದಂ **ಪೇತಾಮಹಂ। ಪಬ್ಬಜಿತಲಿಙ್ಗ**ನ್ತಿ ಸಮಣವೇಸಂ। **ನ ರಾಜಭೀತೋತಿ** ಅಪರಾಧಕಾರಣಾ ನ ರಾಜಕುಲಾ ಭೀತೋ। ಯೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ಧನಂ ಗಹಿತಂ, ತೇ **ಇಣಾಯಿಕಾ। ಪಲಿಬುದ್ಧೋ** ಪೀಳಿತೋ।

ವಿಭತ್ತಿಪತಿರೂಪಕೋತಿ "ತೇನಾ"ತಿ ಪದಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ತಂನಿದಾನ**ನ್ತಿ ತಂ ಧನಂ ನಿದಾನಂ ಕಾರಣಮಸ್ಸಾತಿ ತಂನಿದಾನಂ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಸ್ಸ, ಪದಸ್ಸ ವಾ। **ಭಯ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉತ್ರಸ್ತಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತಭಯಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಞಾಣಭಯಂ, ನಾಪಿ "ಭಾಯತಿ ಏತಸ್ಮಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಆರಮ್ಮಣಭಯನ್ತಿ ಆಹ **"ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ"**ತಿ। **ಛಮ್ಭಿತತ್ತ**ನ್ತಿ ತೇನೇವ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸಭಯೇನ ಸಕಲಸರೀರಸ್ಸ ಛಮ್ಭಿತಭಾವೋ। ವಿಸೇಸತೋ ಪನ ಹದಯಮಂಸಚಲನನ್ತಿ ಆಹ **"ಕಾಯಕಮ್ಪೋ ಹದಯಮಂಸಚಲನ"**ನ್ತಿ। **ಲೋಮಹಂಸೋತಿ** ತೇನ ಭಯೇನ ತೇನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತೇನ ಸಕಲಸರೀರಲೋಮಾನಂ ಹಟ್ಠಭಾವೋ, ಸೋ ಪನ ನೇಸಂ ಭಿತ್ತಿಯಂ ನಾಗದನ್ತಾನಂ ವಿಯ ಉದ್ಧಂಮುಖತಾತಿ ಆಹ **"ಲೋಮಾನಂ ಹಂಸನಂ ಉದ್ಧಗ್ಗಭಾವೋ"**ತಿ।

೩೫. **ಅತ್ತನಾತಿ** ಪಚ್ಚತ್ತೇ ಕರಣವಚನಂ, ಸಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದೇವಚ್ಛರಾನ**ನ್ತಿ ಅನಚ್ಚನ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ದೇವನಾಟಕಾನ**ನ್ತಿ ನಚ್ಚನ್ತಿಯೋ, ಪರಿಯಾಯವಚನಂ ವಾ ಏತಂ ದೇವಕಞ್ಞಾನಂ। **ಸಮುಪ್ಪನ್ನಬಲವಸೋಕಾ ಹುತ್ವಾತಿ** ಅಯಂ ಲೋಕೋ ನಾಮ ಅತ್ತಾನಂವ ಚಿನ್ತೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಾಪಿ "ಇದಾನಿ ಅಹಂ ಅನಾಥಾ ಜಾತಾ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂವ ಚಿನ್ತಯಮಾನಾ "ಅಯಂ ಅಜ್ಜ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಜ್ಜ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಟ್ಠ ವಸ್ಸಾನಿ ಬಹಿ ನ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ ಏತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯಾ ದಾರಕೋಪಿ ನ ಲದ್ಧೋ, ಯಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಜೀವೇಯ್ಯಾಮಿ, ಇತೋ ಚಾಮ್ಹಿ ಪರಿಹೀನಾ ಅಞ್ಞತೋ ಚಾತಿ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಬಲವಸೋಕಾ ಹುತ್ವಾ। ಕುಲರುಕ್ಖಪತಿಟ್ಠಾಪನೇ ಬೀಜಸದಿಸತ್ತಾ ಕುಲವಂಸಪ್ಪತಿಟ್ಠಾಪಕೋ ಪುತ್ತೋ ಇಧ ಬೀಜಕೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋತಿ ಆಹ **"ಕುಲವಂಸಬೀಜಕಂ ಏಕಂ ಪುತ್ತ"**ನ್ತಿ। ಸಂ ನಾಮ ಧನಂ, ತಸ್ಸ ಪತೀತಿ ಸಂಪತಿ, ಧನವಾ ವಿಭವಸಮ್ಪನ್ನೋ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಹಿತಾವಹತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಹಿತನ್ತಿ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ, ತದೇವ ಧನಂ ವಿಭವೋತಿ ಆಹ - **"ಇಮಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಏವಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಿಭವ"**ನ್ತಿ।

೩೬. ಇತ್ಥೀನಂ ಕುಮಾರೀಭಾವಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಚ್ಛಿಮವಯತೋ ಓರಂ ಅಸತಿ ವಿಬನ್ಧೇ ಅಟ್ಠಮೇ ಅಟ್ಠಮೇ ಸತ್ತಾಹೇ ಗಬ್ಭಾಸಯಸಞ್ಞಿತೇ ತತಿಯೇ ಆವತ್ತೇ ಕತಿಪಯಾ ಲೋಹಿತಪೀಳಕಾ ಸಣ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹಿತಪುಬ್ಬಾ ಏವ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತತೋ ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರತಿ, ತತ್ಥ ಉತುಸಮಞ್ಞಾ ಪುಪ್ಫಸಮಞ್ಞಾ ಚಾತಿ ಆಹ - **"ಪುಪ್ಫನ್ತಿ ಉತುಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನಲೋಹಿತಸ್ಸ ನಾಮ"**ನ್ತಿ। **ಗಬ್ಭಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನೇತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ದಾರಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ। **ಸಣ್ಠಹಿತ್ವಾತಿ** ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ। **ಭಿಜ್ಜನ್ತೀತಿ** ಅಗ್ಗಹಿತಪುಬ್ಬಾ ಏವ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ತಾಸಂ ಸಭಾವೋ। **ದೋಸೇನಾತಿ** ಲೋಹಿತಮಲೇನ। **ಸುದ್ಧೇ ವತ್ಥುಮ್ಹೀತಿ** ಪಗ್ಘರಿತಲೋಹಿತತ್ತಾ ಅನಾಮಯತ್ತಾ ಚ ನಹಾನತೋ ಪರಂ ಚತುತ್ಥದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುದ್ಧೇ ಗಬ್ಭಾಸಯೇ। ಸುದ್ಧೇ ಪನ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಏಕವಾರಂ ಸನ್ನಿಪತಿತೇಸು ಯಾವ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಖೇತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ ಗಬ್ಭಸಣ್ಠಹನಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಸ್ಸ ಲೋಹಿತಲೇಪಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅಡ್ಢಮಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಖೇತ್ತಮೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಬಾಹಾಯ**ನ್ತಿ ಅಧಿಕರಣೇ ಭುಮ್ಮನ್ತಿ ಆಹ **"ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯ ಯಾ ಬಾಹಾ, ತತ್ರ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ"**ತಿ। ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಮ್ಪಿ ಯುಜ್ಜತಿಯೇವ ಯಥಾ "ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ"ತಿ।

ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಸಬ್ಭಾವತೋ **ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ - **“ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅಟ್ಠಪಿತೇ”**ತಿ। ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ - **“ಭಗವತೋ ಕಿರ ಪಠಮಬೋಧಿಯ”**ನ್ತಿಆದಿ। **ಏವರೂಪನ್ತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅನುರೂಪಂ। ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಞ್ಚೇತಂ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅನುರೂಪಮ್ಪಿ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ನಾಕಂಸುಯೇವ। ತೇನೇವಾಹ - **“ಅವಸೇಸೇ ಪಞ್ಚ ಖುದ್ದಕಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಏವ ಪಞ್ಞಪೇಸೀ”**ತಿ। ಇದಞ್ಚ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾದೀನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಲಹುಕಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಬ್ಭಾವಮತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಞ್ಚಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅನವಸೇಸತೋ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾವ। ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಲಹುಕಾಪತ್ತೀನಂ ಸಬ್ಭಾವವಚನೇನೇವ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಚನಾ ವಿಸೇಸತೋ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಸ್ಸ ಚ ಹೇತುಭೂತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಕೇಚಿ ಪನ “ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅವಸೇಸಪಞ್ಚಖುದ್ದಕಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಏವ ಪಞ್ಞಪೇಸೀತಿ ಇದಂ ದ್ವಾದಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವುತ್ಥವಸ್ಸೇನ ಭಗವತಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಟ್ಠವಸ್ಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಭಾವತೋ। ತೇನೇವ ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡೇ “ಏಕಭಿಕ್ಖುನಾಪಿ ರತ್ತಿಚ್ಛೇದೋ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ತತ್ಥ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಾಮಾತಿ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದೋ ವಾ ನ ಕತೋ”ತಿ ಚ “ಸಾಮಮ್ಪಿ ಪಚನಂ ಸಮಣಸಾರುಪ್ಪಂ ನ ಹೋತಿ, ನ ಚ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಚ ವುತ್ತಂ। **ಆರಾಧಯಿಂಸೂತಿ** ಚಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು, ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಪೂರಯಿಂಸು, ಹದಯಗಾಹಿನಿಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕಂ ಸಮಯ**ನ್ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಪಠಮಬೋಧಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಂ ಆದೀನವನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋತಿ** ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ। **ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸತೀತಿ** “ವರಂ ತೇ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಆಸೀವಿಸಸ್ಸ ಘೋರವಿಸಸ್ಸ ಮುಖೇ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪಕ್ಖಿತ್ತ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ಯಂ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸತಿ। **ಅಭಿವಿಞ್ಞಾಪೇಸೀತಿ** ಇಮಸ್ಸ “ಪವತ್ತೇಸೀ”ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಕಥಂ ಲದ್ಧೋತಿ ಆಹ **“ಪವತ್ತನಾಪಿ ಹೀ”**ತಿಆದಿ। **ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಚೋಪನತೋತಿ** ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿವಸೇನ ಪವತ್ತಚಲನತೋ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ಅನತ್ಥಿಕೋಪಿ ಸಮಾನೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಭಿವಿಞ್ಞಾಪೇಸೀತಿ ಆಹ - **“ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಭಿವಿಞ್ಞಾಪನಞ್ಚೇಸಾ”**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಭಿವಿಞ್ಞಾಪನ**ನ್ತಿ ಮುತ್ತಿಪಾಪನವಸೇನ ತೀಸು ವಾರೇಸು ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತನಂ।

ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಪದಾನಂ ಅವಧಾರಣಫಲತ್ತಾ ವಿನಾಪಿ ಏವಕಾರಂ ಅವಧಾರಣತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ ಆಹ **“ತೇನೇವ ಅಜ್ಝಾಚಾರೇನಾ”**ತಿ। ಅಟ್ಠ ಹಿ ಗಬ್ಭಕಾರಣಾನಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

> “ಮೇಥುನಚೋಳಗ್ಗಹಣಂ, ತನುಸಂಸಗ್ಗೋ ಚ ನಾಭಿಆಮಸನಂ।
> ಪಾನಂ ದಸ್ಸನಸವನಂ, ಘಾಯನಮಿತಿ ಗಬ್ಭಹೇತವೋ ಅಟ್ಠಾ”ತಿ॥

ಇದಾನಿ ಅವಧಾರಣೇನ ನಿವತ್ತಿತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ ಆಹ - **“ಕಿಂ ಪನ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತೀ”**ತಿಆದಿ। ನನು ಚ ನಾಭಿಪರಾಮಸನಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋಯೇವ, ಕಸ್ಮಾ ನಂ ವಿಸುಂ ವುತ್ತನ್ತಿ? ಉಭಯೇಸಂ ಛನ್ದರಾಗವಸೇನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ವುತ್ತೋ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಛನ್ದರಾಗವಸೇನ ನಾಭಿಪರಾಮಸನಂ, ವತ್ಥುವಸೇನ ವಾ ತಂ ವಿಸುಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಥಂ ಪನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ, ಕಥಞ್ಚ ತತ್ಥ ಸುಕ್ಕಸೋಣಿತಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೋತಿ ಆಹ **“ಇತ್ಥಿಯೋ ಹೀ”**ತಿಆದಿ । ಛನ್ದರಾಗುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸುಕ್ಕಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಚಲಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋಪಿ ಗಬ್ಭಸಣ್ಠಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇತ್ಥಿಸನ್ತಾನೇಪಿ ಹಿ ರಸಾದಿಸತ್ತಧಾತುಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿಯೇವ। ತೇನಾಹ - **“ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಪರಾಮಸನಂ ಸಾದಿಯನ್ತಿಯೋಪಿ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ”**ತಿ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಪನ “ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾದಿನಾ ಸತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣೇ ಪಿತು ಸುಕ್ಕಕೋಟ್ಠಾಸಂ ವಿನಾ ಛನ್ದರಾಗವಸೇನ ಮಾತು ವಿಕಾರಪ್ಪತ್ತಂ ಲೋಹಿತಮೇವ ಗಬ್ಭಸಣ್ಠಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। “ಯಸ್ಸ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಪರಾಮಸನಂ ಸಾದಿಯಿತ್ವಾ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಸಚೇ ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪರಿಪುಣ್ಣಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ತಾದಿಸಂ ಪಿತರಂ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ, ಪಿತುಘಾತಕೋವ ಹೋತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ।

ತಂ ಅಸುಚಿಂ ಏಕದೇಸಂ ಮುಖೇನ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ ಪುರಾಣಚೀವರಂ ಧೋವನ್ತೀ ತತ್ಥ ಯಂ ಅಸುಚಿಂ ಅದ್ದಸ, ತಂ ಅಸುಚಿಂ ಏಕದೇಸಂ ಪಿವಿ। “ವಟ್ಟತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ”ತಿ ಪುಟ್ಠೋ “ಕಪ್ಪತು ವಾ ಮಾ ವಾ ಕಪ್ಪತು, ಮಯಂ ತೇನ ಅನತ್ಥಿಕಾ”ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **“ಅನತ್ಥಿಕಾ ಮಯಂ ಏತೇನಾ”**ತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನಾಭಿಪರಾಮಸನೇ ಮೇಥುನರಾಗೋ ನತ್ಥಿ, ತಥಾಪಿ ನಾಭಿಪರಾಮಸನಕಾಲೇ ಫಸ್ಸಸಾದಿಯನವಸೇನ ಅಸ್ಸಾದಮತ್ತಂ ತಸ್ಸಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ಗಬ್ಭಸಣ್ಠಹನಂ ನ ಸಿಯಾ। ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ನಾಭಿಪರಾಮಸನೇನ ಮಣ್ಡಬ್ಯಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಅಹೋಸಿ, ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತಮಾತು ನಾಭಿಯಂ ವಿಚ್ಛಿಕಾ ಫರಿತ್ವಾ ಗತಾ, ತೇನ ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಅಹೋಸೀತಿ ಆಹ **“ಏತೇನೇವ ನಯೇನಾ”**ತಿಆದಿ। **ಪುರಿಸಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತೀತಿ** ವಾತಪಾನಾದಿನಾ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತಿ। **ರಾಜೋರೋಧಾ ವಿಯಾತಿ** ಸೀಹಳದೀಪೇ ಕಿರ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ತಥಾ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ।

ಇಧಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ। **ಅಯನ್ತಿ** ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ। **ಯಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ** ಯಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ। ಸುಕ್ಕಂ ಸನ್ಧಾಯ **“ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ, **ಮಾತಾ ಚ ಉತುನೀ ಹೋತೀತಿ** ಲೋಹಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ। ತತ್ಥ **ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಅಸದ್ಧಮ್ಮವಸೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಮಾಗತಾ ಸಙ್ಗತಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಮಾತಾ ಚ ಉತುನೀ ಹೋತೀತಿ** ಇದಂ ಉತುಸಮಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಲೋಕಸಮಞ್ಞಾಕರಜಸ್ಸ ಲಗ್ಗನದಿವಸಮತ್ತಂ। **ಗನ್ಧಬ್ಬೋತಿ** ತತ್ರೂಪಗಸತ್ತೋ, ಗನ್ತಬ್ಬೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತ-ಕಾರಸ್ಸ ಧ-ಕಾರೋ ಕತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಥ ವಾ ಗನ್ಧನತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಗತಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತುಪಟ್ಠಾನೇನ ಸೂಚನತೋ ದೀಪನತೋ ಗನ್ಧೋತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇನ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮುನಾ ಅಬ್ಬತಿ ಪವತ್ತತೀತಿ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ, ತತ್ಥ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸತ್ತೋ। **ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತೀತಿ** ಉಪಗತೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ನ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಂ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ಸಮೀಪೇ ಠಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಕಮ್ಮಯನ್ತಯನ್ತಿತೋ ಪನ ಏಕೋ ಸತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಕೋ ಪುರಿಮಜಾತಿಯಂ ಠಿತೋಯೇವ ಗತಿನಿಮಿತ್ತಾದಿಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ಉಪಪತ್ತಾಭಿಮುಖೋ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಸನ್ನಿಪಾತಾತಿ ಸಮೋಧಾನೇನ ಸಮಾಗಮೇನ। **ಗಬ್ಭಸ್ಸಾತಿ** ಗಬ್ಭೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಕಸತ್ತಸ್ಸ। ಗಬ್ಭೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಕಸತ್ತೋಪಿ ಹಿ ಗಬ್ಭೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಥಾಹ - “ಯಥಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಅಞ್ಞಾ ಇತ್ಥಿಕಾ ನವ ವಾ ದಸ ವಾ ಮಾಸೇ ಗಬ್ಭಂ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ವಿಜಾಯನ್ತೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೦೫)। ಕತ್ಥಚಿ ಪನ ಗಬ್ಭೋತಿ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿ ವುತ್ತೋ। ಯಥಾಹ -

> “ಯಮೇಕರತ್ತಿಂ ಪಠಮಂ, ಗಬ್ಭೇ ವಸತಿ ಮಾಣವೋ।
> ಅಬ್ಭುಟ್ಠಿತೋವ ಸೋ ಯಾತಿ, ಸ ಗಚ್ಛಂ ನ ನಿವತ್ತತೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೩೬೩)। -

ಏತ್ಥ ಚ ಗಬ್ಭತಿ ಅತ್ತಭಾವಭಾವೇನ ಪವತ್ತತೀತಿ ಗಬ್ಭೋ, ಕಲಲಾದಿಅವತ್ಥೋ ಧಮ್ಮಪ್ಪಬನ್ಧೋ, ತಂನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಪನ ಸತ್ತಸನ್ತಾನೋ “ಗಬ್ಭೋ”ತಿ ವುತ್ತೋ ಯಥಾ “ಮಞ್ಚಾ ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿಂ ಕರೋನ್ತೀ”ತಿ। ತಂನಿಸ್ಸಯಭಾವತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿ “ಗಬ್ಭೋ”ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಗಬ್ಭೋ ವಿಯಾತಿ ವಾ। ಯಥಾ ಹಿ ನಿವಾಸಟ್ಠಾನತಾಯ ಸತ್ತಾನಂ ಓವರಕೋ “ಗಬ್ಭೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಯಾವ ಅಭಿಜಾತಿ ನಿವಾಸಟ್ಠಾನತಾಯ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿ “ಗಬ್ಭೋ”ತಿ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತೀತಿ** ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ।

ಆರಕ್ಖದೇವತಾತಿ ತಸ್ಸ ಆರಕ್ಖತ್ಥಾಯ ಠಿತಾ ದೇವತಾ। ಅಸ್ಸ ತಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ತಥಾ ನಿಚ್ಛಾರೇಸು**ನ್ತಿ ತಥಾ ಮಹನ್ತಂ ಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ನಿಚ್ಛಾರೇಸುಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಇಧ ಪಾಳಿಯಂ ಆಕಾಸಟ್ಠದೇವತಾ ವಿಸುಂ ನ ಆಗತಾ, ತಥಾಪಿ ಸದ್ದಸ್ಸ ಅನುಸ್ಸಾವನೇ ಅಯಮನುಕ್ಕಮೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕದೇವತಾಯೋ ದ್ವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ಆಕಾಸಟ್ಠದೇವತಾ ವಿಸುಂ ವುತ್ತಾ। ತೇನೇತ್ಥ ಆಕಾಸಟ್ಠಕಾನಂ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾತಿ ಪರಿಭಣ್ಡಪಬ್ಬತಟ್ಠಕಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಇತಿಹಾತಿ** ನಿಪಾತಸಮುದಾಯೋ ಏವಂಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥೇ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **“ಏವ”**ನ್ತಿ। **ಖಣೇನ ಮುಹುತ್ತೇನಾತಿ** ಪದದ್ವಯಂ ವೇವಚನಭಾವತೋ ಸಮಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಏಕಕೋಲಾಹಲಮಹೋಸೀತಿ** ದೇವಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಸು ಏಕಕೋಲಾಹಲಮಹೋಸಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಸೋ ಸದ್ದೋ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿ, ತಥಾಪಿ ನ ಸೋ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಿಸಯೋ ತೇಸಂ ರೂಪಂ ವಿಯ, ತೇನೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - “ಕಚ್ಚಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಸುದಿನ್ನ, ಅನಭಿರತೋ”ತಿ।

೩೭. **“ಏವಂ ಮಾತಾಪುತ್ತಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಸಫಲಾ ಅಹೋಸಿ, ಪಿತಾ ಪನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಭಿಭೂತೋ ವಿಹಾಸೀ”**ತಿ ವಚನತೋ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮೋ ನಾಹೋಸೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಪುಬ್ಬೇಕತಪುಞ್ಞತಾಯ ಚೋದಿಯಮಾನಸ್ಸ ಭಬ್ಬಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸುದಿನ್ನೋ ತಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ, ತೇನೇವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ಪಾಳಿಯಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಚ ನ ಸಮೇತಿ। ಪುಬ್ಬೇಕತಪುಞ್ಞತಾ ಚ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ತಾದಿಸಸ್ಸಪಿ ಅನ್ತರಾಕತಪಾಪಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಸೇನ ಅಜಾತಸತ್ತುನೋ ವಿಯ ಅಧಿಗಮನ್ತರಾಯದಸ್ಸನತೋ। ಕತಾಕತಾನುಸೋಚನಲಕ್ಖಣಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ಆಹ **“ಅಜ್ಝಾಚಾರಹೇತುಕೋ ಪಚ್ಛಾನುತಾಪೋ”**ತಿ। ಕತಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅನುಸೋಚನವಸೇನ ವಿರೂಪಂ ಸರಣಂ ಚಿನ್ತನಂ **ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ**ತಿ ಆಹ **“ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋತಿಪಿ ತಸ್ಸೇವ ನಾಮ”**ನ್ತಿ। ಕುಚ್ಛಿತಂ ಕತಂ ಕಿರಿಯಾತಿ ಕುಕತಂ, ಕುಕತಮೇವ **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಆಹ **“ಕುಚ್ಛಿತಕಿರಿಯಾಭಾವತೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚ”**ನ್ತಿ। **ಪರಿಯಾದಿನ್ನಮಂಸಲೋಹಿತತ್ತಾ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖೀಣಮಂಸಲೋಹಿತತ್ತಾ। **ಅವಿಪ್ಫಾರಿಕೋ**ತಿ ಉದ್ದೇಸಾದೀಸು ಬ್ಯಾಪಾರರಹಿತೋ, ಅಬ್ಯಾವಟೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಹಚ್ಛಿನ್ನೋ**ತಿ ಛಿನ್ನವಹೋ, ಭಾರವಹನೇನ ಛಿನ್ನಕ್ಖನ್ಧೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತಂ ತಂ ಚಿನ್ತಯೀ**ತಿ “ಯದಿ ಅಹಂ ತಂ ಪಾಪಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಂ, ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಯ ಪರಿಪುಣ್ಣಸೀಲೋ ಅಸ್ಸ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ತಂ ತಂ ಚಿನ್ತಯಿ।

೩೮. **ಏವಂಭೂತ**ನ್ತಿ ಕಿಸಲೂಖಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತಂ। **ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಪಪಞ್ಚೇನಾ**ತಿ ಗಣೇ ಜನಸಮಾಗಮೇ ಸನ್ನಿಪತನಂ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾ, ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಯೇವ ಪಪಞ್ಚೋ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಪಪಞ್ಚೋ, ತೇನ। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಯೇ ಅಸ್ಸ। **ಕಥಾಫಾಸುಕಾ**ತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಭಾವೇನೇವ ಕಥಾಕರಣೇ ಫಾಸುಕಾ, ಸುಖೇನ ವತ್ತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾ, ಸುಖಸಮ್ಭಾಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಸಾದಸ್ಸ ಪಮಾಣತೋ ಊನಾಧಿಕತ್ತಂ ಸಬ್ಬದಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ **“ಪಸಾದಪತಿಟ್ಠಾನೋಕಾಸಸ್ಸ ಸಮ್ಪುಣ್ಣತ್ತಾ”**ತಿ। **ದಾನೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಏತರಹಿ-ಸದ್ದೋ ಅತ್ಥೀತಿ ಆಹ **“ದಾನೀತಿ ನಿಪಾತೋ”**ತಿ। **ನೋ**-ಸದ್ದೋಪಿ ನು-ಸದ್ದೋ ವಿಯ ಪುಚ್ಛನತ್ಥೋತಿ ಆಹ **“ಕಚ್ಚಿ ನು ತ್ವ”**ನ್ತಿ। **ತಮೇವ ಅನಭಿರತಿ**ನ್ತಿ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪುಚ್ಛಿತಂ ತಮೇವ ಗಿಹಿಭಾವಪತ್ಥನಾಕಾರಂ ಅನಭಿರತಿಂ। “ತಮೇವಾ”ತಿ ಅವಧಾರಣೇನ ನಿವತ್ತಿತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **“ಅಧಿಕುಸಲಾನ”**ನ್ತಿಆದಿ। ಅಧಿಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾದಯೋ। **ಅತ್ಥೀ**ತಿ ವಿಸಯಭಾವೇನ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿವತ್ತನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಾಪಸ್ಸ ವತ್ತಮಾನತಂ ಸನ್ಧಾಯ, ಅತ್ಥಿ ವಿಸಯಭಾವೇನ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿವತ್ತತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ - **“ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಅಭಿಮುಖಂ ವಿಯ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೀ”**ತಿ।

ಯಂ ತ್ವನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಯ**ನ್ತಿ ಹೇತುಅತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ಕರಣತ್ಥೇ ವಾ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನನ್ತಿ ಆಹ **“ಯೇನ ಪಾಪೇನಾ”**ತಿ। **ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಪರಿಯಾಯ**-ಸದ್ದೋ ಕಾರಣವಚನೋತಿ ಆಹ **“ಅನೇಕಕಾರಣೇನಾ”**ತಿ। **ವಿರಾಗತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಭವಭೋಗೇಸು ವಿರಜ್ಜನತ್ಥಾಯ। **ನೋ ರಾಗೇನ ರಜ್ಜನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಭವಭೋಗೇಸುಯೇವ ರಾಗೇನ ಅರಜ್ಜನತ್ಥಾಯ। ತೇನಾಹ **“ಭಗವತಾ ಹೀ”**ತಿಆದಿ। **ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬಪದೇಸೂ**ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಿಕಮತ್ತಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ। **ಇದಂ ಪನೇತ್ಥ ಪರಿಯಾಯವಚನಮತ್ತ**ನ್ತಿ “ವಿಸಂಯೋಗಾಯಾ”ತಿಆದೀಸು ಸಬ್ಬಪದೇಸು “ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಸಂಯುಜ್ಜನತ್ಥಾಯಾ”ತಿಆದಿನಾ ಪದತ್ಥವಿಭಾವನವಸೇನ ವುತ್ತಪರಿಯಾಯವಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ನ ಸಂಯುಜ್ಜನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ನ ಸಂಯುಜ್ಜನತ್ಥಾಯ। **ಅಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸೇ ಅಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ, ಭವಭೋಗೇ ವಾ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಅಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ। **ನ ಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಲೋಕುತ್ತರನಿಬ್ಬಾನಮೇವಾತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ, ತತೋಯೇವ ಲೋಕತೋ ಉತ್ತಿಣ್ಣತ್ತಾ ಲೋಕುತ್ತರಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಮದನಿಮ್ಮದನಾಯಾ**ತಿ **ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅವುತ್ತಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೇನ **ವಾ**-ಸದ್ದೇನ ಆದಿಅತ್ಥೇನ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೇನ ವಾ “ಪಿಪಾಸವಿನಯಾಯಾ”ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತಮಾನೇನ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಪಹೀಯಮಾನಾ ರಾಗಮಾನಮದಾದಯೋ ತಂ ಪತ್ವಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ ನಾಮಾತಿ ಆಹ **“ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಆಗಮ್ಮಾ”**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ತಂ ಆಗಮ್ಮಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಟಿಚ್ಚ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಪಚ್ಚಯಭಾವಹೇತು। **ಮಾನಮದಪುರಿಸಮದಾದಯೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಜಾತಿಆದಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೇಯ್ಯಸ್ಸ “ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿಆದಿನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಮಾನೋಯೇವ ಮದಜನನಟ್ಠೇನ ಮದೋತಿ **ಮಾನಮದೋ**। **ಪುರಿಸಮದೋ** ವುಚ್ಚತಿ ಪುರಿಸಮಾನೋ, “ಅಹಂ ಪುರಿಸೋ”ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಮಾನೋ। “ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸೇವನಸಮತ್ಥತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತೋ ಮಾನೋ, ರಾಗೋ ಏವ ವಾ ಪುರಿಸಮದೋ”ತಿ ಕೇಚಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಬಲಮದಯೋಬ್ಬನಮದಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ । **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಪನ **ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ “ಪುರಿಸಮದೋ ನಾಮ ಸಮ್ಭವೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಇಧ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ನ ಹಿ “ಭಗವತಾ ಸಮ್ಭವಸ್ಸ ವಿನಾಸಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ”ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ನಿಮ್ಮದಾ**ತಿ ವಿಗತಮದಭಾವಾ। ಇಮಮೇವ ಹಿ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಅಮದಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಮದಾ ನಿಮ್ಮದೀಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಮದಭಾವಂ ವಿನಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ **ಮದನಿಮ್ಮದನೋ**। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ।

ಕಾಮಪಿಪಾಸಾತಿ ಕಾಮಾನಂ ಪಾತುಕಮ್ಯತಾ, ಕಾಮತಣ್ಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಆಲೀಯನ್ತಿ ಅಭಿರಮಿತಬ್ಬಟ್ಠೇನ ಸೇವೀಯನ್ತೀತಿ ಆಲಯಾ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾತಿ ಆಹ **“ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾಲಯಾ”**ತಿ। ಪಞ್ಚಸು ಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನೇನೇವ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾಪಿ ಪಹೀನಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ತೇನೇವ “ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ”ತಿಆದಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೨೨೩) ವುತ್ತಂ। ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣೇಸು ವಾ ಆಲಯಾ **ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾಲಯಾ**। ಆಲೀಯನ್ತಿ ಅಲ್ಲೀಯನ್ತಿ ಅಭಿರಮನವಸೇನ ಸೇವನ್ತೀತಿ ಆಲಯಾತಿ ಹಿ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟ**ನ್ತಿ ತೀಸು ಭೂಮೀಸು ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸವಿಪಾಕಾ ವಟ್ಟನಟ್ಠೇನ ವಟ್ಟಂ। **ವಿರಜ್ಜತೀ**ತಿ ಪಲುಜ್ಜತಿ। **“ವಿರಜ್ಜತೀ**ತಿ ಕಾಮವಿನಾಸೋ ವುತ್ತೋ, **ನಿರುಜ್ಝತೀ**ತಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ವಿನಾಸೋ”ತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। **ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ**ತಿ ಸಾಮಞ್ಞಚೋದನಾಯಪಿ “ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ”ತಿ ಅಧಿಕತತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಯ ಏವ ವಿರಜ್ಜನಂ ನಿರುಜ್ಝನಞ್ಚ ವುತ್ತಂ।

ಚತಸ್ಸೋ ಯೋನಿಯೋತಿ ಏತ್ಥ **ಯೋನೀ**ತಿ ಖನ್ಧಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸಪಿ ಕಾರಣಸ್ಸಪಿ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಸ್ಸಪಿ ನಾಮಂ। “ಚತಸ್ಸೋ ನಾಗಯೋನಿಯೋ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೩೪೨-೩೪೩) ಚತಸ್ಸೋ ಸುಪಣ್ಣಯೋನಿಯೋ”ತಿ ಏತ್ಥ ಹಿ ಖನ್ಧಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಯೋನಿ ನಾಮ। “ಯೋನಿ ಹೇಸಾ ಭೂಮಿಜ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೨೬) ಏತ್ಥ ಕಾರಣಂ। “ನ ಚಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಬ್ರೂಮಿ, ಯೋನಿಜಂ ಮತ್ತಿಸಮ್ಭವ”ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೪೫೭; ಧ॰ ಪ॰ ೩೯೬) ಏತ್ಥ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೋ। ಇಧ ಪನ ಖನ್ಧಕೋಟ್ಠಾಸೋ “ಯೋನೀ”ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಯವನ್ತಿ ತಾಯ ಸತ್ತಾ ಅಮಿಸ್ಸಿತಾಪಿ ಸಮಾನಜಾತಿತಾಯ ಮಿಸ್ಸಿತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ **ಯೋನಿ**। ಸಾ ಪನ ಅತ್ಥತೋ ಅಣ್ಡಾದಿಉಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನವಿಸಿಟ್ಠೋ ಖನ್ಧಾನಂ ಭಾಗಸೋ ಪವತ್ತಿವಿಸೇಸೋ, ಸಾ ಚ ಅಣ್ಡಜಜಲಾಬುಜಸಂಸೇದಜಓಪಪಾತಿಕವಸೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ “ಚತಸ್ಸೋ ಖೋ ಇಮಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯೋನಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅಣ್ಡಜಾ ಯೋನಿ ಜಲಾಬುಜಾ ಯೋನಿ ಸಂಸೇದಜಾ ಯೋನಿ ಓಪಪಾತಿಕಾ ಯೋನೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೫೨)।

ತತ್ಥ ಅಣ್ಡೇ ಜಾತಾ **ಅಣ್ಡಜಾ**। ಜಲಾಬುಮ್ಹಿ ಜಾತಾ **ಜಲಾಬುಜಾ**। ಸಂಸೇದೇ ಜಾತಾ **ಸಂಸೇದಜಾ**। ವಿನಾ ಏತೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ವಿಯ ನಿಬ್ಬತ್ತಾತಿ **ಓಪಪಾತಿಕಾ**। ಏತ್ಥ ಚ ಪೇತಲೋಕೇ ತಿರಚ್ಛಾನೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಅಣ್ಡಜಾದಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಯೋನಿಯೋ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪನೇತ್ಥ ಕೇಚಿದೇವ ಓಪಪಾತಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾಪದುಮಕುಮಾರಾದಯೋ ವಿಯ। ಅಣ್ಡಜಾಪಿ ಕೋನ್ತಪುತ್ತಾ ದ್ವೇಭಾತಿಯಥೇರಾ ವಿಯ, ಸಂಸೇದಜಾಪಿ ಪದುಮಗಬ್ಭೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಪೋಕ್ಖರಸಾತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಪದುಮವತೀದೇವೀಆದಯೋ ವಿಯ ಕೇಚಿದೇವ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾ ಜಲಾಬುಜಾವ। ಪೇತೇಸುಪಿ ನಿಜ್ಝಾಮತಣ್ಹಿಕಪೇತಾನಂ ನಿಚ್ಚದುಕ್ಖಾತುರತಾಯ ಕಾಮಸೇವನಾ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಜಾಲಾವನ್ತತಾಯ ನ ತಾಸಂ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಗಬ್ಭೋ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಓಪಪಾತಿಕಾಯೇವ ಸಂಸೇದಜತಾಯಪಿ ಅಸಮ್ಭವತೋ, ಅವಸೇಸಪೇತಾ ಪನ ಚತುಯೋನಿಕಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚ ತೇ, ಏವಂ ಯಕ್ಖಾಪಿ ಸಬ್ಬಚತುಪ್ಪದಪಕ್ಖಿಜಾತಿದೀಘಜಾತಿಆದಯೋಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಚತುಯೋನಿಕಾಯೇವ। ಸಬ್ಬೇ ನೇರಯಿಕಾ ಚ ಚತುಮಹಾರಾಜಿಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪರಿದೇವಾ ಚ ಓಪಪಾತಿಕಾಯೇವ, ಭುಮ್ಮದೇವಾ ಪನ ಚತುಯೋನಿಕಾವ ಹೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸೇದಜಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ - ಸಂಸೇದಜಾ ಮನ್ದಾ ದಹರಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ಓಪಪಾತಿಕಾ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಾ ಹುತ್ವಾ।

ಪಞ್ಚ ಗತಿಯೋತಿ ಏತ್ಥ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಕಮ್ಮವಸೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಾ ಉಪಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾತಿ ಗತಿಯೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಕಮ್ಮಭವೋ ಪರಮತ್ಥತೋ ಅಸತಿಪಿ ಕಾರಕೇ ಪಚ್ಚಯಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಸಿದ್ಧೋ, ತಂಸಮಙ್ಗಿನಾ ಸನ್ತಾನಲಕ್ಖಣೇನ ಸತ್ತೇನ ಕತೋತಿ ವೋಹರೀಯತಿ, ಏವಂ ಉಪಪತ್ತಿಭವಲಕ್ಖಣಗತಿಯೋ ಪರಮತ್ಥತೋ ಅಸತಿಪಿ ಗಮಕೇ ತಂತಂಕಮ್ಮವಸೇನ ಯೇಸಂ ತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ತೇಹಿ ಗನ್ತಬ್ಬಾತಿ ವೋಹರೀಯನ್ತಿ। ಅಪಿಚ ಗತಿಗತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಗತಿ ಅಜ್ಝಾಸಯಗತಿ ವಿಭವಗತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಗತೀತಿ ಬಹುವಿಧಾ ಗತಿ ನಾಮ। ತತ್ಥ “ತಂ ಗತಿಂ ಪೇಚ್ಚ ಗಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೮೪) ಚ “ಯಸ್ಸ ಗತಿಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ದೇವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಮಾನುಸಾ”ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೪೨೦; ಸು॰ ನಿ॰ ೬೪೯) ಚ ಅಯಂ **ಗತಿಗತಿ** ನಾಮ। “ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ನೇವ ಜಾನಾಮಿ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೫೦೮) ಅಯಂ **ನಿಬ್ಬತ್ತಿಗತಿ** ನಾಮ। “ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೇ ಗತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ ಚುತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೫೦೩) ಅಯಂ **ಅಜ್ಝಾಸಯಗತಿ** ನಾಮ।

“ವಿಭವೋ ಗತಿ ಧಮ್ಮಾನಂ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅರಹತೋ ಗತೀ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೩೯) ಅಯಂ **ವಿಭವಗತಿ** ನಾಮ। “ದ್ವೇಯೇವ ಗತಿಯೋ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಅನಞ್ಞಾ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫೮; ೨.೩೪; ೩.೨೦೦) ಅಯಂ **ನಿಪ್ಫತ್ತಿಗತಿ** ನಾಮ। ತಾಸು ಇಧ ಗತಿಗತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ಸಾ ಪನ ನಿರಯತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಪೇತ್ತಿವಿಸಯಮನುಸ್ಸದೇವಾನಂ ವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಾ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - “ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಗತಿಯೋ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ನಿರಯೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಮನುಸ್ಸಾ ದೇವಾ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೫೩)।

ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಬ್ರೂಹೇನ್ತೋಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಅಯೋ, ಸುಖಂ। ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಅಯೋತಿ **ನಿರಯೋ,** ತತೋ ಏವ ರಮಿತಬ್ಬಂ ಅಸ್ಸಾದೇತಬ್ಬಂ ತತ್ಥ ನತ್ಥೀತಿ ನಿರತಿಅತ್ಥೇನ ನಿರಸ್ಸಾದಟ್ಠೇನ ಚ ನಿರಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಿರಿಯಂ ಅಞ್ಚಿತಾತಿ **ತಿರಚ್ಛಾನಾ,** ದೇವಮನುಸ್ಸಾದಯೋ ವಿಯ ಉದ್ಧಂ ದೀಘಾ ಅಹುತ್ವಾ ತಿರಿಯಂ ದೀಘಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಕಟ್ಠತೋ ಸುಖತೋ ಅಯನಂ ಅಪಗಮೋ ಪೇಚ್ಚಭಾವೋ, ತಂ ಪೇಚ್ಚಭಾವಂ ಪತ್ತಾನಂ ವಿಸಯೋತಿ **ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ,** ಪೇತಯೋನಿ। ಮನಸ್ಸ ಉಸ್ಸನ್ನತಾಯ **ಮನುಸ್ಸಾ,** ಸತಿಸೂರಭಾವಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಯೋಗ್ಯತಾದಿಗುಣವಸೇನ ಉಪಚಿತಮಾನಸತಾಯ ಉಕ್ಕಟ್ಠಗುಣಚಿತ್ತತಾಯ ಮನುಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಜಮ್ಬುದೀಪವಾಸೀವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಥಾಹ - “ತೀಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನೇಹಿ ಜಮ್ಬುದೀಪಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಉತ್ತರಕುರುಕೇ ಚ ಮನುಸ್ಸೇ ಅಧಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ದೇವೇ ಚ ತಾವತಿಂಸೇ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ? ಸೂರಾ ಸತಿಮನ್ತೋ ಇಧ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೨೧)। ತಥಾ ಹಿ ಬುದ್ಧಾ ಚ ಭಗವನ್ತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಮಹಾಸಾವಕಾ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಮಹಾನುಭಾವಾ ಸತ್ತಾ ತತ್ಥೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಸಮಾನರೂಪಾದಿತಾಯ ಪನ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿತ್ತದೀಪವಾಸೀಹಿ ಇತರಮಹಾದೀಪವಾಸಿನೋಪಿ ಮನುಸ್ಸಾತ್ವೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು।

ಅಪರೇ ಪನ ಭಣನ್ತಿ “ಲೋಭಾದೀಹಿ ಅಲೋಭಾದೀಹಿ ಚ ಸಹಿತಸ್ಸ ಮನಸ್ಸ ಉಸ್ಸನ್ನತಾಯ ಮನುಸ್ಸಾ। ಯೇ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾ, ತೇಸು ವಿಸೇಸತೋ ಲೋಭಾದಯೋ ಅಲೋಭಾದಯೋ ಚ ಉಸ್ಸನ್ನಾ। ತೇ ಲೋಭಾದಿಉಸ್ಸನ್ನತಾಯ ಅಪಾಯಮಗ್ಗಂ, ಅಲೋಭಾದಿಉಸ್ಸನ್ನತಾಯ ಸುಗತಿಮಗ್ಗಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿಮಗ್ಗಞ್ಚ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಲೋಭಾದೀಹಿ ಅಲೋಭಾದೀಹಿ ಚ ಸಹಿತಸ್ಸ ಮನಸ್ಸ ಉಸ್ಸನ್ನತಾಯ ಪರಿತ್ತದೀಪವಾಸೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುಮಹಾದೀಪವಾಸಿನೋ ಸತ್ತವಿಸೇಸಾ ಮನುಸ್ಸಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀ”ತಿ। ಲೋಕಿಯಾ ಪನ “ಮನುನೋ ಅಪಚ್ಚಭಾವೇನ ಮನುಸ್ಸಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಮನು ನಾಮ ಪಠಮಕಪ್ಪಿಕೋ ಲೋಕಮರಿಯಾದಾಯ ಆದಿಭೂತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತವಿಧಾಯಕೋ ಕತ್ತಬ್ಬಾಕತ್ತಬ್ಬತಾವಸೇನ ಪಿತುಟ್ಠಾನಿಯೋ, ಯೋ ಸಾಸನೇ ಮಹಾಸಮ್ಮತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ, ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಪರಮ್ಪರಾಯ ಚ ತಸ್ಸ ಓವಾದಾನುಸಾಸನಿಯಂ ಠಿತಾ ಸತ್ತಾ ಪುತ್ತಸದಿಸತಾಯ “ಮನುಸ್ಸಾ, ಮಾನುಸಾ”ತಿ ಚ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತತೋ ಏವ ಹಿ ತೇ “ಮಾನವಾ ಮನುಜಾ”ತಿ ಚ ವೋಹರೀಯನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ದೇವಾನುಭಾವಸಞ್ಜಾತೇಹಿ ಇದ್ಧಿವಿಸೇಸೇಹಿ ಚ ದಿಬ್ಬನ್ತಿ ಕೀಳನ್ತಿ ಲಳನ್ತಿ ಜೋತನ್ತೀತಿ **ದೇವಾ।** ತತ್ಥ ಕಾಮದೇವಾ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಚೇವ ಇದ್ಧಿವಿಸೇಸೇಹಿ ಚ, ಇತರೇ ಇದ್ಧಿವಿಸೇಸೇಹೇವ ದಿಬ್ಬನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸರಣನ್ತಿ ವಾ ಗಮಿಯನ್ತಿ ಅಭಿತ್ಥವೀಯನ್ತೀತಿ ವಾ ದೇವಾ। ಏತ್ಥ ಚ ನಿರಯಗತಿದೇವಗತಿಮನುಸ್ಸಗತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಓಕಾಸೇನ ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ। ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಪೇತ್ತಿವಿಸಯಗ್ಗಹಣೇನ ಖನ್ಧಾನಂ ಏವ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ತೇಸಂ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಸ ಓಕಾಸಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ। ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ವಾ ತೇ ಅರಞ್ಞಸಮುದ್ದಪಬ್ಬತಪಾದಾದಿಕೇ ನಿಬದ್ಧವಾಸಂ ವಸನ್ತಿ, ತಾದಿಸಸ್ಸ ಠಾನಸ್ಸ ವಸೇನ ಓಕಾಸೋಪಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ ನವ ಸತ್ತಾವಾಸಾ** ಚ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಂವಣ್ಣಿತನಯಾ ಏವ। **ಅಪರಾಪರಭಾವಾಯಾತಿ** ಅಪರಾಪರಂ ಯೋನಿಆದಿತೋ ಯೋನಿಆದಿಭಾವಾಯ। **ಆಬನ್ಧನಂ** ಗಣ್ಠಿಕರಣಂ, **ಸಂಸಿಬ್ಬನಂ** ತುನ್ನಕರಣಂ। **ತಣ್ಹಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ** ತತ್ಥ ತಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಅಭಾವತೋ, ನಿಕ್ಖಮನಞ್ಚಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಯ ವಿಸಂಯೋಗೋ ಏವಾತಿ ಆಹ **“ವಿಸಂಯುತ್ತ”**ನ್ತಿ।

ಕಾಮಾನಂ ಪಹಾನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಾಮಗ್ಗಹಣೇನ ಕಾಮೀಯತೀತಿ ಕಾಮೋ, ಕಾಮೇತೀತಿ ಕಾಮೋತಿ ದುವಿಧಸ್ಸಪಿ ಕಾಮಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹೋ ಕತೋತಿ ಆಹ **“ವತ್ಥುಕಾಮಾನಂ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾನ”**ನ್ತಿ। ವತ್ಥುಕಾಮಪ್ಪಹಾನಞ್ಚೇತ್ಥ ತೇಸು ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನೇನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಕಾಮಸಞ್ಞಾನ**ನ್ತಿ ಕಾಮೇಸು, ಕಾಮಸಹಗತಾನಂ ವಾ ಸಞ್ಞಾನಂ। **ಪರಿಞ್ಞಾ**ತಿ ತಿವಿಧಾಪಿ ಪರಿಞ್ಞಾ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಾತಿ ಆಹ **“ಞಾತತೀರಣಪಹಾನವಸೇನ ತಿವಿಧಾ ಪರಿಞ್ಞಾ”**ತಿ। ತತ್ಥ ಕತಮಾ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ? ಸಬ್ಬಂ ತೇಭೂಮಕಂ ನಾಮರೂಪಂ “ಇದಂ ರೂಪಂ, ಏತ್ತಕಂ ರೂಪಂ, ನ ಇತೋ ಭಿಯ್ಯೋ, ಇದಂ ನಾಮಂ, ಏತ್ತಕಂ ನಾಮಂ, ನ ಇತೋ ಭಿಯ್ಯೋ”ತಿ ಭೂತುಪಾದಾಯಭೇದಂ ರೂಪಂ ಫಸ್ಸಾದಿಭೇದಂ ನಾಮಞ್ಚ ಲಕ್ಖಣರಸಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನತೋ ವವತ್ಥಪೇತಿ, ಕಮ್ಮಾವಿಜ್ಜಾದಿಕಞ್ಚಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಯಂ **ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ।**

ಕತಮಾ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ? ಏವಂ ಞಾತಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ತೀರೇತಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋತಿ ದ್ವಾಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ಆಕಾರೇಹಿ, ಅಯಂ **ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ** ನಾಮ। ಕತಮಾ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ? ಏವಂ ತೀರಯಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗಂ ಪಜಹತಿ, ಅಯಂ **ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ।** ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧಿಯೋ ವಾ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ, ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಆದಯೋ, ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನಾದಿಅನುಲೋಮಪರಿಯೋಸಾನಾ ವಾ ಪಞ್ಞಾ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ, ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ ಞಾಣಂ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ। ಇಧ ಪನ ಕಾಮಸಞ್ಞಾನಂ ಸಭಾವಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧವಸೇನ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣವಸೇನ ಚ ಪವತ್ತಮಾನಾನಂ ಞಾತತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾನಮ್ಪಿ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಮಗ್ಗೇನೇವ ಇಜ್ಝನತೋ ಮಗ್ಗಕ್ಖಣಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ತಿವಿಧಾಪಿ ಪರಿಞ್ಞಾ ವುತ್ತಾ। ತೇನೇವ “ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಠಾನೇಸು ಕಿಲೇಸಕ್ಖಯಕರೋ ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗೋವ ಕಥಿತೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಕಾಮೇಸು, ಕಾಮೇ ವಾ ಪಾತುಮಿಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾತಿ ಆಹ - **“ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಾನಂ, ಕಾಮೇ ವಾ ಪಾತುಮಿಚ್ಛಾನ”**ನ್ತಿ। **ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಠಾನೇಸೂತಿ** “ಕಾಮಾನಂ ಪಹಾನಂ ಅಕ್ಖಾತ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಠಾನೇಸು। **ತೀಸು ಠಾನೇಸೂತಿ** “ವಿರಾಗಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ, ನೋ ಸರಾಗಾಯ, ವಿಸಂಯೋಗಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ, ನೋ ಸಂಯೋಗಾಯ, ಅನುಪಾದಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ, ನೋ ಸಉಪಾದಾನಾಯಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತೇಸು ಠಾನೇಸು। **ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಂ ಕರೋತೀತಿ** ಏವಂ ತಂ ಪಾಪಂ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। ಕೀದಿಸಂ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಂ ಕರೋತೀತಿ ಆಹ **“ಈದಿಸೇಪಿ ನಾಮಾ”**ತಿಆದಿ।

೩೯. ನೇವ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯಾತಿ ಅತ್ತನಿ ಸತ್ಥು ನೇವ ಪಿಯಭಾವಕಾಮತಾಯ। **ನ ಭೇದಪುರೇಕ್ಖಾರತಾಯಾತಿ** ನ ಸತ್ಥು ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭೇದನಾಧಿಪ್ಪಾಯಪುರೇಕ್ಖಾರತಾಯ। **ನ ಕಲಿಸಾಸನಾರೋಪನತ್ಥಾಯಾತಿ** ನ ದೋಸಾರೋಪನತ್ಥಾಯ। **ಕಲೀತಿ** ಕೋಧಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, ತಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಕಲಿಸಾಸನಂ, ಕೋಧವಸೇನ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಗರಹದೋಸೋ। **ವೇಲ**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೇಲಂ। **ಮರಿಯಾದ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಞ್ಹಿ ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯಟ್ಠೇನ “ವೇಲಾ, ಮರಿಯಾದಾ”ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ।

ಅಜ್ಝಾಚಾರವೀತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಮೇಥುನವಸೇನ ಪವತ್ತಅಜ್ಝಾಚಾರಸಞ್ಞಾತೋ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ। **ಪಕರಣೇತಿ** ಏತ್ಥ ಪ-ಸದ್ದೋ ಆರಮ್ಭವಚನೋತಿ ಆಹ **“ಕತ್ತುಂ ಆರಭತೀ”**ತಿ। ಕತ್ಥಚಿ ಉಪಸಗ್ಗೋ ಧಾತುಅತ್ಥಮೇವ ವದತಿ, ನ ವಿಸೇಸತ್ಥಜೋತಕೋತಿ ಆಹ **“ಕರೋತಿಯೇವ ವಾ”**ತಿ। **ಜಾತಿಯಾತಿ** ಖತ್ತಿಯಾದಿಜಾತಿಯಾ। **ಗೋತ್ತೇನಾತಿ** ಗೋತಮಕಸ್ಸಪಾದಿಗೋತ್ತೇನ। **ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನಾತಿ** ಖತ್ತಿಯಾದಿಜಾತೀಸುಯೇವ ಸಕ್ಕಕುಲಸೋತ್ಥಿಯಕುಲಾದಿವಿಸಿಟ್ಠಕುಲಾನಂ ಪುತ್ತಭಾವೇನ। **ಯಸಸ್ಸೀತಿ** ಮಹಾಪರಿವಾರೋ। **ಪೇಸಲ**ನ್ತಿ ಪಿಯಸೀಲಂ। **ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೇನಾತಿ** ಪಟಿಘಾನುನಯೇಹಿ ಅಕಮ್ಪಮಾನೇನ। ಯಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹಾನಂ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಬುದ್ಧಾ “ಮೋಘಪುರಿಸಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ ಅರಿಟ್ಠಲಾಳುದಾಯೀಆದಿಕೇ ವಿಯ। ಉಪನಿಸ್ಸಯೇ ಸತಿಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಫಲೇ ವಾ ಅಸತಿ “ಮೋಘಪುರಿಸಾ”ತಿ ವದನ್ತಿಯೇವ ಧನಿಯಉಪಸೇನತ್ಥೇರಾದಿಕೇ ವಿಯ। ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋಯೇವ, ತೇನ ನಂ “ಮೋಘಪುರಿಸಾ”ತಿ ಆಹ।

ಸಮಣಕರಣಾನಂ ಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಾದೀನಂ। **ಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನ**ಗ್ಗಹಣೇನ ಪಟಿವೇಧಸಾಸನಸ್ಸ ಗಹಿತತ್ತಾ **ಸಾಸನಾನ**ನ್ತಿ ಪಟಿಪತ್ತಿಪರಿಯತ್ತಿಸಾಸನಾನಂ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಛವಿ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಪಭಸ್ಸರಕರಣಂ ಛವಿಂ। ಕಿಂ ತನ್ತಿ ಆಹ **“ಛಾಯ”**ನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಪಕಾಸಕಂ ಓಭಾಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಿಂ ತನ್ತಿ ಆಹ **“ಸುನ್ದರಭಾವ”**ನ್ತಿ। ಛವಿಮನುಗತಂ **ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ। ಪತಿರೂಪ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ “ತೇಸ”ನ್ತಿ

ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ಸಮಣಾನಂ ಕಮ್ಮಂ ಸಾಮಣಕಂ, ನ ಸಾಮಣಕಂ **ಅಸ್ಸಾಮಣಕಂ**। ಕಥಂ-ಸದ್ದಯೋಗೇನ "ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಅನಾಗತವಚನಂ ಕತಂ। "ನಾಮ-ಸದ್ದಯೋಗೇನಾ"ತಿ ಚ ವದನ್ತಿ।

ದಯಾಲುಕೇನಾತಿ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಸಹಿತೇನ। **ಪರಿಭಾಸನ್ತೋ**ತಿ ಗರಹನ್ತೋ। ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ ಆಸೀವಿಸ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಆಸು ಸೀಘ"**ನ್ತಿಆದಿ। **ಏತಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಸೀವಿಸಸ್ಸ। **ಆಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಯೋ ತೇನ ದಟ್ಠೋ, ತಂ ಪತಿಆಗಚ್ಛತಿ। ಆಸಿತ್ತವಿಸೋತಿಪಿ **ಆಸೀವಿಸೋ,** ಸಕಲಕಾಯೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಯ ಠಪಿತವಿಸೋ ಪರಸ್ಸ ಚ ಸರೀರೇ ಆಸಿಞ್ಚನವಿಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಸಿತವಿಸೋತಿಪಿ **ಆಸೀವಿಸೋ।** ಯಂ ಯಞ್ಹಿ ಏತೇನ ಅಸಿತಂ ಹೋತಿ ಪರಿಭುತ್ತಂ, ತಂ ವಿಸಮೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಿತಂ ವಿಸಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಅಸಿತವಿಸೋತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಆಸೀವಿಸೋ"ತಿ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ ವುತ್ತಂ। ಅಸಿಸದಿಸವಿಸೋತಿಪಿ **ಆಸೀವಿಸೋ,** ಅಸಿ ವಿಯ ತಿಖಿಣಂ ಪರಸ್ಸ ಮಮ್ಮಚ್ಛೇದನಸಮತ್ಥಂ ವಿಸಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಆಸೀವಿಸೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಆಸೀತಿ ವಾ ದಾಠಾ ವುಚ್ಚತಿ, ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಹಿತವಿಸೋತಿ **ಆಸೀವಿಸೋ।** ಸೇಸಸಪ್ಪೇಹಿ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಸ್ಸ ಮಹಾವಿಸತ್ತಾ ಆಸೀವಿಸಸ್ಸಾನನ್ತರಂ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ವುತ್ತೋ। ಸಪ್ಪಮುಖಮ್ಹಿ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸು ವಿಯ ಭಯಾವಹತ್ತಾ ಅಕುಸಲುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಠಾನಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮತೋ ನಿವಾರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಸೀಲಭೇದತೋಪಿ ಸುದ್ಧಸೀಲೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮರಣಮೇವ ವರತರನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಆಸೀವಿಸಸ್ಸ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಸ್ಸ ಮುಖೇ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ವರ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಹಿ ಕತಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಭಗವತೋ ಆಣಾತಿಕ್ಕಮನತೋ ವತ್ಥುಮಹನ್ತತಾಯ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ। **ಕಾಸು**ನ್ತಿ ಆವಾಟೋಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ರಾಸಿಪಿ।

> "ಕಿನ್ನು ಸನ್ತರಮಾನೋವ, ಕಾಸುಂ ಖಣಸಿ ಸಾರಥಿ।
> ಪುಟ್ಠೋ ಮೇ ಸಮ್ಮ ಅಕ್ಖಾಹಿ, ಕಿಂ ಕಾಸುಯಾ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೩) -

ಏತ್ಥ ಹಿ ಆವಾಟೋ ಕಾಸು ನಾಮ।

> "ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಅಪರೇ ಫುಣನ್ತಿ, ನರಾ ರುದನ್ತಾ ಪರಿದಡ್ಢಗತ್ತಾ"ತಿ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೪೬೧) -

ಏತ್ಥ ರಾಸಿ। ಇಧ ಪನ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ಆಹ **"ಅಙ್ಗಾರಪುಣ್ಣಕೂಪೇ ಅಙ್ಗಾರರಾಸಿಮ್ಹಿ ವಾ"**ತಿ। ಕಸ್ಸತಿ ಖಣೀಯತೀತಿ ಕಾಸು, ಆವಾಟೋ। ಕಸೀಯತಿ ಚೀಯತೀತಿ ಕಾಸು, ರಾಸಿ। **ಪದಿತ್ತಾಯಾ**ತಿ ದಿಪ್ಪಮಾನಾಯ। ಸಂ-ಸದ್ದೋ ಏತ್ಥ ಸಮನ್ತಪರಿಯಾಯೋತಿ ಆಹ **"ಸಮನ್ತತೋ ಪಜ್ಜಲಿತಾಯಾ"**ತಿ।

ಇದಂ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಅಙ್ಗಜಾತಪಕ್ಖಿಪನಂ ನಿದಾನಂ ಕಾರಣಮಸ್ಸ ನಿರಯುಪಪಜ್ಜನಸ್ಸಾತಿ **ಇತೋನಿದಾನಂ,** ಭಾವನಪುಂಸಕಞ್ಚೇತಂ। ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಸ್ಸ ತೋ-ಆದೇಸೋ ಕತೋ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಮಾಸೇಪಿ ಅಲೋಪೋ। **ತತ್ಥ ನಾಮ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ತ್ವಂ**-ಸದ್ದೋ "ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಮುಪಗಚ್ಛಮಾನೋ ಅತ್ಥೀತಿ ಆಹ **"ತ್ವನ್ತಿ ತಂಸದ್ದಸ್ಸ ವೇವಚನ"**ನ್ತಿ। "ಯಂ ತನ್ತಿ ಪನ ಪಾಠೋ ಯುತ್ತರೂಪೋ"ತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಯಂ ತನ್ತಿ ನಾಯಂ ಉದ್ದೇಸನಿದ್ದೇಸೋ, ಯಥಾ ಲೋಕೇ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾತಿ ಅವಞ್ಞಾತವಚನಂ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ - **"ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಹೀಳಿತಂ ಅವಞ್ಞಾತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀ"**ತಿ। **ನೀಚಜನಾನ**ನ್ತಿ ನಿಹೀನಗುಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ। **ಗಾಮಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಗಾಮ**-ಸದ್ದೇನ ಗಾಮವಾಸಿನೋ ವುತ್ತಾ ಅಭೇದೂಪಚಾರೇನಾತಿ ಆಹ **"ಗಾಮವಾಸಿಕಮನುಸ್ಸಾನ"**ನ್ತಿ। **ಕಿಲೇಸಪಗ್ಘರಣಕಂ ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ರಾಗಾದಿಕಿಲೇಸವಿಸ್ಸನ್ದನಕಧಮ್ಮಂ । ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ಹಿ ರಾಗಂ ಪಗ್ಘರತಿ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತಾಯ ಓಳಾರಿಕತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **"ಅಸುಖುಮ"**ನ್ತಿ। **ಅನಿಪುಣ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಉದಕೇ ಭವಂ ಓದಕಂ। ಕಿಂ ತಂ? ಉದಕಕಿಚ್ಚನ್ತಿ ಆಹ - **"ಉದಕಕಿಚ್ಚಂ ಅನ್ತಿಕಂ ಅವಸಾನಂ ಅಸ್ಸಾ"**ತಿ। **ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಅನಾಗತವಚನಂ ನಾಮ-ಸದ್ದಯೋಗೇನ ಕತನ್ತಿ ಆಹ - **"ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ…ಪೇ॰… ನಾಮ-ಸದ್ದೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ। ಲೋಕೇ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಆದಿಕತ್ತಾ ಕೋಚಿ ಪಠಮಕಪ್ಪಿಕೋ, ನ ಪನಾಯನ್ತಿ ಆಹ - **"ಸಾಸನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತೀ"**ತಿ। **ಬಹೂನ**ನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲಾಪೇಕ್ಖಂ, ನ ಪನ ಅಕುಸಲಾಪೇಕ್ಖನ್ತಿ ಆಹ **"ಬಹೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನ"**ನ್ತಿ।

ಯಂ ಅಸಂವರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ದುಬ್ಭರತಾದುಪ್ಪೋಸತಾದಿ ಹೋತಿ, ಸೋ ಅಸಂವರೋ ದುಬ್ಭರತಾದಿ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತೋ ಕಾರಣೇ ಫಲೂಪಚಾರೇನಾತಿ ಆಹ - **"ದುಬ್ಭರತಾದೀನಂ ವತ್ಥುಭೂತಸ್ಸ ಅಸಂವರಸ್ಸಾ"**ತಿ। **ವತ್ಥುಭೂತಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಾರಣಭೂತಸ್ಸ। ವಸತಿ ಏತ್ಥ ಫಲಂ ತದಾಯತ್ತವುತ್ತಿತಾಯಾತಿ ಹಿ ಕಾರಣಂ ವತ್ಥು। **ಅತ್ತಾ**ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸರೀರಞ್ಚ, ಚಿತ್ತಮೇವ ವಾ। **ದುಬ್ಭರತಞ್ಚೇವ ದುಪ್ಪೋಸತಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕೇಹಿ ಚ ದುಕ್ಖೇನ ಭರಿತಬ್ಬತಂ ಪೋಸೇತಬ್ಬತಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಸಂವರೇ ಠಿತೋ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನೋಪಿ ದುಬ್ಭರೋ ಹೋತಿ ದುಪ್ಪೋಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಮ್ಪಿ। ಕಥಂ? ಯೋ ಹಿ ಅಮ್ಬಿಲಾದೀನಿ ಲದ್ಧಾ ಅನಮ್ಬಿಲಾದೀನಿ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಘರೇ ಲದ್ಧಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಘರೇ ಛಡ್ಡೇನ್ತೋ ಸಬ್ಬಂ ಗಾಮಂ ಚರಿತ್ವಾ ರಿತ್ತಪತ್ತೋವ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಅಯಂ **ಅತ್ತನೋ ದುಬ್ಭರೋ।** ಯೋ ಪನ ಸಾಲಿಮಂಸೋದನಾದೀನಂ ಪತ್ತೇ ಪೂರೇತ್ವಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ದುಮ್ಮುಖಭಾವಂ ಅನತ್ತಮನಭಾವಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇಸಂ ವಾ ಸಮ್ಮುಖಾವ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ "ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಅಪಸಾದೇನ್ತೋ ಸಾಮಣೇರಗಹಟ್ಠಾದೀನಂ ದೇತಿ, ಅಯಂ **ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ದುಬ್ಭರೋ।** ಏತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದೂರತೋವ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತಿ "ದುಬ್ಭರೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಕ್ಕಾ ಪೋಸೇತು"ನ್ತಿ।

ಮಹಿಚ್ಛತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಮಹನ್ತಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಮಹತೀ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಇಚ್ಛಾತಿ ಮಹಿಚ್ಛೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಮಹಿಚ್ಛತಾ, ಸನ್ತಗುಣವಿಭಾವನತಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಚ। ಮಹಿಚ್ಛೋ ಹಿ ಇಚ್ಛಾಚಾರೇ ಠತ್ವಾ ಅತ್ತನಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಸೀಲಧುತಧಮ್ಮಾದಿಗುಣೇ ವಿಭಾವೇತಿ, ತಾದಿಸಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾಪಿ ಹೋತಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ "ಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನತಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಚ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಏತಂ ಮಹಿಚ್ಛತಾಲಕ್ಖಣ"ನ್ತಿ। ಸಾ ಪನೇಸಾ ಮಹಿಚ್ಛತಾ "ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸದ್ಧೋ ಸಮಾನೋ 'ಸದ್ಧೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಸೀಲವಾ ಸಮಾನೋ 'ಸೀಲವಾತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ" ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಆಗತಾಯೇವ, ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಸ್ಸನ್ತಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ವಿಜಾತಮಾತಾಪಿಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

> "ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಮುದ್ದೋ ಚ, ಮಹಿಚ್ಛೋ ಚಾಪಿ ಪುಗ್ಗಲೋ।
> ಸಕಟೇನ ಪಚ್ಚಯಂ ದೇನ್ತು, ತಯೋಪೇತೇ ಅತಪ್ಪಿಯಾ"ತಿ॥ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೨೫೨; ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೬೩; ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೮೫೦; ಉದಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೧; ಮಹಾನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೮೫)।

ಸತ್ತೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚ ಸಙ್ಗಣನಂ ಸಮೋಧಾನಂ **ಸಙ್ಗಣಿಕಾ**ತಿ ಆಹ - **"ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಯ ಚೇವ ಕಿಲೇಸಸಙ್ಗಣಿಕಾಯ ಚಾ"**ತಿ। **ಕೋಸಜ್ಜಾನುಗತೋ ಚ ಹೋತೀ**ತಿ ಕುಸೀತಭಾವೇನ ಅನುಗತೋ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕೋಸಜ್ಜಂ। **ಅಟ್ಠಕುಸೀತವತ್ಥುಪಾರಿಪೂರಿಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕುಚ್ಛಿತಂ ಸೀದತೀತಿ ಕುಸೀತೋ ದ-ಕಾರಸ್ಸ ತ-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ। ಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಸೇನ ಪುಗ್ಗಲೋ "ಕುಸೀತೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸೋ ಕುಸೀತಭಾವೋ ಇಧ ಕುಸೀತ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತೋ। ವಿನಾಪಿ ಹಿ ಭಾವಜೋತನಸದ್ದಂ ಭಾವತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ ಯಥಾ "ಪಟಸ್ಸ ಸುಕ್ಕ"ನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕುಸೀತಭಾವವತ್ಥೂನೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಕೋಸಜ್ಜಕಾರಣಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಹಿ -

> "ಕಮ್ಮಂ ಖೋ ಮೇ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಕಿಲಮಿಸ್ಸತಿ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮೀತಿ ಸೋ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಇದಂ ಪಠಮಂ ಕುಸೀತವತ್ಥು। ಅಹಂ ಖೋ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ, ಕಮ್ಮಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಕಿಲನ್ತೋ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ…ಪೇ॰… ಮಗ್ಗೋ ಖೋ ಮೇ ಗನ್ತಬ್ಬೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಗ್ಗಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಕಿಲಮಿಸ್ಸತಿ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಮಗ್ಗಂ ಅಗಮಾಸಿಂ, ಮಗ್ಗಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಕಿಲನ್ತೋ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ನಾಲತ್ಥಂ ಲೂಖಸ್ಸ ವಾ ಪಣೀತಸ್ಸ ವಾ ಭೋಜನಸ್ಸ ಯಾವದತ್ಥಂ ಪಾರಿಪೂರಿಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಕಾಯೋ ಕಿಲನ್ತೋ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞೋ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ಅಲತ್ಥಂ ಲೂಖಸ್ಸ ವಾ ಪಣೀತಸ್ಸ ವಾ ಭೋಜನಸ್ಸ ಯಾವದತ್ಥಂ ಪಾರಿಪೂರಿಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಕಾಯೋ ಗರುಕೋ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞೋ ಮಾಸಾಚಿತಂ ಮಞ್ಞೇ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ…ಪೇ॰…

> ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಆಬಾಧೋ, ಅತ್ಥಿ ಕಪ್ಪೋ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಗಿಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಅಚಿರವುಟ್ಠಿತೋ ಗೇಲಞ್ಞಾ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಕಾಯೋ ದುಬ್ಬಲೋ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞೋ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮೀತಿ ಸೋ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಇದಂ ಅಟ್ಠಮಂ ಕುಸೀತವತ್ಥು"ನ್ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೪; ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೮೦) -

ಏವಮಾಗತಾನಿ "ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಓಸೀದನಾನಿ ಉಪರೂಪರಿ ಕೋಸಜ್ಜಕಾರಣತ್ತಾ ಅಟ್ಠ ಕುಸೀತವತ್ಥೂನಿ ನಾಮ, ತೇಸಂ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸುಭರೋ ಹೋತಿ ಸುಪೋಸೋತಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇಹಿ ಚ ಸುಖೇನ ಭರಿತಬ್ಬೋ ಪೋಸೇತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಂವರೇ ಠಿತೋ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನೋಪಿ ಸುಭರೋ ಹೋತಿ ಸುಪೋಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಮ್ಪಿ। ಕಥಂ? ಯೋ ಹಿ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಲದ್ಧಾ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋವ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಅಯಂ **ಅತ್ತನೋ ಸುಭರೋ**। ಯೋ ಪನ ಪರೇಸಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ದಾನಂ ಅಹೀಳೇತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಮುಖೋ ಹುತ್ವಾ ಏತೇಸಂ ಸಮ್ಮುಖಾವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಯಾತಿ, ಅಯಂ **ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಸುಭರೋ**। ಏತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅತಿವಿಯ ವಿಸ್ಸತ್ಥಾ ಹೋನ್ತಿ, "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭದನ್ತೋ ಸುಭರೋ, ಥೋಕಥೋಕೇನಪಿ ತುಸ್ಸತಿ, ಮಯಮೇವ ನಂ ಪೋಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಪೋಸೇನ್ತಿ। **ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತ**ನ್ತಿ ಇಚ್ಛಾವಿರಹಿತತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಾವಸೇಸಂ ವಿಯ, ಅತ್ಥೋ ಪನ ನಿರವಸೇಸೋ। ಅಪ್ಪ-ಸದ್ದೋ ಹೇತ್ಥ ಅಭಾವತ್ಥೋತಿ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುಂ "ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೫) ವಿಯ। ತೇನೇವಾಹ "**ನಿತ್ತಣ್ಹಭಾವ**"ನ್ತಿ।

ತಿಪ್ಪಭೇದಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾತಿ ಯಥಾಲಾಭಾದಿಸನ್ತೋಸಸಾಮಞ್ಞೇನ ವುತ್ತಂ, ಚತೂಸು ಪನ ಪಚ್ಚಯೇಸು ತಯೋ ತಯೋ ಸನ್ತೋಸಾತಿ ದ್ವಾದಸವಿಧೋ ಹೋತಿ ಸನ್ತೋಸೋ। ಕಥಂ? ಚೀವರೇ ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋತಿ ತಿವಿಧೋ ಹೋತಿ ಸನ್ತೋಸೋ। ಏವಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀಸು। ತಸ್ಸಾಯಂ ಪಭೇದಸಂವಣ್ಣನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೨೫೨; ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೧೪೪; ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೬೫) - ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಚೀವರಂ ಲಭತಿ ಸುನ್ದರಂ ವಾ ಅಸುನ್ದರಂ ವಾ, ಸೋ ತೇನೇವ ಯಾಪೇತಿ ಅಞ್ಞಂ ನ ಪತ್ಥೇತಿ, ಲಭನ್ತೋಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಚೀವರೇ ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ**। ಅಥ ಪನ ಪಕತಿದುಬ್ಬಲೋ ವಾ ಹೋತಿ ಆಬಾಧಜರಾಭಿಭೂತೋ ವಾ, ಗರುಚೀವರಂ ಪಾರುಪನ್ತೋ ಕಿಲಮತಿ, ಸೋ ಸಭಾಗೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಲಹುಕೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋಯೇವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಚೀವರೇ ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ**। ಪಕತಿದುಬ್ಬಲಾದೀನಞ್ಹಿ ಗರುಚೀವರಾನಿ ನ ಫಾಸುಭಾವಾವಹಾನಿ ಸರೀರಖೇದಾವಹಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತೀತಿ ಪಯೋಜನವಸೇನ ಅನತ್ರಿಚ್ಛತಾದಿವಸೇನ ತಾನಿ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಲಹುಕಚೀವರಪರಿಭೋಗೋ ನ ಸನ್ತೋಸವಿರೋಧೀತಿ। ಅಪರೋ ಪಣೀತಪಚ್ಚಯಲಾಭೀ ಹೋತಿ, ಸೋ ಪಟ್ಟಚೀವರಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಹಗ್ಘಚೀವರಂ ಬಹೂನಿ ವಾ ಪನ ಚೀವರಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಥೇರಾನಂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ, ಇದಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಅನುರೂಪಂ, ಇದಂ ಗಿಲಾನಾನಂ, ಇದಂ ಅಪ್ಪಲಾಭಾನಂ ಹೋತೂ"ತಿ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪುರಾಣಚೀವರಂ ವಾ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾದಿತೋ ವಾ ನನ್ತಕಾನಿ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಕತ್ವಾ ಧಾರೇನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಚೀವರೇ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**। ಮಹಗ್ಘಞ್ಹಿ ಚೀವರಂ ಬಹೂನಿ ವಾ ಚೀವರಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ತಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತದಞ್ಞಸ್ಸ ಗಹಣಂ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪನಯೇ ಠಿತತ್ತಾ ನ ಸನ್ತೋಸವಿರೋಧೀತಿ।

ಇಧ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಲಭತಿ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಸೋ ತೇನೇವ ಯಾಪೇತಿ ಅಞ್ಞಂ ನ ಪತ್ಥೇತಿ, ಲಭನ್ತೋಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ**। ಯೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿವಿರುದ್ಧಂ ವಾ ಬ್ಯಾಧಿವಿರುದ್ಧಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಲಭತಿ, ಯೇನಸ್ಸ ಪರಿಭುತ್ತೇನ ಅಫಾಸು ಹೋತಿ, ಸೋ ಸಭಾಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಂ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಸಪ್ಪಾಯಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ**। ಅಪರೋ ಬಹುಂ ಪಣೀತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಲಭತಿ, ಸೋ ತಂ ಚೀವರಂ ವಿಯ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಬಹುಸ್ಸುತಅಪ್ಪಲಾಭಗಿಲಾನಾನಂ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಾ ಸೇಸಕಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ವಾ ಚರಿತ್ವಾ ಮಿಸ್ಸಕಾಹಾರಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**।

ಇಧ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಸೇನಾಸನಂ ಲಭತಿ ಮನಾಪಂ ವಾ ಅಮನಾಪಂ ವಾ, ಸೋ ತೇನ ನೇವ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ನ ಪಟಿಘಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ತಿಣಸನ್ಥರಕೇನಪಿ ಯಥಾಲದ್ಧೇನೇವ ತುಸ್ಸತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಸೇನಾಸನೇ ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ**। ಯೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿವಿರುದ್ಧಂ ವಾ ಬ್ಯಾಧಿವಿರುದ್ಧಂ ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಲಭತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ವಸತೋ ಅಫಾಸು ಹೋತಿ, ಸೋ ತಂ ಸಭಾಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕೇ ಸಪ್ಪಾಯಸೇನಾಸನೇ ವಸನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಸೇನಾಸನೇ ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ**। ಅಪರೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಲೇಣಮಣ್ಡಪಕೂಟಾಗಾರಾದೀನಿ ಬಹೂನಿ ಪಣೀತಸೇನಾಸನಾನಿ ಲಭತಿ, ಸೋ ತಾನಿ ಚೀವರಾದೀನಿ ವಿಯ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಬಹುಸ್ಸುತಅಪ್ಪಲಾಭಗಿಲಾನಾನಂ ದತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಸನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಸೇನಾಸನೇ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**। ಯೋಪಿ "ಉತ್ತಮಸೇನಾಸನಂ ನಾಮ ಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ, ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ನಿದ್ದಾಭಿಭೂತಸ್ಸ ಪುನ ಪಟಿಬುಜ್ಝತೋ ಪಾಪವಿತಕ್ಕಾ ಪಾತುಭವನ್ತೀ"ತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ತಾದಿಸಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ಸೋ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸರುಕ್ಖಮೂಲಾದೀಸು ವಸನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮ್ಪಿಸ್ಸ **ಸೇನಾಸನೇ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**।

ಇಧ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಭೇಸಜ್ಜಂ ಲಭತಿ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಸೋ ಯಂ ಲಭತಿ, ತೇನೇವ ತುಸ್ಸತಿ ಅಞ್ಞಂ ನ ಪತ್ಥೇತಿ, ಲಭನ್ತೋಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ**। ಯೋ ಪನ ತೇಲೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ ಫಾಣಿತಂ ಲಭತಿ, ಸೋ ತಂ ಸಭಾಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ತೇಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞದೇವ ವಾ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ**। ಅಪರೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಬಹುಂ ತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದಿಪಣೀತಭೇಸಜ್ಜಂ ಲಭತಿ, ಸೋ ತಂ ಚೀವರಂ ವಿಯ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಬಹುಸ್ಸುತಅಪ್ಪಲಾಭಗಿಲಾನಾನಂ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆಭತೇನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಯಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಾಜನೇ ಮುತ್ತಹರೀತಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಚತುಮಧುರಂ "ಗಣ್ಹ, ಭನ್ತೇ, ಯದಿಚ್ಛಸೀ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಸಚಸ್ಸ ತೇಸು ಅಞ್ಞತರೇನಪಿ ರೋಗೋ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ಅಥ "ಮುತ್ತಹರೀತಕಂ ನಾಮ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ವಣ್ಣಿತ"ನ್ತಿ ಚತುಮಧುರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮುತ್ತಹರೀತಕೇನೇವ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪರಮಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ **ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**। ಏವಂ ಯಥಾಲಾಭಾದಿವಸೇನ ತಿಪ್ಪಭೇದೋ ಸನ್ತೋಸೋ ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ವಸೇನ ದ್ವಾದಸವಿಧೋ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕಾಮವಿತಕ್ಕಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಸೇನ **ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕತ್ತಯಂ**। ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಅವಿಹಿಂ ಸಾವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಸೇನ **ಕುಸಲವಿತಕ್ಕತ್ತಯಂ**। **ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾಪಚಯಭೂತಾಯ ವಿವಟ್ಟಾಯಾತಿ** ರಾಗಾದಿಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ ಅಪಚಯಹೇತುಭೂತಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ। **ಅಟ್ಠವೀರಿಯಾರಮ್ಭವತ್ಥುಪಾರಿಪೂರಿಯಾತಿ** ಅಟ್ಠನ್ನಂ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಕಾರಣಾನಂ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ। ಯಥಾ ತಥಾ ಪಠಮಂ ಪವತ್ತಅಬ್ಭುಸ್ಸಹನಞ್ಹಿ ಉಪರಿ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ। ಅನುರೂಪಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಸಹಿತಾನಿ ಹಿ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಹನಾನಿ ತಮ್ಮೂಲಕಾನಿ ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನಿ ಅಟ್ಠ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭವತ್ಥೂನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ತಥಾ ಹಿ -

> "ಕಮ್ಮಂ ಖೋ ಮೇ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಕರೋನ್ತೇನ ನ ಸುಕರಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಹಂ ಖೋ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ, ಕಮ್ಮಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಾಸಕ್ಖಿಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ…ಪೇ॰… ಮಗ್ಗೋ ಖೋ ಮೇ ಗನ್ತಬ್ಬೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಗ್ಗಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ನ ಸುಕರಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಮಗ್ಗಂ ಅಗಮಾಸಿಂ, ಮಗ್ಗಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಾಸಕ್ಖಿಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ನಾಲತ್ಥಂ ಲೂಖಸ್ಸ ವಾ ಪಣೀತಸ್ಸ ವಾ ಭೋಜನಸ್ಸ ಯಾವದತ್ಥಂ ಪಾರಿಪೂರಿಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಕಾಯೋ ಲಹುಕೋ ಕಮ್ಮಞ್ಞೋ, ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ಅಲತ್ಥಂ ಲೂಖಸ್ಸ ವಾ ಪಣೀತಸ್ಸ ವಾ ಭೋಜನಸ್ಸ ಯಾವದತ್ಥಂ ಪಾರಿಪೂರಿಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ

> ಕಾಯೋ ಬಲವಾ ಕಮ್ಮಞ್ಞೋ, ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಆಬಾಧೋ, ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಮೇ ಆಬಾಧೋ ಪವಡ್ಢೇಯ್ಯ, ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಗಿಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಅಚಿರವುಟ್ಠಿತೋ ಗೇಲಞ್ಞಾ, ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಮೇ ಆಬಾಧೋ ಪಚ್ಚುದಾವತ್ತೇಯ್ಯ, ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೫; ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೮೦) -

ಏವಂ ಪವತ್ತಅನುರೂಪಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಸಹಿತಾನಿ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಹನಾನಿ ತಮ್ಮೂಲಕಾನಿ ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನಿ ಅಟ್ಠ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭವತ್ಥೂನಿ ನಾಮ।

ತದನುಚ್ಛವಿಕಂ ತದನುಲೋಮಿಕನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ತ**-ಸದ್ದೋ ವಕ್ಖಮಾನಾಪೇಕ್ಖೋ ಚ ಅತೀತಾಪೇಕ್ಖೋ ಚ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಯಂ ಇದಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸತೀ"**ತಿಆದಿ। ಸಬ್ಬನಾಮಾನಿ ಹಿ ವಕ್ಖಮಾನವಚನಾನಿಪಿ ಹೋನ್ತಿ ಪಕ್ಕನ್ತವಚನಾನಿಪಿ। **ಸಂವರಪ್ಪಹಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಸಂವರೇಹಿ ಚೇವ ಪಞ್ಚಪಹಾನೇಹಿ ಚ ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ। ಪಞ್ಚವಿಧೋ ಹಿ ಸಂವರೋ ಸೀಲಸಂವರೋ ಸತಿಸಂವರೋ ಞಾಣಸಂವರೋ ಖನ್ತಿಸಂವರೋ ವೀರಿಯಸಂವರೋತಿ। ಪಹಾನಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪ್ಪಹಾನಂ ಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಪ್ಪಹಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಪ್ಪಹಾನನ್ತಿ।

ತತ್ಥ "ಇಮಿನಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೇನ ಉಪೇತೋ ಹೋತಿ ಸಮುಪೇತೋ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೧೧) ಏವಮಾಗತೋ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೋ **ಸೀಲಸಂವರೋ** ನಾಮ, ಸೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕೋ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ। "ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೩; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೫; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೨೩೯; ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೬) ಏವಮಾಗತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾರಕ್ಖಾ **ಸತಿಸಂವರೋ,** ಸಾ ಚ ಅತ್ಥತೋ ತಥಾಪವತ್ತಾ ಸತಿ ಏವ। "ಸೋತಾನಂ ಸಂವರಂ ಬ್ರೂಮಿ, ಪಞ್ಞಾಯೇತೇ ಪಿಧೀಯರೇ"ತಿ (ಸು॰ ನಿ॰ ೧೦೪೧; ನೇತ್ತಿ॰ ೧೧) ಏವಮಾಗತೋ **ಞಾಣಸಂವರೋ।** ಏತ್ಥ ಹಿ "ಸೋತಾನಂ ಸಂವರಂ ಬ್ರೂಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಪಞ್ಞಾಯೇತೇ ಪಿಧೀಯರೇ"ತಿ ವಚನತೋ ಸೋತಸಙ್ಖಾತಾನಂ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿದುಚ್ಚರಿತಅವಿಜ್ಜಾದಿಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಮುಚ್ಛೇದಕಞಾಣಂ ಪಿದಹನಟ್ಠೇನ ಸಂವರೋತಿ ವುತ್ತಂ। "ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸಾ"ತಿಏವಮಾಗತಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೪; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೫೯; ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೧೪) ಅಧಿವಾಸನಾ **ಖನ್ತಿಸಂವರೋ,** ಸಾ ಚ ಅತ್ಥತೋ ತಥಾಪವತ್ತಾ ಖನ್ಧಾ ಅದೋಸೋ ವಾ। ಪಞ್ಞಾತಿ ಏಕೇ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। "ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೬) ಏವಮಾಗತಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದೀನಂ ವಿನೋದನವಸೇನ ಪವತ್ತಂ ವೀರಿಯಮೇವ **ವೀರಿಯಸಂವರೋ।** ಸಬ್ಬೋ ಚಾಯಂ ಸಂವರೋ ಯಥಾಸಕಂ ಸಂವರಿತಬ್ಬಾನಂ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಕಾಯವಚೀದುಚ್ಚರಿತಾನಂ ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಪಮಾದಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾದೀನಂ ವಾ ಅಕ್ಖನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾಣಕೋಸಜ್ಜಾನಞ್ಚ ಸಂವರಣತೋ ಪಿದಹನತೋ ಛಾದನತೋ "ಸಂವರೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಂವರತೀತಿ ಸಂವರೋ, ಪಿದಹತಿ ನಿವಾರೇತಿ ಪವತ್ತಿತುಂ ನ ದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಚ್ಚಯಸಮವಾಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹಾನಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಂ ತಥಾ ತಥಾ ಅನುಪ್ಪಾದನಮೇವ ಹಿ ಇಧ ಸಂವರಣಂ ನಾಮ। ಏವಂ ತಾವ ಪಞ್ಚವಿಧೋ ಸಂವರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತೇನ ತೇನ ಗುಣಙ್ಗೇನ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅಗುಣಙ್ಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ **ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನಂ।** ನಾಮರೂಪಪರಿಚ್ಛೇದಾದೀಸು ಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣೇಸು ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವತೋ ದೀಪಾಲೋಕೇನೇವ ತಮಸ್ಸ ನಾಮರೂಪವವತ್ಥಾನೇನ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ, ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇನ ಅಹೇತುವಿಸಮಹೇತುದಿಟ್ಠೀನಂ, ತಸ್ಸೇವ ಅಪರಭಾಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಕಙ್ಖಾವಿತರಣೇನ ಕಥಂಕಥೀಭಾವಸ್ಸ, ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನೇನ "ಅಹಂ ಮಮಾ"ತಿ ಗಾಹಸ್ಸ, ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗವವತ್ಥಾನೇನ ಅಮಗ್ಗೇ ಮಗ್ಗಸಞ್ಞಾಯ, ಉದಯದಸ್ಸನೇನ ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿಯಾ, ವಯದಸ್ಸನೇನ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಯಾ, ಭಯದಸ್ಸನೇನ ಸಭಯೇ ಅಭಯಸಞ್ಞಾಯಾತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತೇನ ತೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣೇನ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅಗುಣಙ್ಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ **ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಭೇದೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ಪವತ್ತಿನಿವಾರಣತೋ ಘಟಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಉದಕಪಿಟ್ಠೇ ಸೇವಾಲಸ್ಸ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ನೀವರಣಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಏತಂ **ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪ್ಪಹಾನಂ** ನಾಮ। ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಮೇವ ಪಹಾನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪ್ಪಹಾನಂ। ಯಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ತಂತಂಮಗ್ಗವತೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ "ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೨೭೭) ನಯೇನ ವುತ್ತಸ್ಸ ಸಮುದಯಪಕ್ಖಿಯಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಗಣಸ್ಸ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಭಾವೇನ ಪಹಾನಂ, ಇದಂ **ಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನಂ** ನಾಮ। ಯಂ ಪನ ಫಲಕ್ಖಣೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತತಾ ಕಿಲೇಸಾನಂ, ಏತಂ **ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಪ್ಪಹಾನಂ** ನಾಮ। ಯಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖತನಿಸ್ಸಟತ್ತಾ ಪಹೀನಸಬ್ಬಸಙ್ಖತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಏತಂ **ನಿಸ್ಸರಣಪ್ಪಹಾನಂ** ನಾಮ। ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ಚಾಗಟ್ಠೇನ ಪಹಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಮಿಮೇಹಿ ಯಥಾವುತ್ತಸಂವರೇಹಿ ಚೇವ ಪಹಾನೇಹಿ ಚ ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ "ಸಂವರಪ್ಪಹಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಸುತ್ತನ್ತವಿನಿಬದ್ಧನ್ತಿ ಸುತ್ತನ್ತೇಸು ಅನಿಬದ್ಧಂ, ಪಾಳಿಅನಾರುಳ್ಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಕಿಣ್ಣಕಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಹಿ ಸಙ್ಗಹಂ ನ ಆರೋಹತಿ। ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಪಾಳಿವಿನಿಮುತ್ತ"**ನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ **ಅಸುತ್ತನ್ತವಿನಿಬದ್ಧ**ನ್ತಿ ಸುತ್ತಾಭಿಧಮ್ಮಪಾಳಿಂ ಅನಾರುಳ್ಹಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, **ಪಾಳಿವಿನಿಮುತ್ತ**ನ್ತಿ ವಿನಯಪಾಳಿಂ ಅನಾರುಳ್ಹಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ಓಕ್ಕನ್ತಿಕಧಮ್ಮದೇಸನಾ** ನಾಮ ಞಾಣೇನ ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ಕಥಿಯಮಾನಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, **ಪಟಿಕ್ಖಿಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ** ಭದ್ದಾಲಿತ್ಥೇರಸದಿಸಾ। ಸಮ್ಪರೇತಬ್ಬತೋ ಪೇಚ್ಚ ಗನ್ತಬ್ಬತೋ ಸಮ್ಪರಾಯೋ, ಪರಲೋಕೋ। ತತ್ಥ ಭವಂ **ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ। ವಟ್ಟಭಯೇನ ತಜ್ಜೇನ್ತೋ**ತಿ "ಏವಂ ದುಸ್ಸೀಲಾ ನಿರಯಾದೀಸು ದುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣನ್ತೀ"ತಿ ತಜ್ಜೇನ್ತೋ। **ದೀಘನಿಕಾಯಪ್ಪಮಾಣಮ್ಪಿ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಪ್ಪಮಾಣಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಕರೋತೀ**ತಿ "ತೇನ ಖಣೇನ ತೇನ ಮುಹುತ್ತೇನ ಕಥಂ ಭಗವಾ ತಾವಮಹನ್ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಯಾವತಾ ಹಿ ಲೋಕಿಯಮಹಾಜನಾ ಏಕಂ ಪದಂ ಕಥೇನ್ತಿ, ತಾವ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಟ್ಠ ಪದಾನಿ ಕಥೇತಿ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇ ಪನ ಏಕಂ ಪದಂ ಕಥೇನ್ತೇಯೇವ ಭಗವಾ ಸೋಳಸ ಪದಾನಿ ಕಥೇತಿ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಲೋಕಿಯಜನಸ್ಸ ಏಕಪದುಚ್ಚಾರಣಕ್ಖಣೇ ಭಗವಾ ಅಟ್ಠವೀಸಸತಂ ಪದಾನಿ ಕಥೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಭಗವತೋ ಹಿ ಜಿವ್ಹಾ ಮುದು, ದನ್ತಾವರಣಂ ಸುಫುಸಿತಂ, ವಚನಂ ಅಗಳಿತಂ, ಭವಙ್ಗಪರಿವಾಸೋ ಲಹುಕೋ, ತಸ್ಮಾ ಸಚೇ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಅಞ್ಞೋ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಂ, ಅಞ್ಞೋ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಂ, ಅಞ್ಞೋ ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಂ, "ಇಮಿನಾ ಪುಟ್ಠೇ ಅಹಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕೋ ಏಕಂ ನ ಓಲೋಕೇತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ "ಅಯಂ ಪಠಮಂ ಪುಚ್ಛಿ, ಅಯಂ ದುತಿಯ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪುಚ್ಛನವಾರೋ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಪಞ್ಞವತೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸುಖುಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಸ್ಸ ಲಬ್ಭನತೋ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಪನ ದೇಸನಾವಾರೋ ಅಞ್ಞೇಸಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೇವ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತೇ ಖಣೇ ಅನೇಕಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ। ದಳ್ಹಧಮ್ಮೇನ ಧನುಗ್ಗಹೇನ ಖಿತ್ತಸರಸ್ಸ ವಿದತ್ಥಿಚತುರಙ್ಗುಲಂ ತಾಲಚ್ಛಾಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮನತೋ ಪುರೇತರಂಯೇವ ಭಗವಾ ಚುದ್ದಸವಿಧೇನ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಂ, ನವವಿಧೇನ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಂ, ಸೋಳಸವಿಧೇನ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಂ, ಪಞ್ಚವಿಧೇನ ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಂ ಕಥೇತಿ। ತಿಟ್ಠನ್ತು ವಾ ಏತೇ ಚತ್ತಾರೋ, ಸಚೇ ಹಿ ಅಞ್ಞೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಸು, ಅಞ್ಞೇ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು, ಅಞ್ಞೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯೇಸು, ಅಞ್ಞೇ ಪಞ್ಚಬಲೇಸು, ಅಞ್ಞೇ ಸತ್ತಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು, ಅಞ್ಞೇ ಅಟ್ಠಮಗ್ಗಙ್ಗೇಸು ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ತಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಕಥೇಯ್ಯ। ತಿಟ್ಠನ್ತು ವಾ ಏತೇ ಅಟ್ಠ, ಸಚೇ ಅಞ್ಞೇ ಸತ್ತತಿಂಸ ಜನಾ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೇಸು ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ತಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ತಾವದೇವ ಕಥೇಯ್ಯ।

ಮೂಲಂ ನಿಸ್ಸಯೋ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪರಮಸ್ಸ ಪರಮಸ್ಸ ವೇವಚನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ಪತಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಸಮ್ಪಯೋಗವಸೇನ ಉಪನಿಸ್ಸಯವಸೇನ ಚ ಓಕಾಸಭಾವೋ। ಸಿಕ್ಖಾಸಙ್ಖಾತಾನಞ್ಹಿ ಅವಸೇಸಕುಸಲಧಮ್ಮಾನಂ ಮೇಥುನವಿರತಿಸಮ್ಪಯೋಗವಸೇನ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾ ಸಿಯಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಭಾವೇನ ವಾ। ತೇನೇವಾಹ **"ಮೇಥುನಸಂವರೋ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। **ವುತ್ತತ್ಥವಸೇನಾ**ತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಅಧಿಗಮೂಪಾಯವಸೇನ। ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ ನಿದ್ದಿಟ್ಠವಿರತಿಚೇತನಾ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ ಆಹ - **"ಅಯಞ್ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"**ತಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ ಹಿ ವಿರತಿಆದಯೋ ಧಮ್ಮಾ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಪರಿಯಾಯತೋ ಚ "ಸಿಕ್ಖಾಪದ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

> "ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ? ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮಾವಚರಂ ಕುಸಲಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಸಹಗತಂ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ, ಯಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಆರತಿ ವಿರತಿ ಪಟಿವಿರತಿ ವೇರಮಣೀ ಅಕಿರಿಯಾ ಅಕರಣಂ ಅನಜ್ಝಾಪತ್ತಿ ವೇಲಾನತಿಕ್ಕಮೋ ಸೇತುಘಾತೋ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ಅವಸೇಸಾ ಧಮ್ಮಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ।

“ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ? ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮಾವಚರಂ ಕುಸಲಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಸಹಗತಂ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ, ಯಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚೇತನಾ ಸಞ್ಚೇತನಾ ಚೇತಯಿತತ್ತಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ಅವಸೇಸಾ ಧಮ್ಮಾ ಚೇತನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ।

“ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ? ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮಾವಚರಂ ಕುಸಲಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಸಹಗತಂ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ, ಯೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಪಗ್ಗಾಹೋ ಅವಿಕ್ಖೇಪೋ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ ಸಿಕ್ಖಾಪದ”ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೭೦೯)।

ಏತ್ಥ ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ನ ಕೇವಲಂ ವಿರತಿಯೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ಚೇತನಾಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ದುತಿಯನಯೋ ವುತ್ತೋ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ನ ಕೇವಲಂ ಏತೇಯೇವ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ಚೇತನಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಪನ ಪರೋಪಣ್ಣಾಸ ಧಮ್ಮಾಪಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಕೋಟ್ಠಾಸತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ತತಿಯನಯೋ ದಸ್ಸಿತೋ। ದುವಿಧಞ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪರಿಯಾಯಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ। ತತ್ಥ ವಿರತಿ **ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ**। ಸಾ ಹಿ “ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ”ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾ, ನೋ ಚೇತನಾ। ವಿರಮನ್ತೋ ಚ ತಾಯ ಏವ ತತೋ ತತೋ ವಿರಮತಿ, ನ ಚೇತನಾಯ, ಚೇತನಮ್ಪಿ ಪನ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಥಾ ಸೇಸಚೇತನಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮೇ। ತಸ್ಮಾ ಚೇತನಾ ಚೇವ ಅವಸೇಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾ ಚ **ಪರಿಯಾಯಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ ನ ಕೇವಲಂ ಇಧ ವಿರತಿಆದಯೋ ಧಮ್ಮಾವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ಅಥ ಖೋ ತದತ್ಥಜೋತಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿಪೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **“ಅಪಿಚಾ**”ತಿಆದಿ। **“ಯೋ ತತ್ಥ ನಾಮಕಾಯೋ ಪದಕಾಯೋತಿ** ಇದಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ನಾಮಕಾಯೋತಿ** ನಾಮಸಮೂಹೋ ನಾಮಪಣ್ಣತ್ತಿಯೇವ। ಪದನಿರುತ್ತಿಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ನಾಮವೇವಚನಾನೇವ “ನಾಮಂ ನಾಮಕಮ್ಮಂ ನಾಮನಿರುತ್ತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಸ॰ ೧೩೧೩-೧೩೧೫) ವಿಯ। **ಸಿಕ್ಖಾಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ** ವಿರತಿಆದಯೋವ ವುತ್ತಾ, ತದತ್ಥಜೋತಕಂ ವಚನಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಏತ್ಥ ಲಬ್ಭತೇವ।

ಅತ್ಥವಸೇತಿ ವುದ್ಧಿವಿಸೇಸೇ ಆನಿಸಂಸವಿಸೇಸೇ। ತೇಸಂ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಕಾರಣತ್ತಾ ಆಹ **“ದಸ ಕಾರಣವಸೇ**”ತಿ, ದಸ ಕಾರಣವಿಸೇಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **“ಹಿತವಿಸೇಸೇ**”ತಿ। ಅತ್ಥೋಯೇವ ವಾ **ಅತ್ಥವಸೋ,** ದಸ ಅತ್ಥೇ ದಸ ಕಾರಣಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಫಲಂ ತದಧೀನವುತ್ತಿತಾಯ ವಸೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಅತ್ಥವಸೋ,** ಹೇತೂತಿ ಏವಮ್ಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಸುಟ್ಠು ದೇವಾತಿ** ಇದಂ **ರಾಜನ್ತೇಪುರಪ್ಪವೇಸನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** (ಪಾಚಿ॰ ೪೯೪ ಆದಯೋ) ವುತ್ತಂ। “ಯೇ ಮಮ ಸೋತಬ್ಬಂ ಸದ್ದಹಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **“ಯೋ ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇ ಆದೀನವನ್ತಿ ಭದ್ದಾಲಿಸುತ್ತೇ** (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೪ ಆದಯೋ) ವಿಯ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ। ಸುಖವಿಹಾರಾಭಾವೇ ಸಹಜೀವಮಾನಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ಸಹಜೀವಿತಾಪಿ ಸುಖವಿಹಾರೋವ ವುತ್ತೋ। ಸುಖವಿಹಾರೋ ನಾಮ ಚತುನ್ನಂ ಇರಿಯಾಪಥವಿಹಾರಾನಂ ಫಾಸುತಾ।

ಮಙ್ಕುತನ್ತಿ ನಿತ್ತೇಜಭಾವಂ। **ಧಮ್ಮೇನಾತಿ**ಆದೀಸು **ಧಮ್ಮೋತಿ** ಭೂತಂ ವತ್ಥು। **ವಿನಯೋತಿ** ಚೋದನಾ ಚೇವ ಸಾರಣಾ ಚ। **ಸತ್ಥುಸಾಸನನ್ತಿ** ಞತ್ತಿಸಮ್ಪದಾ ಚೇವ ಅನುಸ್ಸಾವನಸಮ್ಪದಾ ಚ। **ಪಿಯಸೀಲಾನನ್ತಿ** ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾನಂ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಸೀಲಂ ಪಿಯಂ ಹೋತಿ। ತೇನೇವಾಹ **“ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಘಟಮಾನಾ**”ತಿ। **ಸನ್ದಿಟ್ಠಮಾನಾತಿ** ಸಂಸಯಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಾ। **ಉಬ್ಬಾಳ್ಹಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಪೀಳಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನೀತಿ** ಸತಿಪಿ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾನಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಭಾವೇ ಗೋಬಲಿಬದ್ದಞಾಯೇನ ಉಪೋಸಥಂ ಪವಾರಣಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾದಿಸೇಸಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಂ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಭಾವೋ **ಸಾಮಗ್ಗೀ**।

“ನ ವೋ ಅಹಂ, ಚುನ್ದ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂಯೇವ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮೀ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೧೮೨) ಏತ್ಥ ವಿವಾದಮೂಲಭೂತಾ ಕಿಲೇಸಾ ಆಸವಾತಿ ಆಗತಾ।

“ಯೇನ ದೇವೂಪಪತ್ಯಸ್ಸ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ವಾ ವಿಹಙ್ಗಮೋ।
ಯಕ್ಖತ್ತಂ ಯೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಞ್ಚ ಅಬ್ಬಜೇ।
ತೇ ಮಯ್ಹಂ ಆಸವಾ ಖೀಣಾ, ವಿದ್ಧಸ್ತಾ ವಿನಳೀಕತಾ”ತಿ॥ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೯) -

ಏತ್ಥ ತೇಭೂಮಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಅವಸೇಸಾ ಚ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ। ಇಧ ಪನ ಪರೂಪವಾದವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವಧಬನ್ಧಾದಯೋ ಚೇವ ಅಪಾಯದುಕ್ಖಭೂತಾ ಚ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾ ಉಪದ್ದವಾ **ಆಸವಾತಿ** ಆಹ - **“ಅಸಂವರೇ ಠಿತೇನ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ಪತ್ತಬ್ಬಾ**”ತಿಆದಿ। ಯದಿ ಹಿ ಭಗವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ತತೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನಅದಿನ್ನಾದಾನಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಹೇತು ಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಪರೂಪವಾದಾದಯೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾ ಅನತ್ಥಾ, ಯೇ ಚ ತಂನಿಮಿತ್ತಮೇವ ನಿರಯಾದೀಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಕಮ್ಮಕಾರಣಾದಿವಸೇನ ಮಹಾದುಕ್ಖಾನುಭವನನಾನಪ್ಪಕಾರಾ ಅನತ್ಥಾ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತಂ “ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯಾ”ತಿ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ ವುಚ್ಚತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖೋ ಅತ್ತಭಾವೋ , ತತ್ಥ ಭವಾ **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ**। ತೇನ ವುತ್ತಂ **“ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ಪತ್ತಬ್ಬಾ**”ತಿ। ಸಮ್ಮುಖಾ ಗರಹಣಂ **ಅಕಿತ್ತಿ,** ಪರಮ್ಮುಖಾ ಗರಹಣಂ **ಅಯಸೋ**। ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪರಮ್ಮುಖಾ ಚ ಗರಹಣಂ **ಅಕಿತ್ತಿ,** ಪರಿವಾರಹಾನಿ **ಅಯಸೋತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಆಗಮನಮಗ್ಗಥಕನಾಯಾತಿ** ಆಗಮನದ್ವಾರಪಿದಹನತ್ಥಾಯ। ಸಮ್ಪರೇತಬ್ಬತೋ ಪೇಚ್ಚ ಗನ್ತಬ್ಬತೋ **ಸಮ್ಪರಾಯೋ,** ಪರಲೋಕೋತಿ ಆಹ **“ಸಮ್ಪರಾಯೇ ನರಕಾದೀಸೂ**”ತಿ। ಮೇಥುನಾದೀನಿ **ರಜ್ಜನಟ್ಠಾನಾನಿ,** ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಿ **ದುಸ್ಸನಟ್ಠಾನಾನಿ**।

ಚುದ್ದಸ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ನಾಮ ವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಕೇ ವುತ್ತಾನಿ ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಂ ಆವಾಸಿಕಗಮಿಕಅನುಮೋದನಭತ್ತಗ್ಗಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕಆರಞ್ಞಿಕಸೇನಾಸನಜನ್ತಾಘರವಚ್ಚಕುಟಿಉಪಜ್ಝಾಯಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಆಚರಿಯಅನ್ತೇವಾಸಿಕವತ್ತನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಚುದ್ದಸ ವತ್ತಾನಿ। ತತೋ ಅಞ್ಞಾನಿ ಪನ ಕದಾಚಿ ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಕತಾದಿಕಾಲೇಯೇವ ಚರಿತಬ್ಬಾನಿ **ದ್ವೇಅಸೀತಿ ಮಹಾವತ್ತಾನಿ,** ನ ಸಬ್ಬಾಸು ಅವತ್ಥಾಸು ಚರಿತಬ್ಬಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಚುದ್ದಸಖನ್ಧಕವತ್ತೇಸು ಅಗಣಿತಾನಿ, ತಾನಿ ಪನ “ಪಾರಿವಾಸಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವತ್ತಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೭೫ ಆದಯೋ) ಆರಭಿತ್ವಾ “ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ನ ಛಮಾಯಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತೇ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೭೯) ವುತ್ತಾವಸಾನಾನಿ ಛಸಟ್ಠಿ, ತತೋ ಪರಂ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿವಾಸಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಾರಿವಾಸಿಕವುಡ್ಢತರೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ, ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನಾರಹೇನ, ಮಾನತ್ತಾರಹೇನ, ಮಾನತ್ತಚಾರಿಕೇನ, ಅಬ್ಭಾನಾರಹೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಚ್ಛನ್ನೇ ಆವಾಸೇ ವತ್ಥಬ್ಬ”ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಚೂಳವ॰ ೮೨) ವುತ್ತವತ್ತಾನಿ ಪಕತತ್ತಚರಿತಬ್ಬೇಹಿ ಅನಞ್ಞತ್ತಾ ವಿಸುಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಪಾರಿವಾಸಿಕವುಡ್ಢತರಾದೀಸು ಪುಗ್ಗಲನ್ತರೇಸು ಚರಿತಬ್ಬತ್ತಾ ತೇಸಂ ವಸೇನ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ಏಕೇಕಂ ಕತ್ವಾ ಗಣಿತಾನಿ ಪಞ್ಚಾತಿ ಏಕಸತ್ತತಿ ವತ್ತಾನಿ, ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಕತವತ್ತೇಸು ವುತ್ತಂ “ನ ಪಕತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಿವಾದನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಂ…ಪೇ॰… ನಹಾನೇ ಪಿಟ್ಠಿಪರಿಕಮ್ಮಂ ಸಾದಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೭೫) ಇದಂ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಂ ಅಸಾದಿಯನಂ ಏಕಂ, “ನ ಪಕತತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಬ್ಬೋ”ತಿಆದೀನಿ (ಚೂಳವ॰ ೫೧) ದಸಾತಿ ಏವಮೇತಾನಿ ದ್ವಾಸೀತಿ ವತ್ತಾನಿ। ಏತೇಸ್ವೇವ ಪನ ಕಾನಿಚಿ ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಾದಿವತ್ತಾಆನಿ, ಕಾನಿಚಿ ಪಾರಿವಾಸಿಕಾದಿವತ್ತಾನೀತಿ ಅಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಹಣೇನ ದ್ವಾಸೀತಿ ಏವ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾಪದೇಸೇ ಅಪ್ಪಕಂ ಊನಮಧಿಕಂ ವಾ ಗಣನೂಪಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ “ಅಸೀತಿ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಂವರವಿನಯೋತಿ ಸೀಲಸಂವರೋ ಸತಿಸಂವರೋ ಞಾಣಸಂವರೋ ಖನ್ತಿಸಂವರೋ ವೀರಿಯಸಂವರೋತಿ ಪಞ್ಚವಿಧೋಪಿ ಸಂವರೋ ಯಥಾಸಕಂ ಸಂವರಿತಬ್ಬಾನಂ ವಿನೇತಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಂ ಸಂವರಣತೋ ಸಂವರೋ, ವಿನಯನತೋ ವಿನಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಹಾನವಿನಯೋತಿ** ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪ್ಪಹಾನಂ ಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಪ್ಪಹಾನಂ

ನಿಸ್ಸರಣಪ್ಪಹಾನನ್ತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಮ್ಪಿ ಪಹಾನಂ ಯಸ್ಮಾ ಚಾಗಟ್ಠೇನ ಪಹಾನಂ , ವಿನಯನಟ್ಠೇನ ವಿನಯೋ, ತಸ್ಮಾ ಪಹಾನವಿನಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸಮಥವಿನಯೋ**ತಿ ಸತ್ತ ಅಧಿಕರಣಸಮಥಾ। **ಪಞ್ಞತ್ತಿವಿನಯೋ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಮೇವ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಹಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಯ ಏವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸಮ್ಭವತೋ ಪಞ್ಞತ್ತಿವಿನಯೋಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ -

"ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ, ಯಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಯಂ ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಯಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ತಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ತಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ, ಯಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ, ತಂ ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ, ಯಂ ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ, ತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ, ಯಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ, ತಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ।

"ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ।

"ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯ।

"ಯಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ...ಪೇ॰... ಯಂ ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ...ಪೇ॰... ಯಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ...ಪೇ॰... ಯಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ...ಪೇ॰... ಯಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ...ಪೇ॰... ಯಂ ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ...ಪೇ॰... ಯಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ...ಪೇ॰... ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯ , ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸುತಾಯ, ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ, ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ, ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ, ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ (ಪರಿ॰ ೩೩೪)।

"ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತಂ, ದ್ವೇ ಚ ನಿರುತ್ತಿಸತಾನಿ।
ಚತ್ತಾರಿ ಞಾಣಸತಾನಿ, ಅತ್ಥವಸೇ ಪಕರಣೇ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೩೪) -

ಯಂ ವುತ್ತಂ **ಪರಿವಾರೇ,** ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಪಿಚೇತ್ಥಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ "ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಆಸನ್ನಾಸನ್ನಪದಾನಂ ಉಪರೂಪರಿಪದೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜಿತತ್ತಾ ಸಙ್ಖಲಿಕಬನ್ಧನಸದಿಸತ್ತಾ **"ಸಙ್ಖಲಿಕನಯ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಙ್ಖಲಿಕನಯಂ ಕತ್ವಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। "ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾ"ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ದಸಸು ಪದೇಸು ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ತದವಸೇಸೇಹಿ ನವನವಪದೇಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಏಕೇಕಪದಮೂಲಿಕಂ ದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಯೋಜನಂ ಕತ್ವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅತ್ಥಸತನ್ತಿಆದೀಸು ಸಙ್ಖಲಿಕನಯೇ ತಾವ ಪುರಿಮಪುರಿಮಪದಾನಂ ವಸೇನ ಧಮ್ಮಸತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಪಚ್ಛಿಮಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ವಸೇನ ಅತ್ಥಸತಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಥಂ? ಕಿಞ್ಚಾಪಿ **ಪರಿವಾರೇ** "ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸೂ"ತಿಆದಿನಾ ಸಙ್ಖಲಿಕನಯೇ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಮೇವ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ತೇನೇವ ನಯೇನ ಬದ್ಧಚಕ್ಕಸ್ಸಪಿ ನಯೋ ದಿನ್ನೋ, ತಸ್ಮಾ "ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸೂ"ತಿಆದಿಂ ವತ್ವಾ "ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠೂ"ತಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಬದ್ಧಚಕ್ಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಏವಂ "ಯಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾ"ತಿಆದಿಂ ವತ್ವಾಪಿ "ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸೂ"ತಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಬದ್ಧಚಕ್ಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಇಮಿನಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಯೋಜಿತೇಸು ಸಙ್ಖಲಿಕನಯೇನ ದಸ ಬದ್ಧಚಕ್ಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಕೇ ಪುರಿಮಪುರಿಮಪದಾನಂ ವಸೇನ ದಸ ದಸ ಧಮ್ಮಾ, ಪಚ್ಛಿಮಪಚ್ಛಿಮಪದಾನಂ ವಸೇನ ದಸ ದಸ ಅತ್ಥಾತಿ ಸಙ್ಖಲಿಕನಯೇ ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತಞ್ಚ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏಕಮೂಲಕನಯೇ ಪನ "ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸು, ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾ"ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ಏಕಮೇವ ಪದಂ ಸೇಸೇಹಿ ನವಹಿ ಪದೇಹಿ ಯೋಜಿತನ್ತಿ ಪುರಿಮಪದಸ್ಸ ಏಕತ್ತಾ ಏಕಮೇವ ಧಮ್ಮಪದಂ ನವೇವ ಅತ್ಥಪದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಮೂಲಕನಯೇ ದಸಸು ಪದೇಸು ಏಕಮೇಕಂ ಮೂಲಂ ಕತ್ವಾ ದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಯೋಜನಾಯ ಕತಾಯ ಧಮ್ಮಪದಾನಂ ವಸೇನ ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ದಸ, ಅತ್ಥಪದಾನಿ ನವುತೀತಿ ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತಞ್ಚ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಮೂಲಕನಯೇ ಸಙ್ಖಲಿಕನಯೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತಞ್ಚ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಯಂ ತತ್ಥ ದಸಧಮ್ಮಪದಾನಂ ನವುತಿಅತ್ಥಪದಾನಞ್ಚ ವಸೇನ ಪದಸತಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಸತನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತದತ್ಥಜೋತನವಸೇನ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಾನಿ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುಭಾವಾದೀನಿ ಅತ್ಥಪದಾನಿ ಅತ್ಥಸತನ್ತಿ ಏವಂ ಗಹಿತೇ ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತಞ್ಚ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ತಾವ ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತಞ್ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ದ್ವೇ ಚ ನಿರುತ್ತಿಸತಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಅತ್ಥಜೋತಿಕಾನಂ ನಿರುತ್ತೀನಂ ವಸೇನ ನಿರುತ್ತಿಸತಂ, ಧಮ್ಮಭೂತಾನಂ ನಿರುತ್ತೀನಂ ವಸೇನ ನಿರುತ್ತಿಸತನ್ತಿ ದ್ವೇ ನಿರುತ್ತಿಸತಾನಿ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। **ಚತ್ತಾರಿ ಞಾಣಸತಾನೀ**ತಿ ಅತ್ಥಸತೇ ಞಾಣಸತಂ, ಧಮ್ಮಸತೇ ಞಾಣಸತಂ, ದ್ವೀಸು ನಿರುತ್ತಿಸತೇಸು ದ್ವೇ ಞಾಣಸತಾನೀತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಞಾಣಸತಾನಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇತಿ ಏತ್ಥ **ಚ**-ಸದ್ದೋ ಭಿನ್ನಕ್ಕಮೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **"ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥ ಚಾ"**ತಿ। ಕಥಂ ಪನೇತ್ಥ "ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪರಿಯಾಪುಣೇಯ್ಯಾಥಾತಿಆದಿ ಅತ್ಥಸಮ್ಭವೋತಿ ಆಹ **"ಅತಿರೇಕಾನಯನತ್ಥೋ ಹಿ ಏತ್ಥ ಚ-ಸದ್ದೋ"**ತಿ। ವುತ್ತತ್ಥತೋ ಅತಿರೇಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಆನಯನಂ ಅತಿರೇಕಾನಯನಂ, ಸೋ ಅತ್ಥೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಅತಿರೇಕಾನಯನತ್ಥೋ,** ಅವುತ್ತಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। "ಅಸಂವಾಸೋ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **"ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ

ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸುದಿನ್ನಭಾಣವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮಕ್ಕಟಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೦. **ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ**ತಿ ಉತ್ತಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಾಕಟಂ, ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖೇನ ಅನುತ್ತಾನಂ ಅಪಾಕಟಂ ಅಪ್ಪಚುರಂ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಞ್ಚ, ಅನುತ್ತಾನಾನಂ ಪದಾನಂ ವಣ್ಣನಾ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ। ಉತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾಯ ಪಯೋಜನಾಭಾವತೋ ಅನುತ್ತಾನಗ್ಗಹಣಂ। **ಪಚುರಪಟಿಸೇವನೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಬಹುಲಪಟಿಸೇವನೋ ಹೋತಿ, ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ನಿರನ್ತರಂ ಪಟಿಸೇವತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಚುರತ್ಥೇ ಹಿ ವತ್ತಮಾನವಚನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬದಾ ಪಟಿಸೇವನಾಭಾವೇಪಿ "ಇಹ ಮಲ್ಲಾ ಯುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಬಾಹುಲ್ಲವುತ್ತಿಂ ಉಪಾದಾಯ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ। **ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಾ**ತಿ ವಿಚರನ್ತಾ। **ಅಞ್ಞೇಸುಪೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

೪೧. **ಸಹೋಡ್ಢಗ್ಗಹಿತೋ**ತಿ ಸಹ ಭಣ್ಡೇನ ಗಹಿತೋ। ಅತ್ತನೋ ಮಿಚ್ಛಾಗಾಹೇನ ಲೇಸಓಡ್ಡನೇನ ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣತ್ಥಮ್ಪಿ ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಕರೋನ್ತೋ "ತಞ್ಚ ಖೋ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ, ನೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಯಾ"ತಿ ಆಹ। **ದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಸಾನುರಾಗದಸ್ಸನಂ। **ಗಹಣ**ನ್ತಿ ಅನುರಾಗವಸೇನೇವ ಹತ್ಥೇನ ಗಹಣಂ। **ಆಮಸನಂ** ಅತ್ತನೋ ಸರೀರೇನ ತಸ್ಸಾ ಸರೀರಸ್ಸ ಉಪರಿ ಆಮಸನಮತ್ತಂ, **ಫುಸನಂ** ತತೋ ದಳ್ಹತರಂ ಕತ್ವಾ ಸಂಫುಸನಂ, **ಘಟ್ಟನಂ** ತತೋಪಿ ದಳ್ಹತರಂ ಕತ್ವಾ ಸರೀರೇನ ಸರೀರಸ್ಸ ಘಟ್ಟನಂ। **ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪೀ**ತಿ ದಸ್ಸನಾದಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ।

೪೨. **ದಳ್ಹತರಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಮಕಾಸೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಕಾರೇ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ದಳ್ಹೀಕರಣಂ ಸಿಥಿಲಕರಣಞ್ಚ ಪಸಙ್ಗತೋ ಆಪನ್ನಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ **"ದುವಿಧಞ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ತಂ ಲೋಕವಜ್ಜಂ। ಯಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಾಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖಸಹಿತಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಸ್ಸ ಚ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸುರಾಪಾನಾದಿ ಲೋಕವಜ್ಜನ್ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ತಂ ಲೋಕವಜ್ಜಂ ನಾಮಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ"ತಿ ಹಿ ಇದಂ ವಚನಂ ಅಚಿತ್ತಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಏಕಂಸತೋ ಸಚಿತ್ತಕಸ್ಸ "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ"ತಿ ವಿಸೇಸನೇ ಪಯೋಜನಂ ಅತ್ಥಿ। ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇತಿ ಚ ವತ್ಥುವೀತಿಕ್ಕಮವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ"ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ। ಯದಿ ಹಿ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನಪಿ ಯಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ, ತಮ್ಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜನ್ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಮ್ಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಾನಮ್ಪಿ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಸ್ಸೇವ ಸಮ್ಭವತೋ। ನ ಹಿ ಭಗವತೋ ಆಣಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಮದ್ದನ್ತಸ್ಸ ಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅನಾದರಿಯವಸೇನ ಪಟಿಘಚಿತ್ತಸ್ಸೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ।

ಅಪಿಚೇತ್ಥ "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಅಚಿತ್ತಕಸ್ಸ ವತ್ಥುಅಜಾನನವಸೇನ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ಅಯಂ ನಿಯಮೋ ನತ್ಥೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಅಚಿತ್ತಕಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಸಿಯಾ, "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ"ತಿ ಇದಂ ವಿಸೇಸನಂ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ। "ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ತಂ ಲೋಕವಜ್ಜ"ನ್ತಿ ಏತ್ತಕೇ ವುತ್ತೇ ಸುರಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಗನ್ಧವಣ್ಣಕಾದಿಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಲಿಮ್ಪನ್ತೀನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ ವಿನಾಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ ಏಕನ್ತಾಕುಸಲಂ ಸಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸುರಾಪಾನಾದಿಅಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ನ ಸಿಯಾತಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹತ್ಥಂ "ಯಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ತಂ ಲೋಕವಜ್ಜ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ **ಚೂಳಗಣ್ಠಿಪದೇ ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ ವುತ್ತಂ "ಏತಂ ಸತ್ತಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇಸೇ ನಿಪನ್ನಂ ಅಞ್ಞಂ ಮಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಣಸಾಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಯಥಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಏತಂ ಮಜ್ಜಂ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಞ್ಞಂ ಮಜ್ಜಂ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಮಜ್ಜಸಾಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಪನ ಕಟ್ಠಸಞ್ಞಾಯ ಸಪ್ಪಂ ಘಾತೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ನಾಳಿಕೇರಪಾನಸಞ್ಞಾಯ ಮಜ್ಜಂ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಕೇಚಿ ಪನ ವದನ್ತಿ "ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಸುರಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕೋ ನತ್ಥಿ, ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಮತ್ತಂ। "ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಜ್ಜಂ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಸಾಮಣೇರೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತೋ ಸೀಲಭೇದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಅಜಾನಿತ್ವಾ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ, "ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ। ಅಪರಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ "ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಮುಖಂ ಸುರಾ ನ ಪವಿಸತಿ ಕಮ್ಮಪಥಪ್ಪತ್ತಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತೋ"ತಿ, ತಮ್ಪಿ ನ ಸುನ್ದರಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಕುಚ್ಛಿಗತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಸೀಲಂ ವಿಯ ಹಿ ಇದಮ್ಪಿ ಅರಿಯಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ದೀಘನಿಕಾಯೇ **ಕೂಟದನ್ತಸುತ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೫೨) ವುತ್ತಂ -

> "ಭವನ್ತರೇಪಿ ಹಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ನೇವ ಪಾಣಂ ಹನತಿ, ನ ಸುರಂ ಪಿವತಿ। ಸಚೇಪಿಸ್ಸ ಸುರಞ್ಚ ಖೀರಞ್ಚ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಖೀರಮೇವ ಪವಿಸತಿ, ನ ಸುರಾ। ಯಥಾ ಕಿಂ? ಯಥಾ ಕೋಞ್ಚಸಕುಣಾನಂ ಖೀರಮಿಸ್ಸಕೇ ಉದಕೇ ಖೀರಮೇವ ಪವಿಸತಿ, ನ ಉದಕಂ। ಇದಂ ಯೋನಿಸಿದ್ಧನ್ತಿ ಚೇ? ಇದಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಯದಿ ಏವಂ **ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೨೯) "ವತ್ಥುಅಜಾನನತಾಯ ಚೇತ್ಥ ಅಚಿತ್ತಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ"ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ? ನಾಯಂ ದೋಸೋ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾತಿ। ಇಮಿನಾಯೇವ ಹಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜೇಸು ಅಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾಯೇವ ವುತ್ತಾ, ನ ಪನ ಸಚಿತ್ತಕತಾ। ತೇನೇವ **ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೧೭೮) ವುತ್ತಂ -

> "ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜಂ ಚಿತ್ತಾಗಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಙ್ಘಾಣಿ ಇತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರೋ ಗನ್ಧವಣ್ಣಕೋ ವಾಸಿತಕಪಿಞ್ಞಾಕೋ ಭಿಕ್ಖುನೀಆದೀಹಿ ಉಮ್ಮದ್ದನಪರಿಮದ್ದನಾತಿ ಇಮಾನಿ ದಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನೀ"ತಿ,

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ವಿನಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಚಿತ್ತೇ ಪನ ಸತಿ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ ಚೇವ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ ಚಾತಿ। ತಸ್ಮಾ **ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗೇ** ಆಗತಾನಿ ಸುರಾಪಾನಉಯ್ಯುತ್ತಉಯ್ಯೋಧಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ತೀಣಿ, **ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇ** ಆಗತಾನಿ ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜಾದೀನಿ ದಸಾತಿ ಇಮೇಸಂ ತೇರಸನ್ನಂ ಅಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಲೋಕವಜ್ಜತಾದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ"ತಿ ಇದಂ ವಿಸೇಸನಂ ಕತನ್ತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಸ್ಸ ವತ್ಥುವೀತಿಕ್ಕಮವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಿಯಾ ಕುಸಲಂ, ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ, ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ಅಯಂ ನಿಯಮೋ ನತ್ಥೀತಿ ಸೇಸಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ರುನ್ಧನ್ತೀತಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ರುನ್ಧನ್ತೀ। **ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತೀ**ತಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಲೇಸಸ್ಸ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತೀ। **ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಮಾನಾ**ತಿ ಉಪರೂಪರಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಮಾನಾ। ಅಥ ವಾ **ರುನ್ಧನ್ತೀ**ತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಲೇಸಂ ರುನ್ಧನ್ತೀ। **ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತೀ**ತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಲೇಸಸ್ಸ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತೀ। **ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಮಾನಾ**ತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಮಾನಾ, ಆಪತ್ತಿಮೇವ ಕುರುಮಾನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ನನು ಚ ಲೋಕವಜ್ಜೇ ಕಾಚಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ **"ಲೋಕವಜ್ಜೇ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ…ಪೇ॰… ಗಾಳ್ಹತರಂ ಕರೋನ್ತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"**ತಿ ಇದಂ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಧಿಮಾನಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುಪಿನನ್ತಾ"**ತಿಆದಿ। "ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಧಿಮಾನಾ"ತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ "ವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾ"ತಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, "ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುಪಿನನ್ತಾ"ತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ "ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ"ತಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾ**ತಿ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋತಿಆದಿವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾ। ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಹಿ "ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಉಲ್ಲಪತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೨೯) ವಚನತೋ ವಿಸಂವಾದನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಮುಸಾ ಭಣನ್ತೋ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಅಧಿಮಾನೇನ ಅಧಿಗತಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಉಲ್ಲಪತಿ, ನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ವೀತಿಕ್ಕಮಿತುಕಾಮೋ, ತಸ್ಮಾ "ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಧಿಮಾನಾ"ತಿ ಅಯಂ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾ ಅನಾಪತ್ತಿಕರಾ ಜಾತಾ। **ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ**ತಿ ಸುಪಿನನ್ತೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಯಪಿ ಚೇತನಾಯ ವೀತಿಕ್ಕಮಿಚ್ಛಾಯ ಚ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಚೇತನಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಕದಾಚಿ ಉಪಕ್ಕಮನಮ್ಪಿ ಹೋತಿ, ತಥಾಪಿ ಥಿನಮಿದ್ಧೇನ ಅಭಿಭೂತತ್ತಾ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ ಉಪಕ್ಕಮಕಿರಿಯಾಸಂವತ್ತನಿಕಾಪಿ ಚೇತನಾ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾ। ತೇನೇವ "ಅತ್ಥೇಸಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ಚೇತನಾ, ಸಾ ಚ ಖೋ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೩೫) ಭಗವತಾ ವುತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ "ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುಪಿನನ್ತಾ"ತಿ ಅಯಂ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿಕರಾ ಜಾತಾ।

ಅಕತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇತಿ "ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನ್ತಾ ನ ಭುಞ್ಜಿಂಸೂ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಅಕತೇ। **ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ** ಪರಮಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಬದ್ಧಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಯೇ ಅನಾಪತ್ತಿಕರಣವಸೇನ ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತೀ। **ದ್ವಾರಂ ದದಮಾನಾತಿ** ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ದ್ವಾರಂ ದದಮಾನಾ। ತೇನೇವಾಹ **"ಅಪರಾಪರಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕುರುಮಾನಾ"**ತಿ। ನನು ಚ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದೇ "ಅನ್ತಮಸೋ ತಙ್ಖಣಿಕಾಯಪೀ"ತಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಆಪತ್ತಿಮೇವ ಕರೋನ್ತೀ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ "ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕುರುಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಅನ್ತಮಸೋ ತಙ್ಖಣಿಕಾಯಪೀ"**ತಿಆದಿ। ಉದಾಯಿನಾ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಙ್ಖಣಿಕಾಯ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಆಪನ್ನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ **"ಕತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಞ್ಞತ್ತಿಗತಿಕಾವ ಹೋತೀತಿ** ಮೂಲಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂಯೇವ ಅನ್ತೋಗಧಾ ಹೋತಿ।

ಮಕ್ಕಟಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸನ್ಥತಭಾಣವಾರೋ

ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೪೩. ವೇಸಾಲೀ ನಿವಾಸೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ವೇಸಾಲಿಕಾತಿ** ಆಹ **"ವೇಸಾಲಿವಾಸಿನೋ"**ತಿ। ವಜ್ಜೀಸು ಜನಪದೇ ವಸನ್ತಾ ವಜ್ಜಿನೋ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪುತ್ತಕಾ **ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾತಿ** ಆಹ **"ವಜ್ಜಿರಟ್ಠೇ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಕುಲಾನಂ ಪುತ್ತಾ"**ತಿ। **ಞಾತೀನಂ ಬ್ಯಸನನ್ತಿ** ಞಾತೀನಂ ವಿನಾಸೋ। ಸೋ ಪನ ಞಾತೀನಂ ವಿನಾಸೋ ರಾಜದಣ್ಡಾದಿಕಾರಣೇನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ರಾಜದಣ್ಡಬ್ಯಾಧಿಮರಣವಿಪ್ಪವಾಸನಿಮಿತ್ತೇನಾ"**ತಿ। ಭೋಗಾನಂ ಬ್ಯಸನಂ ವಿನಾಸೋ **ಭೋಗಬ್ಯಸನಂ।** ತಞ್ಚ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣದಾಸಿದಾಸಾದೀನಂ ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗವತ್ಥೂನಂ ರಾಜದಣ್ಡಾದಿನಾ ವಿನಾಸೋತಿ ಆಹ **"ಏಸ ನಯೋ ದುತಿಯಪದೇಪೀ"**ತಿ। **ನ ಬುದ್ಧಂ ಗರಹಾಮಾತಿ** "ಅಸಬ್ಬಞ್ಞು ಬುದ್ಧೋ"ತಿಆದಿನಾ ಬುದ್ಧಂ ನ ಗರಹಾಮ। **ನ ಧಮ್ಮಂಗರಹಿನೋತಿ** "ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ"ತಿಆದಿನಾ ಧಮ್ಮಂ ನ ಗರಹಾಮ। **ನ ಸಙ್ಘಗರಹಿನೋತಿ** "ದುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋ"ತಿಆದಿನಾ ಸಙ್ಘಂ ನ ಗರಹಾಮ। **ಅಟ್ಠತಿಂಸಾರಮ್ಮಣೇಸೂತಿ** ದಸ ಕಸಿಣಾ ದಸ ಅಸುಭಾ ದಸಾನುಸ್ಸತಿಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಾ ಚತ್ತಾರೋ ಆರುಪ್ಪಾ ಚತುಧಾತುವವತ್ಥಾನಂ ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾತಿ ಇಮೇಸು ಚತ್ತಾಲೀಸಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇಸು ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತತ್ತಾ ಆಲೋಕಾಕಾಸಕಸಿಣದ್ವಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ವಿಭತ್ತಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ** "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಇದಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ ವಿಭತ್ತಾ ಉಪಚಾರಜ್ಝಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದಯೋ ಮಹಗ್ಗತಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ । **ತೇವ ಧಮ್ಮೇತಿ** ತೇ ಏವ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ। ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿದ್ದಾಕಿಲಮಥವಿನೋದನೋಕಾಸತ್ತಾ ನ ಗಹಿತೋತಿ ಆಹ **"ಪಠಮಯಾಮಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಞ್ಚಾ"**ತಿ। ಸಚ್ಚಾನಿ ಬುಜ್ಝತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀತಿ ಬೋಧಿ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣಂ। ಉಪಕಾರಕತ್ತೇನ ತಸ್ಸ ಪಕ್ಖೇ ಭವಾ **ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾತಿ** ಆಹ **"ಬೋಧಿಸ್ಸ ಪಕ್ಖೇ ಭವಾನಂ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣಸ್ಸ ಉಪಕಾರಕಾನ"**ನ್ತಿ। ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋತಿ ಇಮೇ ಸತ್ತತಿಂಸ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಾ। **"ಗಿಹಿಪಲಿಬೋಧಂ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧಞ್ಚ ಪಹಾಯಾ"**ತಿ ಇಮೇಸಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಲಿಬೋಧಾನಂ ಉಪಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಸುದುಕ್ಕರಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। **ಯುತ್ತಪಯುತ್ತಾತಿ** ಸಮ್ಮದೇವ ಯುತ್ತಾ।

ಆಸಯನ್ತಿ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ। ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಪಟಿಸೇವಿತಮೇಥುನಾನಂ ತೇಸಂ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅನುಜಾನನ್ತೋ ಭಗವಾ "ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ ಅಸಂವಾಸೋ"ತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಮೂಹನತಿ ನಾಮಾತಿ ಆಹ - **"ಯದಿ ಹಿ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಮೂಹನೇಯ್ಯಾ"**ತಿ। "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಪಟಿಸೇವಿತಮೇಥುನಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅನುಜಾನನ್ತೋ ನ ಸಮೂಹನತಿ ನಾಮ। ನ ಹಿ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಹುತ್ವಾ ಪಟಿಸೇವತಿ। "ಸೋ ಆಗತೋ ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವಚನತೋ ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾತಿ ಆಹ **"ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿಯಂ ಪನ ಠಿತೋ"**ತಿಆದಿ। **ಉತ್ತಮತ್ಥನ್ತಿ** ಅರಹತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ವಾ।

ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತುಬ್ಬಿಧವಿನಯಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೫. ನೀಹರಿತ್ವಾತಿ ಸಾಸನತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ। ತಥಾ ಹಿ "ಪಞ್ಚಹುಪಾಲಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾನುಯುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸುತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ನ ಜಾನಾತೀ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೪೪೨) ಏವಮಾದಿಪರಿಯತ್ತಿಸಾಸನತೋ ಸುತ್ತಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಞ್ಚ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಕಾಸೇಸುಂ, "ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಾನಂ ಉಗ್ಗಹೋ ಪರಿಪುಚ್ಛಾತಿ ಗಣ್ಹಾತೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿಪರಿಯತ್ತಿಸಾಸನತೋ ಆಚರಿಯವಾದಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಕಾಸೇಸುಂ, **ಭಾರುಕಚ್ಛಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** (ಪಾರಾ॰ ೭೮) "ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿ ಏವಮಾಹ ಅನಾಪತ್ತಿ ಆವುಸೋ ಸುಪಿನನ್ತೇನಾ"ತಿ ಏವಮಾದಿಪರಿಯತ್ತಿಸಾಸನತೋ ಏವ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಕಾಸೇಸುಂ। ತಾಯ ಹಿ ಅತ್ತನೋಮತಿಯಾ ಥೇರೋ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ।

ವುತ್ತನ್ತಿ ನಾಗಸೇನತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತಂ। ಪಜ್ಜತೇ ಅನೇನ ಅತ್ಥೋತಿ ಪದಂ, ಭಗವತಾ ಕಣ್ಠಾದಿವಣ್ಣಪ್ಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ ಆಹಚ್ಚ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ಭಾಸಿತಂ ಪದಂ **ಆಹಚ್ಚಪದಂ,** ಭಗವತೋಯೇವ ವಚನಂ। ತೇನಾಹ **"ಆಹಚ್ಚಪದನ್ತಿ ಸುತ್ತಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತ"**ನ್ತಿ। "ಇದಂ ಕಪ್ಪತಿ, ಇದಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅವಿಸೇಸೇತ್ವಾ "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ 'ಇದಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತಞ್ಚೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ತಂ ವೋ ನ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೫) ವುತ್ತಂ ಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣಂ ಇಧ "ರಸೋ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ಆಹ **"ರಸೋತಿ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮ"**ನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕಪ್ಪಭುತಿಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರತೋ ಆನೀತಾ ಅಟ್ಠಕಥಾತನ್ತಿ ಇಧ "ಆಚರಿಯವಂಸೋ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾತಿ ಆಹ **"ಆಚರಿಯವಂಸೋತಿ ಆಚರಿಯವಾದೋ"**ತಿ।

ಇಧ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ಅಧಿಕತತ್ತಾ ತದನುಚ್ಛವಿಕಮೇವ ಸುತ್ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಸುತ್ತಂ ನಾಮ ಸಕಲೇ ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಪಾಳೀ"**ತಿ। **ಮಹಾಪದೇಸಾತಿ** ಮಹಾಓಕಾಸಾ, ಮಹನ್ತಾನಿ ವಿನಯಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಟ್ಠಾನಾನಿ ಯೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತೋ ವಿನಯೋ ವಿನಿಚ್ಛಯತಿ ಅಸನ್ದೇಹತೋ। ಮಹನ್ತಾನಿ ವಾ ಕಾರಣಾನಿ **ಮಹಾಪದೇಸಾ,** ಮಹನ್ತಾನಿ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯಕಾರಣಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। "ಅತ್ಥತೋ ಪನ 'ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ'ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಾ ಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಪಾಳಿಯೇವ ಮಹಾಪದೇಸಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇನೇವಾಹ **"ಯೇ ಭಗವತಾ ಏವಂ ವುತ್ತಾ"**ತಿಆದಿ। ಇಮೇ ಚ ಮಹಾಪದೇಸಾ ಖನ್ಧಕೇ ಆಗತಾ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಥಾ ತತ್ಥೇವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಇಧ ನ ವುಚ್ಚತಿ। ಯದಿಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭಗವತಾ ಪವತ್ತಿತಾ ಪಕಿಣ್ಣಕದೇಸನಾವ ಅಟ್ಠಕಥಾ, ಸಾ ಪನ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕೇಹಿ ಪಠಮಂ ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ ಸಙ್ಗಾಯಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾನುರೂಪೇನೇವ ವಾಚನಾಮಗ್ಗಂ ಆರೋಪಿತತ್ತಾ "ಆಚರಿಯವಾದೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಆಚರಿಯಾ ವದನ್ತಿ ಸಂವಣ್ಣೇನ್ತಿ ಪಾಳಿಂ ಏತೇನಾತಿ ಕತ್ವಾ। ತೇನಾಹ - **"ಆಚರಿಯವಾದೋ ನಾಮ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಕಥಾತನ್ತೀ"**ತಿ। ತಿಸ್ಸೋ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಆರುಳ್ಹೋಯೇವ ಚ ಬುದ್ಧವಚನಸ್ಸ ಅತ್ಥಸಂವಣ್ಣನಾಭೂತೋ ಕಥಾಮಗ್ಗೋ ಮಹಾಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೇನ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಆಭತೋ, ಪಚ್ಛಾ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿಯೇಹಿ ಮಹಾಥೇರೇಹಿ ಸೀಹಳಭಾಸಾಯ ಠಪಿತೋ ನಿಕಾಯನ್ತರಲದ್ಧಿಸಙ್ಕರಪರಿಹರಣತ್ಥಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅತ್ತನೋಮತಿ ಸುತ್ತಾದೀಹಿ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾವ ಪರಿಕಪ್ಪೀಯತಿ, ತಥಾಪಿ ಸಾ ನ ಸುತ್ತಾದೀಸು ವಿಸೇಸತೋ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಾತಿ ಆಹ **"ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮಆಚರಿಯವಾದೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ"**ತಿ। **ಅನುಬುದ್ಧಿಯಾತಿ** ಸುತ್ತಾದೀನಿಯೇವ ಅನುಗತಬುದ್ಧಿಯಾ। **ನಯಗ್ಗಾಹೇನಾತಿ** ಸುತ್ತಾದಿತೋ ಲಬ್ಭಮಾನನಯಗ್ಗಹಣೇನ।

ಅತ್ತನೋಮತಿಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಪಠಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಮೇವ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಪಿಚಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಇದಾನಿ ತತ್ಥ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ತಂ ಪನ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇನ್ತೇನಾ"**ತಿಆದಿ। **ಅತ್ಥೇನಾತಿ** ಅತ್ತನಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತೇನ ಅತ್ಥೇನ। **ಆಚರಿಯವಾದೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾತಿ** ಆಚರಿಯವಾದೇ ಞಾಣೇನ ಅನುಪ್ಪವೇಸೇತಬ್ಬಾ। **ಸಬ್ಬದುಬ್ಬಲಾತಿ** ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಯಂ ಪಟಿಭಾನಭಾವತೋ। ಪಮಾದಪಾಠವಸೇನ ಆಚರಿಯವಾದಸ್ಸ ಕದಾಚಿ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇನ ಅಸಂಸನ್ದನಾಪಿ ಸಿಯಾ, ಸೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಆಚರಿಯವಾದೋಪಿ...ಪೇ॰... ಸಮೇನ್ತೋ ಏವ ಗಹೇತಬ್ಬೋ"**ತಿ। **ಸಮೇನ್ತಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಯಥಾ ಸುತ್ತೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ, ಏವಂ ಮಹಾಪದೇಸತೋ ಅತ್ಥಾ ಉದ್ಧರಿತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಸ್ಸ ಸುತ್ತೇಕದೇಸತ್ತೇಪಿ ಸುತ್ತೇ ವಿಯ "ಇದಂ ಕಪ್ಪತಿ, ಇದಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹಚ್ಚಭಾಸಿತಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ - **"ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಹಿ ಸುತ್ತಮೇವ ಬಲವತರ"**ನ್ತಿ। **ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಬಾಹಿಯಂ। **ಕಾರಕಸಙ್ಘಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಪಮಾಣತ್ತಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಕಸಙ್ಘಸದಿಸಂ। **ಬುದ್ಧಾನಂ ಠಿತಕಾಲಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಬುದ್ಧೇಹೇವ ಕಥಿತತ್ತಾ ಧರಮಾನಬುದ್ಧಸದಿಸನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸುತ್ತೇ ಹಿ ಪಟಿಬಾಹಿತೇ ಬುದ್ಧೋವ ಪಟಿಬಾಹಿತೋ ಹೋತಿ। **ಸಕವಾದೀ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತೀ**ತಿ ಸಕವಾದೀ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವೋಹರತಿ। **ಪರವಾದೀ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞನಿಕಾಯವಾದೀ ಅತ್ತನೋ ನಿಕಾಯೇ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ। **ಖೇಪಂ ವಾ ಗರಹಂ ವಾ ಅಕತ್ವಾ**ತಿ "ಕಿಂ ಇಮಿನಾ"ತಿ ಖೇಪಂ ವಾ "ಕಿಮೇಸ ಬಾಲೋ ವದತೀ"ತಿ ಗರಹಂ ವಾ ಅಕತ್ವಾ। **ಸುತ್ತಾನುಲೋಮ**ನ್ತಿ ಪರವಾದಿನಾ ವುತ್ತಂ ಅಞ್ಞನಿಕಾಯೇ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ। **ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಸಕವಾದಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। **ಸುತ್ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸೇಸವಾರೇಸುಪಿ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। **ಅಯ**ನ್ತಿ ಸಕವಾದೀ। **ಪರೋ**ತಿ ಅಞ್ಞನಿಕಾಯವಾದೀ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ನನು ಚ "ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಸುತ್ತಮೇವ ಬಲವತರ"ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಪನ "ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಸುತ್ತಂ ಓತಾರೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ? ನಾಯಂ ವಿರೋಧೋ। "ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಸುತ್ತಮೇವ ಬಲವತರ"ನ್ತಿ ಹಿ ಇದಂ ಸಕಮತೇಯೇವ ಸುತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಸಕಮತಿಪರಿಯಾಪನ್ನಮೇವ ಸುತ್ತಾದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅತ್ತನೋಮತಿ ಸಬ್ಬದುಬ್ಬಲಾ, ಅತ್ತನೋಮತಿತೋ ಆಚರಿಯವಾದೋ ಬಲವತರೋ, ಆಚರಿಯವಾದತೋ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಬಲವತರಂ, ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಸುತ್ತಮೇವ ಬಲವತರ"ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತಂ। ಇಧ ಪನ ಪರವಾದಿನಾ ಆನೀತಂ ಅಞ್ಞನಿಕಾಯೇ ಸುತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಸುತ್ತಂ ಓತಾರೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಪರವಾದಿನಾ ಆನೀತಂ ಸುತ್ತಾದಿಂ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಆಚರಿಯವಾದಅತ್ತನೋಮತೀಸು ಓತಾರೇತ್ವಾ ಸಮೇನ್ತಂಯೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಇತರಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಯಂ ನಯೋ ಇಧ ವುಚ್ಚತೀತಿ ನ ಕೋಚಿ ಪುಬ್ಬಾಪರವಿರೋಧೋ।

ಬಾಹಿರಕಸುತ್ತನ್ತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಅನಾರುಳ್ಹಗುಳ್ಹವೇಸ್ಸನ್ತರಾದೀನಿ ಮಹಾಸಙ್ಘಿಕನಿಕಾಯವಾಸೀನಂ ಸುತ್ತಾನಿ। **ವೇದಲ್ಲಾದೀನ**ನ್ತಿ ಆದಿ-ಸದ್ದೇನ ಗುಳ್ಹಉಮ್ಮಗ್ಗಾದಿಗ್ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಇತರಂ ಗಾರಯ್ಹಸುತ್ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅತ್ತನೋಮತಿಯಮೇವ ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞನಿಕಾಯತೋ ಆನೀತಸುತ್ತತೋಪಿ ಸಕನಿಕಾಯೇ ಅತ್ತನೋಮತಿಯೇವ ಬಲವತರಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಕವಾದೀ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರವಾದೀಪಿ ಸುತ್ತಮೇವಾತಿಏವಮಾದಿನಾ ಸಮಾನಜಾತಿಕಾನಂ ವಸೇನ ವಾರೋ ನ ವುತ್ತೋ, ಸುತ್ತಸ್ಸ ಸುತ್ತೇಯೇವ ಓತಾರಣಂ ಭಿನ್ನಂ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಯೋಜೇತುನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ಸಕವಾದೀಪರವಾದೀನಂ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಾದಿಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವಿವಾದೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತತ್ಥ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಅಥ ಪನಾಯಂ ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತೀ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಸುತ್ತೇ ಚ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಚ ಓತಾರೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಸಕವಾದಿನಾ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಸುತ್ತೇ ಚ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಚ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। **ಪರೋ ಕಾರಣಂ ನ ವಿನ್ದತೀ**ತಿ ಪರವಾದೀ ಕಾರಣಂ ನ ಲಭತಿ। **ಸುತ್ತತೋ ಬಹುಂ ಕಾರಣಞ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತೀ**ತಿ ಪರವಾದೀ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತತೋ ಬಹುಂ ಕಾರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಚ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಾಧೂತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯೇವ ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತನೋ ನಿಕಾಯೇ ಸುತ್ತಾದೀನಿ ಅಲಭನ್ತೇನ ಸಕವಾದಿನಾ ಪರವಾದೀವಚನೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವದತಿ। **ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಾರಣಚ್ಛಾಯಾ ದಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಸಕವಾದೀಪರವಾದೀನಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಭಾವಸಾಧಕಂ ಕಾರಣಪತಿರೂಪಕಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ಯದಿ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಾರಣಚ್ಛಾಯಾ ದಿಸ್ಸತಿ, ಕಸ್ಮಾ "ಅಕಪ್ಪಿಯೇವ ಠಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆಹ **"ವಿನಯಞ್ಹಿ ಪತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। "ವಿನಯಂ ಪತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಾಕಟತರಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯವಿಚಾರಣಮಾಗಮ್ಮಾ"**ತಿ। **ರುನ್ಧಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿಆದೀಸು ದುಬ್ಬಿಞ್ಞೇಯ್ಯವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಭಾವೇ ಸತಿ ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ಗಹಣಂ ರುನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ಗಹಣಂ **ಗಾಳ್ಹಂ ಕಾತಬ್ಬಂ**। ಅಪರಾಪರಂ ಪವತ್ತಕಪ್ಪಿಯಗಹಣ**ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ,** ಗರುಕಭಾವಸಙ್ಖಾತೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಭಾವೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಬಹೂಹಿ ಸುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯಕಾರಣೇಹೀತಿ ಬಹೂಹಿ ಸುತ್ತೇಹಿ ಚೇವ ತತೋ ಆನೀತವಿನಿಚ್ಛಯಕಾರಣೇಹಿ ಚ। **ಅತ್ತನೋ ಗಹಣಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಸಕವಾದಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಅಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ಗಹಣಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಂ। ಇದಾನಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ನಿಗಮೇನ್ತೋ **"ಏವ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯೋ**ತಿ ಸಕವಾದೀಪರವಾದೀಸು ಯೋ ಕೋಚಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಸಕವಾದೀಸುಯೇವ ಯೋ ಕೋಚಿ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ "ಅಥ ಪನಾಯಂ ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತೀ"ತಿಆದೀಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉಭೋಪಿ ಸಕವಾದಿನೋಯೇವ ಸಿಯುಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಸ್ಸೇವ ನಿಗಮನವಸೇನ "ಏವ"ನ್ತಿಆದೀನಂ ವುತ್ತತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅತಿರೇಕಕಾರಣಂ ಲಭತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸುತ್ತಾದೀಸು ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮಂ ಅತಿರೇಕಕಾರಣಂ ನಾಮ, ಯೋ ವಾ ಸುತ್ತಾದೀಸು ಚತೂಸು ಬಹುತರಂ ಕಾರಣಂ ಲಭತಿ, ಸೋ ಅತಿರೇಕಕಾರಣಂ ಲಭತಿ ನಾಮ।

ಸುಟ್ಠು ಪವತ್ತಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿ, ಸುಟ್ಠು ಪವತ್ತತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ ವಾ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿ। ತೇನಾಹ **"ಸುಪ್ಪವತ್ತೀತಿ ಸುಟ್ಠು ಪವತ್ತ"**ನ್ತಿ। ವಾಚಾಯ ಉಗ್ಗತಂ **ವಾಚುಗ್ಗತಂ,** ವಚಸಾ ಸುಗ್ಗಹಿತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸುತ್ತತೋ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **"ಪಾಳಿತೋ"**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಸುತ್ತಂ ನಾಮ ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **ಪಾಳಿತೋ**ತಿ ತದತ್ಥದೀಪಿಕಾ ಅಞ್ಞಾಯೇವ ಪಾಳಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **"ಪರಿಪುಚ್ಛತೋ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾತೋ ಚಾ"**ತಿ। ಪಾಳಿಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಪಕಾಸನತೋ **ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನ**ನ್ತಿ ಹಿ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ **ಪರಿಪುಚ್ಛಾ**ತಿ ಥೇರವಾದೋ ವುತ್ತೋ। ಸಙ್ಘಭೇದಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಪವತ್ತಕಲಹಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ **ಸಙ್ಘರಾಜೀ**ತಿ। **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ**ತಿ ಅಣುಮತ್ತೇಸುಪಿ ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸನವಸೇನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ। **ತನ್ತಿಂ ಅವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ**ತಿ ಪಾಳಿಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಅಕತ್ವಾ। **ಅವೋಕ್ಕಮನ್ತೋ**ತಿ ಅನತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ।

ವಿತ್ಥುನತೀತಿ ಅತ್ಥಂ ಅದಿಸ್ವಾ ನಿತ್ಥುನತಿ। **ವಿಪ್ಫನ್ದತೀ**ತಿ ಕಮ್ಪತಿ। **ಸನ್ತಿಟ್ಠಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀ**ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತೇನಾಹ **"ಯಂ ಯಂ ಪರೇನ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ತಂ ಅನುಜಾನಾತೀ"**ತಿ। **ಪರವಾದಂ ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ "ಉಚ್ಛುಮ್ಪಿ ಕಸಟಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ, ರಸೋ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕೋ, ತದುಭಯವಿನಿಮುತ್ತೋ ಚ ಉಚ್ಛು ನಾಮ ವಿಸುಂ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಚ್ಛುಪಿ ವಿಕಾಲೇ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪರವಾದಿನಾ ವುತ್ತೇ ತಮ್ಪಿ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಏಕೇಕಲೋಮ**ನ್ತಿ ಪಲಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಯಮ್ಹೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ। **ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ।

ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋತೀತಿ ಏತ್ಥ **ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ**ತಿ ಆಚರಿಯಾನಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಪರಮ್ಪರಾ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಯಥಾ ಆಚರಿಯೋ ಚ ಆಚರಿಯಾಚರಿಯೋ ಚ ಪಾಳಿಞ್ಚ ಪರಿಪುಚ್ಛಞ್ಚ ವದನ್ತಿ, ತಥಾ ಞಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। **ಪುಬ್ಬಾಪರಾನುಸನ್ಧಿತೋ**ತಿ "ಇದಂ ಪುಬ್ಬವಚನಂ, ಇದಂ ಪರವಚನಂ, ಅಯಮನುಸನ್ಧೀ"ತಿ ಏವಂ ಪುಬ್ಬಾಪರಾನುಸನ್ಧಿತೋ। **ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ **ಥೇರವಾದಙ್ಗ**ನ್ತಿ, ಥೇರಪಟಿಪಾಟಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದ್ವೇ ತಯೋ ಪರಿವಟ್ಟಾ**ತಿ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಪರಮ್ಪರಾ।

ಇಮೇಹಿ ಚ ಪನ ತೀಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹೀತಿ "ಸುತ್ತಮಸ್ಸ ಸ್ವಾಗತಂ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಹಿ ತೀಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಠಮೇನ ಲಕ್ಖಣೇನ ವಿನಯಸ್ಸ ಸುಟ್ಠು ಉಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ ವುತ್ತೋ, ದುತಿಯೇನ ಉಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಚಲತಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತತಾ ವುತ್ತಾ, ತತಿಯೇನ ಯಂ ಪಾಳಿಯಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಚ ನತ್ಥಿ, ತಮ್ಪಿ ಆಚರಿಯವಚನೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ ಸಮತ್ಥತಾ ವುತ್ತಾ। **ಓತಿಣ್ಣೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಚೋದನಾಸಙ್ಖಾತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮಸಙ್ಖಾತೇ ವಾ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓತಿಣ್ಣೇ, ಓಸಟೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ವುತ್ತಮೇವ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **"ಚೋದಕೇನ ಚ ಚುದಿತಕೇನ ಚ ವುತ್ತೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ"**ತಿ ಆಹ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಚೋದಕೇನ ಓತಿಣ್ಣೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಚುದಿತಕೇನ ಚ ವುತ್ತೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ"ತಿ ಏವಂ ಯೋಜೇನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ "ಚೋದಕೇನ ಚ ಚುದಿತಕೇನ ಚ ವುತ್ತೇ ವಿನಯಧರೇನ ಚ ವತ್ತಬ್ಬೇ"ತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಯೋಜೇನ್ತಿ। "ಚೋದಕೇನ ಚ ಚುದಿತಕೇನ ಚ ವುತ್ತೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ"ತಿ ಅಯಮೇವ ಪನ ಯೋಜನಾ ಸುನ್ದರತರಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ವತ್ಥು ಓಲೋಕೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ವತ್ಥು ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ। "ತಿಣೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಯೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೫೧೭) ಹಿ ಇದಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಬ್ಭಾಸಿತಾಪತ್ತೀನಂ ಮಾತಿಕಾಯ ಅನಾಗತತ್ತಾ **"ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಆಪತ್ತೀನಂ ಅಞ್ಞತರ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಆಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ "ಕಾಲೇ ವಿಕಾಲಸಞ್ಞೀ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ, ಕಾಲೇ ವೇಮತಿಕೋ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೨೫೦) ಆಗತಂ ದುಕ್ಕಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತರೇಸೂ**ತಿ ವಿನೀತವತ್ಥುಂ ಅನ್ತೋಕತ್ವಾ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತರೇ।

ಸುಖುಮಾತಿ ಅತ್ತನೋಪಿ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಸಭಾವಸ್ಸ ಲಹುಪರಿವತ್ತಿನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸೀಘಪರಿವತ್ತಿತಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ಚಿತ್ತಲಹುಕಾ"**ತಿ। ಚಿತ್ತಂ ಲಹು ಸೀಘಪರಿವತ್ತಿ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಚಿತ್ತಲಹುಕಾ। ತೇ**ತಿ ತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ। **ತಂವತ್ಥುಕ**ನ್ತಿ ತೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹವೀತಿಕ್ಕಮಾ ವತ್ಥು ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಕಾರಣಮೇತಸ್ಸಾತಿ ತಂವತ್ಥುಕಂ। **ಸೀಲಾನಿ ಸೋಧೇತ್ವಾ**ತಿ ಯಂವತ್ಥುಕಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ,

ತಂ ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಅವಸೇಸಸೀಲಾನಿ ಸೋಧೇತ್ವಾ। ಪಾಕಟಭಾವತೋ ಸುಖವಳಞ್ಜನತಾಯ ಚ **“ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಂ ತಾವ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ಕತಪರಿಚಯೇನ ತದೇವ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ। **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಘಟಯತೀತಿ** ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಖಣ್ಡಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಲಮ್ಬನಭಾವೇನ ಚಿರಕಾಲಂ ಘಟಯತಿ। **ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಾಕಟಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೀತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಿಕೋ ಚೇ, ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಾಕಟಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಸಚೇ ಕತಪಾರಾಜಿಕವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಭವೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಸತಿಪಿ ಅಸರಿತುಕಾಮತಾಯ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವತ್ಥುವಸೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತಂ ಉಪಟ್ಠಹತೀತಿ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಂ ನ ವಿನ್ದತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **“ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನ ಘಟಯತೀ”**ತಿಆದಿ। **ಅತ್ತನಾ ಜಾನಾತೀತಿ** ಸಯಮೇವ ಜಾನಾತಿ। ಪಚ್ಚತ್ತೇ ಚೇತಂ ಕರಣವಚನಂ, ಅತ್ತಾ ಜಾನಾತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞಾ ಚ ದೇವತಾ ಜಾನನ್ತೀತಿ** ಆರಕ್ಖದೇವತಾಹಿ ಅಞ್ಞಾ ಪರಚಿತ್ತವಿದುನಿಯೋ ದೇವತಾ ಚ ಜಾನನ್ತಿ।

ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚತುಬ್ಬಿಧವಿನಯಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ವಿನಯಧರಸ್ಸ ಚ ಲಕ್ಖಣಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ।

ಭಿಕ್ಖುಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ಪನ-ಸದ್ದಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅನಿಯಮೇನ ಪುಗ್ಗಲದೀಪಕಂ ಯೋ-ಸದ್ದಮೇವ ಆಹ, ತಸ್ಮಾ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಯೋ-ಸದ್ದೇ। ಪನ-ಸದ್ದಸ್ಸ ನಿಪಾತಮತ್ತತ್ತಾ ಯೋ-ಸದ್ದಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **“ಯೋ ಕೋಚೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀ”**ತಿ ಆಹ। **ಯೋ ಕೋಚಿ ನಾಮಾತಿ** ಯೋ ವಾ ಸೋ ವಾ ಯೋ ಕೋಚೀತಿ ವುತ್ತೋ। **ವಾಸಧುರಯುತ್ತೋ ವಾತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಧುರಯುತ್ತೋ ವಾ। **ಸೀಲೇಸೂತಿ** ಪಕತೀಸು।

ಭಿಕ್ಖತೀತಿ ಯಾಚತಿ। **ಲಭನ್ತೋ ವಾ ಅಲಭನ್ತೋ ವಾತಿ** ಯೋ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖತಿ ಭಿಕ್ಖಂ ಏಸತಿ ಗವೇಸತಿ, ಸೋ ತಂ ಲಭತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ತಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖತೀತಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅರಿಯಾಯ ಯಾಚನಾಯಾತಿ** “ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅರಿಯಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಏಸಾ ಅರಿಯಾನ ಯಾಚನಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಾಯ ಅರಿಯಯಾಚನಾಯ, ನ ಕಪಣದ್ಧಿಕವಣಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನಂ ವಿಯ “ದೇಹಿ ದೇಹೀ”ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಯಾಚನಾಯ। **ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯನ್ತಿ** ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಂ। **ಅಜ್ಝುಪಗತತ್ತಾತಿ** ಅನುಟ್ಠಿತತ್ತಾ। **ಕಾಜಭತ್ತನ್ತಿ** ಕಾಜೇಹಿ ಆನೀತಂ ಭತ್ತಂ। **ಅಗ್ಘಫಸ್ಸವಣ್ಣಭೇದೇನಾತಿ** ಅಗ್ಘಾದೀನಂ ಪುರಿಮಪಕತಿವಿಜಹೇನ। ಪುರಿಮಪಕತಿವಿಜಹನಞ್ಹೇತ್ಥ ಭೇದೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಧೋವಿತ್ವಾ ಅಪನೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಸಭಾವಂ **ಮಲಂ,** ತಥಾ ಅಪನೇತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಸಭಾವಾ **ಜಲ್ಲಿಕಾ। ಭಿನ್ನಪಟಧರೋತಿ** ನಿಬ್ಬಚನಂ ಭಿನ್ನಪಟಧರೇ ಭಿಕ್ಖು-ಸದ್ದಸ್ಸ ನಿರುಳ್ಹತ್ತಾ ಕತಂ।

ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಟ್ಠಪರಿಕ್ಖಾರದಾನೂಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಂ। ಯೋ ಹಿ ಚೀವರಾದಿಕೇ ಅಟ್ಠ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಪತ್ತಚೀವರಮೇವ ವಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಿಅರಿಯಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸೇವ ವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದತ್ವಾ “ಇದಂ ಪರಿಕ್ಖಾರದಾನಂ ಅನಾಗತೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೂ”ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಸತಿ ಅಧಿಕಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಯಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವೇ ಇದ್ಧಿಮಯಪರಿಕ್ಖಾರಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಘೋಸನ್ತಿ** ಉತ್ತಮಘೋಸಂ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಘೋಸಸದಿಸಂ ವಾ ಘೋಸಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿ** ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಞ್ಚ। ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಭಣ್ಡೂತಿ** ಮುಣ್ಡೋ। **ವಾಸೀತಿ** ದನ್ತಕಟ್ಠಚ್ಛೇದನವಾಸಿ। **ಬನ್ಧನನ್ತಿ** ಕಾಯಬನ್ಧನಂ। ಯುತ್ತೋ ಭಾವನಾನುಯೋಗೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಯುತ್ತಯೋಗೋ,** ತಸ್ಸ ಯುತ್ತಯೋಗಸ್ಸ, ಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪನ್ನತಾವಿಭಾವನತ್ಥಂ **“ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಿಕತ್ಥೇರೋ ವಿಯಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಬುದ್ಧೋವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಚರಿಯೋ ಉಪಸಮ್ಪದಾಚರಿಯೋ ಚ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಬುದ್ಧಾಚರಿಯಕೋ।** ಪರಮಬೋಧಿಯಮ್ಪಿ ಪರಮಕಾಲೇಯೇವ ನೇಸಉಪಸಮ್ಪದಾನಂ ಅಭಾವೋತಿ ಆಹ **“ಪರಮಬೋಧಿಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ”**ತಿ। **ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯತ್ಥೇರಾತಿ** ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯತ್ಥೇರಾ ಪಞ್ಚ। **ತೀಣಿ ಸತನ್ತಿ** ತೀಣಿ ಸತಾನಿ, ಗಾಥಾಬನ್ಧಸುಖತ್ಥಂ ವಚನವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಕತೋ। **ಏಕೋ ಚ ಥೇರೋತಿ** ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ನ ವುತ್ತಾತಿ** ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ನ ವುತ್ತಾ। **ತತ್ಥಾತಿ** ವಿನಯಪಾಳಿಯಂ।

ವೇಳುವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋಯೇವ ಭಗವಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಿಗಾವುತಂ ಮಗ್ಗಂ ಏಕಕೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಹುಪುತ್ತನಿಗ್ರೋಧಮೂಲೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ “ಸತ್ಥಾ ಮೇ ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ, ಸತ್ಥಾ ಮೇ ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅತ್ತನೋ ಸಾವಕತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಮಹತ್ತತಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ಮಹಾನುಭಾವತಂ ದೀಪೇತುಂ ಯಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅಜಾನಂಯೇವ “ಜಾನಾಮೀ”ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಸ್ಸ ಬಾಹಿರಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಏವಂ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ವಣ್ಟಚ್ಛಿನ್ನತಾಲಪಕ್ಕಂ ವಿಯ ಗೀವತೋ ಮುದ್ಧಾಪಿ ವಿಪತೇಯ್ಯ, ಸತ್ತಧಾ ವಾ ಫಲೇಯ್ಯಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “ಯೋ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸಾವಕಂ ಅಜಾನಂಯೇವ ವದೇಯ್ಯ ‘ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಅಪಸ್ಸಂಯೇವ ವದೇಯ್ಯ ‘ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ಮುದ್ಧಾಪಿ ತಸ್ಸ ವಿಪತೇಯ್ಯ, ಸತ್ತಧಾ ವಾ ಫಲೇಯ್ಯ, ಅಹಂ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಜಾನಂಯೇವ ವದಾಮಿ ‘ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಪಸ್ಸಂಯೇವ ವದಾಮಿ ‘ಪಸ್ಸಾಮೀ’” (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪) ತಿ ವತ್ವಾ ಜಾತಿಮದಮಾನಮದರೂಪಮದಪ್ಪಹಾನತ್ಥಂ ತೀಹಿ ಓವಾದೇಹಿ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಂ ಓವದನ್ತೋ **“ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ ಕಸ್ಸಪಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೧೫೪) **ತಸ್ಮಾತಿಹಾತಿ** ತಸ್ಮಾ ಇಚ್ಚೇವ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಜಾನನ್ತೋವ “ಜಾನಾಮೀ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಏವ ಚ “ಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವದಾಮಿ, ತಸ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಿ**-ಕಾರ **ಹ**-ಕಾರಾ ನಿಪಾತಾ। **ಇಹಾತಿ** ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ, ತ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿವಸೇನ ಆಗತೋ। **ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಇದಾನಿ ವುಚ್ಚಮಾನಾಕಾರೇನ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। **ತಿಬ್ಬನ್ತಿ** ಬಹಲಂ ಮಹನ್ತಂ। **ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಞ್ಞಾತಿ** ಹಿರೀ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। **ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಉಪಸಙ್ಕಮನತೋ ಪಠಮತರಮೇವ ಉಪಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಸತಿ ತೇಸಂ ಪುರತೋ ಅಸ್ಸ ಸಗಾರವಸಪ್ಪತಿಸ್ಸವತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಯೋ ಚ ಥೇರಾದೀಸು ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಥೇರಾದಯೋಪಿ ತಂ ಸಹಿರಿಕಾ ಸಓತ್ತಪ್ಪಾ ಚ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಆನಿಸಂಸೋ। **ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತನ್ತಿ** ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಂ, ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮನಿಸ್ಸಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಅತ್ತಾನಂ ತೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅಟ್ಠಿಕಂ ಕತ್ವಾ, ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮಂ “ಏಸ ಮಯ್ಹಂ ಧಮ್ಮೋ”ತಿ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ। **ಮನಸಿ ಕತ್ವಾತಿ** ಚಿತ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ। **ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾತಿ** ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಥೋಕಮ್ಪಿ ಬಹಿ ಗನ್ತುಂ ಅದೇನ್ತೋ ಸಬ್ಬೇನ ಸಮನ್ನಾಹಾರಚಿತ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ। **ಓಹಿತಸೋತೋತಿ** ಠಪಿತಸೋತೋ, ಧಮ್ಮೇ ನಿಹಿತಸೋತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಞಾಣಸೋತಞ್ಚ ಪಸಾದಸೋತಞ್ಚ ಓದಹಿತ್ವಾ “ಮಯಾ ದೇಸಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಮೇವ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। **ಸಾತಸಹಗತಾ ಚ ಮೇ ಕಾಯಗತಾಸತೀತಿ** ಅಸುಭೇಸು ಚೇವ ಆನಾಪಾನೇ ಚ ಪಠಮಜ್ಝಾನವಸೇನ ಸುಖಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಕಾಯಗತಾಸತಿ। ಯೋ ಚ ಪನಾಯಂ ತಿವಿಧೋ ಓವಾದೋ, ಥೇರಸ್ಸ ಅಯಮೇವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಅಹೋಸಿ।

ಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಂ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಂ ರೂಪಸಞ್ಞಾ। ಸಞ್ಞಾಸೀಸೇನ ಹೇತ್ಥ ಝಾನಂ ವುತ್ತಂ, ತದೇವ ಚ ಉದ್ಧುಮಾತಕಪಟಿಭಾಗಾರಮ್ಮಣತ್ತಾ **“ಉದ್ಧುಮಾತಕಸಞ್ಞಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೋಪಾಕಸಾಮಣೇರೋ ಭಗವತಾ ಪುಟ್ಠೋ “ಏತೇ ದ್ವೇ ರೂಪಾವಚರಭಾವೇನ ಏಕತ್ಥಾ, ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ”ನ್ತಿ ಆಹ। **ಆರದ್ಧಚಿತ್ತೋತಿ** ಆರಾಧಿತಚಿತ್ತೋ। ಗರುಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿಉಪಸಮ್ಪದಾ ಉಪರಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಸಯಮೇವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಾದಯೋತಿ ಏತ್ಥ ಬಹೂನಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾನಂ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಆದೀನಂ ಅವಿಹತತ್ತಾ ಜನೇತಿ, ತಾಹಿ ವಾ ಜನಿತೋತಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ, ಕಲ್ಯಾಣೋ ಚ ಸೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಚಾತಿ ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನೋ, ಸೋ ಆದಿ ಯೇಸಂ ಸೋತಾಪನ್ನಾದೀನಂ ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಾದಯೋ। ಕಲ್ಯಾಣಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಂ ನಿವತ್ತೇತಿ। ದ್ವಿಧಾ ಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

“ದುವೇ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ವುತ್ತಾ, ಬುದ್ಧೇನಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ।

ಅನ್ಧೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಏಕೋ, ಕಲ್ಯಾಣೇಕೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ”ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೭; ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೨; ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೬೧; ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೫೧)।

ಭದ್ರಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಭದ್ರಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸೀಲೇನಾ**ತಿಆದೀಸು **ಸೀಲ**ನ್ತಿ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ। **ಸಮಾಧೀ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ। **ಪಞ್ಞಾ**ತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಞಾಣಂ। **ವಿಮುತ್ತೀ**ತಿ ಅರಿಯಫಲವಿಮುತ್ತಿ। **ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಏಕೂನವೀಸತಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ। ಯಥಾಸಮ್ಭವೇನ ಚೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಹಿ ಸೀಲಾದಯೋ ತಯೋ ಏವ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ, ಅರಿಯಾನಂ ಪನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸೀಲಾದಯೋ। ಸಾರೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಾದಯೋವ ವುತ್ತಾತಿ ಆಹ **“ತೇಹಿಯೇವ ಸೀಲಸಾರಾದೀಹೀ”**ತಿಆದಿ। ಅಥ ವಾ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಖೀಣಾಸವೋವ ಸಾರೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಮಾತಿ ಆಹ **“ವಿಗತಕಿಲೇಸಫೇಗ್ಗುಭಾವತೋ ವಾ”**ತಿಆದಿ।

ಯೋಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ “ಅಜ್ಜ ವಾ ಸ್ವೇ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ, ಸೋಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಸೇಖೋತಿ ಆಹ **“ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೇನ ಸದ್ಧಿ”**ನ್ತಿ। **ಸತ್ತ ಅರಿಯಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಟ್ಠಾ, ಹೇಟ್ಠಿಮಾ ಚ ತಯೋ ಫಲಟ್ಠಾತಿ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅರಿಯಾ। **ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ**ತಿ ಅಧಿಸೀಲಾದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ। ಸಿಕ್ಖಾಸು ಜಾತೋತಿ ವಾ **ಸೇಖೋ**। ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲೋ ಹಿ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜಾಯಮಾನೋ ಸಿಕ್ಖಾಸು ಜಾಯತಿ, ನ ಯೋನಿಯಂ। ಸಿಕ್ಖನಸೀಲೋತಿ ವಾ **ಸೇಖೋ,** ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಾಯ ವಾ ಕಥಾಯ ಸೇಖಸ್ಸ ಅಯನ್ತಿ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಾ ಮಗ್ಗಫಲತ್ತಯಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತಾ। **ಅಸೇಖೋ**ತಿ ಚ ಯತ್ಥ ಸೇಖಭಾವಾಸಙ್ಕಾ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥಾಯಂ ಪಟಿಸೇಧೋತಿ ಲೋಕಿಯನಿಬ್ಬಾನೇಸು ಅಸೇಖಭಾವಾನಾಪತ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಸೀಲಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾತಾ ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪಕ್ಖಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಭಾವಮ್ಪಿ ಅನುಪಗಮನತೋ ಏತಾ ಸಿಕ್ಖಾತಿ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಾ, ಅಟ್ಠಸುಪಿ ಮಗ್ಗಫಲೇಸು ವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಚತುಮಗ್ಗಹೇಟ್ಠಿಮಫಲತ್ತಯಸಮಙ್ಗಿನೋ ವಿಯ ಅರಹತ್ತಫಲಸಮಙ್ಗೀಪಿ ತಾಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಜಾತೋತಿ ತಂಸಮಙ್ಗಿನೋ ಅರಹತೋ ಇತರೇಸಂ ವಿಯ ಸೇಖತ್ತೇ ಸತಿ ಸೇಖಸ್ಸ ಅಯನ್ತಿ, ಸಿಕ್ಖಾ ಸೀಲಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಚ ಸೇಖೋತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಸಿಯಾತಿ ತಂ ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ “ಅಸೇಖೋ”ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಸೇಖಭಾವಪಟಿಸೇಧೋ ಕತೋ। ಅರಹತ್ತಫಲೇಹಿ ಪವತ್ತಮಾನಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಸಿಕ್ಖಾಕಿಚ್ಚತ್ತಾ ನ ಸಿಕ್ಖಾಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಕೇವಲಂ ಸಿಕ್ಖಾಫಲಭಾವೇನೇವ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾ ನ ಸಿಕ್ಖಾವಚನಂ ಅರಹನ್ತಿ, ನಾಪಿ ತಂಸಮಙ್ಗೀ ಸೇಖವಚನಂ, ನ ಚ ಸಿಕ್ಖನಸೀಲೋ, ಸಿಕ್ಖಾಸು ಜಾತೋತಿ ಚ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಅರಹತಿ, ಹೇಟ್ಠಿಮಫಲೇಸು ಪನ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗವಿಪಸ್ಸನಾದೀನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಭಾವತೋ ಸಿಕ್ಖಾಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಸಿಕ್ಖಾವಚನಂ ಅರಹನ್ತಿ, ತಂಸಮಙ್ಗಿನೋ ಚ ಸೇಖವಚನಂ ಸಿಕ್ಖನಸೀಲಾ, ಸಿಕ್ಖಾಸು ಜಾತಾತಿ ಚ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಅರಹನ್ತಿ “ಸಿಕ್ಖನ್ತೀತಿ ಸೇಖಾ”ತಿ ಅಪರಿಯೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾನಂ ದಸ್ಸಿತತ್ತಾ, “ನ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಅಸೇಖೋ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರಿಯೋಸಿತಸಿಕ್ಖೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ಸಿಕ್ಖಾಯ ರಹಿತೋತಿ ಆಹ – **“ಸೇಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ …ಪೇ॰… ಖೀಣಾಸವೋ ಅಸೇಖೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”**ತಿ। ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತಸಿಕ್ಖೋ ವಾ ಅಸೇಖೋತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಸೇಖಧಮ್ಮೇಸು ಏವ ಠಿತಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಸೇಖಭಾವಾಪತ್ತೀತಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಧಮ್ಮಾ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತಾ ಚ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಅತ್ಥೇಹಿ ಸೇಖಾತಿ ಕತ್ವಾ ತಂಸಮಙ್ಗಿನೋ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸೇಖಭಾವೋ ಆಪನ್ನೋತಿ? ನ, ತಂಸದಿಸೇಸು ತಬ್ಬೋಹಾರತೋ। ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗತೋ ಹಿ ನಿನ್ನಾನಾಕರಣಂ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪರಿಞ್ಞಾಕಿಚ್ಚಕರಣಂ ವಿಪಾಕಭಾವಞ್ಚ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಏವ ಸೇಖಾ ಅಗ್ಗಫಲಧಮ್ಮಭಾವಂ ಆಪನ್ನಾತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ಕುಸಲಸುಖತೋ ಚ ವಿಪಾಕಸುಖಂ ಸನ್ತತರತಾಯ ಪಣೀತತರನ್ತಿ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತಾ ಚ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ತಂಸಮಙ್ಗೀ ಅಸೇಖೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ। ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರತ್ತಾ **“ಪಞ್ಚವಗ್ಗಕರಣೀಯೇ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಗ್ಗೋ ಸಮೂಹೋತಿ ಪಞ್ಚವಗ್ಗೋ, ಪಞ್ಚಪರಿಮಾಣಯುತ್ತೋ ವಾ ವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚವಗ್ಗೋ, ತೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕಮ್ಮಂ **ಪಞ್ಚವಗ್ಗಕರಣೀಯಂ**। **ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಯತ್ತಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ। **ಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತಾ**ತಿ ಕಮ್ಮಾರಹಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅನಾಪನ್ನಾ ಅನುಕ್ಖಿತ್ತಾ ಚ। ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಕರಣೀಯತ್ತಾ ಪಞ್ಚೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತಾ ಏತ್ತಕೇಹಿಪಿ ಕಮ್ಮಸಿದ್ಧಿತೋ, ಇತರೇ ಛನ್ದಾರಹಾ। **ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಞತ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಪನ ಅನುಸ್ಸಾವನಾನಂ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಭೇದಾಭಾವತೋ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಭಿನ್ನಾ ಞತ್ತಿ ತಾಸಂ ಚತುತ್ಥಾತಿ ಕತ್ವಾ “ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥ”ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಬ್ಯಞ್ಜನಾನುರೂಪಮೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ **“ತೀಹಿ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಹಿ ಏಕಾಯ ಚ ಞತ್ತಿಯಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಅತ್ಥಪ್ಪವತ್ತಿಕ್ಕಮೇನ ಪನ “ಏಕಾಯ ಞತ್ತಿಯಾ ತೀಹಿ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಹೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। **ವತ್ಥುಞತ್ತಿಅನಉಸ್ಸಾವನಸೀಮಾಪರಿಸಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವತ್ಥೂ**ತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಸೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಂ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಪಣ್ಡಕಾದಯೋ ಚ ಏಕಾದಸ ಅಭಬ್ಬಪುಗ್ಗಲೇ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಾದಯೋ ಹಿ ತೇರಸ ಪುಗ್ಗಲಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಅವತ್ಥು, ಇಮೇ ಪನ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೇ ಸತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಂ **ವತ್ಥುಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ ಹೋತಿ।

ವತ್ಥುಸಙ್ಘಪುಗ್ಗಲಞತ್ತೀನಂ ಅಪರಾಮಸನಾನಿ ಪಚ್ಛಾ ಞತ್ತಿಟ್ಠಪನಞ್ಚಾತಿ ಇಮೇ ತಾವ ಪಞ್ಚ ಞತ್ತಿದೋಸಾ। ತತ್ಥ “ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ”ತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಅಕಿತ್ತನಂ **ವತ್ಥುಅಪರಾಮಸನಂ** ನಾಮ। “ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ”ತಿ ಏತ್ಥ “ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಸಙ್ಘೋ”ತಿ ಅಭಣನಂ **ಸಙ್ಘಅಪರಾಮಸನಂ** ನಾಮ। “ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ”ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಅಕಿತ್ತನಂ **ಪುಗ್ಗಲಅಪರಾಮಸನಂ** ನಾಮ। ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಞತ್ತಿಯಾ ಅನುಚ್ಚಾರಣಂ **ಞತ್ತಿಅಪರಾಮಸನಂ** ನಾಮ। ಪಠಮಂ ಕಮ್ಮವಾಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ “ಏಸಾ ಞತ್ತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಖಮತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸಾ”ತಿ ಏವಂ ಞತ್ತಿಕಿತ್ತನಂ **ಪಚ್ಛಾ ಞತ್ತಿಟ್ಠಪನಂ** ನಾಮ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ದೋಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತಾಯ ಞತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಪನ್ನಂ **ಞತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ।

ವತ್ಥುಸಙ್ಘಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಪರಾಮಸನಾನಿ ಸಾವನಾಯ ಹಾಪನಂ ಅಕಾಲೇ ಸಾವನನ್ತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸಾವನದೋಸಾ। ತತ್ಥ **ವತ್ಥಾ**ದೀನಂ ಅಪರಾಮಸನಾನಿ ಞತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಸದಿಸಾನೇವ। ತೀಸು ಪನ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಏತೇಸಂ ಅಪರಾಮಸನಂ ಅಪರಾಮಸನಮೇವ, ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಪನ ಕಮ್ಮವಾಚಂ ಅವತ್ವಾ ಚತುಕ್ಖತ್ತುಂ ಞತ್ತಿಕಿತ್ತನಮೇವ। ಅಥ ವಾ ಪನ ಕಮ್ಮವಾಚಬ್ಭನ್ತರೇ ಅಕ್ಖರಸ್ಸ ವಾ ಪದಸ್ಸ ವಾ ಅನುಚ್ಚಾರಣಂ ವಾ ದುರುಚ್ಚಾರಣಂ ವಾ **ಸಾವನಾಯ ಹಾಪನಂ** ನಾಮ। ಸಾವನಾಯ ಅನೋಕಾಸೇ ಪಠಮಂ ಞತ್ತಿಂ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಸ್ಸಾವನಕರಣಂ **ಅಕಾಲೇ ಸಾವನಂ** ನಾಮ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ದೋಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತಾಯ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಯ ಸಮ್ಪನ್ನಂ **ಅನುಸ್ಸಾವನಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ।

ವಿಪತ್ತಿಸೀಮಾಲಕ್ಖಣಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ಪನ ಸೀಮಾಯ ಕತಂ **ಸೀಮಾಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಅನಾಗಮನಂ, ಛನ್ದಾರಹಾನಂ ಛನ್ದಸ್ಸ ಅನಾಹರಣಂ, ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾನಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸನನ್ತಿ ಇಮೇ ಪನ ತಯೋ ಪರಿಸದೋಸಾ, ತೇಹಿ ವಿಮುತ್ತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಕತಂ **ಪರಿಸಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ।

ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮವಾಚಾಸಙ್ಖಾತಂ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಕರಣಸ್ಸ ಕಾರಣತ್ತಾ ಠಾನಂ, ಯಥಾ ಚ ತಂ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಭಗವತಾ ಅನುಸಿಟ್ಠಂ, ತಥಾ ಕತತ್ತಾ ತದನುಚ್ಛವಿಕಂ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಅನೂನಂ ಞತ್ತಿಅನುಸ್ಸಾವನಂ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಚ ಅವುತ್ತಂ **ಠಾನಾರಹಂ**। ಯಥಾ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಹಿ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ, ತಥಾ ಅಕತೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ನ ಹೋತೀತಿ ನ ತಂ ಠಾನಾರಹಂ। ತೇನಾಹ **“ಕಾರಣಾರಹೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನಾರಹೇನಾ”**ತಿ। ಇಮಿನಾ ಞತ್ತಿಅನುಸ್ಸಾವನಸಮ್ಪತ್ತಿ ಕಥಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। “ಸಮಗ್ಗೇನ ಸಙ್ಘೇನಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಪರಿಸಸಮ್ಪತ್ತಿ ಕಥಿತಾವ। “ಅಕುಪ್ಪೇನಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಾರಿಸೇಸತೋ ವತ್ಥುಸೀಮಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಕಥಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಅಕುಪ್ಪಲಕ್ಖಣಂ ಏಕತ್ಥ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಕುಪ್ಪೇನಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ “ವತ್ಥುಞತ್ತಿಅನುಸ್ಸಾವನಸೀಮಾಪರಿಸಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಅಕೋಪೇತಬ್ಬತಂ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬತಂ ಉಪಗತೇನಾ”ತಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಠಾನಾರಹೇನಾತಿಏತ್ಥ ‘ನ ಹತ್ಥಚ್ಛಿನ್ನೋ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ’ತಿಆದಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೧೯) ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಠಾನ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

“ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮೇನಾ”ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಕಾರೇ ಪಸಙ್ಗತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ಯಂ ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣಂ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪಪಞ್ಚಿತಂ, ತಂ ಯಥಾಆಗತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ ಇಧ ತಸ್ಸ ಅವಚನೇ ತತ್ಥ ವಚನೇ ಚ ಪಯೋಜನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಅಟ್ಠಸು ಉಪಸಮ್ಪದಾಸು ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾ ಸರಣಗಮನೂಪಸಮ್ಪದಾ ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣೂಪಸಮ್ಪದಾತಿ ಇಮಾಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಹಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಲೋಕವಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಅಭಬ್ಬತ್ತಾ ಗರುಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ದೂತೇನೂಪಸಮ್ಪದಾ ಅಟ್ಠವಾಚಿಕೂಪಸಮ್ಪದಾತಿ ಇಮಾಸಞ್ಚ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂಯೇವ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನೇವ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಗಹಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಥಾ ಹಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾ ಅನ್ತಿಮಭವಿಕಾನಂಯೇವ, ಸರಣಗಮನೂಪಸಮ್ಪದಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾನಂ, ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಸೋಪಾಕಾನಂ, ನ ಚ ತೇ ಭಬ್ಬಾ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಲೋಕವಜ್ಜಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ, ಗರುಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಯೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂಯೇವ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ಅಯಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖು, ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋವ ಗಹಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇಸು ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಅಞ್ಞೇಪಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾಯ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾದಯೋ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಪಿ ಹಿ ಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿಯೇವ। ಯದಿ ಏವಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇಸುಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು "ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನೇವ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತೋತಿ? ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಾರಹತ್ತಾ ಸಬ್ಬಕಾಲಿಕತ್ತಾ ಚ। ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾದಯೋ ಹಿ ನ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಾರಹಾ ಅಸಬ್ಬಕಾಲಿಕಾ ಚ। ತಥಾ ಹಿ ಅಟ್ಠಸು ಉಪಸಮ್ಪದಾಸು ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾ ದೂತೇನೂಪಸಮ್ಪದಾ ಅಟ್ಠವಾಚಿಕೂಪಸಮ್ಪದಾತಿ ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋಯೇವ ಥಾವರಾ, ಸೇಸಾ ಬುದ್ಧೇ ಧರಮಾನೇಯೇವ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನೇವ ಚ **ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇಪಿ** (ಪಾಚಿ॰ ೬೫೮) "ತತ್ರ ಯಾಯಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸಮಗ್ಗೇನ ಉಭತೋಸಙ್ಘೇನ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಅಕುಪ್ಪೇನ ಠಾನಾರಹೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ"ತಿ ದೂತೇನೂಪಸಮ್ಪದಾಯ ಅಟ್ಠವಾಚಿಕೂಪಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಅನ್ತೋಕತ್ವಾ ಉಭತೋಸಙ್ಘೇನ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನೇವ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವುತ್ತಾ, ನ ಗರುಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾಯ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ತಸ್ಸಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಭಾವತೋ ಅಸಬ್ಬಕಾಲಿಕತ್ತಾ। ಗರುಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ಹಿ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಯಾ ಏವ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಾರಹಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಿಕಾಯ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾಯ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಏವಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಚ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪನ್ನಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹೋ ಕಥಂ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ? ಅತ್ಥತೋ ಆಪನ್ನತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ "ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಭಬ್ಬಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ ಬುದ್ಧಾ ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ, ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಭಬ್ಬಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚಾ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೨) ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪನ್ನಾದಯೋಪಿ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಸ್ಸತಿಯಾ ಅಚಿತ್ತಕಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥತೋ ಆಪನ್ನನ್ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಾರೋ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಇತೋ ಅಞ್ಞಥಾ **ಕೇನಚಿ** ಪಪಞ್ಚಿತಂ, ನ ತಂ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ।

ನಿರುತ್ತಿವಸೇನಾತಿ ನಿಬ್ಬಚನವಸೇನ। **ಅಭಿಲಾಪವಸೇನಾತಿ** ವೋಹಾರವಸೇನ। **ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯಾತಿ** ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮವಾಚಾಯ। **ಗುಣವಸೇನಾತಿ** ಸೀಲಾದಿತಂತಂಗುಣಯೋಗತೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಭಿನ್ದತಿ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇತಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ನಿಬ್ಬಚನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಭಿಕ್ಖುಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾತಿ ಆಸೇವಿತಬ್ಬಾ। **ಉತ್ತಮ**ನ್ತಿ ವಿಸಿಟ್ಠಂ। ಅಧಿಸೀಲಾದೀಸು ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಸೀಲಾದೀಹಿಪಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಓಮಕತರಪ್ಪಮಾಣಂ ಛತ್ತಂ ವಾ ಧಜಂ ವಾ ಉಪಾದಾಯ ಅತಿರೇಕಪ್ಪಮಾಣಂ "ಅತಿಛತ್ತಂ ಅತಿಧಜೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಮಿಹಾಪಿ "ಅನುಕ್ಕಟ್ಠಸೀಲಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಧಿಸೀಲೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಥಾ ಅನುಕ್ಕಟ್ಠಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯ ಅಧಿಚಿತ್ತೇನ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸೀಲಾದಿಂ ಸರೂಪತೋ ವಿಭಾವೇತುಕಾಮೋ **"ಕತಮಂ ಪನೇತ್ಥ ಸೀಲ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಅಟ್ಠಙ್ಗಸೀಲಂ ದಸಙ್ಗಸೀಲೇಸ್ವೇವ ಅನ್ತೋಗಧತ್ತಾ ವಿಸುಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ **"ಪಞ್ಚಙ್ಗದಸಙ್ಗಸೀಲ"**ನ್ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲ**ನ್ತಿ ಚಾರಿತ್ತವಾರಿತ್ತವಸೇನ ದುವಿಧಂ ವಿನಯಪಿಟಕಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಲಂ। ತಞ್ಹಿ ಯೋ ನಂ ಪಾತಿ ರಕ್ಖತಿ, ತಂ ಮೋಕ್ಖೇತಿ ಮೋಚೇತಿ ಆಪಾಯಿಕಾದೀಹಿ ದುಕ್ಖೇಹೀತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಂವರಣಂ ಸಂವರೋ , ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ। ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಮೇವ ಸಂವರೋ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೋ। ಸೋ ಏವ ಸೀಲನಟ್ಠೇನ ಸೀಲನ್ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ।

ಅಪರೋ ನಯೋ (ಉದಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೧; ಇತಿವು॰ ಅಟ್ಠ॰ ೯೭) - ಕಿಲೇಸಾನಂ ಬಲವಭಾವತೋ ಪಾಪಕಿರಿಯಾಯ ಸುಕರಭಾವತೋ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾಯ ಚ ದುಕ್ಕರಭಾವತೋ ಬಹುಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಪಾಯೇಸು ಪತನಸೀಲೋತಿ ಪಾತೀ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ। ಅನಿಚ್ಚತಾಯ ವಾ ಭವಾಭವಾದೀಸು ಕಮ್ಮವೇಗಕ್ಖಿತ್ತೋ ಘಟಿಯನ್ತಂ ವಿಯ ಅನವಟ್ಠಾನೇನ ಪರಿಬ್ಭಮನತೋ ಗಮನಸೀಲೋತಿ ಪಾತೀ, ಮರಣವಸೇನ ವಾ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಪತನಸೀಲೋತಿ ಪಾತೀ, ಸತ್ತಸನ್ತಾನೋ, ಚಿತ್ತಮೇವ ವಾ। ತಂ ಪಾತಿನಂ ಸಂಸಾರದುಕ್ಖತೋ ಮೋಕ್ಖೇತೀತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ। ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ವಿಮೋಕ್ಖೇನ ಸತ್ತೋ ವಿಮುತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ಚಿತ್ತವೋದಾನಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೧೦೦), "ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೮) ಚ।

ಅಥ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾದಿನಾ ಹೇತುನಾ ಸಂಸಾರೇ ಪತತಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪಾತಿ। "ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೨೪) ಹಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಪಾತಿನೋ ಸತ್ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾದಿಸಂಕಿಲೇಸತ್ತಯತೋ ಮೋಕ್ಖೋ ಏತೇನಾತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ। "ಕಣ್ಠೇಕಾಳೋ"ತಿಆದೀನಂ ವಿಯಸ್ಸ ಸಮಾಸಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಥ ವಾ ಪಾತೇತಿ ವಿನಿಪಾತೇತಿ ದುಕ್ಖೇಹೀತಿ ಪಾತಿ, ಚಿತ್ತಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ಚಿತ್ತೇನ ನೀಯತಿ ಲೋಕೋ, ಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಕಸ್ಸತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೬೨)। ತಸ್ಸ ಪಾತಿನೋ ಮೋಕ್ಖೋ ಏತೇನಾತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ। ಪತತಿ ವಾ ಏತೇನ ಅಪಾಯದುಕ್ಖೇ ಸಂಸಾರದುಕ್ಖೇ ಚಾತಿ ಪಾತಿ, ತಣ್ಹಾಸಂಕಿಲೇಸೋ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ತಣ್ಹಾ ಜನೇತಿ ಪುರಿಸಂ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೫೫-೫೭), ತಣ್ಹಾದುತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೯; ಇತಿವು॰ ೧೫, ೧೦೫) ಚ ಆದಿ। ತತೋ ಪಾತಿತೋ ಮೋಕ್ಖೋತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ।

ಅಥ ವಾ ಪತತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಪಾತಿ, ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ಛಸು ಲೋಕೋ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ, ಛಸು ಕುಬ್ಬತಿ ಸನ್ಥವ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೭೦; ಸು॰ ನಿ॰ ೧೭೧)। ತತೋ ಛಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾಯತನಸಙ್ಖಾತತೋ ಪಾತಿತೋ ಮೋಕ್ಖೋತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ।

ಅಥ ವಾ ಪಾತೋ ವಿನಿಪಾತೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪಾತೀ, ಸಂಸಾರೋ। ತತೋ ಮೋಕ್ಖೋತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ।

ಅಥ ವಾ ಸಬ್ಬಲೋಕಾಧಿಪತಿಭಾವತೋ ಧಮ್ಮಿಸ್ಸರೋ ಭಗವಾ ಪತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಮುಚ್ಚತಿ ಏತೇನಾತಿ ಮೋಕ್ಖೋ, ಪತಿನೋ ಮೋಕ್ಖೋ ತೇನ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾತಿ ಪತಿಮೋಕ್ಖೋ, ಪತಿಮೋಕ್ಖೋ ಏವ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಗುಣಾನಂ ವಾ ಮೂಲಭಾವತೋ ಉತ್ತಮಟ್ಠೇನ ಪತಿ ಚ ಸೋ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಅತ್ಥೇನ ಮೋಕ್ಖೋ ಚಾತಿ ಪತಿಮೋಕ್ಖೋ, ಪತಿಮೋಕ್ಖೋ ಏವ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ "ಪಾತಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿ ಮುಖಮೇತಂ ಪಮುಖಮೇತ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೫) ವಿತ್ಥಾರೋ।

ಅಥ ವಾ ಪ-ಇತಿ ಪಕಾರೇ, **ಅತೀತಿ** ಅಚ್ಚನ್ತತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ತಸ್ಮಾ ಪಕಾರೇಹಿ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಮೋಕ್ಖೇತೀತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ। ಇದಞ್ಹಿ ಸೀಲಂ ಸಯಂ ತದಙ್ಗವಸೇನ ಸಮಾಧಿಸಹಿತಂ ಪಞ್ಞಾಸಹಿತಞ್ಚ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಸೇನ ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ಚ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಮೋಕ್ಖೇತಿ ಮೋಚೇತೀತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ।

ಪತಿ ಪತಿ ಮೋಕ್ಖೋತಿ ವಾ ಪತಿಮೋಕ್ಖೋ, ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ವೀತಿಕ್ಕಮದೋಸತೋ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಮೋಕ್ಖೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಪತಿಮೋಕ್ಖೋ ಏವ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ। ಮೋಕ್ಖೋ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಸ್ಸ ಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಪಟಿಬಿಮ್ಬಭೂತೋತಿ ಪತಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸೀಲಸಂವರೋ ಹಿ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಂ ವಿಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಉದಯಭೂತೋ ತಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ ಚ ಯಥಾರಹಂ ಕಿಲೇಸನಿಬ್ಬಾಪನತೋ,

ಪತಿಮೋಕ್ಖೋಯೇವ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋ। ಪತಿವತ್ತತಿ ಮೋಕ್ಖಾಭಿಮುಖನ್ತಿ ವಾ ಪತಿಮೋಕ್ಖಂ, ಪತಿಮೋಕ್ಖಮೇವ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿ ಏವಂ ತಾವೇತ್ಥ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಂವರತಿ ಪಿದಹತಿ ಏತೇನಾತಿ ಸಂವರೋ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಮೇವ ಸಂವರೋ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೋ। ಸೋ ಏವ ಸೀಲಂ **ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ,** ಅತ್ಥತೋ ಪನ ತತೋ ತತೋ ವೀತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬತೋ ವಿರತಿಯೋ ಚೇವ ಚೇತನಾ ಚ।

ಅಧಿಸೀಲನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಅನವಸೇಸತೋ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕಸಂವರಭಾವತೋ ಚ ಮಗ್ಗಸೀಲಸ್ಸ ಪದಟ್ಠಾನಭಾವತೋ ಚ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ ಅಧಿಕಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಸೀಲಂ ಅಧಿಸೀಲನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಜ್ಜೋತಾನನ್ತಿ** ಆಲೋಕಾನಂ। ನನು ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾಪಿ ಧಮ್ಮತಾವಸೇನ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಏವಂ ಸತಿ ಕಸ್ಮಾ "ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವ ಪವತ್ತತಿ, ನ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾ"ತಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ - **"ನ ಹಿ ತಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಮ್ಪನ್ನಾಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಪನ ತೇಸಂ ವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। "ಇಮಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಇದಂ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ ಪಞ್ಞಪನಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅವಿಸಯೋ, ಬುದ್ಧಾನಂಯೇವ ಏಸ ವಿಸಯೋ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಬಲನ್ತಿ ಆಹ - **"ಬುದ್ಧಾಯೇವ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। ಲೋಕಿಯಸೀಲಸ್ಸ ಅಧಿಸೀಲಭಾವೋ ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯಮೇವ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರತೋಪಿ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಸಮ್ಪಯುತ್ತಮೇವ ಸೀಲಂ ಅಧಿಸೀಲ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನ ಹಿ ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಗಹಟ್ಠೇಸು ಸೋತಾಪನ್ನಾನಂ ಸದಾರವೀತಿಕ್ಕಮಸಮ್ಭವತೋ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ತೇ ಸಪುತ್ತದಾರಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತಿ।

ಸಮಾದಾಪನಂ ಸಮಾದಾನಞ್ಚಾತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸಮಾದಾಪನಂ ಸಯಂ ಸಮಾದಾನಞ್ಚ। **ಅಧಿಚಿತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ** ಮಗ್ಗಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ ಅಧಿಚಿತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ನ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾತಿ** ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಂ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿಯೇವ, ನ ಪನ ತೇ ತತ್ಥ ಅಞ್ಞೇ ಸಮಾದಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀತಿ ನ ತೇಸಂ ವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯಪಿ ಅಧಿಪಞ್ಞತಾಸಾಧನೇ "ನ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾ"ತಿ ವಚನಂ ಇಮಿನಾವ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಲೋಕಿಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಚಿತ್ತತಾ ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯಮೇವ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತತೋಪಿ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಚಿತ್ತಮೇವ ಅಧಿಚಿತ್ತ"**ನ್ತಿ ಆಹ। **ತಂ ಪನ ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ಲೋಕಿಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪಿ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। **ನ ಹಿ ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತೀತಿ** ಚ ಇಮಿನಾ ಲೋಕಿಯಅಧಿಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತೀತಿ ಆಪನ್ನಂ। ಅಧಿಪಞ್ಞಾನಿದ್ದೇಸೇ ಚ "ತತೋಪಿ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಪಞ್ಞಾವ ಅಧಿಪಞ್ಞಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಸಾ ಪನ ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಾ। ನ ಹಿ ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಲೋಕಿಯಪಞ್ಞಾವಸೇನ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾಯಪಿ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಭಾವೋ ತಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅನುಞ್ಞಾತನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಇದಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ "ತತ್ರ ಯಾಯಂ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ ಸಿಕ್ಖಾ"ತಿ ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಪಾಳಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾವ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ನ ಇತರಾತಿ ದೀಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಚ ಏವಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಲೋಕಿಯಅಧಿಚಿತ್ತಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ತಥಾರೂಪಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ "ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತತೋ ಅಧಿಚಿತ್ತತೋ ಅಧಿಪಞ್ಞತೋ ಚ ಪರಿಹಾನಿ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ತಂ ದ್ವಯಂ ಸಮಾಪನ್ನೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತುನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾವ ವುತ್ತಾ। ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಞ್ಹಿ ಯಾವ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ತಾವ ಸಮಾಪನ್ನೋವ ಹೋತಿ। ನ ಹಿ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇನ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ ಭಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಲೋಕಿಯಅಧಿಚಿತ್ತತೋ ಅಧಿಪಞ್ಞತೋ ಚ ಪರಿಹಾಯಿತ್ವಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನಂ ಕದಾಚಿ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ತಂ ದ್ವಯಂ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಫಲಧಮ್ಮಾನಂ ಅಕುಪ್ಪಸಭಾವತ್ತಾ ತಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತತೋ ಪರಿಹಾಯಿತ್ವಾ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನಂ ನಾಮ ನ ಕದಾಚಿ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ಲೋಕುತ್ತರಾಧಿಚಿತ್ತಅಧಿಪಞ್ಞಾನಂಯೇವ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಕತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠನ್ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ ಇಮಿನಾ -

> "ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣಂ? 'ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ...ಪೇ॰... ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣಂ। ಠಪೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನುಲೋಮಿಕಂ ಞಾಣಂ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಸಾಸವಾ ಕುಸಲಾ ಪಞ್ಞಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣ"ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೭೯೩) -

ಇಮಂ ವಿಭಙ್ಗಪಾಳಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ತತ್ಥ (ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೭೯೩) **ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನ**ನ್ತಿಆದೀಸು ದಿನ್ನಪಚ್ಚಯಾ ಫಲಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಇಮಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಚ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸೀಸೇನ ದಾನಂ ವುತ್ತಂ। **ಯಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಮಹಾಯಾಗೋ, ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಂ ಮಹಾದಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹುತ**ನ್ತಿ ಪಹೋನಕಸಕ್ಕಾರೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾತಿ** ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿಆದೀನಂ ಫಲಸಮ್ಭವೋ ವುತ್ತೋ। **ಇದಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ** ಯಂ ಞಾಣಂ "ಇದಂ ಕಮ್ಮಂ ಸಕಂ, ಇದಂ ನೋ ಸಕ"ನ್ತಿ ಜಾನಾತಿ, ಇದಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣಂ ನಾಮ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ತಿವಿಧಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ತಿವಿಧಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತನ್ತಿ ಇದಂ **ನ ಸಕಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ, ತೀಸು ದ್ವಾರೇಸು ದಸವಿಧಮ್ಪಿ ಸುಚರಿತಂ **ಸಕಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ಅತ್ತನೋ ವಾಪಿ ಹೋತು ಪರಸ್ಸ ವಾ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅಕುಸಲಂ **ನ ಸಕಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ಕಸ್ಮಾ? ಅತ್ಥಭಞ್ಜನತೋ ಅನತ್ಥಜನನತೋ ಚ। ಅತ್ತನೋ ವಾ ಹೋತು ಪರಸ್ಸ ವಾ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಕುಸಲಂ **ಸಕಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ಕಸ್ಮಾ? ಅನತ್ಥಭಞ್ಜನತೋ ಅತ್ಥಜನನತೋ ಚ। ಏವಂ ಜಾನನಸಮತ್ಥೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣೇ ಠತ್ವಾ ಬಹುಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸೀಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸುಖೇನ ಸುಖಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ। **ಠಪೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನುಲೋಮಿಕಂ ಞಾಣ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಸ್ಸ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚಸ್ಸ ಚ ಅನುಲೋಮನತೋ ಸಚ್ಚಾನುಲೋಮಿಕನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಸಾಸವಾ ಕುಸಲಾ ಪಞ್ಞಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಿಲಕ್ಖಣಾಕಾರಪರಿಚ್ಛೇದಕನ್ತಿ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಲಕ್ಖಣತ್ತಯಸ್ಸ ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವಾದಿಆಕಾರಪರಿಚ್ಛಿನ್ದನಕಂ। **ಅಧಿಪಞ್ಞಾತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ** ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

> "ಕಲ್ಯಾಣಕಾರೀ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಪಾಪಕಾರೀ ಚ ಪಾಪಕಂ।
> ಅನುಭೋತಿ ದ್ವಯಮೇತಂ, ಅನುಬನ್ಧತಿ ಕಾರಕ"ನ್ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫೬)।

ಏವಂ ಅತೀತೇ ಅನಾಗತೇ ಚ ವಟ್ಟಮೂಲಕದುಕ್ಖಸಲ್ಲಕ್ಖಣವಸೇನ ಸಂವೇಗವತ್ಥುತಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಆಕಙ್ಖಾಯ ಪಚ್ಚಯಭೂತಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಪಞ್ಞಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಲೋಕಿಯಪಞ್ಞಾಯ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಭಾವೋ ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯಮೇವ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತತೋಪಿ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಪಞ್ಞಾವ ಅಧಿಪಞ್ಞಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಹ ಆಜೀವನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಸಾಜೀವೋತಿ** ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ - **"ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ...ಪೇ॰... ತಸ್ಮಾ ಸಾಜೀವನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"**ತಿ। ತತ್ಥ **ಸಿಕ್ಖಾಪದ**ನ್ತಿ "ನಾಮಕಾಯೋ ಪದಕಾಯೋ ನಿರುತ್ತಿಕಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಕಾಯೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ ಭಗವತೋ ವಚನಸಙ್ಖಾತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। **ಸಭಾಗವುತ್ತಿನೋತಿ** ಸಮಾನವುತ್ತಿಕಾ, ಸದಿಸಪ್ಪವತ್ತಿಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಆಧೇಯ್ಯಾಪೇಕ್ಖತ್ತಾ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಕಿಮಾಧೇಯ್ಯಮಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ "ತಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ ಅಧಿಕರಣಂ ನಿದ್ದಿಟ್ಠನ್ತಿ ಆಹ - **"ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಂ ಕತ್ವಾ"**ತಿ, ತಂ ಸಾಜೀವಸಙ್ಖಾತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ "ಯಥಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನು ಖೋ ಸಿಕ್ಖಾಮಿ, ನ

ಸಿಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಿವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಸಯತ್ತಾ ತದಾಧೇಯ್ಯಭೂತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ನನು ಚ "ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ಕರೋನ್ತೇನ "ಯಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಾಜೀವಞ್ಚ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ತದುಭಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೇಸು ಸಿಕ್ಖತಿ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ಏವಮವತ್ವಾ "ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖತಿ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅನ್ತೋಲೀನಚೋದನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **"ನ ಕೇವಲಞ್ಚಾಯಮೇತಸ್ಮಿ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತಸ್ಸಾ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಯಾತಿ ತಸ್ಸಾ ಅಧಿಸೀಲಸಙ್ಖಾತಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಯ। **ಸಿಕ್ಖಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋತಿ**

ಸೀಲಸಂವರಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ, ವಾರಿತ್ತಸೀಲವಸೇನ ವಿರತಿಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಚೇತನಂ ಚಾರಿತ್ತಸೀಲವಸೇನ ವಿರತಿವಿಪ್ಪಯುತ್ತಂ ಚೇತನಞ್ಚ ಅತ್ತನಿ ಪವತ್ತೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ** "ನಾಮಕಾಯೋ ಪದಕಾಯೋ ನಿರುತ್ತಿಕಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಕಾಯೋ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತೋ ವಚನಸಙ್ಖಾತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಯಥಾವುತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೀಲಸಂವರಪೂರಣಂ ಸಾಜೀವಾನತಿಕ್ಕಮನಞ್ಚಾತಿ ಇದಮೇವ ಚ ದ್ವಯಂ ಇಧ ಸಿಕ್ಖನಂ ನಾಮಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತತ್ಥ ಸಾಜೀವಾನತಿಕ್ಕಮೋ ಸಿಕ್ಖಾಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಪಚ್ಚಯೋ। ಸಾಜೀವಾನತಿಕ್ಕಮತೋ ಹಿ ಯಾವ ಮಗ್ಗಾ ಸಿಕ್ಖಾಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ "ಸಿಕ್ಖಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿರತಿಚೇತನಾಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಸೀಲಸಂವರಸ್ಸ ವಿಸೇಸತೋ ಸನ್ತಾನೇ ಪವತ್ತನಕಾಲೋವ ಗಹಿತೋ, "ಅವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಅಪ್ಪವತ್ತನಕಾಲೋಪಿ। ಸಿಕ್ಖಞ್ಹಿ ಪರಿಪೂರಣವಸೇನ ಅತ್ತನಿ ಪವತ್ತೇನ್ತೋಪಿ ನಿದ್ದಾದಿವಸೇನ ಅಪ್ಪವತ್ತೇನ್ತೋಪಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾ "ಅವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ

"ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಯಾ"ತಿ ಉಭಯಥಾಪಿ ಪಾಠೋ। ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತೋ। **ದುಬ್ಬಲ್ಯೇ ಆವಿಕತೇಪೀತಿ** "ಯಂನೂನಾಹಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ದುಬ್ಬಲಭಾವೇ ಪಕಾಸಿತೇಪಿ। **ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಯಾತಿ** "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ದಿರತ್ತವಚನೇ ಗಹಿತೇ ತೇನ ಪುರಿಮಪಚ್ಛಿಮಪದಾನಿ ಸಂಸಿಲಿಟ್ಠಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನ ತಸ್ಮಿಂ ಅಗ್ಗಹಿತೇ, ತಸ್ಮಾ ದಿರತ್ತವಚನೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಮತ್ತಮೇವ ಪಯೋಜನನ್ತಿ ಆಹ **"ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಯಾ"**ತಿ। **ಮುಖಾರುಳ್ಹತಾಯಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಏವರೂಪಂ ವಚನಂ ಲೋಕಸ್ಸ ಮುಖಮಾರುಳ್ಹಂ, ತಸ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಮ್ಪಾದೇತೀತಿ ತಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಅತ್ಥಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಅಞ್ಞಪದೇನ ದೀಪೇನ್ತೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ। ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಕಾರಣೇನ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಪರಿವಾರಕಪದವಿರಹಿತಞ್ಹೀ"**ತಿಆದಿ। ಅತ್ಥದೀಪಕಂ ಪದಂ **ಅತ್ಥಪದಂ**।

ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸಾತಿ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಚನಸ್ಸ। "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು "ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಉಭಯಮ್ಪಿ **ಹೋತೀತಿ** ಆಹ - **"ಏಕಚ್ಚಂ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥೋ ಹೋತೀ"**ತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಚನಸ್ಸ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಪದತ್ಥೋ ನ ಹೋತಿ, ತಥಾಪಿ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪರಿಪೂರಣೇ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾಭಾವಸ್ಸಪಿ ಗಮ್ಯಮಾನತ್ತಾ "ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ಏಕಚ್ಚಂ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥೋ ಹೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ** ನಂ ಅತ್ಥಭೂತಂ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ।

ವಿಸೇಸಾವಿಸೇಸನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯೇನ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ, ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಿ ವಿಸೇಸೋ। ಯೇನ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಞ್ಚೇವ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಞ್ಚ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ನೇವತ್ಥಿ ವಿಸೇಸೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕಠಕಿಚ್ಛಜೀವನೇತಿ ಧಾತೂಸು ಪಠಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **"ಕಿಚ್ಛಜೀವಿಕಪ್ಪತ್ತೋ"**ತಿ। ಉಕ್ಕಣ್ಠನಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾ, ಕಿಚ್ಛಜೀವಿಕಾ, ತಂ ಇತೋ ಪತ್ತೋತಿ **ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ**। **ಇತೋತಿ** ಇತೋ ಠಾನತೋ, ಇತೋ ವಿಹಾರತೋ ವಾ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಗನ್ತುಮಿಚ್ಛಿತಂ ಪದೇಸಂ ವದತಿ। ಅನಭಿರತಿಯಾ ಪೀಳಿತೋ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಂಮುಖೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಆಹಿಣ್ಡತೀತಿ ಆಹ **"ಉದ್ಧಂ ಕಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರಮಾನೋ"**ತಿ।

ಅಟ್ಟೀಯಮಾನೋತಿ ಏತ್ಥ ಅಟ್ಟಮಿವ ಅತ್ತಾನಮಾಚರತಿ ಅಟ್ಟೀಯತೀತಿ ಅಟ್ಟೀಯಸದ್ದಸ್ಸ ಅನ್ತೋಗಧಉಪಮಾನಭೂತಕಮ್ಮತ್ತಾ ಉಪಮೇಯ್ಯಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾವ ಸಕಮ್ಮಕತ್ತಂ, ನ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನಾತಿ ಆಹ **"ಭಿಕ್ಖುಭಾವನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನಾ"**ತಿ। ನ ಹಿ ಸೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಅಟ್ಟಮಿವ ಆಚರತಿ, ಕಿಞ್ಚರಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಅಟ್ಟೀಯಮಾನೋತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **"ಕರಣತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನ"**ನ್ತಿ। **ಕಣ್ಠೇ ಆಸತ್ತೇನ ಅಟ್ಟೀಯೇಯ್ಯಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ಕರಣತ್ಥೇಯೇವ ಕರಣವಚನನ್ತಿ ಆಹ - **"ಯಥಾಲಕ್ಖಣಂ ಕರಣವಚನೇನೇವ ವುತ್ತ"**ನ್ತಿ। ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ವಾ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ - **"ತೇನ ವಾ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನಾ"**ತಿಆದಿ, ತೇನ ಕತ್ತುಭೂತೇನ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ಅಟ್ಟಂ ಕರೋತೀತಿ ಅಟ್ಟೀಯತೀತಿ ಅಟ್ಟೀಯ-ಸದ್ದಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ ತತೋ ಕಮ್ಮನಿ ಮಾನ-ಸದ್ದೇ ಕತೇ "ಅಟ್ಟೀಯಮಾನೋ"ತಿ ಪದಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಅಟ್ಟೋ ಕರಿಯಮಾನೋ ಪೀಳಿಯಮಾನೋ"**ತಿ। **ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಪನ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಕರಿಯಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಭಾವನ್ತಿ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಏವ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ ಆಹ - **"ಅಸುಚಿಂ ವಿಯ ತಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ"**ತಿ, ತಂ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಚಾಹನ್ತಿ** ಸಚೇ ಅಹಂ।

ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಾಕಾರೇನ ವುತ್ತಾನೀತಿ "ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಾಕಾರಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ವುತ್ತಾನಿ। **ಭಾವವಿಕಪ್ಪಾಕಾರೇನಾತಿ** "ಅಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಆಗತತ್ತಾ ಯಂ ಯಂ ಭವಿತುಕಾಮೋ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಭಾವಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪಾಕಾರೇನ, ಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಅಞ್ಞಭಾವವಿಕಪ್ಪಾಕಾರೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೫೦. **ನ ಉಸ್ಸಹಾಮೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಉಸ್ಸಹಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ವಿಸಹಾಮೀತಿ** ಏಕಭತ್ತಾದೀನಂ ಅಸಯ್ಹಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ರಮಾಮೀತಿ** "ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಮೂಲಕಂ ನತ್ಥಿ ಮೇ ಸುಖ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನಾಭಿರಮಾಮೀತಿ** ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತೋಸಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಇದಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಾರೇ ಠತ್ವಾ ಅಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ತತ್ಥ "ಸಾಮಣೇರಞ್ಚ ಚವಿತುಕಾಮೋ"ತಿಆದೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಚಿತ್ತನಿಯಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಬುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿಆದೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಖೇತ್ತನಿಯಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಲೋಕೇ ಸಸ್ಸಾನಂ ರುಹನಟ್ಠಾನಂ "ಖೇತ್ತ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಮಿದಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ರುಹನಟ್ಠಾನತ್ತಾ "ಖೇತ್ತ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। "ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಏತೇನ ಕಾಲನಿಯಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "ವದತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಯೋಗನಿಯಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಅಲಂ ಮೇ ಬುದ್ಧೇನ, ಕಿನ್ನು ಮೇ ಬುದ್ಧೇನ, ನ ಮಮತ್ಥೋ ಬುದ್ಧೇನ, ಸುಮುತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧೇನಾ"ತಿಆದೀಹಿ ಅನಾಮಟ್ಠಕಾಲವಸೇನಪಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿಜಾನನನಿಯಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತೀ"ತಿಆದೀಹಿ ಪುಗ್ಗಲನಿಯಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಅರಿಯಕೇನ ಮಿಲಕ್ಖಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಸೋ ಚ ನಪ್ಪಟಿವಿಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ"ತಿಆದೀಹಿ ಪುಗ್ಗಲಾದಿನಿಯಮೇ ಸತಿಪಿ ವಿಜಾನನನಿಯಮಾಸಮ್ಭವಂ ದಸ್ಸೇತಿ । "ದವಾಯ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ"ತಿಆದೀಹಿ ಖೇತ್ತಾದಿನಿಯಮೇ ಸತಿಪಿ ಚಿತ್ತನಿಯಮಾಭಾವೇನ ನ ರುಹತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಸಾವೇತುಕಾಮೋ ನ ಸಾವೇತಿ, ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಚಿತ್ತನಿಯಮೇಪಿ ಸತಿ ಪಯೋಗನಿಯಮಾಭಾವೇನ ನ ರುಹತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಅವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸಾವೇತಿ, ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ನ ಸಾವೇತೀ"ತಿ ಏತೇಹಿ ಚಿತ್ತಖೇತ್ತಕಾಲಪಯೋಗಪುಗ್ಗಲವಿಜಾನನನಿಯಮೇಪಿ ಸತಿ ಯಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಾವೇತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಸವನೇನ ರುಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ನ

ಸಾವೇತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ಚಿತ್ತಾದಿನಿಯಮೇನೇವ ಸಿಕ್ಖಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತಖೇತ್ತಕಾಲಪಯೋಗಪುಗ್ಗಲವಿಜಾನನನಿಯಮವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಞತ್ವಾ ತದಭಾವೇನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕಥಂ? ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಭಾವತೋ ಚವಿತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇನೇವ ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ದವಾ ವಾ ರವಾ ವಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ **ಚಿತ್ತವಸೇನ** ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ।

ತಥಾ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಸಿಕ್ಖಂ, ವಿನಯಂ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ, ಉದ್ದೇಸಂ, ಉಪಜ್ಝಾಯಂ, ಆಚರಿಯಂ, ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಂ, ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಂ, ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಂ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಾನಂ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಚತುದ್ದಸನ್ನಂ, "ಗಿಹೀತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ, ಉಪಾಸಕೋ, ಆರಾಮಿಕೋ, ಸಾಮಣೇರೋ, ತಿತ್ಥಿಯೋ, ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೋ, ಅಸ್ಸಮಣೋ, ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಾನಂ ಗಿಹಿಆದೀನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಞ್ಚಾತಿ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಾವೀಸತಿಯಾ ಖೇತ್ತಪದಾನಂ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸವೇವಚನಸ್ಸ ವಸೇನ ತೇಸು ಚ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವದತೋಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ರುಕ್ಖಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ **ಖೇತ್ತವಸೇನ** ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ।

ತತ್ಥ ಯದೇತಂ "ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಚ "ಮಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಚ ವುತ್ತಂ ವತ್ತಮಾನಕಾಲವಚನಂ, ಯಾನಿ ಚ "ಅಲಂ ಮೇ ಬುದ್ಧೇನ, ಕಿನ್ನು ಮೇ ಬುದ್ಧೇನ, ನ ಮಮತ್ಥೋ ಬುದ್ಧೇನ, ಸುಮುತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧೇನಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಆಖ್ಯಾತವಸೇನ ಕಾಲಂ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಪುರಿಮೇಹಿ ಚುದ್ದಸಹಿ ಪದೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತಾನಿ "ಅಲಂ ಮೇ"ತಿಆದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪದಾನಿ, ತೇಸಂಯೇವ ಚ ಸವೇವಚನಾನಂ ವಸೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ "ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಸಿ"ನ್ತಿ ವಾ "ಪಚ್ಚಕ್ಖಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ ವಾ "ಮಂ ಧಾರೇಸೀ"ತಿ ವಾ "ಧಾರೇಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವಾ "ಯನೂನಾಹಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ವಾತಿಆದೀನಿ ಅತೀತಾನಾಗತಪರಿಕಪ್ಪವಚನಾನಿ ಭಣನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ **ವತ್ತಮಾನಕಾಲವಸೇನ** ಚೇವ **ಅನಾಮಟ್ಠಕಾಲವಸೇನ** ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ।

ಪಯೋಗೋ ಪನ ದುವಿಧೋ ಕಾಯಿಕೋ ವಾಚಸಿಕೋ। ತತ್ಥ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಭಾಸಾಯ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಾಚಸಿಕಪಯೋಗೇನೇವ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ಅಕ್ಖರಲಿಖನಂ ವಾ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾದಿದಸ್ಸನಂ ವಾ ಕಾಯಪಯೋಗಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ **ವಾಚಸಿಕಪಯೋಗೇನೇವ** ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ।

ಪುಗ್ಗಲೋ ಪನ ದುವಿಧೋ ಯೋ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಯಸ್ಸ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ। ತತ್ಥ ಯೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಸೋ ಸಚೇ ಉಮ್ಮತ್ತಕಖಿತ್ತಚಿತ್ತವೇದನಾಟ್ಟಾನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ನ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಸೋ ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರೋ, ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ। ನ ಹಿ ಅಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಸ್ಸ ದೂತೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಆರೋಚನಂ ರುಹತಿ। ಏವಂ **ಯಥಾವುತ್ತಪುಗ್ಗಲವಸೇನ** ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ।

ವಿಜಾನನಮ್ಪಿ ನಿಯಮಿತಾನಿಯಮಿತವಸೇನ ದುವಿಧಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಯೇಸಂ ವಾ ನಿಯಮೇತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ಇಮೇಸಂ ವಾ ಆರೋಚೇಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ಸಚೇ ತೇ ಯಥಾ ಪಕತಿಯಾ ಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಆವಜ್ಜನಸಮಯೇ ಜಾನನ್ತಿ, ಏವಂ ತಸ್ಸ ವಚನಾನನ್ತರಮೇವ ತಸ್ಸ "ಅಯಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ"ತಿ ವಾ "ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ಥಯತೀ"ತಿ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಭಾವಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ "ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಸಚೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಯೋ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕೋ ವಚನತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಏವಂ **ವಿಜಾನನವಸೇನ** ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ। ಇತಿ ಇಮೇಸಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾನಂ ಚಿತ್ತಾದೀನಂ ವಸೇನೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೫೧. "ವದತೀ"ತಿ ವಚೀಭೇದಪ್ಪಯೋಗಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತದನನ್ತರಂ "ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತೇನೇವ ವಚೀಭೇದೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಞ್ಞಾಪನಂ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನಾತಿ ಆಹ **"ತೇನೇವ ವಚೀಭೇದೇನಾ"**ತಿ। **ಪದಪಚ್ಚಾಭಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಪದವಿಪರಾವುತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ। ಇದಞ್ಚ ಪದಪ್ಪಯೋಗಸ್ಸ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಲೋಕೇ "ಆಹರ ಪತ್ತಂ, ಪತ್ತಂ ಆಹರಾ"ತಿ ಅನಿಯಮಿತೇನ ಪದಪ್ಪಯೋಗೇನ ತದತ್ಥವಿಞ್ಞಾಪನಂ ದಿಟ್ಠಂ, ಏವಮಿಧಾಪಿ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿ ಅನಿಯಮಿತೇನ ಪದಪ್ಪಯೋಗೇನ ತದತ್ಥವಿಞ್ಞಾಪನಂ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ಅತ್ಥಪ್ಪಧಾನೋ ಅಯಂ ನಿದ್ದೇಸೋ, ನ ಸದ್ದಪ್ಪಧಾನೋತಿ ಆಹ **"ಮಿಲಕ್ಖಭಾಸಾಸು ವಾ ಅಞ್ಞತರಭಾಸಾಯ ತಮತ್ಥಂ ವದೇಯ್ಯಾ"**ತಿ। ಮಾಗಧಭಾಸತೋ ಅವಸಿಟ್ಠಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಅನ್ಧದಮಿಳಾದಿಭಾಸಾ ಮಿಲಕ್ಖಭಾಸಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಖೇತ್ತಪದೇಸು ಏಕಂ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಸಚೇಪಿ ಅಞ್ಞಂ ವದೇಯ್ಯ, ಖೇತ್ತಪದನ್ತೋಗಧತ್ತಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ವತ್ತುಕಾಮೋ"**ತಿಆದಿ। ಯದಿಪಿ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೋ ಚಿತ್ತೇನ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಪುನ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ತಮೇವ ವದೇಯ್ಯ, ತಥಾಪಿ ಸಾಸನತೋ ಚವಿತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇ ಸತಿ ಖೇತ್ತಪದಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಙ್ಗಪಾರಿಪೂರಿಸಮ್ಭವತೋ ಹೋತ್ವೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ರುಹನಟ್ಠಾನಭೂತಂ ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣಂ।

"ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ವತ್ತಮಾನಕಾಲಸ್ಸ ಪಧಾನಭಾವೇನ ವತ್ತುಮಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪರಿಕಪ್ಪವಚನೇಹಿ ನೇವತ್ಥಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಸಚೇ ಪನ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಿನ್ತಿ ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ವದತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವದತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಯೋಗಸ್ಸ ನಿಯಮಿತತ್ತಾ ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಅತ್ತನೋ ವಚೀಭೇದಪ್ಪಯೋಗೇನೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ದೂತಸಾಸನಾದಿಪ್ಪಯೋಗೇನಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ದೂತಂ ವಾ ಪಹಿಣಾತೀ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ "ಮಮ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಭಾವಂ ಕಥೇಹೀ"ತಿ ಮುಖಸಾಸನವಸೇನ "ದೂತಂ ವಾ ಪಹಿಣಾತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಣ್ಣೇ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಪಹಿಣನವಸೇನ **"ಸಾಸನಂ ವಾ ಪೇಸೇತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ರುಕ್ಖಾದೀಸು ಅಕ್ಖರಾನಿ ಲಿಖಿತ್ವಾ ದಸ್ಸನವಸೇನ **"ಅಕ್ಖರಂ ವಾ ಛಿನ್ದತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತೀ**ತಿ ಹತ್ಥೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಞ್ಞಾಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಞ್ಞಾಪಕೋ ಹಿ ಹತ್ಥವಿಕಾರೋ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾ। ಹತ್ಥ-ಸದ್ದೋ ಚೇತ್ಥ ತದೇಕದೇಸೇಸು ಅಙ್ಗುಲೀಸು ದಟ್ಠಬ್ಬೋ "ನ ಸಬ್ಬಂ ಹತ್ಥಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾಚಿ॰ ೬೧೮) ವಿಯ। ತಸ್ಮಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಞ್ಞಾಪಕೇನ ಅಙ್ಗುಲಿಸಙ್ಕೋಚಾದಿನಾ ಹತ್ಥವಿಕಾರೇನ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತನ್ತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ। ಇದಾನಿ ವಿಜಾನನವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ನಿಯಮಿತಾನಿಯಮಿತವಸೇನ ದ್ವಿಧಾ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಯದಿ ಅಯಮೇವ ಜಾನಾತೂ"**ತಿಆದಿ। ಅಯಞ್ಚ ವಿಭಾಗೋ "ವದತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀತಿ ಏಕವಿಸಯತ್ತಾ ಯಸ್ಸ ವದತಿ, ತಸ್ಸೇವ ವಿಜಾನನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಲದ್ಧೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಯಸ್ಸ ವದತಿ, ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಸಮ್ಭವತಿ। **ಸೋಯೇವ ಜಾನಾತೀ**ತಿ ಅವಧಾರಣೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಅವಿಜಾನನ್ತೇಯೇವ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಜಾನನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಅಥ ಸೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಸಮೀಪೇ ಠಿತೋ ಜಾನಾತಿ, ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ"**ತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಅಯಮೇವ ಜಾನಾತೂ"ತಿ ಏಕಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆರೋಚಿತೇ ಯದಿಪಿ ಸೋಪಿ ಜಾನಾತಿ ಅಞ್ಞೋಪಿ, ನಿಯಮಿತಸ್ಸ ಪನ ನಿಯಮಿತವಸೇನ ವಿಜಾನನಸಮ್ಭವತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ "ಅಞ್ಞೋ ಮಾ ಜಾನಾತೂ"ತಿ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ। **ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ "ದ್ವೇ ವಾ ಜಾನನ್ತು ಏಕೋ ವಾ, ಇಮೇಸಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನಂ ಆರೋಚೇಮೀ"ತಿ ಏವಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆರೋಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಏಕಸ್ಮಿಂ ಜಾನನ್ತೇಪಿ ದ್ವೀಸು ಜಾನನ್ತೇಸುಪೀ"**ತಿ। ತಸ್ಮಾ "ದ್ವೇಯೇವ ಜಾನನ್ತು, ಏಕೋ ಮಾ ಜಾನಾತೂ"ತಿ ಏವಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆರೋಚಿತೇ ದ್ವೀಸುಯೇವ ಜಾನನ್ತೇಸು ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಜಾನನ್ತೇತಿ ವದನ್ತಿ।

ಸಭಾಗೇತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೇ। **ಪರಿಸಙ್ಕಮಾನೋ**ತಿ "ಸಚೇ ತೇ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಮಂ ತೇ ವಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಸಙ್ಕಮಾನೋ। **ಸಮಯಞ್ಞೂ**ತಿ ಸಾಸನಾಚಾರಕುಸಲೋ, ಇಧ ಪನ ತದಧಿಪ್ಪಾಯಜಾನನಮತ್ತೇನಪಿ ಸಮಯಞ್ಞೂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ ಆಹ - **"ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ಅಯಂ...ಪೇ॰... ಸಾಸನತೋ ಚುತೋತಿ ಜಾನಾತೀ"**ತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಞತ್ವಾಪಿ ಸಚೇ "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಚವಿತುಕಾಮೋ, ಗಿಹೀ ವಾ ಹೋತುಕಾಮೋ"ತಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಸಚೇ ಪನ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವಚನಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ

ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ "ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ಗಿಹೀ ಹೋತುಕಾಮೋ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ, ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ತದತ್ಥವಿಜಾನನನ್ತಿ ಆಹ - **"ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಪನ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ದುಜ್ಜಾನ"**ನ್ತಿ। ನ ಹಿ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಸದ್ದಸವನಂ ತದತ್ಥವಿಜಾನನಞ್ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ತಥಾ ಹಿ "ಘಟೋ"ತಿ ವಾ "ಪಟೋ"ತಿ ವಾ ಕೇನಚಿ ವುತ್ತೇ ತತ್ಥ ಘ-ಸದ್ದಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಾ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತದನನ್ತರಂ ಏಕಾ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿ ತಮೇವ ಅತೀತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ತೇನ ವುತ್ತವಚನೇ ಯತ್ತಕಾನಿ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸು ಏಕಮೇಕಂ ಅಕ್ಖರಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಮತೀತಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧಾಯ ಅವಸಾನೇ ತಾನಿ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ಅಕ್ಖರಸಮೂಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಾ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತದನನ್ತರಂ "ಅಯಮಕ್ಖರಸಮೂಹೋ ಏತಸ್ಸ ನಾಮ"ನ್ತಿ ನಾಮಪಞ್ಞತ್ತಿಗ್ಗಹಣವಸೇನ ಅಪರಾಯ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧಾಯ ತದನನ್ತರಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ "ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಪಕತಿಯಾ ತದತ್ಥವಿಜಾನನಂ ಸಮ್ಭವತಿ।

ಆವಜ್ಜನಸಮಯೇನಾತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ, ಅತ್ಥಾಭೋಗಸಮಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಾನಿ ತಮೇವ ಆವಜ್ಜನಸಮಯಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಯಥಾ ಪಕತಿಯಾ…ಪೇ॰… ಜಾನನ್ತೀ"**ತಿ। ತೇನೇವ ವಚೀಭೇದೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಞ್ಞಾಪನಸ್ಸ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ ಅಪರಭಾಗೇ "ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ತಂ ಕಙ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಚಿರೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಜಾನನಂ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯನ್ತರೇನ ಸಮ್ಭವತಿ, ನ ಕೇವಲಂ ವಚೀಭೇದಮತ್ತೇನಾತಿ ಆಹ - **"ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ"**ತಿ। "ಗಿಹೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಅತ್ಥಭೇದೋ ಕಾಲಭೇದೋ ಚ ಹೋತೀತಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। "ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಹಿ ಇಮಸ್ಸ ಯೋ ಅತ್ಥೋ ಕಾಲೋ ಚ, ನ ಸೋ "ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏತಸ್ಸ। "ಗಿಹೀ ಹೋಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಅತ್ಥಭೇದೋಯೇವ, ನ ಕಾಲಭೇದೋ "ಹೋಮೀ"ತಿ ವತ್ತಮಾನಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ। "ಗಿಹೀ ಜಾತೋಮ್ಹಿ, ಗಿಹೀಮ್ಹೀ"ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಚೇವ ಕಾಲಸ್ಸ ಚ ಭಿನ್ನತ್ತಾ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। "ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯಾ"ತಿ ಇದಂ ತಥಾ ವುತ್ತೇಪಿ ದೋಸಭಾವತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। "ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಅತ್ಥಪ್ಪಧಾನತ್ತಾ ನಿದ್ದೇಸಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯವಚನೇಹಿಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಜಾನಾಹೀ"**ತಿಆದಿ। ಧಾರೇಹಿ ಜಾನಾಹಿ ಸಞ್ಜಾನಾಹಿ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀತಿ ಹಿ ಏತಾನಿ ಪದಾನಿ ಅತ್ಥತೋ ಕಾಲತೋ ಚ ಅಭಿನ್ನಾನಿ।

೫೧. **ಪುರಿಮಾನೇವ ಚುದ್ದಸಾ**ತಿ ಬುದ್ಧಾದಿಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಪರಿಯನ್ತಾನಿ। ಹೋತು ಭವತೂತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಮತ್ತಮೇವಾತಿ ಆಹ **"ಹೋತು, ಪರಿಯತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ"**ತಿ।

೫೩. **ವಣ್ಣಪಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಮಹಾಸಙ್ಘಿಕಾನಂ ಬುದ್ಧಗುಣಪರಿದೀಪಕಂ ಏಕಂ ಸುತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಉಪಾಲಿಗಾಥಾಸು**ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭೬) -

"ಧೀರಸ್ಸ ವಿಗತಮೋಹಸ್ಸ,
ಪಭಿನ್ನಖೀಲಸ್ಸ ವಿಜಿತವಿಜಯಸ್ಸ।
ಅನೀಘಸ್ಸ ಸುಸಮಚಿತ್ತಸ್ಸ।
ವುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ಸಾಧುಪಞ್ಞಸ್ಸ।
ವೇಸಮನ್ತರಸ್ಸ ವಿಮಲಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

"ಅಕಥಂಕಥಿಸ್ಸ ತುಸಿತಸ್ಸ।
ವನ್ತಲೋಕಾಮಿಸಸ್ಸ ಮುದಿತಸ್ಸ।
ಕತಸಮಣಸ್ಸ ಮನುಜಸ್ಸ।
ಅನ್ತಿಮಸಾರೀರಸ್ಸ ನರಸ್ಸ।
ಅನೋಪಮಸ್ಸ ವಿರಜಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

"ಅಸಂಸಯಸ್ಸ ಕುಸಲಸ್ಸ।
ವೇನಯಿಕಸ್ಸ ಸಾರಥಿವರಸ್ಸ।
ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ರುಚಿರಧಮ್ಮಸ್ಸ।
ನಿಕ್ಕಙ್ಖಸ್ಸ ಪಭಾಸಕಸ್ಸ।
ಮಾನಚ್ಛಿದಸ್ಸ ವೀರಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

"ನಿಸಭಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಸ್ಸ।
ಗಮ್ಭೀರಸ್ಸ ಮೋನಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ।
ಖೇಮಙ್ಕರಸ್ಸ ವೇದಸ್ಸ।
ಧಮ್ಮಟ್ಠಸ್ಸ ಸಂವುತತ್ತಸ್ಸ।
ಸಙ್ಗಾತಿಗಸ್ಸ ಮುತ್ತಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

"ನಾಗಸ್ಸ ಪನ್ತಸೇನಸ್ಸ।
ಖೀಣಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಮುತ್ತಸ್ಸ।
ಪಟಿಮನ್ತಕಸ್ಸ ಧೋನಸ್ಸ।
ಪನ್ನಧಜಸ್ಸ ವೀತರಾಗಸ್ಸ।
ದನ್ತಸ್ಸ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

"ಇಸಿಸತ್ತಮಸ್ಸ ಅಕುಹಸ್ಸ।
ತೇವಿಜ್ಜಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ।

ನ್ಹಾತಕಸ್ಸ ಪದಕಸ್ಸ।
ಪಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ವಿದಿತವೇದಸ್ಸ।
ಪುರಿನ್ದದಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ಅರಿಯಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಸ್ಸ।
ಪತ್ತಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಸ।
ಸತಿಮತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ।
ಅನಭಿನತಸ್ಸ ನೋ ಅಪನತಸ್ಸ।
ಅನೇಜಸ್ಸ ವಸಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ಸಮುಗ್ಗತಸ್ಸ ಝಾಯಿಸ್ಸ।
ಅನನುಗತನ್ತರಸ್ಸ ಸುದ್ಧಸ್ಸ।
ಅಸಿತಸ್ಸ ಹಿತಸ್ಸ।
ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ।
ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ತಾರಯನ್ತಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ಸನ್ತಸ್ಸ ಭೂರಿಪಞ್ಞಸ್ಸ।
ಮಹಾಪಞ್ಞಸ್ಸ ವೀತಲೋಭಸ್ಸ।
ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸುಗತಸ್ಸ।
ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸಮಸ್ಸ।
ವಿಸಾರದಸ್ಸ ನಿಪುಣಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ತಣ್ಹಚ್ಛಿದಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ।
ವೀತಧೂಮಸ್ಸ ಅನುಪಲಿತ್ತಸ್ಸ।
ಆಹುನೇಯ್ಯಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ।
ಉತ್ತಮಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅತುಲಸ್ಸ।
ಮಹತೋ ಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ।
ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ॥ -

ಏವಂ ಉಪಾಲಿಗಹಪತಿನಾ ವುತ್ತಾಸು ಉಪಾಲಿಸುತ್ತೇ ಆಗತಗಾಥಾಸು।

ಯಥಾರುತಮೇವಾತಿ ಯಥಾವುತ್ತಮೇವ, ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಮೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯಸ್ಮಾ “ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅನನ್ತಬುದ್ಧಿಂ ಅನೋಮಬುದ್ಧಿಂ ಬೋಧಿಪಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ವಣ್ಣಪಟ್ಠಾನೇ ಆಗತನಾಮಾನಿ, “ಧೀರ”ನ್ತಿಆದೀನಿ ಪನ ಉಪಾಲಿಗಾಥಾಸು ಆಗತನಾಮಾನಿ। ತತ್ಥ ಬೋಧಿ ವುಚ್ಚತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ, ತಂ ಸಞ್ಜಾನನಹೇತುತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಣಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಬೋಧಿಪಞ್ಞಾಣೋ,** ಭಗವಾ। ಧಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ರಾತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ , ಸೇವತೀತಿ ವಾ **ಧೀರೋ।** ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಚೇತೋಖೀಲತ್ತಾ **ಪಭಿನ್ನಖೀಲೋ।** ಸಬ್ಬಪುಥುಜ್ಜನೇ ವಿಜಿನಿಂಸು ವಿಜಯನ್ತಿ ವಿಜಿನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚಾತಿ ವಿಜಯಾ। ಕೇ ತೇ? ಮಚ್ಚುಮಾರಕಿಲೇಸಮಾರದೇವಪುತ್ತಮಾರಾ। ತೇ ವಿಜಿತಾ ವಿಜಯಾ ಏತೇನಾತಿ **ವಿಜಿತವಿಜಯೋ,** ಭಗವಾ। ಕಿಲೇಸಮಾರಮಚ್ಚುಮಾರವಿಜಯೇನೇವ ಪನೇತ್ಥ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಮಾರಾಪಿ ವಿಜಿತಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸ್ವಾಕ್ಖಾತನ್ತಿಆದೀಸು (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೪೭) ಸಾತ್ಥಸಬ್ಯಞ್ಜನಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಪರಿಸುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಪಕಾಸನತೋ **ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ** ಧಮ್ಮೋ, ಅತ್ಥವಿಪಲ್ಲಾಸಾಭಾವತೋ ವಾ ಸುಟ್ಠು ಅಕ್ಖಾತೋತಿ **ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ।** ಯಥಾ ಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ “ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ”ತಿ ವುತ್ತಧಮ್ಮಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಿಕತ್ತಾಭಾವತೋ, “ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ”ತಿ ಚ ವುತ್ತಧಮ್ಮಾನಂ ನಿಯ್ಯಾನಿಕತ್ತಾಭಾವತೋ, ತೇನ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ದುರಕ್ಖಾತಧಮ್ಮಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ, ನ ತಥಾ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ “ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಧಮ್ಮಾನಂ ತಥಾಭಾವಾನತಿಕ್ಕಮನತೋತಿ। ಏವಂ ತಾವ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ।

ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಪನ ನಿಬ್ಬಾನಾನುರೂಪಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಪದಾನುರೂಪಸ್ಸ ಚ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತತ್ತಾ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ। ಯಥಾಹ -

> “ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಖೋ ಪನ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಸಂಸನ್ದತಿ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಪಟಿಪದಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಙ್ಗೋದಕಂ ಯಮುನೋದಕೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ, ಏವಮೇವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಸಂಸನ್ದತಿ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಪಟಿಪದಾ ಚಾ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೯೬)।

ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಚೇತ್ಥ ಅನ್ತದ್ವಯಂ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝಿಮಾಪಟಿಪದಾಭೂತೋವ “ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ ಅಕ್ಖಾತತ್ತಾ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ। ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಕಿಲೇಸಾನೇವ “ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಕಿಲೇಸಾನೀ”ತಿ ಅಕ್ಖಾತತ್ತಾ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಾನಿ। ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಸ್ಸತಾಮತತಾಣಲೇಣಾದಿಸಭಾವಮೇವ ಸಸ್ಸತಾದಿಸಭಾವವಸೇನ ಅಕ್ಖಾತತ್ತಾ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತನ್ತಿ ಏವಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋಪಿ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ।

ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ರಾಗಾದೀನಂ ಅಭಾವಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲೇನ ಸಾಮಂ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ “ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಮಮ ರಾಗಾದಯೋ ಪಹೀನಾ”ತಿ ಸಯಂ ಅತ್ತನಾ ಅನಞ್ಞನೇಯ್ಯೇನ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬೋತಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿ ಏವ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ।** ಅಪಿಚ ನವವಿಧೋ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಯೇನ ಯೇನ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ತೇನ ಅರಿಯಸಾವಕೇನ ಪರಸದ್ಧಾಯ

ಗನ್ತಬ್ಬತಂ ಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಞಾಣೇನ ಸಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ।** ಅಥ ವಾ ಪಸತ್ಥಾ ದಿಟ್ಠಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಜಯತೀತಿ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ।** ತಥಾ ಹೇತ್ಥ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ, ಅರಿಯಫಲಂ ಕಾರಣಭೂತಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ವಿಸಯಿಭೂತಾಯ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಕಿಲೇಸೇ ಜಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ರಥೇನ ಜಯತೀತಿ ರಥಿಕೋ, ಏವಂ ನವವಿಧೋಪಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಜಯತೀತಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ। ಅಥ ವಾ ದಿಟ್ಠನ್ತಿ ದಸ್ಸನಂ ವುಚ್ಚತಿ, ದಿಟ್ಠಮೇವ ಸನ್ದಿಟ್ಠಂ, ಸನ್ದಸ್ಸನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಂ ಅರಹತೀತಿ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ।** ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಭಾವನಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ಚ ದಿಸ್ಸಮಾನೋಯೇವ ವಟ್ಟಭಯಂ ನಿವತ್ತೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ವತ್ಥಮರಹತೀತಿ ವತ್ಥಿಕೋ, ಏವಂ ಸನ್ದಿಟ್ಠಂ ಅರಹತೀತಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ।

ಅತ್ತನೋ ಫಲದಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ನಾಸ್ಸ ಆಗಮೇತಬ್ಬೋ ಕಾಲೋ ಅತ್ಥೀತಿ ಅಕಾಲೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಲೋಕಿಯಕುಸಲಸ್ಸ ಉಪಪಜ್ಜಅಪರಾಪರಿಯಾಯೇತಿಆದಿನಾ ಫಲದಾನಂ ಪತಿ ಆಗಮೇತಬ್ಬೋ ಕಾಲೋ ಅತ್ಥಿ, ನ ಏವಮೇತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಕಾಲೋಯೇವ **ಅಕಾಲಿಕೋ,** ನ ಪಞ್ಚಾಹಸತ್ತಾಹಾದಿಭೇದಂ ಕಾಲಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ಫಲಂ ದೇತಿ, ಅತ್ತನೋ ಪನ ಪವತ್ತಿಸಮನನ್ತರಮೇವ ಫಲದೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಫಲಪ್ಪದಾನೇ ವಿಪ್ಪಕಟ್ಠೋ ದೂರೋ ಕಾಲೋ ಪತ್ತೋ ಉಪನೀತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಕಾಲಿಕೋ, ಕಾಲನ್ತರಫಲದಾಯೀ। ಕೋ ಸೋ? ಲೋಕಿಯೋ ಕುಸಲಧಮ್ಮೋ। ಅಯಂ ಪನ ಸಮನನ್ತರಫಲದಾಯಕತ್ತಾ ನ ಕಾಲಿಕೋತಿ **ಅಕಾಲಿಕೋ।** ಮಗ್ಗಮೇವ ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಕಾಲಿಕೋ"ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತಂ।

"ಏಹಿ ಪಸ್ಸ ಇಮಂ ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಂ ಏಹಿಪಸ್ಸವಿಧಿಂ ಅರಹತೀತಿ **ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ।** ಕಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ತಂ ವಿಧಿಂ ಅರಹತೀತಿ? ಪರಮತ್ಥತೋ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ಚ। ರಿತ್ತಮುಟ್ಠಿಯಞ್ಹಿ ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ ಸುವಣ್ಣಂ ವಾ ಅತ್ಥೀತಿ ವತ್ವಾಪಿ "ಏಹಿ ಪಸ್ಸ ಇಮ"ನ್ತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ। ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಚ ಗೂಥಂ ವಾ ಮುತ್ತಂ ವಾ ಮನುಞ್ಞಭಾವಪ್ಪಕಾಸನೇನ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಹಂಸನತ್ಥಂ "ಏಹಿ ಪಸ್ಸ ಇಮ"ನ್ತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ, ಅಪಿಚ ಖೋ ನಂ ತಿಣೇಹಿ ವಾ ಪಣ್ಣೇಹಿ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಬ್ಬಮೇವ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ। ಅಯಂ ಪನ ನವವಿಧೋಪಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಸಭಾವತೋ ಚ ವಿಜ್ಜಮಾನೋ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ಚ ಆಕಾಸೇ ಸಮ್ಪುಣ್ಣಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ವಿಯ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಜಾತಿಮಣಿ ವಿಯ ಚ ಪರಿಸುದ್ಧೋ, ತಸ್ಮಾ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ಚ ಏಹಿಪಸ್ಸವಿಧಿಂ ಅರಹತೀತಿ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ।

ಉಪನೇತಬ್ಬೋತಿ **ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ।** ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಉಪನಯನಂ ಉಪನಯೋ, ಆದಿತ್ತಂ ಚೇಲಂ ವಾ ಸೀಸಂ ವಾ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾಪಿ ಭಾವನಾವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತೇ ಉಪನಯನಂ ಉಪ್ಪಾದನಂ ಅರಹತೀತಿ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ। ಇದಂ ಸಙ್ಖತೇ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೇ ಯುಜ್ಜತಿ, ಅಸಙ್ಖತೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತೇ ಆರಮ್ಮಣಭಾವೇನ ಉಪನಯನಂ ಅರಹತೀತಿ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ, ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಅಲ್ಲೀಯನಂ ಅರಹತೀತಿ ಅತ್ಥೋ । ಅಥ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಉಪನೇತಿ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲನ್ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಉಪನೇಯ್ಯೋ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬತಂ ಉಪನೇತಬ್ಬೋತಿ ಫಲನಿಬ್ಬಾನಧಮ್ಮೋ ಉಪನೇಯ್ಯೋ, ಉಪನೇಯ್ಯೋ ಏವ **ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ।**

ಸಬ್ಬೇಹಿ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂಆದೀಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ "ಭಾವಿತೋ ಮೇ ಮಗ್ಗೋ, ಅಧಿಗತಂ ಫಲಂ, ಸಚ್ಛಿಕತೋ ನಿರೋಧೋ"ತಿ ಅತ್ತನಿ ಅತ್ತನಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ **ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹಿ।** ನ ಹಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಭಾವಿತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ನ ಸೋ ತಸ್ಸ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ, ನ ತೇನ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಏಸ ಪರಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಆಭರಣಂ ವಿಯ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಅತ್ತನೋ ಪನ ಚಿತ್ತೇಯೇವ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಅನುಭವಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಸಙ್ಖತನ್ತಿ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಪಚ್ಚಯಸಮೋಧಾನಲಕ್ಖಣೇನ ಸಙ್ಗಮೇನ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಅನುರೂಪೇಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಅಕತಂ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಿತನ್ತಿ ಅಸಙ್ಖತಂ। ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಮತನ್ತಿ **ಅಮತಂ,** ಏತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಧಿಗತೇ ನತ್ಥಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಮತಂ ಮರಣನ್ತಿ ಅಮತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏತ್ಥ "ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಧಮ್ಮ-ಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೋ ದಿಸ್ಸತೋ, ತಥಾಪಿ ಧಮ್ಮ-ಸದ್ದೇನ ಅಯೋಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತೇ ವೇವಚನೇ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ "ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। "ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಂ ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪನ ಧಮ್ಮ-ಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೋ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಾ-ದಿಸದ್ದಾನಂ ಧಮ್ಮ-ವಿಸೇಸನಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಕತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಏಕಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸಪಿ ನಾಮ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಪಠಮಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಂ ದುತಿಯಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಂ ಪುಚ್ಛಾಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧನಾಮಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನನ್ತಿ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ। ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಅನ್ತದ್ವಯಂ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ ಕಾಯವಚೀಮನೋವಙ್ಕಕುಟಿಲಜಿಮ್ಹದೋಸಪ್ಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ ಚ **ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ।** ಞಾಯೋ ವುಚ್ಚತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾದೀಹಿ ಞಾಯತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝೀಯತಿ ಸಚ್ಛಿಕರೀಯತೀತಿ ಕತ್ವಾ, ತದತ್ಥಾಯ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ **ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ।** ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಗುಣಸಮ್ಭಾವನಾಯ ಪರೇಹಿ ಕರಿಯಮಾನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಾದಿಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಂ ಅರಹನ್ತಿ, ತಥಾ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ **ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ।**

ಯುಗಳವಸೇನ ಪಠಮಮಗ್ಗಟ್ಠೋ ಫಲಟ್ಠೋತಿ ಇದಮೇಕಂ ಯುಗಳನ್ತಿ ಏವಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ "ಚತುಪುರಿಸಯುಗಂ ಸಙ್ಘ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಚತ್ತಾರೀ"ತಿ ವಿಭತ್ತಿಲೋಪಂ ಅಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಚತುಪುರಿಸಯುಗೋತಿ** ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅಟ್ಠಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲ**ನ್ತಿ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ಏಕೋ ಪಠಮಮಗ್ಗಟ್ಠೋ, ಏಕೋ ಫಲಟ್ಠೋತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಅಟ್ಠೇವ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ ಏತ್ಥಾತಿ **ಅಟ್ಠಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ,** ಸಙ್ಘೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಪುರಿಸೋತಿ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೋತಿ ವಾ ಏಕತ್ಥಾನೇತಾನಿ ಪದಾನಿ, ವೇನೇಯ್ಯವಸೇನ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ಆಹುನೇಯ್ಯನ್ತಿಆದೀಸು (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೫೮) ಆನೇತ್ವಾ ಹುನಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹುನಂ, ದೂರತೋಪಿ ಆನೇತ್ವಾ ಸೀಲವನ್ತೇಸು ದಾತಬ್ಬಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಂ ಆಹುನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಯುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವಕರಣತೋತಿ **ಆಹುನೇಯ್ಯೋ,** ಸಙ್ಘೋ। ಅಥ ವಾ ದೂರತೋಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಾಪತೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಏತ್ಥ ಹುನಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹವನೀಯೋ, ಸಕ್ಕಾದೀನಮ್ಪಿ ವಾ ಆಹವನಂ ಅರಹತೀತಿ ಆಹವನೀಯೋ। ಯೋ ಚಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಆಹವನೀಯೋ ಅಗ್ಗಿ, ಯತ್ಥ ಹುತಂ ಮಹಪ್ಫಲನ್ತಿ ತೇಸಂ ಲದ್ಧಿ। ಸಚೇ ಹುತಸ್ಸ ಮಹಪ್ಫಲತಾಯ ಆಹವನೀಯೋ, ಸಙ್ಘೋವ ಆಹವನೀಯೋ। ಸಙ್ಘೇ ಹುತಞ್ಹಿ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ -

> "ಯೋ ಚ ವಸ್ಸಸತಂ ಜನ್ತು, ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರೇ ವನೇ।
> ಏಕಞ್ಚ ಭಾವಿತತ್ತಾನಂ, ಮುಹುತ್ತಮಪಿ ಪೂಜಯೇ।
> ಸಾಯೇವ ಪೂಜನಾ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಞ್ಚೇ ವಸ್ಸಸತಂ ಹುತ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೦೭)।

ತದೇತಂ ನಿಕಾಯನ್ತರೇ "ಆಹವನೀಯೋ"ತಿ ಪದಂ ಇಧ "ಆಹುನೇಯ್ಯೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಪನೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಮೇವ ನಾನಂ।

ಪಾಹುನೇಯ್ಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಪಾಹುನಂ ವುಚ್ಚತಿ ದಿಸಾವಿದಿಸತೋ ಆಗತಾನಂ ಪಿಯಮನಾಪಾನಂ ಞಾತಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಕ್ಕಾರೇನ ಪಟಿಯತ್ತಂ ಆಗನ್ತುಕದಾನಂ। ತಮ್ಪಿ ಠಪೇತ್ವಾ ತೇ ತಥಾರೂಪೇ ಪಿಯಮಿತ್ತಾದಿಕೇ ಪಾಹುನಕೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ ದಾತುಂ ಯುತ್ತಂ, ಸಙ್ಘೋವ ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಯುತ್ತೋ। ಸಙ್ಘಸದಿಸೋ ಹಿ ಪಾಹುನಕೋ ನತ್ಥಿ। ತಥಾ ಹೇಸ ಏಕಬುದ್ಧನ್ತರೇ ವೀತಿವತ್ತೇಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ, ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಞ್ಚ ಪಿಯಮನಾಪತ್ತಕರೇಹಿ ಸೀಲಾದಿಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಏವಂ ಪಾಹುನಮಸ್ಸ ದಾತುಂ ಯುತ್ತಂ, ಪಾಹುನಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಯುತ್ತೋತಿ **ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ।**

ದಕ್ಖನ್ತಿ ಏತಾಯ ಸತ್ತಾ ಯಥಾಧಿಪ್ಪೇತಾಹಿ ಸಮ್ಪತ್ತೀಹಿ ವಡ್ಢನ್ತೀತಿ ದಕ್ಖಿಣಾ, ಪರಲೋಕಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬದಾನಂ। ತಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಅರಹತಿ, ದಕ್ಖಿಣಾಯ ವಾ ಹಿತೋ ಯಸ್ಮಾ ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಕರತಾಯ ವಿಸೋಧೇತೀತಿ **ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ।** ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಸಿರಸಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಲೋಕೇನ ಕರಿಯಮಾನಂ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಅರಹತೀತಿ **ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ। ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತ**ನ್ತಿ

ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಅಸದಿಸಂ ಪುಞ್ಞವಿರುಹನಟ್ಠಾನಂ । ಯಥಾ ಹಿ ರಞ್ಞೋ ವಾ ಅಮಚ್ಚಸ್ಸ ವಾ ಸಾಲೀನಂ ವಾ ಯವಾನಂ ವಾ ವಿರುಹನಟ್ಠಾನಂ ರಞ್ಞೋ ಸಾಲಿಕ್ಖೇತ್ತಂ ಯವಕ್ಖೇತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ಸಙ್ಘೋ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನಂ ವಿರುಹನಟ್ಠಾನಂ। ಸಙ್ಘಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹಿ ಲೋಕಸ್ಸ ನಾನಪ್ಪಕಾರಹಿತಸುಖಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ವಿರುಹನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಏತ್ಥಾಪಿ "ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಙ್ಘ-ಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೋ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ-ದಿಸದ್ದಾನಂ ಸಙ್ಘವಿಸೇಸನಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಕತೋ, ತಸ್ಮಾ "ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸಿಕ್ಖಾವೇವಚನೇಸು ಪನ ಸಿಕ್ಖಾ-ಸದ್ದಂ ವಿನಾ ಕೇವಲಂ ಭಿಕ್ಖು-ಸದ್ದೋ ಭಿಕ್ಖುನೀ-ಸದ್ದೋ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಧಿವಚನಂ ನ ಹೋತೀತಿ **"ಭಿಕ್ಖುಸಿಕ್ಖಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಸಿಕ್ಖ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತೇಯೇವ ಸೀಸಂ ಏತಿ, ಅಧಿಸೀಲಾದಯೋ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾ ಏವಾತಿ "ಅಧಿಸೀಲಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತೇಪಿ ಸೀಸಂ ಏತಿ। **ಪಠಮಂ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂಯೇವ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಆಪತ್ತೀನಂ।

ಉಪಜ್ಝಾಯವೇವಚನೇಸು ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಹುತ್ವಾ ಯೋ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ ಚೇವ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ ಚ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಯೋ ಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಯಸ್ಸ ಮೂಲೇನಾ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಪಧಾನಭಾವೇನ ಕಾರಣಭಾವೇನ ವಾ। ಯಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಪಧಾನಭಾವೋ ಕಾರಣಭಾವೋ ವಾ ಏತಿಸ್ಸಾತಿ **ಯಸ್ಸಮೂಲಿಕಾ,** ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ। ಮೂಲ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಸಾಪೇಕ್ಖಭಾವೇಪಿ ನಿಚ್ಚಸಾಪೇಕ್ಖತಾಯ ಗಮಕತ್ತಾ ತದ್ಧಿತವುತ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ಆಚರಿಯವೇವಚನೇಸು ಪನ ಯೋ ಉಪಜ್ಝಂ ಅದತ್ವಾ ಆಚರಿಯೋವ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ಕಮ್ಮವಾಚಾಚರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ ಚ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಯೋ ಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ಯೋ ಮಂ ಅನುಸಾವೇಸೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ವಚನೇಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಚರಿಯೋ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾಚರಿಯೋ ಚ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಯಾಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸಾಮೀ**ತಿ ನಿಸ್ಸಯಾಚರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯಾಹಂ ಉದ್ದಿಸಾಪೇಮೀ**ತಿಆದಿನಾ ಪನ ಧಮ್ಮಾಚರಿಯೋ ವುತ್ತೋ। ತತ್ಥ **ಉದ್ದಿಸಾಪೇಮೀ**ತಿ ಪಾಠಂ ಉದ್ದಿಸಾಪೇಮಿ। **ಪರಿಪುಚ್ಛಾಮೀ**ತಿ ಉಗ್ಗಹಿತಪಾಠಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಮಿ। ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕವೇವಚನಾದೀಸು ಚ ವುತ್ತಾನುಸಾರೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ತಸ್ಸ ಮೂಲೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇತಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಓಕಲ್ಲಕೋತಿ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾದಿದುಕ್ಖಪರೇತಾನಂ ಖೀಣಸುಖಾನಂ ನಹಾನಾದಿಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನರಹಿತಾನಂ ಕಪಣಮನುಸ್ಸಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಮೋಳಿಬದ್ಧೋ**ತಿ ಸಿಖಾಬದ್ಧೋ ಓಮುಕ್ಕಮಕುಟೋ ವಾ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದ್ವೇವಾಚಿಕೋ ಉಪಾಸಕೋ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂಯೇವ ಸಮ್ಭವತಿ, ತಥಾಪಿ ತದಾ ಲಬ್ಭಮಾನನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ದ್ವೇವಾಚಿಕೋ ಉಪಾಸಕೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। "ದ್ವೇವಾಚಿಕೋ"ತಿ ಇದಮೇವ ಪನೇತ್ಥ ವೇವಚನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ "ದ್ವೇವಾಚಿಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಏತ್ತಕೇಪಿ ವುತ್ತೇ ಸೀಸಂ ಏತಿ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ಕುಮಾರಕೋತಿ ಕುಮಾರಾವತ್ಥೋ ಅತಿವಿಯ ದಹರಸಾಮಣೇರೋ। **ಚೇಲ್ಲಕೋ**ತಿ ತತೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಖುದ್ದಕಸಾಮಣೇರೋ। **ಚೇಟಕೋ**ತಿ ಮಜ್ಝಿಮೋ। **ಮೋಳಿಗಲ್ಲೋ**ತಿ ಮಹಾಸಾಮಣೇರೋ। **ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ**ತಿ ಪನ ಅವಿಸೇಸತೋ ಸಾಮಣೇರಾಧಿವಚನಂ। **ನಿಗಣ್ಠಪಟ್ಠಾಕೋ**ತಿಆದೀನಿಪಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕವೇವಚನಾನೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ದುಸ್ಸೀಲೋತಿ ನಿಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿರಹಿತೋ। **ಪಾಪಧಮ್ಮೋ**ತಿ ದುಸ್ಸೀಲತ್ತಾ ಏವ ಹೀನಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಲಾಮಕಸಭಾವೋ। **ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ**ತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಕಮ್ಮಾದಿತಾಯ ಅಸುಚಿ ಹುತ್ವಾ ಸಙ್ಕಾಯ ಸರಿತಬ್ಬಸಮಾಚಾರೋ। ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಸಾರುಪ್ಪಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇದಂ ಅಸುಕೇನ ಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪರೇಸಂ ಆಸಙ್ಕನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಮನ್ತಯನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಚ್ಚಿ ನು ಖೋ ಇಮೇ ಮಯಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇನ್ತೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಸಙ್ಕಾಯ ಸರಿತಬ್ಬಸಮಾಚಾರೋ। **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋ**ತಿ ಲಜ್ಜಿತಬ್ಬತಾಯ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಬ್ಬಕಮ್ಮನ್ತೋ। **ಅಸ್ಸಮಣೋ**ತಿ ನ ಸಮಣೋ। ಸಲಾಕಗ್ಗಹಣಾದೀಸು "ಅಹಮ್ಪಿ ಸಮಣೋ"ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ **ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞೋ,** ಅಸೇಟ್ಠಚಾರಿತಾಯ **ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ,** ಉಪೋಸಥಾದೀಸು "ಅಹಮ್ಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ"ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ **ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ,** ಪೂತಿನಾ ಕಮ್ಮೇನ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ಅನ್ತೋ ಅನುಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ **ಅನ್ತೋಪೂತಿ,** ಛಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ರಾಗಾದಿಕಿಲೇಸಾನುಸ್ಸವನೇನ ತಿನ್ತತ್ತಾ **ಅವಸ್ಸುತೋ,** ಸಞ್ಜಾತರಾಗಾದಿಕಚವರತ್ತಾ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬತ್ತಾ ಚ **ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ**। **ಕೋಣ್ಠೋ**ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾಧಿವಚನಮೇತಂ।

"ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಬುದ್ಧವೇವಚನಾನಿ ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ಯಂ-ಸದ್ದಪರಾಮಟ್ಠಾನಂ ಬುದ್ಧಾದಿವೇವಚನಾನಂಯೇವ ತಂ-ಸದ್ದೇನ ಪರಾಮಸನಂ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - **"ತೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ... ಪೇ॰... ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ವೇವಚನೇಹೀ"**ತಿ। ಕಥಂ ಪನ ತಾನಿ ಆಕಾರಾದಿಸದ್ದೇಹಿ ವೋಹರೀಯನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ವೇವಚನಾನಿ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। ಸಣ್ಠಾನವನ್ತಾನಂ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಸಣ್ಠಾನದೀಪನಂ ತಾವ ಹೋತು, ಸಣ್ಠಾನರಹಿತಾನಂ ಪನ ಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾದೀನಂ ಕಥನ್ತಿ ಆಹ **"ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸಣ್ಠಾನತ್ತಾ ಏವ ವಾ"**ತಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನರೂಪಾನಿ ಹಿ ವೇವಚನಾನಿ **"ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸಣ್ಠಾನಾನೀ"**ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಏವಂ ಖೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಖೋ**ತಿ ಅವಧಾರಣತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋತಿ ಆಹ **"ಏವಮೇವಾ"**ತಿ।

೫೪. ಮುಚ್ಛಾಪರೇತೋತಿ ಮುಚ್ಛಾಯ ಅಭಿಭೂತೋ। ವಚನತ್ಥವಿಜಾನನಸಮತ್ಥಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನಾಗಮಾಣವಕಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ತಿಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ**ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ದೇವತಾ ತಿಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾವ ಹೋನ್ತಿ ದ್ವಿಹೇತುಕಾನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಭವತೋ। **ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ದೇವತಾನಂ ಭವಙ್ಗಪರಿವಾಸಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಿಯ ಅದನ್ಧಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ।

ಸಭಾಗಸ್ಸಾತಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ। **ವಿಸಭಾಗಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ। **ಅನರಿಯಕೋ**ತಿ ಮಾಗಧವೋಹಾರತೋ ಅಞ್ಞೋ। **ದವಾ**ತಿ ಸಹಸಾ। **ರವಾ**ತಿ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ। ಅಞ್ಞಂ ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಞ್ಞಂ ಭಣನ್ತೋ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ಭಣತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಅಕ್ಖರಸಮಯಾನಭಿಞ್ಞತಾಯ ವಾ ಕರಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ ಕಥೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಥೇನ್ತೋ ರವಾ ಭಣತಿ ನಾಮ। ಉಭಯಥಾಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಭಣಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಭಣನಂ ಸಮಾನನ್ತಿ ಆಹ **"ಪುರಿಮೇನ ಕೋ ವಿಸೇಸೋ"**ತಿ।

ವಾಚೇತೀತಿ ಪಾಳಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತೋ ವಾ ವಾಚೇತಿ। **ಪರಿಪುಚ್ಛತೀ**ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಂ ಪರಿಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಾಳಿಂ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ। **ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಾಳಿಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ಉಗ್ಗಹಿತಪಾಳಿಂ ಸಜ್ಝಾಯತಿ। **ವಣ್ಣೇತೀ**ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಂ ಸಂವಣ್ಣೇನ್ತೋ ಪಾಳಿಂ ವಣ್ಣೇತಿ। ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜಾನನತೋ ಅವಿದಿತಿನ್ದ್ರಿಯತಾಯ ವಾ **"ಪೋತ್ಥಕರೂಪಸದಿಸಸ್ಸಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಮತ್ತಿಕಾಯ ಕತರೂಪಸದಿಸಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗರುಮೇಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಲಹುಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ದನ್ಧಗತಿಕತಾಯ ಗರುಪಞ್ಞಸ್ಸ, ಮನ್ದಪಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ "ಇದಂ ಪದಂ ಸಾವೇಸ್ಸಾಮಿ 'ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ'"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಸತಿ ಏವರೂಪೇ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ತಥಾವಿಧಂ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಸಾವನಂ ನಾಮ ನೇವ ಸಮ್ಭವತಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ **"ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿಆದೀಸು...ಪೇ॰... ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ನ ಸಾವೇತೀ"**ತಿ।

ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮೂಲಪಞ್ಞತ್ತಿವಣ್ಣನಾ

೫೫. ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬಸ್ಸಾತಿ ವಿವರಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಪಕಾಸೇತಬ್ಬಸ್ಸ। **ಕಿಲೇಸೇಹೀ**ತಿ ಅಹಿರಿಕಾದೀಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ। **ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ**ತಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲ-ಪದತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। **ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ। **ದಸ್ಸನ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ।

ದ್ವೀಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ **ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಆಹ **“ದ್ವಯೇನ ದ್ವಯೇನ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ”**ತಿ। ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಾನೇನ ಸದಿಸಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮಿಥುನಾನಂ ಇದಂ ಮೇಥುನಂ, ಮೇಥುನಮೇವ ಧಮ್ಮೋ **ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಆಹ **“ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನ”**ನ್ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ರತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ರತ್ತಾನಂ। **ಸಾರತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ತೇನೇವ ರಾಗೇನ ಅತಿವಿಯ ರತ್ತಾನಂ। **ಅವಸ್ಸುತಾನ**ನ್ತಿ ಲೋಕಸ್ಸಾದಮಿತ್ತಸನ್ಧವವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಮೇಥುನರಾಗೇನ ತಿನ್ತಾನಂ। **ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನರಾಗುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಯೋನದ್ಧಚಿತ್ತಾನಂ। **ಸದಿಸಾನ**ನ್ತಿ ರತ್ತತಾದೀಹಿ ಸದಿಸಾನಂ।

ಯಸ್ಮಾ “ಪಟಿಸೇವತಿ ನಾಮಾ”ತಿ ಪದಂ ಮಾತಿಕಾಯ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ “ಪಟಿಸೇವತಿ ನಾಮಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ಉದ್ಧಟ”ನ್ತಿ ಯೋ ಮಞ್ಞತಿ, ತಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾತಿ ಏತ್ಥ…ಪೇ॰… ಮಾತಿಕಾಪದ”**ನ್ತಿ ಆಹ। **ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತೇನಾ**ತಿ ಇದಂ “ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿಆದಿ ವಿಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಹಿ “ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಲಬ್ಭತಿ, ಏವಂ “ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಪವೇಸೇತೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪವೇಸೇತಿ, ನಿಮಿತ್ತೇ ವಾ ಪವೇಸೇತೀ”ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಲಬ್ಭತಿ। ಇದಞ್ಚ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಪುರಿಸಪಯೋಗದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗಜಾತ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ। ಪವೇಸನಂ ನಾಮ ನ ಬಹಿ ಛುಪನಮತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **“ವಾತೇನ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠೇ ಅಲ್ಲೋಕಾಸೇ”**ತಿ। ಅಬ್ಭನ್ತರಞ್ಹಿ ಪವೇಸೇನ್ತೋ “ಪವೇಸೇತೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ನ ಬಹಿ ಛುಪನ್ತೋ। **ಅಬ್ಭನ್ತರ**ನ್ತಿ ಚ ಪಕತಿಯಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಿಹಿತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ವಾತೇನ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಇದಾನಿ ಸಬ್ಬಥಾ ಲೇಸೋಕಾಸಪಿದಹನತ್ಥಂ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇ ಚ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಪವೇಸಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಫಸ್ಸಾರಹಂ ಪದೇಸವಿಸೇಸಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನೀ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ವಾತೇನ ಹಿ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠೇ ಅಲ್ಲೋಕಾಸೇ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಏಕೇನಪಿ ಪದೇಸೇನ ಛುಪಿತ್ವಾ ಪವೇಸೇನ್ತೋ “ಪವೇಸೇತೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವೇಮಜ್ಝ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ ಅಸಮ್ಫುಸನ್ತೋ ಪವೇಸೇತಿ, ಏವಂ ಕತವಿವರಸ್ಸ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲಂ ವುಚ್ಚತಿ , ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇ ಪನ **ಮಜ್ಝ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಕೋಟಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಉಪರೀ**ತಿ ಅಗ್ಗಕೋಟಿತೋ ಉಪರಿಭಾಗಪ್ಪದೇಸೋ। ಇದಞ್ಚ ಮಜ್ಝೇನ ಸಮಿಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಸಮಿಞ್ಜಿತಙ್ಗುಲಿಂ ಕತ್ಥಚಿ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಸದಿಸಂ ಅಙ್ಗಜಾತಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗವೇಮಜ್ಝಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಹೇಟ್ಠಾ ಪವೇಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮಭಾಗೇನ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ। **ಮಜ್ಝೇನ ಪವೇಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರತಲಂ ಛುಪಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇನ ಪವೇಸೇನ್ತೋ। ಕತ್ಥಚಿ ಅಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ನತ್ಥಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ದುಕ್ಕಟಂ ಪನ ಹೋತಿ ಛಿನ್ನಸೀಸವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಟ್ಟಕತೇ ಮುಖೇ ಅಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸ ವಿಯ। **ಮಜ್ಝೇನೇವ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಾ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ। ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಿಞ್ಜಿತಙ್ಗುಲಿನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಥ ವಾ ಸಮಿಞ್ಜಿತಙ್ಗುಲಿಂ ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಪವೇಸೇನ್ತೋ ವಿಯಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸಙ್ಕೋಚೇತ್ವಾ**ತಿ ನಿಮಿತ್ತಮಜ್ಝೇನ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಉಪರಿಭಾಗೇನಾ**ತಿ ಸಙ್ಕೋಚಿತಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗಕೋಟಿಯಾ। ಇದಾನಿ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಸು ಛಸು ಠಾನೇಸು ಉಪರೀತಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನನ್ತರಸ್ಸ ವಸೇನ ವಿಸುಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇ ದಸಧಾ ಠಾನಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ತತ್ಥಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಹೇಟ್ಠಾ ಪನ ವಿಸುಂ ತಾನಿ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ “ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನೀ”ತಿ ವಚನಸಾಮಞ್ಞತೋಪಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಲಬ್ಭಮಾನಾನಿ ಏಕಚ್ಚಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಛ ಠಾನಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। **ತುಲಾದಣ್ಡಸದಿಸಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಜುಕಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ।

ನಿಮಿತ್ತೇ ಜಾತನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ನಿಮಿತ್ತೇ ಜಾತಂ। **ಚಮ್ಮಖೀಲ**ನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಟ್ಠಿತಂ ಚಮ್ಮಮೇವ। “ಉಣ್ಣಿಗಣ್ಡೋ”ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ನಿಮಿತ್ತೇ ಜಾತಮ್ಪಿ ಚಮ್ಮಖೀಲಾದಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇವಾತಿ ಆಹ **“ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ”**ತಿ। “ಉಪಹತಕಾಯಪ್ಪಸಾದ”ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ **“ನಟ್ಠಕಾಯಪ್ಪಸಾದ”**ನ್ತಿ ವಚನಂ ಉಪಾದಿನ್ನಭಾವಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ತೇನೇವಾಹ - **“ಮತಚಮ್ಮಂ ವಾ ಸುಕ್ಖಪೀಳಕಂ ವಾ”**ತಿ। ಸತಿ ಹಿ ಉಪಾದಿನ್ನಭಾವೇ ಉಪಹತೇಪಿ ಕಾಯಪ್ಪಸಾದೇ ಉಪಹತಿನ್ದ್ರಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಿಯ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯೇವ ಸಿಯಾ, ಮತಚಮ್ಮಂ ಪನ ಸುಕ್ಖಪೀಳಕಞ್ಚ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕಂ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇಯೇವ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿ। ತೇನೇವಾಹ **“ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”**ತಿ। ನ ಚ ಏವಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುನ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪನ ನಟ್ಠೇಪಿ ಉಪಾದಿನ್ನಭಾವೇ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಮತೇ ಅಕ್ಖಾಯಿತೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿವಚನತೋ **ಮೇಥುನಸ್ಸಾದೇನಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗಂ ನಿವತ್ತೇತಿ। ಸತಿ ಹಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋವ ಸಿಯಾ, ಬೀಜಾನಿಪಿ ನಿಮಿತ್ತಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ। “ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪವೇಸೇತೀ”ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ।

ಇದಾನಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಮೇಥುನಕಥಾಯ ಅಸಬ್ಭಿರೂಪತ್ತಾ “ಈದಿಸಂ ಠಾನಂ ಕಥೇನ್ತೇಹಿ ಸುಣನ್ತೇಹಿ ಚ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತೋ **“ಅಯಞ್ಚ ಮೇಥುನಕಥಾ ನಾಮಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಮೇಥುನಕಥಾಯ ರಾಗವುದ್ಧಿಹೇತುತ್ತಾ ಹಾಸವಿಸಯತ್ತಾ ಚ ತದುಭಯನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಪಟಿಕೂಲಮನಸಿಕಾರಾದೀಸು ನಿಯೋಜೇತಿ। ಪಟಿಕೂಲಮನಸಿಕಾರೇನ ಹಿ ರಾಗೋ ನಿವತ್ತತಿ, ಸಮಣಸಞ್ಞಾದೀಸು ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇಸು ಹಾಸೋ ನಿವತ್ತತಿ। **ಸತ್ತಾನುದ್ದಯಾಯಾ**ತಿ ಸತ್ತಾನಂ ಅಪಾಯದುಕ್ಖಾದೀಹಿ ಅನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ। **ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯಾ**ತಿ ಸತ್ತಲೋಕವಿಸಯಾಯ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ।

ಮುಖಂ ಅಪಿಧಾಯಾತಿ ಮುಖಂ ಅಪಿದಹಿತ್ವಾ, ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಮಾದೇನ ಕದಾಚಿ ಮನ್ದಹಾಸೋ ಭವೇಯ್ಯ, ತದಾ ಗರುತ್ತಂ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ತಾದಿಸೇ ಕಾಲೇ ಗರುಭಾವಸ್ಸ ಅವಿಕೋಪನತ್ಥಂ ಬೀಜಕೇನ ಮುಖಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅಥ ವಾ **ಮುಖಂ ಅಪಿಧಾಯಾ**ತಿ ಮುಖಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಬೀಜಕೇನ ಮುಖಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಹಸಮಾನೇನ ನ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ದನ್ತವಿದಂಸಕ**ನ್ತಿ ದನ್ತೇ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಬ್ಭಿತೇನಾ**ತಿ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಅನಾಪಜ್ಜನ್ತೇನ, ಉಸ್ಸಾಹಜಾತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯದಿ ಹಿ “ಈದಿಸಂ ನಾಮ ಅಸಬ್ಭಿಂ ಕಥೇಮೀ”ತಿ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಅತ್ಥವಿಭಾವನಂ ನ ಸಿಯಾ, ತಸ್ಮಾ “ತಾದಿಸೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನಪಿ ತಾವ ಈದಿಸಂ ಕಥಿತಂ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನಾಹಂ ಕಥೇಮೀ”ತಿ ಏವಂ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತೇನ ಕಥೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸತ್ಥುಪಟಿಭಾಗೇನಾ**ತಿ ಸತ್ಥುಕಪ್ಪೇನ, ಸತ್ಥುಸದಿಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮೂಲಪಞ್ಞತ್ತಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿವಣ್ಣನಾ

ತಿರಚ್ಛಾನೇಸು ಗತಾಯಾತಿ ತಿರಚ್ಛಾನೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ನಾಮ ಅತಿಖುದ್ದಕಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇಸಂ ಮಗ್ಗೇಸು ತಿಲಫಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪವೇಸನಂ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸಬ್ಬಾವ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯೋ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತಾತಿ ಪವೇಸನಪ್ಪಹೋನಕವಸೇನ ಲಬ್ಭಮಾನಕತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯೋ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತಾ ಏವ ಚೇತ್ಥಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಅಪದಾನಂ ಅಹಿಮಚ್ಛಾ**ತಿಆದಿಗಾಥಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥೂನಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪೋರಾಣೇಹಿ ಠಪಿತಾ। ತತ್ಥ **ಅಹೀ**ತಿ ಜಾತಿನಿದ್ದೇಸೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಸಪ್ಪಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ಆಹ - **“ಅಹಿಗ್ಗಹಣೇನ…ಪೇ॰… ದೀಘಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ”**ತಿ। ತತ್ಥ **ಗೋನಸಾ**ತಿ ಸಪ್ಪವಿಸೇಸಾ, ಯೇಸಂ ಪಿಟ್ಠೀಸು ಮಹನ್ತಾನಿ ಮಣ್ಡಲಾನಿ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಮಚ್ಛ**ಗ್ಗಹಣಂ ಓದಕಜಾತಿಯಾ ಉಪಲಕ್ಖಣಪದನ್ತಿ ಆಹ - **“ಮಚ್ಛಗ್ಗಹಣೇನ…ಪೇ॰… ಓದಕಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ”**ತಿ। ತೇನೇವ ಮಣ್ಡೂಕಕಚ್ಛಪಾನಂ ಸಪಾದಕತ್ತೇಪಿ ಓದಕಜಾತಿಕತ್ತಾ ಸಙ್ಗಹೋ ಕತೋ।

ಮುಖಸಣ್ಠಾನನ್ತಿ ಓಟ್ಠಚಮ್ಮಸಣ್ಠಾನಂ। **ವಣಸಙ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ವಣಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ ನವಸು ವಣಮುಖೇಸು ಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ವಣೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ “ಅಮಗ್ಗೇನ ಅಮಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸುತ್ತೇ ದ್ವೀಸು ಸಮ್ಭಿನ್ನವಣೇಸು ಏಕೇನ ವಣೇನ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ದುತಿಯೇನ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ। ವಕ್ಖತಿ ಚ “ಇಮಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಅನುಲೋಮವಸೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಣಸಙ್ಖೇಪೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೬೬)। **ಕುಕ್ಕುಟಿ**ಗ್ಗಹಣಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಾಯ ಪಕ್ಖಿಜಾತಿಯಾ ಉಪಲಕ್ಖಣಪದನ್ತಿ ಆಹ - **“ಕುಕ್ಕುಟಿಗ್ಗಹಣೇನ…ಪೇ॰… ಪಕ್ಖಿಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ”**ತಿ। **ಮಜ್ಜಾರಿ**ಗ್ಗಹಣಮ್ಪಿ ಚತುಪ್ಪದಜಾತಿಯಾ ಉಪಲಕ್ಖಣಪದನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನಾಹ - **“ಮಜ್ಜಾರಿಗ್ಗಹಣೇನ…ಪೇ॰… ಚತುಪ್ಪದಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ”**ತಿ। **ರುಕ್ಖಸುನಖಾ** ನಾಮ ಕಲನ್ದಕಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಮಙ್ಗುಸಾ**ತಿ ನಙ್ಗುಲಾ।

ಪರಾಜಿತ-ಸದ್ದೋ ಉಪಸಗ್ಗಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಂ ಕತ್ವಾ ತ-ಕಾರಸ್ಸ ಚ ಕ-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ **ಪಾರಾಜಿಕೋ**ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋತಿ ಆಹ **“ಪಾರಾಜಿಕೋತಿ ಪರಾಜಿತೋ”**ತಿ। **“ಕತ್ಥಚಿ ಆಪತ್ತೀ**ತಿ ‘ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯಾ’ತಿಆದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೩೮೪, ೩೯೧), **ಕತ್ಥಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ದಿಸ್ವಾ ಜಾನಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಪರಾಜಯತೀತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಪಾರಾಜಿಕಾತಿ ಚ ಕತ್ತುಸಾಧನೇನ

ಪಾರಾಜಿಕ-ಸದ್ದೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಆಪತ್ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **“ಯೋ ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮತೀ”**ತಿಆದಿ। ಪುಗ್ಗಲೋ ಪನ ಕಮ್ಮಸಾಧನೇನ ಪಾರಾಜಿಕ-ಸದ್ದೇನ ವುಚ್ಚತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **“ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಸ್ಮಾ ಪರಾಜಿತೋ”**ತಿಆದಿ।

ಏತಮೇವ ಹಿ ಅತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ “ತಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಾಜಿತೋ ಹೋತಿ ಪರಾಜಯಮಾಪನ್ನೋ”ತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ಚುತೋ ಪರದ್ಧೋ**ತಿಆದಿನಾ ಹಿ ತಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನಪುಗ್ಗಲೋ ಚುತೋ ಹೋತಿ ಪರಾಜಿತೋ ಪರಾಜಯಂ ಆಪನ್ನೋತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ನ ಪನ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಾರಾಜಿಕೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ನ ಹಿ **ಪರಿವಾರೇ**ಪಿ ಗಾಥಾ ಪುಗ್ಗಲವುತ್ತಿಪಾರಾಜಿಕಸದ್ದನಿಬ್ಬಚನದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿವುತ್ತೀನಂ ಪಾರಾಜಿಕಾ-ದಿಸದ್ದಾನಂ ನಿಬ್ಬಚನವಿಭಾಗಪ್ಪಸಙ್ಗೇ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ಪರಿವಾರಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥೋ (ಪರಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೩೯) - ಯದಿದಂ ಪುಗ್ಗಲಾಪತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಪಾರಾಜಿಕೇಸು ಆಪತ್ತಿಪಾರಾಜಿಕಂ ನಾಮ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಸ್ಮಾ ಪರಾಜಿತೋ ಪರಾಜಯಮಾಪನ್ನೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಚುತೋ ಪರದ್ಧೋ ಭಟ್ಠೋ ನಿರಙ್ಕತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೀಹಟೇ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪುನ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾದಿಭೇದೋ ಸಂವಾಸೋ ನತ್ಥಿ, **ತೇನೇತಂ ಇತಿ ವುಚ್ಚತಿ** ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಏತಂ ಆಪತ್ತಿಪಾರಾಜಿಕಂ ಇತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯಸ್ಮಾ ಪರಾಜಿತೋ ಹೋತಿ ಏತೇನ, ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ। **ಪರಿಭಟ್ಠೋ**ತಿ ಸಾಸನತೋ ಭಟ್ಠೋ, ಪರಿಹೀನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛಿನ್ನೋ**ತಿ ಅನ್ತರಾ ಖಣ್ಡಿತೋ।

ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜನಾಯಾತಿ ಪದಯೋಜನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ। **ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಅಪಲೋಕನಾದಿವಸೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಕಮ್ಮಂ। **ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇಹೀ**ತಿ ಏಕಸೀಮಾಪರಿಯಾಪನ್ನೇಹಿ। **ಪಕತತ್ತಾ** ನಾಮ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅನಾಪನ್ನಾ ಅನುಕ್ಖಿತ್ತಾ ಚ। **ಪಞ್ಚವಿಧೋಪೀ**ತಿ ನಿದಾನುದ್ದೇಸಾದಿವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧೋಪಿ। ನಹಾಪಿತಪುಬ್ಬಕಾನಂ ವಿಯ ಓಧಿಸಅನುಞ್ಞಾತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಲಜ್ಜೀಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **“ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಲಜ್ಜೀಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಸಮಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಭಾವತೋ”**ತಿ। **ಸಮ**ನ್ತಿ ಸದ್ಧಿಂ, ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ವಾ। **ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಭಾವತೋ**ತಿ ಅನತಿಕ್ಕಮನವಸೇನ ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾದಿನಾ ಚ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಭಾವತೋ। ಸಾಮಞ್ಞಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು “ಇದಂ ತಯಾ ನ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಏವಂ ಅಬಹಿಕಾತಬ್ಬತೋ **“ನ ಏಕೋಪಿ ತತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸನ್ದಿಸ್ಸತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ತಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

೫೬. **ನ ಕೇವಲಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಏವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥೂ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕೇವಲಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಏವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ನ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಪಣ್ಡಕಪುರಿಸಾನಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥೂತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ಚ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ಏವಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ಏವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ನ ಹೋತಿ, ಅಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಅಮನುಸ್ಸುಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾದೀನಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥೂತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। “**ವತ್ಥುಮೇವ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಪಸಙ್ಗೇನ ಆಗತಂ ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೀ”ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ, ತಂ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ನ ಹಿ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಗ್ಗಹಣಂ ಕತಂ ಅತ್ಥಿ, ಯೇನ ತಪ್ಪಸಙ್ಗೋ ಸಿಯಾ। ಇದಾನೇವ ಹಿ “ತಿಸ್ಸೋ ಇತ್ಥಿಯೋ”ತಿಆದಿನಾ ಅಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಗ್ಗಹಣಂ ಕತಂ, ನ ಚ ಅಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಗ್ಗಹಣೇನ ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಾನಂ ಪಸಙ್ಗೋ ಯುತ್ತೋ। ಮನುಸ್ಸಾಮನುಸ್ಸತಿರಚ್ಛಾನಜಾತಿವಸೇನ ತಿವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತಸತ್ತಾನಂ ನಿದ್ದೇಸೇನ ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಾನಂ ಪಸಙ್ಗಸ್ಸ ನಿವತ್ತಿತತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದೀಸು ಮನುಸ್ಸಾಮನುಸ್ಸಾದೀಸು ವಾ ಕಞ್ಚಿ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಅವಿಸೇಸೇನ “ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಮಾತಿಕಾಯಂ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ಚ “ಪಟಿಸೇವತಿ ನಾಮಾ”ತಿ ಮಾತಿಕಂ ಪದಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ “ಯೋ ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅನ್ತಮಸೋ ತಿಲಫಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪವೇಸೇತಿ, ಏಸೋ ಪಟಿಸೇವತಿ ನಾಮಾ”ತಿ ಪಟಿಸೇವನಾಕಾರೋವ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ಪನ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತನಿಮಿತ್ತನಿಸ್ಸಯಾ ಮನುಸ್ಸಾಮನುಸ್ಸತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಪಣ್ಡಕಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತಾ, ತಸ್ಮಾ “ಇತ್ಥಿಯಾ ಏವ ನು ಖೋ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪೀ”ತಿ ಏವಮಾದಿ ಸನ್ದೇಹೋ ಸಿಯಾ, ನಿಮಿತ್ತವೋಹಾರೋ ಚ ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯರೂಪಕೇಸು ಚ ಲಬ್ಭತಿಯೇವ। ತೇನೇವ **ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು** (ಪಾರಾ॰ ೭೧) “ಲೇಪಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಛುಪಿ, ದಾರುಧೀತಲಿಕಾಯ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಛುಪೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ನಿಮಿತ್ತಸಾಮಞ್ಞತೋ “ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಾನಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ಹೋತಿ, ನ ಹೋತೀ”ತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಆಸಙ್ಕಾ ಸಿಯಾ। ತೇನೇವ “ಲೇಪಚಿತ್ತಾದಿವತ್ಥೂಸು ತಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ತದಾಸಙ್ಕಾನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತಸತ್ತನಿಯಮನತ್ಥಞ್ಚ ಜಾತಿವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾಮನುಸ್ಸಾದಿತೋ ತಿಧಾ ಕತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತೇ ಸತ್ತೇ ಭಗವಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಸ್ಮಾ “ವತ್ಥುಮೇವ ನ ಹೋತೀ”ತಿ ನಿಮಿತ್ತಸಾಮಞ್ಞತೋ ಪಸಙ್ಗಾಗತಂ ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ತಯೋ ಮಗ್ಗೇತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ ಆಹ **“ತೀಸು ಮಗ್ಗೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ”**ತಿ। **ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ “ದ್ವೇ ಮಗ್ಗೇ”ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ದ್ವೀಸು ಮಗ್ಗೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ।

ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಠಮಚತುಕ್ಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೫೭. **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಖ್ಯಾತಿಕಪದನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಹೋತೀ”**ತಿ ಆಹ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಪನ “ಅಸ್ಸಾತಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಹೋತೀತಿ ವಚನಸೇಸೋ ದಸ್ಸಿತೋ”ತಿಪಿ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ಸೋ ಸುನ್ದರತರೋ। ಯದಿ ಹಿ ವಚನಸೇಸೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ಸಿಯಾ, “ಹೋತೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತೇನೇವ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಹೋತೀತಿ ವಚನಸೇಸೋ ಕತೋ।

೫೮. **ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಾದಿಯನಂ ನಾಮ ಸೇವೇತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಪನನ್ತಿ ಆಹ **“ಪಟಿಸೇವನಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗಿಸ್ಸಾ”**ತಿ। **“ಪಟಿಪಕ್ಖಂ ಅತ್ಥಯನ್ತೀ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಂ ದುಸ್ಸೀಲಭಾವಂ ಅತ್ಥಯನ್ತೀ”ತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಅತ್ತನೋ ವೇರಿಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪನ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಂ ಕಞ್ಚಿ ಅಮಿತ್ತಂ ಅತ್ಥಯನ್ತಿ ಗವೇಸನ್ತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ವೇರಿಂ ನಾಸೇತುಕಾಮಾ ತಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಂ ಕಞ್ಚಿ ಅಮಿತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಭಾವಮುಪಗಚ್ಛನ್ತಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾದೀನಂ ಉಪರಿ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ ತದನುರೂಪವಸೇನ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಭಿಕ್ಖೂ ಏವ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ”**ತಿ ಆಹ। “ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ”ತಿ ಏವಂ ಪನ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ರಾಜಾದಯೋಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತೀತಿ ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾದಯೋ ವಿಸುಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ ಸಿಯುಂ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಲಬ್ಭತೇವ “ಸಾಸನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ”ತಿ ಯಥಾ। **ಇಸ್ಸಾಪಕತಾ**ತಿ ಪರೇಸಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಾದಿಅಸಹನಲಕ್ಖಣಾಯ ಇಸ್ಸಾಯ ಅಭಿಭೂತಾ। **ನಿಪ್ಪರಿಫನ್ದ**ನ್ತಿ ಪರಿಪ್ಫನ್ದವಿರಹಿತಂ, ಯಥಾ ಚಲಿತುಂ ಪರಿವತ್ತಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಥಾ ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮ್ಪಯೋಜೇನ್ತೀ**ತಿ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪವೇಸನಕ್ಖಣೇ, ಅಗ್ಗತೋ ಯಾವ ಮೂಲಾ ಪವೇಸನಕಾಲೋ “ಪವೇಸನಕ್ಖಣೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಾದಿಯನಂ ನಾಮ ಸೇವನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದನನ್ತಿ ಆಹ **“ಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತೀ”**ತಿ। **ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ**ತಿ ಅಙ್ಗಜಾತಸ್ಸ ಯತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ಪವೇಸನಾರಹಂ, ತತ್ತಕಂ ಅನವಸೇಸತೋ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ। ಏವಂ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಉದ್ಧರಣಾರಮ್ಭತೋ ಅನ್ತರಾ ಠಿತಕಾಲೋ **ಠಿತಂ** ನಾಮ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಂ ಪತ್ವಾ ಸಬ್ಬಥಾ ವಾಯಮತೋ ಓರಮಿತ್ವಾ ಠಿತಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ **“ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಮಯೇ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಉದ್ಧರಣಂ** ನಾಮ ಯಾವ ಅಗ್ಗಾ ನೀಹರಣಕಾಲೋತಿ ಆಹ - **“ನೀಹರಣಕಾಲೇ ಪಟಿಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತೀ”**ತಿ। **ಅಙ್ಗಾರಕಾಸು**ನ್ತಿ ಅಙ್ಗಾರರಾಸಿಂ। ಏವರೂಪೇ ಕಾಲೇ ಅಸಾದಿಯನಂ ನಾಮ ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ವಿಸಯೋತಿ ಆಹ **“ಇಮಞ್ಹಿ ಏವರೂಪಂ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕ”**ನ್ತಿಆದಿ । **ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹೀ**ತಿ ರಾಗದೋಸಮೋಹಜಾತಿಜರಾಮರಣಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ। ರಾಗಾದಯೋ ಹಿ ಅನುಡಹನಟ್ಠೇನ “ಅಗ್ಗೀ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತೇ ಹಿ ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿ , ತಂ ನಿಡಹನ್ತಿ, ಮಹಾಪರಿಳಾಹಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ದುನ್ನಿಬ್ಬಾಪಯಾ ಚ। ಭಗವತಾ ಚ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹೋ ಇಚ್ಛಿತೋಯೇವಾತಿ ಆಹ - **“ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಞ್ಚಸ್ಸ ಮನೋರಥವಿಘಾತಂ ಕರೋನ್ತೋ”**ತಿ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತಗುಣಸಮಙ್ಗಿಸ್ಸ।

ಪಠಮಚತುಕ್ಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಏಕೂನಸತ್ತತಿದ್ವಿಸತಚತುಕ್ಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೫೯-೭೦. ಅಕ್ಖಾಯಿತನಿಮಿತ್ತಾ ಅಕ್ಖಾಯಿತ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತಾ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೇನಾತಿ ಆಹ **"ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದೀಹಿ ಅಕ್ಖಾಯಿತನಿಮಿತ್ತ"**ನ್ತಿ। ಅಕ್ಖಾಯಿತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಯಸ್ಸಾ ಸಾ **ಅಕ್ಖಾಯಿತನಿಮಿತ್ತಾ**। "ಜಾಗರನ್ತಿ"ನ್ತಿಆದಿ ವಿಸೇಸನರಹಿತತ್ತಾ **"ಸುದ್ಧಿಕಚತುಕ್ಕಾನೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ ಥೇರಾತಿ ಏಕಾಚರಿಯಸ್ಸ ಪಾಠಕನ್ತೇವಾಸಿಕಾ। **ಮಹಾಭಯೇ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತಿಸ್ಸಭಯೇ। ಗಙ್ಗಾಯ ಅಪರಭಾಗೋ **ಅಪರಗಙ್ಗಂ**। **ವತ ರೇ**ತಿ ಗರಹತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತೇನ ಕಿಂ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ **"ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಸೋತಬ್ಬ"**ನ್ತಿಆದಿ। **ಏವಂ ವಿನಯಗರುಕಾನ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಉಪರಿ ತೇಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ಗರುಕರಣೀಯತಾಯ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತಂ ಅನವಸೇಸತೋ ಗಹೇತ್ವಾ। **ಸೋತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ**ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮಸೋತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। ಅಪಞ್ಞತ್ತಭಾವತೋ ಯುತ್ತಿಅಭಾವತೋ ಚ **"ಪಾರಾಜಿಕಚ್ಛಾಯಾ ಪನೇತ್ಥ ನ ದಿಸ್ಸತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತಭಾವಸ್ಸ ದುಬ್ಬಿನಿಚ್ಛಯತ್ತಾ ತತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಕಾರಣಂ, ನ ಚ ದುಬ್ಬಿನಿಚ್ಛಯತಾ ಅಪಞ್ಞತ್ತಿಕಾರಣಂ ಯೇಭುಯ್ಯಕ್ಖಾಯಿತಾದೀಸುಪಿ ದುಬ್ಬಿನಿಚ್ಛಯಭಾವಸ್ಸ ಸಮಾನತ್ತಾ। ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತತೋ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಧಿಕಂ ಊನಂ ವಾ ಯದಿ ಖಾಯಿತಂ ಸಿಯಾ, ತಮ್ಪಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಾಯಿತಂ ಅಕ್ಖಾಯಿತನ್ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತಮಿವ ಯೇಭುಯ್ಯಕ್ಖಾಯಿತಾದೀನಿಪಿ ದುಬ್ಬಿನಿಚ್ಛಯಾನೇವ। ಅಪಿಚ ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತಂ ಯದಿ ಸಭಾವತೋ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತಂ ಸಿಯಾ, ನ ತತ್ಥ ಭಗವಾ ದುಬ್ಬಿನಿಚ್ಛಯನ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ।

ಇದಾನಿ ಥೇರೇನ ಕತವಿನಿಚ್ಛಯಮೇವ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಪಿಚಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ನಿಮಿತ್ತೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾಪಿ ಮಂಸರಾಜಿ ಸಚೇ ಅವಸಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ, ತಂ **ಯೇಭುಯ್ಯಕ್ಖಾಯಿತ**ಮೇವ ಹೋತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಖಾಯಿತೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ತತೋ ಪರಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನತ್ಥೀ"**ತಿ। ಅಥ ವಾ **ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಾಯಿತಂ** ನಾಮ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಮುಖಾನಂ ಚತೂಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಯಾವ ತತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಾ ಖಾದಿತಂ, ತತೋ ಪರಂ ಪನ ತತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಯಾವ ಚತುತ್ಥಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಾ ಖಾದಿತಂ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಮತಸರೀರಸ್ಮಿಂಯೇವ ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ "ಮತಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತ"ನ್ತಿಆದಿವಚನತೋ। **"ಯದಿಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಖಾಯಿತ**ನ್ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಜೀವಮಾನಕಸರೀರಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ** ವುತ್ತಂ। **ಕೇನಚಿ** ಪನ "ತಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಲಿಖಿತಂ। ಕಿಮೇತ್ಥ ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ ಜೀವಮಾನಕಸರೀರಸ್ಸೇವ ಅಧಿಕತತ್ತಾ ಮತಸರೀರೇ ಲಬ್ಭಮಾನಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ವಿಸುಂ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ ಚ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) -

> "ಜೀವಮಾನಕಸರೀರಸ್ಸ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇ ಮಗ್ಗೇ ಸಚೇಪಿ ತಚಾದೀನಿ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಛಿನ್ನೇ ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನಮತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತತ್ಥ ಅನ್ತಮಸೋ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಉಟ್ಠಿಕಂ ಅನಟ್ಠಕಾಯಪ್ಪಸಾದಂ ಪೀಳಕಂ ವಾ ಚಮ್ಮಖೀಲಂ ವಾ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಸೇವನಚಿತ್ತೇ ಸತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ನಟ್ಠಕಾಯಪ್ಪಸಾದಂ ಸುಕ್ಖಪೀಳಕಂ ವಾ ಮತಚಮ್ಮಂ ವಾ ಲೋಮಂ ವಾ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪ್ಪಾಟಿತೋ, ತತ್ಥ ಉಪಕ್ಕಮತೋ ವಣಸಙ್ಖೇಪವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ"ನ್ತಿ -

ಜೀವಮಾನಕಸರೀರಸ್ಮಿಂಯೇವ ಯಥಾವುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯೋ ದಸ್ಸಿತೋ।

ಸಬ್ಬಸೋ ಖಾಯಿತನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಪ್ಪದೇಸೇ ಬಹಿಟ್ಠಿತಂ ಛವಿಚಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದೀಹಿ ಖಾಯಿತಸದಿಸಂ ಕತಂ। ತೇನೇವಾಹ **"ಛವಿಚಮ್ಮಂ ನತ್ಥೀ"**ತಿ। ನಿಮಿತ್ತಮಂಸಸ್ಸ ಪನ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಛವಿಚಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ **"ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವಾಹ **"ಪವೇಸನಂ ಜಾಯತೀ"**ತಿ। **ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನಂ ಪನ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ**ತಿ ನಿಮಿತ್ತಾಕಾರೇನ ಠಿತಂ ಛವಿಚಮ್ಮಮಂಸಾದಿಂ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ। ಜೀವಮಾನಕಸರೀರೇ ಲಬ್ಭಮಾನವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಮತಸರೀರೇ ಲಬ್ಭಮಾನವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಮತಸರೀರೇ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ।

ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಜೀವಮಾನಕಸರೀರೇತಿಆದಿನಾ ಪನ ಅಕ್ಖಿಆದಯೋಪಿ ವಣಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ವಣೇನ ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಅಕ್ಖಿಆದೀಸುಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಞ್ಚ ವಣಸಙ್ಗಹೋ "ನವದ್ವಾರೋ ಮಹಾವಣೋ"ತಿ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೨.೬.೧) ಏವಮಾದಿಸುತ್ತಾನುಸಾರೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಅಕ್ಖಿಕಣ್ಣವಣೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಮನುಸ್ಸಾಮನುಸ್ಸತಿರಚ್ಛಾನಗತೇಸು ವಚ್ಚಮಗ್ಗಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಮುಖಾನಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭಾವೇ ನಾನಾಕರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಅಕ್ಖಿಆದೀನಮ್ಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾದಿವತ್ಥುಭಾವೇ ನಿನ್ನಾನಾಕರಣೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ವಣೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ "ಅಮಗ್ಗೇನ ಅಮಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೬) ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ "ಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ ವಿಸೇಸನಂ ಅತ್ಥಿ। ಯದಿ ಚ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ವಣೇಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನ ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಪತಙ್ಗಮುಖಮಣ್ಡೂಕಸ್ಸ ಮುಖಸಣ್ಠಾನೇ ವಣಸಙ್ಖೇಪತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ವುತ್ತಞ್ಚ, ತಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ ಏವೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ। ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಞ್ಞುನೋ ಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ। ತೇನೇವ ವುತ್ತಂ "ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮೋ ವಿನಯೋ ಚ ವುತ್ತೋ, ಯೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೇಹಿ ತಥೇವ ಞಾತೋ"ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.)। **ಮನುಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಪಣ್ಡಕಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾನಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ। **ವತ್ಥಿಕೋಸೇಸೂ**ತಿ ವತ್ಥಿಪುಟೇಸು ಪುರಿಸಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತಕೋಸೇಸು। ಮತಸರೀರಂ ಯಾವ ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದಿಭಾವೇನ ಕುಥಿತಂ ನ ಹೋತಿ, ತಾವ ಅಲ್ಲಸರೀರನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನಾಹ - **"ಯದಾ ಪನ ಸರೀರಂ ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ಹೋತೀ"**ತಿಆದಿ। **ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಞ್ಚ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯವತ್ಥುಞ್ಚ ವಿಜಹತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭಾವಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯವತ್ಥುಭಾವಞ್ಚ ವಿಜಹತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಮತಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಮೇಥುನರಾಗೇನ ವತ್ಥಿಕೋಸಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಪತ್ಥಿಕೋಸಂ ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ"**ತಿ। **ಇತ್ಥಿಯಾ ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ। **ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಚ ಪವೇಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪವೇಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಬಹಿ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಮೇಥುನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ। **ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಛುಪತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ಇದಂ "ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಛುಪಿತಬ್ಬಂ, ಯೋ ಛುಪೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೨) ಇಮಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಚ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಕತ್ವಾ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಂ ಸರೀರ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ) ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಸೇಸಅಟ್ಠಕಥಾಸು "ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಮುಖೇನಾ"ತಿ ವಚನಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಅಙ್ಗಜಾತೇನಾ"ತಿ ಅವುತ್ತತ್ತಾ **"ಅವಿಸೇಸೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಇದಾನಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಂ ಪಾಳಿಯಾ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯಂ ತಾವ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಇತರಥಾ ಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಸಿಯಾ**ತಿ ಪಕತಿಮುಖೇನ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ವಿಸಾಣಾದಿಗ್ಗಹಣೇ ವಿಯ ದುಕ್ಕಟಂ ಸಿಯಾ। ಏವಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಂ ಪಾಳಿಯಾ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತತ್ಥ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಕೇಚಿ ಪನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। **ವುತ್ತನಯೇನೇವಾ**ತಿ ಮೇಥುನರಾಗೇನೇವ। "ನಿಮಿತ್ತಮುಖೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಂ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಪಕತಿಮುಖೇನ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಮುಖೇನ ವಾ ಪಕತಿಮುಖೇನ ವಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

ಏಕೂನಸತ್ತತಿದ್ವಿಸತಚತುಕ್ಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸನ್ಥತಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೬೧-೨. **ಪಟಿಪನ್ನಕಸ್ಸಾತಿ** ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಸ್ಸ। **ಉಪಾದಿನ್ನಕನ್ತಿ** ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ಫುಸತೀತಿ** ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ಫುಸೀಯತಿ ಘಟ್ಟೀಯತೀತಿ ಏವಂ ಕಮ್ಮನಿ ಯ-ಕಾರಲೋಪೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಥ ವಾ ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಪಾದಿನ್ನಕಂ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ನ ಫುಸತಿ ನ ಘಟ್ಟೇತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಲೇಸಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರಿಕಪ್ಪೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸನ್ಥತಾದಿಭೇದೇಹಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಸನ್ಥತಾದಿವಿಸೇಸನೇಹಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ, ಸನ್ಥತಾದೀಹಿ ಚತೂಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಸನ್ಥತಾಯಾತಿ ಏಕದೇಸೇ ಸಮುದಾಯವೋಹಾರೋ "ಪಟೋ ದಡ್ಢೋ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। ತಥಾ ಹಿ ಪಟಸ್ಸ ಏಕದೇಸೇಪಿ ದಡ್ಢೇ "ಪಟೋ ದಡ್ಢೋ"ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ , ಏವಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಾದೀಸು ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಮಗ್ಗೇ ಸನ್ಥತೇ ಇತ್ಥೀ "ಸನ್ಥತಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನಾಹ **"ಸನ್ಥತಾ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿ। ವತ್ಥಾದೀನಿ ಅನ್ತೋ ಅಪ್ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಬನ್ಧನಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏಕದೇಸೇ ಸಮುದಾಯವೋಹಾರವಸೇನೇವ ಭಿಕ್ಖುಪಿ "ಸನ್ಥತೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ **"ಸನ್ಥತೋ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿ। **ಯತ್ತಕೇ ಪವಿಟ್ಠೇತಿ** ತಿಲಫಲಮತ್ತೇ ಪವಿಟ್ಠೇ। ಅಕ್ಖಿಆದಿಮ್ಹಿ ಸನ್ಥತೇಪಿ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವಾತಿ ಆಹ **"ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುಕ್ಕಟಕ್ಖೇತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತೀ"**ತಿ।

ಖಾಣುಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಖಾಣುಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಸಮತಲಂ ಅತಿರಿತ್ತಂ ವಾ ಖಾಣುಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ಪವೇಸಾಭಾವತೋ। ಸಚೇ ಪನ ಈಸಕಂ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಖಾಣುಕಮೇವ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಛುಪತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। **ತಸ್ಸ ತಲನ್ತಿ** ವೇಳುನಳಾದಿಕಸ್ಸ ಅನ್ತೋತಲಂ। ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೀವಥಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಛಿನ್ನಸೀಸಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಟ್ಟಕತೇ ಮುಖೇ ಅಚ್ಛುಪನ್ತಂ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪವೇಸೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰… ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಅನುಲೋಮತೋ **"ಆಕಾಸಗತಮೇವ ಕತ್ವಾ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನೀಹರತಿ, ದುಕ್ಕಟ"**ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೭೩) ವುತ್ತಂ। **ಬಹಿದ್ಧಾ ಖಾಣುಕೇತಿ** ಅನ್ತೋಪವೇಸಿತವೇಳುಪಬ್ಬಾದಿಕಸ್ಸ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಖಾಣುಕೇ। ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಬದ್ಧಅನಿನ್ದ್ರಿಯಬದ್ಧಸನ್ತಾನೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಭವಿತುನ್ತಿ **"ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ ವಿನೀತವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಅಟ್ಠಿಕೇಸು ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ।

ಸನ್ಥತಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾದಿಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೬೫. ಸಾಮಞ್ಞಜೋತನಾಯ ಪಕರಣತೋ ವಿಸೇಸವಿನಿಚ್ಛಯೋತಿ ಆಹ **"ಧುತ್ತಾತಿ ಮೇಥುನುಪಸಂಹಿತಖಿಡ್ಡಾಪಸುತಾ"**ತಿಆದಿ। ಇದಾನಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋಪಿ ಅತ್ಥಸಮ್ಭವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಇತ್ಥಿಧುತ್ತಸುರಾಧುತ್ತಾದಯೋ ವಾ"**ತಿ ಆಹ। **ಹದಯನ್ತಿ** ಹದಯಮಂಸಂ।

ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿವಾರವಣ್ಣನಾ

೬೬. **ಪಟಿಞ್ಞಾಕರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ** ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಾಭಾವತೋ। ನ ಹಿ ದೂಸಕೋ "ಕೇನ ಚಿತ್ತೇನ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಅಕಾಸಿ, ಜಾನಿತ್ವಾ ಅಕಾಸಿ, ಉದಾಹು ಅಜಾನಿತ್ವಾ"ತಿ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಾಯ ಅರಹತಿ। **ತತ್ಥೇವಾತಿ** ವೇಸಾಲಿಯಂ ಮಹಾವನೇ ಏವ। **ಸಬ್ಬಙ್ಗಗತನ್ತಿ** ಠಪೇತ್ವಾ ಕೇಸಲೋಮದನ್ತನಖಾನಂ ಮಂಸವಿನಿಮುತ್ತಟ್ಠಾನಞ್ಚೇವ ಥದ್ಧಸುಕ್ಖಚಮ್ಮಞ್ಚ ಉದಕಮಿವ ತೇಲಬಿನ್ದು ಅವಸೇಸಸಬ್ಬಸರೀರಂ ಬ್ಯಾಪೇತ್ವಾ ಠಿತಂ। **ಸರೀರಕಮ್ಪಾದೀನೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಕ್ಖೀನಂ ಪೀತವಣ್ಣಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಪಿತ್ತಕೋಸಕೇ ಠಿತನ್ತಿ** ಹದಯಪಪ್ಫಾಸಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಯಕನಮಂಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ಮಹಾಕೋಸಾತಕೀಕೋಸಸದಿಸೇ ಪಿತ್ತಕೋಸೇ ಠಿತಂ। **ಕುಪಿತೇತಿ** ಪಿತ್ತಕೋಸತೋ ಚಲಿತ್ವಾ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ।

ವಿಸ್ಸಟ್ಠಚಿತ್ತೋತಿ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಪಕತಿಚಿತ್ತೋ। **ಯಕ್ಖುಮ್ಮತ್ತಕೋತಿ** ಯಕ್ಖಾ ಕಿರ ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಖಿಪಿತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಸೇತಮುಖಂ ನೀಲೋದರಂ ಸುರತ್ತಹತ್ಥಪಾದಂ ಮಹಾಸೀಸಂ ಪಜ್ಜಲಿತನೇತ್ತಂ ಭೇರವಂ ವಾ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ, ಭೇರವಂ ವಾ ಸದ್ದಂ ಸಾವೇನ್ತಿ, ಕಥೇನ್ತಸ್ಸೇವ ವಾ ಮುಖೇನ ಹತ್ಥಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹದಯಮಂಸಂ ಮದ್ದನ್ತಿ, ತೇನ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಹೋತಿ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ। ತೇನೇವಾಹ **"ಭೇರವಾನಿ ವಾ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಭೇರವಾನೀತಿ** ದಸ್ಸನಮತ್ತೇನೇವ ಸತ್ತಾನಂ ಭಯಂ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಲೋಮಹಂಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾನಿ। **ನಿಚ್ಚಮೇವ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಹೋತೀತಿ** ಯಸ್ಸ ಪಿತ್ತಕೋಸತೋ ಪಿತ್ತಂ ಚಲಿತ್ವಾ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಪಿತ್ತಂ ಚಲಿತ್ವಾ ಪಿತ್ತಕೋಸೇಯೇವ ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಬಹಿ ಅನಿಕ್ಖನ್ತಂ, ಸೋ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ನ ನಿಚ್ಚಮೇವ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಞತ್ವಾತಿ** ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಅಧಿಮತ್ತಾಯಾತಿ** ಅಧಿಕಪ್ಪಮಾಣಾಯ।

ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಕಿಣ್ಣಕನ್ತಿ ವೋಮಿಸ್ಸಕನಯಂ। **ಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಂ। **ಕಿರಿಯಾತಿ**ಆದಿ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಅಕಿರಿಯಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ವೇದನಾಯಾತಿ** ಸಹಯೋಗೇ ಕರಣವಚನಂ, ವೇದನಾಯ ಸಹ ಕುಸಲಞ್ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಕವಸೇನಾತಿ** ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಸಙ್ಗಾಹಕವಸೇನ। **ಛ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸಮುಟ್ಠಾನಾನೀತಿ** ಕಾಯೋ ವಾಚಾ ಕಾಯವಾಚಾ ಕಾಯಚಿತ್ತಂ ವಾಚಾಚಿತ್ತಂ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತನ್ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಾನಿ ಛ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ। ಆಪತ್ತಿಯೇವ ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇನ ವುತ್ತಾ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದಯೋ ಹಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ, ಇಮೇಸು ಪನ ಛಸು ಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ಪುರಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾನಿ ಸಚಿತ್ತಕಾನಿ। ತೇಸು ಏಕೇನ ವಾ ದ್ವೀಹಿ ವಾ ತೀಹಿ ವಾ ಚತೂಹಿ ವಾ ಛಹಿ ವಾ ಸಮುಟ್ಠಾನೇಹಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಸಮುಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ತತ್ಥ **ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಾ** ಚತುತ್ಥೇನ ಚ ಪಞ್ಚಮೇನ ಚ ಛಟ್ಠೇನ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇನ। **ದ್ವಿಸಮುಟ್ಠಾನಾ** ಪಠಮಚತುತ್ಥೇಹಿ ಚ ದುತಿಯಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಚ ತತಿಯಛಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಚತುತ್ಥಛಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇಹಿ। **ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಾ** ಪಠಮೇಹಿ ಚ ತೀಹಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇಹಿ ಚ ತೀಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇಹಿ। **ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಾ** ಪಠಮತತಿಯಚತುತ್ಥಛಟ್ಠೇಹಿ ಚ ದುತಿಯತತಿಯಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇಹಿ। **ಛಸಮುಟ್ಠಾನಾ** ಛಹಿಪಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ।

ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ ಛಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇನ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಸಬ್ಬಞ್ಚೇತಂ ಆಪತ್ತಿಯಂ ಯುಜ್ಜತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇನ ಪನ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ದೇಸನಾ ಆರುಳ್ಹಾ"ತಿ। ಕಾಯಾದೀಹಿ ಛಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿ, ಛ ವಾ ಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಅತ್ಥಿ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಕಾಯೋ ಕಾಯವಾಚಾ ಕಾಯಚಿತ್ತಂ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ, ವಾಚಾ ಕಾಯವಾಚಾ ವಾಚಾಚಿತ್ತಂ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ। **ಅತ್ಥಿ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಕಾಯೋ ವಾಚಾ ಕಾಯವಾಚಾತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ, ಕಾಯಚಿತ್ತಂ ವಾಚಾಚಿತ್ತಂ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ವಾ ತೀಣಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ದ್ವಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅತ್ಥಿ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತೇರಸ ಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸಾನಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಂ

ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅದ್ಧಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಭೂತಾರೋಚನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಚೋರಿವುಟ್ಠಾಪನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅನನುಞ್ಞಾತಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ।

ತತ್ಥ "ಅತ್ಥಿ ಛಸಮುಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಂ ವುತ್ತಂ। "ಅತ್ಥಿ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಅದ್ಧಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅನನುಞ್ಞಾತಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಹಿತಂ। ಯಞ್ಹಿ ಪಠಮತತಿಯಚತುತ್ಥಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಅದ್ಧಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಪನ ದುತಿಯತತಿಯಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಅನನುಞ್ಞಾತಸಮುಟ್ಠಾನಂ। "ಅತ್ಥಿ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಭೂತಾರೋಚನಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಹಿತಂ। ಯಞ್ಹಿ ಸಚಿತ್ತಕೇಹಿ ತೀಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಪನ ಅಚಿತ್ತಕೇಹಿ ತೀಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಭೂತಾರೋಚನಸಮುಟ್ಠಾನಂ। "ಅತ್ಥಿ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪನ ಅವಸೇಸಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸೇನ ದ್ವಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಯಂ ತತಿಯಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಂ ಪಠಮಚತುತ್ಥೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಛಟ್ಠೇನೇವ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿಪಿ ತಸ್ಸೇವ ನಾಮಂ। ಆದಿ-ಸದ್ದಸಙ್ಗಹಿತೇಸು ಪನ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಪದಸೋಧಮ್ಮಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಧಮ್ಮದೇಸನಾಚೋರಿವುಟ್ಠಾಪನಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ಯಂ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ದುತಿಯಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಚತುತ್ಥಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಪಞ್ಚಮೇನೇವ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಚೋರಿವುಟ್ಠಾಪನಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸೇನ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ತೇರಸಧಾ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಪಞ್ಚಧಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ತತ್ರಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಿಞ್ಚೀ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ವದತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಾ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಪಥವೀಖಣನಾದೀಸು ವಿಯ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ, ಅಯಂ **ಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ** ನಾಮ। ಯಾ ಕಾಯವಾಚಾಯ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಠಮಕಥಿನಾಪತ್ತಿ ವಿಯ, ಅಯಂ **ಅಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ** ನಾಮ। ಯಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಹತ್ಥತೋ ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಪತ್ತಿ ವಿಯ, ಅಯಂ **ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ** ನಾಮ। ಯಾ ಸಿಯಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಸಿಯಾ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಹೋತಿ ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಪತ್ತಿ ವಿಯ, ಅಯಂ **ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯತೋ ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ** ನಾಮ। ಯಾ ಸಿಯಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಸಿಯಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಹೋತಿ ಕುಟಿಕಾರಾಪತ್ತಿ ವಿಯ, ಅಯಂ **ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯತೋ ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ** ನಾಮ।

ಇದಾನಿ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಸಞ್ಞಾವಸೇನ ದ್ವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ತತ್ರಾಪಿ ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವೇನ ವಿಮೋಕ್ಖೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಮಜ್ಝೇಪದಲೋಪಸಮಾಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಯತೋ ಹಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಸಞ್ಞಾಅಭಾವೇನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಇದಂ ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಚಿತ್ತಙ್ಗಂ ಲಭತಿಯೇವಾತಿ** ಕಾಯಚಿತ್ತಾದಿಸಚಿತ್ತಕಸಮುಟ್ಠಾನೇಹೇವ ಸಮುಟ್ಠಹನತೋ । "ಲಭತಿಯೇವಾ"ತಿ ಅವಧಾರಣೇನ ನೋ ನ ಲಭತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಚಿತ್ತಙ್ಗಂ ಲಭತಿ, ನ ಲಭತಿ ಚ, ತಂ **"ಇತರ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಇತರ-ಸದ್ದಸ್ಸ ವುತ್ತಪಟಿಯೋಗವಿಸಯತ್ತಾ।

ಪುನ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಚಿತ್ತವಸೇನ ದ್ವಿಧಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಪುನ ಅತ್ಥಿ ಸಚಿತ್ತಕ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಯಂ ಸಹೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಯಂ ಸಚಿತ್ತಕೇನೇವ ಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನೋ ಅಚಿತ್ತಕೇನ। **ವಿನಾಪೀ**ತಿ **ಅಪಿ**-ಸದ್ದೇನ ಸಹಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಕದಾಚಿ ಅಚಿತ್ತಕೇನ, ಕದಾಚಿ ಸಚಿತ್ತಕೇನ ಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಅಚಿತ್ತಕನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಸಞ್ಞಾದುಕಂ ಅನಾಪತ್ತಿಮುಖೇನ, ಸಚಿತ್ತಕದುಕಂ ಆಪತ್ತಿಮುಖೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಇದಮೇತೇಸಂ ನಾನಾಕರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಲೋಕವಜ್ಜದುಕಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣತ್ತಾ ತಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಕಮ್ಮವಸೇನ ದುವಿಧಾನಿ, ಕುಸಲಾದಿವಸೇನ ವೇದನಾವಸೇನ ಚ ತಿವಿಧಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಕಮ್ಮಕುಸಲವೇದನಾವಸೇನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಏತ್ಥ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಆಗತನಯೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮನ್ತಿ ಕಮ್ಮವಸೇನ ದುಕಂ ವುತ್ತಂ, ತಿಕಮೇವ ಪನ ದಸ್ಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಬ್ಬಮೇವ ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ವಚೀದ್ವಾರೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಚ ತಿವಿಧಂ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ "ಸಬ್ಬಾವ ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮತದುಭಯವಸೇನ ತಿವಿಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ ಕಾಯಕಮ್ಮನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ವಚೀದ್ವಾರೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ ವಚೀಕಮ್ಮನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಉಭಯತ್ಥ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ। ತತೋಯೇವ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಾದೀಸು ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮನ್ತಿ ತದುಭಯವಸೇನ ದಸ್ಸಿತಂ।

ಅತ್ಥಿ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕುಸಲನ್ತಿಆದಿನಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗೀ ವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗೀ ವಾ ಅಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗೀ ವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ನ ಪನ ಕುಸಲಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಅತ್ಥೀತಿ। ನ ಹಿ ಕುಸಲಾ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ, ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೦೩) ವಚನತೋ। **ದಸ ಕಾಮಾವಚರಕಿರಿಯಚಿತ್ತಾನೀ**ತಿ ಹಸಿತುಪ್ಪಾದವೋಟ್ಠಬ್ಬನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠ ಮಹಾಕಿರಿಯಚಿತ್ತಾನಿ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಚಿತ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾಪಕತ್ತಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನಾದೀಸು ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಯಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಯಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇನ ಗಹಿತಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗೀ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇಮಿನಾ ಪನ ವಚನೇನ ತಂ ಕುಸಲನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಕುಸಲಭಾವೋ ಪರಿಯಾಯತೋವ, ನ ಪರಮತ್ಥತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಹಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಸವಿಞ್ಞತ್ತಿಕಂ ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಕಂ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಂ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸಙ್ಖಾತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಾಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। **ಇತರೇಹಿ ಇತರ**ನ್ತಿ ಇತರೇಹಿ ಅಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತೇಹಿ ಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಇತರಂ, ಅಕುಸಲಂ ಅಬ್ಯಾಕತಞ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗೀ ವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ ಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗೀ ವಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಮೇವ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತವಸೇನ ದ್ವಿಚಿತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ವಸೇನ ತಿಚಿತ್ತನ್ತಿ ಅಯಮೇವ ಪಭೇದೋ ಲಬ್ಭತಿ, ನ ಅಞ್ಞೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತಿವೇದನಂ ದ್ವಿವೇದನಂ ಏಕವೇದನನ್ತಿ ಇದಞ್ಚ ಯಥಾವುತ್ತವೇದನಾವಸೇನೇವ ಲಬ್ಭತಿ, ನಾಞ್ಞಥಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಹಸೇಯ್ಯವಸೇನ ತದಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿಭಾವತೋ "ಅತ್ಥಿ ಅವೇದನ"ನ್ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬಮೇತಂ, ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ಲಬ್ಭಮಾನಂಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಂವಣ್ಣಿಯಮಾನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಇಮಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಂ ವಿದಿತ್ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿದಿತ್ವಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ "ವೇದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಪರಕಾಲಕಿರಿಯಾವಚನೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇ ಸತಿ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಭಾವತೋ। "ಮನೋದ್ವಾರೇ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಬಾಹುಲ್ಲವಸೇನೇವ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಚಿತ್ತಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಮತ್ತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಂ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀತಿ ಚಿತ್ತಮೇತ್ಥ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಮೇವ ಹೋತಿ। **ನ ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಕಮ್ಮಭಾವೋ ಲಬ್ಭತೀ**ತಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಜನಕವಸೇನ ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಪವತ್ತತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಮನೋಕಮ್ಮಭಾವೋ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಞ್ಞತ್ತಿಭಾವತೋ **"ಸಬ್ಬಞ್ಚೇತಂ ಆಪತ್ತಿಯಂ ಯುಜ್ಜತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಯಥಾವುತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾದಿ ಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

ಇದಂ ಕಿನ್ತಿ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಯ ಪುಚ್ಛತಿ। ವಿನೀತಾನಿ ವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ **ವಿನೀತವತ್ಥೂನಿ**। ತಾನಿ ಹಿ “ಆಪತ್ತಿಂ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಆಪನ್ನೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ, ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸ। ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿಆದಿನಾ ಭಗವತಾಯೇವ ವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ । ತೇನಾಹ **“ಭಗವತಾ ಸಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಿತಾನ”**ನ್ತಿ। **ಉದ್ದಾನಗಾಥಾತಿ** ಉದ್ದೇಸಗಾಥಾ, ಸಙ್ಗಹಗಾಥಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವತ್ಥುಗಾಥಾತಿ** “ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿಆದಿಕಾ ನಿದಾನವತ್ಥುದೀಪಿಕಾ ವಿನೀತವತ್ಥುಪಾಳಿಯೇವ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ವತ್ಥೂನಂ ಗನ್ಥನತೋ “ವತ್ಥುಗಾಥಾ”ತಿ ವುತ್ತಾ, ನ ಛನ್ದೋವಿಚಿತಿಲಕ್ಖಣೇನ। ಗಾಥಾನಂ ವತ್ಥು **ವತ್ಥುಗಾಥಾತಿ** ಏವಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು। **ದುತಿಯಾದೀನ**ನ್ತಿ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಂ। ದುತಿಯಾದೀನಿ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಾನೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸಿಪ್ಪಿಕಾನ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಕಾರಾದಿಸಿಪ್ಪಿಕಾನಂ। ಯಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕಾರಾದಯೋ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ **“ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕರೂಪ”**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೬೭. ಪುರಿಮಾನಿ ದ್ವೇ ವತ್ಥೂನೀತಿ ಮಕ್ಕಟಿವತ್ಥುಂ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥುಞ್ಚ। ತಾನಿ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಆಗತಾನೇವ, ತಥಾಪಿ ಭಗವತಾ ಸಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಿತವತ್ಥುಭಾವತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದೀಸು ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಆಗತಾನಿ ರಜಕಾದಿವತ್ಥೂನಿ ವಿಯ ಪುನ ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಪಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ಯದಿ ಏವಂ “ತಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸೀ”ತಿ ಇದಂ ವಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ, ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಞ್ಹಿ ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚೋದೇಸುನ್ತಿ? ಸಚ್ಚಮೇತಂ, ತೇಹಿ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಚೋದೇತ್ವಾ “ನನು, ಆವುಸೋ, ತಥೇವ ತಂ ಹೋತೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ತಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। “ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸೀ”ತಿ ಇದಞ್ಚ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಭಗವತೋ ಆರೋಚಿತೇ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಮಕ್ಕಟಿಯಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವೀ”ತಿ ಭಗವತಾ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ “ಸಚ್ಚಂ ಭಗವಾ”ತಿ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಪನ ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾ ವಿಬ್ಭಮಿತ್ವಾ ಯೇ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಯಾಚಿಂಸು, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ “ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಅನವಕಾಸೋ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ವಜ್ಜೀನಂ ವಾ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾನಂ ವಾ ಕಾರಣಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಮೂಹನೇಯ್ಯಾ”ತಿಆದಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಯೇ ಪನ ಅವಿಬ್ಭಮಿತ್ವಾ ಸಲಿಙ್ಗೇ ಠಿತಾಯೇವ ಉಪ್ಪನ್ನಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ “ಆಪತ್ತಿಂ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪನ್ನಾ ಪಾರಾಜಿಕ”ನ್ತಿ ಇಧ ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ ಇಮಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತಾವ “ಅಞ್ಞಮೇವ ಮಕ್ಕಟಿವತ್ಥು ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥು ಚ ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಆಗತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಕುಸೇ ಗನ್ಥೇತ್ವಾತಿ ಕುಸತಿಣಾನಿ ಗನ್ಥೇತ್ವಾ। **ಕೇಸೇಹೀತಿ** ಮನುಸ್ಸಕೇಸೇಹಿ। **ತಂ ರಾಗ**ನ್ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗಂ। **ಞತ್ವಾತಿ** ಸಯಮೇವ ಜಾನಿತ್ವಾ। ಯದಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಕತಂ, ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಅವತ್ವಾ ಇಧ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಕತಂ, ತಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ ಕತುಪಕ್ಕಮತ್ತಾ “ಪಾರಾಜಿಕಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಆಪನ್ನೋ”ತಿ ಪಾರಾಜಿಕವಿಸಯಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸೀತಿ ಇಧ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವಾಹ - “ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ, ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾ”ತಿ।

೬೮. ಅತಿದಸ್ಸನೀಯಾತಿ ದಿವಸಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಅತಿತ್ತಿಕರಣತೋ ಅತಿವಿಯ ದಸ್ಸನಯೋಗ್ಗಾ। **ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪೋಕ್ಖರತಾ ವುಚ್ಚತಿ ಸುನ್ದರಭಾವೋ, ವಣ್ಣಸ್ಸ ಪೋಕ್ಖರತಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾ, ತಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ, ವಣ್ಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪೋರಾಣಾ ಪನ ಪೋಕ್ಖರನ್ತಿ ಸರೀರಂ ವದನ್ತಿ, ವಣ್ಣಂ ವಣ್ಣಮೇವ। ತೇಸಂ ಮತೇನ ವಣ್ಣಞ್ಚ ಪೋಕ್ಖರಞ್ಚ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರಾನಿ, ತೇಸಂ ಭಾವೋ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾ, ತಸ್ಮಾ **ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯಾತಿ** ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಸರೀರಸಣ್ಠಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪೋಕ್ಖರಂ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರನ್ತಿ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೋ ಪುಬ್ಬಪದಸ್ಸ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾ, ತಾಯ **ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ,** ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಸರೀರತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಧಂಸೇಸೀತಿ** ಅಭಿಭವೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಥಂ ಪನ ಅಸಾದಿಯನ್ತೀ ನಿಸೀದೀತಿ ಆಹ - **“ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ...ಪೇ॰... ಖಾಣುಕಾ ವಿಯಾ”**ತಿ।

ನ ಲಿಮ್ಪತೀತಿ ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ। **ಕಾಮೇಸೂತಿ** ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮೇಸು। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಪದುಮಿನಿಪಣ್ಣೇ ಉದಕಬಿನ್ದು ನ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಸೂಚಿಮುಖೇ ಸಾಸಪೋ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಮೇವ ಯೋ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ದುವಿಧೇನಪಿ ಕಾಮೇನ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಮೋ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತಮಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವದಾಮೀತಿ।

೬೯. ಪುರಿಸಸಣ್ಠಾನಂ ಅನ್ತರಹಿತಂ, ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಫಲಸ್ಸ ವಿನಾಸುಪ್ಪಾದದಸ್ಸನೇನ ಕಾರಣಸ್ಸಪಿ ವಿನಾಸುಪ್ಪಾದಾ ವುತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಹಿ ನಟ್ಠೇ ಪುರಿಸಸಣ್ಠಾನಂ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇ ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ। ತಥಾ ಹಿ “ಯಸ್ಸ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ? ನೋ। ಯಸ್ಸ ವಾ ಪನ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ? ನೋ”ತಿ **ಯಮಕಪಕರಣೇ** (ಯಮ॰ ೩. ಇನ್ದ್ರಿಯಯಮಕ.೧೮೮) ವುತ್ತತ್ತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯದ್ವಯಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸನ್ತಾನೇ ಸಹಪವತ್ತಿಯಾ ಅಸಮ್ಭವತೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಾತುಭವತಿ, ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸತ್ತರಸಮಚಿತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಸಹಜರೂಪೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಮೇನ ನಿರುದ್ಧೇಸು ತಸ್ಮಿಂ ಸನ್ತಾನೇ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತತೋ ಪುರಿಸಸಣ್ಠಾನಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತೇಸು ಕಮ್ಮಜರೂಪೇಸು ಸೇಸರೂಪೇಸು ಚ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಪವತ್ತಿತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧೇಸು ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನಾಕಾರೇನ ಚ ಚತುಜರೂಪಸನ್ತತಿಯಾ ಪವತ್ತಾಯ ಪುರಿಸಸಣ್ಠಾನಂ ಅನ್ತರಹಿತಂ, ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನಂ ಪಾತುಭೂತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತ್ಥಿಯಾ ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಪಾತುಭಾವೇಪಿ ಅಯಮೇವ ನಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಉತ್ತಮಂ, ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ಹೀನನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಉತ್ತಮಭಾವೋ, ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಚ ಹೀನಭಾವೋ ವುತ್ತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಹೀನುಕ್ಕಟ್ಠಭಾವಂ ವಿನಾ ತನ್ನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಹೀನುಕ್ಕಟ್ಠತಾ ಸಮ್ಭವತಿ। **ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಬಲವಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತೀತಿ**ಆದಿನಾಪಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸೇವ ವಿನಾಸುಪ್ಪಾದಾ ವುತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇನ್ದ್ರಿಯೇ ಹಿ ವಿನಟ್ಠೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಚ ತನ್ನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗಸ್ಸಪಿ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಪತಿಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ಕಥಂ ಪನೇತ್ಥ ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಬಲವಅಕಉಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ದುಬ್ಬಲಕುಸಲೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಂ ತಾವ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯುಪ್ಪಾದಕಂ ಅನುಪಹತಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ಬಲವಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಮೇವ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಅನ್ತರಾ ಪನ ಕೇನಚಿ ಲದ್ಧಪಚ್ಚಯೇನ ಪಾರದಾರಿಕತ್ತಾದಿನಾ ಬಲವಅಕುಸಲಕಮ್ಮೇನ ಉಪಹತಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ತದೇವ ಪಟಿಸನ್ಧಿದಾಯಕಂ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ದುಬ್ಬಲೀಭೂತಂ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮತ್ಥಿಯಾನುರೂಪಂ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪವತ್ತೇ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। ಯದಾ ಪನ ಪಟಿಸನ್ಧಿದಾನಕಾಲೇಯೇವ ಕೇನಚಿ ಲದ್ಧಪಚ್ಚಯೇನ ಪಾರದಾರಿಕತ್ತಾದಿನಾ ಬಲವಅಕುಸಲಕಮ್ಮೇನ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯುಪ್ಪಾದನಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ಉಪಹತಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ದುಬ್ಬಲೀಭೂತಂ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಂಯೇವ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। ತಸ್ಮಾ “ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಬಲವಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ದುಬ್ಬಲಕುಸಲೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ದುಬ್ಬಲಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತೀತಿ ಪಾರದಾರಿಕತ್ತಾದಿಬಲವಅಕುಸಲಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯುಪ್ಪಾದನವಿಬನ್ಧಕಸ್ಸ ದುಬ್ಬಲಭಾವೇ ಸತಿ ಅನ್ತರಧಾಯನ್ತಂ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ದುಬ್ಬಲಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ಪಾರದಾರಿಕತ್ತಾದಿನಾ ಬಲವಅಕುಸಲಕಮ್ಮೇನ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯುಪ್ಪಾದನೇ ಅಸಮತ್ಥಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯುಪ್ಪಾದಕಂ ದುಬ್ಬಲಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಯದಾ ಪವತ್ತಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಮಿಚ್ಛಾಚಾರಪಟಿವಿರತಿವಸೇನ ಪುರಿಸತ್ತಪತ್ಥನಾವಸೇನ ವಾ ಕತುಪಚಿತಬಲವಕುಸಲಕಮ್ಮೇನ ಆಹಿತಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯುಪ್ಪಾದನೇ ಸಮತ್ಥಂ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮತ್ಥಿಯಾನುರೂಪಂ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ತದಾ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯುಪ್ಪಾದನವಿಬನ್ಧಕಸ್ಸ ಬಲವಅಕುಸಲಕಮ್ಮಸ್ಸ ದುಬ್ಬಲಭಾವೇ ಸತಿ ತಂ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅನ್ತರಹಿತನ್ತಿ “ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ಅನ್ತರಧಾಯನ್ತಂ ದುಬ್ಬಲಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನೇವ ಬಲವತಾ ಕುಸಲಕಮ್ಮೇನ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಿತತ್ತಾ “ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಬಲವಕುಸಲೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪುಬ್ಬೇ ಇತ್ಥಿಭೂತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಂ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯುಪ್ಪಾದೇಪಿ ಅಯಂ ನಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಉಭಯಮ್ಪಿ ಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಕುಸಲೇನ ಪಟಿಲಬ್ಭತೀತಿ** ಇದಂ ಸುಗತಿಭವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ದುಗ್ಗತಿಯಂ ಪನ ಉಭಿನ್ನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ವಿನಾಸೋ ಚ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮೇನೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ “ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಪುರಿಸೇನ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಹಸೇಯ್ಯವಸೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। **ದುಕ್ಖೀತಿ** ಚೇತೋದುಕ್ಖಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ದುಕ್ಖೀ। **ದುಮ್ಮನೋತಿ** ದೋಸೇನ ದುಟ್ಠಮನೋ, ವಿರೂಪಮನೋ ವಾ ದೋಮನಸ್ಸಾಭಿಭೂತತಾಯ। **“ಸಮಸ್ಸಾಸೇತಬ್ಬೋ”**ತಿ ವತ್ವಾ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತಬ್ಬವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಹೋತು ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಅನಾವಟೋತಿ** ಅವಾರಿತೋ। **ಧಮ್ಮೋತಿ**

ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿಪತ್ತಿಪಟಿವೇಧಸಙ್ಖಾತೋ ತಿವಿಧೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ। ಸಗ್ಗೋ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಚ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗೋ, ಸಗ್ಗಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗೋ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗೋ, ಸಗ್ಗೂಪಪತ್ತಿಸಾಧಿಕಾ ಪಟಿಪತ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಅದ್ಧಾನಗಮನೇ ಆಪತ್ತಿ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸಂವಿದಹನಂ ಪರಿಮೋಚೇತ್ವಾ"**ತಿ ಆಹ। **"ಮಯಂ ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಠಾನಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"**ತಿ ವತ್ವಾ "ಏಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿಆದಿನಾ ಅಸಂವಿದಹಿತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಬಹಿಗಾಮೇತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗಾಮತೋ ಬಹಿ। **ಗಾಮನ್ತರನದೀಪಾರರತ್ತಿವಿಪ್ಪವಾಸಗಣಓಹೀಯನಾಪತ್ತೀಹಿ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ "ದುತಿಯಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಪಕ್ಕನ್ತಾ ವಾ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೬೯೩) ವುತ್ತಅನಾಪತ್ತಿಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಂಸನ್ದನತೋ ವುತ್ತಂ। **ಆರಾಧಿಕಾ**ತಿ ಚಿತ್ತಾರಾಧನೇ ಸಮತ್ಥಾ। **ತಾ ಕೋಪೇತ್ವಾ**ತಿ ತಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ। **ಲಜ್ಜಿನಿಯೋ…ಪೇ॰… ಲಬ್ಭತೀ**ತಿ "ಸಙ್ಘೇ ಅಸತಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ವಾ ವಿಬ್ಭಮೇಯ್ಯಾಪೀ"ತಿ ಸಙ್ಘಹವಸೇನೇವ ವುತ್ತಂ। **ಅಲಜ್ಜಿನಿಯೋ…ಪೇ॰… ಲಬ್ಭತೀ**ತಿ ಅಲಜ್ಜಿಭಾವತೋ ಅಸನ್ತಪಕ್ಖಂ ಭಜನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞಾತಿಕಾ…ಪೇ॰… ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಆವೇಣಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅನುಞ್ಞಾತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇಪೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇಪಿ। **ಪರಿಸಾವಚರೋ**ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಚ ಆಚರಿಯೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಸುಪಟ್ಠಾಕೋ। **ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸ್ಸಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೇಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸ್ಸಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸನ್ತೇಹಿಪೀ**ತಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಉಪಜ್ಝಾ ಗಹೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಉಪಸಮ್ಪದತ್ಥಂ ಉಪಜ್ಝಾ ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ವಿನಯಕಮ್ಮನ್ತಿ ವಿಕಪ್ಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪುನ ಕಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪುನ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಂ। **ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ನಿಧಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ನಿಧಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತು"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೨೧) ವಚನತೋ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ತದಹು ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ**ತಿ ಇದಂ ತಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾವ ಪುನಪಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಟ್ಟತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಮೇಪಿ ದಿವಸೇ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತೇ ಸತಿ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾವ ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ತಂ ಪಕತತ್ತೋ ರಕ್ಖತೀ**ತಿ ಅಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗೋ ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನತೋ ರಕ್ಖತಿ, ಅವಿಭತ್ತತಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ವಿಜಹತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾನ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। **ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀ**ತಿ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತೇ ಸತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನತೋ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ।

"ಹೀನಾಯಾವತ್ತನೇನಾತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ ಗಿಹಿಭಾವೂಪಗಮನೇನಾ"ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅನಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ "ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಮತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ವಿನಸ್ಸತಿ। ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುಲಿಙ್ಗೇ ಠಿತೋ ಯಾವ ನ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತಾವ ಅತ್ಥೇವ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ, ನ ಸೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಸಂವಾಸಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋಪಿ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನ ಹೋತಿ, ಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿಆಪತ್ತಿಂ ನ ಜನೇತಿ, ಓಮಸವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚ ಜನೇತಿ। ತೇನೇವ "ಅಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋ, ತಞ್ಚೇ ಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿ ಸಮಾನೋ ಓಕಾಸಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವದೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಓಮಸವಾದಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೮೯) ಓಮಸವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಅಸತಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಸತಿ ಚ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನಂ ನಾಮ ಅಯುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣೇನ ಗಿಹಿಭಾವೂಪಗಮನಂ ಇಧ "ಹೀನಾಯಾವತ್ತನ"ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಪನ ಪಕತತ್ತಸ್ಸ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಮತ್ತಂ। ತೇನೇವ ಕತ್ಥಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇನ ಸಮಾನಗತಿಕತ್ತಾ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನಂ ವಿಸುಂ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನೇ ವುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ ಗಿಹಿಭಾವೂಪಗಮನೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥೀತಿ। ತಥಾ ಹಿ **ಬುದ್ಧದತ್ತಾಚರಿಯೇನ** ಅತ್ತನೋ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯೇ -

> "ಅಚ್ಛೇದಗಾಹನಿರಪೇಕ್ಖನಿಸಗ್ಗತೋ ಚ,
> ಸಿಕ್ಖಾಪ್ಪಹಾನಮರಣೇಹಿ ಚ ಲಿಙ್ಗಭೇದಾ।
> ದಾನೇನ ತಸ್ಸ ಚ ಪರಸ್ಸ ಅಭಿಕ್ಖುಕಸ್ಸ,
> ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಮೇತಿ ವಿನಾಸಮೇವಾ"ನ್ತಿ॥ -

ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ **ಧಮ್ಮಸಿರಿತ್ಥೇರೇನ**ಪಿ -

> "ಸಿಕ್ಖಾಮರಣಲಿಙ್ಗೇಹಿ, ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸಗ್ಗತೋ।
> ಅಚ್ಛೇದಾನುಪಸಮ್ಪನ್ನ-ದಾನಾ ಗಾಹೋಪಸಮ್ಮತೀ"ತಿ॥ -

ವುತ್ತಂ । ಯದಿ ಚ ಪಕತತ್ತಸ್ಸ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಮತ್ತೇನಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹೇಯ್ಯ, ತೇಪಿ ಆಚರಿಯಾ ವಿಸುಂ ತಮ್ಪಿ ವದೇಯ್ಯುಂ, ನ ವುತ್ತಞ್ಚ, ತತೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ "ಪಕತತ್ತಸ್ಸ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಮತ್ತಂ ಇಧ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನನ್ತಿ ನಾಧಿಪ್ಪೇತ"ನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಮತ್ತೇನಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತಿ।

ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನಾತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅದತ್ವಾವ ಅನತ್ಥಿಕತಾಯ "ನತ್ಥಿ ಇಮಿನಾ ಕಮ್ಮಂ, ನ ಇದಾನಿ ನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ಥೂಸು ವಾ "ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ವಾ ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ। **ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಾಹೇನಾ**ತಿ ಚೋರಾದೀಹಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಣೇನ।

ಏತ್ಥಾತಿ ಭಿಕ್ಖುವಿಹಾರೇ। **ಉಪರೋಪಕಾ**ತಿ ತೇನ ರೋಪಿತಾ ರುಕ್ಖಗಚ್ಛಾ। **ತೇರಸಸು ಸಮ್ಮುತೀಸೂ**ತಿ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಚೀವರಭಾಜಕಯಾಗುಭಾಜಕಫಲಭಾಜಕಖಜ್ಜಭಾಜಕಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜಕಸಾಟಿಯಗ್ಗಾಹಾಪಕಪತ್ತಗ್ಗಾಹಾಪಕಆರಾಮಿಕಪೇಸಕಸಾಮಣೇರ ತೇರಸಸು ಸಮ್ಮುತೀಸು। ಕಾಮಂ ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಚ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿಯೇವ, ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಪನ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೇ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಉಪಗನ್ತುಂ ಸಕ್ಕಾತಿ ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸುಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೇ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಉಪಗನ್ತುನ್ತಿ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಸಙ್ಗಹಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸಚೇ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಸೇನಾಸನೇ ಗಹಿತೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಮಾನತ್ತಚಾರಸ್ಸೇವ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। **ಪುನ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತಾಭಾವತೋ। **ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಅಬ್ಭಾನಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತತಾಯ ಭಿಕ್ಖುನೀಕಾಲೇಪಿ ಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತಾ ಇಚ್ಚೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಸಚೇ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕೇ…ಪೇ॰… ಛಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಮಾನತ್ತಂ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತಾಧಿಕಾರತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯ ಸಾಧಾರಣಾಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿವಸನ್ತಸ್ಸ ಅಸಮಾದಿಣ್ಣಪರಿವಾಸಸ್ಸ ವಾ ಲಿಙ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತತಿ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೀಕಾಲೇ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಂ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕೇ ಪರಿಕ್ಖೀಣೇ ಪುನ ಲಿಙ್ಗೇ ಪರಿವತ್ತಿತೇ ಪರಿವಾಸಂ ದತ್ವಾ ಪರಿವುತ್ಥಪರಿವಾಸಸ್ಸ ಛಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಂ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಸಞ್ಚರಿತ್ತಾಪತ್ತೀತಿ ಸಾಧಾರಣಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿವಾಸದಾನಂ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವತೋ। ಭಿಕ್ಖುನೀಕಾಲೇ ಪನ ಆರೋಚಿತಾಪಿ ಸಾಧಾರಣಾಪತ್ತಿ ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಅನಾರೋಚಿತಾ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾವ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಮಾನತ್ತೇ ಅದಿನ್ನೇ**ತಿ ಅಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತಾಯ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತೇ ಸತಿ। ಭಿಕ್ಖುನೀಭಾವೇ ಠಿತಾಯಪಿ ತಾ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಏವಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಯಾ**

ಆಪತ್ತಿಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾತಿ ಯಾ ಅಸಾಧಾರಣಾಪತ್ತಿಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ। “ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತೇ ಸತಿ ಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಏಕತ್ತಾ ನ ಪುನ ಸೋ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಲಭತಿ, ತಥಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತೇ ಸತಿ ಪುನ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ನ ಲಭತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ।

೬೧. “ಅನುಪಾದಿನ್ನಕೇಸೂತಿ ಅಧಿಕಾರತ್ತಾ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ **ಚೂಳಗಣ್ಠಿಪದೇ ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ ವುತ್ತಂ, ತಂ ದುವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇಸು ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇಸು ನಿಮಿತ್ತೇ ಅಪ್ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ “ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಛುಪಿತಬ್ಬಂ, ಯೋ ಛುಪೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೨) ವುತ್ತತ್ತಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಚಾರಿತಮೇವ। **ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ**ತಿ ಮೋಚನರಾಗಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ। **ತಥೇವಾ**ತಿ ಮುಚ್ಚತು ವಾ ಮಾ ವಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ।

ಅವಿಸಯೋತಿ ಅಸಾದಿಯನಂ ನಾಮ ಏವರೂಪೇ ಠಾನೇ ದುಕ್ಕರನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ “ಅಹಂ ವಾಯಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಮಾ ವಾಯಮೀ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ। ಉಭಯವಾಯಾಮೇನೇವ ಆಪತ್ತೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ “ತ್ವಂ ಮಾ ವಾಯಮೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

೬೩. **ವಟ್ಟಕತೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ವಿವಟೇ”**ತಿ ಆಹ। “ಪಾರಾಜಿಕಭಯೇನ ಆಕಾಸಗತಮೇವ ಕತ್ವಾ ಪವೇಸನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಸಹಸಾ ತಾಲುಕಂ ವಾ ಪಸ್ಸಂ ವಾ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಫುಸತಿ ಚೇ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಮೇಥುನರಾಗಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಸುಫುಸಿತಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಪಿಹಿತಾ। **ಅನ್ತೋಮುಖೇ ಓಕಾಸೋ ನತ್ಥೀ**ತಿ ದನ್ತಾನಂ ಸುಪಿಹಿತಭಾವತೋ ಅನ್ತೋಮುಖೇ ಪವೇಸೇತುಂ ಓಕಾಸೋ ನತ್ಥಿ। **ಉಪ್ಪಾಟಿತೇ ಪನ ಓಟ್ಠಮಂಸೇ ದನ್ತೇಸುಯೇವ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ಪತಙ್ಗಮುಖಮಣ್ಡೂಕಸ್ಸ ಮುಖಸಣ್ಠಾನೇ ವಿಯ ವಣಸಙ್ಖೇಪವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। “ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಇತ್ಥಿಯಾ ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಛುಪತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ವಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮಾನತ್ತಾ ಇಧ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತದನ್ತಜಿವ್ಹಾಸು**ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅಮುಚ್ಚನ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ “ಚೇತೇತಿ ಉಪಕ್ಕಮತಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೮೧) ವಚನತೋ। **ನಿಜ್ಝಾಮತಣ್ಹಿಕಾದೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಿಕಾದಿಪೇತೀನಂ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಅಲ್ಲೀಯಿತುಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ**ತಿ ನಿಜ್ಝಾಮತಣ್ಹಿಕಾನಂ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಿತಅಗ್ಗಿಜಾಲಾಹಿ ನಿಚ್ಚಂ ಪಜ್ಜಲಿತಸರೀರತಾಯ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಿಕಾದೀನಂ ಅತಿವಿಯ ಪಟಿಕೂಲವಿರೂಪಬೀಭಚ್ಛಅಟ್ಠಿಚಮ್ಮಾವಸಿಟ್ಠನಿಚ್ಚಾತುರಸರೀರತಾಯ ಆಮಸಿತುಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ। **ದೇವತಾ ವಿಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭೋನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಯಾಸ**ನ್ತಿ ಸಾಮಿವಚನಂ **ಯಾ**ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನೇನ ವಿಪರಿಣಾಮೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ “ಯಾ ದೇವತಾ ವಿಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭೋನ್ತೀ”ತಿ। **ದಸ್ಸನಾ**ದೀಸು **ದಸ್ಸನಂ** ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಾಸಂ ದಸ್ಸನಂ, **ಗಹಣಮ್ಪಿ** ಭಿಕ್ಖುನಾವ ತಾಸಂ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಗಹಣಂ। **ಆಮಸನಾ**ದೀನಿ ಪನ ತಾಸಂ ಕಿಚ್ಚಾನಿ। ತತ್ಥ **ಆಮಸನಂ** ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರೇನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸರೀರಸ್ಸ ಉಪರಿ ಆಮಸನಮತ್ತಂ, **ಫುಸನಂ** ತತೋ ದಳ್ಹತರಂ ಕತ್ವಾ ಸಮ್ಫುಸನಂ, **ಘಟ್ಟನಂ** ತತೋಪಿ ದಳ್ಹತರಂ ಕತ್ವಾ ಸರೀರೇನ ಸರೀರಸ್ಸ ಘಟ್ಟನಂ। **ವಿಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಸೋ ಕತಮ್ಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕತ್ವಾ। ಯದಿಪಿ ಆಮಸನಾದಿ ತಸ್ಸಾ ಕಿಚ್ಚಂ, ತಥಾಪಿ ತೇನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಅವತ್ವಾ “ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವಿಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ”ತಿ ವಚನತೋ ಅಕತವಿಸಞ್ಞೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಾದಿಯತಿ ಚೇ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪನ ದಸ್ಸನಗಹಣೇಸು ಸತಿ ಅಸಾದಿಯನಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸನಗಹಣೇಸು ಪಞ್ಞಾಯಮಾನೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿ ನ ವುತ್ತಾ। ಯದಿ ಪನ ಪಠಮಂ ದಸ್ಸನಗಹಣೇಸು ಸತಿ ಪಚ್ಛಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವಿಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಆಮಸನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತೀ ಅತ್ತನೋ ಮನೋರಥಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ನತ್ಥಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಉಪಹತಕಾಯಪ್ಪಸಾದೋತಿ ಅನಟ್ಠೇಪಿ ಕಾಯಪ್ಪಸಾದೇ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣುಪ್ಪಾದನೇ ಅಸಮತ್ಥತಾಪಾದನವಸೇನ ವಾತಪಿತ್ತಾದೀಹಿ ಉಪಹತಕಾಯಪ್ಪಸಾದೋ। **ಸೇವನಚಿತ್ತವಸೇನ ಆಪತ್ತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಸನ್ಥತನಿಮಿತ್ತವಸೇನ ಉಪಾದಿನ್ನಫಸ್ಸಂ ಅವಿನ್ದನ್ತಸ್ಸಪಿ ಸೇವನಚಿತ್ತವಸೇನ ಆಪತ್ತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಪಿತ್ತವಾತಾದಿನಾ ಉಪಹತಕಾಯಪ್ಪಸಾದತ್ತಾ ಅವೇದಿಯನ್ತಸ್ಸಪಿ ಸೇವನಚಿತ್ತವಸೇನ ಆಪತ್ತಿ।

ನನು ಚ ಛುಪಿತಮತ್ತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ “ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಛುಪಿತಮತ್ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸೀ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಮೇಥುನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ “ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾ”ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಇಮಂ ಅನ್ತೋಲೀನಚೋದನಂ ಮನಸಿಕತ್ವಾ ತಂ ಪರಿಹರಿತುಂ **“ಯೋ ಮೇಥುನ”**ನ್ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। ತತ್ಥ **ಸೀಸ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾದನಂ। ತಞ್ಹಿ ಪಯೋಗಾನಂ ಮತ್ಥಕಸದಿಸತ್ತಾ “ಸೀಸ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ತತೋ ಪರಂ ಪಯೋಗಾಭಾವತೋ। **ದುಕ್ಕಟೇ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ**ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಜನೇನ್ತಿ। ದುಕ್ಕಟಞ್ಹಿ ಜನೇನ್ತಾ ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹಾದಯೋ ಪಯೋಗಾ “ದುಕ್ಕಟೇ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಜನಕವಸೇನ ಅಪ್ಪವತ್ತನತೋ।

೬೪. **ಜಾತಿಪುಪ್ಫಗುಮ್ಬಾ**ನನ್ತಿ ಜಾತಿಸುಮನಗುಮ್ಬಾನಂ। **ಉಸ್ಸನ್ನತಾಯಾ**ತಿ ಬಾಹುಲ್ಲತಾಯ। **ಉಪಚಾರೇ**ತಿ ಆಸನ್ನಪ್ಪದೇಸೇ। **ತೇನ ವಾತುಪತ್ಥಮ್ಭೇನಾ**ತಿ “ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನಿ ವಾತುಪತ್ಥದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತವಾತುಪತ್ಥಮ್ಭೇನ। ಇಮಿನಾ ನಿದ್ದೋಕ್ಕಮನಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। **ಏಕರಸ**ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜನಾದಿವೀಥಿಚಿತ್ತೇಹಿ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ।

೬೫. **ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸಯೋಧೋ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಕಿಲೇಸಾರೀಹಿ ಅನಭಿಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ ತೇ ಪರಾಜೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಙ್ಗಾಮಮುಖೇ ಯೋಧಸದಿಸೋ ಭಿಕ್ಖು।

೬೬. **ಉಪ್ಪನ್ನೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನೇ। **ಪರಿವತ್ತಕದ್ವಾರಮೇವಾ**ತಿ ಸಂವರಣವಿವರಣವಸೇನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪರಿವತ್ತನಯೋಗ್ಗದ್ವಾರಮೇವ। **ರುಕ್ಖಸೂಚಿಕಣ್ಟಕದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ರುಕ್ಖಸೂಚಿದ್ವಾರಂ ಕಣ್ಟಕದ್ವಾರಞ್ಚ। “ರುಕ್ಖಸೂಚಿದ್ವಾರಂ ಕಣ್ಟಕದ್ವಾರ”ಮಿಚ್ಚೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಯಂ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ರುಕ್ಖಥಮ್ಭೇ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ರುಕ್ಖಸೂಚಿಯೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ **ರುಕ್ಖಸೂಚಿದ್ವಾರಂ**। ಯಂ ಪವೇಸನನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಅಪನೇತ್ವಾ ಥಕನಯೋಗ್ಗಂ, ಏಕಾಯ ಬಹೂಹಿ ವಾ ಕಣ್ಟಕಸಾಖಾಹಿ ಕತಂ, ತಂ **ಕಣ್ಟಕದ್ವಾರಂ**। **ಚಕ್ಕಲಕಯುತ್ತದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಏಕಂ ಚಕ್ಕಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕತಂ ಮಹಾದ್ವಾರಂ, ಯಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಏಕೇನ ಸಂವರಿತುಂ ವಿವರಿತುಞ್ಚ। **ಗೋಪ್ಫೇತ್ವಾ**ತಿ ರಜ್ಜೂಹಿ ಗನ್ಥೇತ್ವಾ। **ಏಕಂ ದುಸ್ಸಸಾಣಿದ್ವಾರಮೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಲಞ್ಜಸಾಣಿದ್ವಾರಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ಯತ್ಥ ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಸಚೇ ಬಹೂನಂ ವಳಞ್ಜನಟ್ಠಾನಂ ಹೋತೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಬಹೂನಂ ಅವಳಞ್ಜನಟ್ಠಾನೇಪಿ ಏಕಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂ…ಪೇ॰… ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಇದಂ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಸನ್ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। “ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ ಪನ ಹೋತು ನಿಪನ್ನೋ ವಾ, ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಚೇ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಹೋತಿ, ಆಭೋಗಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ವಚನತೋ ಸಚೇ ನಿಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಆಭೋಗಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ। ಯದಿ ಹಿ “ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ ವಚನತೋ ನಿಪನ್ನೇ ಆಭೋಗಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಠಿತೇಪಿ ಚಙ್ಕಮನ್ತೇಪಿ ಆಭೋಗಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ನ ಹಿ ನಿಸಿನ್ನವಚನಂ ನಿಪನ್ನಂಯೇವ ನಿವತ್ತೇತಿ, ತಸ್ಮಾ “ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ ಇದಂ ತತ್ಥ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಿತಾಮತ್ತಸನ್ದಸ್ಸನತ್ಥಂ, ನ ಸೇಸಇರಿಯಾಪಥಸಮಙ್ಗಿತಾನಿವತ್ತನತ್ಥಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ಅಸನ್ತಪಕ್ಖೇ ಠಿತತ್ತಾ ಆಭೋಗಾರಹೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ಅಸನ್ತಪಕ್ಖೇ ಠಿತತ್ತಾಯೇವ ಹಿ ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ದ್ವಾರಸಂವರಣಂ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೀಆದೀನಂ ಪವೇಸನನಿವಾರಣತ್ಥನ್ತಿ ಆಹ - **“ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ವಾ ಮಾತುಗಾಮಂ ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ। “ಇತ್ಥಿಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಂ ಇತ್ಥಿಪಣ್ಡಕಞ್ಚ ಆಪುಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭೇ ಠಿತಭಾವಂ ಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ದ್ವಾರೇ ಯಥಾವುತ್ತವಿಧಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಉಪರಿತಲಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ದ್ವೇಪಿ ದ್ವಾರಾನಿ ಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದ್ವಾರೇ ಕವಾಟಂ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಂವರಿತುಂ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಇತರಂ ದ್ವಾರಂ ಅಸಂವರಿತ್ವಾಪಿ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಾ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮಾತಿ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ। **ದ್ವಾರಪಾಲಸ್ಸಾತಿ** ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಮಹಾದ್ವಾರೇ ನಿಸ್ಸೇಣಿಮೂಲೇ ವಾ ಠತ್ವಾ ದ್ವಾರರಕ್ಖಣಕಸ್ಸ। **ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಭಾರೋತಿ** ಏಕಾನುಬನ್ಧವಸೇನ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅಸಂವುತದ್ವಾರೇ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭೇ ವಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಬಹಿ ವಾತಿ** ಗಬ್ಭತೋ ಬಹಿ। **ನಿಪಜ್ಜನಕಾಲೇಪಿ…ಪೇ॰… ವಟ್ಟತಿಯೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ "ದ್ವಾರಜಗ್ಗನಕಸ್ಸ ತದಧೀನತ್ತಾ ತದಾ ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಂ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾಪಿ ಆಭೋಗಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇತಿ ಪಾಕಾರೇನ ವಾ ವತಿಯಾ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ। "ಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಉಬ್ಬೇಧತೋ ಪಮಾಣಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಪ್ಪಹೋನಕೇ ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಯದಿ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣತೋ ನೀಚತರೋ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಪರಿವೇಣಂ ಹೋತೀತಿ** ಮಹನ್ತಂ ಅಙ್ಗಣಂ ಹೋತಿ। **ಮಹಾಬೋಧಿಯಙ್ಗಣಲೋಹಪಾಸಾದಯಙ್ಗಣಸದಿಸನ್ತಿ** ಬಹುಸಞ್ಚಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಮಹಾಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ। **ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ಉಟ್ಠಹತಿ, ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಸ್ಸೇವ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇಯೇವ ನಿದ್ದಾವಸೇನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪುನ ಸುಪತಿ, ಆಪತ್ತೀತಿ** ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಅನುಟ್ಠಹಿತ್ವಾವ ಸಯಿತಸನ್ತಾನೇನ ಸಯನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ, ಪುರಾರುಣೇ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾಪಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಸಯಿತಸನ್ತಾನೇನ ಸಯನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। **ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದಮೇವ ವುಟ್ಠಾತೀತಿ** ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇಯೇವ ಉಟ್ಠಹತಿ। **ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ** ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನೇವ ನಿಪನ್ನತ್ತಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ದಿವಾಪಟಿಸಲ್ಲಾನಮೂಲಿಕಾ ಆಪತ್ತಿ। **"ಏವಂ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಅನಾದರಿಯದುಕ್ಕಟಾಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತೀ"**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಅರುಣುಗ್ಗಮನತೋ ಪುರೇತರಂ ಉಟ್ಠಹನ್ತೋಪಿ ಅನುಟ್ಠಹನ್ತೋಪಿ ನಿಪಜ್ಜನಕಾಲೇಯೇವ ಅನಾದರಿಯದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ದಿವಾಪಟಿಸಲ್ಲಾನಮೂಲಿಕಂ ಪನ ದುಕ್ಕಟಂ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇಯೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ "ರತ್ತಿಂ ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಸಚೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನವೇಲಾಯಂ ದ್ವಾರೇ ವಿವಟೇಪಿ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಅಖೇತ್ತೇ ಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನತ್ತಾ। ಅರುಣುಗ್ಗಮನವೇಲಾಯಂ ವಿವಟೇಪಿ ದ್ವಾರೇ "ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರತ್ತಿಂ ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತ್ವಾಪಿ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಅಖೇತ್ತೇ ಪಿಹಿತತ್ತಾ ನಿಪಜ್ಜನಕಾಲೇ ಅನಾದರಿಯದುಕ್ಕಟಂ, ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ನಿಪಜ್ಜನಮೂಲದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ಹೋತಿ। ರತ್ತಿಂ ಪಿಹಿತೇಪಿ ಅಪಿಹಿತೇಪಿ ದ್ವಾರೇ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಕ್ಖಣೇಯೇವ ಅಪಿಹಿತದ್ವಾರೇ ಪಿಹಿತೇ ಪಿಹಿತದ್ವಾರೇ ಚ ಪುನ ವಿವರಿತ್ವಾ ಪಿಹಿತೇ ಖೇತ್ತೇ ಪಿಹಿತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ। ರತ್ತಿಂ ದ್ವಾರಂ ಅಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನಸ್ಸೇವ ಹಿ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ಆಪತ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ದಸ್ಸಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಖೇತ್ತೇ ವಾ ಪಿಹಿತಂ ಹೋತು ಅಖೇತ್ತೇ ವಾ, ಸಂವರಣಮೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ।

ನಿದ್ದಾವಸೇನ ನಿಪಜ್ಜತೀತಿ ನಿದ್ದಾಭಿಭೂತತಾಯ ಏಕಪಸ್ಸೇನ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಏವಂ ಪನ ನಿಪನ್ನೋ ನಿಪನ್ನೋ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ **ಅನಾಪತ್ತಿ** ವುತ್ತಾ। **ಅಪಸ್ಸಾಯ ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಕಟಿಯಾ ಪಿಟ್ಠಿವೇಮಜ್ಝಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಪದೇಸಂ ಭೂಮಿಂ ಅಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ಥಮ್ಭಾದಿಂ ಅಪಸ್ಸಾಯ ಸುಪನ್ತಸ್ಸ। **ಸಹಸಾವ ವುಟ್ಠಾತೀತಿ** ಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ಪತಿತೋ ವಿಯ ಸಹಸಾ ವುಟ್ಠಾತಿ। **ತತ್ಥೇವ ಸಯತಿ ನ ವುಟ್ಠಾತೀತಿ** ನಿದ್ದಾಭಿಭೂತತಾಯ ಸುಪನ್ತೋ ನ ವುಟ್ಠಾತಿ, ನ ಮುಚ್ಛಾಪರೇತೋ। ತೇನೇವ "ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ನ ದಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ।

ಏಕಭಙ್ಗೇನಾತಿ ಏಕಸ್ಸ ಪಸ್ಸಸ್ಸ ಭಞ್ಜನೇನ, ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಾದೇ ಭೂಮಿತೋ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವ ಏಕಂ ಪಸ್ಸಂ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ನಾಮೇತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಮುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪತಿತತ್ತಾ ಥೇರೇನ **"ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ನ ದಿಸ್ಸತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಆಚರಿಯಾ ಪನ ಯಥಾ ಯಕ್ಖಗಹಿತಕೋ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಾಪಿತೋ ಚ ಪರವಸೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಅಪರವಸತ್ತಾ ಮುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪತಿತೋ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ನಿಪಜ್ಜತೀತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ವದನ್ತಿ। **ಯೋ ಚ ಯಕ್ಖಗಹಿತಕೋ, ಯೋ ಚ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಾಪಿತೋತಿ** ಇಮಸ್ಸ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಾದಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮತ್ತಾ ಸೋಯೇವ ಪಮಾಣತೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತಥಾ ಚ ವಕ್ಖತಿ "ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೋ ಯೋ ಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೋ ವಾ ಥೇರವಾದೋ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವುಚ್ಚತಿ, ಸೋವ ಪಮಾಣತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೯೨)। ಯಕ್ಖಗಹಿತಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಚೇತ್ಥ ವಿಸಞ್ಞೀಭೂತೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏಕಭಙ್ಗೇನ ನಿಪನ್ನೋ ಪನ ಅತ್ಥತೋ ಅನಿಪನ್ನತ್ತಾ ಮುಚ್ಚತಿಯೇವಾತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೇನ ಸೋ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ದಿವಾ ಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಕೇನಚಿ ವಿವಟೇಪಿ ದ್ವಾರೇ ಅನಾಪತ್ತಿ ನಿಪಜ್ಜನಕಾಲೇ ಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನತ್ತಾ। ಸಚೇ ದಿವಾ ಸಂವರಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಸಮೀಪೇ ನಿಪನ್ನೋ ಪಚ್ಛಾ ಸಯಮೇವ ದ್ವಾರಂ ವಿವರತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅಚಿತ್ತಕಾ ಚಾಯಂ ಆಪತ್ತಿ ಕಿರಿಯಾ ಚ ಅಕಿರಿಯಾ ಚ।

೭೮. **"ಅಪದೇ ಪದಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಯಾ"**ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ತಮೇವತ್ಥಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ **"ಆಕಾಸೇ ಪದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿಯಾ"**ತಿ ಆಹ। **ಏತದಗ್ಗನ್ತಿ** ಏಸೋ ಅಗ್ಗೋ। **ಯದಿದನ್ತಿ** ಯೋ ಅಯಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತತ್ರಿದನ್ತಿಆದಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ

ಅದುತಿಯೇನ ಜಿನೇನ ಯಂ ದುತಿಯಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಕಾಸಿತಂ, ತಸ್ಸ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಂವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೋ ಪತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ, ಯಞ್ಚ ಪುಬ್ಬೇ ಪಕಾಸಿತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವಜ್ಜಯಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸ ದುತಿಯಸ್ಸ ಅಯಂ ಸಂವಣ್ಣನಾ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಧನಿಯವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೮೪. **ರಾಜಗಹೇತಿ** ಏತ್ಥ ದುಗ್ಗಜನಪದಟ್ಠಾನವಿಸೇಸಸಮ್ಪದಾದಿಯೋಗತೋ ಪಧಾನಭಾವೇನ ರಾಜೂಹಿ ಗಹಿತಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತನ್ತಿ **ರಾಜಗಹನ್ತಿ** ಆಹ **"ಮನ್ಧಾತು…ಪೇ॰… ವುಚ್ಚತೀ"**ತಿ। ತತ್ಥ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೇನ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ರೇಣುನಾ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಗ್ಗಹಣಂ। ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಪಲಗ್ಗಹಿತತಾಕಿತ್ತನಞ್ಚ ತದಾ ರೇಣುನಾ ಮಗಧರಾಜೇನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಭಾವೂಪಲಕ್ಖಣಂ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಸೋ ಪುರೋಹಿತೋ। **"ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋತಿ** ಮಹಾನುಭಾವೋ ಪುರಾತನೋ ಏಕೋ ಮಗಧರಾಜಾ"ತಿ ಕೇಚಿ। **ಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾತಿ** ರಾಜಧಾನೀಭಾವೇನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ। ಗಯ್ಹತೀತಿ ಗಹೋ, ರಾಜೂನಂ ಗಹೋತಿ **ರಾಜಗಹಂ,** ನಗರಸದ್ದಾಪೇಕ್ಖಾಯ ನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ। **ಅಞ್ಞೇಪೇತ್ಥ ಪಕಾರೇತಿ** "ನಗರಮಾಪನೇನ ರಞ್ಞಾ ಕಾರಿತಸಬ್ಬಗೇಹತ್ತಾ ರಾಜಗಹಂ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾದೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಪಬ್ಬತರಾಜೇಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಗೇಹಸದಿಸನ್ತಿಪಿ ರಾಜಗಹಂ, ಸಮ್ಪನ್ನಭವನತಾಯ ರಾಜಮಾನಂ ಗೇಹನ್ತಿಪಿ ರಾಜಗಹಂ, ಸುವಿಹಿತಾರಕ್ಖತಾಯ ಅನತ್ಥಾವಹಭಾವೇನ ಉಪಗತಾನಂ ಪಟಿರಾಜೂನಂ ಗಹಂ ಗೇಹಭೂತನ್ತಿಪಿ ರಾಜಗಹಂ, ರಾಜೂಹಿ ದಿಸ್ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತತ್ತಾ ತೇಸಂ ಗಹಂ ಗೇಹಭೂತನ್ತಿಪಿ ರಾಜಗಹಂ। ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಾದೀಹಿ ರಾಜತೇ, ನಿವಾಸಸುಖತಾದಿನಾ ಸತ್ತೇಹಿ ಮಮತ್ತವಸೇನ ಗಯ್ಹತಿ ಪರಿಗ್ಗಯ್ಹತೀತಿ ವಾ ರಾಜಗಹ"ನ್ತಿ ಏದಿಸೇ ಪಕಾರೇ। ಸೋ ಪದೇಸೋ ಠಾನವಿಸೇಸಭಾವೇನ ಉಳಾರಸತ್ತಪರಿಭೋಗೋತಿ ಆಹ **"ತಂ ಪನೇತ"**ನ್ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಕಾಲೇ ಚಾತಿ** ಇದಂ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ತೇಸನ್ತಿ** ಯಕ್ಖಾನಂ। **ವಸನವನನ್ತಿ** ಆಪಾನಭೂಮಿಭೂತಂ ಉಪವನಂ। ಗಿಜ್ಝಾ ಏತ್ಥ ಸನ್ತೀತಿ ಗಿಜ್ಝಂ, ಕೂಟಂ।

ತಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋ**। ಗಿಜ್ಝೋ ವಿಯಾತಿ ವಾ ಗಿಜ್ಝಂ, ಕೂಟಂ। ತಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋ,** ಪಬ್ಬತೋ। ಗಿಜ್ಝಸದಿಸಕೂಟೋತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋತಿ ವಾ ಮಜ್ಝೇಪದಲೋಪೀಸಮಾಸೋ ಯಥಾ "ಸಾಕಪತ್ಥವೋ"ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ। ತೇನಾಹ **"ಗಿಜ್ಝಾ"**ತಿಆದಿ।

ತತೋ ಪರಂ ಸಙ್ಖ್ಯೇತಿ ತಿಣ್ಣಂ ಜನಾನಂ ಉಪರಿ ಸಙ್ಖ್ಯೇ ಚತುವಗ್ಗಕರಣೀಯಾದಿಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತತ್ತಾ। **ತಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೀ**ತಿ ಯಥಾಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಚೇತಿಯಗಬ್ಭೇ ಯಮಕಮಹಾದ್ವಾರಂ ವಿವರನ್ತಾ ವಿಯ ತಂ ಪಬ್ಬತಂ ದ್ವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಮಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಿ।

ಕದಾ ಪನೇತೇ ತತ್ಥ ವಸಿಂಸು? ಅತೀತೇ ಕಿರ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ತಥಾಗತೇ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮಕೇ ಏಕಾ ಕುಲಧೀತಾ ಖೇತ್ತಂ ರಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಸಾ ಖೇತ್ತಕುಟಿಯಾ ವೀಹಯೋ ಭಜ್ಜನ್ತಿಯಾ ತತ್ಥ ಮಹಾಕರಞ್ಜಪುಪ್ಫಪ್ಪಮಾಣಾ ಮಹನ್ತಮಹನ್ತಾ ಮನೋಹರಾ ಪಞ್ಚಸತಮತ್ತಾ ಲಾಜಾ ಜಾಯಿಂಸು। ಸಾ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹತಿ ಪದುಮಿನಿಪತ್ತೇ ಠಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಏಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತಸ್ಸಾ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥಂ ಅವಿದೂರೇ ಖೇತ್ತಪಾಳಿಯಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸಾ ಸುಪುಪ್ಫಿತಂ ಮಹನ್ತಂ ಏಕಂ ಪದುಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಲಾಜೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಲಾಜಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ದತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಆನುಭಾವಸಮ್ಪನ್ನೇ ಪಞ್ಚಸತಪುತ್ತೇ ಲಭೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಪುತ್ತಸತಾನಿ ಪತ್ಥೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಪಞ್ಚಸತಾ ಮಿಗಲುದ್ದಕಾ ಸಮ್ಭತಸಮ್ಭಾರಾ ಪರಿಪಕ್ಕಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಾ ತಸ್ಸೇವ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಮಧುರಮಂಸಂ ದತ್ವಾ "ಏತಿಸ್ಸಾ ಪುತ್ತಾ ಭವೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ ಪತ್ಥಯಿಂಸು। ಅತೀತಾಸು ಅನೇಕಾಸು ಜಾತೀಸು ತಸ್ಸಾ ಪುತ್ತಭಾವೇನ ಆಗತತ್ತಾ ತಥಾ ತೇಸಂ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತತೋ ಚುತಾ ಜಾತಸ್ಸರೇ ಪದುಮಗಬ್ಭೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಮೇಕೋ ತಾಪಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ತಸ್ಸಾ ಪದಸಾ ವಿಚರನ್ತಿಯಾ ಪದುದ್ಧಾರೇ ಪದುದ್ಧಾರೇ ಭೂಮಿತೋ ಪದುಮಾನಿ ಉಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಏಕೋ ವನಚರಕೋ ದಿಸ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಅಕಾಸಿ, ತಸ್ಸಾ ಗಬ್ಭೋ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಮಹಾಪದುಮಕುಮಾರೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ವಸಿ, ಸೇಸಾ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಗಬ್ಭಮಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಂಸೇದಜಭಾವೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। "ಓಪಪಾತಿಕಭಾವೇನಾ"ತಿ ಕೇಚಿ। ತೇ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪದುಮಸ್ಸರೇ ಕೀಳನ್ತಾ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಪದುಮೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಖಯವಯಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಯಿಂಸು। ಅಯಂ ತೇಸಂ ಬ್ಯಾಕರಣಗಾಥಾ ಅಹೋಸಿ -

> "ಸರೋರುಹಂ ಪದುಮಪಲಾಸಮತ್ರಜಂ, ಸುಪುಪ್ಫಿತಂ ಭಮರಗಣಾನುಚಿಣ್ಣಂ।
> ಅನಿಚ್ಚತಾಯಂ ವಯತಂ ವಿದಿತ್ವಾ, ಏಕೋ ಚರೇ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಕಪ್ಪೋ"ತಿ॥ -

ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ತೇ ತತ್ಥ ವಸಿಂಸು। ತದಾ ಚಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ **"ಇಸಿಗಿಲೀ"**ತಿ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। **ಇಮೇ ಇಸಯೋ**ತಿ ಇಮೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಇಸೀ। ಸಮಾ ಞಾಯತಿ ಏತಾಯಾತಿ **ಸಮಞ್ಞಾ,** ನಾಮನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಿಣಚ್ಛದನಾ ಕುಟಿಯೋ ಮಜ್ಝೇಪದಲೋಪೀಸಮಾಸಂ ಕತ್ವಾ, ಏಕದೇಸೇ ವಾ ಸಮುದಾಯವೋಹಾರವಸೇನ "ತಿಣಕುಟಿಯೋ"ತಿ ವುತ್ತಾ। "ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿಂಸೂ"ತಿ ವಚನತೋ ವಸ್ಸೂಪಗಮನಾರಹಾ ಸದ್ವಾರಬನ್ಧಾ ಏವ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಆಹ **"ತಿಣಚ್ಛದನಾ ಸದ್ವಾರಬನ್ಧಾ ಕುಟಿಯೋ"**ತಿ। **ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೇನಾ**ತಿ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೇನ। **ನಾಲಕಪಟಿಪದ**ನ್ತಿ "ಮೋನೇಯ್ಯಂ ತೇ ಉಪಞ್ಞಿಸ್ಸ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಸು॰ ನಿ॰ ೭೧೧) ಸತ್ಥಾರಾ ನಾಲಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ದೇಸಿತಂ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಕಿಲೇಸಚಿತ್ತಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಮೋನೇಯ್ಯಪಟಿಪದಂ। ತಂ ಪನ ಪಟಿಪದಂ ಸುತ್ವಾ ನಾಲಕತ್ಥೇರೋ ತೀಸು ಠಾನೇಸು ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಅಹೋಸಿ ದಸ್ಸನೇ ಸವನೇ ಪುಚ್ಛಾಯಾತಿ। ಸೋ ಹಿ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ವನಂ ಪವಿಟ್ಠೋ। ಪುನ "ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಲೋಲಭಾವಂ ನ ಜನೇಸಿ, ಅಯಮಸ್ಸ **ದಸ್ಸನೇ** ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ। ತಥಾ "ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಪುನ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಲೋಲಭಾವಂ ನ ಜನೇಸಿ, ಅಯಮಸ್ಸ **ಸವನೇ** ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ। ತಥಾ "ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಪುನ ಮೋನೇಯ್ಯಪಟಿಪದಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಲೋಲಭಾವಂ ನ ಜನೇಸಿ, ಅಯಮಸ್ಸ **ಪುಚ್ಛಾಯ** ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ।

ಸೋ ಏವಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಸಮಾನೋ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕವನಸಣ್ಡೇ ದ್ವೇ ದಿವಸಾನಿ ನ ವಸಿ, ಏಕರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದ್ವೇ ದಿವಸಾನಿ ನ ನಿಸೀದಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ದ್ವೇ ದಿವಸಾನಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ನ ಪಾವಿಸಿ। ಇತಿ ವನತೋ ವನಂ, ರುಕ್ಖತೋ ರುಕ್ಖಂ, ಗಾಮತೋ ಗಾಮಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತೋ ಅನುರೂಪಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಏಕೋಯೇವ ನಂ ಪೂರೇತಿ। ಇಮಞ್ಹಿ ಮೋನೇಯ್ಯಪಟಿಪದಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ ಪೂರೇನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತೇವ ಮಾಸಾನಿ ಜೀವತಿ, ಮಜ್ಝಿಮಂ ಕತ್ವಾ ಪೂರೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ, ಮುದುಕಂ ಕತ್ವಾ ಪೂರೇನ್ತೋ ಸೋಳಸ ವಸ್ಸಾನಿ। ಅಯಂ ಪನ ಥೇರೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ ಪೂರೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತ ಮಾಸೇ ಠತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಞತ್ವಾ ನಹಾಯಿತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ದಿಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ದಸಬಲಾಭಿಮುಖೋ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಹಿಙ್ಗುಲಕಪಬ್ಬತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಕೋವ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಧಾತುಯೋ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಏವರೂಪಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನಪಿ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಛನ್ನೇ ಸದ್ವಾರಬನ್ಧೇಯೇವ ಠಾನೇ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂ ನಿಸ್ಸಾಯಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನಾಲಕಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನಪೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಛದನಾನನ್ತಿ ತಿಣಪಣ್ಣಇಟ್ಠಕಸಿಲಾಸುಧಾಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಛದನಾನಂ। **"ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬ**ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೪) ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಸ್ಸೂಪಗಮನಂ ಸನ್ಧಾಯೇವ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ, ನ ಆಲಯಕರಣವಸೇನ ಉಪಗಮನಂ ಸನ್ಧಾಯಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಅವಿಸೇಸತ್ತಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ "ನಾಲಕಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನಪೀ"ತಿಆದಿನಾ ಅವಿಸೇಸೇನೇವ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಸೇನಾಸನಿಕಸ್ಸ ನಾವಾದಿಂ ವಿನಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಆಲಯೋ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ನಾವಾಸತ್ಥವಜೇಸುಯೇವ ಹಿ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾವಾಯಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತು"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೩) ಸತಿ ಅಸತಿ ವಾ ಸೇನಾಸನೇ ವಸ್ಸೂಪಗಮನಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಅಯಂ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ತತ್ಥ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಅಸತಿ ಸೇನಾಸನೇ ಆಲಯವಸೇನಪಿ ನಾವಾದೀಸು ಉಪಗಮನಂ ವುತ್ತಂ। **ಅನುಧಮ್ಮತಾ**ತಿ ವತ್ತಂ। **ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾದೀನೀ**ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ವಚ್ಚಕುಟಿಪಸ್ಸಾವಟ್ಠಾನಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಕತಿಕವತ್ತಾನಿ ಚ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ತಿವಿಧಮ್ಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉದ್ದಿಸಥ ಉದ್ದಿಸಾಪೇಥ, ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋಥ, ಪಧಾನಘರೇ ವಸನ್ತಾನಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಂ ಅಕತ್ವಾ ಅನ್ತೋವಿಹಾರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉದ್ದಿಸಥ ಉದ್ದಿಸಾಪೇಥ, ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋಥ, ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಸಮಿದ್ಧಂ ಕರೋಥ, ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಾ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಥ, ಸೋಧೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಥ, ಸೋಧೇತ್ವಾ ನಿಸ್ಸಯಂ ದೇಥ। ಏಕೋಪಿ ಹಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಕಲಂ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಅತ್ತನೋ ಥಾಮೇನ ಯತ್ತಕಾನಿ ಸಕ್ಕೋಥ, ತತ್ತಕಾನಿ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ಸಮಾದಿಯಥ, ಅನ್ತೋವಸ್ಸಂ ನಾಮೇತಂ ಸಕಲದಿವಸಂ ರತ್ತಿಯಾ ಚ ಪಠಮಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇಸು ಅಪ್ಪಮತ್ತೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭಿತಬ್ಬಂ । ಪೋರಾಣಕಮಹಾಥೇರಾಪಿ ಸಬ್ಬಪಲಿಬೋಧೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಏಕಚರಿಯವತ್ತಂ ಪೂರಯಿಂಸು। ಭಸ್ಸೇ ಮತ್ತಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ದಸವತ್ಥುಕಕಥಂ ದಸಅಸುಭದಸಾನುಸ್ಸತಿಅಟ್ಠತಿಂಸಾರಮ್ಮಣಕಥಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಆಗನ್ತುಕಾನಂ ವತ್ತಂ ಕಾತುಂ, ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯೇನ ಗತಾನಂ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಪಿಸುಣಫರುಸವಚನಾನಿ ಮಾ ವದಥ, ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಸೀಲಾನಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಾ ಚತುರಾರಕ್ಖಂ ಅಹಾಪೇನ್ತಾ ಮನಸಿಕಾರಬಹುಲಾ ವಿಹರಥ, ಚೇತಿಯಂ ವಾ ಬೋಧಿಂ ವಾ ವನ್ದನ್ತೇನ ಗನ್ಧಮಾಲಂ ವಾ ಪೂಜೇನ್ತೇನ ಪತ್ತಂ ವಾ ಥವಿಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೇನ ನ ಕಥೇತಬ್ಬಂ, ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಚ್ಚಯಸಂಯುತ್ತಕಥಾ ವಾ ವಿಸಭಾಗಕಥಾ ವಾ ನ ಕಥೇತಬ್ಬಾ, ರಕ್ಖಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಖನ್ಧಕವತ್ತಞ್ಚ ಸೇಖಿಯವತ್ತಞ್ಚ ಪೂರೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ಕತಿಕವತ್ತಾನಿ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ।

“ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಂವುಟ್ಠಾನಂ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪವಾರೇತು”ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೯) ವುಟ್ಠವಸ್ಸಾನಂ ಪವಾರಣಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಇಮಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಪವಾರಣಾದಿವಸಸ್ಸ ಅರುಣುಗ್ಗಮನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಪ್ಪವಾರಿತಾಪಿ “ವುಟ್ಠವಸ್ಸಾ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ “ಇಮಂ ತೇಮಾಸಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪೇಮೀ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೮೪) ವಚನತೋ ಪವಾರಣಾದಿವಸಸ್ಸ ತೇಮಾಸನ್ತೋಗಧತ್ತಾ ತಂ ದಿವಸಂ ಯಾವ ನ ಪವಾರೇನ್ತಿ , ತಾವ ವಸ್ಸಂ ವಸನ್ತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಪಿ ಏಕದೇಸೇನ ಅವುಟ್ಠಮ್ಪಿ ತಂ ದಿವಸಂ ವುಟ್ಠಭಾಗಾಪೇಕ್ಖಾಯ ವುಟ್ಠಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಕತಾಕತಭಾಗಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಸಮುದಾಯೇ ಪವತ್ತಕತಾಕತವೋಹಾರೋ ವಿಯ। ವಿಪ್ಪಕತಞ್ಹಿ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ “ಕತಾಕತ”ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಂವುಟ್ಠಾನಂ ಕಥಿನಂ ಅತ್ಥರಿತು”ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೬) ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾ ಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ “ವುಟ್ಠವಸ್ಸಾ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಕಥಿನತ್ಥಾರೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ **ಪರಿವಾರೇ** “ಕಥಿನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾರಮಾಸೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋತಿ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಮಾಸೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೪೧೨) ವುತ್ತತ್ತಾ। “ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾ”ತಿ ಇದಞ್ಚ ಪುರಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸೂಪಗತಾನಂ ಸಭಾವದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೇನ ಅಪ್ಪವಾರಿತಾಪಿ “ವುಟ್ಠವಸ್ಸಾ”ಇಚ್ಚೇವ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

“ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಆಪುಚ್ಛನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಸಚೇ ಇಮಂ ಕುಟಿ”**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಪಟಿಜಗ್ಗನಕಂ ವಾ ನ ಲಭತೀತಿ** ವಿಹಾರಪಚ್ಚನ್ತೇ ಕತೇ ಪಟಿಜಗ್ಗನಕಂ ನ ಲಭತಿ। ತೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಂಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅದ್ಧಾನಗಮನೇ ಚಾರಿಕಾವೋಹಾರೋ ಸಾಸನೇ ನಿರುಳ್ಹೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಯಂ ಚಾರಿಕಾ ನಾಮ ಮಹಾಜನಸಙ್ಗಹತ್ಥಂ ಬುದ್ಧಾನಂಯೇವ ಲಬ್ಭತಿ, ಬುದ್ಧೇ ಉಪಾದಾಯ ಪನ ರುಳ್ಹೀಸದ್ದವಸೇನ ಸಾವಕಾನಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಕಿಲಞ್ಜಾದೀಹಿ ಕತಬೀಜನೀನಮ್ಪಿ ತಾಲವಣ್ಟವೋಹಾರೋ ವಿಯ। **ಸಙ್ಗೋಪೇತ್ವಾತಿ** ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ। ಇದಾನಿ ತಮೇವ ಸಙ್ಗೋಪನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಯಥಾ ಚ ಠಪಿತ”**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ನ ಓವಸ್ಸೀಯತೀತಿ **ಅನೋವಸ್ಸಕಂ,** ಕಮ್ಮನಿ ಅಕ-ಸದ್ದೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಯಥಾ ಚ ಠಪಿತಂ ನ ಓವಸ್ಸೀಯತಿ ನ ತೇಮೀಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನವಯೋತಿ ಏತ್ಥ **ವಯೋತಿ** ಹಾನಿ “ಆಯವಯೋ”ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। ನತ್ಥಿ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸಿಪ್ಪೇ ವಯೋ ಊನತಾತಿ **ಅವಯೋತಿ** ಆಹ **“ಅನೂನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಿಪ್ಪೋ”**ತಿ। ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ **ಆಚರಿಯಕನ್ತಿ** ಆಹ **“ಆಚರಿಯಕಮ್ಮೇ”**ತಿ। **ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟೋ** ದ್ವಾರಬಾಹಾ, ಕಟ್ಠಕಮ್ಮಂ **ಥಮ್ಭಾದಿ। ತೇಲತಮ್ಬಮತ್ತಿಕಾಯಾತಿ** ತೇಲಮಿಸ್ಸತಮ್ಬಮತ್ತಿಕಾಯ।

೮೫. ಕುಟಿಕಾಯ ಕರಣಭಾವನ್ತಿ ಕುಟಿಯಾ ಕತಭಾವಂ। ಸದ್ದಸತ್ಥವಿದೂಹಿ ಕಿಂ-ಸದ್ದಯೋಗೇ ಅನಾಗತವಚನಸ್ಸ ಇಚ್ಛಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **“ತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಂ ಸದ್ದಸತ್ಥತೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ। **ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಭಾಗನ್ತಿ** ಮೇತ್ತಾಝಾನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಭೂತಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಹಿತಫರಣಮತ್ತಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ನನು ಅನುದ್ದಯಾ-ಸದ್ದೋ ಕರುಣಾಯ ಪವತ್ತತೀತಿ? ಸಚ್ಚಮೇತಂ, ಅಯಂ ಪನ ಅನುದ್ದಯಾಸದ್ದೋ ಅನುರಕ್ಖಣಮತ್ಥಂ ಅನ್ತೋನೀತಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಮೇತ್ತಾಯ ಕರುಣಾಯ ಚ ಪವತ್ತತೀತಿ ಇಧ ಮೇತ್ತಾಯ ಪವತ್ತಮಾನೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಸುವುತ್ತಮೇತಂ “ಏತೇನ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತೀ”ತಿ। **ಕರುಣಾಪುಬ್ಬಭಾಗನ್ತಿ** ಕರುಣಾಝಾನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಭೂತಂ ಸತ್ತೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಮತ್ತಂ। **ಚಿಕ್ಖಲ್ಲಂ** ಮತ್ತಿಕಾ, ತಸ್ಸ **ಮದ್ದನಂ** ಉದಕಂ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಾದೀಹಿ ಪರಿಮದ್ದನಂ। **ಮೇತ್ತಾಕರುಣಾನನ್ತಿ** ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಮೇತ್ತಾಕರುಣಾನಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಥೇರೇನ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಾ ಪಾಣಾ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ನ ಬ್ಯಾಬಾಧಿತಾ, ತಥಾಪಿ ಕರುಣಾಯ ಅಭಾವೇನ “ಏವಂ ಕತೇ ಇಮೇ ಪಾಣಾ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕತತ್ತಾ ಥೇರಂ ವಿಗರಹಿ। ಜನಾನಂ ಸಮೂಹೋ **ಜನತಾತಿ** ಆಹ **“ಪಚ್ಛಿಮೋ ಜನಸಮೂಹೋ”**ತಿ। **ಪಾತಬ್ಯಭಾವನ್ತಿ** ವಿನಾಸೇತಬ್ಬತಂ। **ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಕರೋನ್ತಾನನ್ತಿ** ಥೇರೇನ ಅಕತೇಪಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಪರೇಹಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಇಮಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿನ್ತಿ** ಇಮಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅನುಗಮನಂ। **ಘಂಸಿತಬ್ಬೇತಿ** ಘಟ್ಟಯಿತಬ್ಬೇ, ವಿನಾಸಿತಬ್ಬೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವಂ ಮಞ್ಞೇತಿ** ಯಥಾ ಥೇರೇನ ಕತಂ, ಏವಂ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ। “ಮಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ಪಾಣೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜೀ”ತಿ ವಚನತೋ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಟ್ಠಕಪಚನಪತ್ತಪಚನಕುಟಿಕರಣವಿಹಾರಕಾರಾಪನವಿಹಾರಸಮ್ಮಜ್ಜನಪಟಗ್ಗಿದಾನಕೂಪಪೋಕ್ಖರಣೀಖಣಾಪನಾದೀಸು ಯತ್ಥ “ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಾನಂ ಪಾಣಾನಂ ವಿಹಿಂಸಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಜಾನಾತಿ, ತೇನ ತಾದಿಸೇ ಪದೇಸೇ ಕಪ್ಪಿಯವಚನಂ ವತ್ವಾಪಿ ನ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತಮೇವ ಆಪತ್ತಿನ್ತಿ ಪಥವೀಖಣನಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾದೀಸು ವುತ್ತಪಾಚಿತ್ತಿಯಾದಿಆಪತ್ತಿಂ। **ಆದಿಕಮ್ಮಿಕತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಕುಟಿಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ** “ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯಾ ಕುಟಿಕಾ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಯೋ ಕರೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿ ವುತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ। ಯದಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಿಯಾ, ನ ಭಗವಾ ತಂ ಕುಟಿಕಂ ಭಿನ್ದಾಪೇಯ್ಯಾತಿ ಆಹ - **“ಕತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸನ್ತಾನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ”**ತಿ। **ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ಮಿಸ್ಸಾ ಹೋತೂತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ ಮತ್ತಿಕಾ ಉಪರಿ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಾತಿಆದಿನಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಮಿಸ್ಸಾ ಹೋತು। **ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಸಙ್ಖೇಪೇನಾತಿ** ಏತ್ಥ ಗಿಞ್ಜಕಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಇಟ್ಠಕಾ, ಗಿಞ್ಜಕಾಹಿ ಏವ ಕತೋ ಆವಸಥೋ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೋ। ಇಟ್ಠಕಾಮಯಸ್ಸ ಆವಸಥಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಂ ಕಿರ ಆವಸಥಂ ಯಥಾ ಸುಧಾಪರಿಕಮ್ಮೇನ ಪಯೋಜನಂ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಏವ ಚಿನಿತ್ವಾ ಛಾದೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತುಲಾದಣ್ಡಕವಾಟಫಲಕಾನಿ ಪನ ದಾರುಮಯಾನೇವ। **ವಿಕಿರನ್ತಾತಿ** ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಕರೋನ್ತಾ।

ಕಿಸ್ಸಾತಿ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ। **ವಯಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೀತಿ** ದ್ವಾರಕವಾಟಾದಿಅಭಿಸಙ್ಖರಣಾದೀಸು ಕತವಯಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ ಏವ ತಿತ್ಥಿಯವತಾನುರೂಪತ್ತಾ **ತಿತ್ಥಿಯಧಜೋ।** ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಕಾರಣೇಸು ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತಕಾರಣದ್ವಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಅಪರಾನಿಪಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತಕಾರಣಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **“ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಕಾರಣಾನಿ ವುತ್ತಾನೀ”**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಸತ್ತಾನುದ್ದಯಾಯಾತಿ** ತಾದಿಸಾಯ ಕುಟಿಕಾಯ ಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ವಿನಸ್ಸಮಾನಸತ್ತೇಸು ಅನುದ್ದಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯಾ ಕುಟಿ ಸುಕರಾ ಭಿನ್ದಿತುಂ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಠಪಿತಂ ಪತ್ತಚೀವರಾದಿ ಅಗುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಚೋರಾದೀಹಿ ಅವಹರಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **“ಪತ್ತಚೀವರಗುತ್ತತ್ಥಾಯಾ”**ತಿ। **ಸೇನಾಸನಬಾಹುಲ್ಲಪಟಿಸೇಧನತ್ಥಾಯಾತಿ** ಸೇನಾಸನಾನಂ ಬಹುಭಾವನಿಸೇಧನತ್ಥಾಯ, ತಾದಿಸಸ್ಸ ವಾ ಸೇನಾಸನಸ್ಸ ಅಭಿಸಙ್ಖರಣೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾದೀನಿ ಸೇಸಕಮ್ಮಾನಿ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಬ್ಯಾವಟತಾನಿಸೇಧನತ್ಥಂ। **ಅನುಪವಜ್ಜೋತಿ** ದೋಸಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ।

ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯವಣ್ಣನಾ

ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೇಸು **ತಞ್ಚ ಖೋ…ಪೇ॰… ನ ವಣ್ಣಮಟ್ಠತ್ಥಾಯಾತಿ** ಇದಂ ಛತ್ತದಣ್ಡಗ್ಗಾಹಕಸಲಾಕಪಞ್ಜರವಿನನ್ಧನಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ** ಛತ್ತದಣ್ಡೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಆರಗ್ಗೇನಾತಿ** ನಿಖಾದನಮುಖೇನ। **ಘಟಕಮ್ಪಿ ವಾಳರೂಪಮ್ಪಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಧಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಸಚೇ ತಾದಿಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಛತ್ತಂ ಲಭತಿ, ಘಟಕಮ್ಪಿ ವಾಳರೂಪಮ್ಪಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ। **ಸುತ್ತಕೇನ ವಾ ದಣ್ಡೋ ವೇಠೇತಬ್ಬೋತಿ** ಯಥಾ ಛತ್ತದಣ್ಡೇ ಲೇಖಾ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಥಾ ವೇಠೇತಬ್ಬೋ। **ದಣ್ಡಬುನ್ದೇತಿ** ದಣ್ಡಮೂಲೇ, ಛತ್ತದಣ್ಡಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛತ್ತಮಣ್ಡಲಿಕನ್ತಿ** ಛತ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಖುದ್ದಕಮಣ್ಡಲಂ। **ಉಕ್ಕಿರಿತ್ವಾತಿ** ಉಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। **ಸಾ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಯದಿಪಿ ರಜ್ಜುಕೇಹಿ ನ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ಬನ್ಧಿತುಂ ಪನ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ।

ನಾನಾಸುತ್ತಕೇಹೀತಿ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಸುತ್ತೇಹಿ। ಇದಞ್ಚ ತಥಾ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಕರಣಪ್ಪಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಏಕವಣ್ಣಸುತ್ತಕೇನಪಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಸಿಬ್ಬಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **ಪಟ್ಟಮುಖೇತಿ** ಪಟ್ಟಕೋಟಿಯಂ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಟ್ಟಾನಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟಿತಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಯನ್ತೇತಿ** ಚೀವರಪರಿಯನ್ತೇ। ಚೀವರಅನುವಾತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ವೇಣಿನ್ತಿ** ವರಕಸೀಸಾಕಾರೇನ ಸಿಬ್ಬನಂ। **ಸಙ್ಖಲಿಕನ್ತಿ** ಬಿಳಾಲಬನ್ಧನಾಕಾರೇನ ಸಿಬ್ಬನಂ। “ವೇಣಿಂ ಸಙ್ಖಲಿಕ”ನ್ತಿ ಚೇತ್ಥ ಉಪಯೋಗವಚನಂ “ಕರೋನ್ತೀ”ತಿ ಕರಣಕಿರಿಯಾಪೇಕ್ಖಂ। **ಅಗ್ಘಿಯಗಯಮುಗ್ಗರಾದೀನೀತಿ** ಏತ್ಥ **ಅಗ್ಘಿಯಂ** ನಾಮ ಚೇತಿಯಸಣ್ಠಾನೇನ ಸಿಬ್ಬನಂ, ಮೂಲೇ ತನುಕಂ ಅಗ್ಗೇ ಮಹನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಗದಾಕಾರೇನ ಸಿಬ್ಬನಂ **ಗಯಾ,** ಮೂಲೇ ಚ ಅಗ್ಗೇ ಚ ಏಕಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಮುಗ್ಗರಾಕಾರೇನ ಸಿಬ್ಬನಂ **ಮುಗ್ಗರೋ। ಕಕ್ಕಟಕ್ಖೀನಿ ಉಕ್ಕಿರನ್ತೀತಿ** ಗಣ್ಠಿಕಪಟ್ಟಪಾಸಕಪಟ್ಟಾನಂ ಅನ್ತೇ ಪಾಳಿಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಕಕ್ಕಟಕಾನಂ ಅಕ್ಖಿಸಣ್ಠಾನಂ ಉಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ಕರೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **“ಕೋಣಸುತ್ತಪಿಳಕಾತಿ** ಗಣ್ಠಿಕಪಾಸಕಪಟ್ಟಾನಂ ಕೋಣೇಹಿ

ನೀಹಟಸುತ್ತಾನಂ ಕೋಟಿಯೋ"ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಕಥಂ ಪನ ತಾ ಪಿಳಕಾ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯರೂಪಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ? ಕೋಣೇಹಿ ನೀಹಟಸುತ್ತಾನಂ ಅನ್ತೇಸು ಏಕವಾರಂ ಗಣ್ಠಿಕಕರಣೇನ ವಾ ಪುನ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಸಿಬ್ಬನೇನ ವಾ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಸಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಸುತ್ತಕೋಟಿಯೋ ರಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ। **ಧಮ್ಮಸಿರಿತ್ಥೇರೇನ** ಪನ -

"ಕೋಣಸುತ್ತಾ ಚ ಪಿಳಕಾ, ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾವ ಕಪ್ಪರೇ"ತಿ -

ವುತ್ತಂ। ತಥಾ **ಆಚರಿಯಬುದ್ಧದತ್ತತ್ಥೇರೇನ**ಪಿ -

"ಸುತ್ತಾ ಚ ಪಿಳಕಾ ತತ್ಥ, ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾವ ದೀಪಿತಾ"ತಿ -

ವುತ್ತಂ । ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಮತೇನ ಕೋಣಸುತ್ತಾ ಚ ಪಿಳಕಾ ಚ ಕೋಣಸುತ್ತಪಿಳಕಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಮಣಿನಾತಿ ಮಸಾರಗಲ್ಲಾದಿಪಾಸಾಣೇನ। **ನ ಘಟ್ಟೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ನ ಘಂಸಿತಬ್ಬಂ, ಅಂಸಬದ್ಧಕಕಾಯಬನ್ಧನಾನಿ ಪನ ಸಙ್ಖಾದೀಹಿ ಘಂಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಪಾಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ರಜನಕಾಲೇ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ನೇಸಕಾಲೇ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। **ಗಣ್ಠಿಕೇ**ತಿ ದನ್ತಮಯಾದಿಗಣ್ಠಿಕೇ। **ಪಿಳಕಾ**ತಿ ಬಿನ್ದುಂ ಬಿನ್ದುಂ ಕತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಪಿಳಕಾ।

"ತೇಲವಣ್ಣೋತಿ ಸಮಣಸಾರುಪ್ಪವಣ್ಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಮಣಿವಣ್ಣಂ ಪನ ಪತ್ತಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪತ್ತಮಣ್ಡಲೇ**ತಿ ತಿಪುಸೀಸಾದಿಮಯೇ ಪತ್ತಮಣ್ಡಲೇ। "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ರಾನಿ ಪತ್ತಮಣ್ಡಲಾನಿ ಧಾರೇತಬ್ಬಾನಿ ರೂಪಕಾಕಿಣ್ಣಾನಿ ಭಿತ್ತಿಕಮ್ಮಕತಾನೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೫೩) ವುತ್ತತ್ತಾ **"ಭಿತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಕರದನ್ತಕಂ ಛಿನ್ದಿತು"ನ್ತಿ ವಚನತೋ **"ಮಕರದನ್ತಕಂ ಪನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಮಕರಮುಖನ್ತಿ ಮಕರಮುಖಸಣ್ಠಾನಂ। **ದೇಡ್ಡುಭಸೀಸ**ನ್ತಿ ಉದಕಸಪ್ಪಸೀಸಸಣ್ಠಾನಂ। **ಅಚ್ಛೀನೀ**ತಿ ಕುಞ್ಜರಚ್ಛಿಸಣ್ಠಾನಾನಿ। **ರಜ್ಜುಕಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಏಕಮೇವ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ರಜ್ಜುಕಂ ಬನ್ಧನ್ತೇನ ಏಕಗುಣಮೇವ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಮಜ್ಝೇ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ದಿಗುಣಂ ಪನ ಅಕತ್ವಾ ಏಕರಜ್ಜುಕಮೇವ ಸತವಾರಮ್ಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಏಕಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಏಕಗುಣಮ್ಪಿ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ...ಪೇ॰.. ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಇದಂ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ದಸಾ ಸನ್ಧಾಯ। ಈದಿಸಞ್ಹಿ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನೇವ **ಆಚರಿಯಬುದ್ಧದತ್ತತ್ಥೇರೇನ** ವುತ್ತಂ -

"ಏಕರಜ್ಜುಮಯಂ ವುತ್ತಂ, ಮುನಿನಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ।
ಪಞ್ಚಪಾಮಙ್ಗಸಣ್ಠಾನಂ, ಏಕಮ್ಪಿ ಚ ನ ವಟ್ಟತಿ॥

"ರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ, ಬಹೂ ಏಕಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ।
ನಿರನ್ತರಞ್ಹಿ ವೇಠೇತ್ವಾ, ಕತಂ ವಟ್ಟತಿ ಬನ್ಧಿತು"ನ್ತಿ॥

ಮುರಜಂ ಪನ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ನ ವಟ್ಟತಿ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಚ್ಚಾವಚಾನಿ ಕಾಯಬನ್ಧನಾನಿ ಧಾರೇತಬ್ಬಾನಿ ಕಲಾಬುಕಂ ದೇಡ್ಡುಭಕಂ ಮುರಜಂ ಮದ್ದವೀಣಂ, ಯೋ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೭೮) ವುತ್ತತ್ತಾ। ಕಿಂ ಪನ ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಏಕೇನ ನಿರನ್ತರಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತಂ ಮುರಜಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ? ಆಮ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ಮುರಜಞ್ಹಿ ನಾಮ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಸುತ್ತೇಹಿ ಮುರಜವಟ್ಟಿಸಣ್ಠಾನಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಮುರಜನ್ತಿ ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಏಕಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ ಕತರಜ್ಜೂ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಚೇತಂ ಮುರಜಂ ಸಿಯಾ, "ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಏಕೇನ ನಿರನ್ತರಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತಂ ಬಹುರಜ್ಜುಕ"ನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, "ತಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಇದಂ ವಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ। ಮುರಜಂ ಪನ ಪಾಮಙ್ಗಸಣ್ಠಾನಞ್ಚ ದಸಾಸು ವಟ್ಟತಿ "ಕಾಯಬನ್ಧನಸ್ಸ ದಸಾ ಜೀರನ್ತಿ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುರಜಂ ಮದ್ದವೀಣ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೭೮) ವುತ್ತತ್ತಾ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುರಜಂ ಮದ್ದವೀಣನ್ತಿ ಇದಂ ದಸಾಸುಯೇವ ಅನುಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ।

ಕಾಯಬನ್ಧನವಿಧೇತಿ "ಕಾಯಬನ್ಧನಸ್ಸ ಪವನನ್ತೋ ಜೀರತಿ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಧ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಸ್ಸ ಪಾಸನ್ತೇ ದಸಾಮೂಲೇ ತಸ್ಸ ಥಿರಭಾವತ್ಥಂ ಕತ್ತಬ್ಬೇ ದನ್ತವಿಸಾಣಾದಿಮಯೇ ವಿಧೇ। **"ಅಟ್ಠ ಮಙ್ಗಲಾನಿ** ನಾಮ ಸಙ್ಖೋ ಚಕ್ಕಂ ಪುಣ್ಣಕುಮ್ಭೋ ಗಯಾ ಸಿರೀವಚ್ಛೋ ಅಙ್ಕುಸೋ ಧಜಂ ಸೋವತ್ಥಿಕ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪರಿಚ್ಛೇದಲೇಖಾಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಉಭೋಸು ಕೋಟೀಸು ಕಾತಬ್ಬಪರಿಚ್ಛೇದರಾಜಿಮತ್ತಂ। "ಉಜುಕಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚತುರಸ್ಸಾದಿವಙ್ಕಗತಿಕಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। "ಛತ್ತದಣ್ಡಧಮ್ಮಕರಣಅಞ್ಜನನಾಳಿಕಾ ನಾನಾವಣ್ಣಲೇಖಾಪಅಕಮ್ಮಕತಾ ನ ವಟ್ಟನ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಆರಕಣ್ಟಕೇತಿ ಪೋತ್ಥಕಾದಿಅಭಿಸಙ್ಖರಣತ್ಥಂ ಕತೇ ದೀಘಮುಖಸತ್ಥಕೇ। **ವಟ್ಟಮಣಿಕ**ನ್ತಿ ವಟ್ಟಂ ಕತ್ವಾ ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಪುಬ್ಬುಳಂ। **ಅಞ್ಞಂ ವಾ ವಣ್ಣಮಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಿಳಕಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಮಣಿಕ**ನ್ತಿ ಏಕಾವಟ್ಟಮಣಿ। **ಪಿಳಕ**ನ್ತಿ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಕಾ ಮುತ್ತರಾಜಿಸದಿಸಾ ಬಹುವಟ್ಟಲೇಖಾ। "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಕಾರೇ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಲೇಖನಿಯಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ವಲಿತಕ**ನ್ತಿ ಮಜ್ಝೇ ವಲಿಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ। **ಮಣ್ಡಲಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಉತ್ತರಾರಣಿಯಾ ಪವೇಸನತ್ಥಂ ಆಹಟಮಣ್ಡಲಂ ಹೋತಿ।

ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏತ್ಥ ದನ್ತಕಟ್ಠಚ್ಛೇದನವಾಸಿಯೇವ ವುತ್ತಾ, ಮಹಾವಾಸಿಯಮ್ಪಿ ಪನ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಉಜುಕಮೇವ ಬನ್ಧಿತುನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। "ಉಭೋಸು ವಾ ಪಸ್ಸೇಸು ಏಕಪಸ್ಸೇವಾ"ತಿ ವಚನಸೇಸೋ। ಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಕೋಟಿಯಂ ಕತಅಯೋವಲಯಾನಿಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ಯೇಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಙ್ಘಟ್ಟನೇನ ಸದ್ದೋ ನಿಚ್ಛರತಿ।

ಆಮಣ್ಡಸಾರಕೇತಿ ಆಮಲಕೇಹಿ ಕತಭಾಜನೇ। **ಭೂಮತ್ಥರಣೇ**ತಿ ಚಿತ್ತಕಟಸಾರಕಚಿತ್ತತ್ಥರಣಾದಿಕೇ ಪರಿಕಮ್ಮಕತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬಅತ್ಥರಣೇ। **ಪಾನೀಯಘಟೇ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕುಣ್ಡಿಕಸರಕೇಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಬೀಜನೇ**ತಿ ಚತುರಸ್ಸಬೀಜನೇ। **ಸಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇಸು ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀಸು ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ವಿನಾ ಸಬ್ಬಂ ಮಾಲಾಕಮ್ಮಲತಾಕಮ್ಮಾದಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಟ್ಟತಿ। **ಸೇನಾಸನೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಟಿಸೇಧೇತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿರುದ್ಧಸೇನಾಸನಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರೇಸು ಪಟಿಸೇಧೇತಬ್ಬಂ ನಾಮ ಕಿಞ್ಚಿ ನತ್ಥಿ, ವಿರುದ್ಧಸೇನಾಸನಂ ಪನ ಸಯಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬನ್ತಿ। **ಅಞ್ಞೇಸ**ನ್ತಿ ಸೀಮಸಾಮಿನೋ ವುತ್ತಾ। **ರಾಜವಲ್ಲಭಾ** ಪರನಿಕಾಯಿಕಾಪಿ ಏಕನಿಕಾಯಿಕಾಪಿ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಕರಾ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ರಾಜಕುಲೂಪಗಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ತೇಸಂ ಲಜ್ಜಿಪರಿಸಾ**ತಿ ತೇಸಂ ಸೀಮಸಾಮಿಕಾನಂ ಪಕ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ ಅನುಬಲಂ ದಾತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ಲಜ್ಜಿಪರಿಸಾ। **ಸುಕತಮೇವಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸನ್ತಕೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಮಾಯ ಅನ್ತೋವುತ್ತವಿಧಿನಾ ಕತಂ ಸುಕತಮೇವ।

ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮೯. **ದೇವೇನ ಗಹಿತದಾರೂನೀ**ತಿ ರಞ್ಞಾ ಪರಿಗ್ಗಹಿತದಾರೂನಿ, ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಕಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತೋ**ತಿ ಖುದ್ದಕಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಖಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತೋ।

೯೭. ಕುಲಭೋಗಇಸ್ಸರಿಯಾದೀಹಿ ಮಹತೀ ಮತ್ತಾ ಪಮಾಣಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಮಹಾಮತ್ತೋ**। ತೇನಾಹ - **"ಮಹತಿಯಾ ಇಸ್ಸರಿಯಮತ್ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ"**ತಿ।

೮೮. **ಅವಜ್ಝಾಯನ್ತೀತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ ಕತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ, ಚಿನ್ತೇನ್ತಿ ವಾ। ತೇನಾಹ **"ಅವಜಾನನ್ತಾ"**ತಿಆದಿ। **ಲಾಮಕತೋ ವಾ ಚಿನ್ತೇನ್ತೀತಿ** ನಿಹೀನತೋ ಚಿನ್ತೇನ್ತಿ। **ಕಥೇನ್ತೀತಿ** "ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ಕಿಂ ನಾಮೇತ"ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಥೇನ್ತಿ।

ಕಥಂ ಪನೇತ್ಥ "ದಾರೂನೀ"ತಿ ಬಹುವಚನಂ "ಅದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಏಕವಚನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಮುಪಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ - **"ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಯಂ ಉಜ್ಝಾಯನತ್ಥೋ"**ತಿಆದಿ। ಉಜ್ಝಾಯನಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಾದಾನವಿಸಯತ್ತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಉಜ್ಝಾಯನತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತಂ। ಸತಿಪಿ ಪನೇತ್ಥ ಗೋಪಕೇನ ದಿನ್ನದಾರೂನಂ ಗಹಣೇ ಉಜುಕಂ ಅವತ್ವಾ ಲೇಸೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ಥೇರೋ "ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯೀ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ವಚನಭೇದೇತಿ** ಏಕವಚನಬಹುವಚನಾನಂ ಭೇದೇ।

ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಪರಿಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನೀಆದಿಸಬ್ಬಾವಯವವನ್ತಂ ಪರಿಸಂ। ಸಬ್ಬಾ ಚತುಪರಿಸಸಙ್ಖಾತಾ ಪಜಾ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೀತಿ **ಸಬ್ಬಾವನ್ತಾ,** ಪರಿಸಾ। ಸೇನಾ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸೇನಿಕೋ, ಸೇನಿಕೋ ಏವ **ಸೇನಿಯೋ। ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ಬಿಮ್ಬೀತಿ** ಸುವಣ್ಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಾರಸುವಣ್ಣಸದಿಸವಣ್ಣತಾಯ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಚತುತ್ಥೋ ಭಾಗೋ ಪಾದೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ** ಇಮಿನಾವ ಸಬ್ಬಜನಪದೇಸು ಕಹಾಪಣಸ್ಸ ವೀಸತಿಮೋ ಭಾಗೋ ಮಾಸಕೋತಿ ಇದಞ್ಚ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಪೋರಾಣಸತ್ಥಾನುರೂಪಂ** ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಾದಿತಾ **ನೀಲಕಹಾಪಣಾತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ರುದ್ರದಾಮೇನ ಉಪ್ಪಾದಿತೋ **ರುದ್ರದಾಮಕೋ।** ಸೋ ಕಿರ ನೀಲಕಹಾಪಣಸ್ಸ ತಿಭಾಗಂ ಅಗ್ಘತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ನೀಲಕಹಾಪಣಾ ನ ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ನೀಲಕಹಾಪಣಾನಂ ವಳಞ್ಜನಟ್ಠಾನೇ ಚ ಅವಳಞ್ಜನಟ್ಠಾನೇ ಚ ಸಮಾನಅಗ್ಘವಸೇನ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಭಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನೀಲಕಹಾಪಣವಸೇನೇವ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ವದನ್ತಿ।

ಧನಿಯವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತಸ್ಸತ್ಥೋ...ಪೇ... ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ಇಮಿನಾ "ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಏವಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತಿ ಚ, ಇದಞ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ಥು ಉದಪಾದೀ"ತಿ ಏವಂ **ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾಯಂ** (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೯) ವುತ್ತನಯೇನ ತಸ್ಸತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಇದಾನಿ ಯಂ ತಂ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ಥು ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ 'ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನಾ'ತಿಆದಿಮಾಹಾ"ತಿ ಏವಂ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಸಮ್ಬನ್ಧೋ ಚ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೯೦-೯೧. ರಜಕಾ ಅತ್ಥರನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ರಜಕತ್ಥರಣಂ,** ರಜಕತ್ಥರಣನ್ತಿ ರಜಕತಿತ್ಥಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ **"ರಜಕತಿತ್ಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ"**ತಿ। ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ **"ತಞ್ಹೀ"**ತಿಆದಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೯೨. "ಅಭಿನವನಿವಿಟ್ಠೋ ಏಕಕುಟಿಕಾದಿಗಾಮೋ ಯಾವ ಮನುಸ್ಸಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಾಸಂ ನ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ತಾವ ಗಾಮಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾಪುಚ್ಛಾದಿಕಿಚ್ಚಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ। **ಯಕ್ಖಪರಿಗ್ಗಹಭೂತೋತಿ** ಸಉಪದ್ದವವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಯಕ್ಖನಗರಾದಿಂ ವಾ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯಕ್ಖನಗರಮ್ಪಿ ಆಪಣಾದೀಸು ದಿಸ್ಸಮಾನೇಸು ಗಾಮಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅದಿಸ್ಸಮಾನೇಸು ನ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಕ್ಖನಗರಮ್ಪಿ ಪವಿಸನ್ತೇನ ಆಪಣಾದೀಸು ದಿಸ್ಸಮಾನೇಸು ಸಬ್ಬಂ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನವತ್ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಅದಿಸ್ಸಮಾನೇಸು ನ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪುನಪಿ ಆಗನ್ತುಕಾಮಾತಿ** ಇಮಿನಾ ತೇಸಂ ತತ್ಥ ಸಾಪೇಕ್ಖಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯತೋ ಪನ ನಿರಪೇಕ್ಖಾವ ಹುತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಸೋ ಗಾಮಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾಪುಚ್ಛಾದಿಕಿಚ್ಚಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ।

ನನು ಚ "ಗಾಮಾ ವಾ ಅರಞ್ಞಾ ವಾ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಮಾತಿಕಾಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಗಾಮಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಮೇವ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾತಿಆದಿ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ - **"ಗಾಮೂಪಚಾರೋತಿಆದಿ ಅರಞ್ಞಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತ"**ನ್ತಿ। ಗಾಮೂಪಚಾರೇ ಹಿ ದಸ್ಸಿತೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಾಮಞ್ಚ ಗಾಮೂಪಚಾರಞ್ಚ ಅವಸೇಸಂ ಅರಞ್ಞಂ ನಾಮಾತಿ ಅರಞ್ಞಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಸಕ್ಕಾ ದಸ್ಸೇತುಂ, ಇದಞ್ಚ ಗಾಮಗಾಮೂಪಚಾರೇ ಅಸಙ್ಕರತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ಮಾತಿಕಾಯಂ ಪನ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಾಮೂಪಚಾರೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ಹಿ ಲೋಕೇ ಗಾಮಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಮಾತಿಕಾಯ ಅನವಸೇಸಅವಹರಣಟ್ಠಾನಪರಿಗ್ಗಹೋ ಸಿದ್ಧೋ ಹೋತಿ। **ಇನ್ದಖೀಲೇತಿ** ಉಮ್ಮಾರೇ। **ಅರಞ್ಞಸಙ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ** "ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಇನ್ದಖೀಲಾ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅರಞ್ಞ"ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೨೯) ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ವೇಮಜ್ಝಮೇವ ಇನ್ದಖೀಲೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ** ಇನ್ದಖೀಲಟ್ಠಾನಿಯತ್ತಾ ಅಸತಿಪಿ ಇನ್ದಖೀಲೇ ವೇಮಜ್ಝಮೇವ ತಥಾ ವುಚ್ಚತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ದ್ವಾರಬಾಹಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ವತಿಯಾ ವಾ ಪಾಕಾರಸ್ಸ ವಾ ಕೋಟಿವೇಮಜ್ಝಮೇವ ಇನ್ದಖೀಲಟ್ಠಾನಿಯತ್ತಾ "ಇನ್ದಖೀಲೋ"ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಉದ್ದಾಪೇನ್ತೋತಿ** ಪಲಾಪೇನ್ತೋ। **ಉರಿತ್ವಾತಿ** ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ।

ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸಾತಿ ಥಾಮಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ। ಇಮಿನಾ ಪನ ವಚನೇನ ಸುಪ್ಪಮುಸಲಪಾತೋಪಿ ಬಲದಸ್ಸನವಸೇನೇವ ಕತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಞ್ಚ** ಘರೂಪಚಾರೋ ಗಾಮೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ "ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ ಗಾಮೂಪಚಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ದ್ವಾರೇತಿ** ನಿಬ್ಬಕೋಸಸ್ಸ ಉದಕಪತನಟ್ಠಾನತೋ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅನ್ತೋಗೇಹೇತಿ** ಚ ಪಮುಖಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕತಪರಿಕ್ಖೇಪೋತಿ** ಇಮಿನಾವ ಘರಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ ತತ್ತಕೋ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಘರೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಘರಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ ಗೋರೂಪಾನಂ ಪವೇಸನನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಪಾಕಾರವತಿಆದೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಕತೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಸೋವ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಘರೂಪಚಾರೋ, ಸುಪ್ಪಪಾತಾದಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಪನ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಘರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ । **ಇದಮೇತ್ಥ ಪಮಾಣನ್ತಿ** ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀಸು ಗಾಮಗಾಮೂಪಚಾರಾನಂ ಅಸಙ್ಕರತೋ ವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬತ್ತಾ। **ಕುರುನ್ದೀಆದೀಸು** ವುತ್ತನಯೇನ ಹಿ ಘರೂಪಚಾರಸ್ಸ ಗಾಮೋತಿ ಆಪನ್ನತ್ತಾ ಘರಘರೂಪಚಾರಗಾಮಗಾಮೂಪಚಾರಾನಂ ಸಙ್ಕರೋ ಸಿಯಾ। **ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸೇವ ವಾದಸ್ಸ ಪಮಾಣಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ । ಕೇಚಿ ಪನ "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಕ್ಖಮಾನವಾದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಸೇಸಮ್ಪೀತಿ ಗಾಮೂಪಚಾರಲಕ್ಖಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ತತ್ರಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೂಪಚಾರಗ್ಗಹಣೇ। **ತಸ್ಸ ಗಾಮಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ** ತಸ್ಸ ಅಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಗಾಮಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದಸ್ಸೇತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯದಿ ಏವಂ "ಗಾಮೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಪದಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ "ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ"ತಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ? "ಗಾಮೋ ನಾಮಾತಿ ಇಧ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ಅಧಿಕಾರವಸೇನ ಲಬ್ಭತಿಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ ಭಣನ್ತಿ "ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾತಿ ಇಮಿನಾವ ಗಾಮಸ್ಸ ಚ ಗಾಮೂಪಚಾರಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಕಥಂ? 'ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ ಗಾಮೂಪಚಾರೋ'ತಿ ಏವಂ ವಿಗ್ಗಹೇ ಕರಿಯಮಾನೇ 'ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಇನ್ದಖೀಲೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ'ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಗಾಮೂಪಚಾರಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ, 'ಗಾಮಸಙ್ಖಾತೋ ಉಪಚಾರೋ ಗಾಮೂಪಚಾರೋ'ತಿ ಏವಂ ಪನ ಗಯ್ಹಮಾನೇ 'ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ'ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಗಾಮಪರಿಚ್ಛೇದೋ ದಸ್ಸಿತೋತಿ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತು"ನ್ತಿ। "ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸಪಿ ಗಾಮಸ್ಸ ಸಚೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತತೋ ದೂರೇ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಹೋತಿ, ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋಯೇವ ಗಾಮಪರಿಚ್ಛೇದೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವಾತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಗಾಮೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ।

ಸಙ್ಕರೀಯತೀತಿ ಮಿಸ್ಸೀಯತಿ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಘರಘರೂಪಚಾರಗಾಮಗಾಮೂಪಚಾರೇಸು। "ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನೇ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೫೧೩) ವುತ್ತತ್ತಾ ಗಾಮಗಾಮೂಪಚಾರಾನಂ ಅಸಙ್ಕರತಾ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾತಿ ಆಹ - **"ಅಸಙ್ಕರತೋ ಚೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀಸೂ"**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾಪತ್ತಿ ಹೋತೀ"ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪದಭಾಜನಿಯಂ ಪನ "ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೫೧೩) ವುತ್ತತ್ತಾ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದುತಿಯಲೇಡ್ಡುಪಾತಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಗಾಮೂಪಚಾರಸ್ಸ ಓಕ್ಕಮನೇ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನೇವ

ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೫೧೨) “ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ “ಯ್ವಾಯಂ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀಸು ಆಪತ್ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಯದಿ ಏವಂ “ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ? ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ ಗಾಮೂಪಚಾರಸ್ಸಪಿ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। **ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀಸೂತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಘರಘರೂಪಚಾರಾದೀಸು ಠಿತಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಲಾಭಭಾಜನಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಇನ್ದಖೀಲಾತಿ ಇನ್ದಖೀಲತೋ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ ವಿನಯಪರಿಯಾಯೇನ ತಾವ “ಠಪೇತ್ವಾ ಗಾಮಞ್ಚ ಗಾಮೂಪಚಾರಞ್ಚ ಅವಸೇಸಂ ಅರಞ್ಞ”ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೯೨) ಆಗತಂ, ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಆರಞ್ಞಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಆರಞ್ಞಕಂ ನಾಮ ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಚಧನುಸತಿಕಂ ಪಚ್ಛಿಮ”ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೫೪) ಆಗತಂ। ವಿನಯಸುತ್ತನ್ತಾ ಉಭೋಪಿ ಪರಿಯಾಯದೇಸನಾ ನಾಮ, ಅಭಿಧಮ್ಮೋ ಪನ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯದೇಸನಾ। ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಚ ಗಾಮವಿನಿಮುತ್ತಂ ಠಾನಂ ಅರಞ್ಞಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೇನ ಅರಞ್ಞಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಇನ್ದಖೀಲಾ”ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೨೯) ವುತ್ತಂ। **“ಆಚರಿಯಧನು** ನಾಮ ಪಕತಿಹತ್ಥೇನ ನವವಿದತ್ಥಿಪ್ಪಮಾಣಂ, ಜಿಯಾಯ ಪನ ಆರೋಪಿತಾಯ ಚತುಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಲೇಸೋಕಾಸನಿಸೇಧನತ್ಥ**ನ್ತಿ “ಮಯಾ ನೇವ ಗಾಮೇ, ನ ಅರಞ್ಞೇ ಹಟಂ, ಘರೇ ವಾ ಘರೂಪಚಾರೇಸು ವಾ ಗಾಮೂಪಚಾರೇಸು ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ ವತ್ತುಂ ಮಾ ಲಭತೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ಅನುರೂಪವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚೇ, ಅದಿನ್ನಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿಮ್ಹಿ ಅಕತೇ “ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕ”ನ್ತಿ ಅವಿದಿತಮ್ಪಿ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮನ್ದಾನಂ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಾನಂ ದಾರಕಾನಂ ಸನ್ತಕಮಿವ।

ಯಸ್ಸ ವಸೇನ ಪುರಿಸೋ ಥೇನೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ **ಥೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಆಹ **“ಅವಹರಣಚಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನ”**ನ್ತಿ। **ಸಙ್ಖಾ**-ಸದ್ದೋ ಞಾಣಕೋಟ್ಠಾಸಪಞ್ಞತ್ತಿಗಣನಾದೀಸು ದಿಸ್ಸತಿ। “ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪಟಿಸೇವತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೬೮) ಹಿ ಞಾಣೇ ದಿಸ್ಸತಿ। “ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೦೪) **ಕೋಟ್ಠಾಸೇ**। “ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ”ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಸ॰ ೧೩೧೩) ಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ। “ನ ಸುಕರಂ ಸಙ್ಖಾತು”ನ್ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೧೯೬; ಅಪ॰ ಥೇರ॰ ೧.೧೦.೨) ಗಣನಾಯಂ। ತತ್ಥ ಕೋಟ್ಠಾಸವಚನಂ ಸಙ್ಖಾ-ಸದ್ದಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **“ಸಙ್ಖಾಸಙ್ಖಾತನ್ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕ”**ನ್ತಿ। ತೇನಾಹ **“ಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನ”**ನ್ತಿ। **ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾಮಾನದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಖಾತಾ ಪಪಞ್ಚಕೋಟ್ಠಾಸಾ। **“ಏಕೋ ಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೋ**ತಿ ಯಞ್ಚ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಅವಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪವತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ, ಯಞ್ಚ ಗಮನಾದಿಸಾಧಕಂ ಪರಾಮಸನಾದಿಸಾಧಕಂ ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಪವತ್ತಂ, ಯಞ್ಚ ಠಾನಾಚಾವನಪ್ಪಯೋಗಸಾಧಕಂ, ತೇಸು ಅಯಮೇವೇಕೋ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತೋ”ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। **ಚೂಳಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಪನ “ಊನಮಾಸಕಮಾಸಕಊನಪಞ್ಚಮಾಸಕಪಞ್ಚಮಾಸಕಾವಹರಣಚಿತ್ತೇಸು ಏಕೋ ಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ। “ಅನೇಕಪ್ಪಭೇದತ್ತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕೋ ಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ ವುತ್ತಂ। ಇದಮೇವೇತ್ಥ ಸುನ್ದರತರಂ “ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾತೋ ಏಕೋ ಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೋ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತೇನಾ**ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೇನ ಕರಣಭೂತೇನ, ನ ವಿಸ್ಸಾಸತಾವಕಾಲಿಕಾದಿಗಾಹವಸಪ್ಪವತ್ತಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಭಿಯೋಗವಸೇನಾತಿ ಅಡ್ಡಕರಣವಸೇನ। **ಅಭಿಯುಞ್ಜತೀ**ತಿ ಚೋದೇತಿ, ಅಡ್ಡಂ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿಕಪ್ಪಿತಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಓಕಾಸಪರಿಕಪ್ಪನವಸೇನ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಪ್ಪದೇಸಂ। **ಸುಙ್ಕಘಾತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ರಾಜೂನಂ ದೇಯ್ಯಭಾಗಸ್ಸ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ ಸುಙ್ಕೋತಿ, ಸೋ ಏತ್ಥ ಹಞ್ಞತಿ ಅದತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇಹೀತಿ ಸುಙ್ಕಘಾತೋ। “ಏತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠೇಹಿ ಸುಙ್ಕೋ ದಾತಬ್ಬೋ”ತಿ ರುಕ್ಖಪಬ್ಬತಾದಿಸಞ್ಞಾಣೇನ ನಿಯಮಿತಪ್ಪದೇಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

ಪಞ್ಚವೀಸತಿಅವಹಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಆಕುಲಾತಿ ಸಙ್ಕುಲಾ। **ಲುಳಿತಾ**ತಿ ವಿಲೋಳಿತಾ। **ಕತ್ಥಚೀ**ತಿ ಏಕಿಸ್ಸಾಯ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ। **ಏಕಂ ಪಞ್ಚಕಂ ದಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ “ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ ಹೋತಿ, ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಸಞ್ಞೀ ಚ, ಗರುಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ವಾ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ಆಮಸತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೨೨) ಏವಂ ವುತ್ತಪಞ್ಚಅವಹಾರಙ್ಗಾನಿ ಏಕಂ ಪಞ್ಚಕನ್ತಿ ದಸ್ಸಿತಂ। **ದ್ವೇ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನೀ**ತಿ “ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ। ನ ಚ ಸಕಸಞ್ಞೀ, ನ ಚ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೀ, ನ ಚ ತಾವಕಾಲಿಕಂ, ಗರುಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ವಾ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ಆಮಸತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತೇಸು ಛಸು ಪದೇಸು ಏಕಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾನಿ ಪಞ್ಚ ಪದಾನಿ ಏಕಂ ಪಞ್ಚಕನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪಞ್ಚಕಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। **ಏತ್ಥ ಪನಾ**ತಿ “ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿಆದೀಸು। **ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಪದೇಹೀ**ತಿ “ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ ಹೋತೀ”ತಿಆದೀಹಿ ಪದೇಹಿ। **ಲಬ್ಭಮಾನಾನಿಯೇವ ಪಞ್ಚಕಾನೀ**ತಿ ಪಞ್ಚವೀಸತಿಯಾ ಅವಹಾರೇಸು ಲಬ್ಭಮಾನಪಞ್ಚಕಾನಿ।

ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅವಹಾರಾನಂ ಸಮೂಹೋ ಪಞ್ಚಕಂ, ಸಕೋ ಹತ್ಥೋ ಸಹತ್ಥೋ, ತೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೀತಿ ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ, ಅವಹಾರೋ। ಸಾಹತ್ಥಿಕಾದಿ ಪಞ್ಚಕಂ **ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕ**ನ್ತಿ ಆದಿಪದವಸೇನ ನಾಮಲಾಭೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ ಕುಸಲಾದಿತ್ತಿಕಸ್ಸ ಕುಸಲತ್ತಿಕವೋಹಾರೋ ವಿಯ। ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಾದಿ ಪಞ್ಚಕಂ **ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಪಞ್ಚಕಂ,** ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಾದಿ ಪಞ್ಚಕಂ **ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಪಞ್ಚಕ**ನ್ತಿ ನಾಮಲಾಭೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ। **ತತಿಯಪಞ್ಚಮೇಸು ಪಞ್ಚಕೇಸೂ**ತಿ ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಪಞ್ಚಕೇಸು। **ಲಬ್ಭಮಾನಪದವಸೇನಾ**ತಿ ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕೇ ಲಬ್ಭಮಾನಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾವಹಾರಪದಸ್ಸ ವಸೇನ ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಪಞ್ಚಕೇ ಲಬ್ಭಮಾನಸ್ಸ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರಪದಸ್ಸ ಚ ವಸೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಆಣತ್ತಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅವಹಾರೋ **ಆಣತ್ತಿಕೋ**। ನಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ, ಸುಙ್ಕಘಾತಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಕಪ್ಪಿತೋಕಾಸೇ ವಾ ಠತ್ವಾ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಬಹಿ ಪಾತನಂ। ನಿಸ್ಸಗ್ಗೋವ **ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೋ**। ಕಿರಿಯಾಸಿದ್ಧಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥಂ ಸಾಧೇತೀತಿ **ಅತ್ಥಸಾಧಕೋ**। “ಅಸುಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ತದಾ ಅವಹರಾ”ತಿ ಏವರೂಪೋ ಹಿ ಆಣಾಪನಪಯೋಗೋ ಪರಸ್ಸ ತೇಲಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ತೇಲಂ ಅವಸ್ಸಂ ಪಿವನಕಾನಂ ಉಪಾಹನಾದೀನಂ ನಿಕ್ಖೇಪಪಯೋಗೋ ಚ ಆಣತ್ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡಗ್ಗಹಣತೋ ಉಪಾಹನಾದೀನಂ ತೇಲಪಾತನತೋ ಚ ಪುರೇತರಮೇವ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥಂ ಸಾಧೇತಿ। ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಯೋಗೋಪಿ ಹಿ ಏವರೂಪೋ ಅತ್ಥಸಾಧಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) -

> “ಅತ್ಥಸಾಧಕೋ ನಾಮ ‘ಅಸುಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ತದಾ ತಂ ಅವಹರಾ’ತಿ ಆಣಾಪೇತಿ। ತತ್ಥ ಸಚೇ ಪರೋ ಅನನ್ತರಾಯಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಅವಹರತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪರಸ್ಸ ವಾ ಪನ ತೇಲಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ತೇಲಂ ಅವಸ್ಸಂ ಪಿವನಕಾನಿ ಉಪಾಹನಾದೀನಿ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕ”ನ್ತಿ।

ಧುರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಿಪನಂ **ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ**। ಆರಾಮಾಭಿಯುಞ್ಜನಾದೀಸು ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಸ್ಸ ಚ ದಾನಗ್ಗಹಣೇಸು ನಿರುಸ್ಸಾಹಭಾವಾಪಜ್ಜನಂ। **ಸಹತ್ಥಾ ಅವಹರತೀ**ತಿ ಸಹತ್ಥೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ। **“ಅಸುಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರಾ”ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಯದಿ ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ, ಅತ್ಥಸಾಧಕಸ್ಸ ಚ ಕೋ ವಿಸೇಸೋತಿ? ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಗಹಣೇ ನಿಯುಞ್ಜನಂ ಆಣತ್ತಿಕಪಯೋಗೋ, ಕಾಲನ್ತರೇನ ಗಹಣತ್ಥಂ ನಿಯೋಗೋ ಅತ್ಥಸಾಧಕೋತಿ ಅಯಮೇತೇಸಂ ವಿಸೇಸೋ। ತೇನೇವಾಹ - **“ಅಸುಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ತದಾ ಅವಹರಾತಿ ಆಣಾಪೇತೀ”**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಆಣಾಪನಪಯೋಗೋವ ಅತ್ಥಸಾಧಕೋತಿ ದಸ್ಸಿತೋ, ಸಾಹತ್ಥಿಕವಸೇನಪಿ ಅತ್ಥಸಾಧಕಪಯೋಗೋ ಪನ ಉಪರಿ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಪನ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**ತಿ ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ। ಆರಾಮಾಭಿಯುಞ್ಜನಾದೀಸುಪಿ ತಾವಕಾಲಿಕಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಾನಂ ಅದಾನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

“**ಆಣತ್ತಿವಸೇನ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ‘ಅಸುಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರಾ’ತಿ ಆಣಾಪನಂ ಭಣ್ಡಗ್ಗಹಣತೋ ಪುಬ್ಬತ್ತಾ **ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೋ**, ಪಯೋಗೇನ ಸಹ ವತ್ತಮಾನೋ ಅವಹಾರೋ **ಸಹಪಯೋಗೋ**, “ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಭಣ್ಡಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ಅವಹರಣಂ **ಸಂವಿದಾವಹಾರೋ**। **ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಾದಿಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ಸಞ್ಜಾನನಕಮ್ಮಂ, **ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ ಸಞ್ಞುಪ್ಪಾದನತ್ಥಂ ಅಕ್ಖಿನಿಖಣನಾದಿನಿಮಿತ್ತಕರಣಂ। **ಠಾನಾಚಾವನವಸೇನ ಸಹಪಯೋಗೋತಿ** ಇದಂ ಪನ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಖಿಲಸಙ್ಕಮನಾದೀಸುಪಿ ಅಸತಿ ಚ ಠಾನಾಚಾವನೇ ಸಹಪಯೋಗೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) “ಠಾನಾಚಾವನವಸೇನ ಖಿಲಾದೀನಿ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಖೇತ್ತಾದಿಗ್ಗಹಣವಸೇನ ಚ ಸಹಪಯೋಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ”ತಿ।

ಥೇನೋ ವುಚ್ಚತಿ ಚೋರೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಥೇಯ್ಯಂ, ತೇನ ಅವಹರಣಂ **ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರೋ**। ಯೋ ಹಿ ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಅದಿಸ್ಸಮಾನೋ ಅವಹರತಿ, ತುಲಾಕೂಟಮಾನಕೂಟಕೂಟಕಹಾಪಣಾದೀಹಿ ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸೇವಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರೋ। ಪಸಯ್ಹ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಅವಹರಣಂ **ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರೋ**। ಯೋ ಹಿ ಪಸಯ್ಹ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಪರೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಗಾಮಘಾತಕಾದಯೋ ವಿಯ, ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಬಲಿತೋ ವಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಅಧಿಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ರಾಜಭಟಾದಯೋ ವಿಯ, ತಸ್ಸೇವಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರೋ। ಭಣ್ಡವಸೇನ ಚ ಓಕಾಸವಸೇನ ಚ ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅವಹರಣಂ **ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ**। ತಿಣಪಣ್ಣಾದೀಹಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮುದ್ದಿಕಾದಿಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಸ್ಸ ಅವಹರಣಂ **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾವಹಾರೋ**। ಕುಸಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಅವಹರಣಂ **ಕುಸಾವಹಾರೋ**।

ತುಲಯಿತ್ವಾತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ। **ಸಾಮೀಚೀತಿ** ವತ್ತಂ, ಆಪತ್ತಿ ಪನ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮಹಾಜನಸಮ್ಮದ್ದೋತಿ** ಮಹಾಜನಸಙ್ಖೋಭೋ। **ಭಟ್ಠೇ ಜನಕಾಯೇತಿ** ಅಪಗತೇ ಜನಕಾಯೇ। “**ಇದಞ್ಚ ಕಾಸಾವಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕತ್ವಾ ಏತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇಹೀ**”ತಿ ಕಿಂಕಾರಣಾ ಏವಮಾಹ? ಚೀವರಸಾಮಿಕೇನ ಯಸ್ಮಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಕತೋ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅವಹಾರಕೋಪಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚೀವರಸಾಮಿಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ವಿಚರತಿ “ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ, ಚೀವರಸಾಮಿಕೇನ ಚ “ಮಮೇತ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಏತೇನಪಿ ಅವಹಾರಕೇನ ಆಲಯೋ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಯದಿ ಏವಂ ಚೀವರಸಾಮಿಕೋಯೇವ “ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವುತ್ತೋತಿ? ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚವಿನೋದನತ್ಥಂ। ಕಥಂ? ಅವಹಾರಕಸ್ಸ “ಮಯಾ ಸಹತ್ಥೇನ ನ ದಿನ್ನಂ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇತ”ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಇತರಸ್ಸ “ಮಯಾ ಪಠಮಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅದಿನ್ನಂ ಗಹಿತ”ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ।

ಸಮಗ್ಘನ್ತಿ ಅಪ್ಪಗ್ಘಂ। **ದಾರುಅತ್ಥಂ ಫರತೀತಿ** ದಾರೂಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧೇತಿ। **ಮಯಿ ಸನ್ತೇತಿ**ಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ರಞ್ಞಾ ಪಸಾದೇನ ವುತ್ತಂ, “ಥೇರೇನ ಪನ ಅನನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕತ”ನ್ತಿ ನ ಮಞ್ಞಿತಬ್ಬಂ।

ಏಕದಿವಸಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಚ್ಛೇದನಾದಿನಾ ಯಾ ಅಯಂ ಅಗ್ಘಹಾನಿ ವುತ್ತಾ, ಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಭಣ್ಡಸಾಮಿನಾ

ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಹಿತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಾ, ಸಬ್ಬಂ ಪನೇತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪಾಸಾಣಞ್ಚ ಸಕ್ಖರಞ್ಚ **ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಂ**। **ಧಾರೇಯ್ಯತ್ಥಂ ವಿಚಕ್ಖಣೋತಿ** ಇಮಸ್ಸೇವ ವಿವರಣಂ “**ಆಪತ್ತಿಂ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ವಾ**”ತಿಆದಿ।

ಪಞ್ಚವೀಸತಿಅವಹಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಕ್ಖದಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ **ಅಕ್ಖ**-ಸದ್ದೇನ ಕಿರ ವಿನಿಚ್ಛಯಸಾಲಾ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಜ್ಜಾವಜ್ಜಂ ಪಸ್ಸನ್ತೀತಿ **ಅಕ್ಖದಸ್ಸಾ**, ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಧಮ್ಮವಿನಿಚ್ಛನಕಾ। **ಹನೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಹನನಂ ನಾಮ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀಹಿ ಪೋಥನಞ್ಚೇವ ಸೀಸಾದಿಚ್ಛೇದನಞ್ಚ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - “**ಹನೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಪೋಥೇಯ್ಯುಞ್ಚೇವ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಞ್ಚಾ**”ತಿ। ತೇನೇವ ಪದಭಾಜನಿಯಞ್ಚ “ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಕಸಾಯ ವಾ ವೇತ್ತೇನ ವಾ ಅಡ್ಢದಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಛೇಜ್ಜಾಯ ವಾ ಹನೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಡ್ಢದಣ್ಡಕೇನಾತಿ** ದ್ವಿಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣೇನ ರಸ್ಸಮುಗ್ಗರೇನ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಯ ವಾ। **ಛೇಜ್ಜಾಯಾತಿ** ಹತ್ಥಪಾದಸೀಸಾದೀನಂ ಛೇದನೇನ। **ನೀಹರೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ಗಾಮನಿಗಮಾದಿತೋ ನೀಹರೇಯ್ಯುಂ। **ಚೋರೋಸಿ...ಪೇ॰... ಥೇನೋಸೀತಿ** ಏತ್ಥ “ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ ಪದಂ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ “**ಚೋರೋಸೀತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ಚ ವತ್ವಾ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯು**”ನ್ತಿ।

೯೩. ಯಂ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಠಿತನ್ತಿ** ಭೂಮಿಆದೀಸು ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಠಿತಂ। **ಯಥಾ ಯಥಾ ಆದಾನಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಭೂಮಿಆದೀಸು ಠಿತಂ ಭಣ್ಡಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಅಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಯೇನ ಯೇನ ಆಕಾರೇನ ಗಹಣಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ।

ಭೂಮಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೪. **ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ “ಉಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಫನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಪುನ ಅನುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಸಯನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ಅಫನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಉಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಾ ಗಮನಸ್ಸ ಅನುಪಕಾರೇತಿ** ಯಥಾ ದ್ವಾರಪಿದಹನೇ ಕುಮ್ಭಿಟ್ಠಾನಗಮನಸ್ಸ ಅನುಪಕಾರತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಏವಂ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಾ ಗಮನಸ್ಸ ಅನುಪಕಾರೇ ಕಾಯವಚೀಕಮ್ಮೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯಾತಿ** ಏಕೇಕತ್ಥದೀಪಿಕಾಯ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ। **ಉಪಲದ್ಧೋತಿ** ಞಾತೋ। **ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ** ಏತ್ಥ “ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ”ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ, ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇಸೇ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ತಥಾ ಹಿ “ಯಂ ಯಂ ವಚನಂ ಮುಸಾ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ ಚ “ನ ಹಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಟ್ಠಾನೇ ದುಕ್ಕಟಂ ನಾಮ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ಚ ವಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಪನ ವುತ್ತೇ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ “ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದುಕ್ಕಟ”ನ್ತಿ। ತಥಾ ಹಿ “ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಂ ಖಣನ್ತಾನಂ ದುಕ್ಕಟೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ಚ “ಯಥಾ ಚ ಇಧ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಟ್ಠಾನೇ ದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚತೀ”ತಿ ಚ ವಕ್ಖತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕುಸಲಚಿತ್ತೋ “ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ವದತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ “ಬುದ್ಧಪೂಜಂ ವಾ ಧಮ್ಮಪೂಜಂ ವಾ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಕುಸಲಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಗಮನೇ ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ ಚ “ಯಥಾ ಚ ಇಧ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ ಚ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ।

ಪಮಾದಲಿಖಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಪರಭಾಗೇ ಪೋತ್ಥಕಾರುಳ್ಹಕಾಲೇ ಪಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಲಿಖಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ ಸೇಸಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಚ “ಕುದಾಲಂ ವಾ ಪಿಟಕಂ ವಾ”ತಿ ಇದಮೇವ ದ್ವಯಂ ವತ್ವಾ ವಾಸಿಫರಸೂನಂ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾದೀಸು ಆಗತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಞ್ಚಾ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಕತತ್ತಾ “ದುಕ್ಕಟೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತತೋ ಪರಂ ಸಬ್ಬಕಿರಿಯಾಸೂತಿ** ಬೀಜಗ್ಗಹಣತೋ ಪರಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿರಿಯಾಸು। **ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾತಿ** ಯಾವ ಪಿಟಕಪರಿಯೋಸಾನಾ ಹತ್ಥವಾರಪದವಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ।

ಥೇರೇಹಿ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಸಹಪಯೋಗದುಕ್ಕಟೇಸು ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕತ್ಥೇರೇಹಿ ದಸ್ಸಿತಂ। “ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಾನಂ ಇಮೇಸುಯೇವ ಅಟ್ಠಸು ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬಭಾವತೋ ಇತರೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ದುಕ್ಕಟೇಹಿ ವಿನಿಮುತ್ತಂ ವಿನಯದುಕ್ಕಟೇಯೇವ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ದಸವಿಧಂ ರತನನ್ತಿ** “ಮುತ್ತಾ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸಙ್ಖೋ ಸಿಲಾ ಪವಾಳಂ ರಜತಂ ಜಾತರೂಪಂ ಲೋಹಿತಙ್ಕೋ ಮಸಾರಗಲ್ಲ”ನ್ತಿ ಏವಮಾಗತಂ ದಸವಿಧಂ ರತನಂ।

“ಮಣಿ ಮುತ್ತಾ ವೇಳುರಿಯೋ ಚ ಸಙ್ಖೋ,

> ಸಿಲಾ ಪವಾಳಂ ರಜತಞ್ಚ ಹೇಮಂ।
> ಸಲೋಹಿತಙ್ಗಞ್ಚ ಮಸಾರಗಲ್ಲಂ,
> ದಸೇತಿ ಧೀರೋ ರತನಾನಿ ಜಞ್ಞಾ"ತಿ॥ -

ಹಿ ವುತ್ತಂ।

ಸತ್ತವಿಧಂ ಧಞ್ಞನ್ತಿ ಸಾಲಿ ವೀಹಿ ಯವೋ ಕಙ್ಗು ಕುದ್ರೂಸೋ ವರಕೋ ಗೋಧುಮೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ತವಿಧಂ ಧಞ್ಞಂ। **ಆವುಧಭಣ್ಡಾದಿ**ನ್ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ತೂರಿಯಭಣ್ಡಇತ್ಥಿರೂಪಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅನಾಮಸಿತಬ್ಬೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ **ಅನಾಮಾಸದುಕ್ಕಟಂ। ದುರುಪಚಿಣ್ಣದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ "ನ ಕತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವಾರಿತಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ದುಟ್ಠು ಆಚಿಣ್ಣಂ ಚರಿತನ್ತಿ ದುರುಪಚಿಣ್ಣಂ, ತಸ್ಮಿಂ ದುಕ್ಕಟಂ ದುರುಪಚಿಣ್ಣದುಕ್ಕಟಂ। ವಿನಯೇ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ದುಕ್ಕಟಂ **ವಿನಯದುಕ್ಕಟಂ**। "ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮತೀ"ತಿ ಸುತ್ತಾ ತಂನಿವಾರಣತ್ಥಾಯ ಞಾತೇ ಅತ್ಥೇ ಅವದನ್ತಸ್ಸ **ಞಾತದುಕ್ಕಟಂ**। ಏಕಾದಸ ಸಮನುಭಾಸನಾ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ಚತ್ತಾರೋ ಯಾವತತಿಯಕಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ, ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಪಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖುನೀಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ಏಕಂ ಯಾವತತಿಯಕಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ, ಚಣ್ಡಕಾಳೀಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಛ। ವಸ್ಸಾವಾಸಾದಿಂ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ನ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸವನಿಮಿತ್ತಂ ದುಕ್ಕಟಂ **ಪಟಿಸ್ಸವದುಕ್ಕಟಂ**।

> ಪುಬ್ಬಸಹಪಯೋಗೇ ಚ, ಅನಾಮಾಸದುರುಪಚಿಣ್ಣೇ।
> ವಿನಯೇ ಚೇವ ಞಾತೇ ಚ, ಞತ್ತಿಯಾ ಚ ಪಟಿಸ್ಸವೇ।
> ಅಟ್ಠೇತೇ ದುಕ್ಕಟಾ ವುತ್ತಾ, ವಿನಯೇ ವಿನಯಞ್ಞುನಾ॥

ಸಹಪಯೋಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚೇತ್ಥ ಪುರಿಮಾ ಪುರಿಮಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ಅಥ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ "ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ಖಣನ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ವಿಯೂಹನದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಉದ್ಧರಣದುಕ್ಕಟೇ ಪತಿಟ್ಠಾತೀ**ತಿ ಇದಂ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾನುಕ್ಕಮೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಪನ ಪಂಸುಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಸಉಸ್ಸಾಹೋವ ಪುನ ಖಣತಿ, ಉದ್ಧರಣದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಖಣನದುಕ್ಕಟೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ।

ಕತಂ ಕರಣಂ ಕಿರಿಯಾತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕನ್ತಿ ಆಹ **"ವಿರೂಪಾ ಸಾ ಕಿರಿಯಾ"**ತಿ। ಇದಾನಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ **ಪರಿವಾರಪಾಳಿಯಾ** ನಿದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಪರದ್ಧಂ ವಿರದ್ಧಂ ಖಲಿತ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಮೇತಂ **ಯಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ। ಯಞ್ಹಿ ದುಟ್ಠು ಕತಂ, ವಿರೂಪಂ ವಾ ಕತಂ , ತಂ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಂ ಪನೇತಂ ಯಥಾ ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಂ, ಏವಂ ಅಕತತ್ತಾ **ಅಪರದ್ಧಂ,** ಕುಸಲಂ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪವತ್ತತ್ತಾ **ವಿರದ್ಧಂ,** ಅರಿಯವಂಸಪ್ಪಟಿಪದಂ ಅನಾರುಳ್ಹತ್ತಾ **ಖಲಿತಂ। ಯಂ ಮನುಸ್ಸೋ ಕರೇ**ತಿ ಇದಂ ಪನೇತ್ಥ ಓಪಮ್ಮನಿದಸ್ಸನಂ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸೋ ಆವಿ ವಾ ಯದಿ ವಾ ರಹೋ ಪಾಪಂ ಕರೋತಿ, ತಂ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಪವೇದೇನ್ತಿ, ಏವಮಿದಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಪಟಿಕುಟ್ಠೇನ ಲಾಮಕಭಾವೇನ ಪಾಪಂ, ತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಯಥಾ ದುಕ್ಖಾ, ಕುಚ್ಛಿತಾ ವಾ ಗತಿ ದುಗತೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ದುಗ್ಗತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಯಥಾ ಚ ಕಟುಕಂ ಫಲಮೇತಸ್ಸಾತಿ ಕಟುಕಫಲನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಕಟುಕಪ್ಫಲ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಥೂಲತ್ತಾ ಅಚ್ಚಯತ್ತಾ ಚ ಥೂಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ದುಗ್ಗತೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಸಂಯೋಗೇ ಪನ ಕತೇ ಸಂಯೋಗಪರಸ್ಸ ರಸ್ಸತ್ತಂ ಸಿದ್ಧಮೇವಾತಿ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ **"ಸಂಯೋಗಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"**ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ಏಕಸ್ಸ ಮೂಲೇ**ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ। **ಅಚ್ಚಯೋ ತೇನ ಸಮೋ ನತ್ಥೀ**ತಿ ದೇಸನಾಗಾಮೀಸು ಅಚ್ಚಯೇಸು ತೇನ ಸಮೋ ಥೂಲೋ ಅಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ। **ತೇನೇತಂ ಇತಿ ವುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಥೂಲತ್ತಾ ಅಚ್ಚಯಸ್ಸ ಏತಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

"ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಆಮಸನೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಫನ್ದಾಪನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಆಮಸನಫನ್ದಾಪನಪಯೋಗಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಹೋತಿ, ಏಕಪಯೋಗೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ, ನ ದುಕ್ಕಟಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾನೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಹಪಯೋಗಂ ಪನ ಅಕತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತೀನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಸಹಪಯೋಗಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮಂ ಓಕ್ಕನ್ತೇನ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತಿಯೋ ದೇಸೇತಬ್ಬಾ"ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಂ ಪನ ಕತೇ ಸಹಪಯೋಗೇ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತೀನಮ್ಪಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ದೀಪೇತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ "ಸಹಪಯೋಗಂ ಪನ ಅಕತ್ವಾ"ತಿ ಇದಂ ವಿಸೇಸನಮೇವ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ। ಯಞ್ಚ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಂ "ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ತತ್ಥಜಾತಕೇ ತಿಣರುಕ್ಖಲತಾದಿಮ್ಹಿ ಛಿನ್ನೇಪಿ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೋ ಓಕ್ಕಮತಿ, ಸಂವರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಛೇದನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಹಪಯೋಗೇ ಕತೇ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತೀನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಮೇವ ದೀಪೇತಿ ಸಹಪಯೋಗೇ ಛೇದನಪಚ್ಚಯಾ ಆಪನ್ನದುಕ್ಕಟಸ್ಸೇವ ದೇಸನಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಸಹಪಯೋಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯೇವಾ**ತಿ ಚ ಇದಂ ಸಹಪಯೋಗಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಆಪನ್ನಾನಂ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಾಪತ್ತೀನಮ್ಪಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ದೀಪೇತಿ। ತೇನ ಹಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ "ಯಾವ ಸಹಪಯೋಗಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾವ ಪುಬ್ಬೇ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತೀನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ನ ಹೋತಿ, ಸಹಪಯೋಗಂ ಪತ್ತಕಾಲತೋ ಪನ ಪಟ್ಠಾಯ ತಾಸಮ್ಪಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಹೋತೀ"ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸುಟ್ಠು ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯುತ್ತತರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಬಹುಕಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತು, ಏಕಮೇವ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಏತ್ಥಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸಚೇ ಖಣನವಿಯೂಹನುದ್ಧರಣೇಸು ದಸ ದಸ ಕತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪನ್ನಾ, ತಾಸು ಉದ್ಧರಣೇ ದಸ ಆಪತ್ತಿಯೋ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ ವಿಸಭಾಗಕಿರಿಯಂ ಪತ್ವಾ ಪುರಿಮಾಪುರಿಮಾಪತ್ತೀನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾತಿ। ಜಾತಿವಸೇನ ಪನ ಸಮಾನಕಿರಿಯಾಯ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತಿಯೋ ಏಕತ್ತೇನ ಗಹೇತ್ವಾ "ಏಕಮೇವ ದೇಸೇತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಇಮಿನಾಪಿ ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ಪರಮಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಪುರಿಮಾಪತ್ತಿಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಮೇವ ಸಮತ್ಥಯತಿ, ನ ಪನ ಉಭಿನ್ನಂ ಅಟ್ಠಕಥಾನಂ ಅತ್ಥತೋ ನಾನಾಕರಣಂ ಅತ್ಥಿ। ಅಪರಮ್ಪೇತ್ಥ ಪಕಾರಂ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ "ಸಮಾನಕಿರಿಯಾಸುಪಿ ಪುರಿಮಪುರಿಮಖಣನಪಚ್ಚಯಾ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತಿಯೋ ಪಚ್ಛಿಮಪಚ್ಛಿಮಖಣನಂ ಪತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ 'ಪಂಸುಖಣನಾದೀಸು ಚ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಬಹುಕಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತು, ಏಕಮೇವ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತ'"ನ್ತಿ। "ಏವಞ್ಚ ಸತಿ 'ಬಹುಕಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತೂ'ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ, ವುತ್ತಞ್ಚ, ತಸ್ಮಾ ವಿಸಭಾಗಕಿರಿಯಮೇವ ಪತ್ವಾ ಪುರಿಮಾಪತ್ತೀನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ಇಚ್ಛನ್ತೇನೇವ ಬಹುಕಾಸುಪಿ ಆಪತ್ತೀಸು ಏಕಮೇವ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಿಸುಂಯೇವೇಕೋ ದೇಸನಾಕ್ಕಮೋ ದಸ್ಸಿತೋ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಅಯಮೇತೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಥಾ ಇಧ ಪುರಿಮಾಪತ್ತೀನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹಿತಾ, ಏವಂ ಬಹುಕಾಸುಪಿ ಆಪತ್ತೀಸು ಏಕಮೇವ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಇಧ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣತೋಯೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಚ ಪಾಳಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಟ್ಠಾನೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಇಧ ಆವೇಣಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿವಿಸೇಸೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ಏವಂ ಪುರಿಮಾಪತ್ತೀನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿವಿಸೇಸೋ ಚ ದೇಸನಾವಿಸೇಸೋ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯೇಹಿ ದಸ್ಸಿತೋತಿ।

ಹೇಟ್ಠತೋ ಓಸೀದೇನ್ತೋತಿ "ಸಾಮಿಕೇಸು ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಗತೇಸು ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಹೇಟ್ಠಾಭೂಮಿಯಂ ಓಸೀದೇನ್ತೋ। **ಬುನ್ದೇನಾ**ತಿ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇನ। ಏವಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಛಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ವಲಯಂ ನೀಹರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಆಕಾಸಗತಂ ಅಕತ್ವಾ ಘಂಸಿತ್ವಾ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸ ಛಿನ್ನಕೋಟಿತೋ ನೀಹಟಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಾರೇತೀ**ತಿ ಘಂಸನ್ತೋಯೇವ ಆಕಾಸಗತಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಾರೇತಿ।

ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಅವಸ್ಸಂ ಚೇ ಪತತಿ, ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಪರಿಚ್ಛೇದೋ**ತಿ "ಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದೋ। **ಅಪಬ್ಯೂಹನ್ತೋ**ತಿ "ಹೇಟ್ಠಾ ಠಿತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಹತ್ಥೇನ ದ್ವಿಧಾ ಕರೋನ್ತೋ। **ಉಪಡ್ಢಕುಮ್ಭೀ**ಯನ್ತಿ ಉಪಡ್ಢಪುಣ್ಣಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ। ನನು ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣೇನ ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾದೀಸು ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಕಸ್ಮಾ ನ

ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ – “**ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಹಿ ಆಗತೇ ಗರುಕೇ ಠಾತಬ್ಬ**”ನ್ತಿ। **ವಿನಯಧಮ್ಮತಾತಿ** ವಿನಯಗರುಕಾನಂ ಧಮ್ಮತಾ। ವಿನಯಗರುಕಾ ಹಿ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಆಗತೇ ಗರುಕೇ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ವಿನಯಗರುಕತಾಬ್ಯಾಪನತ್ಥಞ್ಚ ವಿನಯಗರುಕೋಯೇವೇತ್ಥ ವಿನಯ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತೋ, ವಿನಯಸ್ಸ ವಾ ಏಸಾ ಧಮ್ಮತಾ ತೇಸಂ ಗರುಗಾರವಟ್ಠಾನಸ್ಸ ವಿನಯವಿಸಯತ್ತಾ।

ಇದಾನಿ ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾದೀಸು ವುತ್ತಂ ಪಾಳಿಯಾಪಿ ನ ಸಮೇತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ “**ಅಪಿಚಾ**”ತಿಆದಿ। **ಭಾಜನನ್ತಿ** ಪತ್ತಾದಿಭಾಜನಂ। ಪತ್ತಾದಿಂ ಅಪೂರೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅನುದ್ಧಟೇಪಿ ಮುಖವಟ್ಟಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ, ಪೂರೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಉದ್ಧರಣಕಾಲೇ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ಮುಖವಟ್ಟಿಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ ಉದ್ಧಾರೇನ ವಾ**”ತಿ। ಯದಾ ಪನ ತೇಲಕುಮ್ಭೀಆದೀಸು ತೇಲಾದೀನಂ ಅಬಹುಭಾವತೋ ಭಾಜನಂ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ, ತದಾ ಮುಖವಟ್ಟಿಪರಿಚ್ಛೇದೇನೇವ ಹೋತಿ। **ಚಿಕ್ಕನನ್ತಿ** ಥದ್ಧಂ। **ಆಕಡ್ಢನವಿಕಡ್ಢನಯೋಗ್ಗನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಅಭಿಮುಖಂ ಕಡ್ಢನಂ **ಆಕಡ್ಢನಂ,** ಪರತೋ ಕಡ್ಢನಂ **ವಿಕಡ್ಢನಂ। ಪಟಿನೀಹರಿತುನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನತೋ ಪಟಿನೀಹರಿತುಂ। **ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಸನ್ತಕಗ್ಗಹಣಪಯೋಗಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಮೇವ** “ಸಚೇಪಿ ಮರಿಯಾದಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಸುಕ್ಖತಳಾಕಸ್ಸ ಉದಕನಿಬ್ಬಹನಟ್ಠಾನಂ ಉದಕನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬಂ ವಾ ಪಿದಹತಿ, ಅಞ್ಞತೋ ಚ ಗಮನಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಾಳಿಂ ಬನ್ಧತಿ, ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಂ ವಾ ಉಜುಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಾ ದೇವೇ ವುಟ್ಠೇ ಉದಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮರಿಯಾದಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ “**ತಂ ಪನ ತತ್ಥೇವ ಸುಕ್ಖತಳಾಕೇ ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ವಿರುಜ್ಝತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅವಹಾರಲಕ್ಖಣನ್ತಿ ಪಞ್ಚವೀಸತಿಯಾ ಅವಹಾರೇಸು ಏಕಮ್ಪಿ ಅವಹಾರಲಕ್ಖಣಂ, ಠಾನಾಚಾವನಪಯೋಗೋ ಏವ ವಾ। **ಉದ್ಧಾರೇತಿ** ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತೇಪಿ ಉದ್ಧಟೇ। **ಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಠಾನಾಚಾವನಪಯೋಗಸಬ್ಭಾವತೋ ಯುತ್ತಂ। **ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಲಿಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀತಿ** ನಿವಾರೇಸ್ಸತಿ। **ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋವ ಉದ್ಧರತೀತಿ** ಕುಮ್ಭಿಯಂ ತೇಲಸ್ಸ ಆಕಿರಣತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋವ ಉದ್ಧರತಿ। **ನೇವ ಅವಹಾರೋತಿ** ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಅವಹರಣಪಯೋಗಸ್ಸ ಅಕತತ್ತಾ। ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನತ್ತಾ ಪನ “**ನ ಗೀವಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ, ಅನಾಪತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಏವಂ ವಿಚಾರಿತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅಥ ವಾ **ಅನಾಪತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾಪಿ ತತ್ಥ “ಗೀವಾ”ತಿ ವಚನಾಭಾವತೋ “ನ ಗೀವಾ”ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಾದಮೇವ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಪಚ್ಛಾ ದಸ್ಸಿತೇನ ಕುರುನ್ದಿವಾದೇನಪಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೋವ ಸಮತ್ಥಿತೋ। **ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡ**ನ್ತಿ ತೇಲಾಕಿರಣತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಕುಮ್ಭಿಯಂ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಠಪಿತಂ ಪೀತತೇಲಂ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ। **ಸಮ್ಮೋಹಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿವಿನಿಚ್ಛಯವಸೇನ ಸಮ್ಮೋಹಟ್ಠಾನಂ।

ಬಹಿಗತಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇಲಸ್ಸ ಅಟ್ಠಾನಭಾವತೋ ಅಧೋಮುಖಭಾವತೋ ಚ ಬಹಿಗತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅನ್ತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಛಿದ್ದೇ ಕರಿಯಮಾನೇ ತೇಲಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗತಗತಟ್ಠಾನಂ ಭಾಜನಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ – “**ಬಾಹಿರನ್ತತೋ ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಗಳಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕ**”ನ್ತಿ। **ಯಥಾ ತಥಾ ವಾ ಕತಸ್ಸಾತಿ** ಬಾಹಿರನ್ತತೋ ಅಬ್ಭನ್ತರತೋ ವಾ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತಸ್ಸ। **ಮಜ್ಝೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಕತಛಿದ್ದೇತಿ** ಮಜ್ಝೇ ಥೋಕಂ ಕಪಾಲಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ತಂ ಛಿನ್ದನ್ತೇನ ಕತಛಿದ್ದೇ। “ಮರಿಯಾದಚ್ಛೇದನೇ ಅನ್ತೋ ಠತ್ವಾ ಬಹಿಮುಖೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಬಹಿ ಅನ್ತೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಅನ್ತೋಮುಖೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಅನ್ತೋ ಅನ್ತೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಮಜ್ಝೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧೮) ವುತ್ತತ್ತಾ “**ತಳಾಕಸ್ಸ ಚ ಮರಿಯಾದಭೇದೇನ ಸಮೇತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಇದಮೇತ್ಥ ಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತಛಿದ್ದೇ ಮಜ್ಝೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। **ಅನ್ತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತೇ ಪನ ಬಾಹಿರನ್ತೇನ, ಬಹಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತೇ ಅಬ್ಭನ್ತರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ** ಅಯಂ ತಿಪ್ಪಕಾರೋಪಿ ಏತ್ಥ ವೇಮಟ್ಠಛಿದ್ದೇ ಯುತ್ತೋ। ಉದಕೇ ಕತಪಯೋಗಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ “**ಠಾನಾಚಾವನಪಯೋಗಸ್ಸ ಅಭಾವಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ತಾವ ವುತ್ತನ್ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ। ಪತ್ಥಿನ್ನಸ್ಸ ಖಾದನಂ ಇತರಸ್ಸ ಪಾನಞ್ಚ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ ಪರಿಭೋಗೋತಿ ಆಹ – “**ಅಖಾದಿತಬ್ಬಂ ವಾ ಅಪಾತಬ್ಬಂ ವಾ ಕರೋತೀ**”ತಿ। ಕಥಂ ಪನ ತಥಾ ಕರೋತೀತಿ ಆಹ “**ಉಚ್ಚಾರಂ ವಾ ಪಸ್ಸಾವಂ ವಾ**”ತಿಆದಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ “**ಠಾನಾಚಾವನಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ದುಕ್ಕಟ**”ನ್ತಿ। **ಪುರಿಮದ್ವಯ**ನ್ತಿ ಭೇದನಂ ಛಡ್ಡನಞ್ಚ। ಕಸ್ಮಾ ನ ಸಮೇತೀತಿ ಆಹ “**ತಞ್ಹೀ**”ತಿಆದಿ। **ಕುಮ್ಭಿಜಜ್ಜರಕರಣೇನಾತಿ** ಪುಣ್ಣಕುಮ್ಭಿಯಾ ಜಜ್ಜರಕರಣೇನ। **ಮಾತಿಕಾಉಜುಕರಣೇನಾತಿ** ಉದಕಪುಣ್ಣಾಯ ಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣೇನ। **ಏಕಲಕ್ಖಣ**ನ್ತಿ ಭೇದನಂ ಕುಮ್ಭಿಜಜ್ಜರಕರಣೇನ ಛಡ್ಡನಂ ಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಸಭಾವಂ ಠಾನಾಚಾವನಪಯೋಗಸಬ್ಭಾವತೋ। **ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪನ ದ್ವಯ**ನ್ತಿ ಝಾಪನಂ ಅಪರಿಭೋಗಕರಣಞ್ಚ।

ಏತ್ಥ ಏವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವದನ್ತೀತಿ ಏತ್ಥ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತೇ ಏಕೇ ಆಚರಿಯಾ ಏವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವದನ್ತಿ। **ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪುರಿಮದ್ವಯೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾನುಸಾರೇನ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುನ್ತಿ ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ಠಾನಾಚಾವನಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ವಾ ಪರಸ್ಸ ವಾ ಕಾತುಕಾಮತಾವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ। **ವಿನಾಸೇತುಕಾಮತಾಯಾತಿ** ಹತ್ಥಪಾದಾದಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ವಿಯ ಕೇವಲಂ ವಿನಾಸೇತುಕಾಮತಾಯ। ಪುರಿಮದ್ವಯೇ ಕಿಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ – “**ಪುರಿಮದ್ವಯೇ ಪನ…ಪೇ॰… ಪಾರಾಜಿಕ**”ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ವುತ್ತನಯೇನ ಭಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಛಡ್ಡೇನ್ತಸ್ಸ ವಾತಿ** ಮುಗ್ಗರೇನ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಭಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಉದಕಂ ವಾ ವಾಲಿಕಂ ವಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ಚೇತಿ** ಪಾಳಿಯಂ ಪುರಿಮಪದದ್ವಯೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ “ಪುರಿಮದ್ವಯೇ…ಪೇ॰… ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಇದಂ ಅಯುತ್ತ”ನ್ತಿ ಯದಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾತಿ** ಅಯುತ್ತಭಾವಪ್ಪಸಙ್ಗಂ ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ “**ಅಞ್ಞಥಾ ಗಹೇತಬ್ಬತ್ಥತೋ**”ತಿ। ಕಥಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ “**ಪಾಳಿಯಂ ಹೀ**”ತಿಆದಿ। ನಾಸೇತುಕಾಮತಾಪಕ್ಖೇ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಅವಿರುಜ್ಝನತೋ “**ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಪಕ್ಖೇ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। “ಏವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವದನ್ತೀ”ತಿ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವುತ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸಪಿ ಏಕಸ್ಸೇವ ವಚನತ್ತಾ “**ಏವಮೇಕೇ ವದನ್ತೀ**”ತಿ ನಿಗಮನವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತವಸೇನ ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವಚನೇ ವಿಸೇಸಾಭಾವತೋ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತೇಸು ಚತೂಸು ಪದೇಸು “ಛಡ್ಡೇತಿ ವಾ ಅಪರಿಭೋಗಂ ವಾ ಕರೋತೀ”ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಂ ವಿಸೇಸಾಭಾವಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ ಚ ಸಯಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಪಾಳಿಂ ಅಟ್ಠಕಥಞ್ಚ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ “**ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಾರೋ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ವಿನೀತವತ್ಥುಮ್ಹಿ “ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪುಞ್ಜಕಿತಂ ತಿಣಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಝಾಪೇಸೀ”ಸಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೫೬) ವುತ್ತತ್ತಾ **ವಿನೀತವತ್ಥುಮ್ಹಿ ತಿಣಜ್ಝಾಪಕೋ ವಿಯಾತಿ** ಇಮಿನಾವ **ಠಾನಾ ಅಚಾವೇತುಕಾಮೋವಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಠಾನಾ ಅಚಾವೇತುಕಾಮೋತಿ ಇದಂ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅಛಡ್ಡೇತುಕಾಮೋಯೇವಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ಇದಞ್ಚ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಪಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ನಾಸೇತುಕಾಮತಾಪಕ್ಖಸ್ಸ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ। ತೇನೇವಾಹ “**ನಾಸೇತುಕಾಮತಾಪಕ್ಖೇ ಪನಾ**”ತಿಆದಿ। **ಇತರಥಾಪಿ ಯುಜ್ಜತೀತಿ** ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಾಭಾವಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಕಾಮಸ್ಸಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಭೂಮಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಕಾಸಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೬. ಆಕಾಸಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನಾತಿ** ಮುಖಗ್ಗೇನ। **ಕಲಾಪಗ್ಗೇನಾತಿ** ಪಿಞ್ಛಕಲಾಪಸ್ಸ ಅಗ್ಗೇನ। **ಪಸಾರೇತೀತಿ** ಗಹಣತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತಿ। **ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾತಿ** ಲೇಡ್ಡುಆದೀಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ನಯನವಸೇನ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ। ಆಕಾಸಟ್ಠವಿನಿಚ್ಛಯೇ ವುಚ್ಚಮಾನೇಪಿ ತಪ್ಪಸಙ್ಗೇನ ಆಕಾಸಟ್ಠಸ್ಸ ವೇಹಾಸಟ್ಠಾದಿಭಾವಮುಪಗತೇಪಿ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ “**ಯಸ್ಮಿಂ ಅಙ್ಗೇ ನಿಲೀಯತೀ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹೀತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತವತ್ಥುಸ್ಸ ಅನ್ತೋ। **ಅನ್ತೋಗಾಮೇತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಅನ್ತೋ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪನ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ, ಗಾಮೇ ವಾ ಠಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ। **ಅಟವಿಮುಖಂ ಕರೋತೀತಿ** ಅರಞ್ಞಾಭಿಮುಖಂ ಕರೋತಿ। **ರಕ್ಖತೀತಿ** ತೇನ ಪಯೋಗೇನ ತಸ್ಸ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಅಗತತ್ತಾ ರಕ್ಖತಿ। ಭೂಮಿಯಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ “**ದುತಿಯಪದವಾರೇ ವಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ। **ಕಪಿಞ್ಜರೋ** ನಾಮ ಏಕಾ ಪಕ್ಖಿಜಾತಿ।

ಆಕಾಸಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವೇಹಾಸಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೭. ವೇಹಾಸಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಚೀವರವಂಸೇ ಠಪಿತಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ಆಕಡ್ಢನೇ ಯಥಾವುತ್ತಪ್ಪದೇಸಾತಿಕ್ಕಮೋ ಏಕದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಾಕಡ್ಢನೇನ ಸಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವುತ್ತಂ "**ಏಕದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಾಕಡ್ಢನೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕ**"ನ್ತಿ। ಇದಞ್ಚ ತಾದಿಸಂ ನಾತಿಮಹನ್ತಂ ಚೀವರವಂಸದಣ್ಡಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಮಹನ್ತೇ ಪನ ತತೋ ಅಧಿಕಮತ್ತಾಕಡ್ಢನೇನೇವ ಸಿಯಾ। **ರಜ್ಜುಕೇನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ**ತಿ ಏಕಾಯ ರಜ್ಜುಕೋಟಿಯಾ ಚೀವರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಪರಾಯ ಕೋಟಿಯಾ ಚೀವರವಂಸಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತಚೀವರಂ। ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಪತನಕಸಭಾವತ್ತಾ "**ಮುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಮತ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಭಿತ್ತಿಂ ಅಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಪಿತ**ನ್ತಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಪಿತೇಸು ನಾಗದನ್ತಾದೀಸುಯೇವ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಭಿತ್ತಿಂ ಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ। **ಪಣ್ಣನ್ತರಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಠಪಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ವೇಹಾಸಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉದಕಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೮. ಉದಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸನ್ದಮಾನಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ನ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಆಹ "**ಅಸನ್ದನಕೇ ಉದಕೇ**"ತಿ। **ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಹತ್ಥವಾರಪದವಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕಡ್ಢತೀ**ತಿ ಹೇಟ್ಠತೋ ಓಸಾರೇತಿ। **ಉಪ್ಪಲಾದೀಸೂ**ತಿ ಆದಿ-ಸದ್ದೇನ ಪದುಮಪುಣ್ಡರೀಕಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ರತ್ತಂ **ಪದುಮಂ,** ಸೇತಂ **ಪುಣ್ಡರೀಕಂ**। ಸೇತಂ ವಾ **ಪದುಮಂ**, ರತ್ತಂ **ಪುಣ್ಡರೀಕಂ**। ಅಥ ವಾ ರತ್ತಂ ವಾ ಹೋತು ಸೇತಂ ವಾ ಸತಪತ್ತಂ **ಪದುಮಂ,** ಊನಸತಪತ್ತಂ **ಪುಣ್ಡರೀಕಂ**। **ವತ್ಥು ಪೂರತೀ**ತಿ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ಪಹೋತಿ। **ತಸ್ಮಿಂ ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಉದಕತೋ ಅಚ್ಚುಗ್ಗತಸ್ಸ ಉದಕವಿನಿಮುತ್ತಟ್ಠಾನತೋ ಭೇದನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಯಂ ವತ್ಥುಂ ಪೂರೇತೀ**ತಿ ಯಂ ಪುಪ್ಫಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಂ ಪೂರೇತಿ। ದಸಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಕತಕಲಾಪೋ **ಹತ್ಥಕೋ,** ಮಹನ್ತಂ ಕಲಾಪಂ ಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಂ **ಭಾರಬದ್ಧಂ**। **ರಜ್ಜುಕೇಸು ತಿಣಾನಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ "ದ್ವೇ ರಜ್ಜುಕಾನಿ ಉದಕಪಿಟ್ಠೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಉಪರಿ ತಿರಿಯತೋ ತಿಣಾನಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಉಪರಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ ಅಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ ತಿರಿಯತೋಯೇವ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠತೋ ಗತಾನಿ ದ್ವೇ ರಜ್ಜುಕಾನಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಮತ್ಥಕೇ ಠಪೇನ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಯಥಾಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಚಾವೇತೀತಿ ಪಾರಿಮನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ, ಓರಿಮನ್ತೇನ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಚಾವೇತಿ। **ಸಕಲಮುದಕ**ನ್ತಿ ದಣ್ಡೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಗತಂ ಸಕಲಮುದಕಂ। **ನ ಉದಕಂ ಠಾನ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಕತಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಟ್ಠಾನತ್ತಾ। **ಇದಂ ಉಭಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಬನ್ಧನಂ ಅಮೋಚೇತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ ಇದಮೇವೇಕಂ, "ಪಠಮಂ ಬನ್ಧನಂ...ಪೇ॰... ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದೋ"ತಿ ಇದಂ ದುತಿಯಂ। **ಪದುಮಿನಿಯ**ನ್ತಿ ಪದುಮಗಚ್ಛೇ। **ಉಪ್ಪಾಟಿತಾಯಾ**ತಿ ಪರೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಉಪ್ಪಾಟಿತಾಯ।

ಬಹಿ ಠಪಿತೇತಿ ಉದಕತೋ ಬಹಿ ಠಪಿತೇ। ಹತ್ಥಕವಸೇನ ಖುದ್ದಕಂ ಕತ್ವಾ

ಬದ್ಧಂ **ಕಲಾಪಬದ್ಧಂ**। **ಮುಳಾಲ**ನ್ತಿ ಕನ್ದಂ। **ಪತ್ತಂ ವಾ ಪುಪ್ಫಂ ವಾ**ತಿ ಇದಂ ಕದ್ದಮಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಸಕಲಮುದಕ**ನ್ತಿ ವಾಪಿಆದೀಸು ಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಸಕಲಮುದಕಂ। **ನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬ**ನ್ತಿ ವಾಪಿಯಾ ಉದಕಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮನಮಗ್ಗಂ। **ಉದಕವಾಹಕ**ನ್ತಿ ಮಹಾಮಾತಿಕಂ। **ನ ಅವಹಾರೋ**ತಿ ಇದಂ ಪುಬ್ಬಸದಿಸಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - "**ಕಸ್ಮಾ...ಪೇ॰... ಏವರೂಪಾ ಹಿ ತತ್ಥ ಕತಿಕಾ**"ತಿ। **ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹಟ್ಠಾನೇ ಗಹಿತತ್ತಾ। **ಮಾತಿಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ। **ಮರಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ತಿಟ್ಠನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಮತಮಚ್ಛಾನಂಯೇವ ತೇಸಂ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಅಮತೇ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಉದಕಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಾವಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೯. ನಾವಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ **ಯಾ ಬನ್ಧನಾ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಠಾನಾ ನ ಚವತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಚಣ್ಡಸೋತೇ ಬದ್ಧನಾವಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। **ತಾವ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ "ಬನ್ಧನಂ ಮೋಚೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ದುಕ್ಕಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮ್ಪಿ ಹೋತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಠಮಂ ಠಾನಾ ಅಚಾವೇತ್ವಾ ಮುತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಪಠಮಂ ಠಾನಾ ಚಾವೇತ್ವಾ ಮುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

"ಪಾಸೇ ಬದ್ಧಸೂಕರೋ ವಿಯಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "**ತತ್ಥ ಯುತ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಾ ಏವಾ**"ತಿ। **ವಿಪ್ಪನಟ್ಠಾ ನಾವಾ**ತಿ ವಿಸಮವಾತಾದೀಹಿ ವಿನಾಸಂ ಪತ್ವಾ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಭೂಮಿತಲಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ತೇನೇವ "**ಅಧೋ ವಾ ಓಪಿಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸ...ಪೇ॰... ನಾವಾತಲೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಮುಖವಟ್ಟಿಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಓಪಿಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಓಸೀದಾಪೇನ್ತಸ್ಸ। **ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ**ತಿ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ನಾವಾಕಡ್ಢನಯೋಗ್ಗಮಹಾಯೋತ್ತತಾಯ ಯೋತ್ತಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಕಲಮ್ಪಿ "**ಠಾನ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅಸತಿಪಿ ವಾತೇ ಯಥಾ ವಾತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಥಾ ಠಪಿತತ್ತಾ "**ವಾತಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತೀ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಬಲವಾ ಚ ವಾತೋ ಆಗಮ್ಮಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಸತಿ ವಾತೇ ಅಯಂ ಪಯೋಗೋ ಕತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನೇವ "**ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸತಿ ಪನ ವಾತೇ ಕತೋ ಪಯೋಗೋ ಠಾನಾಚಾವನಪಯೋಗೋಯೇವಾತಿ ಮಾತಿಕಾಉಜುಕರಣೇ ವಿಯ ಅತ್ಥೇವ ಅವಹಾರೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಠಾನಾಚಾವನಪಯೋಗೋ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಉಜುಕರಣೇ ವಿಯ ಅಸತಿ ವಾತೇ ಕತಪಯೋಗತ್ತಾ। **ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತೀ**ತಿ ನಾವಾಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಹೋತಿ।

ನಾವಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಯಾನಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೦. ಯಾನಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ದುಕಯುತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಗೋಣೇಹಿ ಯುತ್ತಸ್ಸ। **ಅಯುತ್ತಕ**ನ್ತಿ ಗೋಣೇಹಿ ಅಯುತ್ತಂ। **ಕಪ್ಪಕತಾ**ತಿ ಯಥಾ ದ್ವೀಹಿ ಭಾಗೇಹಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಏವಂ ಕತಾ। **ತೀಣಿ ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ವಾ ಠಾನಾನೀ**ತಿ ಅಕಪ್ಪಕತಾಯ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನಿಯಾ ವಸೇನ ತೀಣಿ ಠಾನಾನಿ, ಕಪ್ಪಕತಾಯ ವಸೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನೀತಿ। ತಥಾ ಪಥವಿಯಂ ಠಪಿತಸ್ಸ ತೀಣಿ ಠಾನಾನೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತನ್ತಿ ಫಲಕಸ್ಸ ವಾ ದಾರುಕಸ್ಸ ವಾ ಉಪರಿ ಠಪಿತಂ ಪಥವಿಯಂ ಠಪಿತಞ್ಚ। **ದ್ವೀಹಿ ಅಕ್ಖಸೀಸೇಹೀ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಅಕ್ಖಕೋಟೀಹಿ। **ದಾರೂನಂ ಉಪರಿ ಠಪಿತಸ್ಸಾ**ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ದಾರೂನಂ ಉಪರಿ ದ್ವೀಹಿ ಅಕ್ಖಕೋಟೀಹಿ ಓಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ಸಕಟಸಾಲಾಯಂ ಠಪಿತಸ್ಸ। **ಹೇಟ್ಠಿಮತಲಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಕಟಬಾಹಾಯ ಭೂಮಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮಭಾಗಸ್ಸ। **ಸೇಸಂ ನಾವಾಯಂ ವುತ್ತಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ "ಯದಿ ಪನ ತಂ ಏವಂ

ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಪಕತಿಗಮನಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ದಿಸಾಭಾಗಂ ನೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಯಮೇವ ಯಂ ಕಞ್ಚಿ ಗಾಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಂ ಠಾನಾ ಅಚಾವೇನ್ತೋವ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ನೇವತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ ಇಮಂ ನಯಂ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ।

ಯಾನಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಾರಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೧. ಭಾರಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಪುರಿಮಗಲೇ ಗಲವಾಟಕೋ**ತಿ ಪುರಿಮಗಲೇ ಉಪರಿಮಗಲವಾಟಕೋ। **ಉರಪರಿಚ್ಛೇದಮಜ್ಝೇ**ತಿ ಉರಪರಿಯನ್ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ। **ಅನಾಣತ್ತತ್ತಾ**ತಿ "ಅಸುಕಟ್ಠಾನಂ ನೇಹೀ"ತಿ ಅನಾಣತ್ತತ್ತಾ। **ಯೋ ಚಾಯಂ ಸೀಸಭಾರೇ ವುತ್ತೋ**ತಿ ಯೋ ಚಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಸೀಸಭಾರೇ ವುತ್ತೋ। ಸೀಸಾದೀಹಿ ವಾ ಗಹಿತೋ ಹೋತುತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ತಾದಿಸನ್ತಿ** ತಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದನಸಮತ್ಥಂ।

ಭಾರಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆರಾಮಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೨. ಆರಾಮಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಬನ್ಧನನ್ತಿ** ಪುಪ್ಫಾನಂ ವಣ್ಟೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನಂ। **ಅಭಿಯುಞ್ಜತೀತಿ ಚೋದೇತಿ** ಅಡ್ಡಂ ಕರೋತಿ। **ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಪಯೋಗತ್ತಾ**ತಿ ಸಹಪಯೋಗಮಾಹ ವತ್ಥುಮ್ಹಿಯೇವ ಕತಪಯೋಗತ್ತಾ। ಸಹಪಯೋಗವಸೇನ ಹೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ। **ವಿನಿಚ್ಛಯಪ್ಪಸುತನ್ತಿ** ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ನಿಯುತ್ತಂ। **ಕಕ್ಖಳೋ**ತಿ ದಾರುಣೋ। **ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತೀ**ತಿ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಠಪೇತಿ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಕರಣೇ ನಿರುಸ್ಸಾಹೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೂಟಡ್ಡಕಾರಕೋಪಿ ಸಚೇ ಧುರಂ ನ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋತಿ ಆಹ **"ಸಚೇ ಸಯಮ್ಪಿ ಕತಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಹೋತೀ"**ತಿ। **ಸಯಮ್ಪೀ**ತಿ ಅಭಿಯುಞ್ಜಕೋಪಿ। **ಕತಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ**ತಿ "ನ ದಾನಿ ನಂ ಇಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ತಸ್ಸ ದಾನೇ ಕತಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖರಪ್ಪಟಿಸ್ಸಾವಿಭಾವೇ**ತಿ "ಕಿಂ ಕರೋಮಿ ಕಿಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖರಮೇವ ಪಟಿಸ್ಸುಣನ್ತೋ ವಿಚರತೀತಿ ಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖರಪಟಿಸ್ಸಾವಿಭಾವೋ, ತಸ್ಮಿಂ, ಅತ್ತನೋ ವಸವತ್ತಿಭಾವೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಉಕ್ಕೋಚಂ ದತ್ವಾತಿ ಲಞ್ಜಂ ದತ್ವಾ। **ಕೂಟವಿನಿಚ್ಛಯಿಕಾನನ್ತಿ** ಕೂಟವಿನಿಚ್ಛಯೇ ನಿಯುತ್ತಾನಂ ವಿನಯಧರಾನಂ। "ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಅಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೋ ಅಯ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತೇಪಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಭಾವಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪವತ್ತವಚನತ್ತಾ ಕೂಟವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಕೂಟಸಕ್ಖೀನಞ್ಚ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಅಸತಿಪಿ ಚೇತ್ಥ ಠಾನಾಚಾವನೇ ಉಭಿನ್ನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋಯೇವ ಠಾನಾಚಾವನಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಪಾರಾಜಿಕೇ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ವಿಮತುಪ್ಪಾದನಪಯೋಗೇ ಕತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ತಸ್ಸೇವ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಪಯೋಗೇ ನಿಪ್ಫಾದಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಸಯಂ ಪರಾಜಯಂ ಪಾಪುಣಾತೀ**ತಿ ಕೂಟಡ್ಡಕಾರಕೋ ಪರಾಜಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ।

ಆರಾಮಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಿಹಾರಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೩. ವಿಹಾರಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವಿಹಾರೋಪಿ ಪರಿವೇಣಮ್ಪಿ ಆವಾಸೋಪಿ ವಿಹಾರೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ **"ವಿಹಾರಂ ವಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ವಿಹಾರನ್ತಿ** ಮಹಾವಿಹಾರಂ। **ಪರಿವೇಣನ್ತಿ** ಮಹಾವಿಹಾರಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಪಾಕಾರಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ। **ಆವಾಸನ್ತಿ** ಏಕಂ ಆವಸಥಂ। ಅಭಿಯೋಗೇ ಕತೇಪಿ ಅವಹಾರಸ್ಸ ಅಸಿಜ್ಝನತೋ ವುತ್ತಂ **"ಅಭಿಯೋಗೋ ನ ರುಹತೀ"**ತಿ। ಗಣಸನ್ತಕೇ ಪನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಸಾಮಿಕತ್ತಾ ಸಕ್ಕಾ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತುನ್ತಿ ಆಹ **"ದೀಘಭಾಣಕಾದಿಭೇದಸ್ಸ ಪನ ಗಣಸ್ಸಾ"**ತಿ। ಇಧಾಪಿ ಸಚೇ ಏಕೋಪಿ ಧುರಂ ನ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ರಕ್ಖತಿಯೇವ। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನೇವ ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ವಿಹಾರಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಖೇತ್ತಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೪. ಖೇತ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಸತ್ತ ಧಞ್ಞಾನೀ**ತಿ ಸಾಲಿವೀಹಿಯವಕಙ್ಗುಕುದ್ರೂಸವರಕಗೋಧುಮಾನಂ ವಸೇನ ಸತ್ತ ಧಞ್ಞಾನಿ । **ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ವಾ**ತಿಆದೀಸು "ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ಗಹಣಂ ನಾಮ ವೀಹಿಸೀಸಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಯಥಾಠಿತಮೇವ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಬೀಜಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ। **ಏಕಮೇಕನ್ತಿ** ಏಕಮೇಕಂ ವೀಹಿಸೀಸಂ। **ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ವಾ**ತಿ ಮುಗ್ಗಮಾಸಾದೀನಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಾ। **ಯಸ್ಮಿಂ ಬೀಜೇ ವಾ**ತಿಆದಿ ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ಗಹಣಾದೀಸು ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಸಾಲಿಸೀಸಾದೀನಿ ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಮಿಂ ಬೀಜೇ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ಏಕಮೇಕಂ ಹತ್ಥೇನೇವ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಮಿಂ ಸೀಸೇ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ಅಸಿತೇನ ಲಾಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಸಂ ಮುಟ್ಠಿಯಂ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ಬಹೂನಿ ಏಕತೋ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಮಿಂ ಮುಗ್ಗಮಾಸಾದಿಫಲೇ ವತ್ಥು ಪೂರತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯಥಾಕ್ಕಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **"ತಸ್ಮಿಂ ಬನ್ಧನಾ ಮೋಚಿತಮತ್ತೇ"**ತಿ ವಚನತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬೀಜಾದಿಮ್ಹಿ ಬನ್ಧನಾ ಮೋಚಿತೇ ಸತಿ ತತೋ ಅನಪನೀತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅಚ್ಛಿಜ್ಜಮಾನೋ**ತಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಠಿತೋ। **ಜಟಿತಾನೀ**ತಿ ಛಿನ್ದಿತಾನಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಜಟಿತಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಭುಸನ್ತಿ** ಪಲಾಲಸಹಿತಂ। **ಅಭುಸನ್ತಿ** ಪಲಾಲರಹಿತಂ।

ಖೀಲೇನಾತಿ ಖಾಣುಕೇನ। ಏತ್ಥ ಚ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದೀಸು ಉಭಯಂ ಸಮ್ಭವತಿ ಸಹಪಯೋಗೋ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಚ। ಯದಾ ಹಿ ಪರಸ್ಸ ಖೇತ್ತಾದೀಸು ಏಕದೇಸಂ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದಿವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕರೋತಿ, ತದಾ ಸತಿಪಿ ಪರಮತರಂ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದಿಸಹಪಯೋಗಂ ವಿನಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಸಹಪಯೋಗೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ "ಠಾನಾಚಾವನವಸೇನ ಖೀಲಾದೀನಿ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಖೇತ್ತಾದಿಗ್ಗಹಣವಸೇನ ಚ ಸಹಪಯೋಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಅಸತಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದಿಮತ್ತಂ ಕತಂ, ತದಾ ವಿನಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ನ ಹೋತೀತಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತೇನೇವೇತ್ಥ **"ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ ರಜ್ಜುಸಙ್ಕಮನಾದೀಸುಪಿ ಅತಿದಿಸತಿ।

ಯಟ್ಠಿನ್ತಿ ಮಾನದಣ್ಡಂ। **ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಗತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇ ದಾರೂನಿ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ತತ್ತಕೇನೇವ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಅವಸಾನೇ ದಾರುಮ್ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ತತ್ಥ ಸಾಖಾಯೋಪಿ ಕತ್ವಾ ಗಹೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಅವಸಾನಸಾಖಾಯ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತತ್ತಕೇನ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ**ತಿ ದಾರೂನಿ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ವತಿಂ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ। **ಖೇತ್ತಮರಿಯಾದನ್ತಿ** ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ **"ಕೇದಾರಪಾಳಿ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಿತ್ಥತಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಮೇವ ಮರಿಯಾದಂ ವಿತ್ಥಿಣ್ಣಂ ಕರೋತಿ। **ಅಕತಂ ವಾ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಪೇತೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತಂ ವಾ ಮರಿಯಾದಂ ಠಪೇತಿ।

ಖೇತ್ತಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವತ್ಥುಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೫. ವತ್ಥುಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ತಿಣ್ಣಂ ಪಾಕಾರಾನನ್ತಿ** ಇಟ್ಠಕಸಿಲಾದಾರೂನಂ ವಸೇನ ತಿಣ್ಣಂ ಪಾಕಾರಾನಂ। **ಏತೇನೇವ ನಯೇನಾತಿ** ಇಮಿನಾ "ಕೇವಲಂ ಭೂಮಿಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಅಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ನಿದಸ್ಸೇತಿ।

ಗಾಮಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೬. ಗಾಮಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಗಾಮೋ ನಾಮಾತಿ ಪಾಳಿಯಂ ನ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಗಾಮಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತತ್ತಾ।

ಅರಞ್ಞಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೭. ಅರಞ್ಞಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಅರಞ್ಞಂ ನಾಮಾತಿ** ಇದಂ ಪನ ನ ಕೇವಲಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಅರಞ್ಞಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಿಮತ್ತೇನ ಅರಞ್ಞಂ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಂ, ಕಿನ್ತು ಯಂ ಅತ್ತನೋ ಅರಞ್ಞಲಕ್ಖಣೇನ ಅರಞ್ಞಂ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ ಹೋತಿ, ತಂ ಅರಞ್ಞಂ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। **ತೇನಾತಿ** ಪುನ ಅರಞ್ಞವಚನೇನ। **ನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ ಅರಞ್ಞಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣನ್ತಿ** ಯದಿ ಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ ಅರಞ್ಞಲಕ್ಖಣಂ ಸಿಯಾ, "ಅರಞ್ಞಂ ನಾಮ ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತ"ನ್ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವದೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಮೇವ ಅರಞ್ಞಂ ಪರಾಮಟ್ಠನ್ತಿ ಆಹ **"ಯಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಅರಞ್ಞಲಕ್ಖಣೇನ ಅರಞ್ಞ"**ನ್ತಿ।

ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾತಿ ಉಜುಕಮೇವ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। **ಪಣ್ಣಂ ವಾತಿ** ತಾಲಪಣ್ಣಾದಿ ಪಣ್ಣಂ ವಾ। **ಅದ್ಧಗತೋಪೀತಿ** ಚಿರಕಾಲಂ ತತ್ಥೇವ ಠಿತೋಪಿ। **ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ಯೋ ಪರೇಹಿ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಕಿಣಿತ್ವಾ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಠಪಿತೋ, ಸೋ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕೇನ ಅನುಞ್ಞಾತೋಪಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಛಡ್ಡಿತೋತಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಗಹಣಂ ವುತ್ತಂ। **ಲಕ್ಖಣಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಸಾಪೀತಿ** ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೇಹಿ ಕತಸಞ್ಞಾಣಸ್ಸ। **ಛಲ್ಲಿಯಾ ಪರಿಯೋನದ್ಧಂ ಹೋತೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಸಾಮಿಕಾನಂ ನಿರಪೇಕ್ಖತಂ ದೀಪೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ। ಯದಿ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಸಾಪೇಕ್ಖತಾ ಅತ್ಥಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। **ತಾನಿ ಕತಾನಿ ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತೀತಿ** ತಾನಿ ಗೇಹಾದೀನಿ ಕತಾನಿ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಾನಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಚ ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। **ದಾರೂನಿಪೀತಿ** ಗೇಹಾದೀನಂ ಕತತ್ತಾ ತತೋ ಅವಸಿಟ್ಠದಾರೂನಿಪಿ। **ಏತೇಸನ್ತಿ** ಏತೇಸಂ ಯಥಾವುತ್ತದಾರೂನಂ।

ತೇಸಂ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನನ್ತಿ ತೇಸಂ ಅರಞ್ಞಪಾಲಾನಂ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ। **ದೇಹೀತಿ ವುತ್ತೇ ದಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ "ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗಸಬ್ಭಾವತೋ "ದೇಹೀ"ತಿ ಅವುತ್ತೇ ಅದತ್ವಾಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **ಗನ್ತುಂ ದೇಥಾತಿ** ಗಮನಂ ದೇಥ। **ಅದಿಸ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಪರಿಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನೀತಾನಮ್ಪಿ ದಾರೂನಂ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಂಯೇವ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ನಿಕ್ಖನ್ತೋಪಿ ಪುನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ।

ಅರಞ್ಞಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉದಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೮. ಉದಕಕಥಾಯಂ ಮಹಾಕುಚ್ಛಿಕಾ ಉದಕಚಾಟಿ **ಉದಕಮಣಿಕೋ**। "ಸಮೇಖಲಾ ಚಾಟಿ ಉದಕಮಣಿಕೋ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ತತ್ಥಾತಿ** ತೇಸು ಭಾಜನೇಸು। **ನಿಬ್ಬಹನಉದಕನ್ತಿ** "ಮಹೋದಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಳಾಕಮರಿಯಾದಂ ಮಾ ಛಿನ್ದೀ"ತಿ ತಳಾಕರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ತಸ್ಸ ಏಕಪಸ್ಸೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಉದಕಂ। **ನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬನ್ತಿ** ಸಸ್ಸಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಉದಕನಿಕ್ಖಮನಮಗ್ಗಂ। **ಮರಿಯಾದಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಇದಂ ಅವಸ್ಸಂ ಭಿನ್ನಸಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯವಿಸಯದಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಮರಿಯಾದಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಅಕತ್ವಾಪಿ ಯಥಾವುತ್ತಪ್ಪಯೋಗೇ ಕತೇ ಮರಿಯಾದಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಉದಕಗ್ಘಾನುರೂಪೇನ ಅವಹಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬಮೇವ।

ಅನಿಗ್ಗತೇತಿ ಅನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಳಾಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಉದಕೇ ಠಿತೇ। **ಅಸಮ್ಭಿನ್ನೇವಾತಿ** ತಳಾಕತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಮಾತಿಕಾಯ ಏವ ಠಿತೇ। **ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇತಿ** ತಳಾಕತೋ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಉದಕೇ। **ಸುಬದ್ಧಾತಿ** ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **"ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ"**ನ್ತಿ, ತಳಾಕತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾಮುಖಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಮಹಾಮಾತಿಕಾಯಂಯೇವ ಠಿತೇ ಬದ್ಧಾ ಚೇ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಸುಬದ್ಧಾ, ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಹಿ ಇದಂ ದ್ವಯಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತವಿಕಪ್ಪದ್ವಯಸ್ಸ ಯಥಾಕ್ಕಮೇನ ವುತ್ತಂ। **ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋತಿ** ಏತ್ಥ "ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಳಾಕಗತಉದಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ತಂ ಅಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ, "ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಸುಬದ್ಧಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ನ ಸಮೇತಿ। **ವತ್ಥುಂ…ಪೇ॰… ನ ಸಮೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ತಳಾಕಗತಉದಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಇಧ ವತ್ಥುನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಉದಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದನ್ತಪೋನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೯. ದನ್ತಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ** "ಯಥಾಸುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೂ"ತಿ ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಠಪಿತತ್ತಾ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಅಭಾಜೇತಬ್ಬತ್ತಾ ಅರಕ್ಖಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಚ ಅಞ್ಞಂ ಸಙ್ಘಿಕಂ ವಿಯ ನ ಹೋತೀತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಪಿ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ । **ವತ್ತನ್ತಿ** ದನ್ತಕಟ್ಠಗ್ಗಹಣೇ ವತ್ತಂ। ಇದಾನಿ ತದೇವ ವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯೋ ಹೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **"ಪುನ ಸಾಮಣೇರಾ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತೀ"**ತಿ ಕೇಚಿ ಥೇರಾ ವದೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ದನ್ತಪೋನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವನಪ್ಪತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೦. ವನಪ್ಪತಿಕಥಾಯಂ **"ಉಜುಕಮೇವ ತಿಟ್ಠತೀತಿ** ರುಕ್ಖಭಾರೇನ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ಠಿತತ್ತಾ ಹೋತಿಯೇವ ಠಾನಾಚಾವನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ವಾತಮುಖಂ ಸೋಧೇತೀತಿ** ಯಥಾ ವಾತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಪಾತೇತಿ, ಏವಂ ವಾತಸ್ಸ ಆಗಮನಮಗ್ಗಂ ರುನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಿತಾನಿ ಸಾಖಾಗುಮ್ಬಾದೀನಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪನೇನ್ತೋ ಸೋಧೇತಿ। **"ಮಣ್ಡೂಕಕಣ್ಟಕಂ ವಾ ವಿಸನ್ತಿ** ಮಣ್ಡೂಕಾನಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಂ ಠಿತಕಣ್ಟಕ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, "ಏಕಂ ವಿಸಮಚ್ಛಕಣ್ಟಕ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

ವನಪ್ಪತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಹರಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೧. ಹರಣಕಕಥಾಯಂ **ಹರಣಕ**ನ್ತಿ ಹರಿಯಮಾನಂ। ಅಭಿಮುಖಂ ಕತ್ವಾ ಕಡ್ಢನಂ **ಆಕಡ್ಢನಂ,** ಸೇಸದಿಸಾಕಡ್ಢನಂ **ವಿಕಡ್ಢನಂ**। **ಪಾದಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅನ್ತಂ ನ ಗಣ್ಹಾಮೀತಿ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಿತತ್ತಾ ಅನ್ತಸ್ಸ ಚ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಸ್ಸೇವ ಪಟಸ್ಸ ಏಕದೇಸತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಹಭಣ್ಡಹಾರಕ**ನ್ತಿ ಭಣ್ಡಹಾರಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ। **ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ**ತಿ ಧನುಆದೀಹಿ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ।

ಸೋತಿ ಭಣ್ಡಹಾರಕೋ। **ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕ**ನ್ತಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಂ, ಅಸಾಮಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಆಹರಾಪೇನ್ತೇ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಏತ್ಥ “ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗತಾನಮ್ಪಿ ನಿರಾಲಯಾನಂ ಪುನ ಆಹರಾಪನಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪರೇಹಿ ಗಹಿತೇ ತತ್ಥ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಪುನ ತಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನಪಿ ಆಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ದೇಸವಾಸಿನೋ ಆಚರಿಯಾ ವದನ್ತಿ, ಸೀಹಳದೀಪವಾಸಿನೋ ಪನ ತಂ ಕೇಚಿ ಆಚರಿಯಾ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನೇವ **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ ವುತ್ತಂ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ತಂ ನ ರುಚ್ಚತೀ”ತಿ। **ಅಞ್ಞೇಸೂ**ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಆದೀಸು। **ವಿಚಾರಣಾ ಏವ ನತ್ಥೀ**ತಿ ತತ್ಥಾಪಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವತೋ ಅಯಮೇವತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಹರಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪನಿಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೨. ಉಪನಿಧಿಕಥಾಯಂ “ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಪಟಿಸಾಮನಪಯೋಗಂ ವಿನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪಯೋಗೇ ಅಕತೇಪಿ ರಜ್ಜಸಙ್ಖೋಭಾದಿಕಾಲೇ ‘ನ ದಾನಿ ತಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಮಯ್ಹಂ ದಾನಿ ದಸ್ಸತೀ’ತಿ ಉಭೋಹಿಪಿ ಸಕಸಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಕತೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಪಟಿಸಾಮನಪಯೋಗಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ಆರಕ್ಖಾಯ ಭಣ್ಡಸಾಮಿಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ ಠಾನಸ್ಸ ಚ ತದಾಯತ್ತತಾಯ ಠಾನಾಚಾವನಸ್ಸ ಅಲಬ್ಭನತೋ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಧಮ್ಮಂ ವಾಚಾಪೇತ್ವಾತಿ ಧಮ್ಮಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ। **“ಅಞ್ಞಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತೀ**ತಿ ಇದಂ ಸಞ್ಞಾಣಂ ಕಥೇನ್ತೇನೇವ ‘ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ’ತಿ ಓಕಾಸಸ್ಸ ಚ ನಿಯಮಿತತ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಿತಂ ಪತ್ತಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಅಞ್ಞಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಪಚ್ಛಾ ಠಪಿತಂ ಪತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕಥಿತ”ನ್ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಚೋರೇನ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಪತ್ತಸ್ಸ ಗಹಣಾಭಾವೇಪಿ “ಇದಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಠಿತೇ ತಾದಿಸೇ ವತ್ಥುಮತ್ತೇ ತಸ್ಸ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸಬ್ಭಾವತೋ ಅಞ್ಞಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ಚೋರಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಪದವಾರೇನಾ**ತಿ ಥೇರೇನ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೋ ಚೋರಸ್ಸ ಪದವಾರೇನ। **ತಂ ಅತಾದಿಸಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತೀ**ತಿ “ಮಮಾಯಂ ಪತ್ತೋ ನ ಹೋತೀ”ತಿ ವಾ “ಮಯಾ ಕಥಿತೋ ಅಯಂ ಪತ್ತೋ ನ ಹೋತೀ”ತಿ ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ “ಇದಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ಥುಮತ್ತೇ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಚ ಅವಹಾರಸಬ್ಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ।

ಗಾಮದ್ವಾರನ್ತಿ ಸಮಣಸಾರುಪ್ಪಂ ವೋಹಾರಮತ್ತಮೇತಂ, ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಇಚ್ಚೇವ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನೇವ ಪರಸನ್ತಕಸ್ಸ ಗಹಿತತ್ತಾ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಚೋರಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ಗಹಿತಕಾಲೇ ಚೋರಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। **ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಚೋರಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೇನ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇಪಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತತಾಯ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ।

ಆಣತ್ತಿಯಾ ಗಹಿತತ್ತಾತಿ ಏತ್ಥ “ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಣ್ಹ, ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಏವಂ ಥೇರೇನ ಕತಆಣತ್ತಿಯಾ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪರಭಾಗೇ ಉಪಚಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರತೋ ಉಪಚಾರೋ, ತಾವ ಸಬ್ಬಂ ಖೇತ್ತಮೇವ ಜಾತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮಗ್ಗತೋ ಓಕ್ಕಮ್ಮಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಉಭಿನ್ನಂ ಸಕಟಚಕ್ಕಮಗ್ಗಾನಂ ಅನ್ತರಾಳಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗೋಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಅನಿಸೀದಿತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸೀಸಾದೀಸು ಭಾರಂ ಭೂಮಿಯಂ ಅನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾವ ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ನಿಸೀದನ್ತೋ ವಾ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ಪುನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ ಚೇ, ಪಾದುದ್ಧಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಉದ್ಧಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಯಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ತಾವ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಅವೂಪಸನ್ತೇಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೋ ಪಾದುದ್ಧಾರೇನ ಉದ್ಧಾರೇನ ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ, “ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮನ್ತಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ‘ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತೇ ವಿಹಾರಸಾಮನ್ತಾ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಗೋಚರಗಾಮೋ ಖೇತ್ತಮೇವಾ”ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಸೇಸ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗುಕ್ಕಮನವಿಹಾರಾಭಿಮುಖಗಮನಾದಿ ಸಬ್ಬಂ। **ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವಾ**ತಿ ಅನಾಣತ್ತಿಯಾ ಗಹಿತೇಪಿ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ಗಹಿತತ್ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತವಿಹಾರೂಪಚಾರಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಖೇತ್ತಮೇವಾತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಏಸೇವ ನಯೋತಿ “ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯಂ ಅತಿದಿಸತಿ। **ನಿಮಿತ್ತೇ ವಾ ಕತೇ**ತಿ “ಚೀವರಂ ಮೇ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ, ಕೋ ನು ಖೋ ರಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸತೀ”ತಿಆದಿನಾ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕತೇ। **ವುತ್ತನಯೇನೇವಾ**ತಿ ಅನಾಣತ್ತಸ್ಸ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮನವಾರೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ। **ಏಕಪಸ್ಸೇ ವಾ**ತಿ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಮಹನ್ತತಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಸ್ಸೇ ವಸನ್ತೋ ವಾ। **ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಜೀರಾಪೇತೀ**ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಅಕತ್ವಾ ನಿವತ್ಥಪಾರುತನೀಹಾರೇನೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಜೀರಾಪೇತಿ, ಠಾನಾಚಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಸತಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಸೀಸೇ ಭಾರಂ ಖನ್ಧೇ ಕರಣಾದೀಸು ವಿಯ। **ಯಥಾ ತಥಾ ವಾ ನಸ್ಸತೀ**ತಿ ಅಗ್ಗಿಆದಿನಾ ವಾ ಉಪಚಿಕಾದೀಹಿ ಖಾದಿತಂ ವಾ ನಸ್ಸತಿ।

ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಕೋಚೀತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಯೇನ ಠಪಿತಂ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತವ ಥೂಲಸಾಟಕೋ ಲದ್ಧೋ**ತಿಆದಿನಾ ಮುಸಾವಾದೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಯೋಗತ್ತಾ। **ಇತರಂ ಗಣ್ಹತೋ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ “ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತವ ಸಾಟಕಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ಇಮಿನಾವ ಉಪನಿಧಿಭಾವತೋ ಮುತ್ತತ್ತಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಇತರಂ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸಾಟಕೇ ಆಲಯಸ್ಸ ಸಬ್ಭಾವತೋ ಚ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ। **ನ ಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ತೇನ ವುತ್ತಂ ವಚನಂ ಅಸುಣನ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಸೇವ ನಯೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಚಿತ್ತೇನ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಯಾಚಿತಾ ವಾ ಅಯಾಚಿತಾ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಾಚಿತಾ ಯದಿ ಚಿತ್ತೇನಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ, ನಟ್ಠೇ ಗೀವಾ। ಅಯಾಚಿತಾ ಪನ ಯದಿಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ಗೀವಾ।

ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪೇತೀತಿ ಏತ್ಥ ಚಾಲೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಠಪಿತೇಪಿ ನಟ್ಠೇ ಗೀವಾ। **ಉಪಚಾರೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ**ತಿ ಭಣ್ಡಾಗಾರಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಟ್ಠಾನೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ। **ಮಯಿ ಚ ಮತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಸೇನಾಸನೇ ವಿನಟ್ಠೇ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಕೇವಲಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಂ ಮಾ ನಸ್ಸೀತಿ ಇಮಿನಾವ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವಿವರಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿಯೇವಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಹಾಯೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ತೇಹಿಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಯಂ ಸಾಮೀಚೀ**ತಿ ಭಣ್ಡಾಗಾರೇ ವಸನ್ತಾನಂ ಇದಂ ವತ್ತಂ।

ಲೋಲಮಹಾಥೇರೋತಿ ಮನ್ದೋ ಮೋಮೂಹೋ ಹಸಿತಕೀಳಿತಪ್ಪಸುತೋ ವಾ ಮಹಾಥೇರೋ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗಬ್ಭೇಸು ಸಭಾಗಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಠಪೇನ್ತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಇತರೇಹೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಗಬ್ಭೇ ವಸನ್ತೇಹಿ ಇತರಭಿಕ್ಖೂಹಿ। ವಿಹಾರವಾರೇ ನಿಯುತ್ತೋ **ವಿಹಾರವಾರಿಕೋ,** ವಾರಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರರಕ್ಖಣಕೋ। **ನಿವಾಪ**ನ್ತಿ ಭತ್ತವೇತನಂ। **ಪಟಿಪಥಂ ಗತೇಸೂ**ತಿ ಚೋರಾನಂ ಆಗಮನಂ ಞತ್ವಾ “ಪಠಮತರಂಯೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಸದ್ದಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಚೋರಾನಂ ಅಭಿಮುಖಂ ಗತೇಸು। **ನಿಸ್ಸಿತಕೇ ಜಗ್ಗೇನ್ತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಿತಕೇ ಸಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ ಪೋಸೇನ್ತಾಪಿ ನಿಸ್ಸಿತಕೇ ವಿಹಾರಂ ಜಗ್ಗಾಪೇನ್ತಿ। “ಅಸಹಾಯಸ್ಸ ಅದುತಿಯಸ್ಸಾ”ತಿ ಪಾಠೋ ಯುತ್ತೋ, ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪುರಿಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಅಸಹಾಯಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ತದುತಿಯಸ್ಸ ವಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ

ಪಾಠೇ ಏಕೇನ ಆನೀತಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ನಪ್ಪಹೋತೀತಿ ಅತ್ತದುತಿಯಸ್ಸಪಿ ವಾರೋ ನಿವಾರಿತೋತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ “ಯಸ್ಸ ಸಭಾಗೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ದಾತಾ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಇಮಿನಾ ನ ಸಮೇತೀತಿ ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। **ಉಪಜೀವನ್ತೇನ ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೇನ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೇನಪಿ ಪಾಕವಟ್ಟಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವನ್ತೇನ ಪತ್ತಚೀವರರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। **ಪರಿಪುಚ್ಛ**ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಪಞ್ಹವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಅಟ್ಠಕಥಂ ವಾ। **ದಿಗುಣ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಪಾಪಿತಂ ವಿನಾವ ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಕ್ಖವಾರೇನಾ**ತಿ ಅಡ್ಢಮಾಸವಾರೇನ।

ಉಪನಿಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸುಙ್ಕಘಾತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೩. ಸುಙ್ಕಘಾತಕಥಾಯಂ **ತತೋ ಹನನ್ತೀ**ತಿ ತತೋ ನೀಹರನ್ತಾ ಹನನ್ತಿ। **ತ**ನ್ತಿ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಂ। **ಯತೋ**ತಿ ಯತೋ ನೀಹರಿಯಮಾನಭಣ್ಡತೋ। **ರಾಜಕ**ನ್ತಿ ರಾಜಾಯತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ ರಾಜಾರಹಮೇವಾತಿ ಆಹ **“ಅಯಮೇವತ್ಥೋ”**ತಿ। **ಇತೋ**ತಿ ಇತೋ ಭಣ್ಡತೋ। **ದುತಿಯಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ದುತಿಯೇ ಪಾದೇ ಉದ್ಧಟಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಅಟ್ಠಪಿತೋಪಿ ಬಹಿ ಠಿತೋಯೇವ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ। ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪದವಾರೇನ ಆಪತ್ತಿ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಸುಙ್ಕಘಾತತೋ ಬಹಿ **ಬಹಿಸುಙ್ಕಘಾತಂ**। **ಅವಸ್ಸಂ ಪತನಕ**ನ್ತಿ ಅವಸ್ಸಂ ಸುಙ್ಕಘಾತತೋ ಬಹಿ ಪತನಕಂ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವಾ**ತಿ ಅವಸ್ಸಂ ಪತನಕೇ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವಟ್ಟನ್ತಂ ಪುನ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸತೀ**ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಸ್ಸ ಕುರುನ್ದಿಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಹಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಪಕಾಸಿತೋ। **ಅನ್ತೋ ಠತ್ವಾ ಬಹಿ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ರಕ್ಖತೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಯೋಗೇನ ಗಮನವೇಗಸ್ಸ ಅನ್ತೋಯೇವ ವೂಪಸನ್ತತ್ತಾ। **ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮಂ ಬಹಿ ಠಪೇತೀ**ತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಠಿತಂ ಪುಟಕಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಠಪೇತಿ। ಏತ್ಥ ಚ “ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮೇ ಪುಟಕೇ ಭೂಮಿತೋ ಮೋಚಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

“ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಯಾನೇ ವಾ…ಪೇ॰… ಠಪೇತೀತಿ ಸುಙ್ಕಘಾತಂ ಅಪವಿಸಿತ್ವಾ ಬಹಿಯೇವ ಠಪೇತೀ”ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಬಹಿ ಠಪಿತನ್ತಿ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ। ಆಚರಿಯಾ ಪನ “ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಬಹಿ ಠಿತ”ನ್ತಿ ಪಾಠಂ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ “ಪಠಮಂ ಅನ್ತೋಸುಙ್ಕಘಾತಂ ಪವಿಟ್ಠೇಸುಯೇವ ಯಾನಾದೀಸು ಠಪಿತಂ ಪಚ್ಛಾ ಯಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನೀಹಟಂ ಸುಙ್ಕಘಾತಸ್ಸ ಬಹಿ ಠಿತಂ, ನ ಚ ತೇನ ನೀತ”ನ್ತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। ಅಯಂ ಪನ ತೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪವಿಟ್ಠಯಾನಾದೀಸು ಠಪಿತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಯೋಗಂ ವಿನಾ ಅಞ್ಞೇನ ನೀಹಟತ್ತಾ ನೇವತ್ಥಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ, **“ಅತ್ರ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಸುಙ್ಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೂ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಞ್ಞೇನ ನೀಹಟಸ್ಸ ಬಹಿ ಠಿತೇ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಹೋತೀತಿ। ಅಯಮೇವ ಚ ನಯೋ “ವಟ್ಟಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ನಂ ವಟ್ಟೇಸ್ಸತೀತಿ ವಾ ಅನ್ತೋ ಠಪಿತಂ ಪಚ್ಛಾ ಸಯಂ ವಾ ವಟ್ಟಮಾನಂ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ವಟ್ಟಿತಂ ಬಹಿ ಗಚ್ಛತಿ, ರಕ್ಖತಿಯೇವಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಸಮೇತೀತಿ ಯುತ್ತತರೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ। ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಪಚ್ಛಾಗಚ್ಛತೋಪಿ ತೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಯದಿ ತತೋಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಸುಙ್ಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಸೀಮಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ಹತ್ಥಿಸುತ್ತಾದೀಸೂತಿ ಹತ್ಥಿಸಿಕ್ಖಾದೀಸು। **ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಯಾನಾದೀಹಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ನೀಹರಣೇ। **ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ತತ್ಥ “ಸಹತ್ಥಾ”ತಿ ವಚನತೋ ಅಞ್ಞೇನ ನೀಹರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಇಧಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ। **ತತ್ರಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ। **ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೋ ಹೇತುಅತ್ಥೋ, ಯಸ್ಮಾ ಏಳಕಲೋಮಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಧ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅವಹಾರಾಭಾವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಉಪಚಾರ**ನ್ತಿ ಸುಙ್ಕಘಾತಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿ ಸಮನ್ತಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ವತಿಆಸನ್ನಪ್ಪದೇಸಸಙ್ಖಾತಂ ಉಪಚಾರಂ। ತಾದಿಸಂ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಹರಣೇ ಸಾದೀನವತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಸುಙ್ಕಘಾತೇ। **“ದ್ವೀಹಿ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೇಹೀ**ತಿ ಅಯಂ ನಿಯಮೋ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾಭತೋ”ತಿ **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ** ವುತ್ತಂ।

ಸುಙ್ಕಘಾತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾಣಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೪. ಪಾಣಕಥಾಯಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಸ್ಸ ಏಕನ್ತೇನ ಪಾದಗ್ಘನಕತಾ ನ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ಆಹ - **“ಏಕಂಸೇನ ಅವಹಾರಕಪ್ಪಹೋನಕಪಾಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ”**ತಿ। **ಭುಜಿಸ್ಸಂ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಾಭಾವತೋ। **ಭುಜಿಸ್ಸೋ**ತಿ ಅದಾಸೋ। **ಆಠಪಿತೋ**ತಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಇಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇಹಿ “ಯಾವ ಇಣದಾನಾ ಅಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಹೋತೂ”ತಿ ಇಣದಾಯಕಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತಿತೋ। ಯಸ್ಮಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ದಾಸಾನಂ ವಿಯ ಪುತ್ತಾನಂ ನ ಸಾಮಿನೋ। ಯೇಸಞ್ಚ ಸನ್ತಿಕೇ ಆಠಪಿತೋ, ತೇಪಿ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಕಮ್ಮೇ ಸಾಮಿನೋ, ನ ತಸ್ಸಾತಿ ಆಹ **“ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೀ”**ತಿ। **ಧನಂ ಪನ ಗತಟ್ಠಾನೇ ವಡ್ಢತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಆಠಪೇತ್ವಾ ಗಹಿತಧನಂ ವಡ್ಢಿಯಾ ಸಹ ಅವಹಾರಕಸ್ಸ ಗೀವಾ”ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ।

ಅನ್ತೋಜಾತ…ಪೇ॰… ಅವಹಾರೋ ಹೋತೀತಿ ಏತ್ಥ ಪದೇಸಚಾರಿತ್ತವಸೇನ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ದಾಸಬ್ಯಂ ಉಪಗತಂ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಗೇಹದಾಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ದಾಸಸ್ಸ ಜಾತೋ**ತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ಸಮ್ಭವನ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಗೇಹದಾಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಜಾತೋಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। **ಕರಮರಾನೀತೋ** ನಾಮ ಬನ್ಧಗ್ಗಾಹಗಹಿತೋ। ತೇನಾಹ **“ಪರದೇಸತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ”**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಪರದೇಸತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ**ತಿ ಪರದೇಸಂ ವಿಲುಮ್ಪಕೇಹಿ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದೀಹಿ ಮಹಾಚೋರೇಹಿ ಪರದೇಸತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಯದಿ ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ತತೋ ಅಧಿಕಂ ವೇಗಂ ನ ವಡ್ಢೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಪರಿಯಾಯೇನಾ**ತಿ ಪರಿಯಾಯವಚನೇನ। ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇ “ಮರಣವಣ್ಣಂ ವಾ ಸಂವಣ್ಣೇಯ್ಯಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯಕಥಾಯಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಇಧ ಪನ “ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಿಯೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಆದಾನಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯಕಥಾಯ ಮುಚ್ಚತಿ।

ಪಾಣಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಪದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅಪದಕಥಾಯಂ **ನಾಮೇನಾ**ತಿ ಸಪ್ಪನಾಮೇನ ವಾ ಸಾಮಿಕೇನ ಕತನಾಮೇನ ವಾ। **ಕರಣ್ಡಪುಟ**ನ್ತಿ ಪೇಳಾಯ ಪಿಧಾನಂ। **ಆಹಚ್ಚಾ**ತಿ ಪಹರಿತ್ವಾ।

ಚತುಪ್ಪದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೬. ಚತುಪ್ಪದಕಥಾಯಂ **ಭಿಙ್ಕಚ್ಛಾಪ**ನ್ತಿ ಭಿಙ್ಕಭಿಙ್ಕಾತಿ ಸದ್ದಾಯನತೋ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮಂ ಹತ್ಥಿಪೋತಕಂ। **ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹೀ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹಿ। **ರಾಜಙ್ಗಣೇ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ನಗರೇ ವತ್ಥುದ್ವಾರತೋ ಬಹಿರಾಜಙ್ಗಣೇ। **ಹತ್ಥಿಸಾಲಾ ಠಾನ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಕೋಸತೋ ಉದಕಪಾತಬ್ಭನ್ತರಂ ಠಾನಂ। **ಬಹಿನಗರೇ ಠಿತಸ್ಸಾ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತನಗರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತನಗರೇ ಪನ ಅನ್ತೋನಗರೇ ಠಿತಸ್ಸಪಿ ಠಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ। **ಖಣ್ಡದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಖಣ್ಡಿತದ್ವಾರಂ। **ಸಾಖಾಭಙ್ಗ**ನ್ತಿ ಭಞ್ಜಿತಸಾಖಂ। **ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ದ್ವೇ**ತಿ ಬನ್ಧನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವೇ। **ಘಾತೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ವಿನಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಸಹಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ, ನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ ಆಚರಿಯಾ ವದನ್ತಿ।

ಚತುಪ್ಪದಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಓಣಿರಕ್ಖಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಓಣಿರಕ್ಖಕಥಾಯಂ **ಓಣಿ**ನ್ತಿ ಓಣೀತಂ, ಆನೀತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಓಣಿರಕ್ಖಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಪಿತಂ ಭಣ್ಡಂ ಉಪನಿಧಿ ವಿಯ ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ಅನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ಓಲೋಕನತ್ಥಾಯ ಠಪಿತತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಠಾನಾಚಾವನಮತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಜನೇತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಸಂವಿದಾವಹಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸಂವಿದಾವಹಾರಕಥಾಯಂ "ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಆಣಾಪಕಾನಂ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಆಪತ್ತಿ, ಅವಹಾರಕಸ್ಸ ಉದ್ಧಾರೇತಿ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ ಆಣತ್ತಿಕಥಾಯಂ "ಸೋ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। ಏತ್ಥಾಪಿ ಹಿ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ತಥಾ ಚ ವಕ್ಖತಿ "ಅಥ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಸ್ಸಂ ಹಾರಿಯಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಪರತೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ, ತತೋ ಇಮಸ್ಸ ತಙ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತೀತಿ ಅಯಂ ಯುತ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೨೧)। ಸಂವಿದಾವಹಾರೇ ಚ "ಆಣತ್ತಿ ನತ್ಥೀ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ "ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಸು ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಏಕೇಕೋ ಮಾಸಕೋ ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಚ ಆಣತ್ತಿಕಾ"ತಿ ವಚನತೋ। ಆಣತ್ತಿಯಾ ಚ ಸತಿ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ, ನ ಉದ್ಧಾರೇ।

ಯದಿ ಏವಂ **"ತೇಸು ಏಕೋ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ತಸ್ಸುದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕ"**ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ? ನಾಯಂ ದೋಸೋ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಅವಹಾರಕಸ್ಸಪಿ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ತಸ್ಸುದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ ಆಹ, ನ ಪನ ಆಣಾಪಕಾನಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **"ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಏಕಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಿ 'ಗಚ್ಛೇತಂ ಆಹರಾ'ತಿ, ತಸ್ಸುದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕ"**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಏವಮೇವ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಅಥ ವಾ ಸಂವಿದಾವಹಾರೇ ಆಣಾಪಕಾನಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ, ನ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇತಿ ಆವೇಣಿಕಮಿದಂ ಲಕ್ಖಣನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಇತೋ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಪಕಾರೇನ ಯಥಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಸಂವಿಧಾಯಾತಿ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ। **ತೇನ ನೇಸಂ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಆಣತ್ತಿವಸೇನ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಸಮ್ಭವೇ ಸತಿ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ತೇ ಆಣತ್ತಾ ಅವಸ್ಸಂ ತಂ ಹರನ್ತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯೇವ ನೇಸಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ನ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿ। **ಸಾಹತ್ಥಿಕಂ ವಾ ಆಣತ್ತಿಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕಂ ವಾ ಸಾಹತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಭಿನ್ನಕಾಲವಿಸಯತ್ತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಸಹತ್ಥಾ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸ ಠಾನಾಚಾವನೇ ಆಪತ್ತಿ, ಆಣತ್ತಿಯಾ ಪನ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವಾತಿ ಭಿನ್ನಕಾಲವಿಸಯಾ ಸಾಹತ್ಥಿಕಾಣತ್ತಿಕೇಹಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾಪತ್ತಿಯೋ।

ಸಂವಿದಾವಹಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೯. ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಕಥಾಯಂ **ಓಚರಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವಾ**ತಿ "ಅವಸ್ಸಂ ಹಾರಿಯೇ ಭಣ್ಡೇ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯೇನ। ಪಾಳಿಯಂ **ತಂ ಸಙ್ಕೇತಂ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ತಂ ಸಙ್ಕೇತ**ನ್ತಿ ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ಸಙ್ಕೇತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ತಂ ಸಙ್ಕೇತಂ ಅಸಮ್ಪತ್ವಾ ಪುರೇ ವಾ ತಂ ಸಙ್ಕೇತಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಚ್ಛಾ ವಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಅಜ್ಜಾತಿ ನಿಯಾಮಿತಂ ತಂ ಸಙ್ಕೇತಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮಾ"**ತಿಆದಿ। **ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೦. ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಕಥಾಯಂ ಅಕ್ಖಿನಿಖಣಾದಿನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ ಪನ ಲಹುಕಂ ಇತ್ತರಕಾಲಂ, ತಸ್ಮಾ ತಙ್ಖಣೇಯೇವ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ತಥಾ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಣ್ಡಂ ದೂರೇ ಹೋತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಾರಿಯಂ, ತಂ ಗಹೇತುಂ ಯಾವ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಾವ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಾಯಮತಿ, ತಾವ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಆರದ್ಧತ್ತಾ ತೇನೇವ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಅವಹರತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯದಿ ಏವಂ "ಪುರೇಭತ್ತಪಯೋಗೋವ ಏಸೋ"ತಿ ವಾದೋ ಪಮಾಣಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ? ನಾಪಜ್ಜತಿ। ನ ಹಿ ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಂ ವಿಯ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅತ್ಥಿ, ಇಧ ನತ್ಥಿ। ಕಾಲವಸೇನ ಹಿ ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿರಿಯಾವಸೇನ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮನ್ತಿ ಅಯಮೇತೇಸಂ ವಿಸೇಸೋ। "ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮೇ ಕತೇ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಅನಾರಭಿತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಣತ್ತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೧. ಆಣತ್ತಿಕಥಾಯಂ **ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಏಕೋ ಪುರೇಭತ್ತಾದೀಸು ವಾ ಅಕ್ಖಿನಿಖಣಾದೀನಿ ವಾ ದಿಸ್ವಾ "ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದತಿ, ಏಕೋ ಗಹೇತಬ್ಬಭಣ್ಡನಿಸ್ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ "ಪುರೇಭತ್ತಂ ಏವಂವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಂ ಭಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದತಿ, ಏಕೋ "ತ್ವಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಪಾವದ, ಸೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪಾವದತೂ"ತಿಆದಿನಾ ಪುಗ್ಗಲಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಚ ಆಣಾಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಾಲವಸೇನ ಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಭಣ್ಡವಸೇನ ಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ಚ ಆಣತ್ತೇ ವಿಸಙ್ಕೇತಾವಿಸಙ್ಕೇತವಸೇನ ಏತೇಸು ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮೇಸು ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ। **ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ "ಈದಿಸಂ ನಾಮ ಭಣ್ಡ"ನ್ತಿ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಾದಿವಸೇನ ಗಹಣಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಂ ಸಞ್ಞಾಣಂ ಕತ್ವಾ।

ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ದುತಿಯೋ ತತಿಯಸ್ಸ, ತತಿಯೋ ಚತುತ್ಥಸ್ಸಾತಿ ಏವಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಚೇ ವದನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ದುತಿಯೋ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ, ನ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಆಣತ್ತಿ ಗತಾತಿ ನೇವತ್ಥಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಪಠಮಂ ವುತ್ತದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತಿ। **ತದೇವ ಹೋತೀ**ತಿ ಭಣ್ಡಗ್ಗಹಣಂ ವಿನಾ ಕೇವಲಂ ಸಾಸನಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಣಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಸಿದ್ಧತ್ತಾ ತದೇವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಹೋತಿ , ನ ದುಕ್ಕಟಂ ನಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಈದಿಸೇಸು ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು।

ತೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಆರೋಚನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮತ್ತೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅವಸ್ಸಂ ಚೇ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ತತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ನ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ಆಹ - **"ಮಹಾಜನೋ ಹಿ ತೇನ ಪಾಪೇ ನಿಯೋಜಿತೋ"**ತಿ।

ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಅಯಂ ತಾವ ಅಟ್ಠಕಥಾನಯೋ, ಆಚರಿಯಾ ಪನ "ವಿಸಙ್ಕೇತತ್ತಾ ಏವ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸಾತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸೇವ ತಂ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ಇಮಿನಾವ ಹೇಟ್ಠಾ ಆಗತವಾರೇಸುಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಂ ಪನ ತತ್ಥ ಓಕಾಸಾಭಾವತೋ ಅವತ್ವಾ ಇಧ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಏವಂ ಪುನ ಆಣತ್ತಿಯಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಪರಮಂ ಅತ್ಥಸಾಧಕತ್ತಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। **ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋತಿ** ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಫಲಂ ವಿಯ ಅತ್ಥಸಾಧಿಕಾಣತ್ತಿಚೇತನಾಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ। **ಬಧಿರತಾಯಾತಿ** ಉಚ್ಚಂ ಭಣನ್ತೋ ಬಧಿರತಾಯ ವಾ ನ ಸಾವೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ''ಆಣತ್ತೋ ಅಹಂ ತಯಾ''ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಾರೇ ಪುನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾಭಾವೇನ ಅತ್ಥಸಾಧಕತ್ತಾಭಾವತೋ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ''ಪಣ್ಣೇ ವಾ ಸಿಲಾಯ ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ 'ಚೋರಿಯಂ ಕಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ''ತಿ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನತೋ ಪರಿಯಾಯಕಥಾಯ ಮುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಪನ ''ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಭಣ್ಡಂ ಠಿತಂ, ತಂ ಅವಹರಾ''ತಿ ಪಣ್ಣೇ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಪೇಸೇತಿ, ಸೋ ಚೇ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಆಣತ್ತಿಯಾ ಅವಹಟಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಯುತ್ತಂ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಆಣತ್ತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಪತ್ತಿಭೇದವಣ್ಣನಾ

೧೨೨. **ತತ್ಥ ತತ್ಥಾತಿ** ಭೂಮಟ್ಠಥಲಟ್ಠಾದೀಸು। ಅಜ್ಝಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ವತ್ಥುಭೇದೇನಾತಿ** ಅವಹರಿತಬ್ಬಸ್ಸ ವತ್ಥುಸ್ಸ ಗರುಕಲಹುಕಭೇದೇನ। **ಆಪತ್ತಿಭೇದನ್ತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಕ್ಕಟಾನಂ ವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ। ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ ಪರೇನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ **ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ।**

೧೨೫. **ನ ಚ ಸಕಸಞ್ಞೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಪನ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ವತ್ಥು ಕಥಿತಂ। **ನ ಚ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೀ, ನ ಚ ತಾವಕಾಲಿಕನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಪನ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಸಞ್ಞಾ ಕಥಿತಾ। **ನ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹಿತಾತಿ** ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೇನ ಅಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ। **ನ ತಾವಕಾಲಿಕತಾತಿ** ಪಚ್ಛಾ ದಾತಬ್ಬತಂ ಕತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ। **ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕನ್ತಿ** ''ಮಮೇದ''ನ್ತಿ ಪರಿಗ್ಗಹವಸೇನ ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಂ ಅರಞ್ಞೇ ದಾರುತಿಣಪಣ್ಣಾದಿ। **ಛಡ್ಡಿತನ್ತಿ** ಕಟ್ಠಹಾರಾದೀಹಿ ಅತಿಭಾರಾದಿತಾಯ ಅನತ್ಥಿಕಭಾವೇನ ಅರಞ್ಞಾದೀಸು ಛಡ್ಡಿತಂ। **ಛಿನ್ನಮೂಲಕನ್ತಿ** ನಟ್ಠಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಆಲಯಸಞ್ಞಾತಸ್ಸ ಮೂಲಸ್ಸ ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಛಿನ್ನಮೂಲಂ। **ಅಸಾಮಿಕನ್ತಿ** ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಾದೀಹಿ ತೀಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ದಸ್ಸಿತಂ ಅಸಾಮಿಕವತ್ಥು। **ಉಭಯಮ್ಪೀತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಲಕ್ಖಣಂ ಅಸಾಮಿಕಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಞ್ಚ।

ಆಪತ್ತಿಭೇದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದವಣ್ಣನಾ

೧೩೧. ಯಾಯ ಸೇಯ್ಯಾಯ ಸಯಿತೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಸಾ **ಅನುಟ್ಠಾನಸೇಯ್ಯಾ** ನಾಮ। **''ಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಅಧಿವಾಸೇತೀ''**ತಿ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ **''ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವದತೀ''**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತುನ್ತಿ** ಯತ್ತಕಂ ಗಹಿತಂ ಪರಿಭುತ್ತಂ ವಾ, ತತ್ತಕಂ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಪಟಿದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಯಂ ಗಹಿತಂ, ತದೇವ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತಾದಿಸಂ ಪುನ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಙ್ಘಸನ್ತಕೇ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತುಮಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ಕಸ್ಸಚಿ ವತ್ಥುನೋ ಅನನುಜಾನಿತಬ್ಬತೋ ಚ **''ಸಙ್ಘಸನ್ತಕಂ ಪನ ಪಟಿದಾತುಮೇವ ವಟ್ಟತೀ''**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪೀತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮತಸರೀರೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ। ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಸಾಟಕತಣ್ಹಾಯ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮತಸರೀರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಪೇತೋ ವಿಯಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ರುಕ್ಖಾದೀಸು ಲಗ್ಗಿತಸಾಟಕೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥೀತಿ** ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ತಂ ಆರಕ್ಖಕೇಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ, ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ।

ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ದಾರುಖಣ್ಡಾದೀಸು ''ಭಾರಿಯಮಿದಂ, ತ್ವಂ ಏಕಪಸ್ಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಾಹಿ, ಅಹಂ ಏಕಪಸ್ಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಾಮೀ''ತಿ ಉಭಯೇಸಂ ಪಯೋಗೇನ ಏಕಸ್ಸ ವತ್ಥುನೋ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಸನ್ಧಾಯ **''ಸಾಹತ್ಥಿಕಾಣತ್ತಿಕ''**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಚ ಕಾಯವಾಚಾನಂ ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ಅಙ್ಗಭಾವಮತ್ತದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಯಾಯ ಪನ ಚೇತನಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತೋ ಪಯೋಗೋ ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ ಆಣತ್ತಿಕೋ ವಾ ಪಧಾನಭಾವೇನ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಸಾಧೇತಿ, ತಸ್ಸಾ ವಸೇನ ಆಪತ್ತಿ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ। ಅಞ್ಞಥಾ ಸಾಹತ್ಥಿಕಂ ವಾ ಆಣತ್ತಿಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ, ಆಣತ್ತಿಕಂ ವಾ ಸಾಹತ್ಥಿಕಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ವಿರುಜ್ಝತಿ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೩೨. ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು **ಸನ್ಧಾವತೀತಿ** ಸುಟ್ಠು ಧಾವತಿ। **ವಿಧಾವತೀತಿ** ವಿವಿಧಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಧಾವತಿ। **ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರಭೇದಂ ವಿನಾಪೀತಿ** ಕಾಯಚೋಪನಂ ವಚೀಭೇದಞ್ಚ ವಿನಾ। **ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲೇನಾತಿ** ತಥಾವಿಧಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇ ಆದೀನವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಬಲೇನ।

೧೩೫. **ಪುಚ್ಛಾಸಭಾಗೇನಾತಿ** ಪುಚ್ಛಾನುರೂಪೇನ। ನಿರುತ್ತಿ ಏವ ಪಥೋ ನಿರುತ್ತಿಪಥೋ, ತಸ್ಮಿಂ ನಿರುತ್ತಿಪಥೇ। ತೇನಾಹ **''ವೋಹಾರವಚನಮತ್ತೇ''**ತಿ।

೧೩೭. **ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತೋತಿ** ಇಮಿನಾ ತಸ್ಸ ಮತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಬ್ಭುಣ್ಹೇತಿ** ಇಮಿನಾಪಿ ವುತ್ತಮೇವ ಪರಿಯಾಯನ್ತರೇನ ವಿಭಾವೇತುಂ **''ಅಲ್ಲಸರೀರೇ''**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಿಸಭಾಗಸರೀರೇತಿ** ಇತ್ಥಿಸರೀರೇ। ವಿಸಭಾಗಸರೀರತ್ತಾ ಅಚ್ಚಾಸನ್ನೇನ ನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ **''ಸೀಸೇ ವಾ''**ತಿಆದಿ। **ವಟ್ಟತೀತಿ** ವಿಸಭಾಗಸರೀರೇಪಿ ಅತ್ತನಾವ ವುತ್ತವಿಧಿಂ ಕಾತುಂ ಸಾಟಕಞ್ಚ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ ''ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಪನ ಆಮಸನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟ''ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

೧೩೮. **ಕುಸಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾತಿ** ಕುಸಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ। **ಕೂಟಮಾನಕೂಟಕಹಾಪಣಾದೀಹೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟವಞ್ಚನಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತತ್ಥ ಕೂಟಮಾನಂ ಹದಯಭೇದಸಿಖಾಭೇದರಜ್ಜುಭೇದವಸೇನ ತಿವಿಧಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ **ಹದಯನ್ತಿ** ನಾಳಿಆದಿಮಾನಭಾಜನಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ, ತಸ್ಸ ಭೇದೋ ಛಿದ್ದಕರಣಂ **ಹದಯಭೇದೋ,** ಸೋ ಸಪ್ಪಿತೇಲಾದಿಮಿನನಕಾಲೇ ಲಬ್ಭತಿ। ತಾನಿ ಹಿ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಹೇಟ್ಠಾಛಿದ್ದೇನ ಮಾನೇನ ''ಸಣಿಕಂ ಆಸಿಞ್ಚಾ''ತಿ ವತ್ವಾ ಅನ್ತೋಭಾಜನೇ ಬಹುಂ ಪಗ್ಘರಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ದದನ್ತೋ ಛಿದ್ದಂ ಪಿಧಾಯ ಸೀಘಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದೇತಿ। **ಸಿಖಾಭೇದೋ** ತಿಲತಣ್ಡುಲಾದಿಮಿನನಕಾಲೇ ಲಬ್ಭತಿ। ತಾನಿ ಹಿ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಣಿಕಂ ಸಿಖಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ದೇನ್ತೋ ವೇಗೇನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಿಖಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ದೇತಿ। **ರಜ್ಜುಭೇದೋ** ಖೇತ್ತವತ್ಥುಮಿನನಕಾಲೇ ಲಬ್ಭತಿ। ಖೇತ್ತಾದಿಂ ಮಿನನ್ತಾ ಹಿ ಅಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಮಹನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಮಿನನ್ತಿ, ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಅಮಹನ್ತಂ। **ಕೂಟಕಹಾಪಣೋ** ಪಾಕಟೋಯೇವ।

ತುಲಾಕೂಟಂ ಪನ ರೂಪಕೂಟಂ ಅಙ್ಗಕೂಟಂ ಗಹಣಕೂಟಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕೂಟನ್ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ **ರೂಪಕೂಟಂ** ನಾಮ ದ್ವೇ ತುಲಾ ಸರೂಪಾ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ದದನ್ತೋ ಖುದ್ದಿಕಾಯ ದೇತಿ। **ಅಙ್ಗಕೂಟಂ** ನಾಮ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೇ ಹತ್ಥೇನ ತುಲಂ ಅಕ್ಕಮತಿ, ದದನ್ತೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಅಕ್ಕಮತಿ। **ಗಹಣಕೂಟಂ** ನಾಮ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಮೂಲೇ ರಜ್ಜುಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ದದನ್ತೋ ಅಗ್ಗೇ। **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕೂಟಂ** ನಾಮ ತುಲಂ ಸುಸಿರಂ ಕತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಅಯಚುಣ್ಣಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ತಂ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೇ ಕರೋತಿ, ದದನ್ತೋ ಅಗ್ಗಭಾಗೇ।

ಕಂಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿ, ತಾಯ ವಞ್ಚನಂ **ಕಂಸಕೂಟಂ**। ಕಥಂ? ಏಕಂ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಲೋಹಪಾತಿಯೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತತೋ ಜನಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಡ್ಢಂ ಕುಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ "ಸುವಣ್ಣಭಾಜನಾನಿ ಕಿಣಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅಗ್ಘೇ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಸಮಗ್ಘತರಂ ದಾತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ತತೋ ತೇಹಿ "ಕಥಂ ಇಮೇಸಂ ಸುವಣ್ಣಭಾವೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಪಾಸಾಣೇ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಾತಿಯೋ ದತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ವಞ್ಚನಂ ನಾಮ ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಪರೇಸಂ ವಞ್ಚನಂ। ತತ್ರಿದಮೇಕಂ ವತ್ಥು - ಏಕೋ ಕಿರ ಲುದ್ದಕೋ ಮಿಗಞ್ಚ ಮಿಗಪೋತಕಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ। ತಮೇಕೋ ಧುತ್ತೋ "ಕಿಂ, ಭೋ, ಮಿಗೋ ಅಗ್ಘತಿ, ಕಿಂ ಮಿಗಪೋತಕೋ"ತಿ ಆಹ। "ಮಿಗೋ ದ್ವೇ ಕಹಾಪಣೇ, ಮಿಗಪೋತಕೋ ಏಕ"ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ ಏಕಂ ಕಹಾಪಣಂ ದತ್ವಾ ಮಿಗಪೋತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತೋ "ನ ಮೇ, ಭೋ, ಮಿಗಪೋತಕೇನ ಅತ್ಥೋ, ಮಿಗಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇನ ಹಿ ದ್ವೇ ಕಹಾಪಣೇ ದೇಹೀತಿ। ಸೋ ಆಹ - "ನನು, ಭೋ, ಮಯಾ ಪಠಮಂ ಏಕೋ ಕಹಾಪಣೋ ದಿನ್ನೋ"ತಿ? "ಆಮ ದಿನ್ನೋ"ತಿ। "ಇಮಂ ಮಿಗಪೋತಕಂ ಗಣ್ಹ, ಏವಂ ಸೋ ಚ ಕಹಾಪಣೋ, ಅಯಞ್ಚ ಕಹಾಪಣಗ್ಘನಕೋ ಮಿಗಪೋತಕೋತಿ ದ್ವೇ ಕಹಾಪಣಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ಸೋ "ಕಾರಣಂ ವದತೀ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಮಿಗಪೋತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಿಗಂ ಅದಾಸೀತಿ।

ಬಲಸಾತಿ ಬಲೇನ। **ಪನ್ಥಘಾತ**-ಗ್ಗಹಣೇನ ಹಿಮವಿಪರಾಮೋಸಗುಮ್ಬವಿಪರಾಮೋಸಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ತತ್ಥ ಯಂ ಹಿಮಪಾತಸಮಯೇ ಹಿಮೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಹುತ್ವಾ ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಜನಂ ಮೂಸನ್ತಿ, ಅಯಂ **ಹಿಮವಿಪರಾಮೋಸೋ**। ಯಂ ಗುಮ್ಬಾದೀಹಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಜನಂ ಮೂಸನ್ತಿ, ಅಯಂ **ಗುಮ್ಬವಿಪರಾಮೋಸೋ**।

ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ "ಸಚೇ ಸಾಟಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಸಾಟಕಸ್ಸ ಚ ತತ್ಥ ಸಬ್ಭಾವತೋ। **ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ಅನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾವ ವೀಮಂಸಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ಅನುಬದ್ಧೋ। **ದಿಸ್ವಾ ಹಟತ್ತಾ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ ನ ದಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಆದೀಸು ವುತ್ತಸ್ಸ ಅಯುತ್ತಭಾವಂ ವಿಭಾವೇತಿ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯ**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪನ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರಸಮ್ಭವಂ ಪಾಳಿಯಾ ಸಂಸನ್ದನಭಾವಞ್ಚ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಮೇವ ಸುವುತ್ತನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮ್ಪಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾನಯೋವ ದಸ್ಸಿತೋ।

ಕೇಚೀತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಮೇವ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಚರಿಯಾ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನಾ**ತಿ ಪನ-ಸದ್ದೋ ಕೇಚಿವಾದತೋ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಾದಸ್ಸ ವಿಸೇಸಸನ್ದಸ್ಸನತ್ಥೋ। ತೇನ ಕೇಚಿವಾದೋ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಾದೇನಪಿ ನ ಸಮೇತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾನಯೋ ಏವ ಚ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಾದೇನಪಿ ಸಂಸನ್ದನತೋ ಯುತ್ತತರೋತಿ ವಿಭಾವೇತಿ।

ಅಲಙ್ಕಾರಭಣ್ಡನ್ತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮುದ್ದಿಕಾದಿ ಅಲಙ್ಕಾರಭಣ್ಡಂ। **ಕುಸಂ ಪಾತೇತ್ವಾ**ತಿ ವಿಲೀವಮಯಂ ವಾ ತಾಲಪಣ್ಣಮಯಂ ವಾ ಕತಸಞ್ಞಾಣಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಸಂ ಪಾತೇತ್ವಾ। **ಸಮಗ್ಘತರ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪಗ್ಘತರಂ। ಪರಕೋಟ್ಠಾಸತೋ ಕುಸೇ ಉದ್ಧಟೇಪಿ ನ ತಾವ ಕುಸಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತನಂ ಜಾತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ **"ಉದ್ಧಾರೇ ರಕ್ಖತೀ"**ತಿ। **ಸಿವೇಯ್ಯಕ**ನ್ತಿ ಸಿವಿರಟ್ಠೇ ಜಾತಂ।

೧೩೯. ಜನ್ತಾಘರವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವಂ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ "ತಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಯಂ ಭಗವತೋ ನಾರೋಚೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ "ಆರೋಚೇಸೀ"ತಿ ಏಕವಚನಂ ನ ವುತ್ತಂ।

೧೪೦. **ವಿಘಾಸ**ನ್ತಿ ಖಾದಿತಾವಸೇಸಂ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಂ ವಾ। **ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಪಚಾಪೇತ್ವಾ। **ಅತ್ತಗುತ್ತತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ತಂನಿಮಿತ್ತಉಪದ್ದವತೋ ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ। ಜಿಘಚ್ಛಾಭಿಭೂತಾ ಹಿ ಸೀಹಾದಯೋ ಅತ್ತನಾ ಖಾದಿಯಮಾನಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಅನತ್ಥಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ। **ಪರಾನುದ್ದಯತಾಯಾ**ತಿ ಸೀಹಾದೀಸು ಪರಸತ್ತೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾಯ। ಜಿಘಚ್ಛಾವಿನೋದನತ್ಥಞ್ಹಿ ತೇಹಿ ಖಾದಿಯಮಾನಂ ತೇ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ತೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾ ನಾಮ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

೧೪೧. **ತೇಕಟುಲಯಾಗುವತ್ಥುಮ್ಪಿ ವಿಯಾ**ತಿ ಮುಸಾವಾದಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ। **ಆಣತ್ತೇಹೀ**ತಿ ಸಮ್ಮತೇನ ಆಣತ್ತೇಹಿ। **ಆಣತ್ತೇನಾ**ತಿ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಆಣತ್ತೇನ। **ಅಪರಸ್ಸ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ**ತಿ ಅಸನ್ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಗಹಿತತ್ತಾ **"ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞೇನಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಸಮ್ಮತಾದೀಹಿ ಚತೂಹಿ ಅಞ್ಞೇನ। **"ಅಪರಮ್ಪಿ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"**ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಸಙ್ಘಸನ್ತಕತ್ತಾ ಅಮೂಲಕಮೇವ ಗಹಿತನ್ತಿ **"ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಇತರೇಹಿ ದೀಯಮಾನ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮತೇನ, ತೇನ ಆಣತ್ತೇನ ವಾ ದೀಯಮಾನಂ। **ಏವಂ ಗಣ್ಹತೋ**ತಿ "ಅಪರಮ್ಪಿ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ವಾ ಕೂಟವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹತೋ। **ಸುದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಾಮಿಕೇನ, ತೇನ ಆಣತ್ತೇನ ವಾ ದೀಯಮಾನಂ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಂ "ಅಪರಸ್ಸ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ಅಪರಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ಸಾಮಿಸನ್ತಕಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಜಾತಂ। ಇಧ ಪನ ತೇಹಿ ಏವಂ ದೀಯಮಾನಂ "ಅಪರಮ್ಪಿ ಭಾಗಂ ದೇಹೀತಿ ವತ್ವಾ ವಾ ಕೂಟವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯನ್ತಿ ಸುದಿನ್ನಮೇವ ಹೋತಿ।

೧೪೨-೩. ಪರಿಕ್ಖಾರವತ್ಥೂಸು ವುತ್ತಪರಿಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಭಣ್ಡಸ್ಸ ಚ ಕೋ ವಿಸೇಸೋ? ಯಂ ಪರಿಭೋಗಯೋಗ್ಗಂ ಆಭರಣಾದಿರೂಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಯಥಾಸಭಾವತೋ ಠಪಿತಂ, ತಂ **ಭಣ್ಡಂ**। ಯಂ ಪನ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾಕಾರೇನ ಠಪಿತಂ ಆಭರಣಾದಿಕಂ, ತಂ **ಪರಿಕ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೪೪-೧೪೬. **ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ**ತಿ ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ। **ಥವಿಕ**ನ್ತಿ ಉಪಾಹನತ್ಥವಿಕಾದಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಥವಿಕಂ। **ಆಹರಾಪೇನ್ತೇಸು ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ "ಗಹಿತೇ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೬) ವಚನತೋ ಅನತ್ತಮನಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಪುನ ದಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ। "ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇಹಿ ಭಾಜೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೭೯) ವಚನತೋ ಭಾಜನೀಯಭಣ್ಡಂ ಉಪಚಾರಸೀಮಟ್ಠಾನಂಯೇವ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ ಆಹ **"ಉಪಚಾರಸೀಮಾಯಂ ಠಿತಸ್ಸೇವ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ।

೧೪೮-೯. **"ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಸಾಲಯಭಾವೇ ಸತಿ ಚೋರಸ್ಸ ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಗಹಿತೇ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಾಮೇಸೂ**ತಿ ಗಾಮಿಕೇಸು ಮನುಸ್ಸೇಸು। ಗಾಮ-ಗ್ಗಹಣೇನ ಹೇತ್ಥ ಗಾಮಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾ। **ವುಟ್ಠಹನ್ತೇಸೂ**ತಿ ಗಾಮಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯನ್ತೇಸು। **ಪುನ ಆವಸನ್ತೇ ಜನಪದೇ**ತಿ ಜಾನಪದಿಕೇಸು ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಸನ್ತೇಸು।

ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ "ಸಉಸ್ಸಾಹಾ ವಾ ನಿರುಸ್ಸಾಹಾ ವಾ"ತಿ ವಿಸೇಸಂ ಅಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಕತಿಪಯಾನಂ ಅನುಸ್ಸಾಹೇ ಸತಿ ಸಙ್ಘಿಕಂ ಅಸಙ್ಘಿಕಂ ಹೋತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಉಸ್ಸಾಹಮತ್ತಮೇವ ಪಮಾಣ**ನ್ತಿ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। **ತತೋ**ತಿ ಗಣಸನ್ತಕತೋ ಪುಗ್ಗಲಸನ್ತಕತೋ ವಾ। **ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ನಿಯಮಿತ**ನ್ತಿ ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅತ್ಥಾಯ ನಿಯಮಿತೇಪಿ ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ಇಸ್ಸರವತಾಯಾ**ತಿ ಪರಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ ದಾತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಅಯಮೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಭಾವೇನ। **ಅಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಅಗ್ಘಾನುರೂಪಂ ದುಕ್ಕಟೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನ ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। **ಇಸ್ಸರವತಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಗೀವಾ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಏತ್ಥೇವ ಗೀವಾ, ಹೇಟ್ಠಾ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಇಸ್ಸರವತಾಯ ವಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ಗೀವಾಯೇವ। **ಸುಖಾದಿತಮೇವಾ**ತಿ ಅನ್ತೋವಿಹಾರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಘಣ್ಟಿಪ್ಪಹರಣಾದಿವುತ್ತವಿಧಾನಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ಸುಖಾದಿತಂ। ಸಙ್ಘಿಕಞ್ಹಿ

ವೇಭಙ್ಗಿಯಭಣ್ಡಂ ಅನ್ತೋವಿಹಾರೇ ವಾ ಬಹಿಸೀಮಾಯ ವಾ ಹೋತು, ಬಹಿಸೀಮಾಯಂ ಠಿತೇಹಿ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಾಜೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಉಭಯತ್ಥ ಠಿತಮ್ಪಿ ಪನ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯಂ ಠಿತೇಹಿ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಾಜೇತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ತೇನೇವ **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ "ವಿಹಾರೇಯೇವ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಏವಂ ಕತತ್ತಾ ಸುಖಾದಿತನ್ತಿ ಆಹಾ"ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಅತ್ಥೋ **ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಕ್ಖನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

೧೫೦. ವುತ್ತವಾದಕವತ್ಥೂಸು ಪಾಳಿಯಂ **ಯುಗಸಾಟಕನ್ತಿ** ಸಾಟಕಯುಗಂ। **ತುಲನ್ತಿ** ಪಲಸತಂ। **ದೋಣನ್ತಿ** ಸೋಳಸನಾಳಿಮತ್ತಂ। **ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಪನ ಕತ್ವಾತಿ** ಯತ್ತಕಂ ಇಚ್ಛಿತಂ, ತತ್ತಕಂ ಅಗ್ಘವಸೇನ ವಾ ಚೀವರಾದಿಪಚ್ಚಯವಸೇನ ವಾ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ। **ಉಪಾರಮ್ಭಾತಿ** "ಭದನ್ತಾ ಅಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ವದನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ದೋಸಾರೋಪನತೋ।

೧೫೩. **ಭಾತಜಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ** ಜಿಘಚ್ಛಾದುಕ್ಖೇನ ಪೀಳಿತಅತ್ತಸನ್ತಾನಂ। **ಧನುಕನ್ತಿ** ಖುದ್ದಕಧನುಕಂ। **ಬದ್ಧೋ ಹೋತೀತಿ** ತಿರಿಯಂ ಬದ್ಧೋ ಹೋತಿ। **ಸುನಖದಟ್ಠನ್ತಿ** ಸಾಮಿಕೇಹಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಸುನಖೇನ ಗಹಿತಂ। **ಯಟ್ಠಿಯಾ ಸಹ ಪಾತೇತೀತಿ** ಸೂಕರಸ್ಸ ಆಗಮನತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ತತ್ಥ ಅಬಜ್ಝನತ್ಥಾಯ ಪಾತೇತಿ। **ಮದ್ದನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಏಕಸೂಕರಗ್ಘನಕಂ ಭಣ್ಡಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಸಬ್ಬೇವ ಸೂಕರಾ ತೇನ ಪಾಸೇನ ಬಜ್ಝನ್ತಿ, ಏಕೋಯೇವ ಪರಮತರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಬಜ್ಝತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಸೂಕರಗ್ಘನಕಂ ಭಣ್ಡಂ ದಾತಬ್ಬಂ। **ಪಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ** ತೇನ ಕತಪಯೋಗೇನ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಸುಪಿ ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತೀತಿ** ಪುರೇತರಮೇವ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ। **ವಿಹಾರಭೂಮಿಯನ್ತಿ** ವಿಹಾರಸಾಮನ್ತಾ ಅರಞ್ಞಪ್ಪದೇಸೇ। **ರಕ್ಖಂ ಯಾಚಿತ್ವಾತಿ** ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ರಕ್ಖಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ।

ಕುಮೀನಮುಖನ್ತಿ ಕುಮೀನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಮಚ್ಛಾನಂ ಪವಿಸನಮುಖಂ। **ಗುಮ್ಬೇ ಖಿಪತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವಾತಿ** ಕುಮೀನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತಬ್ಬಾನಂ ಮಚ್ಛಾನಂ ಅಗ್ಘೇನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ।

೧೫೪. ವೀಸತಿಂಸಾದಿವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತ್ಥಾತಿ **ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಭಿಕ್ಖುಕಂ**। **ಥೇರಾನನ್ತಿ** ಆಗನ್ತುಕತ್ಥೇರಾನಂ । **ತೇಸಮ್ಪೀತಿ** ಆವಾಸಿಕಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ। **ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯಾತಿ** ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗವಸೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನತ್ಥಾಯ। ಗಹಣೇತಿ ಪಾರಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಯತ್ಥಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ। **ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅತ್ಥಿಭಾವನ್ತಿ** ಅಞ್ಞೇಸಂ ಆಗನ್ತುಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ। **ತತ್ಥಾತಿ** ತಾದಿಸೇ ಆವಾಸೇ। **ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದನ್ತೀತಿ** ಆಗನ್ತುಕಾನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಸಮ್ಮಾ ಉಪನೇನ್ತೀತಿ** ಅಮ್ಬಫಲಾದೀನಿ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಚೀವರಾದೀಸು ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಸಮ್ಮಾ ಉಪನೇನ್ತಿ। **ಚೀವರತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಾತಿ** "ಇಮೇಸಂ ರುಕ್ಖಾನಂ ಫಲಾನಿ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಚೀವರೇಸುಯೇವ ಉಪನೇತಬ್ಬಾನಿ, ನ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದಿತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ ಏವಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಾ। **ತೇಸುಪಿ ಆಗನ್ತುಕಾ ಅನಿಸ್ಸರಾತಿ** ಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದಿತುಂ ಅನಿಸ್ಸರಾ।

ನ ತೇಸು...ಪೇ॰... ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತೇಸಂ ಕತಿಕಾಯ ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ** "ಭಾಜೇತ್ವಾ ನ ಖಾದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವಾ "ಏತ್ತಕೇಸು ರುಕ್ಖೇಸು ಫಲಾನಿ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಾ "ಏತ್ತಕಾನಿ ಫಲಾನಿ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಾ "ಏತ್ತಕಾನಂ ದಿವಸಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಾ "ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ಕತಾಯ ಆವಾಸಿಕಾನಂ ಕತಿಕಾಯ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಅನಿಸ್ಸರಾ"ತಿ ವಚನೇನ ದೀಪಿತೋಯೇವ ಅತ್ಥೋ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ **"ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನ"**ನ್ತಿಆದಿನಾ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಪರಿಭೋಗವಸೇನೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ **ಏವ**-ಸದ್ದೋ ಅಟ್ಠಾನಪ್ಪಯುತ್ತೋ। ಪರಿಭೋಗವಸೇನ ತಮೇವ ಭಾಜೇತ್ವಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಏತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ರಟ್ಠೇ ವಾ। **ಸೇನಾಸನಪಚ್ಚಯನ್ತಿ** ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ತದತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಠಪಿತಞ್ಚ।

ಲಾಮಕಕೋಟಿಯಾತಿ ಲಾಮಕಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ, ಲಾಮಕಸೇನಾಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇನಾಸನೇಪಿ ತಿಣಾದೀನಿ ಲಾಮಕಕೋಟಿಯಾವ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಾನಿ, ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರಾಪಿ ಲಾಮಕಕೋಟಿಯಾವ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಾ। **ಮೂಲವತ್ಥುಚ್ಛೇದಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ನ ಉಪನೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀತಿ? **ತೀಸುಪಿ ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ತಾವ ಇದಂ ವುತ್ತಂ "ಸಬ್ಬಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಲಾಮಕಕೋಟಿಯಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೇಹಿಪಿ ಸೇನಾಸನಭೂಮಿಯೋ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ನೋ ಖನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯಂ ರುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಧಮ್ಮಸನ್ತಕೇನ ಬುದ್ಧಪೂಜಂ ಕಾತುಂ, ಬುದ್ಧಸನ್ತಕೇನ ವಾ ಧಮ್ಮಪೂಜಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? "ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ ಏತಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಅಧಿವಚನಂ ಧಮ್ಮಕಾಯೋ ಇತಿಪೀತಿ ಚ ಯೋ ಖೋ, ವಕ್ಕಲಿ, ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೮೭) ಚ ವಚನತೋ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಏವಂ ಸನ್ತೇ 'ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಂ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಸೋ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾ'ತಿ ವಚನತೋ ಬುದ್ಧಸನ್ತಕೇನ ಗಿಲಾನಸ್ಸಪಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಕಾರಣಂ। ನ ಹಿ "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಂ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಸೋ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಚ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಚ ಏಕಸದಿಸತಾ ತದುಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಫಲತಾ ವುತ್ತಾ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ "ಯೋ ಮಂ ಓವಾದಾನುಸಾಸನೀಕರಣೇನ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಸೋ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಮಮ ಓವಾದಕರಣೇನ ಗಿಲಾನೋ ಉಪಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಭಗವತೋ ಚ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಚ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಏಕಸದಿಸನ್ತಿ ಏವಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಾ "ಯೋ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ದೇಸಿತೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ, ಸೋ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ವಚನತೋ "ಅಹಞ್ಚ ಪನಿದಾನಿ ಏಕೋ ಓವದಾಮಿ ಅನುಸಾಸಾಮಿ, ಮಯಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಇಮಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಬುದ್ಧಸಹಸ್ಸಾನಿ ತುಮ್ಹೇ ಓವದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನುಸಾಸಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸಂಸನ್ತೇನ ಚ "ಯೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ, ನ ಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾವಕೋ ನಾಮ, ಬುದ್ಧೋ ನಾಮ ಏಸ ಚುನ್ದಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಗರುಕತ್ತಾ ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಯೋ ಏವ ಪಸತ್ಥತರೋತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ।

ಪಣ್ಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾತಿ "ಏತ್ತಕೇಹೇವ ರುಕ್ಖೇಹಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಪಣ್ಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ, ಲಿಖಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಸಙ್ಕೇತಂ ಕತ್ವಾ। **ದಾರಕಾತಿ** ತೇಸಂ ಪುತ್ತನತ್ತಾದಯೋ ದಾರಕಾ। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ಗೋಪಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ವುತ್ತಾ। ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಗಿಹೀನಂ ಗೋಪಕದಾನೇ ಯತ್ತಕಂ ಗೋಪಕಾ ದೇನ್ತಿ, ತತ್ತಕಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಘಿಕೇ ಪನ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದೀಪಿತತ್ತಾ **"ಅತ್ಥತೋ ಏಕ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತೋತಿ ಯಥಾವುತ್ತಉಪೋಸಥಾಗಾರಾದಿಕರಣತ್ಥಾಯ ಠಪಿತದಾರುಸಮ್ಭಾರತೋ। **ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾತಿ** ಕಾರಕಸಙ್ಘಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ। **ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾತಿ** ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ। **ಆಹರಾಪೇನ್ತೋತಿ** ಏತ್ಥ ಅನಾಹರಾಪೇನ್ತೇಪಿ ದಾತಬ್ಬಮೇವ। **ಅಯಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಇಸ್ಸರೋತಿ** ಏಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಪುಣನಟ್ಠಾನಂ, ತತೋಯೇವ ಸೇನಾಸನತೋ ತಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ, ನ ಚ ಸೋ ತತೋ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

"ಉದಕಪೂಜನ್ತಿ ಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇಸು ಸಿಞ್ಚನ"ನ್ತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। **ವತ್ತಸೀಸೇನಾತಿ** ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಯ, ನ ವೇತನಾದಿಅತ್ಥಾಯ। **ಸವತ್ಥುಕನ್ತಿ** ಸಹ ಭೂಮಿಯಾ। **ತಿಣಮತ್ತಂ ಪನ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ, ಕಿಂ ತಂ ಗರುಭಣ್ಡಂ ನ ಹೋತೀತಿ? ನ ಹೋತಿ। ಅರಕ್ಖಿತಅಗೋಪಿತಟ್ಠಾನೇ ಹಿ ವಿನಸ್ಸಕಭಾವೇನ ಠಿತಂ ಗರುಭಣ್ಡಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾದಿಸಂ ಸನ್ಧಾಯ "ತಿಣಮತ್ತಂ ಪನ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಜಗ್ಗಿತ್ವಾತಿ** ಸಂವಚ್ಛರೇ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ।

ಕುಟ್ಟನ್ತಿ ಗೇಹಭಿತ್ತಿಂ। **ಪಾಕಾರನ್ತಿ** ಪರಿಕ್ಖೇಪಪಾಕಾರಂ। **ತತೋತಿ** ಛಡ್ಡಿತವಿಹಾರತೋ। **ತತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಕತಂ ಹೋತೀತಿ** ಸಾಮನ್ತಗಾಮವಾಸೀಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಛಡ್ಡಿತವಿಹಾರತೋ ದಾರುಸಮ್ಭಾರಾದಿಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ।

೧೫೮. **ಚತುಭಾಗಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನೇತಿ** ಚತುತ್ಥಭಾಗೇನ ಉದಕೇನ ಸಮ್ಭಿನ್ನೇ। **ಓದನಭಾಜನೀಯವತ್ಥುಸ್ಮಿನ್ತಿ** "ದೇಹಿ ಅಪರಸ್ಸ ಭಾಗ"ನ್ತಿ ಆಗತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ।

೧೫೯. ಅಯ್ಯಾ ಅತ್ತನಾ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ಅತಿವಿಯ ಥದ್ಧಾತಿ ಪಸಾದಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತೇನ ಕುಪ್ಪನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ "**ಪಸಾದಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಇದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಂಹರೀತಿ** ಇದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। **ಸಕಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸೀತಿ** ಇದ್ಧಿಯಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತತ್ತಾ ಏವ "ಪಾಸಾದೋ ಪುನ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಅನಧಿಟ್ಠಿತೇಪಿ ಸಯಮೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। "ಯಾವ ದಾರಕಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಹನ್ತಿ, ತಾವ ಪಾಸಾದೋ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ **ಹೋತೂ**"ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಧಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಏವ ಚ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಿತೇನ ತತೋ ಪರಂ ಇದ್ಧಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ "ಥೇರೋ ಇದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಂಹರೀ"ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ತೇ ದಾರಕಾ ಏವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗತಾನಂ ಸನ್ತಕಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಈದಿಸೇನ ಪಯೋಗೇನ ಥೇರೇನ ತೇ ಆನೀತಾ ನಾಮ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಏವಮಕಾಸೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನೇವಾಹ "**ವೋಹಾರವಸೇನಾ**"ತಿಆದಿ। ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಹತ್ಥಿಆದಿದಸ್ಸನಂ "ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೮; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೪೭; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೮೪೨) ಆಗತಞ್ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ನಿಪ್ಫನ್ನತ್ತಾ **ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿ** ನಾಮ। "ಸೋ ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಕುಮಾರಕವಣ್ಣಂ ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ ನಾಗವಣ್ಣಂ ವಾ...ಪೇ॰... ವಿವಿಧಮ್ಪಿ ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೧೩) ಏವಂ ಆಗತಾ ಇದ್ಧಿ ಪಕತಿವಣ್ಣವಿಜಹನವಿಕಾರವಸೇನ ಪವತ್ತತ್ತಾ **ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿ** ನಾಮ। ಅತ್ತಾನಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಹತ್ಥಿಆದಿದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಕತಿವಣ್ಣವಿಜಹನಞ್ಹಿ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿರೂಪಸ್ಸ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅದಸ್ಸನಂ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ನಿರೋಧನಂ। ಏವಞ್ಚ ಕತ್ವಾ "ಅತ್ತಾನಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಹತ್ಥಿಆದಿದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹಿತ"ನ್ತಿ ಇದಂ "ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಮೂಲಪದೇನ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ

ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ಸಮತ್ತಾ।

ಅನುಸಾಸನೀಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪರಾಜಿತಕಿಲೇಸೇನಾತಿ ಸನ್ತಾನೇ ಪುನ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಧಮ್ಮತಾಪಾದನೇನ ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗಞಾಣೇಹಿ ಸಹ ವಾಸನಾಯ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇನ। **ಇಧಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ। ತೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಸಮಂ ಅಞ್ಞಂ ಅನೇಕನಯವೋಕಿಣ್ಣಂ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಅತ್ಥೋ ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಚ ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಾ, ಗಮ್ಭೀರಾ ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಗಮ್ಭೀರತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಂ**। **ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಓತಿಣ್ಣೇತಿ** ಚೋದನಾವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಂ ಓತಿಣ್ಣೇ, ಏಕೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಚೋದಿತೇ, ಸಯಮೇವ ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕತವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಆರೋಚಿತೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಓತಿಣ್ಣೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ।

ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಸಹಸಾ "ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ ಯಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಪಾಳಿ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ವಿನಿಚ್ಛಯೋತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿವಿನಿಚ್ಛಯೋ। **ಅವತ್ವಾವಾತಿ** "ತ್ವಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ಅವತ್ವಾವ। **ಕಪ್ಪಿಯೇಪಿ ಚ ವತ್ಥುಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಅವತ್ವಾಪಿ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಮಾತುಪಿತುಸನ್ತಕೇಪಿ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ। **ಲಹುವತ್ತಿನೋತಿ** ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇನ ಲಹುಪರಿವತ್ತಿನೋ। **ಆಸೀವಿಸನ್ತಿ** ಸೀಘಮೇವ ಸಕಲಸರೀರೇ ಫರಣಸಮತ್ಥವಿಸಂ।

ಅನುಸಾಸನೀಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಟ್ಠಕಥಾಯ ಪಠಮಭಾಗವಣ್ಣನಾ ಸಮತ್ತಾ।

೩. ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ

ತೀಹೀತಿ ಕಾಯವಚೀಮನೋದ್ವಾರೇಹಿ। **ವಿಭಾವಿತನ್ತಿ** ಪಕಾಸಿತಂ, ದೇಸಿತಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿನಿದಾನವಣ್ಣನಾ

೧೬೨. **ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪವಡ್ಢನೇನಾತಿ** ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪೇನ ನಗರಭೂಮಿಯಾ ವಡ್ಢನೇನ। **ವಿಸಾಲೀಭೂತತ್ತಾತಿ** ಗಾವುತನ್ತರಂ ಗಾವುತನ್ತರಂ ಪುಥುಭೂತತ್ತಾ। ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಕಿರ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೪೨; ಖು॰ ಪಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೬. ರತನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ) ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಗಬ್ಭೋ ಸಣ್ಠಾಸಿ, ಸಾ ಞತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ನಿವೇದೇಸಿ, ರಾಜಾ ಗಬ್ಭಪರಿಹಾರಂ ಅದಾಸಿ। ಸಾ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಹರಿಯಮಾನಾ ಗಬ್ಭಪರಿಪಾಕಕಾಲೇ ವಿಜಾಯನಘರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಪುಞ್ಞವನ್ತೀನಂ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ಸಾ ಚ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞತರಾ, ತೇನ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಅಲತ್ತಕಪಟಲಬನ್ಧುಜೀವಕಪುಪ್ಫಸದಿಸಂ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ವಿಜಾಯಿ। ತತೋ "ಅಞ್ಞಾ ದೇವಿಯೋ ಸುವಣ್ಣಬಿಮ್ಬಸದಿಸೇ ಪುತ್ತೇ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಮಂಸಪೇಸಿನ್ತಿ ರಞ್ಞೋ ಪುರತೋ ಮಮ ಅವಣ್ಣೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತೇನ ಅವಣ್ಣಭಯೇನ ತಂ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ರಾಜಮುದ್ದಿಕಾಯ ಲಞ್ಛೇತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತೇ ಪಕ್ಖಿಪಾಪೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಛಡ್ಡಿತಮತ್ತೇ ದೇವತಾ ಆರಕ್ಖಂ ಸಂವಿದಹಿಂಸು। ಸುವಣ್ಣಪಟ್ಟಿಕಞ್ಚೇತ್ಥ ಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಕೇನ "ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಪಜಾ"ತಿ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಬನ್ಧಿಂಸು। ತತೋ ತಂ ಭಾಜನಂ ಊಮಿಭಯಾದೀಹಿ ಅನುಪದ್ದುತಂ ಗಙ್ಗಾಸೋತೇನ ಪಾಯಾಸಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ತಾಪಸೋ ಗೋಪಾಲಕಕುಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಪಾತೋವ ಗಙ್ಗಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ತಂ ಭಾಜನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಅಥೇತ್ಥ ತಂ ಅಕ್ಖರಪಟ್ಟಿಕಂ ರಾಜಮುದ್ದಿಕಾಲಞ್ಛನಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ತಂ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ಅದ್ದಸ। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ "ಸಿಯಾ ಗಬ್ಭೋ, ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ ದುಗ್ಗನ್ಧಪೂತಿಭಾವೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಉದಕಪ್ಪವಾಹೇನಾಗತಸ್ಸಪಿ ಹಿ ಉಸ್ಮಾ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ಉಸ್ಮಾ ಚ ನಾಮ ಈದಿಸಾಯ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕತಾಯ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ "ಸಿಯಾ ಗಬ್ಭೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಪುಞ್ಞವನ್ತತಾಯ ಪನ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ನಾಹೋಸಿ ಸಉಸುಮಗತಾಯ ಪೂತಿಭಾವೋ ಚ। ಏವಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಂ ನೇತ್ವಾ ನಂ ಸುದ್ಧೇ ಓಕಾಸೇ ಠಪೇಸಿ। ಅಥ ಅಡ್ಢಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ದ್ವೇ ಮಂಸಪೇಸಿಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ತಾಪಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಧುಕತರಂ ಠಪೇಸಿ। ತತೋ ಪುನ ಅಡ್ಢಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಏಕಮೇಕಿಸ್ಸಾ ಪೇಸಿಯಾ ಹತ್ಥಪಾದಸೀಸಾನಮತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಪಿಳಕಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ಅಥ ತತೋ ಅಡ್ಢಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಏಕಾ ಮಂಸಪೇಸಿ ಸುವಣ್ಣಬಿಮ್ಬಸದಿಸೋ ದಾರಕೋ, ಏಕಾ ದಾರಿಕಾ ಅಹೋಸಿ। ತೇಸು ತಾಪಸಸ್ಸ ಪುತ್ತಸಿನೇಹೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ದಾರಕಾನಂ ಪುಞ್ಞಾನಿಸ್ಸಯತೋ ಅಙ್ಗುಟ್ಠಕತೋ ಚಸ್ಸ ಖೀರಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತತೋ ಪಭುತಿ ಚ ಖೀರಭತ್ತಂ ಅಲಭಿತ್ಥ। ತಾಪಸೋ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಖೀರಂ ದಾರಕಾನಂ ಮುಖೇ ಆಸಿಞ್ಚತಿ। ತೇಸಂ ಪನ ಯಂ ಯಂ ಉದರಂ ಪವಿಸತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಣಿಭಾಜನಗತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ। ಚರಿಮಭವೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಕುಚ್ಛಿಗತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ವಿಯ ಉದರಚ್ಛವಿಯಾ ಅಚ್ಛವಿಪ್ಪಸನ್ನತಾಯ ಏವಂ ತೇ ನಿಚ್ಛವೀ ಅಹೇಸುಂ। ಅಪರೇ ಆಹು "ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾ ವಿಯ ನೇಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಲೀನಾ ಛವಿ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ಏವಂ ತೇ ನಿಚ್ಛವಿತಾಯ ವಾ ಲೀನಚ್ಛವಿತಾಯ ವಾ "**ಲಿಚ್ಛವೀ**"ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು।

ತಾಪಸೋ ದಾರಕೇ ಪೋಸೇನ್ತೋ ಉಸ್ಸೂರೇ ಗಾಮಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಸತಿ, ಅತಿದಿವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಞತ್ವಾ ಗೋಪಾಲಕಾ ಆಹಂಸು - "ಭನ್ತೇ, ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ದಾರಕಪೋಸನಂ ಪಲಿಬೋಧೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾರಕೇ ದೇಥ, ಮಯಂ ಪೋಸೇಸ್ಸಾಮ, ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ತಾಪಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿ। ಗೋಪಾಲಕಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಂ ಕತ್ವಾ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಓಕಿರಿತ್ವಾ ಧಜಪಟಾಕಾ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ತೂರಿಯೇಹಿ ವಜ್ಜಮಾನೇಹಿ ಅಸ್ಸಮಂ ಆಗತಾ। ತಾಪಸೋ "ಮಹಾಪುಞ್ಞಾ ದಾರಕಾ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನೇವ ವಡ್ಢೇಥ, ವಡ್ಢೇತ್ವಾ

ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಆವಾಹಂ ಕರೋಥ, ಪಞ್ಚಗೋರಸೇನ ರಾಜಾನಂ ತೋಸೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಭಾಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಮಾಪೇಥ, ತತ್ಥ ಕುಮಾರಂ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಥಾ''ತಿ ವತ್ವಾ ದಾರಕೇ ಅದಾಸಿ। ತೇ ''ಸಾಧೂ''ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ದಾರಕೇ ನೇತ್ವಾ ಪೋಸೇಸುಂ। ದಾರಕಾ ವುಡ್ಢಿಮನ್ವಾಯ ಕೀಳನ್ತಾ ವಿವಾದಟ್ಠಾನೇಸು ಅಞ್ಞೇ ಗೋಪಾಲಕದಾರಕೇ ಹತ್ಥೇನಪಿ ಪಾದೇನಪಿ ಪಹರನ್ತಿ, ತೇ ರೋದನ್ತಿ। ''ಕಿಸ್ಸ ರೋದಥಾ''ತಿ ಚ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ವುತ್ತಾ ''ಇಮೇ ನಿಮ್ಮಾತಾಪಿತಿಕಾ ತಾಪಸಪೋಸಿತಾ ಅಮ್ಹೇ ಅತೀವ ಪಹರನ್ತೀ''ತಿ ವದನ್ತಿ। ತತೋ ನೇಸಂ ಪೋಸಕಮಾತಾಪಿತರೋಪಿ ''ಇಮೇ ದಾರಕಾ ಅಞ್ಞೇ ದಾರಕೇ ವಿಹೇಸೇನ್ತಿ ದುಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ, ನ ಇಮೇ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ವಜ್ಜೇತಬ್ಬಾ ಇಮೇ''ತಿ ಆಹಂಸು। ತತೋ ಪಭುತಿ ಕಿರ ಸೋ ಪದೇಸೋ **''ವಜ್ಜೀ''**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಯೋಜನಸತಪರಿಮಾಣೇನ।

ಅಥ ತಂ ಪದೇಸಂ ಗೋಪಾಲಕಾ ರಾಜಾನಂ ತೋಸೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹೇಸುಂ। ತತ್ಥ ಚ ನಗರಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಂ ಕುಮಾರಂ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಅಕಂಸು। ರಜ್ಜಸಮ್ಪತ್ತಿದಾಯಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನೇ ಏವ ರಾಜಕುಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಚ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವಸಞ್ಚೋದಿತಾ ದೇವತಾಧಿಗ್ಗಹಿತಾ ಅಕಂಸೂತಿ ಕೇಚಿ। ದಾರಕಸ್ಸ ದಾರಿಕಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಾರೇಯ್ಯಂ ಕತ್ವಾ ಕತಿಕಂ ಅಕಂಸು ''ಬಾಹಿರತೋ ದಾರಿಕಾ ನ ಆನೇತಬ್ಬಾ, ಇತೋ ದಾರಿಕಾ ನ ಕಸ್ಸಚಿ ದಾತಬ್ಬಾ''ತಿ। ತೇಸಂ ಪಠಮಸಂವಾಸೇನ ದ್ವೇ ದಾರಕಾ ಜಾತಾ ಧೀತಾ ಚ ಪುತ್ತೋ ಚ। ಏವಂ ಸೋಳಸಕ್ಖತ್ತುಂ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಜಾತಾ। ತತೋ ತೇಸಂ ದಾರಕಾನಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ವಡ್ಢನ್ತಾನಂ ಆರಾಮುಯ್ಯಾನನಿವಾಸಟ್ಠಾನಪರಿವಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಗಹೇತುಂ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತಂ ನಗರಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಗಾವುತನ್ತರೇನ ಗಾವುತನ್ತರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ತಸ್ಸ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವಿಸಾಲೀಕತತ್ತಾ **''ವೇಸಾಲೀ''**ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಜಾತಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - ''ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪವಡ್ಢನೇನ ವಿಸಾಲೀಭೂತತ್ತಾ ವೇಸಾಲೀತಿ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ।

ಇದಮ್ಪಿ ಚ ನಗರನ್ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ರಾಜಗಹಸಾವತ್ಥಿಯೋ ಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ತತ್ಥ ಮಹಾವನಂ ನಾಮಾ**ತಿಆದಿ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಸಂಯುತ್ತಭಾಣಕಾನಂ ಸಮಾನಟ್ಠಕಥಾ। **ಮಜ್ಝಿಮಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಹಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೪೬) ಸಂಯುತ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** (ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩.೫.೯೮೪-೯೮೫) ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ವುತ್ತಂ। **ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೫೯) ಪನ **''ಮಹಾವನೇತಿ** ಬಹಿನಗರೇ ಹಿಮವನ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹುತ್ವಾ ಠಿತಂ ಸಯಂಜಾತಂ ವನಂ ಅತ್ಥಿ, ಯಂ ಮಹನ್ತಭಾವೇನೇವ ಮಹಾವನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾವನೇ। **ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ಸಙ್ಘಾರಾಮಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ತತ್ಥ ಕಣ್ಣಿಕಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಥಮ್ಭಾನಂ ಉಪರಿ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಸಙ್ಖೇಪೇನ ದೇವವಿಮಾನಸದಿಸಂ ಪಾಸಾದಂ ಅಕಂಸು, ತಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಕಲೋಪಿ ಸಙ್ಘಾರಾಮೋ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥಾ''ತಿ ವುತ್ತಂ। ವನಮಜ್ಝೇ ಕತತ್ತಾ **''ವನಂ ನಿಸ್ಸಾಯಾ''**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಆರಾಮೇ**ತಿ ಸಙ್ಘಾರಾಮೇ। **ಹಂಸವಟ್ಟಕಚ್ಛದನೇನಾ**ತಿ ಹಂಸವಟ್ಟಕಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇನ, ಹಂಸಮಣ್ಡಲಾಕಾರೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ ಏತ್ಥ **ಪರಿಯಾಯ**-ಸದ್ದೋ ಕಾರಣವಚನೋತಿ ಆಹ **''ಅನೇಕೇಹಿ ಕಾರಣೇಹೀ''**ತಿ, ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕೋಪಿ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೋಪಿ ಏವಮ್ಪಿ ಅಸುಭೋ ಏವಮ್ಪಿ ಅಸುಭೋತಿ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ ಕಾರಣೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸುಭಾಕಾರಸನ್ದಸ್ಸನಪ್ಪವತ್ತ**ನ್ತಿ ಕೇಸಾದಿವಸೇನ ತತ್ಥಾಪಿ ವಣ್ಣಾದಿತೋ ಅಸುಭಾಕಾರಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸೋ ದಸ್ಸನವಸೇನ ಪವತ್ತಂ। **ಕಾಯವಿಚ್ಛನ್ದನಿಯಕಥ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಸ್ಸ ಚ ಕರಜಕಾಯೇ ವಿಚ್ಛನ್ದನುಪ್ಪಾದನಕಥಂ। **ಮುತ್ತಂ ವಾ**ತಿಆದಿನಾ ಬ್ಯತಿರೇಕಮುಖೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಮನುಞ್ಞತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ಆದಿತೋ ತೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಅದಸ್ಸನೀಯತಾಯ ಅಸಾರಕತಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಚತೂಹಿ ದುಗ್ಗನ್ಧತಾಯ, ಅನ್ತೇ ಏಕೇನ ಲೇಸಮತ್ತೇನಪಿ ಮನುಞ್ಞತಾಭಾವಮಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಥ ಖೋ**ತಿಆದಿನಾ ಅನ್ವಯತೋ ಸರೂಪೇನೇವ ಅಮನುಞ್ಞತಾಯ ದಸ್ಸನಂ। **ಛನ್ದೋ**ತಿ ದುಬ್ಬಲರಾಗೋ। **ರಾಗೋ**ತಿ ಬಲವರಾಗೋ। ''ಕೇಸಾ ಲೋಮಾದೀ''ತಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ವಿಭಾಗೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ **''ಯೇಪಿ ಹೀ''**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಸುಭಾ**ತಿ ಆಗನ್ತುಕೇನ ಸುಭಾಕಾರೇನ ವಿರಹಿತತ್ತಾ ಅಸುಭಾ। **ಅಸುಚಿನೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸಭಾವೇನೇವ ಅಸುಚಿನೋ। **ಪಟಿಕೂಲಾ**ತಿ ನಾಗರಿಕಸ್ಸ ಅಸುಚಿಕಟ್ಠಾನಂ ವಿಯ ಜಿಗುಚ್ಛನೀಯತ್ತಾ ಪಟಿಕೂಲಾ।

ಕೇಸಾ ನಾಮೇತೇ ವಣ್ಣತೋಪಿ ಪಟಿಕೂಲಾ, ಸಣ್ಠಾನತೋಪಿ ಗನ್ಧತೋಪಿ ಆಸಯತೋಪಿ ಓಕಾಸತೋಪಿ ಪಟಿಕೂಲಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **''ಸೋ ಚ ನೇಸಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ''**ತಿ ಆಹ। ಮನುಞ್ಞೇಪಿ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೩೮೩; ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೫೬) ಹಿ ಯಾಗುಪತ್ತೇ ವಾ ಭತ್ತಪತ್ತೇ ವಾ ಕೇಸವಣ್ಣಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಸ್ವಾ ''ಕೇಸಮಿಸ್ಸಕಮಿದಂ, ಹರಥ ನ''ನ್ತಿ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿ, ಏವಂ ಕೇಸಾ **ವಣ್ಣತೋ** ಪಟಿಕೂಲಾ। ರತ್ತಿಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾಪಿ ಕೇಸಸಣ್ಠಾನಂ ಅಕ್ಕವಾಕಂ ವಾ ಮಕಚಿವಾಕಂ ವಾ ಛುಪಿತ್ವಾ ತಥೇವ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿ, ಏವಂ **ಸಣ್ಠಾನತೋಪಿ** ಪಟಿಕೂಲಾ। ತೇಲಮಕ್ಖನಪುಪ್ಫಧೂಪಾದಿಸಙ್ಖಾರವಿರಹಿತಾನಞ್ಚ ಕೇಸಾನಂ ಗನ್ಧೋ ಪರಮಜೇಗುಚ್ಛೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಜೇಗುಚ್ಛತರೋ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾನಂ। ಕೇಸಾ ಹಿ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನತೋ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಾಪಿ ಸಿಯುಂ, ಗನ್ಧೇನ ಪನ ಪಟಿಕೂಲಾಯೇವ। ಯಥಾ ಹಿ ದಹರಸ್ಸ ಕುಮಾರಕಸ್ಸ ವಚ್ಚಂ ವಣ್ಣತೋ ಹಲಿದ್ದಿವಣ್ಣಂ, ಸಣ್ಠಾನತೋಪಿ ಹಲಿದ್ದಿಪಿಣ್ಡಸಣ್ಠಾನಂ, ಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನೇ ಛಡ್ಡಿತಞ್ಚ ಉದ್ಧುಮಾತಕಕಾಳಸುನಖಸರೀರಂ ವಣ್ಣತೋ ತಾಲಪಕ್ಕವಣ್ಣಂ, ಸಣ್ಠಾನತೋ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಮುದಿಙ್ಗಸಣ್ಠಾನಂ, ದಾಠಾಪಿಸ್ಸ ಸುಮನಮಕುಳಸದಿಸಾತಿ ಉಭಯಮ್ಪಿ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನತೋ ಸಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಂ, ಗನ್ಧೇನ ಪನ ಪಟಿಕೂಲಮೇವ, ಏವಂ ಕೇಸಾಪಿ ಸಿಯುಂ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನತೋ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಾ, **ಗನ್ಧೇನ** ಪನ ಪಟಿಕೂಲಾಯೇವಾತಿ।

ಯಥಾ ಪನ ಅಸುಚಿಟ್ಠಾನೇ ಗಾಮನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಜಾತಾನಿ ಸೂಪೇಯ್ಯಪಣ್ಣಾನಿ ನಾಗರಿಕಮನುಸ್ಸಾನಂ ಜೇಗುಚ್ಛಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಪರಿಭೋಗಾನಿ, ಏವಂ ಕೇಸಾಪಿ ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಮುತ್ತಕರೀಸಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹಾದಿನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಜಾತತ್ತಾ ಜೇಗುಚ್ಛಾತಿ ಇದಂ ತೇಸಂ **ಆಸಯತೋ** ಪಾಟಿಕುಲ್ಯಂ। ಇಮೇ ಚ ಕೇಸಾ ನಾಮ ಗೂಥರಾಸಿಮ್ಹಿ ಉಟ್ಠಿತಕಣ್ಣಕಂ ವಿಯ ಏಕತಿಂಸಕೋಟ್ಠಾಸರಾಸಿಮ್ಹಿ ಜಾತಾ, ತೇ ಸುಸಾನಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಜಾತಸಾಕಂ ವಿಯ ಪರಿಖಾದೀಸು ಜಾತಕಮಲಕುವಲಯಾದಿಪುಪ್ಫಂ ವಿಯ ಚ ಅಸುಚಿಟ್ಠಾನೇ ಜಾತತ್ತಾ ಪರಮಜೇಗುಚ್ಛಾತಿ ಇದಂ ತೇಸಂ **ಓಕಾಸತೋ** ಪಾಟಿಕುಲ್ಯಂ। ಯಥಾ ಚ ಕೇಸಾನಂ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಕೋಟ್ಠಾಸಾನಞ್ಚ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಗನ್ಧಾಸಯೋಕಾಸವಸೇನ ಪಞ್ಚಧಾ ಪಟಿಕೂಲತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಆಹ **''ಏವಂ ಲೋಮಾದೀನ''**ನ್ತಿ। **ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಪ್ಪಭೇದೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಬಾಹಿರತ್ಥಸಮಾಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಪಭೇದಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಪ್ಪಭೇದೋತಿ।

ಸಂವಣ್ಣೇನ್ತೋತಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತೋ। **ಅಸುಭಾಯಾ**ತಿ ಅಸುಭಮಾತಿಕಾಯ। **ಭಾತಿಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಬಹುಲೀಕಾರೋ। **ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾತಿ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ನೀವರಣಾನಂ ಪಹಾನವಸೇನ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ನ ಹಿ ಏತೇಸು ಅಪ್ಪಹೀನೇಸು ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತೇನಸ್ಸೇತಾನಿ ಪಹಾನಙ್ಗಾನೀತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಝಾನಕ್ಖಣೇ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ತಥಾಪಿ ಏತಾನೇವ ವಿಸೇಸೇನ ಝಾನನ್ತರಾಯಕರಾನಿ। ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೇನ ಹಿ ನಾನಾವಿಸಯಪಲೋಭಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಏಕತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಾಭಿಭೂತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಕಾಮಧಾತುಪ್ಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದೇನ ಚ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪಟಿಹಞ್ಞಮಾನಂ ನ ನಿರನ್ತರಂ ಪವತ್ತತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಾಭಿಭೂತಂ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞಂ ಹೋತಿ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಮೇವ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಭಮತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪಹತಂ ಝಾನಾಧಿಗಮಸಾಧಿಕಂ ಪಟಿಪದಂ ನಾರೋಹತಿ। ಇತಿ ವಿಸೇಸೇನ ಝಾನನ್ತರಾಯಕರತ್ತಾ ಏತಾನೇವ ಪಹಾನಙ್ಗಾನೀತಿ ವುತ್ತಾನಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ವಿತಕ್ಕೋ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿರೋಪೇತಿ, ವಿಚಾರೋ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧತಿ, ತೇಹಿ ಅವಿಕ್ಖೇಪಾಯ ಸಮ್ಪಾದಿತಪಯೋಗಸ್ಸ ಚೇತಸೋ ಪಯೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಭವಾ ಪೀತಿ ಪೀನನಂ, ಸುಖಞ್ಚ ಉಪಬ್ರೂಹನಂ ಕರೋತಿ, ಅಥ ನಂ ಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಂ ಏತೇಹಿ ಅಭಿನಿರೋಪನಾನುಬನ್ಧನಪೀನನಉಪಬ್ರೂಹನೇಹಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗತಾ ಏಕತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಸಮಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಧಿಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿತಕ್ಕೋ ವಿಚಾರೋ ಪೀತಿ ಸುಖಂ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾತಿ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಹಿ ಏತೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಝಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಏತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಙ್ಗಾನೀತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಏತೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಅಞ್ಞದೇವ ಝಾನಂ ನಾಮ ಅತ್ಥೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಪನ ಅಙ್ಗಮತ್ತವಸೇನೇವ ಚತುರಙ್ಗಿನೀ ಸೇನಾ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಂ ತೂರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಚ ಮಗ್ಗೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಮಿದಮ್ಪಿ ಅಙ್ಗಮತ್ತವಸೇನೇವ ''ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕ''ನ್ತಿ ವಾ ''ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತ''ನ್ತಿ ವಾ ವುಚ್ಚತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏತಾನಿ ಚ ಪಞ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಉಪಚಾರಕ್ಖಣೇಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಅಥ ಖೋ ಉಪಚಾರೇ ಪಕತಿಚಿತ್ತತೋ ಬಲವತರಾನಿ, ಇಧ ಪನ ಉಪಚಾರತೋಪಿ ಬಲವತರಾನಿ ರೂಪಾವಚರಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಾನಿ। ಏತ್ಥ ಹಿ ವಿತಕ್ಕೋ ಸುವಿಸದೇನ ಆಕಾರೇನ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿರೋಪಯಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ವಿಚಾರೋ ಅತಿವಿಯ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅನುಮಜ್ಜಮಾನೋ, ಪೀತಿಸುಖಂ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಯಂ

ಘರಮಾನಂ। ತೇನೇವ ವುತ್ತಂ "ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಿಮುಪ್ಪಿ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲೇ ಉಪರಿಮಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಂ ವಿಯ ಆರಮ್ಮಣೇ ಸುಫುಸಿತಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಮೇತೇಸಂ ಇತರೇಹಿ ವಿಸೇಸೋ, ತಸ್ಮಾ "ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತ"ನ್ತಿ ಅಪ್ಪನಾಝಾನಮೇವ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣಂ ದಸಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಝಾನಸ್ಸ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನವಸೇನ ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣತಾ, ತೇಸಂಯೇವ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ಲಕ್ಖಣವಸೇನ ದಸಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವಿತ್ಥಾರನಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಯಮೇವ ಪಕಾಸಯಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಲೇಸಚೋರೇಹಿ ಅನಭಿಭವನೀಯತ್ತಾ ಝಾನಂ "**ಚಿತ್ತಮಞ್ಜೂಸ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನಿಸ್ಸಾಯಾ**ತಿ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ।

ದಸಲಕ್ಖಣವಿಭಾವನೇನೇವ ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣತಾಪಿ ವಿಭಾವಿತಾ ಹೋತೀತಿ ದಸಲಕ್ಖಣಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ತತ್ರಿಮಾನೀ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕತೋ ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧೀ**ತಿಆದೀನಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥೋ "ತತ್ರಾಯಂ ಪಾಳೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಪಾಳಿವಣ್ಣನಾಯಮೇವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ತತ್ರಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ದಸಲಕ್ಖಣವಿಭಾವನೇ। **ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧೀ**ತಿ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ ಝಾನಂ ಏತಾಯಾತಿ ಪಟಿಪದಾ, ಗೋತ್ರಭುಪರಿಯೋಸಾನೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗಿಯೋ ಭಾವನಾನಯೋ। ಪರಿಪನ್ಥತೋ ವಿಸುಜ್ಝನಂ ವಿಸುದ್ಧಿ, ಪಟಿಪದಾಯ ವಿಸುದ್ಧಿ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿ। ಸಾ ಪನಾಯಂ ಯಸ್ಮಾ ಝಾನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣೇ ಲಬ್ಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ "**ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿ ಆದೀ**"ತಿ। **ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ**ತಿ ವಿಸೋಧೇತಬ್ಬತಾದೀನಂ ಅಭಾವತೋ ಝಾನಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾಯ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಅನುಬ್ರೂಹನಾ। ಸಾ ಪನಾಯಂ ಯಸ್ಮಾ ವಿಸೇಸತೋ ಝಾನಸ್ಸ ಠಿತಿಕ್ಖಣೇ ಲಬ್ಭತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ ಮಜ್ಝೇ**"ತಿ। **ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ**ತಿ ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನತಿವತ್ತನಾದಿಸಾಧಕಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿವಸೇನ ಪರಿಯೋದಪನಾ। ಸಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಝಾನಸ್ಸ ಓಸಾನಕ್ಖಣೇ ಪಾಕಟಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ "**ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಪರಿಯೋಸಾನ**"ನ್ತಿ। **ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನೀ**ತಿ ಪರಿಪನ್ಥತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಸುಜ್ಝನಾಕಾರೋ, ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಪಜ್ಜನಾಕಾರೋ, ತತ್ಥ ಪಕ್ಖನ್ದನಾಕಾರೋತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಝಾನಸ್ಸ ಆದಿತೋ ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣೇ ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಿಲಕ್ಖಣಾನಿ। ತೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ವಿನಾ ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಅಸತಿ ಚ ಅಪ್ಪನಾಯಂ ತದಭಾವತೋ **ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಞ್ಚೇವ** ವಿಸುದ್ಧಿಪಟಿಪದತ್ತಾ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಚ **ತಿಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ**। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಲಕ್ಖಣಾನಞ್ಚ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕೇಚಿ ಪನ "ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿ ನಾಮ ಸಸಮ್ಭಾರಿಕೋ ಉಪಚಾರೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ ನಾಮ ಅಪ್ಪನಾ, ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ನಾಮ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ"ತಿ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ಸತಿ ಅಝಾನಧಮ್ಮೇಹಿ ಝಾನಸ್ಸ ಗುಣಸಂಕಿತ್ತನಂ ನಾಮ ಕತಂ ಹೋತಿ। ನ ಹಿ ಭೂಮನ್ತರಂ ಭೂಮನ್ತರಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಪಾಳಿಯಾ ಚೇತಂ ವಿರುಜ್ಝತಿ। "ಏಕತ್ತಗತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿಪಕ್ಖನ್ದಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹಿತಞ್ಚ ಞಾಣೇನ ಚ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತ"ನ್ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೫೮) ಹಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಹಿ **ಏಕತ್ತಗತಂ ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಏಕರಸಭಾವೇನ ಏಕಗ್ಗತಾಯ ಚ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ತದನುಗುಣಂ ಏಕತ್ತಗತಂ ಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸೇವ ಚ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿಪಕ್ಖನ್ದತಾದಿ ಅನನ್ತರಂ ವುಚ್ಚತೇ। ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅಪ್ಪನಾಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿಆದೀನಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅನ್ತೋಅಪ್ಪನಾಯಮೇವ ಪರಿಕಮ್ಮಾಗಮನವಸೇನ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿ, ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾಯ ಕಿಚ್ಚವಸೇನ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನತಿವತ್ತನಾದಿಭಾವಸಾಧನೇನ ಪರಿಯೋದಾಪಕಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿವಸೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಥಂ? ಯಸ್ಮಿಂ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೧೫೮; ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೭೫) ವಾರೇ ಅಪ್ಪನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ , ತಸ್ಮಿಂ **ಯೋ** ನೀವರಣಸಙ್ಖಾತೋ ಕಿಲೇಸಗಣೋ **ತಸ್ಸ** ಝಾನಸ್ಸ **ಪರಿಪನ್ಥೋ, ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಸುಜ್ಝತಿ,** ವಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ಆವರಣವಿರಹಿತಂ ಹುತ್ವಾ **ಮಜ್ಝಿಮಂ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ**। ಮಜ್ಝಿಮಂ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ನಾಮ ಸಮಪ್ಪವತ್ತೋ ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿಯೇವ, ಲೀನುದ್ಧಚ್ಚಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಅನ್ತಾನಂ ಅನುಪಗಮನೇನ **ಮಜ್ಝಿಮೋ,** ಸವಿಸೇಸಂ ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮಾನಂ ವೂಪಸಮನತೋ **ಸಮಥೋ,** ಯೋಗಿನೋ ಸುಖವಿಸೇಸಾನಂ ಕಾರಣಭಾವತೋ **ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಕತ್ವಾ। ತಸ್ಸ ಪನ ಅಪ್ಪನಾಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಪಚ್ಚಯಭೂತಂ ಗೋತ್ರಭುಚಿತ್ತಂ ಸತಿಪಿ ಪರಿತ್ತಮಹಗ್ಗತಭಾವಭೇದೇ ಪಚ್ಚಯಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಭಾವಭೇದೇ ಚ ಏಕಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸನ್ತತಿಯಾ ಪರಿಣಾಮೂಪಗಮನತೋ ಏಕಸನ್ತತಿಪರಿಣಾಮನಯೇನ ತಥತ್ತಂ ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿವಸೇನ ಸಮಾಹಿತಭಾವಂ ಉಪಗಚ್ಛಮಾನಂ **ಮಜ್ಝಿಮಂ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ** ನಾಮ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ ತಥತ್ತುಪಗಮನೇನ **ತತ್ಥ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ** ನಾಮ। ಯಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಖಣೇ ತಥತ್ತಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ತಥತ್ತುಪಗಮನೇನ ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿನಾ ಸಮಾಹಿತಭಾವೂಪಗಮನೇನ **ತತ್ಥ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ** ನಾಮ। ಏವಂ ತಾವ ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಗೋತ್ರಭುಚಿತ್ತೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಪರಿಪನ್ಥವಿಸುದ್ಧಿಮಜ್ಝಿಮಸಮಥಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಪಕ್ಖನ್ದನಾಕಾರಾ ಆಗಮನವಸೇನ ನಿಪ್ಫಜ್ಜಮಾನಾ **ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ** ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣೇಯೇವ **ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧೀ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇಯೇವ ಹಿ ಆಕಾರಾ ಪಚ್ಚಯವಿಸೇಸತೋ ಝಾನಕ್ಖಣೇ ನಿಪ್ಫಜ್ಜಮಾನಾ **ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧೀ**ತಿ ವುತ್ತಾ।

ಏವಂ ವಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಪನ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪುನ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾಭಾವತೋ ವಿಸೋಧನೇ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಅಕರೋನ್ತೋ **ವಿಸುದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ** ನಾಮ। ಸಮಥಭಾವೂಪಗಮನೇನ ಸಮಥಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಪುನ ಸಮಾಧಾನೇ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಅಕರೋನ್ತೋ **ಸಮಥಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ** ನಾಮ। ಸಮಥಪ್ಪಟಿಪನ್ನಭಾವತೋ ಏವ ಚಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಸಂಸಗ್ಗಂ ಪಹಾಯ ಏಕತ್ತೇನ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಪುನ ಏಕತ್ತುಪಟ್ಠಾನೇ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಅಕರೋನ್ತೋ **ಏಕತ್ತುಪಟ್ಠಾನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ** ನಾಮ। ಏವಂ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾಯ ಕಿಚ್ಚವಸೇನ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಯೇ ಪನೇತೇ ಏವಂ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹಿತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಝಾನಚಿತ್ತೇ ಜಾತಾ ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾತಾ ಯುಗನದ್ಧಧಮ್ಮಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅನತಿವತ್ತಮಾನಾ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತಾ, ಯಾನಿ ಚ ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ನಾನಾಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ವಿಮುತ್ತಿರಸೇನ ಏಕರಸಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತಾನಿ, ಯಞ್ಚೇಸ ತದುಪಗಂ ತೇಸಂ ಅನತಿವತ್ತನಏಕರಸಸಭಾವಾನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ವೀರಿಯಂ ವಾಹಯತಿ, ಯಾ ಚಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪವತ್ತಾ ಆಸೇವನಾ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಆಕಾರಾ ಯಸ್ಮಾ ಞಾಣೇನ ಸಂಕಿಲೇಸವೋದಾನೇಸು ತಂ ತಂ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ತಥಾ ತಥಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತತ್ತಾ ವಿಸೋಧಿತತ್ತಾ ಪರಿಯೋದಾಪಿತತ್ತಾ ನಿಪ್ಫನ್ನಾ, ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನತಿವತ್ತನಾದಿಭಾವಸಾಧನೇನ ಪರಿಯೋದಾಪಕಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿವಸೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾವ "ಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾ, ನ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾತಿ? ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಿಂ ಭಾವನಾಚಿತ್ತೇ ಉಪೇಕ್ಖಾವಸೇನ ಞಾಣಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಞಾಣಕಿಚ್ಚಭೂತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ "ಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ ಅಪ್ಪನಾಕಾಲೇ ಭಾವನಾಯ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಪಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಸುಪ್ಪಹಾನತೋ ಪಗ್ಗಹಾದೀಸು ಬ್ಯಾಪಾರಸ್ಸ ಅಕಾತಬ್ಬತೋ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಾವ ಹೋತಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಾ ವಿಸುದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತೀ"ತಿ ಚ ಆದಿ। ಸಾ ಪನಾಯಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಾ ಞಾಣಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸಿದ್ಧಿಯಾ ಹೋತಿ ವಿಸೇಸತೋ ಞಾಣಸಾಧನತ್ತಾ ಅಪ್ಪನಾಬ್ಯಾಪಾರಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ಞಾಣಕಿಚ್ಚಭೂತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ "ಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಏವಂ ತಿವಿಧಾಯ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಲದ್ಧವಿಸೇಸಾಯ ತಿವಿಧಾಯ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾಯ ಸಾತಿಸಯಂ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಮತ್ತಭಾವೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಾಪಿ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಆಗಮನುಪೇಕ್ಖಾಞಾಣಕಿಚ್ಚವಸೇನ ದಸಪಿ ಆಕಾರಾ ಝಾನೇ ಏವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಏವಂ ತಿವಿಧತ್ತಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿಆದೀನಿ ತಸ್ಸೇವ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಥೋಮನವಚನಾನಿ। ತತ್ಥ **ಏವಂ ತಿವಿಧತ್ತಗತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ವಿಧಿನಾ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿಪಕ್ಖನ್ದನಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಞಾಣಸಮ್ಪಹಂಸನಾವಸೇನ ತಿವಿಧಭಾವಂ ಗತಂ। **ವಿತಕ್ಕಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕ್ಖೋಭವಿರಹಿತತ್ತಾ ವಿತಕ್ಕೇನ ಸುನ್ದರಭಾವಮುಪಗತಂ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಿಸಙ್ಖಾತೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಸಮ್ಪನ್ನಂ ಅನೂನಂ। ಯಥಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಝಾನಪ್ಪವತ್ತಿ, ತಥಾ ಇಧಾಪಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಪಿ ಯುಜ್ಜತಿ। ತೇನ ಹಿ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ನ ಏತ್ಥ ವಿಕ್ಖಿಪತೀತಿ। **ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ವಿಸುಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪನ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಅಥ ವಾ ಸಮಾಧಿಸ್ಸೇವ ಝಾನಙ್ಗಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ "ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸಮ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ ಝಾನಙ್ಗಪಞ್ಚಕವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಪಞ್ಚಕವಸೇನ।

ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನಾತಿ ಸಕಲಂ ಕಾಯಂ ಅಸುಭನ್ತಿ ಪವತ್ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಹಗತತ್ತಾ ಝಾನಂ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ತೇನ ಪರಿಚಿತೇನ ಪರಿಭಾವಿತೇನ। **ಚೇತಸಾ**ತಿ ಚಿತ್ತೇನ। **ಬಹುಲ**ನ್ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ। **ವಿಹರತೋ**ತಿ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ, ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಬಹುಲಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ಸಮಙ್ಗೀಭಾವತೋ। **ಪಟಿಲೀಯತೀ**ತಿ ಏಕಪಸ್ಸೇನ ನಿಲೀಯತಿ ನಿಲೀನಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। **ಪಟಿಕುಟತೀ**ತಿ ಸಙ್ಕುಚತಿ। **ಪಟಿವತ್ತತೀ**ತಿ ನಿವತ್ತತಿ। **ನ ಸಮ್ಪಸಾರೀಯತೀ**ತಿ ನ ವಿಸರತಿ, ಅಭಿರತಿವಸೇನ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಪಟಿಲೀಯತೀ**ತಿ ಸಙ್ಕುಚತಿ ತತ್ಥ ಪಟಿಕೂಲತಾಯ ಸಣ್ಠಿತತ್ತಾ। **ಪಟಿಕುಟತೀ**ತಿ ಅಪಸಕ್ಕತಿ ನ ಉಪಸಕ್ಕತಿ। **ಪಟಿವತ್ತತೀ**ತಿ ನಿವತ್ತತಿ, ತತೋ ಏವ **ನ ಸಮ್ಪಸಾರೀಯತೀ**ತಿ। **ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲ**ನ್ತಿ ನ್ಹಾರುಖಣ್ಡಂ ನ್ಹಾರುವಿಲೇಖನಂ ವಾ।

ಅದ್ಧಮಾಸನ್ತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತು**ನ್ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಕಾಲಂ ಪಟಿ ಪಟಿ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ ಧಮ್ಮಚಿನ್ತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಿಲೀಯಿತುಂ। **ಪಯುತ್ತವಾಚ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತವಾಚಂ, ಬುದ್ಧಾ ಇಮೇಸು ದಿವಸೇಸು ಪಿಣ್ಡಾಯ ನ ಚರನ್ತಿ, ವಿಹಾರೇಯೇವ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ತೇಸಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತೀತಿ ಆದಿವಚನಂ।

ಕಲ್ಯಾಣೂಪನಿಸ್ಸಯವಸೇನಾತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಉಪನಿಸ್ಸಯವಸೇನ। **ಪರೇ ಕಿರಾತಿ ಕಿರ**-ಸದ್ದೋ ಅರುಚಿಸೂಚನತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಇದಂ ಪನ ಇಚ್ಛಾಮತ್ತ"**ನ್ತಿ, ಪವತ್ತಿಅಜಾನನಂ ಆರೋಚಯಿತಾಭಾವೋ ಞಾತೇ ನಿವಾರಣಞ್ಚಾತಿ ಇದಂ ತೇಸಂ ಇಚ್ಛಾಮತ್ತಂ , ನ ಪನ ಕಾರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಪರೇ ಪನ ವದನ್ತಿ "ಏತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಅದ್ಧಮಾಸೇ ನ ಕೋಚಿ ಬುದ್ಧವೇನೇಯ್ಯೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇಸ್ಸಾಮಿ, ಇತಿ ಮಯ್ಹಞ್ಚೇವ ಸುಖವಿಹಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನಾಗತೇ ಚ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ 'ಸತ್ಥಾಪಿ ಗಣಂ ಪಹಾಯ ಏಕಕೋ ವಿಹಾಸಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಯ'ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತದಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಏವಮಾಹಾ"ತಿ। **ನೇವ ಕೋಚಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತೀ**ತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕಂ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ನೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪನ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಪಾತೋವ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣಸಮ್ಮಜ್ಜನಮುಖೋದಕದನ್ತಕಟ್ಠದಾನಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಕತ್ವಾ ಅಪಗಚ್ಛತಿ।

ಅನೇಕಕಾರಣಸಮ್ಮಿಸ್ಸೋತಿ ಏತ್ಥ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಸುಚಿದುಗ್ಗನ್ಧಜೇಗುಚ್ಛಪಟಿಕೂಲತಾವ ಅನೇಕಕಾರಣಂ। **ಮಣ್ಡನಕಪಕತಿಕೋ**ತಿ ಅಲಙ್ಕಾರಕಸಭಾವೋ। ಕೋಚಿ ತರುಣೋಪಿ ಯುವಾ ನ ಹೋತಿ, ಕೋಚಿ ಯುವಾಪಿ ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕೋ ನ ಹೋತಿ ಯಥಾ ಉಪಸನ್ತಸಭಾವೋ ಆಲಸಿಯಬ್ಯಸನಾದೀಹಿ ವಾ ಅಭಿಭೂತೋ, ಇಧ ಪನ ದಹರೋ ಚೇವ ಯುವಾ ಚ ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕೋ ಚ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಪಠಮಯೋಬ್ಬನಂ** ನಾಮ ಪನ್ನರಸವಸ್ಸತೋ ಯಾವ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ, ಸೋಳಸವಸ್ಸತೋ ವಾ ಯಾವ ತೇತ್ತಿಂಸ ವಸ್ಸಾನಿ। **ಕುಣಪ**ನ್ತಿ ಮತಕಳೇವರಂ, ಅಹಿಸ್ಸ ಕುಣಪಂ **ಅಹಿಕುಣಪಂ**। ಏವಂ ಇತರಾನಿಪಿ। ಅತಿಪಟಿಕೂಲಜಿಗುಚ್ಛನೀಯಸಭಾವತೋ ಚೇತ್ಥ ಇಮಾನೇವ ತೀಣಿ ವುತ್ತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಹಿ ಸಸಸೂಕರಾದೀನಂ ಕುಣಪಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಟುಕಭಣ್ಡಾದೀಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿಪಿ, ಇಮೇಸಂ ಪನ ಕುಣಪಂ ಅಭಿನವಮ್ಪಿ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿಯೇವ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೇನ ಪೂತಿಭೂತೇ। ಅತಿಪಟಿಕೂಲಜಿಗುಚ್ಛನೀಯತಾ ಚ ನೇಸಂ ಅತಿವಿಯ ದುಗ್ಗನ್ಧತಾಯ, ಸಾ ಚ ಅಹೀನಂ ತಿಖಿಣಕೋಪತಾಯ ಕುಕ್ಕುರಮನುಸ್ಸಾನಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯತಾಯ ಚ ಸರೀರಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಸಮಣಕುತ್ತಕೋತಿ ಸಮಣಕಿಚ್ಚಕೋ, ಕಾಸಾವನಿವಾಸನಾದಿವಸೇನ ಸಮಣಕಿಚ್ಚಕಾರೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ । ತೇನಾಹ **"ಸಮಣವೇಸಧಾರಕೋ"**ತಿ। **ಸಬ್ಬಮಕಂಸೂ**ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಸಾವಜ್ಜೇಪಿ ತತ್ಥ ಅನವಜ್ಜಸಞ್ಞಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಕರಣಕಾರಾಪನಸಮನುಞ್ಞತಾದಿಭೇದಂ ಸಬ್ಬಮಕಂಸು। **ಲೋಹಿತಕ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಲೋಹಿತಗತ"ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। ವಗ್ಗೂತಿ ಮತಾ **ವಗ್ಗುಮತಾ**। **ಪುಞ್ಞಸಮ್ಮತಾ**ತಿ ಪುಜ್ಜಭವಫಲನಿಬ್ಬತ್ತನೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಪುನನೇನ ವಿಸೋಧನೇನ ಪುಞ್ಞನ್ತಿ ಸಮ್ಮತಾ। **ಪವಾಹೇಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಗಮಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೬೩. ಮಾರಧೇಯ್ಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ತೇಭೂಮಕಾ ಧಮ್ಮಾ। ವಚನತ್ಥತೋ ಪನ ಮಾರಸ್ಸ ಧೇಯ್ಯಂ **ಮಾರಧೇಯ್ಯಂ**। **ಧೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಠಾನಂ ವತ್ಥು ನಿವಾಸೋ ಗೋಚರೋ। ಮಾರೋ ವಾ ಏತ್ಥ ಧಿಯತಿ ತಿಟ್ಠತಿ ಪವತ್ತತೀತಿ **ಮಾರಧೇಯ್ಯಂ, ಮಾರೋ**ತಿ ಚೇತ್ಥ ಕಿಲೇಸಮಾರೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ಕಿಲೇಸಮಾರವಸೇನೇವ ಚ ದೇವಪುತ್ತಮಾರಸ್ಸ ಕಾಮಭವೇ ಆಧಿಪಚ್ಚನ್ತಿ। **ಮಾರವಿಸಯಂ ನಾತಿಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ**ತಿ ಏವಮಯಂ ಸಂವೇಗಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಮಾರವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯಾಪಿ, ಮಯಾ ಪನ ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸಂವೇಗಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತ್ವಾ ಮಾರವಿಸಯಂ ನಾತಿಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ। **ದ್ವಿವಚನ**ನ್ತಿ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವಚನಂ, ಆಮೇಡಿತವಚನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನಿಯೋಜೇನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಯಂ ಅನ್ಧಬಾಲಾ ದೇವತಾ ಏವಂ ಉಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗಮೂಲಕಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ "ಅಯಂ ಮಾರವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯಾಪೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಞ್ಞಾಣತಾಯ "ಮತಾ ಸಂಸಾರತೋ ಮುಚ್ಚನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂಲದ್ಧಿಕಾಪಿ ಸಮಾನಾ ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಿವಸೇನ ಮತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಂಸಾರತೋ ಮುಚ್ಚನ್ತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ತಂ ತತ್ಥ ನಿಯೋಜೇಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ಭಗವತಾ ಯಥಾ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಮರಣಭಯಂ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಥಾ ದೇಸಿತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಅಸುಭಭಾವನಾನುಯೋಗೇನ ಕಾಯೇ ವಿಗತಛನ್ದರಾಗತಾಯ ಮರಣಸ್ಸ ಅಭಿಪತ್ಥಿತಭಾವತೋ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಪನ ಅಸಿಹತ್ಥಂ ತಥಾ ವಿಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತದಞ್ಞೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಭಯಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಹೋತಿಯೇವ ಭಯ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **"ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸೀ"**ತಿ ಇದಂ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಪ್ಪಕಞ್ಹಿ ಊನಮಧಿಕಂ ವಾ ಗಣನೂಪಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ "ಪಞ್ಚಸತಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಯೇ ಚ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸುಂ, ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸೇ ಪುಥುಜ್ಜನಭಿಕ್ಖೂ ಸಬ್ಬೇ ಚ ಅರಿಯೇ ಅಯಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೬೪. **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನ**ನ್ತಿ ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅಪಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ಸಲ್ಲಾನಂ ನಿಲೀಯನಂ ವಿವೇಚನಂ, ಕಾಯಚಿತ್ತೇಹಿ ತತೋ ವಿವಿತ್ತತಾ ಏಕೀಭಾವೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ **"ಏಕೀಭಾವತೋ"**ತಿ , ಪವಿವೇಕತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕೀಭಾವೋ**ತಿ ಹಿ ಕಾಯಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ ವುತ್ತೋ। **ವುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ತತೋ ದುವಿಧವಿವೇಕತೋ ಭವಙ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದಿಸಙ್ಖಾರಸಮಾಯೋಗೇನ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾದಿಸತ್ತಸಮಾಗಮೇನ ಚ ಅಪೇತೋ। **ಉದ್ದೇಸಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಕಾಮಂ ದಸಾನುಸ್ಸತಿಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಪಿ ಗಹಿತಾ, ಸಾ ಪನ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಪತಿತಭಿಕ್ಖೂಸು ಬಹೂನಂ ಸಪ್ಪಾಯಾ ಸಾತ್ಥಿಕಾ ಚ, ತಸ್ಮಾ ಪುನ ಗಹಿತಾ। ತಥಾ ಹಿ ಭಗವಾ ತಮೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥೇಸಿ। ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸದಿಸಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಪನ ಆರುಪ್ಪಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅನನುರೂಪಾತಿ ತೇಸಂ ಇಧ ಅಗ್ಗಹಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ವೇಸಾಲೀನಗರಂ ಗೋಚರಗಾಮಂ ಕತ್ವಾ। **ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ। **ಮುಹುತ್ತೇನೇವಾ**ತಿ ಸತ್ಥರಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಚ ಗಾರವೇನ ಉಪಗತಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಚನಸಮನನ್ತರಮೇವ ಉಟ್ಠಹಿಂಸೂತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಸನ್ದೇಸಂ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ಓಹಿತಸೋತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ। **ಕಾಲ**ನ್ತಿ ದೇಸನಾಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿನಿದಾನವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೬೫. **ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಅತ್ಥಾಯ। **ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಯಾಯ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮತ್ಥಾಯ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಾರಣಂ। **ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ**ತಿ ಪಸಂಸಾಪುಬ್ಬಕಂ ದೇಸೇನ್ತೋ, ಪಸಂಸಾ ಚ ತತ್ಥ ಅಭಿರುಚಿಜನನೇನ ಉಸ್ಸಾಹನತ್ಥಾ। ತಞ್ಹಿ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ "ಭಗವಾ ಇಮಂ ಸಮಾಧಿಂ ಅನೇಕೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಪಸಂಸತಿ, ಸನ್ತೋ ಕಿರಾಯಂ ಸಮಾಧಿ ಪಣೀತೋ ಚ ಅಸೇಚನಕೋ ಚ ಸುಖೋ ಚ ವಿಹಾರೋ, ಪಾಪಧಮ್ಮೇ ಚ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತೀ"ತಿ ಸಞ್ಜಾತಾಭಿರುಚಿನೋ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಅನುಯುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ।

ಅತ್ಥಯೋಜನಕ್ಕಮನ್ತಿ ಅತ್ಥಞ್ಚ ಯೋಜನಕ್ಕಮಞ್ಚ। ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖಭೂತಂ ಸಮಾಧಿಂ ದೇಸನಾನುಭಾವೇನ ತೇಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆಸನ್ನಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಞ್ಚ ಕರೋನ್ತೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನವಸೇನ **"ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ**ತಿ ದೀಘರಸ್ಸಾದಿವಿಸೇಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪರಿಚ್ಛಿಜ್ಜ ಗಾಹಿಕಾ, ತೇ ಆರಬ್ಭ ಪವತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಪಾಳಿಯಾ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ **"ವುತ್ತಞ್ಹೇತ"**ನ್ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ನೋ ಪಸ್ಸಾಸೋ ನೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ**ತಿ ಸೋ ಸೋಯೇವ ಅತ್ಥೋ ಪಟಿಸೇಧೇನ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತೋ। **ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಸತೀ**ತಿ ಅಸಮ್ಮುಸ್ಸನತಾಯ ತಮೇವ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಪಸ್ಸಾಸಞ್ಚ

ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಠಾನಂ ಸತಿ ನಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ಆನಾಪಾನೇಸು ಸತಿ **ಆನಾಪಾನಸ್ಸತೀತಿ** ಅಯಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಇದಾನಿ ಸತಿವಸೇನೇವ ಪುಗ್ಗಲಂ ನಿದ್ದಿಸಿತುಕಾಮೇನ “**ಯೋ ಅಸ್ಸಸತಿ, ತಸ್ಸುಪಟ್ಠಾತಿ, ಯೋ ಪಸ್ಸಸತಿ, ತಸ್ಸುಪಟ್ಠಾತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಅಸ್ಸಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸತಿ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯೋ ಪಸ್ಸಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸತಿ ಪಸ್ಸಾಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯುತ್ತೋತಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ। **ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯ**ನ್ತಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಂ ಪಚ್ಚಯಭೂತಾಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪುರಿಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅತ್ಥೇ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸತಿಯಾ ಸಹಜಾತಾದಿಪಚ್ಚಯಭಾವೋ ವುತ್ತೋ ಸಮ್ಪಯುತ್ತವಚನತೋ, ದುತಿಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಉಪನಿಸ್ಸಯಭಾವೋಪಿ। ಉಪಚಾರಜ್ಝಾನಸಹಗತಾ ಹಿ ಸತಿ ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಹೋತೀತಿ ಉಭಯಥಾಪಿ ಸಹಜಾತಾದೀನಂ ಸತ್ತನ್ನಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ವಸೇನ ಪಚ್ಚಯಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। “ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೪೭) ಉಪ್ಪಾದನವಡ್ಢನಟ್ಠೇನ ಭಾವನಾತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ತದುಭಯವಸೇನ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಭಾವಿತೋತಿ ಉಪ್ಪಾದಿತೋ ವಡ್ಢಿತೋ ಚಾ**”ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ ಭಾವಂ ವಿಜ್ಜಮಾನತಂ ಇತೋ ಗತೋತಿ **ಭಾವಿತೋ,** ಉಪ್ಪಾದಿತೋ ಪಟಿಲದ್ಧಮತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಪನ ಲದ್ಧಾಸೇವನೋ ಭಾವಿತೋ, ಪಗುಣಭಾವಂ ಆಪಾದಿತೋ ವಡ್ಢಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬಹುಲೀಕತೋತಿ** ಬಹುಲಂ ಪವತ್ತಿತೋ। ತೇನ ಆವಜ್ಜನಾದಿವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಮಾಹ। ಯೋ ಹಿ ವಸೀಭಾವಂ ಆಪಾದಿತೋ, ಸೋ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪವತ್ತಿಸ್ಸತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “**ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕತೋ**”ತಿ। ಯಥಾ “ಇಧೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣೋ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೩೯; ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೨೪೧) ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೨) ಚ ಏವಮಾದೀಸು ಪಠಮಪದೇ ವುತ್ತೋ ಏವ-ಸದ್ದೋ ದುತಿಯಾದೀಸುಪಿ ವುತ್ತೋಯೇವ ಹೋತಿ, ಏವಮಿಧಾಪೀತಿ ಆಹ “**ಉಭಯತ್ಥ ಏವ-ಸದ್ದೇನ ನಿಯಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**”ತಿ।

ಉಭಯಪದನಿಯಮೇನ ಲದ್ಧಗುಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಅಯಂ ಹೀ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಅಸುಭಾರಮ್ಮಣಂ ಝಾನಮಾಹ। ತಞ್ಹಿ ಅಸುಭೇಸು ಯೋಗಕಮ್ಮಭಾವತೋ ಯೋಗಿನೋ ಸುಖವಿಸೇಸಾನಂ ಕಾರಣಭಾವತೋ ಚ “ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನ”ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಕೇವಲ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಆರಮ್ಮಣಂ ನಿವತ್ತೇತಿ। **ಪಟಿವೇಧವಸೇನಾತಿ** ಝಾನಪಟಿವೇಧವಸೇನ। ಝಾನಞ್ಹಿ ಭಾವನಾವಿಸೇಸೇನ ಇಜ್ಝನ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಯಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಮೇವ ಪವತ್ತತಿ ಯಥಾಸಭಾವತೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝೀಯತಿ ಚಾತಿ ಪಟಿವೇಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಓಳಾರಿಕಾರಮ್ಮಣತ್ತಾತಿ** ಬೀಭಚ್ಛಾರಮ್ಮಣತ್ತಾ। **ಪಟಿಕೂಲಾರಮ್ಮಣತ್ತಾತಿ** ಜಿಗುಚ್ಛಿತಬ್ಬಾರಮ್ಮಣತ್ತಾ। **ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ** ಕಾರಣೇನ ಲೇಸನ್ತರೇನ ವಾ। **ಆರಮ್ಮಣಸನ್ತತಾಯಪೀತಿ** ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಿಚೇತಬ್ಬತಂ ಪತ್ತಾರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಪರಮಸುಖುಮತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ಸನ್ತೇ ಹಿ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನೇ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಯಮ್ಪಿ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನೋವ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ - “**ಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ**”ತಿ, ನಿಬ್ಬುತಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಆರಮ್ಮಣಸನ್ತತಾಯ ತದಾರಮ್ಮಣಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸನ್ತತಾ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣಾಹಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಹಿ ದೀಪೇತಬ್ಬಾ।

ನಾಸ್ಸ ಸನ್ತಪಣೀತಭಾವಾವಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸೇಚನನ್ತಿ **ಅಸೇಚನಕೋ,** ಅಸೇಚನಕತ್ತಾ **ಅನಾಸಿತ್ತಕೋ,** ಅನಾಸಿತ್ತಕತ್ತಾ ಏವ **ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣೋ** ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸೋ ಪರಿಕಮ್ಮಾದಿನಾ, ತತೋಯೇವ **ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕೋ,** ವಿಸುಂಯೇವೇಕೋ **ಆವೇಣಿಕೋ** ಅಸಾಧಾರಣೋ। ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಸರಸತೋ ಏವ ಸನ್ತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ, ಪರಿಕಮ್ಮಂ ವಾ ಸನ್ತಭಾವನಿಮಿತ್ತಂ। **ಪರಿಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಚ ಕಸಿಣಕರಣಾದಿನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪಾದಪರಿಯೋಸಾನಂ, ತಾದಿಸಂ ಇಧ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತದಾ ಹಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನಿರಸ್ಸಾದತ್ತಾ ಅಸನ್ತಂ ಅಪ್ಪಣೀತಂ ಸಿಯಾ। ಉಪಚಾರೇನ ವಾ ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಸನ್ತತಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಯಥಾ ಉಪಚಾರಕ್ಖಣೇ ನೀವರಣವಿಗಮೇನ ಅಙ್ಗಪಾತುಭಾವೇನ ಚ ಪರೇಸಂ ಸನ್ತತಾ ಹೋತಿ, ನ ಏವಮಿಮಸ್ಸ। ಅಯಂ ಪನ ಆದಿಮನಸಿ…ಪೇ॰… ಪಣೀತೋ ಚಾತಿ ಯೋಜನಾ। **ಕೇಚೀತಿ** ಉತ್ತರವಿಹಾರವಾಸಿಕೇ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಅನಾಸಿತ್ತಕೋತಿ** ಉಪಸೇಚನೇನ ಅನಾಸಿತ್ತಕೋ। ತೇನಾಹ “**ಓಜವನ್ತೋ**”ತಿ, ಓಜವನ್ತಸದಿಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಧುರೋತಿ** ಇಟ್ಠೋ। ಚೇತಸಿಕಸುಖಪ್ಪಟಿಲಾಭಸಂವತ್ತನಂ ತಿಕಚತುಕ್ಕಜ್ಝಾನವಸೇನ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ವಾ ಸನ್ತಭಾವೇನ ಸುಖಗತಿಕತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಝಾನಸಮುಟ್ಠಾನಪಣೀತರೂಪಫುಟಸರೀರತಾವಸೇನ ಪನ ಕಾಯಿಕಸುಖಪ್ಪಟಿಲಾಭಸಂವತ್ತನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಿತಕಾಲೇ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಕ್ಖೇ **ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿತಕ್ಖಣೇತಿ** ಇದಂ ಹೇತುಮ್ಹಿ ಭುಮ್ಮವಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೇತಿ ಝಾನೇನ ಸಕಸನ್ತಾನತೋ ಅನೀಹಟೇ ಅಪ್ಪಹೀನೇ। **ಅಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತೇತಿ** ಅಕೋಸಲ್ಲಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅವಿಜ್ಜಾ, ತತೋ ಸಮ್ಭೂತೇ। ಅವಿಜ್ಜಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹಿ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ। **ಖಣೇನೇವಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಕ್ಖಣೇನೇವ। **ಅನ್ತರಧಾಪೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಅನ್ತರಧಾಪನಂ ವಿನಾಸನಂ। ತಂ ಪನ ಝಾನಕತ್ತುಕಸ್ಸ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಪ್ಪಹಾನಂ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತೀ**”ತಿ। **ವೂಪಸಮೇತೀತಿ** ವಿಸೇಸೇನ ಉಪಸಮೇತಿ। ವಿಸೇಸೇನ ಉಪಸಮನಂ ಪನ ಸಮ್ಮದೇವ ಉಪಸಮನಂ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ಸುಟ್ಠು ಉಪಸಮೇತೀ**”ತಿ।

ನನು ಚ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಸಮಾಧಿ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಕ್ಖಣೇನೇವ ಪಟಿಪಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಅಯಮೇವ ಸಮಾಧಿ ಏವಂ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತೋತಿ? ಪುಬ್ಬಭಾಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಾನಾವಿತಕ್ಕವೂಪಸಮನಸಬ್ಭಾವತೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ “ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ ವಿತಕ್ಕುಪಚ್ಛೇದಾಯಾ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೧; ಉದಾ॰ ೩೧)। ಅಪಿಚ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಸ್ಸ ಞಾಣುತ್ತರಸ್ಸೇತಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ, ಞಾಣುತ್ತರಸ್ಸ ಚ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಂ ಇತರೇಹಿ ಸಾತಿಸಯಂ ಯಥಾ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತೇಹಿ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ಇಮಂ ವಿಸೇಸಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ ನಿಮಿತ್ತಪಾತುಭಾವೇ ಸತಿ ಖಣೇನೇವ ಅಙ್ಗಪಾತುಭಾವಸಬ್ಭಾವತೋ ಅಯಮೇವ ಸಮಾಧಿ “ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ ಯಥಾ ತಂ ಮಹತೋ ಅಕಾಲಮೇಘಸ್ಸ ಉಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಧಾರಾನಿಪಾತೇ ಖಣೇನೇವ ಪಥವಿಯಂ ರಜೋಜಲ್ಲಸ್ಸ ವೂಪಸಮೋ। ತೇನೇವಾಹ “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾ ಅಕಾಲಮೇಘೋ ಉಟ್ಠಿತೋ”ತಿಆದಿ। ಸಾಸನಿಕಸ್ಸ ಝಾನಭಾವನಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಾವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯತ್ತಾ**”ತಿ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಪನ ಏಕಂಸೇನ ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಾವ ಹೋತಿ। ಇಮಮೇವ ಹಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅರಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ ಪಾದಕಭೂತೋ ಅಯಂ ಸಮಾಧಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಭಾವಂ ಉಪಗತೋ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಅರಿಯಮಗ್ಗವುಡ್ಢಿಪ್ಪತ್ತೋ**”ತಿ। ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ ವಿರಾಗನಿರೋಧಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾನಂ ವಸೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಕಥನ್ತಿ ಇದಂ ಪುಚ್ಛನಾಕಾರವಿಭಾವನಪದಂ, ಪುಚ್ಛಾ ಚೇತ್ಥ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾವಸೇನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಸಮ್ಭವತೋ, ಸಾ ಚ ಉಪರಿ ದೇಸನಂ ಆರುಳ್ಹಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಕಾರವಿಸೇಸಾನಂ ಆಮಸನವಸೇನಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಕಥನ್ತಿ…ಪೇ॰… ವಿತ್ಥಾರೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾ**”ತಿ ಆಹ। **ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧೀತಿ ಪದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ಕಥ**ನ್ತಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಬಹುಲೀಕಾರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾ। **ಬಹುಲೀಕತೋ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧೀತಿ** ತಥಾ ಪುಟ್ಠಧಮ್ಮನಿದಸ್ಸನನ್ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ “**ಏಸೇವ ನಯೋ**”ತಿ ಇಮಿನಾಯೇವ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಪಪಞ್ಚವಸೇನ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಸುಖಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ**”ತಿ ಆಹ, ಪಿಣ್ಡತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತಮತ್ಥನ್ತಿ ತಂ “ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ”ತಿಆದಿನಾ ಪುಚ್ಛಾವಸೇನ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ। “ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೧; ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೧) ಇಧ-ಸದ್ದೋ ಲೋಕಂ ಉಪಾದಾಯ ವುತ್ತೋ। “ಇಧೇವ ತಿಟ್ಠಮಾನಸ್ಸಾ”ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೬೯) ಓಕಾಸಂ। “ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭುತ್ತಾವೀ ಅಸ್ಸಂ ಪವಾರಿತೋ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೦) ಪದಪೂರಣಮತ್ತಂ। “ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೭೩) ಪನ ಸಾಸನಂ। “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಇಧಾಪಿ ಸಾಸನಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಾಕಟಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಅಯಂ ಹೀ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿನಿಬ್ಬತ್ತಕಸ್ಸಾತಿ** ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರಗ್ಗಹಣಂ ಸೋಳಸ ಪಕಾರೇ ಸನ್ಧಾಯ। ತೇ ಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸಾಸನೇ। ಬಾಹಿರಕಾ ಹಿ ಜಾನನ್ತಾ ಆದಿತೋ ಚತುಪ್ಪಕಾರಮೇವ ಜಾನನ್ತಿ। ತೇನಾಹ “**ಅಞ್ಞಸಾಸನಸ್ಸ ತಥಾಭಾವಪ್ಪಟಿಸೇಧನೋ**”ತಿ, ಯಥಾವುತ್ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯಭಾವಪ್ಪಟಿಸೇಧನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ ಇದಂ ಅನ್ತೋಗಧಏವ-ಸದ್ದನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸನ್ತಿ ಹಿ ಏಕಪದಾನಿಪಿ ಅವಧಾರಣಾನಿ ಯಥಾ ವಾಯುಭಕ್ಖೋತಿ। ತೇನೇವಾಹ “**ಇಧೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣೋ**”ತಿಆದಿ। ಪರಿಪುಣ್ಣಸಮಣಕರಣಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಯೋ, ಸೋ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿನಿಬ್ಬತ್ತಕೋ। **ಪರಪ್ಪವಾದಾತಿ** ಪರೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರವಾದಾ ತಿತ್ಥಾಯತನಾನಿ।

ಅರಞ್ಞಾದಿಕಸ್ಸೇವ ಭಾವನಾನುರೂಪಸೇನಾಸನತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಇಮಸ್ಸ ಹೀ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ದುದ್ದಮೋ ದಮಥಂ ಅನುಪಗತೋ ಗೋಣೋ **ಕೂಟಗೋಣೋ**। ಯಥಾ ಥನೇಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಖೀರಂ ನ ಪಗ್ಘರತಿ, ಏವಂ ದೋಹಪಟಿಬನ್ಧಿನೀ **ಕೂಟಧೇನು**। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಗೋಪಸ್ಸ। ರೂಪಸದ್ದಾದಿಕೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಅಸ್ಸಾದೋ **ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದಿರಸೋ**। **ಪುಬ್ಬೇ ಆಚಿಣ್ಣಾರಮ್ಮಣ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತತೋ ಪುಬ್ಬೇ, ಅನಾದಿಮತಿ ವಾ ಸಂಸಾರೇ ಪರಿಚಿತಾರಮ್ಮಣಂ। ಉಪಚಾರವಸೇನ ಉಪನಿಸೀದತಿ, ಅಪ್ಪನಾವಸೇನ ಉಪನಿಪಜ್ಜತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಇಧಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ। **ನಿಬನ್ಧೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। **ಸತಿಯಾ**ತಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸಲ್ಲಕ್ಖಣವಸಪ್ಪವತ್ತಾಯ ಸತಿಯಾ। **ಆರಮ್ಮಣೇ**ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾರಮ್ಮಣೇ। **ದಳ್ಹ**ನ್ತಿ ಥಿರಂ, ಯಥಾ ಸತೋಕಾರಿಸ್ಸ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಭೇದೋ ಸಮಾಧಿ ಇಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ಥಾಮಗತಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮುದ್ಧಭೂತನ್ತಿ ಸನ್ತತಾದಿವಿಸೇಸಗುಣವನ್ತತಾಯ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಅರಿಯೇಹಿ ಸಮಾಸೇವಿತಭಾವತೋ ಚ ಮುದ್ಧಸದಿಸಂ, ಉತ್ತಮನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಪದಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಞ್ಚ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಸ್ಸ ಚೇವ ಅಞ್ಞಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇನ ಅಧಿಗತವಿಸೇಸಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಸ್ಸ ಚ ಪದಟ್ಠಾನಭೂತಂ। **ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾಚರಿಯೋ ವಿಯ ಭಗವಾ** ಯೋಗೀನಂ ಅನುರೂಪನಿವಾಸಟ್ಠಾನುಪದಿಸ್ಸನತೋ। **ಭಿಕ್ಖು ದೀಪಿಸದಿಸೋ** ಅರಞ್ಞೇ ಏಕಕೋ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಪಟಿಪಕ್ಖನಿಮ್ಮಥನೇನ ಇಚ್ಛಿತತ್ಥಸಾಧನತೋ। **ಫಲಮುತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಮಾಹ। **ಪರಕ್ಕಮಜವಯೋಗ್ಗಭೂಮಿ**ನ್ತಿ ಭಾವನುಸ್ಸಾಹಜವಸ್ಸ ಯೋಗ್ಗಕರಣಭೂಮಿಭೂತಂ।

ಏವಂ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇಸೂತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೇನ ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇಸು। **ರುಕ್ಖಸಮೀಪ**ನ್ತಿ "ಯಾವತಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ಕಾಲೇ ಸಮನ್ತಾ ಛಾಯಾ ಫರತಿ, ನಿವಾತೇ ಪಣ್ಣಾನಿ ಪತನ್ತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ರುಕ್ಖಮೂಲನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮೀಪಟ್ಠಾನಂ। **ಅವಸೇಸಸತ್ತವಿಧಸೇನಾಸನ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜನ್ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। **ಉತುತ್ತಯಾನುಕೂಲಂ ಧಾತುಚರಿಯಾನುಕೂಲ**ನ್ತಿ ಗಿಮ್ಹಾದಿಉತುತ್ತಯಸ್ಸ ಸೇಮ್ಹಾದಿಧಾತುತ್ತಯಸ್ಸ ಮೋಹಾದಿಚರಿತತ್ತಯಸ್ಸ ಚ ಅನುಕೂಲಂ। ತಥಾ ಹಿ ಗಿಮ್ಹಕಾಲೇ ಅರಞ್ಞಂ ಅನುಕೂಲಂ ಸೋಮ್ಮಸೀತಲಭಾವತೋ, ಹೇಮನ್ತೇ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಹಿಮಪಾತನಿವಾರಣತೋ, ವಸ್ಸಕಾಲೇ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ವಸ್ಸನಿವಾರಣಗೇಹಸಮ್ಭವತೋ। ಸೇಮ್ಹಧಾತುಕಸ್ಸ ಸೇಮ್ಹಪಕತಿಕಸ್ಸ ಅರಞ್ಞಂ ಅನುಕೂಲಂ ದೂರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚರಣೇನ ಸೇಮ್ಹಸ್ಸ ವೂಪಸಮನತೋ, ಪಿತ್ತಧಾತುಕಸ್ಸ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಅನುಕೂಲಂ ಸೀತವಾತಸಮ್ಫಸ್ಸಸಮ್ಭವತೋ , ವಾತಧಾತುಕಸ್ಸ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ಅನುಕೂಲಂ ವಾತನಿವಾರಣತೋ। ಮೋಹಚರಿತಸ್ಸ ಅರಞ್ಞಂ ಅನುಕೂಲಂ। ಮಹಾಅರಞ್ಞೇ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಙ್ಕುಚತಿ ವಿವಟಙ್ಗಣಭಾವತೋ, ದೋಸಚರಿತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಅನುಕೂಲಂ ಪಸಾದನೀಯಭಾವತೋ, ರಾಗಚರಿತಸ್ಸ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ಅನುಕೂಲಂ ವಿಸಭಾಗಾರಮ್ಮಣಾನಂ ಪವೇಸನಿವಾರಣತೋ। **ಅಲೀನಾನುದ್ಧಚ್ಚಪಕ್ಖಿಕ**ನ್ತಿ ಅಸಙ್ಕೋಚಾವಿಕ್ಖೇಪಪಕ್ಖಿಕಂ। ಸಯನಞ್ಹಿ ಕೋಸಜ್ಜಪಕ್ಖಿಕಂ, ಠಾನಚಙ್ಕಮನಾನಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕ್ಖಿಕಾನಿ, ನ ಏವಂ ನಿಸಜ್ಜಾ। ತತೋ ಏವ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತತಾ। **ನಿಸಜ್ಜಾಯ ದಳ್ಹಭಾವಂ** ಪಲ್ಲಙ್ಕಾಭುಜನೇನ, **ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಪವತ್ತನಸುಖತಂ** ಉಪರಿಮಕಾಯಸ್ಸ ಉಜುಕಟ್ಠಪನೇನ, **ಆರಮ್ಮಣಪರಿಗ್ಗಹೂಪಾಯಂ** ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಯಾ ಠಪನೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ।

ಊರುಬದ್ಧಾಸನನ್ತಿ ಊರೂನಮಧೋಬನ್ಧನವಸೇನ ನಿಸಜ್ಜಾ। ಹೇಟ್ಠಿಮಕಾಯಸ್ಸ ಅನುಜುಕಂ ಠಪನಂ ನಿಸಜ್ಜಾವಚನೇನೇವ ಬೋಧಿತನ್ತಿ। **ಉಜುಂ ಕಾಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಕಾಯ**-ಸದ್ದೋ ಉಪರಿಮಕಾಯವಿಸಯೋತಿ ಆಹ - "**ಉಪರಿಮಂ ಸರೀರಂ ಉಜುಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ**"ತಿ। ತಂ ಪನ ಉಜುಕಟ್ಠಪನಂ ಸರೂಪತೋ ಪಯೋಜನತೋ ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಅಟ್ಠಾರಸಾ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ನ ಪಣಮನ್ತೀ**ತಿ ನ ಓಣಮನ್ತಿ। **ನ ಪರಿಪತತೀ**ತಿ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ ವೀಥಿಂ ನ ವಿಲಙ್ಘೇತಿ, ತತೋ ಏವ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವುಡ್ಢಿಂ ಫಾತಿಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ। ಇಧ **ಪರಿ**-ಸದ್ದೋ ಅಭಿ-ಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥೋತಿ ಆಹ "**ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾಭಿಮುಖ**"ನ್ತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಪುಥುತ್ತಾರಮ್ಮಣತೋ ನಿವಾರೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂಯೇವ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರೀತಿ ಪರಿಗ್ಗಹಟ್ಠೋ** "ಪರಿಣಾಯಿಕಾ"ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಸ॰ ೧೬, ೨೦) ವಿಯ। **ನಿಯ್ಯಾನಟ್ಠೋ** ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ನಿಗ್ಗಮನಟ್ಠೋ, ತಸ್ಮಾ **ಪರಿಗ್ಗಹಿತನಿಯ್ಯಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಥಾ ಗಹಿತಾಸಮ್ಮೋಸಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಸಮ್ಮೋಸಂ ಸತಿಂ ಕತ್ವಾ, ಪರಮಂ ಸತಿನೇಪಕ್ಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸತೋವಾ**ತಿ ಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಏವ ಸರನ್ತೋ ಏವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಾಚಿ ಸತಿವಿರಹಿತಾ ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪವತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸತೋ ಪಸ್ಸಸತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತೀತಿ ಏವ-ಸದ್ದೋ ಆನೇತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ। **ಸತೋಕಾರೀ**ತಿ ಸತೋ ಏವ ಹುತ್ವಾ ಸತಿಯಾ ಏವ ವಾ ಕಾತಬ್ಬಸ್ಸ ಕತ್ತಾ, ಕರಣಸೀಲೋ ವಾ।

ಬಾತ್ತಿಂಸಾಯ ಆಕಾರೇಹೀತಿ ಚತೂಸು ಚತುಕ್ಕೇಸು ಆಗತಾನಿ ದೀಘರಸ್ಸಾದೀನಿ ಸೋಳಸ ಪದಾನಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ ದ್ವಿಧಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವುತ್ತೇಹಿ ದೀಘಮಸ್ಸಾಸಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿಪಸ್ಸಾಸಪರಿಯನ್ತೇಹಿ ಬಾತ್ತಿಂಸಾಕಾರೇಹಿ। ಯದಿ "ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋ ಪಸ್ಸಸತೀ"ತಿ ಏತಸ್ಸ ವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತಂ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ "ಅಸ್ಸಸತಿ ಪಸ್ಸಸತಿ"ಚ್ಚೇವ ಅವತ್ವಾ "ಸತೋಕಾರೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ? ಏಕರಸಂ ದೇಸನಂ ಕಾತುಕಾಮತಾಯ। ಪಠಮಚತುಕ್ಕೇ ಪದದ್ವಯಮೇವ ಹಿ ವತ್ತಮಾನಕಾಲವಸೇನ ಆಗತಂ, ಇತರಾನಿ ಅನಾಗತಕಾಲವಸೇನ, ತಸ್ಮಾ ಏಕರಸಂ ದೇಸನಂ ಕಾತುಕಾಮತಾಯ ಸಬ್ಬತ್ಥ "ಸತೋಕಾರಿ"ಚ್ಚೇವ ವುತ್ತಂ। **ದೀಘಂಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ದೀಘಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ, ವಿಭತ್ತಿಅಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋ। ದೀಘನ್ತಿ ವಾ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪ**ನ್ತಿ ವಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವತೋ ಅವಿಕ್ಖೇಪೋತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗಭಾವಂ ಪಜಾನತೋ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಆರಮ್ಮಣಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಾ ಹೋತಿ। **ತಾಯ ಸತಿಯಾ ತೇನ ಞಾಣೇನಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಾಯ ಸತಿಯಾ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಚ ಞಾಣೇನ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಆರಮ್ಮಣಭೂತಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ವಾ ಸಮ್ಪಜಾನನ್ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾವ ಹೋತಿ, ತಂ ಸಮ್ಪಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹವಸೇನ ವಾ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ತದಧೀನಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ತಂಸಮಙ್ಗೀ ಯೋಗಾವಚರೋ ಸತೋಕಾರೀ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ। **ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಹುತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸನಸ್ಸ ವಸೇನ। "ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ಅಸ್ಸಾಸಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿಅಸ್ಸಾಸಾ, ತೇಸಂ ವಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನ್ತೋ ಉಟ್ಠಿತಸಸನಂ ಅಸ್ಸಾಸೋ, ಬಹಿ ಉಟ್ಠಿತಸಸನಂ ಪಸ್ಸಾಸೋತಿ ಆಹ - "**ಅಸ್ಸಾಸೋತಿ ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನವಾತೋ**"ತಿಆದಿ। **ಸುತ್ತನ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಬಹಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾಪಿ ಅನ್ತೋ ಸಸನತೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ, ಅನ್ತೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾಪಿ ಬಹಿ ಸಸನತೋ ಪಸ್ಸಾಸೋತಿ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ ಅಲದ್ಧೋಕಾಸೋ ನಾಸಿಕಾವಾತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೇ ಪಠಮಂ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮತೀತಿ **ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಉಪ್ಪತ್ತಿಕ್ಕಮೇನ "ಆದಿಮ್ಹಿ ಸಾಸೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ"ತಿ ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನವಾತೋ ವುತ್ತೋ। ತೇನೇವಾಹ "**ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಾನ**"ನ್ತಿಆದಿ। **ಸುತ್ತನ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಪವತ್ತಿಯಂ ಭಾವನಾರಮ್ಭಸಮಯೇ ಪಠಮಂ ನಾಸಿಕಾವಾತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಬಹಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನತೋ ಪವತ್ತಿಕ್ಕಮೇನ "ಆದಿಮ್ಹಿ ಸಾಸೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ"ತಿ ಅನ್ತೋಪವಿಸನವಾತೋ ವುತ್ತೋ। ಸುತ್ತನ್ತನಯೋಯೇವ ಚೇತ್ಥ "ಅಸ್ಸಾಸಾದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸತಿಯಾ ಅನುಗಚ್ಛತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾರದ್ಧಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಾ ಚ ಫನ್ದಿತಾ ಚ, ಪಸ್ಸಾಸಾದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸತಿಯಾ ಅನುಗಚ್ಛತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾರದ್ಧಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಾ ಚ ಫನ್ದಿತಾ ಚಾ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೫೭) ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ। "ಭಾವನಾರಮ್ಭೇ ಪವತ್ತಿಕ್ಕಮಸ್ಸೇವ ಇಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಸುನ್ದರತರೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ನಿಬ್ಬಾಯತೀ**ತಿ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತೇನ ಕಿರ ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋ ಬಾಲದಾರಕೋ ಖಿಪಿತಂ ಕರೋತಿ। **ಏವಂ ತಾವಾ**ತಿಆದಿ ಯಥಾವುತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿಗಮನಂ। ಕೇಚಿ "ಏವಂ ತಾವಾತಿ ಅನೇನ ಪವತ್ತಿಕ್ಕಮೇನ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನವಾತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಅದ್ಧಾನವಸೇನಾತಿ ಕಾಲದ್ಧಾನವಸೇನ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅದ್ಧಾನ-ಸದ್ದೋ ಕಾಲಸ್ಸ ದೇಸಸ್ಸ ಚ ವಾಚಕೋತಿ। ತತ್ಥ ದೇಸದ್ಧಾನಂ ಉದಾಹರಣಭಾವೇನ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕಾಲದ್ಧಾನಸ್ಸ ವಸೇನ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ದೀಘರಸ್ಸತಂ ವಿಭಾವೇತುಂ "**ಯಥಾ ಹೀ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಓಕಾಸದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ಓಕಾಸಭೂತಂ ಅದ್ಧಾನಂ। **ಫರಿತ್ವಾ**ತಿ ಬ್ಯಾಪೇತ್ವಾ। **ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಾಪಿ** ಅನೇಕಕಲಾಪಭಾವೇನ, **ದೀಘಮದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ದೀಘಂ ಪದೇಸಂ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಸಣಿಕಂ ಪವತ್ತಿಯಾ ದೀಘಸನ್ತಾನತಾಯ ದೀಘಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಹತ್ಥಿಆದಿಸರೀರೇ ಸುನಖಾದಿಸರೀರೇ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ದೇಸದ್ಧಾನವಿಸಿಟ್ಠೇನ ಕಾಲದ್ಧಾನವಸೇನೇವ ದೀಘರಸ್ಸತಾ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ "ಸಣಿಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಣಿಕಮೇವ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಸೀಘಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀಘಮೇವ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೀ"ತಿ ವಚನತೋ। **ಮನುಸ್ಸೇಸೂ**ತಿ ಸಮಾನಪ್ಪಮಾಣೇಸುಪಿ ಮನುಸ್ಸಸರೀರೇಸು। **ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತೀ**ತಿ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪಬನ್ಧಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಸ್ಸಸನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸುನಖಸಸಾದಯೋ ವಿಯ ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತಿ ಪಸ್ಸಸನ್ತಿ ಚಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಇದಂ ಪನ ದೀಘಂ ರಸ್ಸಞ್ಚ ಅಸ್ಸಸನಂ ಪಸ್ಸಸನಞ್ಚ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸರೀರಸ್ಸ ಸಭಾವೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ತೇಸ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ। **ತೇ**ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ।

ಇತ್ತರಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ಅಪ್ಪಕಂ ಕಾಲಂ। **ನವಹಾಕಾರೇಹೀ**ತಿ ಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ಅಲದ್ಧವಿಸೇಸಸ್ಸ ಕೇವಲಂ ಅದ್ಧಾನವಸೇನ ಆದಿತೋ ವುತ್ತಾ ತಯೋ ಆಕಾರಾ, ತೇ ಚ ಖೋ ಏಕಚ್ಚೋ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಸ್ಸಾಸಂ, ಏಕಚ್ಚೋ ತದುಭಯನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಸೇನ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅಸ್ಸಸತಿಪಿ ಪಸ್ಸಸತಿಪೀತಿ ಏಕಜ್ಝಂ ವಚನಂ ಭಾವನಾಯ ನಿರನ್ತರಂ ಪವತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಛನ್ದವಸೇನ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ ತಯೋ, ತಥಾ ಪಾಮೋಜ್ಜವಸೇನಾತಿ ಇಮೇಹಿ ನವಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ।

ಕಾಮಞ್ಚೇತ್ಥ ಏಕಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಯೋ ಏವ ಆಕಾರಾ ಲಬ್ಭನ್ತಿ, ತನ್ತಿವಸೇನ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾಳಿಆರುಳ್ಹತ್ತಾ ತೇಸಂ ವಸೇನ ಪರಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಾತಬ್ಬತ್ತಾ ಚ **"ತತ್ರಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ನವಹಾಕಾರೇಹೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏವಂ ಪಜಾನತೋ**ತಿ ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪಜಾನತೋ, ತತ್ಥ ಮನಸಿಕಾರಂ ಪವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸ। **ಏಕೇನಾಕಾರೇನಾ**ತಿ ದೀಘಂಅಸ್ಸಾಸಾದೀಸು ಚತೂಸು ಆಕಾರೇಸು ಏಕೇನ ಆಕಾರೇನ, ನವಸು ತೀಸು ವಾ ಏಕೇನ। ತಥಾ ಹಿ ವಕ್ಖತಿ –

> "ದೀಘೋ ರಸ್ಸೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸೋ,
> ಪಸ್ಸಾಸೋಪಿ ಚ ತಾದಿಸೋ।
> ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ವತ್ತನ್ತಿ,
> ನಾಸಿಕಗ್ಗೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ"ತಿ॥ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧೬೫)।

ಅಯಂ ಭಾವನಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ **"ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ"**ತಿ।

ಇದಾನಿ ಪಾಳಿವಸೇನೇವ ತೇ ನವ ಆಕಾರೇ ಭಾವನಾವಿಧಿಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯಥಾಹಾ"**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। ತತ್ಥ **"ಕಥಂ ಪಜಾನಾತೀ"**ತಿ ಪಜಾನನವಿಧಿಂ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಯ ಪುಚ್ಛತಿ। **ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಂ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಂ। **ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ**ತಿ ಅದ್ಧಾನನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೇ ದೀಘೇ ಕಾಲೇ, ದೀಘಂ ಖಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೋಟ್ಠಾಸಪರಿಯಾಯೋ ವಾ ಸಙ್ಖಾತ-ಸದ್ದೋ "ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತ"ನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯ, ತಸ್ಮಾ **ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ**ತಿ ಅದ್ಧಾನಕೋಟ್ಠಾಸೇ ದೇಸಭಾಗೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಭಾವನಾಯ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಆವಹನ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಸ್ಸಾದತ್ತಾ ತತ್ಥ ಸಾತಿಸಯೋ ಕತ್ತುಕಾಮತಾಲಕ್ಖಣೋ ಕುಸಲಚ್ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಛನ್ದವಸೇನಾ**ತಿ ತಥಾಪವತ್ತಛನ್ದಸ್ಸ ವಸೇನ ವಿಸೇಸಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವುದ್ಧಿಂ ಫಾತಿಂ ಗಮೇನ್ತಸ್ಸ। **ತತೋ ಸುಖುಮತರ**ನ್ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಛನ್ದಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಪುರಿಮಕತೋ ಸುಖುಮತರಂ। ಭಾವನಾಬಲೇನ ಹಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧದರಥಪರಿಳಾಹತಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಸುಖುಮತರಾ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ। **ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸುಖುಮತರಭಾವೇನ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಸನ್ತತರತಾಯ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಚ ವೀಥಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನತಾಯ ಭಾವನಾಚಿತ್ತಸಹಗತೋ ಪಮೋದೋ ಖುದ್ದಿಕಾದಿಭೇದಾ ತರುಣಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಚಿತ್ತಂ ವಿವತ್ತತೀ**ತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಅತಿವಿಯ ಸುಖುಮತರಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅನುಪಟ್ಠಹನೇ ವಿಚೇತಬ್ಬಾಕಾರಪ್ಪತ್ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿನಿವತ್ತತೀತಿ ಕೇಚಿ। ಭಾವನಾಬಲೇನ ಪನ ಸುಖುಮತರಭಾವಪ್ಪತ್ತೇಸು ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ತತ್ಥ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಕತಿಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸತೋ ಚಿತ್ತಂ ನಿವತ್ತತಿ। **ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಭೇದೇ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪುನ ಝಾನನಿಬ್ಬತ್ತನತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಪಾರಾಭಾವತೋ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಂ ಹೋತಿ, ಸಾ ಪನಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇಮೇಹಿ ನವಹಿ ಆಕಾರೇಹೀತಿ ಇಮೇಹಿ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ನವಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ಪವತ್ತಾ। **ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯೋ**ತಿ ದೀಘಾಕಾರಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಾಪಿ ಸಮೂಹಟ್ಠೇನ ಕಾಯೋ। ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನನಿಮಿತ್ತಮ್ಪಿ ಏತ್ಥ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಸಾಮಞ್ಞವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಸತೀ**ತಿ ತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ। **ಅನುಪಸ್ಸನಾ ಞಾಣ**ನ್ತಿ ಸಮಥವಸೇನ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅನುಪಸ್ಸನಾ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ತನ್ನಿಸ್ಸಯಞ್ಚ ಕಾಯಂ "ರೂಪ"ನ್ತಿ, ಚಿತ್ತಂ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮೇ ಚ "ಅರೂಪ"ನ್ತಿ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅನುಪಸ್ಸನಾ ಚ ಞಾಣಂ ತತ್ಥ ಯಥಾಭೂತಾವಬೋಧೋ। **ಕಾಯೋ ಉಪಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಸೋ ಕಾಯೋ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಸತಿ ಏತ್ಥ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ। ಏತ್ಥ ಚ "ಕಾಯೋ ಉಪಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಇತರಕಾಯಸ್ಸಪಿ ಸಙ್ಗಹೋತಿ ತಥಾ ವುತ್ತಂ ಸಮ್ಮಸನಚಾರಸ್ಸಪಿ ಇಧ ಇಚ್ಛಿತತ್ತಾ। **ನೋ ಸತೀ**ತಿ ಸೋ ಕಾಯೋ ಸತಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಞ್ಚೇವ ಸತಿ ಚ ಸರಣಟ್ಠೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ಚ। **ತಾಯ ಸತಿಯಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಾಯ ಸತಿಯಾ। **ತೇನ ಞಾಣೇನಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇನೇವ ಞಾಣೇನ। **ತಂ ಕಾಯ**ನ್ತಿ ತಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕಾಯಞ್ಚೇವ ತನ್ನಿಸ್ಸಯರೂಪಕಾಯಞ್ಚ। **ಅನುಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಞಾಣೇನ ಚೇವ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣೇನ ಚ ಅನು ಅನು ಪಸ್ಸತಿ। **ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾ**ತಿ ತೇನ ಅನುಪಸ್ಸನೇನ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಕಾಯೇ ಅಯಂ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ – ಯಾ ಅಯಂ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕಾಯೇ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯಭೂತೇ ಕರಜಕಾಯೇ ಚ ಕಾಯಸ್ಸೇವ ಅನುಪಸ್ಸನಾ ಅನುದಕಭೂತಾಯ ಮರೀಚಿಯಾ ಉದಕಾನುಪಸ್ಸನಾ ವಿಯ ನ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಸಭಾವೇ ಕಾಯೇ ನಿಚ್ಚಾದಿಭಾವಾನುಪಸ್ಸನಾ, ಅಥ ಖೋ ಯಥಾರಹಂ ಅನಿಚ್ಚದುಕ್ಖಾನತ್ತಾ ಸುಭಭಾವಸ್ಸೇವ ಅನುಪಸ್ಸನಾ। ಅಥ ವಾ ಕಾಯೇ "ಅಹನ್ತಿ ವಾ, ಮಮನ್ತಿ ವಾ, ಇತ್ಥೀತಿ ವಾ, ಪುರಿಸೋ"ತಿ ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಭಾವತೋ ತಾದಿಸಂ ಅನನುಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಕಾಯಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಅನುಪಸ್ಸನಾ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ, ತಾಯ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಸತಿಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ, ತಸ್ಸ ಭಾವನಾ ವಡ್ಢನಾ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾತಿ।

ಏಸೇವ ನಯೋತಿ "ನವಹಿ ಆಕಾರೇಹೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತವಿಧಿಂ ರಸ್ಸ-ಪದೇ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಯಥಾದಸ್ಸಿತೇ "ಕಥಂ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಆಗತೇ ಪಾಳಿನಯೇ। **ಇಧಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಸ್ಸಪದವಸೇನ ಆಗತೇ ಪಾಳಿನಯೇ। **ಅಯ**ನ್ತಿ ಯೋಗಾವಚರೋ। **ಅದ್ಧಾನವಸೇನಾ**ತಿ ದೀಘಕಾಲವಸೇನ। **ಇತ್ತರವಸೇನಾ**ತಿ ಪರಿತ್ತಕಾಲವಸೇನ। **ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹೀ**ತಿ ಇಮೇಹಿ ನವಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ।

ತಾದಿಸೋತಿ ದೀಘೋ ರಸ್ಸೋ ಚ। **ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಆಕಾರಾ ತೇ ಚ ದೀಘಾದಯೋ ಏವ। **ನಾಸಿಕಗ್ಗೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ**ತಿ ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಂ ರಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ನಾಸಿಕಗ್ಗೇ ವಾ**ತಿ **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಅನಿಯಮತ್ಥೋ, ತೇನ ಉತ್ತರೋಟ್ಠಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀತಿ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಪಟಿ ಪಟಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಸಮ್ಮದೇವ ವೇದನಸೀಲೋ ಜಾನನಸೀಲೋ, ತಸ್ಸ ವಾ ಪಟಿ ಪಟಿ ಸಮ್ಮದೇವ ವೇದೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ವಾ ಪಟಿ ಪಟಿ ಸಮ್ಮದೇವ ವೇದಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಬ್ಬ-ಗ್ಗಹಣೇನ ಅಸ್ಸಾಸಾದಿಕಾಯಸ್ಸ ಅನವಸೇಸಪರಿಯಾದಾನೇ ಸಿದ್ಧೇಪಿ ಅನೇಕಕಲಾಪಸಮುದಾಯಭಾವತೋ ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಭಾಗಾನಂ ಸಂವೇದನದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪಟಿ-ಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ, ತತ್ಥ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರಿಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಸಂ-ಸದ್ದಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸಕಲಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಯಥಾ ಸಮಾನೇಸುಪಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಯೋಗಿನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿವಿಧಾನೇ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂಯೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ವಿಸುಂ ದೇಸನಾ ಕತಾ, ಏವಂ ತಮೇವತ್ಥಂ ದೀಪೇತುಂ ಸತಿಪಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಸಮಾನತಾಯ "ಸಕಲಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ ಪದದ್ವಯಸ್ಸ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ ಕತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ**ತಿ ವಿಭೂತಂ ಕರೋನ್ತೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಭಾವೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಾಕಟೀಕರಣಂ ವಿಭಾವನಂ ತತ್ಥ ಅಸಮ್ಮೋಹಞಾಣೇನೇವ ನೇಸಂ ಪವತ್ತನೇನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಏವಂ ವಿದಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ । ತತ್ಥ **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತೇನೇವ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪವತ್ತೇತಿ, ನ ವಿಪ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತೇನ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂಭೂತೋ ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹೀತಿ ಯೋಜನಾ। **ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣವಿಸಟೇ**ತಿ ಅನೇಕಕಲಾಪತಾಯ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಭಾವೇನ ವಿಸಟೇ। **ಆದಿ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ** ಸತಿಯಾ ಞಾಣಸ್ಸ ಚ ವಸೇನ ಕತಪುಬ್ಬಾಭಿಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ಪವತ್ತತ್ತಾ। **ತಾದಿಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಚತುತ್ಥಪುಗ್ಗಲಸದಿಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಪಗೇವ ಸತಿಂ ಞಾಣಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತೀಸುಪಿ ಠಾನೇಸು ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಪವತ್ತೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಏವನ್ತಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನವಸೇನೇವ। **ಘಟತೀತಿ** ಉಸ್ಸಹತಿ। **ವಾಯಮತೀತಿ** ವಾಯಾಮಂ ಕರೋತಿ, ಮನಸಿಕಾರಂ ಪವತ್ತೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಥಾಭೂತಸ್ಸಾತಿ** ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತಸ್ಸ। **ಸಂವರೋತಿ** ಸತಿ ವೀರಿಯಮ್ಪಿ ವಾ। **ತಾಯ ಸತಿಯಾತಿ** ಯಾ ಸಾ ಆನಾಪಾನೇ ಆರಬ್ಭ ಪವತ್ತಾ ಸತಿ, ತಾಯ। **ತೇನ ಮನಸಿಕಾರೇನಾತಿ** ಯೋ ಸೋ ತತ್ಥ ಸತಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಭಾವನಾಮನಸಿಕಾರೋ, ತೇನ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಆಸೇವತೀತಿ** "ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಧಿಕುಸಲಧಮ್ಮೇ ಆಸೇವತಿ। ತದಾಸೇವನಞ್ಹೇತ್ಥ ಸಿಕ್ಖನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಪುರಿಮನಯೇತಿ** ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಭಾವನಾನಯೇ, ಪಠಮವತ್ಥುದ್ವಯೇತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತತ್ಥಾಪಿ ಕಾಮಂ ಞಾಣುಪ್ಪಾದನಂ ಲಬ್ಭತೇವ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಯಾಥಾವತೋ ದೀಘರಸ್ಸಭಾವಾವಬೋಧಸಬ್ಭಾವತೋ, ತಥಾಪಿ ತಂ ನ ದುಕ್ಕರಂ ಯಥಾಪವತ್ತಾನಂ ತೇಸಂ ಗಹಣಮತ್ತಭಾವತೋತಿ ತತ್ಥ ವತ್ತಮಾನಕಾಲಪ್ಪಯೋಗೋ ಕತೋ। ಇದಂ ಪನ ದುಕ್ಕರಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಖುರಧಾರಾಯಂ ಗಮನಸದಿಸಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಾತಿಸಯೇನೇತ್ಥ ಪುಬ್ಬಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದೀಪೇತುಂ ಅನಾಗತಕಾಲಪ್ಪಯೋಗೋ ಕತೋತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಞಾಣುಪ್ಪಾದನಾದೀಸೂತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಪಸ್ಸಮ್ಭನಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದನಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಸಂವರಸಮಾದಾನಾನಂ ಸಙ್ಗಹೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಕಾಯಸಙ್ಖಾರನ್ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ। ಸೋ ಹಿ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಕರಜಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧವುತ್ತಿತಾಯ ತೇನ ಸಙ್ಖರೀಯತೀತಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯೋ ಪನ "ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೨) ಏವಮಾಗತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಚೇತನಾಲಕ್ಖಣೋ ಸತಿಪಿ ದ್ವಾರನ್ತರುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಯೇಭುಯ್ಯವುತ್ತಿಯಾ ತಬ್ಬಹುಲವುತ್ತಿಯಾ ಚ ಕಾಯದ್ವಾರೇನ ಲಕ್ಖಿತೋ, ಸೋ ಇಧ ನಾಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋತಿ**ಆದೀಸು ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪದಂ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಅತ್ಥವಚನಂ। ತಸ್ಮಾ ಪಸ್ಸಮ್ಭನಂ ನಾಮ ವೂಪಸಮನಂ, ತಞ್ಚ ತಥಾಪಯೋಗೇ ಅಸತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಸ್ಸ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಯೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅನುಪ್ಪಾದನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ । **ತತ್ರಾತಿ** "ಓಳಾರಿಕಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ"ತಿ ಏತ್ಥ। **ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅನಾರದ್ಧಕಾಲೇ, ತತೋ ಏವ ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ। "ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯಾ"ತಿ ಹಿ ಇಮಿನಾ ಕಾಯಪರಿಗ್ಗಹೋ , "ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಚಿತ್ತಪರಿಗ್ಗಹೋ ವುತ್ತೋ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋನ್ತೀ"**ತಿ। **ಕಾಯೋತಿ** ಕರಜಕಾಯೋ। **ಸದರಥಾತಿ** ಸಪರಿಳಾಹಾ। ಸಾ ಚ ನೇಸಂ ಸದರಥತಾ ಗರುಭಾವೇನ ವಿಯ ಓಳಾರಿಕತಾಯ ಅವಿನಾಭಾವಿನೀತಿ ಆಹ **"ಓಳಾರಿಕಾ"**ತಿ। **ಬಲವತರಾತಿ** ಸಬಲಾ ಥೂಲಾ। **ಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಚಿತ್ತಂ ತಾವ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವೇನ ಏಕಗ್ಗಂ ಹುತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಸನ್ತಂ ಹೋತಿ ವೂಪಸನ್ತಂ, ತತೋ ಏವ ತಂಸಮುಟ್ಠಾನಾ ರೂಪಧಮ್ಮಾ ಲಹುಮುದುಕಮ್ಮಞ್ಞಭಾವಪ್ಪತ್ತಾ, ತದನುಗುಣತಾಯ ನೇಸಂ ತಿಸನ್ತತಿರೂಪನ್ತಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತೇ ಕಾಯೇ ಚ ವೂಪಸನ್ತೇ ಪವತ್ತಮಾನೇ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಸನ್ತಸಭಾವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸುಖುಮಸುಖುಮತರಸುಖುಮತಮಾ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಯದಾ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪೀ"**ತಿಆದಿ। **ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಮೀತಿ** ಪಠಮಾವಜ್ಜನಾ। ಆಭುಜನಂ **ಆಭೋಗೋ,** ಸಮ್ಮಾ ಅನು ಅನು ಆಹರಣಂ **ಸಮನ್ನಾಹಾರೋ,** ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ಥೇ ಅಪರಾಪರಂ ಪವತ್ತಆವಜ್ಜನಾ ತಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಮನಸಿಕರಣಂ ಚಿತ್ತೇ ಠಪನಂ **ಮನಸಿಕಾರೋ,** ವೀಮಂಸಾ **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ।**

ಸಾರದ್ಧೇತಿ ಸದರಥೇ ಸಪರಿಳಾಹೇ। **ಅಧಿಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಬಲವಂ ಓಳಾರಿಕಂ, ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಹಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। "ಅಧಿಮತ್ತಂ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸನಂ ವಾ ಏತಂ। **ಸುಖುಮ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಕಾಯಮ್ಹೀತಿ** ಏತ್ಥ ಚಿತ್ತೇ ಚಾತಿ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ।

ಪಠಮಜ್ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಕರಿಯಮಾನಂ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಸ್ಸ ನಾನಾವಜ್ಜನಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ವಿಯ ದೂರಸಮುಸ್ಸಾರಿತಪಟಿಪಕ್ಖನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ತಂಸಮುಟ್ಠಾನೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಪಠಮಜ್ಝಾನೇ ಚ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಚ ಓಳಾರಿಕೋತಿ ಸದಿಸೋ ವುತ್ತೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸುಪಚಾರದ್ವಯೇಪಿ। ಅಥ ವಾ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾದೀನಂ ಅಧಿಗಮಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತೋ ದುಕ್ಖಾಪಟಿಪದಾದಿವಸೇನ ಕಿಲಮತೋ ಯೋಗಿನೋ ಕಾಯಕಿಲಮಥಚಿತ್ತುಪಘಾತಾದಿವಸೇನ ವಿತಕ್ಕಾದಿಸಙ್ಖೋಭೇನ ಸಪರಿಪ್ಫನ್ದತಾಯ ಚ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾದಿಉಪಚಾರೇಸು ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅತಿಸುಖುಮೋತಿ** ಅಞ್ಞತ್ಥ ಲಬ್ಭಮಾನೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸುಖುಮೋ। ಸುಖುಮಭಾವೋಪಿಸ್ಸ ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಕುತೋ ಓಳಾರಿಕತಾ ಅಪ್ಪವತ್ತನತೋ। ತೇನಾಹ **"ಅಪ್ಪವತ್ತಿಮೇವ ಪಾಪುಣಾತೀ"**ತಿ।

ಲಾಭಿಸ್ಸ ಸತೋ ಅನುಪುಬ್ಬಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜನವೇಲಂ ಏಕಾಸನೇನೇವ ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಝಾನಾನಂ ಪಟಿಲಾಭಂ ಸನ್ಧಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಹೇಟ್ಠಿಮಜ್ಝಾನತೋ ಉಪರೂಪರಿಝಾನೂಪಚಾರೇಪಿ ಸುಖುಮತರಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ಸೋಪಚಾರಾನಂ ಝಾನಾನಂ ಉಪರೂಪರಿ ವಿಸೇಸವನ್ತತಾ ಸನ್ತತಾ ಚ ಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ, ಏಕಾವಜ್ಜನೂಪಚಾರಂ ವಾ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಞ್ಚ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತವಾದೇನ ಇಮಸ್ಸ ವಾದಸ್ಸ ಅವಿರೋಧೋ ಸಿದ್ಧೋ ಭಿನ್ನವಿಸಯತ್ತಾ। **ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವಾತಿ** ಉಭಯೇಸಮ್ಪಿ। ಯಸ್ಮಾ ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ವುಚ್ಚಮಾನೇನ ವಿಧಿನಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿಯೇವ । **ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಪವತ್ತಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀತಿ** ಇದಂ ಸದಿಸಸನ್ತಾನತಾಯ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ತೇ ಏವ ಓಳಾರಿಕಾ ಅಸ್ಸಾಸಾದಯೋ ಸುಖುಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ಪಸ್ಸಮ್ಭನಾಕಾರೋ ಪನ ತೇಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೋಯೇವ।

ಮಹಾಭೂತಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋತಿ ಚತುಧಾತುಮುಖೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಭಿನಿವೇಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಸಕಲರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ** ಭಾವನಾಯ ಉಪರೂಪರಿ ಪಣೀತಭಾವತೋ। ತೇನೇವಾಹ **"ರೂಪಾರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ"**ತಿ। **ಲಕ್ಖಣಾರಮ್ಮಣಿಕವಿಪಸ್ಸನಾಯಾತಿ** ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನಮಾಹ। ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸನಾತೋ ಪಟ್ಠಾಯ **ಬಲವವಿಪಸ್ಸನಾ,** ತತೋ ಓರಂ **ದುಬ್ಬಲವಿಪಸ್ಸನಾ। ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನಾತಿ** "ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ"ತಿಆದಿನಾ ಸಮಥನಯೇ ವುತ್ತನಯೇನ। "ಅಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪವತ್ತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಮಹಾಭೂತಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀ"ತಿಆದಿನಾ ವಿಪಸ್ಸನಾನಯೇಪಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಸ್ಸಾತಿ ಇಮಸ್ಸ "ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರ"ನ್ತಿ ಪದಸ್ಸ। **ಚೋದನಾಸೋಧನಾಹೀತಿ** ಅನುಯೋಗಪರಿಹಾರೇಹಿ। **ಏವನ್ತಿ** ಇದಾನಿ ವುಚ್ಚಮಾನಾಕಾರೇನ। **ಕಥನ್ತಿ** ಯಂ ಇದಂ "ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ... ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಕಥಂ ಕೇನ ಪಕಾರೇನ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಸ್ಸಮ್ಭನಂ ಯೋಗಿನೋ ಚ ಸಿಕ್ಖನಂ ಹೋತೀತಿ ಕಥೇತುಕಾಮತಾಯ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇ ಸರೂಪತೋ ಓಳಾರಿಕಸುಖುಮತೋ ವೂಪಸಮತೋ ಅನುಯೋಗಪರಿಹಾರತೋ ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕತಮೇ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ"**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। ತತ್ಥ **ಕಾಯಿಕಾತಿ** ರೂಪಕಾಯೇ ಭವಾ। **ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾತಿ** ಕಾಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ। ಕಾಯೇ ಸತಿ ಹೋನ್ತಿ, ಅಸತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತತೋ ಏವ ತೇ ಅಕಾಯಸಮುಟ್ಠಾನಾಪಿ ಕಾಯೇನ ಸಙ್ಖರೀಯನ್ತೀತಿ **ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ। ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋತಿ** ಓಳಾರಿಕೋಳಾರಿಕಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ।

ಸೇಸಪದದ್ವಯಂ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಓಳಾರಿಕಞ್ಚ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅವೂಪಸನ್ತಸಭಾವಂ ಸನ್ನಿಸೀದಾಪೇನ್ತೋ **"ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಅನುಪ್ಪಾದನಿರೋಧಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ **"ನಿರೋಧೇನ್ತೋ"**ತಿ, ಸುಟ್ಠು ಸನ್ತಸಭಾವಂ ನಯನ್ತೋ **"ವೂಪಸಮೇನ್ತೋ"**ತಿ।

ಯಥಾರೂಪೇಹೀತಿ ಯಾದಿಸೇಹಿ। **ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇಹೀತಿ** ಓಳಾರಿಕೇಹಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇಹಿ। **ಆನಮನಾತಿ** ಅಭಿಮುಖೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ನಮನಾ। **ವಿನಮನಾತಿ** ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಮನಾ। **ಸನ್ನಮನಾತಿ** ಸಬ್ಬತೋ, ಸುಟ್ಠು ವಾ ನಮನಾ। **ಪಣಮನಾತಿ** ಪಚ್ಛತೋ ನಮನಾ। **ಇಞ್ಜನಾದೀನಿ** ಆನಮನಾದೀನಂ ವೇವಚನಾನಿ, ಅಧಿಮತ್ತಾನಿ ವಾ ಅಭಿಮುಖಚಲನಾದೀನಿ ಆನಮನಾದಯೋ, ಮನ್ದಾನಿ ಇಞ್ಜನಾದಯೋ। **ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ತಥಾರೂಪಂ ಆನಮನಾದೀನಂ ಕಾರಣಭೂತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪಸ್ಸಮ್ಭಿತೇ ಆನಮನಾದಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭಿತಾ ಏವ ಹೋನ್ತಿ।

ಸನ್ತಂ ಸುಖುಮನ್ತಿ ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಪರಿಪ್ಫನ್ದನಹೇತೂಹಿ ಆನಮನಾದಯೋ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಂ ದರಥಾಭಾವತೋ ಸನ್ತಂ, ಅನೋಳಾರಿಕತಾಯ ಸುಖುಮಂ। **ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಏಕಂ ಕತ್ವಾ ವದತಿ। ಅಥ ವಾ ಪುಬ್ಬೇ ಓಳಾರಿಕೋಳಾರಿಕಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಕಾಯಸ್ಸ

ಅಪರಿಪ್ಫನ್ದನಹೇತುಭೂತೇ ಸುಖುಮಸುಖುಮತರೇ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತೇಪಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತ್ವಾ ಪರಮಸುಖುಮತಾಯ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತಂ ಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ **"ಸನ್ತಂ ಸುಖುಮಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರ"**ನ್ತಿ।

ಇತೀತಿಆದಿ ಚೋದಕವಚನಂ। ತತ್ಥ **ಇತೀ**ತಿ ಪಕಾರತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, **ಕಿರಾ**ತಿ ಅರುಚಿಸೂಚನೇ, ಏವಞ್ಚೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ "ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಯದಿ ಅತಿಸುಖುಮಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತೀ"ತಿ। **ಏವಂ ಸನ್ತೇ**ತಿ ಏವಂ ಸತಿ ತಯಾ ವುತ್ತಾಕಾರೇ ಲಬ್ಭಮಾನೇ। **ವಾತೂಪಲದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ವಾತಸ್ಸ ಉಪಲದ್ಧಿಯಾ। **ಚ**-ಸದ್ದೋ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ, ಅಸ್ಸಾಸಾದಿವಾತಾರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಭಾವನಾ ಉಪ್ಪಾದನಾ ಪವತ್ತನಾ ನ ಹೋತಿ, ತೇ ಚ ತೇನ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಞ್ಚ ಪಭಾವನಾ**ತಿ ಓಳಾರಿಕೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಭಾವನಾಯ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತ್ವಾ ಸುಖುಮಾನಂ ತೇಸಂ ಪಭಾವನಾ ಚ ನ **ಹೋತಿ** ಉಭಯೇಸಂ ತೇಸಂ ತೇನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತಬ್ಬತೋ। **ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ**ತಿ ಆನಾಪಾನಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಚ ಪವತ್ತನಂ ನ **ಹೋತಿ** ಆನಾಪಾನಾನಂ ಅಭಾವತೋ। ತತೋ ಏವ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಚ ಪಭಾವನಾ ಉಪ್ಪಾದನಾಪಿ ನ **ಹೋತಿ**। ನ ಹಿ ಕದಾಚಿ ಆರಮ್ಮಣೇನ ವಿನಾ ಸಾರಮ್ಮಣಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। **ನ ಚ ನಂ ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ನನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ತಂ ವುತ್ತವಿಧಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ನ ಚೇವ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಿಪಿ ತತೋ ನ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿಪೀತಿ ಯೋಜನಾ। ಏವಂ ಚೋದಕೋ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅಭಾವೂಪನಯನಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಚೋದೇತಿ।

ಪುನ **ಇತಿ ಕಿರಾ**ತಿಆದಿ ಯಥಾವುತ್ತಾಯ ಚೋದನಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾ। ತತ್ಥ **ಕಿರಾ**ತಿ ಯದೀತಿ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ಇತಿ ಕಿರ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಮಯಾ ವುತ್ತಾಕಾರೇನ ಯದಿ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವಂ ಸನ್ತೇ**ತಿ ಏವಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭನೇ ಸತಿ। **ಪಭಾವನಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಯದಿಪಿ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಸುಖುಮಾ ಪನ ಅತ್ಥೇವಾತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಪರಮಸುಖುಮಭಾವಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಚ ಪಭಾವನಾ ಇಜ್ಝತೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯಾತಿ ಯಥಾವುತ್ತವಿಧಾನಂ ತಂ ಕಥಂ ವಿಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ತದತ್ಥಸಮ್ಪಟಿಪಾದನೇ ಓಪಮ್ಮನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇದಾನಿ ಓಪಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸೇಯ್ಯಥಾಪೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸೇಯ್ಯಥಾಪೀ**ತಿ ಓಪಮ್ಮತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಕಂಸೇ**ತಿ ಕಂಸಭಾಜನೇ। **ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ, ತೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ಪವತ್ತಾಕಾರಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ಹಿ ಇದಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಗಹಿತತ್ತಾ। **ಸುಮನಸಿಕತತ್ತಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಚಿತ್ತೇ ಠಪಿತತ್ತಾ। **ಸೂಪಧಾರಿತತ್ತಾ**ತಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಉಪಧಾರಿತತ್ತಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತತ್ತಾ। **ಸುಖುಮಕಾ ಸದ್ದಾ**ತಿ ಅನುರವೇ ಆಹ, ಯೇ ಅಪ್ಪಕಾ। ಅಪ್ಪತ್ಥೋ ಹಿ ಅಯಂ ಕ-ಸದ್ದೋ। **ಸುಖುಮಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣತಾಪೀ**ತಿ ಸುಖುಮೋ ಸದ್ದೋವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಖುಮಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಂ, ತದಾರಮ್ಮಣತಾಯಪೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕಾಮಂ ತದಾ ಸುಖುಮಾಪಿ ಸದ್ದಾ ನಿರುದ್ಧಾ, ಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸುಖುಮತರಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಭಾವೇನಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪವತ್ತತಿ। ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ನಿರುದ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ದಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಉಪಧಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅತಿಸುಖುಮಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಮ್ಪಿ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪವತ್ತತೇವ। **ಚಿತ್ತಂ ನ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಯಥಾಉಪಟ್ಠಿತೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಸಮಾಧಾನಸಬ್ಭಾವತೋ।

ಏವಂ ಸನ್ತೇತಿಆದಿ ವುತ್ತಸ್ಸೇವತ್ಥಸ್ಸ ನಿಗಮನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಸುತ್ತಪದಸ್ಸ ಸದ್ಧಿಂ **ಚೋದನಾಸೋಧನಾಹಿ** ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ, ತಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಿ ವಿಭಾಗತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಪಸ್ಸಮ್ಭಯ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ । ತತ್ಥ **ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯೋತಿ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಥ ವಾ **ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯೋತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಮಹಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತೇ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೭೪ ಆದಯೋ; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೭ ಆದಯೋ) ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ಪರಮಚತುಕ್ಕಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ, **ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸುತ್ತೇಪಿ** "ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೯) ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ "ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವುತ್ತಸ್ಸ ಪರಮಚತುಕ್ಕಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನವಸೇನಾತಿ ಸಮಥಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ವಿಪಸ್ಸನಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪನ ಇತರಚತುಕ್ಕೇಸುಪಿ ಲಬ್ಭತೇವ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಪಠಮಚತುಕ್ಕೇ। **ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹೀ**ತಿ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಮೇತಂ, ಪುಞ್ಞವನ್ತಾನಂ ಪನ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಿ ಸಿಜ್ಝತಿಯೇವ। **ಚತುಬ್ಬಿಧ**ನ್ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಾದಿವಸೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ। **ಅನಾಪಜ್ಜನ**ನ್ತಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಅನಾಪಜ್ಜನಂ। **ಆಪನ್ನವುಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಆಪನ್ನಸಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮಾಪತ್ತಿತೋ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕಮ್ಮಕರಣೇನ ವುಟ್ಠಾನಂ, ದೇಸನಾಗಾಮಿನಿತೋ ದೇಸನಾಯ, ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿತೋ ಪರಿವಾಸಾದಿವಿನಯಕಮ್ಮಕರಣೇನ ವುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ । ದೇಸನಾಯಪಿ ಹಿ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತೀತಿ ಸಾಪಿ ವುಟ್ಠಾನೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। **ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಪೀಳನ**ನ್ತಿ ಕೋಧೋ ಉಪನಾಹೋ ಮಕ್ಖೋ ಪಲಾಸೋ ಇಸ್ಸಾ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಮಾಯಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಥಮ್ಭೋ ಸಾರಮ್ಭೋ ಮಾನೋ ಅತಿಮಾನೋ ಮದೋ ಪಮಾದೋತಿ ಏವಮಾದೀಹಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಪೀಳನಂ, ತೇಸಂ ಅನುಪ್ಪಾದನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಯಮಿದಂ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಸೀಲಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ದ್ವೇಅಸೀತಿ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ಚುದ್ದಸವಿಧಂ ಮಹಾವತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಮಹಾವತ್ತಂ** ನಾಮ ವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಕೇ ವುತ್ತಾನಿ ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಂ ಆವಾಸಿಕಗಮಿಕಅನುಮೋದನಭತ್ತಗ್ಗಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕಆರಞ್ಞಿಕಸೇನಾಸನಜನ್ತಾಘರವಚ್ಚಕುಟಿಉಪಜ್ಝಾಯಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಆಚರಿಯಅನ್ತೇವಾಸಿಕವತ್ತನ್ತಿ ಚುದ್ದಸ ವತ್ತಾನಿ। ತತೋ ಅಞ್ಞಾನಿ ಪನ ಕದಾಚಿ ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಕತಾದಿಕಾಲೇಯೇವ ಚರಿತಬ್ಬಾನಿ ದ್ವಾಸೀತಿ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ, ನ ಸಬ್ಬಾಸು ಅವತ್ಥಾಸು ಚರಿತಬ್ಬಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಹಾವತ್ತೇಸು ಅಗಣಿತಾನಿ। ತತ್ಥ "ಪಾರಿವಾಸಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವತ್ತಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆರಭಿತ್ವಾ "ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ನ ಛಮಾಯಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತೇ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೭೬) ವುತ್ತವತ್ತಾನಿ ಛಸಟ್ಠಿ, ತತೋ ಪರಂ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿವಾಸಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಾರಿವಾಸಿಕವುಡ್ಢತರೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನಾರಹೇನ, ಮಾನತ್ತಾರಹೇನ, ಮಾನತ್ತಚಾರಿಕೇನ, ಅಬ್ಭಾನಾರಹೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಚ್ಛನ್ನೇ ಆವಾಸೇ ವತ್ಥಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಚೂಳವ॰ ೮೨) ವುತ್ತಾನಿ ಪಕತತ್ತೇ ಚರಿತಬ್ಬೇಹಿ ಅನಞ್ಞತ್ತಾ ವಿಸುಂ ತಾನಿ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಪಾರಿವಾಸಿಕವುಡ್ಢತರಾದೀಸು ಪುಗ್ಗಲನ್ತರೇಸು ಚರಿತಬ್ಬತ್ತಾ ತೇಸಂ ವಸೇನ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ಏಕೇಕಂ ಕತ್ವಾ ಗಣಿತಾನಿ ಪಞ್ಚಾತಿ ಏಕಸತ್ತತಿ ವತ್ತಾನಿ, ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಕತವತ್ತೇಸು ವತ್ತಪಞ್ಞಾಪನವಸೇನ ವುತ್ತಂ "ನ ಪಕತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಿವಾದನಂ…ಪೇ॰… ನಹಾನೇ ಪಿಟ್ಠಿಪರಿಕಮ್ಮಂ ಸಾದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೫೧) ಇದಂ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಂ ಅಸಾದಿಯನಂ ಏಕಂ, "ನ ಪಕತತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಬ್ಬೋ"ತಿಆದೀನಿ (ಚೂಳವ॰ ೫೧) ಚ ದಸಾತಿ ಏವಮೇತಾನಿ ದ್ವಾಸೀತಿ। ಏತೇಸ್ವೇವ ಪನ ಕಾನಿಚಿ ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಾದಿವತ್ತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಪಾರಿವಾಸಿಕಾದಿವತ್ತಾನೀತಿ ಅಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಹಣೇನ ದ್ವಾಸೀತಿ ಏವ। ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾಪದೇಸೇ ಅಪ್ಪಕಂ ಊನಮಧಿಕಂ ವಾ ಗಣನೂಪಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಸೀತಿ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಸೀಲ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಅಭಿಸಮಾಚಾರೋ**ತಿ ಉತ್ತಮಸಮಾಚಾರೋ, ಅಭಿಸಮಾಚಾರೋವ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ, ಅಭಿಸಮಾಚಾರಂ ವಾ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ, ತದೇವ ಸೀಲನ್ತಿ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಸೀಲಂ। ಖನ್ಧಕವತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸೀಲಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಅಹಂ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಾಮಿ, ಕಿಂ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕೇನಾ**ತಿಆದೀಸು **ಸೀಲ**ನ್ತಿ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಖನ್ಧಕವತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಗ್ಗಹಣೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ। **ಪರಿಪೂರೇ**ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣೇ, ಪರಿಪೂರಿತೇತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋತಿ ಯಥಾವುತ್ತಸೀಲವಿಸೋಧನತೋ ಪರಂ। **ಆವಾಸೋ**ತಿ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧೋ। **ಕುಲ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತತ್ಥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೪೧) **ಆವಾಸೋ**ತಿ ಏಕೋಪಿ ಓವರಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಏಕಮ್ಪಿ ಪರಿವೇಣಂ ಸಕಲೋಪಿ ಸಙ್ಘಾರಾಮೋ। ಸ್ವಾಯಂ ನ ಸಬ್ಬಸ್ಸೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ಯೋ ಪನೇತ್ಥ ನವಕಮ್ಮಾದಿಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಬಹುಭಣ್ಡಸನ್ನಿಚಯೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಯೇನ ಕೇನಚಿ ವಾ ಕಾರಣೇನ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ, ತಸ್ಸೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ನ ಇತರಸ್ಸ।

ಕುಲನ್ತಿ ಞಾತಿಕುಲಂ ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲಂ ವಾ। ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಹಿ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲಮ್ಪಿ "ಸುಖಿತೇ ಸುಖಿತೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಕುಲಮಾನುಸಕೇಹಿ ವಿನಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರಮ್ಪಿ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋಪಿ ಪಲಿಬೋಧಾ ನ ಹೋನ್ತಿ ಕೋರಣ್ಡಕವಿಹಾರವಾಸಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯದಹರಭಿಕ್ಖುನೋ

ವಿಯ।

ಲಾಭೋತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯಾ। ತೇ ಕಥಂ ಪಲಿಬೋಧಾ ಹೋನ್ತಿ? ಪುಞ್ಞವನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಮಹಾಪರಿವಾರೇ ಪಚ್ಚಯೇ ದೇನ್ತಿ, ಸೋ ತೇಸಂ ಅನುಮೋದೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ಅರುಣುಗ್ಗಮನತೋ ಯಾವ ಪಠಮಯಾಮೋ, ತಾವ ಮನುಸ್ಸಸಂಸಗ್ಗೋ ನ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ, ಪುನ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸೇಯೇವ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಅಸುಕೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಉಪಾಸಕೋ ಉಪಾಸಿಕಾ ಅಮಚ್ಚೋ ಅಮಚ್ಚಧೀತಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಸೋ "ಗಣ್ಹಾವುಸೋ ಪತ್ತಚೀವರ"ನ್ತಿ ಗಮನಸಜ್ಜೋವ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಬ್ಯಾವಟೋ, ತಸ್ಸೇವ ತೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಪಲಿಬೋಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನ ಗಣಂ ಪಹಾಯ ಯತ್ಥ ನಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಏಕಕೇನ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸೋ ಪಲಿಬೋಧೋ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ।

ಗಣೋತಿ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಗಣೋ ವಾ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಗಣೋ ವಾ। ಯೋ ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಂ ವಾ ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ವಾ ದೇನ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ತಸ್ಸ ಗಣೋ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ। ತೇನ ಸೋ ಏವಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ - ಸಚೇ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹು ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ, ತಂ ನಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಪ್ಪಂ ಕತಂ, ಬಹು ಅವಸಿಟ್ಠಂ, ಯೋಜನತೋ ಪರಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತೋಯೋಜನಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಅಞ್ಞಂ ಗಣವಾಚಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಇಮೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದ್ದೇಸಾದೀಹಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹತೂ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಲಭಮಾನೇನ "ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏಕಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಅತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹೇ ಯಥಾಫಾಸುಕಟ್ಠಾನಾನಿ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಗಣಂ ಪಹಾಯ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಕಮ್ಮೇನಾತಿ ಕಮ್ಮಪಲಿಬೋಧೇನ। "ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಪಞ್ಚಮ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತತ್ಥ **ಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ನವಕಮ್ಮಂ। ತಂ ಕರೋನ್ತೇನ ವಡ್ಢಕೀಆದೀಹಿ ಲದ್ಧಾಲದ್ಧಂ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ, ಕತಾಕತೇ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ। ಸೋಪಿ ಏವಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ - ಸಚೇ ಅಪ್ಪಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ನಿಟ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಹು, ಸಙ್ಘಿಕಂ ಚೇ, ನವಕಮ್ಮಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಭಾರಹಾರಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಾ ನಿಯ್ಯಾತೇತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಚೇ, ಅತ್ತನೋ ಭಾರಹಾರಕಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತಬ್ಬಂ। ತಾದಿಸಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ।

ಅದ್ಧಾನನ್ತಿ ಮಗ್ಗಗಮನಂ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಕತ್ಥಚಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪೇಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಚಯಜಾತಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ತಂ ಅಲಭನ್ತೋ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ, ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ಗಮಿಕಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ತೀರೇತ್ವಾವ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಞಾತೀತಿ ವಿಹಾರೇ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ, ಘರೇ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಭಾತಾತಿ ಏವಮಾದಿಕಾ। ತೇ ಗಿಲಾನಾ ಇಮಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಪಲಿಬೋಧೋ ತೇ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪಾಕತಿಕಕರಣೇನ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ತಾವ ಗಿಲಾನೋ ಸಚೇ ಲಹುಂ ನ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಯಾವಜೀವಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬೋ, ತಥಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಚರಿಯೋ ಉಪಸಮ್ಪದಾಚರಿಯೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದಿತಪಬ್ಬಾಜಿತಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಾ ಚ। ನಿಸ್ಸಯಾಚರಿಯಉದ್ದೇಸಾಚರಿಯನಿಸ್ಸಯನ್ತೇವಾಸಿಕಉದ್ದೇಸನ್ತೇವಾಸಿಕಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ ಪನ ಯಾವ ನಿಸ್ಸಯಉದ್ದೇಸಾ ಅನುಪಚ್ಛಿನ್ನಾ, ತಾವ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಾ। ಪಹೋನ್ತೇನ ತತೋ ಉದ್ಧಮ್ಪಿ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಾ ಏವ। ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಉಪಜ್ಝಾಯೇ ವಿಯ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ತೇ ರಜ್ಜೇ ಠಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪುತ್ತತೋ ಚ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ, ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। ಅಥ ತೇಸಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ನತ್ಥಿ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಅಸತಿ, ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾಪಿ ದಾತಬ್ಬಮೇವ। ಭಾತುಭಗಿನೀನಂ ಪನ ತೇಸಂ ಸನ್ತಕಮೇವ ಯೋಜೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಲಭನ್ತೇನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ, ಅಲಭನ್ತೇನ ನ ಚೋದೇತಬ್ಬಾ। ಅಞ್ಞಾತಕಸ್ಸ ಭಗಿನಿಯಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜಂ ನೇವ ಕಾತುಂ, ನ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, "ತುಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪನ ಭಗಿನಿಯಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಭಾತು ಜಾಯಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ, ತೇಸಂ ಪನ ಪುತ್ತಾ ಇಮಸ್ಸ ಞಾತಕಾಯೇವಾತಿ ತೇಸಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಆಬಾಧೋತಿ ಯೋ ಕೋಚಿ ರೋಗೋ। ಸೋ ಬಾಧಯಮಾನೋ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭೇಸಜ್ಜಕರಣೇನ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ಕತಿಪಾಹಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ನ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, "ನಾಹಂ ತುಯ್ಹಂ ದಾಸೋ, ನ ಭತಕೋ, ತಂಯೇವಮ್ಹಿ ಪೋಸೇನ್ತೋ ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರವಟ್ಟೇ ದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ಗರಹಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ ಕಾತಬ್ಬೋ।

ಗನ್ಥೋತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಪರಿಹರಣಂ। ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಾದೀಹಿ ನಿಚ್ಚಬ್ಯಾವಟಸ್ಸೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ನ ಇತರಸ್ಸ।

ಇದ್ಧಿಯಾತಿ ಇದ್ಧಿಪಲಿಬೋಧೇನ। "ಇದ್ಧೀತಿ ತೇ ದಸಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತತ್ಥ **ಇದ್ಧೀ**ತಿ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಾ ಇದ್ಧಿ। ಸಾ ಹಿ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕದಾರಕೋ ವಿಯ ತರುಣಸಸ್ಸಂ ವಿಯ ಚ ದುಪ್ಪರಿಹಾರಾ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನ ಚ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಸಾ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪತ್ತಬ್ಬತೋ, ತಸ್ಮಾ ವಿಪಸ್ಸನಾತ್ಥಿಕೇನ ಇದ್ಧಿಪಲಿಬೋಧೋ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ, ಇತರೇನ ಅವಸೇಸಾತಿ। ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವನಂ ಪರಿಬುನ್ಧೇತಿ ಉಪರೋಧೇತಿ ಪವತ್ತಿತುಂ ನ ದೇತೀತಿ **ಪಲಿಬೋಧೋ,** ರ-ಕಾರಸ್ಸ ಲ-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ**ತಿ ಸಮಾಪನೇನ ಸಙ್ಗಹಣೇನ ಉಪರುನ್ಧಿತಬ್ಬೋ, ಅಪಲಿಬೋಧೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ನಿಯುತ್ತೋ **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಿಕೋ,** ಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ। ತೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಿಕೇನ। **ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ**ತಿ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಏವಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಸಹವಾಸೀನ**ನ್ತಿ ಸಹವಾಸೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ। **ಮುದುಚಿತ್ತತಂ ಜನೇತೀ**ತಿ ಅತ್ತನಿ ಮುದುಚಿತ್ತತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಸಹವಾಸೀನಂ ಚಿತ್ತಮದ್ದವಜನನಾದಿಅತ್ಥೋ "ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತೇನ **ಮೇತ್ತಾನಿಸಂಸಸುತ್ತೇನ** (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೧) ದೀಪೇತಬ್ಬೋ।

ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಓಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ ನ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ದಿಬ್ಬೇಸುಪಿ ಆರಮ್ಮಣೇಸು, ಪಗೇವ ಇತರೇಸೂತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಸಮಣಕರಣೀಯೇ, ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗೇ। **ಅತ್ಥಯಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಾಸೇವನವಸೇನ ಅತ್ಥಯಿತಬ್ಬಂ। ಯೋಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಅನುಯುಞ್ಜನಂ ಯೋಗಾನುಯೋಗೋ, ತದೇವ ಕರಣೀಯಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಮಂ, ತಸ್ಸ **ಯೋಗಾನುಯೋಗಕಮ್ಮಸ್ಸ। ಪದಟ್ಠಾನತ್ತಾ**ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಹೇತುತ್ತಾ।

ಓದಾತಕಸಿಣೇ ಆಲೋಕಕಸಿಣಂ, ಕಸಿಣುಗ್ಘಾಟಿಮಾಕಾಸಕಸಿಣೇ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾಕಾಸಕಸಿಣಞ್ಚ ಅನ್ತೋಗಧಂ ಕತ್ವಾ ಪಾಳಿಯಂ ಪಥವೀಕಸಿಣಾದೀನಂ ರೂಪಜ್ಝಾನಾರಮ್ಮಣಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂಯೇವ ಕಸಿಣಾನಂ ಸರೂಪತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಆಕಾಸಕಸಿಣಂ ಆಲೋಕಕಸಿಣಞ್ಚ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ **"ಅಟ್ಠತಿಂಸಾರಮ್ಮಣೇಸೂ"**ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತನಯೇನೇವ ವುತ್ತಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾನಯೇನ ಪನ ಆಕಾಸಕಸಿಣೇ ಆಲೋಕಕಸಿಣೇ ಚ ವಿಸುಂ ಗಹಿತೇ ಚತ್ತಾಲೀಸಂಯೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ। ತತ್ರಿಮಾನಿ ಚತ್ತಾಲೀಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ - ದಸ ಕಸಿಣಾ, ದಸ ಅಸುಭಾ , ದಸ ಅನುಸ್ಸತಿಯೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಆರುಪ್ಪಾ, ಏಕಾ ಸಞ್ಞಾ, ಏಕಂ ವವತ್ಥಾನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಪಥವೀಕಸಿಣಂ ಆಪೋಕಸಿಣಂ ತೇಜೋಕಸಿಣಂ ವಾಯೋಕಸಿಣಂ ನೀಲಕಸಿಣಂ ಪೀತಕಸಿಣಂ ಲೋಹಿತಕಸಿಣಂ ಓದಾತಕಸಿಣಂ ಆಲೋಕಕಸಿಣಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾಕಾಸಕಸಿಣನ್ತಿ ಇಮೇ **ದಸ ಕಸಿಣಾ**। ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ವಿನೀಲಕಂ ವಿಪುಬ್ಬಕಂ ವಿಚ್ಛಿದ್ದಕಂ ವಿಕ್ಖಾಯಿತಕಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಕಂ ಹತವಿಕ್ಖಿತ್ತಕಂ ಲೋಹಿತಕಂ ಪುಳವಕಂ ಅಟ್ಠಿಕನ್ತಿ ಇಮೇ **ದಸ ಅಸುಭಾ**। ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿ ಧಮ್ಮ ಸಙ್ಘ ಸೀಲ ಚಾಗ ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಾ **ದಸ ಅನುಸ್ಸತಿಯೋ**। ಮೇತ್ತಾ ಕರುಣಾ ಮುದಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾತಿ ಇಮೇ **ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಾ**। ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನನ್ತಿ ಇಮೇ **ಚತ್ತಾರೋ ಆರುಪ್ಪಾ**। ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ **ಏಕಾ ಸಞ್ಞಾ**। ಚತುಧಾತುವವತ್ಥಾನಂ **ಏಕಂ ವವತ್ಥಾನ**ನ್ತಿ।

ಯಂ ಯಸ್ಸ ಚರಿತಾನುಕೂಲನ್ತಿ ಏತ್ಥ ರಾಗಚರಿತಸ್ಸ ತಾವ ದಸ ಅಸುಭಾ ಕಾಯಗತಾಸತೀತಿ ಏಕಾದಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ ಅನುಕೂಲಾನಿ, ದೋಸಚರಿತಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಾ ಚತ್ತಾರಿ ವಣ್ಣಕಸಿಣಾನೀತಿ ಅಟ್ಠ, ಮೋಹಚರಿತಸ್ಸ ಚ ವಿತಕ್ಕಚರಿತಸ್ಸ ಚ ಏಕಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮೇವ, ಸದ್ಧಾಚರಿತಸ್ಸ ಪುರಿಮಾ ಛ ಅನುಸ್ಸತಿಯೋ, ಬುದ್ಧಿಚರಿತಸ್ಸ ಮರಣಸ್ಸತಿ ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿ

ಚತುಧಾತುವವತ್ಥಾನಂ ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾತಿ ಚತ್ತಾರಿ, ಸೇಸಕಸಿಣಾನಿ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಆರುಪ್ಪಾ ಸಬ್ಬಚರಿತಾನಂ ಅನುಕೂಲಾನಿ। ಕಸಿಣೇಸು ಚ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿತ್ತಂ ವಿತಕ್ಕಚರಿತಸ್ಸ, ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಮೋಹಚರಿತಸ್ಸ ಅನುಕೂಲನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಯಥಾವುತ್ತೇನೇವ ನಯೇನಾತಿ** "ಯೋಗಾನುಯೋಗಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪದಟ್ಠಾನತ್ತಾ"ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಅತಿದಿಸತಿ।

ಯಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸೇವ ವಸೇನ ಚತುಕ್ಕಪಞ್ಚಕಜ್ಝಾನಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನಪದಟ್ಠಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಆಸವಕ್ಖಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ - **"ಇಮಿನಾವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇನ…ಪೇ॰… ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ। **ಅರಹನ್ತಾದಯೋ ಹೀತಿ**ಆದಿ ಏಕಚ್ಚಖೀಣಾಸವತೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನದಾನೇ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಆರದ್ಧಂ। **ಮಹಾಹತ್ಥಿಪಥಂ ನೀಹರನ್ತೋ ವಿಯಾತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಪಥವಿಂ ಮಹಾಹತ್ಥಿಪಥಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿಯ। **ಸಪ್ಪಾಯಾಸಪ್ಪಾಯಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಯಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಸ ಉಪಕಾರಾನುಪಕಾರಂ ಯುತ್ತಿಮಗ್ಗನೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ।

ಇದಾನಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನದಾಯಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಧೋತಮಕ್ಖಿತೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಉಪಾಹನಾ ಆರುಹಿತ್ವಾ ಛತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಲನಾಳಿಮಧುಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಪರಿವುತೇನ ನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಗಮಿಕವತ್ತಂ ಪನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಸಯಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಯಂ ಯಂ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಂ, ನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಗಮಿಕವತ್ತನ್ತಿ ಯಥಾರಹಂ ತಂ ತಂ ವತ್ತಂ ಪೂರೇನ್ತೇನ ಸಲ್ಲಹುಕಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಪರಮಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿನಾ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸಲ್ಲಹುಕವುತ್ತಿನಾ ವಿನಯಾಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೇನಾ"**ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ಪನ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸನ್ತೇನ ಅನ್ತರಾಯೇವ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪವಿಸಿತಬ್ಬಂ, ನ ಚ ಮುಹುತ್ತಂ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಪಾದಧೋವನಮಕ್ಖನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿವೇಣಂ ಪವಿಸಿತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಚೇ ಹಿಸ್ಸ ತತ್ರ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಿಸಭಾಗಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ತೇ ಆಗಮನಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ "ನಟ್ಠೋಸಿ, ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೋ"ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯುಂ, ಯೇನ ತತೋವ ಪಟಿನಿವತ್ತೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಉಜುಕಂ ತತ್ಥೇವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ।

ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮಾಚರಿಯನ್ತಿ -

> "ಪಿಯೋ ಗರು ಭಾವನೀಯೋ, ವತ್ತಾ ಚ ವಚನಕ್ಖಮೋ।
> ಗಮ್ಭೀರಞ್ಚ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ, ನೋ ಚಟ್ಠಾನೇ ನಿಯೋಜಕೋ"ತಿ॥ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೩೭; ನೇತ್ತಿ॰ ೧೧೩) -

ಏವಮಾದಿನಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಸದ್ಧಾದಿಗುಣಸಮನ್ನಾಗತಂ ಏಕನ್ತಹಿತೇಸಿಂ ವುಡ್ಢಿಪಕ್ಖೇ ಠಿತಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಆಚರಿಯಂ। **ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಆರಾಧಿತಚಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಆಚರಿಯೋ ದಹರತರೋ ಹೋತಿ, ಪತ್ತಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದೀನಿ ನ ಸಾದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸಚೇ ವುಡ್ಢತರೋ, ಗನ್ತ್ವಾ ಆಚರಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಾತಬ್ಬಂ। "ನಿಕ್ಖಿಪಾವುಸೋ, ಪತ್ತಚೀವರ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇನ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ। "ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇನ ಸಚೇ ಇಚ್ಛತಿ, ಪಾತಬ್ಬಂ। "ಪಾದೇ ಧೋವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇನ ನ ತಾವ ಧೋವಿತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಹಿ ಆಚರಿಯೇನ ಆಭತಮುದಕಂ ಭವೇಯ್ಯ, ನ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಸಿಯಾ। "ಧೋವಾವುಸೋ, ನ ಮಯಾ ಆಭತಂ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಆಭತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇನ ಪನ ಯತ್ಥ ಆಚರಿಯೋ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವರೂಪೇ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ವಾ ಓಕಾಸೇ ಅಬ್ಭೋಕಾಸವಿಹಾರಸ್ಸಪಿ ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಾದಾ ಧೋವಿತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಆಚರಿಯೋ ತೇಲನಾಳಿಂ ಆಹರತಿ, ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಹಿ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಇತೋ ಏವ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮ್ಭೋಗಂ ಕೋಪೇತೀ"ತಿ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಭವೇಯ್ಯ। ಗಹೇತ್ವಾ ಪನ ನ ಆದಿತೋವ ಪಾದಾ ಮಕ್ಖೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಹಿ ತಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಗತ್ತಬ್ಭಞ್ಜನತೇಲಂ ಭವೇಯ್ಯ, ನ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಸಿಯಾ, ತಸ್ಮಾ ಪಠಮಂ ಸೀಸಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಖನ್ಧಾದೀನಿ ಮಕ್ಖೇತಬ್ಬಾನಿ। "ಸಬ್ಬಪಾರಿಹಾರಿಯತೇಲಮಿದಂ, ಆವುಸೋ, ಪಾದೇಪಿ ಮಕ್ಖೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇನ ಪನ ಪಾದೇ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ತೇಲನಾಳಿಂ ಠಪೇಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ಆಚರಿಯೇ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ದಾತಬ್ಬಾ।

ಗತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಕಥೇಥ"ಇಚ್ಚೇವಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ದುತಿಯದಿವಸತೋ ಪನ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಚೇ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಪಕತಿಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ವತ್ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಯಾಚಿತೋಪಿ ನ ದೇತಿ, ಓಕಾಸೇ ಲದ್ಧೇಯೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಕರೋನ್ತೇನ ಚ ಖುದ್ದಕಮಜ್ಝಿಮಮಹನ್ತಾನಿ ತೀಣಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಾನಿ ಉಪನಾಮೇತಬ್ಬಾನಿ। ಸೀತಂ ಉಣ್ಹನ್ತಿ ದುವಿಧಂ ಮುಖಧೋವನುದಕಞ್ಚ ನ್ಹಾನೋದಕಞ್ಚ ಪಟಿಯಾದೇತಬ್ಬಂ। ತತೋ ಯಂ ಆಚರಿಯೋ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ತಾದಿಸಮೇವ ನಿಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಂ, ನಿಯಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾಲದ್ಧಂ ಉಪನಾಮೇತಬ್ಬಂ। ಕಿಂ ಬಹುನಾ ವುತ್ತೇನ, ಯಂ ತಂ ಭಗವತಾ "ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಚರಿಯಮ್ಹಿ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಮ್ಮಾವತ್ತನಾ - ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುಟ್ಠಾಯ ಉಪಾಹನಾ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಮುಖೋದಕಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಯಾಗು ಹೋತಿ, ಭಾಜನಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಯಾಗು ಉಪನಾಮೇತಬ್ಬಾ"ತಿಆದಿಕಂ (ಮಹಾವ॰ ೭೮) ಖನ್ಧಕೇ ವತ್ತಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಇತಿ ಇಮಿನಾ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ನಯೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪಞ್ಚಸನ್ಧಿಕನ್ತಿ ಪಞ್ಚಪಬ್ಬಂ, ಪಞ್ಚಭಾಗನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಗ್ಗಣ್ಹನನ್ತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಗನ್ಥಸ್ಸ ಉಗ್ಗಣ್ಹನಂ, ತದತ್ಥಪರಿಪುಚ್ಛಾ **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪರಿಪುಚ್ಛನಾ**। ಅಥ ವಾ ಗನ್ಥತೋ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಗ್ಗಣ್ಹನಂ **ಉಗ್ಗಹೋ,** ತತ್ಥ ಸಂಸಯಪರಿಪುಚ್ಛನಾ **ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ನಿಮಿತ್ತುಪಟ್ಠಾನಂ, ಏವಂ ಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ "ಏವಮಿದಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾತೀ"ತಿ ಉಪಧಾರಣಂ, ತಥಾ **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಪ್ಪನಾ** "ಏವಂ ಝಾನಮಪ್ಪೇತೀ"ತಿ। **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣನ್ತಿ** ಗಣನಾನುಬನ್ಧನಾಫುಸನಾನಂ ವಸೇನ ಭಾವನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಠಪನಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿ, ತತೋ ಪರಮ್ಪಿ ವಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾದಿವಸೇನ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತೀತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸಭಾವಸ್ಸ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಂ। ತೇನಾಹ - **"ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸಭಾವುಪಧಾರಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀ"**ತಿ।

ಅತ್ತನಾಪಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ಓಧಿಸೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಗ್ಗಣ್ಹನತೋ, ತತೋ ಏವ **ಆಚರಿಯಮ್ಪಿ ನ ವಿಹೇಠೇತಿ** ಧಮ್ಮಾಧಿಕರಣಮ್ಪಿ ಭಾವನಾಯ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪನತೋ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ತಂನಿಮಿತ್ತಂ ಅತ್ತನೋಅಕಿಲಮನಆಚರಿಯಾವಿಹೇಠನಹೇತು। **ಥೋಕನ್ತಿ** ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಯತ್ಥ ಆಚರಿಯೋ ವಸತಿ, ತತ್ಥ। **ಸಪ್ಪಾಯಂ ಹೋತೀತಿ** ಆವಾಸಸಪ್ಪಾಯಾದಿಲಾಭೇನ ಮನಸಿಕಾರಫಾಸುತಾ ಭಾವನಾನುಕೂಲತಾ ಹೋತಿ। **ಯೋಜನಪರಮನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಗಾವುತಅಡ್ಢಯೋಜನಾನಿಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಮನ್ದಪಞ್ಞೋ ಗಾವುತೇ ಅಡ್ಢಯೋಜನೇ ಯೋಜನಮತ್ತೇ ವಾ ವಸನ್ತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಠಾನೇ ಸನ್ದೇಹೇ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸೇ ವಾ ಜಾತೇ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವಿಹಾರೇ ವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇಯೇವ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ದಿವಸಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಆಚರಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಅಕಿಲಮನ್ತೋಯೇವ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ **"ಮನ್ದಪಞ್ಞೋ ಯೋಜನಪರಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ"**ತಿ। ಸಚೇ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ಯೋಜನಪರಮೇ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನಂ ನ ಲಭತಿ, ತೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ಸಬ್ಬಂ ಗಣ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಿಸುದ್ಧಂ ಆವಜ್ಜನಪಟಿಬದ್ಧಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಯೋಜನಪರಮತೋ ದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ **"ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ"**ತಿ।

ಅಟ್ಠಾರಸಸೇನಾಸನದೋಸವಿವಜ್ಜಿತನ್ತಿ ಮಹತ್ತಂ, ನವತ್ತಂ, ಜಿಣ್ಣತ್ತಂ, ಪನ್ಥನಿಸ್ಸಿತತ್ತಂ, ಸೋಣ್ಡೀ, ಪಣ್ಣಂ, ಪುಪ್ಫಂ, ಫಲಂ, ಪತ್ಥನೀಯತಾ, ನಗರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ, ದಾರುಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ, ಖೇತ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ, ವಿಸಭಾಗಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅತ್ಥಿತಾ, ಪಟ್ಟನಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ, ಪಚ್ಚನ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ, ರಜ್ಜಸೀಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ, ಅಸಪ್ಪಾಯತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾನಂ ಅಲಾಭೋತಿ ಇಮೇಹಿ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಸೇನಾಸನದೋಸೇಹಿ ವಿವಜ್ಜಿತಂ। ಇಮೇಸಞ್ಹಿ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ನಂ ದೋಸಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಾವನಾಯ ಅನನುರೂಪಂ।

ಕಸ್ಮಾ? **ಮಹಾವಿಹಾರೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೫೨) ತಾವ ಬಹೂ ನಾನಾಛನ್ದಾ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಟಿವಿರುದ್ಧತಾಯ ವತ್ತಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ಬೋಧಿಯಙ್ಗಣಾದೀನಿ ಅಸಮ್ಮಟ್ಠಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಾಪಿತಂ ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ। ತತ್ರಾಯಂ "ಗೋಚರಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತೋಪಿ ಸಚೇ ಪಸ್ಸತಿ ವತ್ತಂ ಅಕತಂ, ಪಾನೀಯಘಟಂ ವಾ

ರಿತ್ತಂ, ಅಥಾನೇನ ವತ್ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಪಾನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಂ , ಅಕರೋನ್ತೋ ವತ್ತಭೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಅತಿದಿವಾ ಪವಿಟ್ಠೋ ನಿಟ್ಠಿತಾಯ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲಭತಿ। ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಗತೋಪಿ ಸಾಮಣೇರದಹರಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದೇನ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮೇಹಿ ಚ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ವತ್ತಂ ಕತಮೇವ ಹೋತಿ, ಅವಸೇಸಾಪಿ ಚ ಘಟ್ಟನಾ ನತ್ಥಿ, ಏವರೂಪೇ ಮಹಾವಿಹಾರೇಪಿ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ।

ನವವಿಹಾರೇ ಬಹು ನವಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ಅಕರೋನ್ತಂ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವಂ ವದನ್ತಿ "ಆಯಸ್ಮಾ ಯಥಾಸುಖಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋತು, ಮಯಂ ನವಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ, ಏವರೂಪೇ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ।

ಜಿಣ್ಣವಿಹಾರೇ ಪನ ಬಹು ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ಅತ್ತನೋ ಸೇನಾಸನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಂ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ, ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಹಾಯತಿ।

ಪನ್ಥನಿಸ್ಸಿತೇ ಮಹಾಪಥವಿಹಾರೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಆಗನ್ತುಕಾ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ। ವಿಕಾಲೇ ಆಗತಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಸೇನಾಸನಂ ದತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಾ ಪಾಸಾಣಪಿಟ್ಠೇ ವಾ ವಸಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಪುನದಿವಸೇಪಿ ಏವಮೇವಾತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಓಕಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ಏವರೂಪೋ ಆಗನ್ತುಕಸಮ್ಬಾಧೋ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ।

ಸೋಣ್ಡೀ ನಾಮ ಪಾಸಾಣಪೋಕ್ಖರಣೀ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಪಾನೀಯತ್ಥಂ ಮಹಾಜನೋ ಸಮೋಸರತಿ, ನಗರವಾಸೀನಂ ರಾಜಕುಲೂಪಕತ್ಥೇರಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ರಜನಕಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಭಾಜನದಾರುದೋಣಿಕಾದೀನಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಾನಂ "ಅಸುಕೇ ಚ ಅಸುಕೇ ಚ ಠಾನೇ"ತಿ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಬ್ಯಾವಟೋ ಹೋತಿ।

ಯತ್ಥ ನಾನಾವಿಧಂ **ಸಾಕಪಣ್ಣಂ** ಹೋತಿ, ತತ್ಥಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಪಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಾಕಹಾರಿಕಾ ಗಾಯಮಾನಾ ಪಣ್ಣಂ ಉಚ್ಚಿನನ್ತಿಯೋ ವಿಸಭಾಗಸದ್ದಸಙ್ಘಟ್ಟನೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನನ್ತರಾಯಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ಯತ್ಥ ಪನ ನಾನಾವಿಧಾ **ಮಾಲಾಗಚ್ಛಾ** ಸುಪುಪ್ಫಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ತಾದಿಸೋಯೇವ ಉಪದ್ದವೋ।

ಯತ್ಥ ನಾನಾವಿಧಂ **ಅಮ್ಬಜಮ್ಬುಪನಸಾದಿಫಲಂ** ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಫಲತ್ಥಿಕಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಯಾಚನ್ತಿ, ಅದೇನ್ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝನ್ತಿ, ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತೇನ ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ಉಪಾಸಕಾ ಏವಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ ಯಥಾರುಚಿ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ, ಅವಾಸಾಯಪಿಸ್ಸ ಪರಕ್ಕಮನ್ತಿ।

ಪತ್ಥನೀಯೇ ಪನ ಲೋಕಸಮ್ಮತೇ ದಕ್ಖಿಣಗಿರಿಹತ್ಥಿಕುಚ್ಛಿಚೇತಿಯಗಿರಿಚಿತ್ತಲಪಬ್ಬತಸದಿಸೇ ವಿಹಾರೇ ವಿಹರನ್ತಂ "ಅಯಂ ಅರಹಾ"ತಿ ಸಮ್ಭಾವೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತುಕಾಮಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಮನ್ತಾ ಓಸರನ್ತಿ, ತೇನಸ್ಸ ನ ಫಾಸು ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನ ತಂ ಸಪ್ಪಾಯಂ ಹೋತಿ, ತೇನ ದಿವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ವಸಿತಬ್ಬಂ।

ನಗರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೇ ವಿಸಭಾಗಾರಮ್ಮಣಾನಿ ಆಪಾಥಮಾಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕುಮ್ಭದಾಸಿಯೋಪಿ ಘಟೇಹಿ ನಿಘಂಸನ್ತಿಯೋ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ನ ದೇನ್ತಿ, ಇಸ್ಸರಮನುಸ್ಸಾಪಿ ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇ ಸಾಣಿಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಿಸೀದನ್ತಿ।

ದಾರುಸನ್ನಿಸ್ಸಯೇ ಪನ ಯತ್ಥ ಕಟ್ಠಾನಿ ಚ ದಬ್ಬುಪಕರಣರುಕ್ಖಾ ಚ ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಕಟ್ಠಹಾರಿಕಾ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಸಾಕಪುಪ್ಫಹಾರಿಕಾ ವಿಯ ಅಫಾಸುಕಂ ಕರೋನ್ತಿ। ವಿಹಾರೇ ರುಕ್ಖಾ ಸನ್ತಿ, ತೇ "ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಘರಾನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ಸಚೇ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಪಧಾನಘರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ಉಪಾಸಕಾ ಏವಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ಯಥಾರುಚಿ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ, ಅವಾಸಾಯಪಿಸ್ಸ ಪರಕ್ಕಮನ್ತಿ।

ಯೋ ಪನ **ಖೇತ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ** ಹೋತಿ ಸಮನ್ತಾ ಖೇತ್ತೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತೋ, ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇಯೇವ ಖಲಂ ಕತ್ವಾ ಧಞ್ಞಂ ಮದ್ದನ್ತಿ, ಪಮುಖೇಸು ಸಯನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಬಹುಂ ಅಫಾಸುಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಯತ್ರಪಿ ಮಹಾಸಙ್ಘಭೋಗೋ ಹೋತಿ, ಆರಾಮಿಕಕುಲಾನಂ ಗಾವೋ ರುನ್ಧನ್ತಿ, ಉದಕವಾರಂ ಪಟಿಸೇಧೇನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ವೀಹಿಸೀಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಪಸ್ಸಥ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆರಾಮಿಕಕುಲಾನಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ। ತೇನ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಘರದ್ವಾರಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಖೇತ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತೋ।

ಯತ್ಥ **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವಿಸಭಾಗಾ ವೇರೀ** ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೇ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಾ "ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವಾರಿಯಮಾನಾ "ಏತಸ್ಸ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಸ್ಸ ಆಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಟ್ಠಾಮ್ಹಾ"ತಿ ವತ್ತಾರೋ ಭವನ್ತಿ।

ಯೋಪಿ **ಉದಕಪಟ್ಟನಂ ವಾ ಥಲಪಟ್ಟನಂ ವಾ** ಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಅಭಿಣ್ಹಂ ನಾವಾಹಿ ಚ ಸತ್ಥೇಹಿ ಚ ಆಗತಮನುಸ್ಸಾ "ಓಕಾಸಂ ದೇಥ, ಪಾನೀಯಂ ದೇಥ, ಲೋಣಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಘಟ್ಟಯನ್ತಾ ಅಫಾಸುಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ಪಚ್ಚನ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೇ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾ ಬುದ್ಧಾದೀಸು ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ।

ರಜ್ಜಸೀಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೇ ರಾಜಭಯಂ ಹೋತಿ। ತಞ್ಹಿ ಪದೇಸಂ ಏಕೋ ರಾಜಾ "ನ ಮಯ್ಹಂ ವಸೇ ವತ್ತತೀ"ತಿ ಪಹರತಿ, ಇತರೋಪಿ "ನ ಮಯ್ಹಂ ವಸೇ ವತ್ತತೀ"ತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಕದಾಚಿ ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ವಿಚರತಿ, ಕದಾಚಿ ಏತಸ್ಸ, ಅಥ ನಂ "ಚರಪುರಿಸೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪೇನ್ತಿ।

ಅಸಪ್ಪಾಯತಾತಿ ವಿಸಭಾಗರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣಸಮೋಸರಣೇನ ವಾ ಅಮನುಸ್ಸಪರಿಗ್ಗಹಿತತಾಯ ವಾ ಅಸಪ್ಪಾಯತಾ। ತತ್ರಿದಂ ವತ್ಥು - ಏಕೋ ಕಿರ ಥೇರೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಸತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏಕಾ ಯಕ್ಖಿನೀ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ಗಾಯಿ। ಸೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮನಸೀಸೇ ಗಾಯಿ। ಥೇರೋ ಚಙ್ಕಮನಸೀಸಂ ಅಗಮಾಸಿ, ಸಾ ಸತಪೋರಿಸೇ ಪಪಾತೇ ಠತ್ವಾ ಗಾಯಿ। ಥೇರೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿ, ಅಥ ನಂ ಸಾ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮಯಾ, ಭನ್ತೇ, ನ ಏಕೋ, ನ ದ್ವೇ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾ ಖಾದಿತಾ"ತಿ ಆಹ।

ಯತ್ಥ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಆಚರಿಯಂ ವಾ ಆಚರಿಯಸಮಂ ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸಮಂ ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಲದ್ಧುಂ, ತತ್ಥ ಸೋ **ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾನಂ ಅಲಾಭೋ** ಮಹಾದೋಸೋಯೇವ। ತಸ್ಮಾ ಇಮೇಸಂ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ನಂ ದೋಸಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಾವನಾಯ ಅನನುರೂಪನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** -

"ಮಹಾವಾಸಂ ನವಾವಾಸಂ, ಜರಾವಾಸಞ್ಚ ಪನ್ಥನಿಂ।
ಸೋಣ್ಡಿಂ ಪಣ್ಣಞ್ಚ ಪುಪ್ಫಞ್ಚ, ಫಲಂ ಪತ್ಥಿತಮೇವ ಚ॥

"ನಗರಂ ದಾರುನಾ ಖೇತ್ತಂ, ವಿಸಭಾಗೇನ ಪಟ್ಟನಂ।
ಪಚ್ಚನ್ತಸೀಮಾಸಪ್ಪಾಯಂ, ಯತ್ಥ ಮಿತ್ತೋ ನ ಲಬ್ಭತಿ॥

"ಅಟ್ಠಾರಸೇತಾನಿ ಠಾನಾನಿ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಮಗ್ಗಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ ಯಥಾ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೫೨)।

ಪಞ್ಚಸೇನಾಸನಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತನ್ತಿ ಗಾಮತೋ ನಾತಿದೂರನಾಚ್ಚಾಸನ್ನತಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸೇನಾಸನಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇನಾಸನಂ ನಾತಿದೂರಂ ಹೋತಿ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನಂ ಗಮನಾಗಮನಸಮ್ಪನ್ನಂ, ದಿವಾ ಅಪ್ಪಾಕಿಣ್ಣಂ ರತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಂ, ಅಪ್ಪಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸೇನಾಸನೇ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ, ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸೇನಾಸನೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ, ತೇ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ ಪರಿಪಞ್ಹತಿ 'ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ, ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಅತ್ಥೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅವಿವಟಞ್ಚೇವ ವಿವರನ್ತಿ, ಅನುತ್ತಾನೀಕತಞ್ಚ ಉತ್ತಾನಿಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತೇಸು ಚ ಕಙ್ಖಾಠಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಙ್ಖಂ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಹೋತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೧೧)।

ಏತ್ಥ ಚ ನಾತಿದೂರಂ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನಂ ಗಮನಾಗಮನಸಮ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಏಕಂ ಅಙ್ಗಂ, ದಿವಾ ಅಪ್ಪಾಕಿಣ್ಣಂ ರತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸನ್ತಿ ಏಕಂ, ಅಪ್ಪಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸನ್ತಿ ಏಕಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸೇನಾಸನೇ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಪರಿಕ್ಖಾರಾತಿ ಏಕಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸೇನಾಸನೇ ಥೇರಾ...ಪೇ॰... ಕಙ್ಖಂ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತೀತಿ ಏಕಂ। ಏವಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಖುದ್ದಕಪಲಿಬೋಧೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಖುದ್ದಕಪಲಿಬೋಧೇ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೇನ ದೀಘಾನಿ ಕೇಸನಖಲೋಮಾನಿ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾನಿ, ಜಿಣ್ಣಚೀವರೇಸು ಅಗ್ಗಳಅನುವಾತಪರಿಭಣ್ಡದಾನಾದಿನಾ ದಳ್ಹೀಕಮ್ಮಂ ವಾ ತನ್ತುಚ್ಛೇದಾದೀಸು ತುನ್ನಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಕಿಲಿಟ್ಠಾನಿ ವಾ ರಜಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸಚೇ ಪತ್ತೇ ಮಲಂ ಹೋತಿ, ಪತ್ತೋ ಪಚಿತಬ್ಬೋ, ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾನಿ। **ಭತ್ತಸಮ್ಮದಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾತಿ** ಭೋಜನನಿಮಿತ್ತಂ ಪರಿಸ್ಸಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ। ಆಹಾರೇ ಹಿ ಆಸಯಂ ಪವಿಟ್ಠಮತ್ತೇ ತಸ್ಸ ಆಗನ್ತುಕತಾಯ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸಿಯಾ ಸರೀರಸ್ಸ ಕೋಚಿ ಪರಿಸ್ಸಮೋ, ತಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅವೂಪಸನ್ತೇ ಸರೀರಖೇದೇನ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗತಂ ನ ಲಭೇಯ್ಯಾತಿ। ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬತೋ ಉಗ್ಗಹೋ, ಸಬ್ಬೋಪಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನವಿಧಿ, ನ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಉಗ್ಗಹಮತ್ತಂ। ಆಚರಿಯತೋ ಉಗ್ಗಹೋ **ಆಚರಿಯುಗ್ಗಹೋ,** ತತೋ। **ಏಕಪದಮ್ಪೀತಿ** ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸಮ್ಪಿ।

ಅನುಬನ್ಧನಾತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಅನುಗಮನವಸೇನ ಸತಿಯಾ ನಿರನ್ತರಂ ಅನುಪವತ್ತನಾ। **ಫುಸನಾತಿ** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಗಣೇನ್ತಸ್ಸ ಗಣನಂ ಪಟಿಸಂಹರಿತ್ವಾ ತೇ ಸತಿಯಾ ಅನುಬನ್ಧನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾ ಅಪ್ಪನಾ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ನಾಸಿಕಗ್ಗಾದಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ನೇಸಂ ಫುಸನಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಗಣನಾದಿವಸೇನ ವಿಯ ಫುಸನಾದಿವಸೇನ ವಿಸುಂ ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಗಣನಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಧ ಫುಸನಾಗಹಣನ್ತಿ ದೀಪೇನ್ತೋ **"ಫುಸನಾತಿ ಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನ"**ನ್ತಿ ಆಹ। **ಠಪನಾತಿ** ಸಮಾಧಾನಂ। ತಞ್ಹಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಧಾನಂ ಠಪನಂ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಸಮಾಧಿ "ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಠಿತಿ ಸಣ್ಠಿತೀ"ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ। ಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಾ ಪನ ಅಪ್ಪನಾತಿ ಆಹ **"ಠಪನಾತಿ ಅಪ್ಪನಾ"**ತಿ। ಅನಿಚ್ಚತಾದೀನಂ ಸಂಲಕ್ಖಣತೋ **ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ।** ಪವತ್ತತೋ ನಿಮಿತ್ತತೋ ಚ ವಿನಿವಟ್ಟನತೋ **ವಿನಿವಟ್ಟನಾ ಮಗ್ಗೋ।** ಸಕಲಸಂಕಿಲೇಸಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಭಾವತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಸುದ್ಧೀತಿ **ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಫಲಂ। ತೇಸನ್ತಿ** ವಿವಟ್ಟನಾಪಾರಿಸುದ್ಧೀನಂ। **ಪಟಿಪಸ್ಸನಾತಿ** ಪತಿ ಪತಿ ದಸ್ಸನಂ ಪೇಕ್ಖನಂ। ತೇನಾಹ **"ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ"**ತಿ।

ಖಣ್ಡನ್ತಿ ಏಕಂ ತೀಣಿ ಪಞ್ಚಾತಿ ಏವಂ ಗಣನಾಯ ಖಣ್ಡನಂ। **ಓಕಾಸೇತಿ** ಗಣನಾವಿಧಿಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ, ಗಣನಾನಿಸ್ಸಿತೋವ ನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನನಿಸ್ಸಿತೋ। **ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಂ ನು ಖೋತಿ** ಇದಂ ಚಿರತರಂ ಗಣನಾಯ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸೋ ಹಿ ತಥಾ ಲದ್ಧಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಮತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಏವಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ। **ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಯೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ಇದಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಯಸ್ಸ ಏಕೋವ ಪಠಮಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಉಭೋಪಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ತೇನ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣೇತಬ್ಬಂ । **ಯೋ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಚ ದ್ವೀಸು ನಾಸಾಪುಟವಾತೇಸು ಯೋ ಪಾಕಟತರೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಸೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೋ ದೀಪಿತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಪವತ್ತಮಾನಂ ಪವತ್ತಮಾನನ್ತಿ** ಆಮೇಡಿತವಚನೇನ ನಿರನ್ತರಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏವನ್ತಿ** ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಉಪಲಕ್ಖೇತ್ವಾವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಠಮಂ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಉಪಟ್ಠಿತೇಪಿ ಉಪಲಕ್ಖೇತ್ವಾವ ಗಣೇನ್ತಸ್ಸ ಕಮೇನ ಉಭೋಪಿ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಆಹ - **"ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತೀ"**ತಿ। ತೇನ "ಉಪಲಕ್ಖೇತ್ವಾವ ಗಣೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ "ತಸ್ಸೇವಂ ಗಣಯತೋ...ಪೇ॰... ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಇದಂ ಕಾರಣವಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಗಣನಾವಸೇನ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವತೋ ವಿಭೂತಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಪಲಿಘಾಯ ಪರಿವತ್ತನಕಂ ಯತ್ಥ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಸೋ **ಪಲಿಘತ್ಥಮ್ಭೋ। ತಿಯಾಮರತ್ತಿನ್ತಿ** ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಪುರಿಮನಯೇನಾತಿ** ಸೀಘಗಣನಾಯ, ಗೋಪಾಲಕಗಣನಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕೋ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚಾತಿ** ಗಣನಾವಿಧಿದಸ್ಸನಂ। ತಸ್ಮಾ **ಅಟ್ಠಾತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಏಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯೇವ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅಟ್ಠಾದೀನಿ ಪಾಪೇತಬ್ಬಾನಿ। **"ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಣೇತಬ್ಬಮೇವಾ"**ತಿ ವತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ನಿದಸ್ಸನಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ **"ಗಣನಾಪಟಿಬದ್ಧೇ ಹೀ"**ತಿಆದಿನಾ। ತತ್ಥ ಅರೀಯತಿ ತೇನ ನಾವಾತಿ ಅರಿತ್ತಂ, ಪಾಜನದಣ್ಡೋ। ಅರಿತ್ತೇನ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನಂ **ಅರಿತ್ತುಪತ್ಥಮ್ಭನಂ,** ತಸ್ಸ **ವಸೇನ।**

ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಿ ನಾಮ ಠಪನಾಯಮೇವಾತಿ ಆಹ **"ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಂ ವಿಯಾ"**ತಿ। ಅನ್ತೋ ಪವಿಸನ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ ಅನ್ತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪವೇಸೇತಿ ನಾಮ। ಬಹಿ ಚಿತ್ತನೀಹರಣೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ವಾತಬ್ಭಾಹತನ್ತಿ** ಅಬ್ಭನ್ತರಗತವಾತಂ ಬಹುಲಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ ವಾತೇನ ತಂ ಠಾನಂ ಅಬ್ಭಾಹತಂ ವಿಯ ಮೇದೇನ ಪೂರಿತಂ ವಿಯ ಚ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। **ನೀಹರತೋತಿ** ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ನೀಹರತೋ। ತಥಾ ಪನ ನೀಹರತೋ ವಾತಸ್ಸ ಗತಿಸಮನ್ನೇಸನಮುಖೇನ ನಾನಾರಮ್ಮಣೇಸು ಚಿತ್ತಂ ವಿಧಾವತೀತಿ ಆಹ **"ಪುಥುತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿಪತೀ"**ತಿ।

ಏತನ್ತಿ ಏತಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಜಾತಂ। **ಅನುಗಮನನ್ತಿ** ಪವತ್ತಪವತ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ಸತಿಯಾ ಅನು ಅನು ಪವತ್ತನಂ ಅನುಗಚ್ಛನಂ। ತೇನೇವಾಹ - **"ತಞ್ಚ ಖೋ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಾನುಗಮನವಸೇನಾ"**ತಿ। **ನಾಭಿ ಆದಿ** ತತ್ಥ ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ। ಪಠಮುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಹಿ ಇಧ ಆದಿಚಿನ್ತಾ, ನ ಉಪ್ಪತ್ತಿಮತ್ತವಸೇನ। ತಥಾ ಹಿ ತೇ ನಾಭಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ನಾಸಿಕಗ್ಗಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ। ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ ಧಮ್ಮಾನಂ ಗಮನಾಭಾವತೋ। ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ಪನ ದೇಸನ್ತರುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಗತಿಸಮಞ್ಞಾ। **ಹದಯಂ ಮಜ್ಝನ್ತಿ** ಹದಯಸಮೀಪಂ ತಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೋ ಮಜ್ಝಂ। **ನಾಸಿಕಗ್ಗಂ ಪರಿಯೋಸಾನನ್ತಿ** ನಾಸಿಕಟ್ಠಾನಂ ತಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸಮಞ್ಞಾಯ ತದವಧಿಭಾವತೋ। ತಥಾ ಹೇತೇ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ವುತ್ತಾ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಂ ಸಮ್ಭವೋ ಅತ್ಥಿ। ತೇನಾಹ **"ಅಬ್ಭನ್ತರಪವಿಸನವಾತಸ್ಸ ನಾಸಿಕಗ್ಗಂ ಆದೀ"**ತಿ। ಪವಿಸನನಿಕ್ಖಮನಪರಿಯಾಯೋ ಪನ ತಂಸದಿಸವಸೇನೇವ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ವಿಕ್ಖೇಪಗತನ್ತಿ** ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಉಪಗತಂ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅಸಮಾಹಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾರದ್ಧಾಯಾತಿ** ಸದರಥಭಾವಾಯ। **ಇಞ್ಜನಾಯಾತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮನಸಿಕಾರಸ್ಸ ಚಲನಾಯ। **ವಿಕ್ಖೇಪಗತೇನ ಚಿತ್ತೇನಾತಿ** ಹೇತುಮ್ಹಿ ಕರಣವಚನಂ, ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಲಕ್ಖಣೇ ವಾ। **ಸಾರದ್ಧಾತಿ** ಸದರಥಾ। **ಇಞ್ಜಿತಾತಿ** ಇಞ್ಜನಕಾ ಚಲನಕಾ, ತಥಾ **ಫನ್ದಿತಾ।**

ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನವಸೇನಾತಿಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಾನುಗಮನವಸೇನ ನ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। "ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೇನ ಫುಸನಾವಸೇನ ಠಪನಾವಸೇನ ಚ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಯೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವುತ್ತಂ, ತಂ ವಿವರಿತುಂ **"ಗಣನಾನುಬನ್ಧನಾವಸೇನ ವಿಯಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿಸುಂ ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ** ಗಣನಾಯ ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಚ ವಿನಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಕೇವಲಂ ಫುಸನಾವಸೇನ ಠಪನಾವಸೇನ ಚ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥಿ। ನನು ಫುಸನಾಯ ವಿನಾ ಠಪನಾಯ ವಿಯ ಫುಸನಾಯ ವಿನಾ ಗಣನಾಯಪಿ ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥಿಯೇವಾತಿ? ಯದಿಪಿ ನತ್ಥಿ, ಗಣನಾ ಪನ ಯಥಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮನಸಿಕಾರಸ್ಸ ಮೂಲಭಾವತೋ ಪಧಾನಭಾವೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ಏವಂ ಅನುಬನ್ಧನಾ ಠಪನಾಯ ತಾಯ ವಿನಾ ಠಪನಾಯ

ಅಸಮ್ಭವತೋ। ತಸ್ಮಾ ಸತಿಪಿ ಫುಸನಾಯ ನಾನನ್ತರಿಕಭಾವೇ ಗಣನಾನುಬನ್ಧನಾ ಏವ ಮೂಲಭಾವತೋ ಪಧಾನಭಾವೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತರಾಸಂ ತದಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಗಣನಾನುಬನ್ಧನಾವಸೇನ ವಿಯ ಹಿ ಫುಸನಾಠಪನಾವಸೇನ ವಿಸುಂ ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥೀ"**ತಿ। ಯದಿ ಏವಂ ತಾ ಕಸ್ಮಾ ಉದ್ದೇಸೇ ವಿಸುಂ ಗಹಿತಾತಿ ಆಹ **"ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇಯೇವಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಗಣೇನ್ತೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಗಣನಾಯ ಫುಸನಾ ಅಙ್ಗನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ - **"ಗಣನಾಯ ಚ ಫುಸನಾಯ ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತೀ"**ತಿ। **ತತ್ಥೇವಾ**ತಿ ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇಯೇವ। **ತೇ**ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ। **ಸತಿಯಾ ಅನುಬನ್ಧನ್ತೋ**ತಿ ಗಣನಾವಿಧಿಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ಸತಿಯಾ ನಿಬನ್ಧನ್ತೋ, ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೇಯೇವ ತೇ ನಿರನ್ತರಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪನಾವಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತೋ**ತಿ ಯಥಾ ಅಪ್ಪನಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಯಥಾಉಪಟ್ಠಿತೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಸಮಾದಹನ್ತೋ। **ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಚಾ**ತಿಆದೀಸು ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಚ ಫುಸನಾಯ ಚ ಠಪನಾಯ ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತೀತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಯೋಜನಾ। **ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ**ತಿ ಯ್ವಾಯಂ "ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಗಣೇನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಗಣನಂ ಪಟಿಸಂಹರಿತ್ವಾ ತೇ ಸತಿಯಾ ಅನುಬನ್ಧನ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಅಯಮತ್ಥೋ। ಯಾ ಅಚ್ಚನ್ತಾಯ ನ ಮಿನೋತಿ ನ ವಿನಿಚ್ಛಿನತಿ, ಸಾ ಮಾನಸ್ಸ ಸಮೀಪೇತಿ ಉಪಮಾ ಯಥಾ ಗೋಣೋ ವಿಯ ಗವಯೋತಿ।

ಪಙ್ಗುಳೋತಿ ಪೀಠಸಪ್ಪೀ। **ದೋಲಾ**ತಿ ಪೇಙ್ಖೋಲೋ। **ಕೀಳತ**ನ್ತಿ ಕೀಳನ್ತಾನಂ। **ಮಾತಾಪುತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಾಯ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಚ। **ಉಭೋ ಕೋಟಿಯೋ**ತಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಮಕೋಟಿಂ, ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಕೋಟಿನ್ತಿ ದ್ವೇಪಿ ಕೋಟಿಯೋ। **ಮಜ್ಝಞ್ಚಾ**ತಿ ದೋಲಾಫಲಕಸ್ಸೇವ ಮಜ್ಝಂ। ಉಪನಿಬನ್ಧನತ್ಥಮ್ಭೋ ವಿಯಾತಿ **ಉಪನಿಬನ್ಧನತ್ಥಮ್ಭೋ,** ನಾಸಿಕಗ್ಗಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ, ತಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ। ಕಥಂ ಠತ್ವಾ ? ಸತಿಯಾ ವಸೇನ। ಸತಿಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಸೂಪಟ್ಠಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಯೋಗಾವಚರೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ ಅವಯವಧಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಯಸ್ಸ ಅಪದಿಸಿತಬ್ಬತೋ । **ನಿಮಿತ್ತೇ**ತಿ ನಾಸಿಕಗ್ಗಾದಿನಿಮಿತ್ತೇ। **ಸತಿಯಾ ನಿಸಿನ್ನೋ**ತಿ ಸತಿವಸೇನ ನಿಸೀದನ್ತೋ। "ಸತಿಞ್ಹಿ ತತ್ಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ಠಾನೇ ವಿಯ ವತ್ತಬ್ಬಂ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ। **ತೇ**ತಿ ನಗರಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಬಹಿ ಚ ಗತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ತೇಸಂ ಸಙ್ಗಹಾ ಚ ಹತ್ಥಗತಾ। **ಆದಿತೋ ಪಭುತೀ**ತಿ ಉಪಮೇಯ್ಯತ್ಥದಸ್ಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ।

ಗಾಥಾಯಂ **ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಉಪನಿಬನ್ಧನನಿಮಿತ್ತಂ। **ಅನಾರಮ್ಮಣಮೇಕಚಿತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನ ಆರಮ್ಮಣಂ, ಆರಮ್ಮಣಂ ನ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಜಾನತೋ ಚ ತಯೋ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಪಸ್ಸಾಸೋತಿ ಇಮೇ ನಿಮಿತ್ತಾದಯೋ ತಯೋ ಧಮ್ಮೇ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ಅವಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ। **ಚ**-ಸದ್ದೋ ಬ್ಯತಿರೇಕೇ। **ಭಾವನಾ**ತಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಭಾವನಾ। **ನುಪಲಬ್ಭತೀ**ತಿ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ ನ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಅಯಂ ಚೋದನಾಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥೋ। ದುತಿಯಾ ಪನ ಪರಿಹಾರಗಾಥಾ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾವ।

ಕಥನ್ತಿ ತಾಸಂ ಚೋದನಾಪರಿಹಾರಗಾಥಾನಂ ಅತ್ಥಂ ವಿವರಿತುಂ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾ। **ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ**ತಿಆದೀಸು ಪದಯೋಜನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಯಮತ್ಥನಿದ್ದೇಸೋ - ಇಮೇ ನಿಮಿತ್ತಾದಯೋ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಏಕಚಿತ್ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಅಸತಿಪಿ ಆರಮ್ಮಣಭಾವೇ ನ ಚಿಮೇ ನ ಚ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಅವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕಥಞ್ಚ ನ ಹೋನ್ತಿ ಅವಿದಿತಾ, ತೇಸಞ್ಹಿ ಅವಿದಿತತ್ತೇ ಚಿತ್ತಞ್ಚ ಕಥಂ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಧಾನಞ್ಚ ಭಾವನಾಯ ನಿಪ್ಫಾದಕಂ ವೀರಿಯಞ್ಚ ಕಥಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೀವರಣಾನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಕಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಮಾಧಾನಾವಹಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸಙ್ಖಾತಂ ಪಯೋಗಞ್ಚ ಯೋಗೀ ಕಥಂ ಸಾಧೇತಿ, ಉಪರೂಪರಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಞ್ಚ ವಿಸೇಸಂ ಕಥಮಧಿಗಚ್ಛತೀತಿ।

ಇದಾನಿ ತಮತ್ಥಂ ಕಕಚೋಪಮಾಯ ಸಾಧೇತುಂ **"ಸೇಯ್ಯಥಾಪೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಭೂಮಿಭಾಗಸ್ಸ ವಿಸಮತಾಯ ಚಞ್ಚಲೇ ರುಕ್ಖೇ ಛೇದನಕಿರಿಯಾ ನ ಸುಕರಾ ಸಿಯಾ, ತಥಾ ಚ ಸತಿ ಕಕಚದನ್ತಗತಿ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ ಆಹ - **"ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ"**ತಿ। **ಕಕಚೇನಾ**ತಿ ಖುದ್ದಕೇನ ಖರಪತ್ತೇನ। ತೇನಾಹ **"ಪುರಿಸೋ"**ತಿ। **ಫುಟ್ಠಕಕಚದನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಕಕಚದನ್ತಾನಂ ವಸೇನ। ತೇನ ಕಕಚದನ್ತೇಹಿ ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸತಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ - **"ನ ಆಗತೇ ವಾ ಗತೇ ವಾ ಕಕಚದನ್ತೇ ಮನಸಿ ಕರೋತೀ"**ತಿ।

ಕಕಚಸ್ಸ ಆಕಡ್ಢನಕಾಲೇ ಪುರಿಸಾಭಿಮುಖಂ ಪವತ್ತಾ ಆಗತಾ, ಪೇಲ್ಲನಕಾಲೇ ತತೋ ವಿಗತಾ ಗತಾತಿ ವುತ್ತಾ, ನ ಚ ಆಗತಾ ವಾ ಗತಾ ವಾ ಕಕಚದನ್ತಾ ಅವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸತಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನಂ ಅಫುಸಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾನಞ್ಚ ಕಕಚದನ್ತಾನಂ ಅಭಾವತೋ। **ಪಧಾನ**ನ್ತಿ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಛೇದನವೀರಿಯಂ। **ಪಯೋಗ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ಛೇದನಕಿರಿಯಂ। ಉಪಮಾಯಂ "ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಪದಂ ಪಾಳಿಯಂ ನತ್ಥಿ, ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪನ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೨೭) ಉಪಮಾಯಮ್ಪಿ "ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಪದಂ ಯೋಜೇತ್ವಾವ ವುತ್ತಂ। ತಂಸಂವಣ್ಣನಾಯಞ್ಚ "ವಿಸೇಸನ್ತಿ ಅನೇಕಭಾವಾಪಾದನಂ, ತೇನ ಚ ಸಾಧೇತಬ್ಬಂ ಪಯೋಜನವಿಸೇಸ"ನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ।

ಯಥಾ ರುಕ್ಖೋತಿಆದಿ ಉಪಮಾಸಂಸನ್ದನಂ। ಉಪನಿಬನ್ಧತಿ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಏತಾಯಾತಿ ಸತಿ ಉಪನಿಬನ್ಧನಾ ನಾಮ, ತಸ್ಸಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ **ಉಪನಿಬನ್ಧನಾನಿಮಿತ್ತಂ,** ನಾಸಿಕಗ್ಗಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ। **ಏವಮೇವ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಕಚೇನ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಆಗತಗತೇ ಕಕಚದನ್ತೇ ಅಮನಸಿಕರೋನ್ತೋಪಿ ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಸತಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಪನೇನ ಆಗತಗತೇ ಕಕಚದನ್ತೇ ಜಾನಾತಿ, ಸುತ್ತಪದಞ್ಚ ಅವಿರಜ್ಝನ್ತೋ ಅತ್ಥಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧೇತಿ, ಏವಮೇವಂ। **ನಾಸಿಕಗ್ಗೇ ಮುಖನಿಮಿತ್ತೇ**ತಿ ದೀಘನಾಸಿಕೋ ನಾಸಿಕಗ್ಗೇ, ಇತರೋ ಮುಖಂ ಅಸನಂ ನಿಮೀಯತಿ ಛಾದೀಯತಿ ಏತೇನಾತಿ ಮುಖನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇ ಉತ್ತರೋಟ್ಠೇ।

ಇದಂ ಪಧಾನನ್ತಿ ಯೇನ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇನ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಯೋಗಿನೋ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಭಾವನಾಕಮ್ಮಕ್ಖಮಂ ಭಾವನಾಕಮ್ಮಯೋಗ್ಗಂ ಹೋತಿ, ಇದಂ ವೀರಿಯಂ ಪಧಾನನ್ತಿ ಫಲೇನ ಹೇತುಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀಯನ್ತೀ**ತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಭೂತಾನಿ ನೀವರಣಾನಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಸೇನ ಪಹೀಯನ್ತಿ। **ವಿತಕ್ಕಾ ವೂಪಸಮ್ಮನ್ತೀ**ತಿ ತತೋ ಏವ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕಾ ಉಪಸಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನೇನ ವಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾಧಿಗಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವಿತಕ್ಕವೂಪಸಮಾಪದೇಸೇನ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾದೀನಮಧಿಗಮಮಾಹ। **ಅಯಂ ಪಯೋಗೋ**ತಿ ಅಯಂ ಝಾನಾಧಿಗಮಸ್ಸ ಹೇತುಭೂತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗೋ ಪಯೋಗೋ। **ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತೀ**ತಿ ದಸಪಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ಪಹೀಯನ್ತಿ। **ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ತಥಾ ಸತ್ತಪಿ ಅನುಸಯಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಧಮ್ಮತಾಪಾದನೇನ ಭಙ್ಗಮತ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನವಸೇಸತೋ ವಿಗತನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಂ ನಾಮ ಅನುಸಯನಿರೋಧೇನೇವ ಹೋತಿ, ಪಹೀನೇಸು ಚ ಸಂಯೋಜನೇಸು ಅನುಸಯಾನಂ ಲೇಸೋಪಿ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಚ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ**ತಿ ಇಮಂ ಸಮಾಧಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಲಬ್ಭಮಾನೋ ಅಯಂ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾದಿಕೋ ಇಮಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ವಿಸೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಸ್ಸಾತಿ ಯೇನ। **ಅನುಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ। **ಪರಿಚಿತಾ**ತಿ ಪರಿಚಿಣ್ಣಾ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ಭಗವತಾ ದೇಸಿತಾ, ತಥಾ ಯೇನ ದೀಘರಸ್ಸಪಜಾನನಾದಿವಿಧಿನಾ ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಟ್ಠು ಭಾವಿತಾ, ತತೋ ಏವ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಸೋಳಸನ್ನಂ ವತ್ಥೂನಂ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಪುಣ್ಣಾ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಂ ಅತ್ತನೋ ಖನ್ಧಾದಿಲೋಕಂ ಪಞ್ಞೋಭಾಸೇನ ಪಭಾಸೇತಿ। ಯಥಾ ಕಿಂ? ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ ಅಬ್ಭಾದಿಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿಮುತ್ತೋ ಚನ್ದಿಮಾ ತಾರಕರಾಜಾ ವಿಯಾತಿ। "ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ"ತಿ ಹಿ ಪದಸ್ಸ ನಿದ್ದೇಸೇ ಮಹಿಕಾದೀನಮ್ಪಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏತ್ಥ ಆದಿ-ಸದ್ದಲೋಪೋ ಕತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಇಧಾತಿ ಕಕಚೂಪಮಾಯ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಯೋಗಿನೋ। **ಇಧಾ**ತಿ ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಪಮಾಭೂತಸ್ಸ ಕಕಚಸ್ಸ। ಆಗತಗತವಸೇನ ಯಥಾ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ಏವಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಆಗತಗತವಸೇನ ಅಮನಸಿಕಾರಮತ್ತಮೇವ ಆನಯನಪ್ಪಯೋಜನಂ। **ನ ಚಿರೇನೇವಾ**ತಿ ಇದಂ ಕತಾಧಿಕಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತಂ। **ಅವಸೇಸಜ್ಝಾನಙ್ಗಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ**ತಿ ವಿತಕ್ಕಾದಿಅವಸೇಸಜ್ಝಾನಙ್ಗಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾತಿ ವದನ್ತಿ, ವಿಚಾರಾದೀತಿ ಪನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ಅಪ್ಪನಾಭಾವತೋ। ಸೋ ಹಿ ಪಾಳಿಯಂ "ಅಪ್ಪನಾ ಬ್ಯಪ್ಪನಾ"ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ, ತಂಸಮ್ಪಯೋಗತೋ ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಝಾನಂ ಅಪ್ಪನಾತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾವೋಹಾರೋ, ಝಾನಙ್ಗೇಸು ಚ ಸಮಾಧಿ ಪಧಾನಂ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅಪ್ಪನಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅವಸೇಸಜ್ಝಾನಙ್ಗಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ ಅಪ್ಪನಾಸಙ್ಖಾತಾ ಠಪನಾ ಚ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ"**ತಿ ಆಹ। **ಕಸ್ಸಚಿ ಪನ ಗಣನಾವಸೇನೇವ ಮನಸಿಕಾರಕಾಲತೋ ಪಭುತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **"ಅನುಕ್ಕಮತೋ...ಪೇ॰... ಪತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತೀ"**ತಿ ಏತ್ತಕೋವ ಗನ್ಥೋ ಪರಿಹೀನೋ, ಪುರಾಣಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನ ಕತ್ಥಚಿ ಸೋ ಗನ್ಥೋ ಲಿಖಿತೋಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಸಾರದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। **ಓನಮತಿ** ವತ್ಥಿಕಾದಿಪಲಮ್ಬನೇನ। **ವಿಕೂಜತೀತಿ** ಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ। **ವಲಿಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ**। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಲಿನಂ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಸಾರದ್ಧಕಾಯೋ ಗರುಕೋ ಹೋತೀತಿ। ಕಾಯದರಥವೂಪಸಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಿಜ್ಝಮಾನೋ ಓಳಾರಿಕಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿರೋಧೋ ಬ್ಯತಿರೇಕಮುಖೇನ ತಸ್ಸ ಸಾಧನಂ ವಿಯ ವುತ್ತೋ। **ಓಳಾರಿಕಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿರೋಧವಸೇನಾತಿ** ಅನ್ವಯವಸೇನ ತದತ್ಥಸ್ಸ ಸಾಧನಂ। **ಕಾಯದರಥೇ ವೂಪಸನ್ತೇ**ತಿ ಚಿತ್ತಜರೂಪಾನಂ ಲಹುಮುದುಕಮ್ಮಞ್ಞಭಾವೇನ ಯೋ ಸೇಸತಿಸನ್ತತಿರೂಪಾನಮ್ಪಿ ಲಹುಆದಿಭಾವೋ, ಸೋ ಇಧ ಕಾಯಸ್ಸ ಲಹುಭಾವೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಸ್ವಾಯಂ ಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಲಹುಆದಿಭಾವೇನ ವಿನಾ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ **“ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಲಹುಕಂ ಹೋತೀ”**ತಿ।

ಓಳಾರಿಕೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ನಿರುದ್ಧೇತಿಆದಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮ್ಪಿ ವಿಚೇತಬ್ಬಾಕಾರಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ವಿಚಯನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆನೀತಂ।

ಉಪರೂಪರಿ ವಿಭೂತಾನೀತಿ ಭಾವನಾಬಲೇನ ಉದ್ಧಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾಕಟಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। **ದೇಸತೋ**ತಿ ಪಕತಿಯಾ ಫುಸನದೇಸತೋ, ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ತನೋ ಫುಸನವಸೇನ ಉಪಧಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ।

“ಕತ್ಥ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಠಾನವಸೇನ **“ಕಸ್ಸ ನತ್ಥೀ”**ತಿ ಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ಚ ವೀಮಂಸಿಯಮಾನಮತ್ಥಂ ಏಕಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ ವಿಭಾವೇತುಂ **“ಅನ್ತೋಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯ”**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ “ಯಥಾ ಉದಕೇ ನಿಮುಗ್ಗಸ್ಸ ನಿರುದ್ಧೋಕಾಸತಾಯ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ನ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಏವಂ ಅನ್ತೋಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ। ಯಥಾ ಮತಾನಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪಕಚಿತ್ತಾಭಾವತೋ, ಏವಂ ಅಸಞ್ಞೀಭೂತಾನಂ ಮುಚ್ಛಾಪರೇತಾನಂ ಅಸಞ್ಞೀಸು ವಾ ಜಾತಾನಂ, ತಥಾ ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನಾನ”ನ್ತಿ **ಆಚರಿಯಧಮ್ಮಪಾಲತ್ಥೇರೇನ** ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಪನ “ಮುಚ್ಛಾಪರೇತಾನಂ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ದುಬ್ಬಲಭಾವತೋ”ತಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪನ್ನಾನಂ ಧಮ್ಮತಾವಸೇನೇವ ನೇಸಂ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜನಂ, ತಥಾ ರೂಪಾರೂಪಭವಸಮಙ್ಗೀನಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಅನುಪುಬ್ಬತೋ ಸುಖುಮಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ, ರೂಪಭವೇ ರೂಪಾನಂ ಭವಙ್ಗಸ್ಸ ಚ ಸುಖುಮಭಾವತೋ ರೂಪಭವಸಮಙ್ಗೀನಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಕಾರಣಂ ವದನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿಯೇವ ತೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪಾರಿಸೇಸತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಯಥಾವುತ್ತಸತ್ತಟ್ಠಾನವಿನಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜನಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ। **ಪಕತಿಫುಟ್ಠವಸೇನಾತಿ** ಪಕತಿಯಾ ಫುಸನಟ್ಠಾನವಸೇನ। **ನಿಮಿತ್ತಂ ಠಪೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಸತಿಯಾ ತತ್ಥ ಸುಖಪ್ಪವತ್ತನತ್ಥಂ ಥಿರತರಂ ಸಞ್ಞಾಣಂ ಪವತ್ತೇತಬ್ಬಂ। ಥಿರಸಞ್ಞಾಪದಟ್ಠಾನಾ ಹಿ ಸತಿ। **ಇಮಮೇವಾತಿ** ಇಮಂ ಏವ ಅನುಪಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ಕಣ್ಣಕುಟ್ಠಾಪನಞಾಯೇನ ಉಪಟ್ಠಾಪನವಿಧಿಮೇವ। **ಅತ್ಥವಸ**ನ್ತಿ ಹೇತುಂ। ಅತ್ಥೋ ಹಿ ಫಲಂ। ಸೋ ಯಸ್ಸ ವಸೇನ ಪವತ್ತತಿ, ಸೋ ಅತ್ಥವಸೋತಿ। **ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸಾತಿ** ವಿನಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ। **ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸಾತಿ** ಸಮ್ಪಜಞ್ಞವಿರಹಿತಸ್ಸ, ಭಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅನುಪಟ್ಠಹನ್ತೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ “ಇಮೇ ತೇ”ತಿ ಉಪಧಾರೇತುಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಜಾನಿತುಞ್ಚ ಸಮತ್ಥಾಹಿ ಸತಿಪಞ್ಞಾಹಿ ವಿರಹಿತಸ್ಸಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಇತೋ ಅಞ್ಞಂ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ। **ಗರುಕ**ನ್ತಿ ಭಾರಿಯಂ। ಸಾ ಚಸ್ಸ ಗರುಕತಾ ಭಾವನಾಯ ಸುದುಕ್ಕರಭಾವೇನಾತಿ ಆಹ **“ಗರುಕಭಾವನ”**ನ್ತಿ।

ಉಪರೂಪರಿ ಸನ್ತಸುಖುಮಭಾವಾಪತ್ತಿತೋ “ಬಲವತೀ ಸುವಿಸದಾ ಸೂರಾ ಚ ಸತಿ ಪಞ್ಞಾ ಚ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಸುಖುಮಸ್ಸ ನಾಮ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಸಾಧನೇನಪಿ ಸುಖುಮೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಯಥಾ ಹೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಾನಿ ಅನುಪಟ್ಠಹನ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಪರಿಯೇಸನುಪಾಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ತಾಹಿ ಚ ಪನಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅನುಪದ**ನ್ತಿ ಪದಾನುಪದಂ। **ಚರಿತ್ವಾತಿ** ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇತಿ** ಉಪನಿಬನ್ಧನನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಿತೇ ಠಾನೇ। **ಯೋಜೇತ್ವಾತಿ** ಮನಸಿಕಾರೇನ ಯೋಜೇತ್ವಾ। **“ಸತಿರಸ್ಮಿಯಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ”**ತಿ ವಾ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಮಾಹ **“ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ”**ತಿ। ನ ಹಿ ಉಪಮೇಯ್ಯೇ ಬನ್ಧನಯೋಜನಟ್ಠಾನಾನಿ ವಿಸುಂ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। **ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಉಗ್ಗಹನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ। ಉಭಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಇಧ ಏಕಜ್ಝಂ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ತೂಲಪಿಚುಆದಿ ಉಪಮತ್ತಯಂ ಉಗ್ಗಹೇ ಯುಜ್ಜತಿ, ಸೇಸಂ ಉಭಯತ್ಥ। **ಏಕಚ್ಚೇತಿ** ಏಕೇ ಆಚರಿಯಾ।

ತಾರಕರೂಪಂ ವಿಯಾತಿ ತಾರಕಾಯ ಪಭಾರೂಪಂ ವಿಯ। **ಮಣಿಗುಳಿಕಾದಿ**ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಗೇ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಕಥಂ ಪನೇತಂ ಏಕಂಯೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನೇಕಾಕಾರತೋ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ಆಹ **“ತಞ್ಚ ಪನೇತ”**ನ್ತಿಆದಿ। **ಸುತ್ತನ್ತ**ನ್ತಿ ಏಕಂ ಸುತ್ತಂ। ಪಗುಣಪ್ಪವತ್ತಿಭಾವೇನ ಅವಿಚ್ಛೇದಂ ಮಹಾವಿಸಯತಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **“ಮಹತೀ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾ ನದೀ ವಿಯಾ”**ತಿ। ತತ್ಥ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ತಭದ್ದಕಂ ಸುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಭಾಗಮನೋಹರಾ ಸಬ್ಬಪಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ವನಘಟಾ ವಿಯಾತಿ ಆಹ **“ಏಕಾ ವನರಾಜಿ ವಿಯಾ”**ತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ “ವನಪ್ಪಗುಮ್ಬೇ ಯಥ ಫುಸ್ಸಿತಗ್ಗೇ”ತಿ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೬.೧೩; ಸು॰ ನಿ॰ ೨೩೬) ನಾನಾನುಸನ್ಧಿಯಂ ನಾನಾಪೇಯ್ಯಾಲಂ ವಿವಿಧನಯನಿಪುಣಂ ಬಹುವಿಧಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮುಖಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸಮುಪಪಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ - **“ಸೀತಚ್ಛಾಯೋ...ಪೇ॰... ರುಕ್ಖೋ ವಿಯಾ”**ತಿ। **ಸಞ್ಞಾನಾನತಾಯಾತಿ** ನಿಮಿತ್ತುಪಟ್ಠಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪವತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ನಾನಾವಿಧಭಾವತೋ। **ಸಞ್ಞಜ**ನ್ತಿ ಭಾವನಾಸಞ್ಞಾಜನಿತಂ ಭಾವನಾಸಞ್ಞಾಯ ಸಞ್ಜಾನನಮತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಅಸಭಾವಸ್ಸ ಕುತೋಚಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ಥಿ। ತೇನಾಹ - **“ನಾನತೋ ಉಪಟ್ಠಾತೀ”**ತಿ, ಉಪಟ್ಠಾನಾಕಾರಮತ್ತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾತಿ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಪಸ್ಸಾಸೋ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। **ನತ್ಥೀತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನವಸೇನ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಭಾವೇನ ನತ್ಥಿ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। **ನ ಉಪಚಾರ**ನ್ತಿ ಉಪಚಾರಮ್ಪಿ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಪಗೇವ ಅಪ್ಪನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯಸ್ಸ ಪನಾತಿ** ವಿಜ್ಜಮಾನಪಕ್ಖೋ ವುತ್ತನಯಾನುಸಾರೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಇದಾನಿ ವುತ್ತಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಸಮತ್ಥನತ್ಥಂ ಕಕಚೂಪಮಾಯಂ ಆಗತಾ **“ನಿಮಿತ್ತ”**ನ್ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಪಚ್ಚಾನೀತಾ। **ನಿಮಿತ್ತೇತಿ** ಯಥಾವುತ್ತೇ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತೇ। **ಏವಂ ಹೋತೀತಿ** ಭಾವನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ “ಪುನಪ್ಪುನಂ ಏವಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। **ವೋಸಾನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ** “ನಿಮಿತ್ತಂ ನಾಮ ದುಕ್ಕರಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ, ತಯಿದಂ ಲದ್ಧಂ, ಹನ್ದಾಹಂ ದಾನಿ ಯದಾ ವಾ ತದಾ ವಾ ವಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ವಿಸೀದೇಯ್ಯಾತಿ** “ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಭಾವನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ಮಞ್ಞೇ ವಿಸೇಸಸ್ಸಾ”ತಿ ವಿಸಾದಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। “ಇಮಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಜರಾಮರಣತೋ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಕಥಂ ಸಙ್ಕೋಚಾಪತ್ತಿ, ಭಿಯ್ಯೋಸೋ ಮತ್ತಾಯ ಉಸ್ಸಾಹಮೇವ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ **“ನಿಮಿತ್ತಮಿದಂ...ಪೇ॰... ವತ್ತಬ್ಬೋ”**ತಿ **ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ** ಆಹು। **ಏವ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತೇಯೇವ ಭಾವನಾಚಿತ್ತಸ್ಸ ಠಪನೇನ। **ಇತೋ ಪಭುತೀತಿ** ಇತೋ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। ಪುಬ್ಬೇ ಯಂ ವುತ್ತಂ “ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಫುಸನಾಯ ಠಪನಾಯ ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತೀ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಕಥಾ), ತತ್ಥ ಅನುಬನ್ಧನಂ ಫುಸನಞ್ಚ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಠಪನಾವಸೇನೇವ ಭಾವೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ **“ಠಪನಾವಸೇನ ಭಾವನಾ ಹೋತೀ”**ತಿ।

ಪೋರಾಣೇಹಿ ವುತ್ತೋವಾಯಮತ್ಥೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ನಿಮಿತ್ತೇ”**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ನಿಮಿತ್ತೇತಿ** ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತೇ। **ಠಪಯಂ ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಭಾವನಾಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತೋ, ಠಪನಾವಸೇನ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾನಾಕಾರ**ನ್ತಿ “ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ ನಾನಾಕಾರಂ। ಆಕಾರಸಾಮಞ್ಞವಸೇನ ಹೇತಂ ಏಕವಚನಂ। **ವಿಭಾವಯ**ನ್ತಿ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇನ್ತೋ। ನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ತೇ ಆಕಾರಾ ಅಮನಸಿಕಾರತೋ ಅನ್ತರಹಿತಾ ವಿಯ ಹೋನ್ತಿ। **ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇತಿ** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಯೋ ನಾನಾಕಾರೋ, ತಂ **ವಿಭಾವಯಂ,** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಸಮ್ಭೂತೇ ವಾ ನಿಮಿತ್ತೇ। **ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಬನ್ಧತೀತಿ** ತಾಯ ಏವ ಠಪನಾಯ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ಉಪನಿಬನ್ಧತಿ, ಅಪ್ಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ “ವಿಭಾವಯನ್ತಿ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ, ವಿದಿತಂ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ”ತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗವಸೇನ ಯುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಧಿತಿಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಧೀರೋ ಯೋಗೀ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ನಾನಾಕಾರಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ನಾನಾಕಾರತೋ ತೇ ಪಜಾನನ್ತೋ ವಿದಿತೇ ಪಾಕಟೇ ಕರೋನ್ತೋ ನಾನಾಕಾರಂ ವಾ ಓಳಾರಿಕೋಳಾರಿಕೇ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ ವೂಪಸಮೇನ್ತೋ ತತ್ಥ ಯಂ ಲದ್ಧಂ ನಿಮಿತ್ತಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಬನ್ಧತಿ ಅಪ್ಪೇತೀತಿ।

ಯದಾ ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸುವಿಸದಾನಿ ತಿಕ್ಖಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ತದಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಾದೀನಂ ದೂರೀಭಾವೇನ ಸಾತಿಸಯಂ ಥಾಮಪ್ಪತ್ತೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಬಲೇಹಿ ಲದ್ಧುಪತ್ಥಮ್ಭಾನಿ ವಿತಕ್ಕಾದೀನಿ ಕಾಮಾವಚರಾನೇವ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಬಹೂನಿ ಹುತ್ವಾ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ತತೋ ಏವ ತೇಸಂ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕಭೂತಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಾದಯೋ ಸದ್ಧಿಂ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೇಹಿ ವಿದೂರೀ ಭವನ್ತಿ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ, ತಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪಚಾರಜ್ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **“ನಿಮಿತ್ತುಪಟ್ಠಾನತೋ ಪಭುತಿ ನೀವರಣಾನಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾನೇವ ಹೋನ್ತೀ”**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾವಾತಿ** ಸಮ್ಮದೇವ ನಿಸೀದಿಂಸು ಏವ, ಉಪಸನ್ತಾಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾನೇವ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾವಾತಿ** ಅವಧಾರಣೇನ ಪನ ತದತ್ಥಂ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹೀತಿ** ಝಾನಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಪಕ್ಖದೂರೀಭಾವೋ ಥಿರಭಾವಪ್ಪತ್ತಿ ಚಾತಿ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ। ಇದಾನಿ ತಾನಿ ಕಾರಣಾನಿ ಅವತ್ಥಾಮುಖೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಉಪಚಾರಭೂಮಿಯಂ ವಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಉಪಚಾರಭೂಮಿಯ**ನ್ತಿ ಉಪಚಾರಾವತ್ಥಾಯಂ। ಯದಿಪಿ ಹಿ ತದಾ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಪಟುತರಾನಿ ಮಹಗ್ಗತಭಾವಪ್ಪತ್ತಾನಿ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಪನ ಪಟಿಪಕ್ಖಧಮ್ಮಾನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನೇನ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ತೇನಾಹ **"ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನೇನಾ"**ತಿ। **ಪಟಿಲಾಭಭೂಮಿಯ**ನ್ತಿ ಝಾನಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾವತ್ಥಾಯಂ। ತದಾ ಹಿ ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಝಾನಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ತೇನಾಹ **"ಅಙ್ಗಪಾತುಭಾವೇನಾ"**ತಿ।

ಉಪಚಾರೇ ಅಙ್ಗಾನಿ ನ ಥಾಮಜಾತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಙ್ಗಾನಂ ಅಥಾಮಜಾತತ್ತಾ। ಯಥಾ ನಾಮ ದಹರೋ ಕುಮಾರಕೋ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಪಿಯಮಾನೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಭೂಮಿಯಂ ಪತತಿ, ಏವಮೇವ ಉಪಚಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಚಿತ್ತಂ ಕಾಲೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಲೇನ ಭವಙ್ಗಂ ಓತರತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಉಪಚಾರಸಮಾಧಿ ಕುಸಲವೀಥಿಯಂ ಜವಿತ್ವಾ ಭವಙ್ಗಂ ಓತರತೀ"**ತಿ। ಅಪ್ಪನಾಯಂ ಪನ ಅಙ್ಗಾನಿ ಥಾಮಜಾತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ತೇಸಂ ಥಾಮಜಾತತ್ತಾ। ಯಥಾ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಆಸನಾ ವುಟ್ಠಾಯ ದಿವಸಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಕಿಂ ಭವಙ್ಗವಾರಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿಂ ಕೇವಲಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಕುಸಲಜವನಪಟಿಪಾಟಿವಸೇನೇವ ಪವತ್ತತಿ। ತೇನಾಹ - **"ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ನ ಭವಙ್ಗಂ ಓತರತೀ"**ತಿ। **ವಣ್ಣತೋ**ತಿ ಪಿಚುಪಿಣ್ಡತಾರಕರೂಪಾದೀಸು ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಿತವಣ್ಣತೋ। **ಲಕ್ಖಣತೋ**ತಿ ಖರಭಾವಾದಿಸಭಾವತೋ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಸಭಾವತೋ ವಾ। ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ತಂ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಲದ್ಧಪರಿಹಾನೀತಿ ಲದ್ಧಉಪಚಾರಜ್ಝಾನಪರಿಹಾನಿ। ನಿಮಿತ್ತೇ ಅವಿನಸ್ಸನ್ತೇ ತದಾರಮ್ಮಣಂ ಝಾನಂ ಅಪರಿಹೀನಮೇವ ಹೋತಿ, ನಿಮಿತ್ತೇ ಪನ ಆರಕ್ಖಾಭಾವೇನ ವಿನಟ್ಠೇ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ಝಾನಮ್ಪಿ ವಿನಸ್ಸತಿ ತದಾಯತ್ತವುತ್ತಿತೋ। ತೇನಾಹ **"ಆರಕ್ಖಮ್ಹೀ"**ತಿಆದಿ।

ಇದಾನಿ **ತತ್ರಾಯಂ ರಕ್ಖಣೂಪಾಯೋ**ತಿಆದಿನಾ -

> "ಆವಾಸೋ ಗೋಚರೋ ಭಸ್ಸಂ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಭೋಜನಂ ಉತು।
> ಇರಿಯಾಪಥೋತಿ ಸತ್ತೇತೇ, ಅಸಪ್ಪಾಯೇ ವಿವಜ್ಜಯೇ॥
>
> "ಸಪ್ಪಾಯೇ ಸತ್ತ ಸೇವೇಥ, ಏವಞ್ಹಿ ಪಟಿಪಜ್ಜತೋ।
> ನ ಚಿರೇನೇವ ಕಾಲೇನ, ಹೋತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಪ್ಪನಾ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೫೯) -

ಏವಂ ವುತ್ತಂ ರಕ್ಖಣವಿಧಿಂ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವಿಭಾವೇತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ವಿತ್ಥಾರೋ - ಯಸ್ಮಿಂ **ಆವಾಸೇ** ವಸನ್ತಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಯಂ ಅಸಪ್ಪಾಯೋ। ಯತ್ಥ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚೇವ ಥಾವರಞ್ಚ ಹೋತಿ, ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಯಂ ಸಪ್ಪಾಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಬಹೂ ಆವಾಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ತೀಣಿ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ವಸಿತ್ವಾ ಯತ್ಥಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ವಸಿತಬ್ಬಂ।

ಗೋಚರಗಾಮೋ ಪನ ಯೋ ಸೇನಾಸನತೋ ಉತ್ತರೇನ ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ವಾ ನಾತಿದೂರೇ ದಿಯಡ್ಢಕೋಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಹೋತಿ ಸುಲಭಸಮ್ಪನ್ನಭಿಕ್ಖೋ, ಸೋ ಸಪ್ಪಾಯೋ, ವಿಪರೀತೋ ಅಸಪ್ಪಾಯೋ।

ಭಸ್ಸನ್ತಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಅಸಪ್ಪಾಯಂ। ತಞ್ಹಿಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ದಸಕಥಾವತ್ಥುನಿಸ್ಸಿತಂ ಸಪ್ಪಾಯಂ, ತಮ್ಪಿಮತ್ತಾಯ ಭಾಸಿತಬ್ಬಂ।

ಪುಗ್ಗಲೋಪಿ ಅತಿರಚ್ಛಾನಕಥಿಕೋ ಸೀಲಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಥಿರತರಂ ಹೋತಿ, ಏವರೂಪೋ ಸಪ್ಪಾಯೋ। ಕಾಯದಳ್ಹೀಬಹುಲೋ ಪನ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಿಕೋ ಅಸಪ್ಪಾಯೋ। ಸೋ ಹಿ ತಂ ಕದ್ದಮೋದಕಮಿವ ಅಚ್ಛಂ ಉದಕಂ ಮಲೀನಮೇವ ಕರೋತಿ, ತಾದಿಸಞ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ಕೋಟಪಬ್ಬತವಾಸೀದಹರಸ್ಸೇವ ಸಮಾಪತ್ತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಪಗೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ।

ಭೋಜನಂ ಪನ ಕಸ್ಸಚಿ ಮಧುರಂ, ಕಸ್ಸಚಿ ಅಮ್ಬಿಲಂ ಸಪ್ಪಾಯಂ ಹೋತಿ। **ಉತುಪಿ** ಕಸ್ಸಚಿ ಸೀತೋ, ಕಸ್ಸಚಿ ಉಣ್ಹೋ ಸಪ್ಪಾಯೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಭೋಜನಂ ವಾ ಉತುಂ ವಾ ಸೇವನ್ತಸ್ಸ ಫಾಸು ಹೋತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಥಿರತರಂ ಹೋತಿ। ತಂ ಭೋಜನಂ, ಸೋ ಚ ಉತು ಸಪ್ಪಾಯೋ। ಇತರಂ ಭೋಜನಂ, ಇತರೋ ಚ ಉತು ಅಸಪ್ಪಾಯೋ।

ಇರಿಯಾಪಥೇಸುಪಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಚಙ್ಕಮೋ ಸಪ್ಪಾಯೋ ಹೋತಿ, ಕಸ್ಸಚಿ ಸಯನಟ್ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾನಂ ಅಞ್ಞತರೋ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಆವಾಸಂ ವಿಯ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಥಿರತರಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಸಪ್ಪಾಯೋ, ಇತರೋ ಅಸಪ್ಪಾಯೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇತಿ ಇಮಂ ಸತ್ತವಿಧಂ ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹಿ ನಿಮಿತ್ತಾಸೇವನಬಹುಲಸ್ಸ ನ ಚಿರೇನೇವ ಕಾಲೇನ ಹೋತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಪ್ಪನಾ।

ಯಸ್ಸ ಪನ ಏವಮ್ಪಿ ಪಟಿಪಜ್ಜತೋ ನ ಹೋತಿ, ತೇನ ದಸವಿಧಂ ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಂ ಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೮೫; ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧೮; ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩.೫.೨೩೨; ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೪೧೮) **ವಿತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾ** ನಾಮ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾನಂ ವತ್ಥೂನಂ ವಿಸದಭಾವಕರಣಂ। ಯದಾ ಹಿಸ್ಸ ಕೇಸನಖಲೋಮಾನಿ ದೀಘಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸರೀರಂ ವಾ ಸೇದಮಲಗ್ಗಹಿತಂ, ತದಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ ವತ್ಥು ಅವಿಸದಂ ಹೋತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ। ಯದಾ ಪನಸ್ಸ ಚೀವರಂ ಜಿಣ್ಣಂ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ಉಕ್ಲಾಪಂ, ತದಾ ಬಾಹಿರಂ ವತ್ಥು ಅವಿಸದಂ ಹೋತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇ ಹಿ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಅವಿಸದೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕೇಸು ಞಾಣಮ್ಪಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ದೀಪಕಪಲ್ಲಿಕವಟ್ಟಿತೇಲಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನದೀಪಸಿಖಾಯ ಓಭಾಸೋ ವಿಯ। ಅಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚ ಞಾಣೇನ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸತೋ ಸಙ್ಖಾರಾಪಿ ಅವಿಭೂತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮನುಯುಞ್ಜತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರುಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ವಿಸದೇ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕೇಸು ಞಾಣಮ್ಪಿ ವಿಸದಂ ಹೋತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ದೀಪಕಪಲ್ಲಿಕವಟ್ಟಿತೇಲಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನದೀಪಸಿಖಾಯ ಓಭಾಸೋ ವಿಯ। ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚ ಞಾಣೇನ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸತೋ ಸಙ್ಖಾರಾಪಿ ವಿಭೂತಾಹೋನ್ತಿ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮನುಯುಞ್ಜತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರುಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನತಾ ನಾಮ ಸದ್ಧಾದೀನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮಭಾವಕರಣಂ। ಸಚೇ ಹಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬಲವಂ ಹೋತಿ, ಇತರಾನಿ ಮನ್ದಾನಿ, ತತೋ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಗ್ಗಹಕಿಚ್ಚಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಕಿಚ್ಚಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಸ್ಸನಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಧಮ್ಮಸಭಾವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ವಾ ಯಥಾ ವಾ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಬಲವಂ ಜಾತಂ, ತಥಾ ಅಮನಸಿಕಾರೇನ ಹಾಪೇತಬ್ಬಂ। **ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರವತ್ಥು** ಚೇತ್ಥ ನಿದಸ್ಸನಂ। ಸಚೇ ಪನ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬಲವಂ ಹೋತಿ, ಅಥ ನೇವ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಧಿಮೋಕ್ಖಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನ ಇತರಾನಿ ಇತರಕಿಚ್ಚಭೇದಂ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಾದಿಭಾವನಾಯ ಹಾಪೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ರಾಪಿ **ಸೋಣತ್ಥೇರವತ್ಥು** ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಕಸ್ಸ ಬಲವಭಾವೇ ಸತಿ ಇತರೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚೇಸು ಅಸಮತ್ಥತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ವಿಸೇಸತೋ ಪನೇತ್ಥ ಸದ್ಧಾಪಞ್ಞಾನಂ ಸಮಾಧಿವೀರಿಯಾನಞ್ಚ ಸಮತಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ। ಬಲವಸದ್ಧೋ ಹಿ ಮನ್ದಪಞ್ಞೋ ಮುಧಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಅವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಸೀದತಿ। ಬಲವಪಞ್ಞೋ ಮನ್ದಸದ್ಧೋ ಕೇರಾಟಿಕಪಕ್ಖಂ ಭಜತಿ, ಭೇಸಜ್ಜಸಮುಟ್ಠಿತೋ ವಿಯ ರೋಗೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ। ಉಭಿನ್ನಂ ಸಮತಾಯ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪಸೀದತಿ। ಬಲವಸಮಾಧಿಂ ಪನ ಮನ್ದವೀರಿಯಂ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಕೋಸಜ್ಜಪಕ್ಖತ್ತಾ ಕೋಸಜ್ಜಂ ಅಭಿಭವತಿ, ಬಲವವೀರಿಯಂ ಮನ್ದಸಮಾಧಿಂವೀರಿಯಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕ್ಖತ್ತಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಅಭಿಭವತಿ। ಸಮಾಧಿ ಪನ ವೀರಿಯೇನ ಸಂಯೋಜಿತೋ ಕೋಸಜ್ಜೇ ಪತಿತುಂ ನ ಲಭತಿ, ವೀರಿಯಂ ಸಮಾಧಿನಾ ಸಂಯೋಜಿತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚೇ ಪತಿತುಂ ನ ಲಭತಿ। ತಸ್ಮಾ ತದುಭಯಂ ಸಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಉಭಯಸಮತಾಯ ಹಿ ಅಪ್ಪನಾ ಹೋತಿ। ಅಪಿಚ ಸಮಾಧಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಬಲವತೀಪಿ ಸದ್ಧಾ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸದ್ದಹನ್ತೋ ಓಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ, ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾಸು ಪನ ಸಮಾಧಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಾ ಬಲವತೀ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಬಲವತೀ ವಟ್ಟತಿ । ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ ಲಕ್ಖಣಪ್ಪಟಿವೇಧಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಪನ ಸಮತಾಯಪಿ ಅಪ್ಪನಾ ಹೋತಿಯೇವ। ಸತಿ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಬಲವತೀ ವಟ್ಟತಿ। ಸತಿ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಸದ್ಧಾವೀರಿಯಪಞ್ಞಾನಂ ವಸೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಾತತೋ ಕೋಸಜ್ಜಪಕ್ಖೇನ ಚ ಸಮಾಧಿನಾ ಕೋಸಜ್ಜಪಾತತೋ ರಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಲೋಣಧೂಪನಂ ವಿಯ ಸಬ್ಬಬ್ಯಞ್ಜನೇಸು, ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಿಕಅಮಚ್ಚೋ ವಿಯ ಚ ಸಬ್ಬರಾಜಕಿಚ್ಚೇಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ।

ನಿಮಿತ್ತಕುಸಲತಾ ನಾಮ ಪಥವೀಕಸಿಣಾದಿಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅಕತಸ್ಸ ಕರಣಕೋಸಲ್ಲಂ, ಕತಸ್ಸ ಭಾವನಾಕೋಸಲ್ಲಂ, ಭಾವನಾಯ ಲದ್ಧಸ್ಸ ರಕ್ಖಣಕೋಸಲ್ಲಞ್ಚ, ತಂ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ।

ಕಥಂ **ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ**? ಯದಾಸ್ಸ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯತಾದೀಹಿ ಉದ್ಧತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಯೋ ತಯೋ ಅಭಾವೇತ್ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಯೋ ಭಾವೇತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೨೩೪) –

> “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತುಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ, ಸೋ ತತ್ಥ ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚ ಗೋಮಯಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚ ಕಟ್ಠಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಮುಖವಾತಞ್ಚ ದದೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಪಂಸುಕೇನ ಓಕಿರೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತುನ್ತಿ। ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉದ್ಧತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ಅಕಾಲೋ ವೀರಿಯ…ಪೇ॰… ಅಕಾಲೋ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಉದ್ಧತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ, ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ದುವೂಪಸಮಯಂ ಹೋತಿ।
>
> “ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಉದ್ಧತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ಕಾಲೋ ಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಕಾಲೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಉದ್ಧತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ, ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸುವೂಪಸಮಯಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತುಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ, ಸೋ ತತ್ಥ ಅಲ್ಲಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಾನಿ ಚ ಗೋಮಯಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಾನಿ ಚ ಕಟ್ಠಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಉದಕವಾತಞ್ಚ ದದೇಯ್ಯ, ಪಂಸುಕೇನ ಚ ಓಕಿರೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತುನ್ತಿ। ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ ಯಥಾಸಕಂ ಆಹಾರವಸೇನ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದೀನಂ ಭಾವನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ –

> “ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ, ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ , ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಥಾ ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ಅಬ್ಯಗ್ಗನಿಮಿತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ತಥಾ ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತೀ”ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೨೩೨)।

ತತ್ಥ ಯಥಾಸ್ಸ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಆದಯೋ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಾ, ತಂ ಆಕಾರಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಉಪ್ಪಾದನವಸೇನ ಪವತ್ತಮನಸಿಕಾರೋವ ತೀಸು ಪದೇಸುಪಿ **ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ** ನಾಮ। **ಸಮಥನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಚ ಸಮಥಸ್ಸೇವೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, ಅವಿಕ್ಖೇಪಟ್ಠೇನ ಚ ತಸ್ಸೇವ **ಅಬ್ಯಗ್ಗನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ।

ಅಪಿಚ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ – ಪಣೀತಭೋಜನಸೇವನತಾ, ಉತುಸುಖಸೇವನತಾ, ಇರಿಯಾಪಥಸುಖಸೇವನತಾ, ಮಜ್ಝತ್ತಪ್ಪಯೋಗತಾ, ಸಾರದ್ಧಕಾಯಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ।

ಏಕಾದಸ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ – ವತ್ಥುವಿಸದತಾ, ನಿಮಿತ್ತಕುಸಲತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನತಾ, ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಹಣತಾ, ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹಣತಾ, ನಿರಸ್ಸಾದಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಸಂವೇಗವಸೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನತಾ, ಸಮಪ್ಪವತ್ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನತಾ, ಅಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ।

ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ – ಸತ್ತಮಜ್ಝತ್ತತಾ, ಸಙ್ಖಾರಮಜ್ಝತ್ತತಾ, ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಕೇಲಾಯನಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಮಜ್ಝತ್ತಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಏತೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಯೋ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ। ಏವಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಕಥಞ್ಚ **ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ**? ಯದಾಸ್ಸ ಅತಿಸಿಥಿಲವೀರಿಯತಾದೀಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಲೀನಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಯೋ ತಯೋ ಅಭಾವೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಯೋ ಭಾವೇತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೨೩೪) –

> “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಪರಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಉಜ್ಜಾಲೇತುಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ, ಸೋ ತತ್ಥ ಅಲ್ಲಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಪಂಸುಕೇನ ಚ ಓಕಿರೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಉಜ್ಜಾಲೇತುನ್ತಿ। ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ಅಕಾಲೋ ಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಅಕಾಲೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಲೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ, ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ದುಸಮುಟ್ಠಾಪಯಂ ಹೋತಿ।
>
> “ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ವೀರಿಯ…ಪೇ॰… ಕಾಲೋ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಲೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ, ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸುಸಮುಟ್ಠಾಪಯಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಪರಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಂ

ಉಜ್ಜಾಲೇತುಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ, ಸೋ ತತ್ಥ ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ನ ಚ ಪಂಸುಕೇನ ಓಕಿರೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಉಜ್ಜಾಲೇತುನ್ತಿ। ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ।

ಏತ್ಥಾಪಿ ಯಥಾಸಕಂ ಆಹಾರವಸೇನ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದೀನಂ ಭಾವನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೨೩೨) -

"ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಾಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಾ ಧಮ್ಮಾ ಹೀನಪ್ಪಣೀತಾ ಧಮ್ಮಾ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ಧಮ್ಮಾ, ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಥಾ ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಭಧಾತು ನಿಕ್ಕಮಧಾತು ಪರಕ್ಕಮಧಾತು, ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಥಾ ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ।

ತತ್ಥ ಸಭಾವಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣಪ್ಪಟಿವೇಧವಸೇನ ಪವತ್ತಮನಸಿಕಾರೋ ಕುಸಲಾದೀಸು **ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ** ನಾಮ। ಆರಮ್ಭಧಾತುಆದೀನಂ ಉಪ್ಪಾದವಸೇನ ಪವತ್ತಮನಸಿಕಾರೋ ಆರಮ್ಭಧಾತುಆದೀಸು **ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ** ನಾಮ। ತತ್ಥ **ಆರಮ್ಭಧಾತೂ**ತಿ ಪಠಮವೀರಿಯಂ ವುಚ್ಚತಿ। **ನಿಕ್ಕಮಧಾತೂ**ತಿ ಕೋಸಜ್ಜತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತತ್ತಾ ತತೋ ಬಲವತರಂ। **ಪರಕ್ಕಮಧಾತೂ**ತಿ ಪರಂ ಪರಂ ಠಾನಂ ಅಕ್ಕಮನತೋ ತತೋಪಿ ಬಲವತರಂ। **ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಪನ ಪೀತಿಯಾ ಏವೇತಂ ನಾಮಂ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪ್ಪಾದಕಮನಸಿಕಾರೋ **ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ** ನಾಮ।

ಅಪಿಚ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಪರಿಪುಚ್ಛಕತಾ, ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನಾ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನಾ, ಪಞ್ಞವನ್ತಪುಗ್ಗಲಸೇವನಾ, ಗಮ್ಭೀರಞಾಣಚರಿಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ।

ಏಕಾದಸ ಧಮ್ಮಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಅಪಾಯಾದಿಭಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ವೀರಿಯಾಯತ್ತಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾನಿಸಂಸದಸ್ಸಿತಾ, "ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಮಹಾಸಾವಕೇಹಿ ಗತಮಗ್ಗೋ ಮಯಾ ಗನ್ತಬ್ಬೋ, ಸೋ ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕುಸೀತೇನ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ ಏವಂ ಗಮನವೀಥಿಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ದಾಯಕಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲತಾಕರಣೇನ ಪಿಣ್ಡಾಪಚಾಯನತಾ, "ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದೀ ಮೇ ಸತ್ಥಾ, ಸೋ ಚ ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯಸಾಸನೋ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಬಹೂಪಕಾರೋ, ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಪೂಜಿಯಮಾನೋ ಪೂಜಿತೋ ಹೋತಿ, ನ ಇತರಥಾ"ತಿ ಏವಂ ಸತ್ಥು ಮಹತ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, "ಸದ್ಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತಂ ಮೇ ಮಹಾದಾಯಜ್ಜಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕುಸೀತೇನ ಗಹೇತು"ನ್ತಿ ಏವಂ ದಾಯಜ್ಜಮಹತ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ಆಲೋಕಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಇರಿಯಾಪಥಪರಿವತ್ತನಅಬ್ಭೋಕಾಸಸೇವನಾದೀಹಿ ಥಿನಮಿದ್ಧವಿನೋದನತಾ, ಕುಸೀತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ।

ಏಕಾದಸ ಧಮ್ಮಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಘಸೀಲಚಾಗದೇವತಾನುಸ್ಸತಿ, ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿ, ಲೂಖಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಸಿನಿದ್ಧಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ಪಸಾದನೀಯಸುತ್ತನ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಏತೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಯೋ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ। ಏವಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಕಥಂ **ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ**? ಯದಾಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪಯೋಗಮನ್ದತಾಯ ವಾ ಉಪಸಮಸುಖಾನಧಿಗಮೇನ ವಾ ನಿರಸ್ಸಾದಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ನಂ ಅಟ್ಠಸಂವೇಗವತ್ಥುಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಸಂವೇಜೇತಿ। **ಅಟ್ಠ ಸಂವೇಗವತ್ಥೂನಿ** ನಾಮ ಜಾತಿಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ, ಅಪಾಯದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಚಮಂ, ಅತೀತೇ ವಟ್ಟಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಅನಾಗತೇ ವಟ್ಟಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಆಹಾರಪರಿಯೇಟ್ಠಿಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ। ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಸಙ್ಘಗುಣಾನುಸ್ಸರಣೇನ ಚಸ್ಸ ಪಸಾದಂ ಜನೇತಿ। ಏವಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ।

ಕಥಂ **ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ**? ಯದಾಸ್ಸ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತೋ ಅಲೀನಂ ಅನುದ್ಧತಂ ಅನಿರಸ್ಸಾದಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಂ ಸಮಥವೀಥಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹನಿಗ್ಗಹಸಮ್ಪಹಂಸನೇಸು ಅಬ್ಯಾಪಾರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಸಾರಥಿ ವಿಯ ಚ ಸಮಪ್ಪವತ್ತೇಸು ಅಸ್ಸೇಸು। ಏವಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ।

ಅಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನಾ ನಾಮ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಟಿಪದಂ ಅನಾರುಳ್ಹಪುಬ್ಬಾನಂ ಅನೇಕಕಿಚ್ಚಪ್ಪಸುತಾನಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಹದಯಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಆರಕಾ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋ। **ಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಸೇವನಾ** ನಾಮ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನಾನಂ ಸಮಾಧಿಲಾಭೀನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನಂ। **ತದಧಿಮುತ್ತತಾ** ನಾಮ ಸಮಾಧಿಮುತ್ತತಾ, ಸಮಾಧಿಗರುಸಮಾಧಿನಿನ್ನಸಮಾಧಿಪೋಣಸಮಾಧಿಪಬ್ಭಾರತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಮೇತಂ ದಸವಿಧಂ ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಂ ಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ತೇನಾಹ - **"ಇಮಾನಿ ದಸ ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಾನಿ ಅವಿಜಹನ್ತೇನಾ"**ತಿ। ತತ್ಥ ಯೇನ ವಿಧಿನಾ ಅಪ್ಪನಾಯ ಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ದಸವಿಧೋಪಿ ವಿಧಿ ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಂ ತನ್ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ವಾ ಞಾಣಂ, ಏವಮೇತಂ ದಸವಿಧಂ ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಲದ್ಧನಿಮಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ಅಪ್ಪನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ಏವಞ್ಹಿ ಸಮ್ಪಾದಯತೋ, ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಂ ಇಮಂ।
ಪಟಿಲದ್ಧೇ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಮಿಂ, ಅಪ್ಪನಾ ಸಮ್ಪವತ್ತತೀ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೬೭)।

ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋತಿ ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಯದಿ ಅಪ್ಪನಾ ನ ಹೋತಿ, ತೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ರೇಣುಆದೀಸು ಮಧುಕರಾದೀನಂ ಪವತ್ತಿ ಆಕಾರಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಲೀನುದ್ಧತಭಾವೇಹಿ ಮಾನಸಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ವೀರಿಯಸಮತಂ ಯೋಜೇನ್ತೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯೋಗೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ಏವಞ್ಹಿ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ, ಸಚೇ ಸಾ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ।
ತಥಾಪಿ ನ ಜಹೇ ಯೋಗಂ, ವಾಯಮೇಥೇವ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ಹಿತ್ವಾ ಹಿ ಸಮ್ಮವಾಯಾಮಂ, ವಿಸೇಸಂ ನಾಮ ಮಾಣವೋ।
ಅಧಿಗಚ್ಛೇ ಪರಿತ್ತಮ್ಪಿ, ಠಾನಮೇತಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಆಕಾರಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಯಂ ಬುಧೋ।
ಸಮತಂ ವೀರಿಯಸ್ಸೇವ, ಯೋಜಯೇಥ ಪುನಪ್ಪುನಂ॥

“ಈಸಕಮ್ಪಿ ಲಯಂ ಯನ್ತಂ, ಪಗ್ಗಣ್ಹೇಥೇವ ಮಾನಸಂ।
ಅಚ್ಚಾರದ್ಧಂ ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ, ಸಮಮೇವ ಪವತ್ತಯೇ॥

“ರೇಣುಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪಲದಲೇ, ಸುತ್ತೇ ನಾವಾಯ ನಾಳಿಯಾ।
ಯಥಾ ಮಧುಕರಾದೀನಂ, ಪವತ್ತಿ ಸಮ್ಮವಣ್ಣಿತಾ॥

“ಲೀನಉದ್ಧತಭಾವೇಹಿ, ಮೋಚಯಿತ್ವಾನ ಸಬ್ಬಸೋ।
ಏವಂ ನಿಮಿತ್ತಾಭಿಮುಖಂ, ಮಾನಸಂ ಪಟಿಪಾದಯೇ”ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೯೭)।

ಯಥಾ ಹಿ ಅಛೇಕೋ ಮಧುಕರೋ “ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖೇ ಪುಪ್ಫಂ ಪುಪ್ಫಿತ”ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ತಿಕ್ಖೇನ ವೇಗೇನ ಪಕ್ಖನ್ದೋ ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಟಿನಿವತ್ತೇನ್ತೋ ಖೀಣೇ ರೇಣುಮ್ಹಿ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ, ಅಪರೋ ಅಛೇಕೋ ಮನ್ದೇನ ಜವೇನ ಪಕ್ಖನ್ದೋ ಖೀಣೇಯೇವ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ, ಛೇಕೋ ಪನ ಸಮೇನ ಜವೇನ ಪಕ್ಖನ್ದೋ ಸುಖೇನ ಪುಪ್ಫರಾಸಿಂ ಸಮ್ಪತ್ವಾ ಯಾವದಿಚ್ಛಕಂ ರೇಣುಂ ಆದಾಯ ಮಧುಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಮಧುಂ ಅನುಭವತಿ, ಯಥಾ ಚ ಸಲ್ಲಕತ್ತಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಸು ಉದಕಥಾಲಗತೇ ಉಪ್ಪಲಪತ್ತೇ ಸತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಸಿಕ್ಖನ್ತೇಸು ಏಕೋ ಅಛೇಕೋ ವೇಗೇನ ಸತ್ಥಂ ಪಾತೇನ್ತೋ ಉಪ್ಪಲಪತ್ತಂ ದ್ವಿಧಾ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಉದಕೇ ವಾ ಪವೇಸೇತಿ, ಅಪರೋ ಅಛೇಕೋ ಛಿಜ್ಜನಪವೇಸನಭಯಾ ಸತ್ಥಕೇನ ಫುಸಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಿಸಹತಿ, ಛೇಕೋ ಪನ ಸಮೇನ ಪಯೋಗೇನ ತತ್ಥ ಸತ್ಥಪದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋದಾತಸಿಪ್ಪೋ ಹುತ್ವಾ ತಥಾರೂಪೇಸು ಠಾನೇಸು ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಲಾಭಂ ಲಭತಿ, ಯಥಾ ಚ “ಯೋ ಚತುಬ್ಯಾಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಮಕ್ಕಟಕಸುತ್ತಂ ಆಹರತಿ, ಸೋ ಚತ್ತಾರಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಲಭತೀ”ತಿ ರಞ್ಞಾ ವುತ್ತೇ ಏಕೋ ಅಛೇಕಪುರಿಸೋ ವೇಗೇನ ಮಕ್ಕಟಕಸುತ್ತಂ ಆಕಡ್ಢನ್ತೋ ತಹಿಂ ತಹಿಂ ಛಿನ್ದತಿಯೇವ, ಅಪರೋ ಅಛೇಕೋ ಛೇದನಭಯಾ ಹತ್ಥೇನ ಫುಸಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಿಸಹತಿ, ಛೇಕೋ ಪನ ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮೇನ ಪಯೋಗೇನ ದಣ್ಡಕೇ ವೇಠೇತ್ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಲಾಭಂ ಲಭತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅಛೇಕೋ ನಿಯಾಮಕೋ ಬಲವವಾತೇ ಲಙ್ಕಾರಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ನಾವಂ ವಿದೇಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಾಪೇತಿ, ಅಪರೋ ಅಛೇಕೋ ಮನ್ದವಾತೇ ಲಙ್ಕಾರಂ ಓರೋಪೇನ್ತೋ ನಾವಂ ತತ್ಥೇವ ಠಪೇತಿ, ಛೇಕೋ ಪನ ಮನ್ದವಾತೇ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬಲವವಾತೇ ಅಡ್ಢಲಙ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಯಥಾ ಚ “ಯೋ ತೇಲೇನ ಅಛಡ್ಡೇನ್ತೋ ನಾಳಿಂ ಪೂರೇತಿ, ಸೋ ಲಾಭಂ ಲಭತೀ”ತಿ ಆಚರಿಯೇನ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ವುತ್ತೇ ಏಕೋ ಅಛೇಕೋ ಲಾಭಲುದ್ಧೋ ವೇಗೇನ ಪೂರೇನ್ತೋ ತೇಲಂ ಛಡ್ಡೇತಿ, ಅಪರೋ ಅಛೇಕೋ ತೇಲಛಡ್ಡನಭಯಾ ಆಸಿಞ್ಚಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಿಸಹತಿ, ಛೇಕೋ ಪನ ಸಮೇನ ಪಯೋಗೇನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಲಾಭಂ ಲಭತಿ, ಏವಮೇವ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನೇ ನಿಮಿತ್ತೇ “ಸೀಘಮೇವ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಗಾಳ್ಹಂ ವೀರಿಯಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯತ್ತಾ ಉದ್ಧಚ್ಚೇ ಪತತಿ, ಸೋ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ। ಏಕೋ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯತಾಯ ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ “ಕಿಂ ದಾನಿ ಮೇ ಅಪ್ಪನಾಯಾ”ತಿ ವೀರಿಯಂ ಹಾಪೇತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅತಿಲೀನವೀರಿಯತ್ತಾ ಕೋಸಜ್ಜೇ ಪತತಿ, ಸೋಪಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ। ಯೋ ಪನ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಲೀನಂ ಲೀನಭಾವತೋ, ಉದ್ಧತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಸಮೇನ ಪಯೋಗೇನ ನಿಮಿತ್ತಾಭಿಮುಖಂ ಪವತ್ತೇತಿ, ಸೋ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾದಿಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಅಪ್ಪನಾಪವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ತಸ್ಸೇವಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಠಮಂ ಪರಿಕಮ್ಮ**ನ್ತಿಆದಿ ಅಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಹಣೇನ ವುತ್ತಂ, ಗಹಿತಗ್ಗಹಣೇನ ಪನ ಅವಿಸೇಸೇನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಬ್ಬಾ ಸಮಞ್ಞಾ। ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಹಿ ಅಪ್ಪನಾಯ ಪರಿಕಮ್ಮತ್ತಾ ಪಟಿಸಙ್ಖಾರಕತ್ತಾ **“ಪರಿಕಮ್ಮಾನೀ”**ತಿಪಿ, ಯಥಾ ಗಾಮಾದೀನಂ ಆಸನ್ನಪ್ಪದೇಸೋ “ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ಘರೂಪಚಾರೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ಅಪ್ಪನಾಯ ಆಸನ್ನತ್ತಾ ಸಮೀಪಚಾರಿತ್ತಾ ವಾ **“ಉಪಚಾರಾನೀ”**ತಿಪಿ, ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪರಿಕಮ್ಮಾನಂ ಉಪರಿ ಅಪ್ಪನಾಯ ಚ ಅನುಲೋಮನತೋ **“ಅನುಲೋಮಾನೀ”**ತಿಪಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಂ, ತಂ ಪರಿತ್ತಗೋತ್ತಾಭಿಭವನತೋ ಮಹಗ್ಗತಗೋತ್ತಭಾವನತೋ ಚ **“ಗೋತ್ರಭೂ”**ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಗಂ ತಾಯತೀತಿ ಹಿ ಗೋತ್ತಂ, ಪರಿತ್ತನ್ತಿ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಅಭಿಧಾನಂ ಬುದ್ಧಿಞ್ಚ ಏಕಂಸಿಕವಿಸಯತಾಯ ರಕ್ಖತೀತಿ **ಪರಿತ್ತಗೋತ್ತಂ**। ಯಥಾ ಹಿ ಬುದ್ಧಿ ಆರಮ್ಮಣಭೂತೇನ ಅತ್ಥೇನ ವಿನಾ ನ ವತ್ತತಿ, ಏವಂ ಅಭಿಧಾನಂ ಅಭಿಧೇಯ್ಯಭೂತೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ತಾನಿ ತಾಯತಿ ರಕ್ಖತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಪನ ಮಹಗ್ಗತಾನುತ್ತರವಿಧುರಂ ಕಾಮತಣ್ಹಾಯ ಗೋಚರಭೂತಂ ಕಾಮಾವಚರಧಮ್ಮಾನಂ ಆವೇಣಿಕರೂಪಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಮಹಗ್ಗತಗೋತ್ತೇಪಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇತಿ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಗೋತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿಭವನತೋ ಮಹಗ್ಗತಗೋತ್ತಸ್ಸ ಚ ಭಾವನತೋ ಉಪ್ಪಾದನತೋ ಅನ್ತಿಮಂ “ಗೋತ್ರಭೂ”ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಚತುತ್ಥಮೇವ ಹಿ ಪಞ್ಚಮಂ ವಾತಿ** ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಸ್ಸ ಹಿ ಚತುತ್ಥಂ ಅಪ್ಪೇತಿ, ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಚತುತ್ಥಂ ಪಞ್ಚಮಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇತಿ, ನ ಛಟ್ಠಂ ವಾ ಸತ್ತಮಂ ವಾತಿ ಆಹ **“ಆಸನ್ನಭವಙ್ಗಪಾತತ್ತಾ”**ತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಪುರಿಸೋ ಛಿನ್ನಪಪಾತಾಭಿಮುಖೋ ಧಾವನ್ತೋ ಠಾತುಕಾಮೋಪಿ ಪರಿಯನ್ತೇ ಪಾದಂ ಕತ್ವಾ ಠಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಪಪಾತೇ ಏವ ಪತತಿ, ಏವಂ ಛಟ್ಠಂ ವಾ ಸತ್ತಮಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಭವಙ್ಗಸ್ಸ ಆಸನ್ನತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಚತುತ್ಥಪಞ್ಚಮೇಸುಯೇವ ಅಪ್ಪನಾ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“ಪುರಿಮಾ ಪುರಿಮಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆಸೇವನಪಚ್ಚಯೇನ ಪಚ್ಚಯೋ”ತಿ (ಪಟ್ಠಾ॰ ೧.೧.೧೨) ವುತ್ತತ್ತಾ **“ಆಸೇವನಪಚ್ಚಯೇನ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತೀ”**ತಿ ಆಹ। ಯಥಾ ಅಲದ್ಧಾಸೇವನಂ ಪಠಮಂ ಜವನಂ ದುಬ್ಬಲತ್ತಾ ಗೋತ್ರಭುಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಲದ್ಧಾಸೇವನಂ ಪನ ಬಲವಭಾವತೋ ದುತಿಯಂ ವಾ ತತಿಯಂ ವಾ ಗೋತ್ರಭುಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಏವಂ ಲದ್ಧಾಸೇವನತಾಯ ಬಲವಭಾವತೋ ಛಟ್ಠಮ್ಪಿ ಸತ್ತಮಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪೇತೀತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ - **“ತಸ್ಮಾ ಛಟ್ಠಂ ಸತ್ತಮಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇತೀ”**ತಿ। ತನ್ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ। **ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮಆಚರಿಯವಾದೇಹಿ ಅನುಪತ್ಥಮ್ಭಿತತ್ತಾ “ಅತ್ತನೋಮತಿಮತ್ತಂ ಥೇರಸ್ಸೇತ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। “ಪುರಿಮಾ ಪುರಿಮಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ ಪನ ಸುತ್ತಪದಮಕಾರಣಂ ಆಸೇವನಪಚ್ಚಯಲಾಭಸ್ಸ ಬಲವಭಾವೇ ಅನೇಕನ್ತಿಕತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ ಅಲದ್ಧಾಸೇವನಾಪಿ ಪಠಮಚೇತನಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಾ ಹೋತಿ, ಲದ್ಧಾಸೇವನಾ ದುತಿಯಚೇತನಾ ಯಾವ ಛಟ್ಠಚೇತನಾ ಅಪರಾಪರಿಯವೇದನೀಯಾ। ಯದಿ ಛಟ್ಠಂ ಸತ್ತಮಞ್ಚ ಪರಿಕ್ಖೀಣಜವತ್ತಾ ದುಬ್ಬಲಂ, ನ ಆಸೇವನಪಚ್ಚಯೇನ ಬಲವಂ, ಕಥಂ ಸತ್ತಮಜವನಚೇತನಾ ಉಪಪಜ್ಜವೇದನೀಯಾ ಆನನ್ತರಿಯಾ ಚ ಹೋತೀತಿ? ನಾಯಂ ವಿಸೇಸೋ ಆಸೇವನಪಚ್ಚಯಲಾಭೇನ ಬಲಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ಕಿರಿಯಾವತ್ಥಾವಿಸೇಸತೋ। ಕಿರಿಯಾವತ್ಥಾ ಹಿ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನವಸೇನ ತಿವಿಧಾ। ತತ್ಥ ಪರಿಯೋಸಾನಾವತ್ಥಾಯ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾಭಾವೇನ ಉಪಪಜ್ಜವೇದನೀಯಾದಿತಾ ಹೋತಿ, ನ ಬಲವಭಾವೇನಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। “ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಅನನ್ತರಪಚ್ಚಯಭಾವಿನೋ ವಿಪಾಕಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಅನನ್ತರಪಚ್ಚಯಭಾವೇನ ತಥಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತತ್ತಾ”ತಿ ಚ ವದನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಛಟ್ಠಸತ್ತಮಾನಂ ಪಪಾತಾಭಿಮುಖತಾಯ ಪರಿಕ್ಖೀಣಜವತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ನಿವಾರೇತುಂ। **ಪುಬ್ಬಭಾಗಚಿತ್ತಾನೀತಿ** ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ವಾ ಚಿತ್ತಾನಿ।

ಏತ್ಥಾತಿ ಏತಿಸ್ಸಂ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯಂ। **ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ತುಕಾಮೋತಿ** ಅಧಿಗನ್ತುಕಾಮೋ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಚ। ತತ್ಥ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾವಿವಟ್ಟನಾವಸೇನ ಅಧಿಗನ್ತುಕಾಮೋ, ಸಲ್ಲಕ್ಖಣವಸೇನ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಕಾಮೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಆವಜ್ಜನಸಮಾಪಜ್ಜನ...ಪೇ॰... ವಸಿಪ್ಪತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಏವಂ ತಾವ ಪಞ್ಚ ವಸಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ - ಪಠಮಜ್ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಪಠಮಂ ವಿತಕ್ಕಂ ಆವಜ್ಜಯತೋ ಭವಙ್ಗಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾವಜ್ಜನಾನನ್ತರಂ ವಿತಕ್ಕಾರಮ್ಮಣಾನೇವ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ಜವನಾನಿ ಜವನ್ತಿ, ತತೋ ದ್ವೇ ಭವಙ್ಗಾನಿ, ತತೋ ಪನ ವಿಚಾರಾರಮ್ಮಣಂ ಆವಜ್ಜನಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಜವನಾನೀತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಚಸು ಝಾನಙ್ಗೇಸು ಯದಾ ನಿರನ್ತರಂ ಚಿತ್ತಂ ಪೇಸೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಥಸ್ಸ **ಆವಜ್ಜನವಸೀ** ಸಿದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಭವಙ್ಗದ್ವಯನ್ತರಿತಾ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಾ ವಸೀ ಭಗವತೋ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯೇ ಲಬ್ಭತಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಆದೀನಂ ಏವರೂಪೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಲಹುತರಂ ಆವಜ್ಜನವಸೀನಿಬ್ಬತ್ತನಕಾಲೇ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಇತ್ತರಾ ಪರಿತ್ತಕಾಲಾ, ನ ಸತ್ಥು ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯೇ ವಿಯ ಚಿರತರಪ್ಪಬನ್ಧವತೀ। ತಥಾ ಹಿ ತಂ ಸಾವಕೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। ಇತೋ ಪರಂ ಸೀಘತರಾ ಆವಜ್ಜನವಸೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಆಯಸ್ಮತೋ ಪನ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ನನ್ದೋಪನನ್ದನಾಗರಾಜದಮನೇ ವಿಯ ಸೀಘಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನಸಮತ್ಥತಾ **ಸಮಾಪಜ್ಜನವಸೀ** ನಾಮ। ಏತ್ಥ ಚ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಕಾಮತಾನನ್ತರಂ ದ್ವೀಸು ಭವಙ್ಗೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಭವಙ್ಗಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾವಜ್ಜನಾನನ್ತರಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನಂ ಸೀಘಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನಸಮತ್ಥತಾ। ಅಯಞ್ಚ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಾ ಸಮಾಪಜ್ಜನವಸೀ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಂ ಲಬ್ಭತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಸ್ಸಾಯೇವ ಕಥಾಯ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತೇ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಮಿ ಸನ್ನಿಸಾದೇಮಿ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಮಿ ಸಮಾದಹಾಮಿ, ಯೇನ ಸುದಂ ನಿಚ್ಚಕಪ್ಪಂ ವಿಹರಾಮೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೮೭)। ಇತೋ ಸೀಘತರಾ ಹಿ ಸಮಾಪಜ್ಜನವಸೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಅಚ್ಛರಾಮತ್ತಂ ವಾ ದಸಚ್ಛರಾಮತ್ತಂ ವಾ ಖಣಂ ಝಾನಂ ಠಪೇತುಂ ಸಮತ್ಥತಾ **ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೀ** ನಾಮ। ತಥೇವ ಅಚ್ಛರಾಮತ್ತಂ ವಾ ದಸಚ್ಛರಾಮತ್ತಂ ವಾ ಲಹುಕಂ ಖಣಂ ಝಾನಸಮಙ್ಗೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾತುಂ ಸಮತ್ಥತಾ **ವುಟ್ಠಾನವಸೀ** ನಾಮ। ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಯೇವ ಹೇತ್ಥ ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ। ಏತ್ಥ ಚ ಯಥಾ "ಏತ್ತಕಮೇವ ಖಣಂ ಝಾನಂ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುಬ್ಬಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸಮತ್ಥತಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೀ, ಏವಂ "ಏತ್ತಕಮೇವ ಖಣಂ ಝಾನಸಮಙ್ಗೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುಬ್ಬಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ವುಟ್ಠಾನಸಮತ್ಥತಾ ವುಟ್ಠಾನವಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನಕುಸಲತಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಸೀ** ಪನ ಆವಜ್ಜನವಸಿಯಾ ಏವ ವುತ್ತಾ। ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಜವನಾನೇವ ಹಿ ತತ್ಥ ಆವಜ್ಜನಾನನ್ತರಾನಿ। ಯದಗ್ಗೇನ ಹಿ ಆವಜ್ಜನವಸೀಸಿದ್ಧಿ, ತದಗ್ಗೇನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಸೀಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅರೂಪಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ವಾ...ಪೇ॰... ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತೀತಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕಥ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ವಿತಕ್ಕಾದೀನಿ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಸಲಕ್ಖಣರಸಾದಿವಸೇನ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ। "ಝಾನಙ್ಗಾನೀ"ತಿ ಹಿ ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಪನ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಸ್ಸತಿ। **ತೇಸಂ ನಿಸ್ಸಯಂ ಹದಯವತ್ಥು**ನ್ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಅನ್ತೋಗೇಹೇ ಸಪ್ಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಬನ್ಧಮಾನೋ ತಸ್ಸ ಆಸಯಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಯಮ್ಪಿ ಯೋಗಾವಚರೋ ತೇ ಅರೂಪಧಮ್ಮೇ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತೋ "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ತೇಸಂ ನಿಸ್ಸಯಂ ಹದಯವತ್ಥುಂ ಪಸ್ಸತಿ। **ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಅರೂಪ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾನಮ್ಪಿ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅರೂಪಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ರೂಪಪರಿಗ್ಗಹಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ರೂಪಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಅರೂಪಪರಿಗ್ಗಹಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಥ ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಕೇಸಾದೀಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು...ಪೇ॰... ತಂನಿಸ್ಸಿತರೂಪಾನಿ ಚ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಕೇಸೇ ತಾವ ಥದ್ಧಲಕ್ಖಣಂ ಪಥವೀಧಾತೂತಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತತ್ಥೇವ ಆಬನ್ಧನಲಕ್ಖಣಂ ಆಪೋಧಾತೂತಿ, ಪರಿಪಾಚನಲಕ್ಖಣಂ ತೇಜೋಧಾತೂತಿ, ವಿತ್ಥಮ್ಭನಲಕ್ಖಣಂ ವಾಯೋಧಾತೂತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಚತ್ತಾರಿ ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾಭೂತಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ। ಅಥಾನೇನ ಯಾಥಾವತೋ ಸರಸಲಕ್ಖಣತೋ ಆವಿಭೂತಾಸು ಧಾತೂಸು ಕಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಮ್ಹಿ ತಾವ ಕೇಸೇ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಾ ತಾ ಚತಸ್ಸೋ ಚ ಧಾತುಯೋ ತಂನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಣ್ಣೋ ಗನ್ಧೋ ರಸೋ ಓಜಾ ಜೀವಿತಂ ಕಾಯಪಸಾದೋತಿ ಏವಂ ಕಾಯದಸಕವಸೇನ ದಸ ರೂಪಾನಿ, ತತ್ಥೇವ ಭಾವಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಭಾವದಸಕವಸೇನ ದಸ ರೂಪಾನಿ, ಆಹಾರಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಓಜಟ್ಠಮಕಂ, ಉತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಅಪರಾನಿಪಿ ಚತುವೀಸತೀತಿ ಏವಂ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ಚತುವೀಸತಿಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಚತುಚತ್ತಾಲೀಸ ರೂಪಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ। ಸೇದೋ ಅಸ್ಸು ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾತಿ ಇಮೇ ಪನ ಚತೂಸು ಉತುಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ದ್ವಿನ್ನಂ ಓಜಟ್ಠಮಕಾನಂ ವಸೇನ ಸೋಳಸ ಸೋಳಸ ರೂಪಾನಿ। ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ ಪುಬ್ಬಂ ಮುತ್ತನ್ತಿ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಉತುಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ಉತುಸಮುಟ್ಠಾನಸ್ಸೇವ ಓಜಟ್ಠಮಕಸ್ಸ ವಸೇನ ಅಟ್ಠ ಅಟ್ಠ ರೂಪಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ। ಏಸ ತಾವ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರೇ ನಯೋ।

ಯೇ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರೇ ಆವಿಭೂತೇ ಅಪರೇ ಚತ್ತಾರೋ ತೇಜೋಕೋಟ್ಠಾಸಾ, ಛ ವಾಯೋಕೋಟ್ಠಾಸಾತಿ ದಸ ಆಕಾರಾ ಆವಿ ಭವನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಅಸಿತಾದಿಪರಿಪಾಚಕೇ ತಾವ ಕಮ್ಮಜತೇಜೋಕೋಟ್ಠಾಸಮ್ಹಿ ಓಜಟ್ಠಮಕಞ್ಚೇವ ಜೀವಿತಞ್ಚಾತಿ ನವ ರೂಪಾನಿ, ತಥಾ ಚಿತ್ತಜೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಓಜಟ್ಠಮಕಞ್ಚೇವ ಸದ್ದೋ ಚಾತಿ ನವ, ಸೇಸೇಸು ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ಅಟ್ಠಸು ಜೀವಿತನವಕಞ್ಚೇವ ತೀಣಿ ಚ ಓಜಟ್ಠಮಕಾನೀತಿ ತೇತ್ತಿಂಸ ತೇತ್ತಿಂಸ ರೂಪಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ। ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ದ್ವಾಚತ್ತಾಲೀಸಾಕಾರವಸೇನ ಇಮೇಸು ಭೂತುಪಾದಾಯರೂಪೇಸು ಪಾಕಟೇಸು ಜಾತೇಸು ವತ್ಥುದ್ವಾರವಸೇನ ಪಞ್ಚ ಚಕ್ಖುದಸಕಾದಯೋ ಹದಯವತ್ಥುದಸಕಞ್ಚಾತಿ ಅಪರಾನಿಪಿ ಸಟ್ಠಿ ರೂಪಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ತೇನ ತೇನ ಮುಖೇನ ರೂಪಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅರೂಪಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಸುಖುಮತ್ತಾ ಅರೂಪಂ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ತೇನ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ ರೂಪಮೇವ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸಮ್ಮಸಿತಬ್ಬಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ವವತ್ಥಪೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಹಿಸ್ಸ ರೂಪಂ ಸುವಿಕ್ಖಾಲಿತಂ ಹೋತಿ ನಿಜ್ಜಟಂ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಂ, ತಥಾ ತಥಾ ತದಾರಮ್ಮಣಾ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾ ಸಯಮೇವ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಯಥಾ ಹಿ ಚಕ್ಖುಮತೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಪರಿಸುದ್ಧೇ ಆದಾಸೇ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ ನ ಆದಾಸಂ ಛಡ್ಡೇತಿ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪರಿಮಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಆದಾಸೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸಯಮೇವ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ ರೂಪಮೇವ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸಮ್ಮಸಿತಬ್ಬಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ವವತ್ಥಪೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಹಿಸ್ಸ ರೂಪಂ ಸುವಿಕ್ಖಾಲಿತಂ ಹೋತಿ ನಿಜ್ಜಟಂ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಂ, ತಥಾ ತಥಾ ತದಾರಮ್ಮಣಾ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾ ಸಯಮೇವ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸುವಿಸುದ್ಧರೂಪಪರಿಗ್ಗಹಸ್ಸ ಪನಸ್ಸ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ ಫಸ್ಸವಸೇನ ವಾ ವೇದನಾವಸೇನ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣವಸೇನ ವಾ।

ಕಥಂ ? ಏಕಸ್ಸ ತಾವ "ಕೇಸೇ ಪಥವೀಧಾತು ಕಕ್ಖಳಲಕ್ಖಣಾ...ಪೇ॰... ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪಥವೀಧಾತು ಕಕ್ಖಳಲಕ್ಖಣಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಧಾತುಯೋ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಾಭಿನಿಪಾತೋ ಫಸ್ಸೋ, ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸದ್ಧಿಂ ಫಸ್ಸೇನ ಚೇತನಾ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋ, ಚಿತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಏವಂ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾ ಫಸ್ಸವಸೇನ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಏಕಸ್ಸ "ಕೇಸೇ ಪಥವೀಧಾತು ಕಕ್ಖಳಲಕ್ಖಣಾ...ಪೇ॰... ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪಥವೀಧಾತು ಕಕ್ಖಳಲಕ್ಖಣಾ"ತಿ ತದಾರಮ್ಮಣರಸಾನುಭವನಕವೇದನಾ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ ಫಸ್ಸೋ ಚ ಚೇತನಾ ಚ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋ, ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಏವಂ ವೇದನಾವಸೇನ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಅಪರಸ್ಸ "ಕೇಸೇ ಪಥವೀಧಾತು ಕಕ್ಖಳಲಕ್ಖಣಾ...ಪೇ॰... ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪಥವೀಧಾತು ಕಕ್ಖಳಲಕ್ಖಣಾ"ತಿ ಆರಮ್ಮಣಪಟಿವಿಜಾನನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ, ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ಫಸ್ಸೋ ಚ ಚೇತನಾ ಚ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣವಸೇನ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನ "ಕಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನೇ ಕೇಸೇ ಪಥವೀಧಾತು ಕಕ್ಖಳಲಕ್ಖಣಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ದ್ವಾಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ಧಾತುಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಚತುನ್ನಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ವಸೇನ ಸೇಸೇಸುಪಿ ವತ್ಥು ಚಕ್ಖಾದೀಸು ದಸಕೇಸು ಮನೋಧಾತುಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತೂನಂ ನಿಸ್ಸಯಲಕ್ಖಣಂ ಹದಯವತ್ಥು ರೂಪಾಭಿಘಾತಾರಹಭೂತಪ್ಪಸಾದಲಕ್ಖಣಂ ಚಕ್ಖೂತಿಆದಿನಾ ವತ್ಥುದ್ವಾರವಸೇನ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಾಭಿನಿಪಾತೋ ಫಸ್ಸೋ, ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೋತಿಆದಿನಾ ಫಸ್ಸಾದಿವಸೇನ ತೀಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಯಥಾಪರಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ಯಥಾಪರಿಗ್ಗಹಿತರೂಪವತ್ಥುದ್ವಾರಾರಮ್ಮಣಂ ವಾ ಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಪಸ್ಸತೀ"**ತಿ।

ಇದಾನಿ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ರೂಪಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಅರೂಪಪರಿಗ್ಗಹಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಥ ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯಥಾ ಹೀ**ತಿಆದಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸಮುದಯಭಾವದಸ್ಸನಂ। **ಕಮ್ಮಾರಗಗ್ಗರೀ**ತಿ ಕಮ್ಮಾರಾನಂ ಉಕ್ಕಾಯ ಅಗ್ಗಿಧಮನಭಸ್ತಾ। **ಧಮಮಾನಾಯಾ**ತಿ ಧೂಮಾಯನ್ತಿಯಾ, ವಾತಂ ಗಾಹಾಪೇನ್ತಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಜ್ಜ**ನ್ತಿ ತದನುರೂಪಂ। **ಏವಮೇವ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮಾರಗಗ್ಗರೀ ವಿಯ ಕರಜಕಾಯೋ, ವಾಯಾಮೋ ವಿಯ ಚಿತ್ತಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ, ಕರಜಕಾಯಂ ಪನ ವಿನಾ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪವತ್ತನತೋ **"ಕಾಯಞ್ಚ ಚಿತ್ತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತಸ್ಸಾತಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ। **ಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಯೇಸತೀ**ತಿ "ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ರೂಪಸಮುದಯೋ"ತಿಆದಿನಾ ಅವಿಜ್ಜಾದಿಕಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ವೀಮಂಸತಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಕಙ್ಖಂ ವಿತರತೀ**ತಿ "ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಂ ಸೋಳಸವತ್ಥುಕಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ ಪಜಹತಿ। "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಂ

ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನಂ। **ಪುಬ್ಬಭಾಗೇತಿ** ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ। **ಓಭಾಸಾದಯೋತಿ** ಓಭಾಸೋ ಞಾಣಂ ಪೀತಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಸುಖಂ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ಪಗ್ಗಹೋ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನಿಕನ್ತೀತಿ ಇಮೇ ಓಭಾಸಾದಯೋ ದಸ।

ತತ್ಥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೭೩೩; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೬) **ಓಭಾಸೋತಿ** ವಿಪಸ್ಸನೋಭಾಸೋ, ಸೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಿತಂ ಸನ್ತತಿಪತಿತಂ ಉತುಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಪಭಸ್ಸರರೂಪಂ। ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸನಾಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಿತಂ ಯೋಗಿನೋ ಸರೀರಟ್ಠಮೇವ ಪಭಸ್ಸರಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ ಚಿತ್ತಜರೂಪಾನಂ ಸರೀರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಅಪ್ಪವತ್ತನತೋ, ಇತರಂ ಸರೀರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಞಾಣಾನುಭಾವಾನುರೂಪಂ ಸಮನ್ತತೋ ಪತ್ಥರತಿ, ತಂ ತಸ್ಸೇವ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೇ ರೂಪಗತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಪಸ್ಸತಿ, ಉದಾಹು ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇನಾತಿ ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಲಾಭಿನೋ ವಿಯ ತಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವಾತಿ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಓಭಾಸೋ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕಟ್ಠಾನಮತ್ತಮೇವ ಓಭಾಸೇನ್ತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕಸ್ಸಚಿ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭಂ, ಕಸ್ಸಚಿ ಬಹಿಗಬ್ಭಮ್ಪಿ, ಕಸ್ಸಚಿ ಸಕಲವಿಹಾರಂ, ಗಾವುತಂ, ಅಡ್ಢಯೋಜನಂ, ಯೋಜನಂ, ದ್ವಿಯೋಜನಂ, ತಿಯೋಜನಂ, ಕಸ್ಸಚಿ ಪಥವೀತಲತೋ ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಏಕಾಲೋಕಂ ಕುರುಮಾನೋ। ಭಗವತೋ ಪನ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಓಭಾಸೇನ್ತೋ ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಯೋಗಾವಚರೋ "ನ ವತ ಮೇ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪೋ ಓಭಾಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬೋ, ಅದ್ಧಾ ಮಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋಸ್ಮಿ ಫಲಪ್ಪತ್ತೋಸ್ಮೀ"ತಿ ಅಮಗ್ಗಮೇವ "ಮಗ್ಗೋ"ತಿ, ಅಫಲಮೇವ ಚ "ಫಲ"ನ್ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ। ತಸ್ಸ ಅಮಗ್ಗಂ "ಮಗ್ಗೋ"ತಿ ಅಫಲಂ ವಾ "ಫಲ"ನ್ತಿ ಗಣ್ಹತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾವೀಥಿ ಉಕ್ಕನ್ತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಓಭಾಸಮೇವ ಅಸ್ಸಾದೇನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ।

ಞಾಣನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮೇ ತುಲಯನ್ತಸ್ಸ ತೀರಯನ್ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಇನ್ದವಜಿರಮಿವ ಅವಿಹತವೇಗಂ ತಿಖಿಣಂ ಸೂರಂ ಅತಿವಿಸದಂ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಪೀತೀತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಪೀತಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಖುದ್ದಿಕಾ ಪೀತಿ ಖಣಿಕಾ ಪೀತಿ ಓಕ್ಕನ್ತಿಕಾ ಪೀತಿ ಉಬ್ಬೇಗಾ ಪೀತಿ ಫರಣಾ ಪೀತೀತಿ ಅಯಂ ಪಞ್ಚವಿಧಾ ಪೀತಿ ಸಕಲಸರೀರಂ ಪೂರಯಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಪಸ್ಸದ್ಧೀತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಸ್ಸದ್ಧಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಂ ನೇವ ದರಥೋ, ನ ಗಾರವಂ, ನ ಕಕ್ಖಳತಾ, ನ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾ, ನ ಗೇಲಞ್ಞಂ, ನ ವಙ್ಕತಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಲಹೂನಿ ಮುದೂನಿ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾನಿ ಸುವಿಸದಾನಿ ಉಜುಕಾನಿಯೇವ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಇಮೇಹಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಾದೀಹಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತಕಾಯಚಿತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಮಾನುಸಿಂ ನಾಮ ರತಿಂ ಅನುಭವತಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ -

"ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ, ಸನ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಅಮಾನುಸೀ ರತೀ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಪಸ್ಸತೋ॥

"ಯತೋ ಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ, ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ।
ಲಭತೀ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಮತಂ ತಂ ವಿಜಾನತ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೭೩-೩೭೪)।

ಏವಮಸ್ಸ ಇಮಂ ಅಮಾನುಸಿಂ ರತಿಂ ಸಾಧಯಮಾನಾ ಲಹುತಾದಿಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಸುಖನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಸುಖಂ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಕಲಸರೀರಂ ಅಭಿಸನ್ದಯಮಾನಂ ಅತಿಪಣೀತಂ ಸುಖಮುಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋತಿ ಸದ್ಧಾ। ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯೇವ ಹಿಸ್ಸ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಾನಂ ಅತಿಸಯಪ್ಪಸಾದಭೂತಾ ಬಲವತೀ ಸದ್ಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಪಗ್ಗಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ। ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಮೇವ ಹಿಸ್ಸ ಅಸಿಥಿಲಮನಚ್ಚಾರದ್ಧಂ ಸುಪಗ್ಗಹಿತಂ ವೀರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಉಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಸತಿ। ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯೇವ ಹಿಸ್ಸ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ನಿಖಾತಾ ಅಚಲಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಸದಿಸಾ ಸತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಯಂ ಯಂ ಠಾನಂ ಆವಜ್ಜತಿ ಸಮನ್ನಾಹರತಿ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ, ತಂ ತಂ ಠಾನಮಸ್ಸ ಓಕ್ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನೋ ಪರಲೋಕೋ ವಿಯ ಸತಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ।

ಉಪೇಕ್ಖಾತಿ ವಿಪಸ್ಸನುಪೇಕ್ಖಾ ಚೇವ ಆವಜ್ಜನುಪೇಕ್ಖಾ ಚ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿಸ್ಸ ಸಮಯೇ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಮಜ್ಝತ್ತಭೂತಾ ವಿಪಸ್ಸನುಪೇಕ್ಖಾ ಬಲವತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಮನೋದ್ವಾರೇ ಆವಜ್ಜನುಪೇಕ್ಖಾಪಿ। ಸಾ ಹಿಸ್ಸ ತಂ ತಂ ಠಾನಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಇನ್ದವಜಿರಮಿವ ಪತ್ತಪುಟೇ ಪಕ್ಖನ್ದತತ್ತನಾರಾಚೋ ವಿಯ ಚ ಸೂರಾ ತಿಖಿಣಾ ಹುತ್ವಾ ವಹತಿ।

ನಿಕನ್ತೀತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾನಿಕನ್ತಿ। ಏವಂ ಓಭಾಸಾದಿಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾಯ ಹಿಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಆಲಯಂ ಕುರುಮಾನಾ ಸುಖುಮಾ ಸನ್ತಾಕಾರಾ ನಿಕನ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಯಾ "ಕಿಲೇಸೋ"ತಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ।

ಯಥಾ ಚ ಓಭಾಸೇ, ಏವಂ ಏತೇಸುಪಿ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಯೋಗಾವಚರೋ "ನ ವತ ಮೇ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ, ಏವರೂಪಾ ಪೀತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿ, ಸುಖಂ, ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ, ಪಗ್ಗಹೋ, ಉಪಟ್ಠಾನಂ, ಉಪೇಕ್ಖಾ, ನಿಕನ್ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಾ, ಅದ್ಧಾ ಮಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋಸ್ಮಿ ಫಲಪ್ಪತ್ತೋಸ್ಮೀ"ತಿ ಅಮಗ್ಗಮೇವ "ಮಗ್ಗೋ"ತಿ ಅಫಲಮೇವ ಚ "ಫಲ"ನ್ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸ ಅಮಗ್ಗಂ "ಮಗ್ಗೋ"ತಿ ಅಫಲಂ "ಫಲ"ನ್ತಿ ಗಣ್ಹತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾವೀಥಿ ಉಕ್ಕನ್ತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಕನ್ತಿಮೇವ ಅಸ್ಸಾದೇನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ ಓಭಾಸಾದಯೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವತ್ಥುತಾಯ "ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ, ನ ಅಕುಸಲತ್ತಾ, ನಿಕನ್ತಿ ಪನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಚೇವ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವತ್ಥು ಚ । ವತ್ಥುವಸೇನೇವ ಚೇತೇ ದಸ, ಗಾಹವಸೇನ ಪನ ಸಮತಿಂಸ ಹೋನ್ತಿ। ಕಥಂ? "ಮಮ ಓಭಾಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಗಣ್ಹತೋ ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಗ್ಗಾಹೋ ಹೋತಿ, "ಮನಾಪೋ ವತ ಓಭಾಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಗಣ್ಹತೋ ಮಾನಗ್ಗಾಹೋ, ಓಭಾಸಂ ಅಸ್ಸಾದಯತೋ ತಣ್ಹಾಗಾಹೋ। ಇತಿ ಓಭಾಸೇ ದಿಟ್ಠಿಮಾನತಣ್ಹಾವಸೇನ ತಯೋ ಗಾಹಾ। ತಥಾ ಸೇಸೇಸುಪೀತಿ ಏವಂ ಗಾಹವಸೇನ ಸಮತಿಂಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ವಸೇನ ಅಕುಸಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಯೋಗಾವಚರೋ ಓಭಾಸಾದೀಸು ಕಮ್ಪತಿ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಓಭಾಸಾದೀಸು ಏಕೇಕಂ "ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ"ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ -

"ಓಭಾಸೇ ಚೇವ ಞಾಣೇ ಚ, ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿಕಮ್ಪತಿ।
ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಸುಖೇ ಚೇವ, ಯೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪವೇಧತಿ॥

"ಅಧಿಮೋಕ್ಖೇ ಚ ಪಗ್ಗಾಹೇ, ಉಪಟ್ಠಾನೇ ಚ ಕಮ್ಪತಿ।
ಉಪೇಕ್ಖಾವಜ್ಜನಾಯ ಚೇವ, ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಚ ನಿಕನ್ತಿಯಾ"ತಿ॥ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೭)

ಕುಸಲೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಬುದ್ಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಯೋಗಾವಚರೋ ಓಭಾಸಾದೀಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು “ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಓಭಾಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ ಖಯಧಮ್ಮೋ ವಯಧಮ್ಮೋ ವಿರಾಗಧಮ್ಮೋ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ”ತಿ ಇತಿ ವಾ ತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ। ಅಥ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ಸಚೇ ಓಭಾಸೋ ಅತ್ತಾ ಭವೇಯ್ಯ, ಅತ್ತಾತಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟೇಯ್ಯ, ಅನತ್ತಾವ ಪನಾಯಂ “ಅತ್ತಾ”ತಿ ಗಹಿತೋ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಅವಸವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಅನತ್ತಾ, ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವಟ್ಠೇನ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಉಪ್ಪಾದವಯಪಟಿಪೀಳನಟ್ಠೇನ ದುಕ್ಖೋತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ। ಯಥಾ ಚ ಓಭಾಸೇ, ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ಸೋ ಏವಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಓಭಾಸಂ “ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ”ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಞಾಣಂ... ಪೇ॰... ನಿಕನ್ತಿಂ “ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ”ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಓಭಾಸಾದೀಸು ನ ಕಮ್ಪತಿ ನ ವೇಧತಿ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ -

“ಇಮಾನಿ ದಸ ಠಾನಾನಿ, ಪಞ್ಞಾ ಯಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಿತಾ।
ಧಮ್ಮುದ್ಧಚ್ಚಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ವಿಕ್ಖೇಪ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ॥ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೭)।

ಸೋ ಏವಂ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ಸಮತಿಂಸವಿಧಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಜಟಂ ವಿಜಟೇತ್ವಾ “ಓಭಾಸಾದಯೋ ಧಮ್ಮಾ ನ ಮಗ್ಗೋ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿಮುತ್ತಂ ಪನ ವೀಥಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಮಗ್ಗೋ”ತಿ ಅಮಗ್ಗಂ ಮಗ್ಗಞ್ಚ ವವತ್ಥಪೇತಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ **“ಓಭಾಸಾದಯೋ ದಸ ವಿಪಸ್ಸನುಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಹಾಯ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿಮುತ್ತಂ ಪಟಿಪದಾಞಾಣಂ ಮಗ್ಗೋತಿ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ**”ತಿ। **ಉದಯಂ ಪಹಾಯಾತಿ** ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಗಹಿತಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಉದಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಭಙ್ಗಸ್ಸೇವ ಅನುಪಸ್ಸನತೋ ಭಙ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ **ಪತ್ವಾ** ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸನಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸನಾಯ **ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ** ಮುಞ್ಚಿತುಕಮ್ಯತಾಪಟಿಸಙ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾಸಙ್ಖಾರುಪೇಕ್ಖಾನುಲೋಮಞಾಣಾನಂ ಚಿಣ್ಣಪರಿಯನ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಗೋತ್ರಭುಞಾಣಾನನ್ತರಂ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು **ವಿರಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ**। ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಹಿ ಅರಿಯೋ ವಿರಜ್ಜತಿ ವಿಮುಚ್ಚತೀತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನಾಹ - **“ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ**”ತಿ। ಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಪಹೀನಾವಸಿಟ್ಠಕಿಲೇಸಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಪಭೇದೇನ **ಏಕೂನವೀಸತಿಭೇದಸ್ಸ**। ಅರಹತೋ ಹಿ ಅವಸಿಟ್ಠಕಿಲೇಸಾಭಾವೇನ ಏಕೂನವೀಸತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಾನಿ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಿಕಸ್ಸ।

ವಿಸುಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವನಾನಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಪಠಮಚತುಕ್ಕವಸೇನ ಅಧಿಗತಜ್ಝಾನಸ್ಸ ವೇದನಾಚಿತ್ತಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ದೇಸಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ತೇಸನ್ತಿ** ತಿಣ್ಣಂ ಚತುಕ್ಕಾನಂ। **ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀತಿ** ಪೀತಿಯಾ ಪಟಿ ಪಟಿ ಸಮ್ಮದೇವ ವೇದನಸೀಲೋ, ತಸ್ಸಾ ವಾ ಪಟಿ ಪಟಿ ಸಮ್ಮದೇವ ವೇದೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ವಾ ಪಟಿ ಪಟಿ ಸಮ್ಮದೇವ ವೇದಯಮಾನೋ। ತತ್ಥ ಕಾಮಂ **ಸಂವೇದನ**ಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಪೀತಿಯಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ವಿದಿತಭಾವೋ ಬೋಧಿತೋ ಹೋತಿ, ಯೇಹಿ ಪನ ಪಕಾರೇಹಿ ತಸ್ಸಾ ಸಂವೇದನಂ ಇಚ್ಛಿತಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಪಟಿ**-ಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ “ಪಟಿ ಪಟಿ ಸಂವೇದೀತಿ ಪಟಿಸಂವೇದೀ”ತಿ। ತೇನಾಹ **“ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹೀ**”ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಕಥಂ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತೀತಿ** ಪುಚ್ಛಾವಚನಂ। **ಸಪ್ಪೀತಿಕೇ ದ್ವೇ ಝಾನೇ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀ**”ತಿ ಪೀತಿಸಹಗತಾನಿ ದ್ವೇ ಪಠಮದುತಿಯಜ್ಝಾನಾನಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ತೇನ। “ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ”ತಿ ಹಿ ಪದಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ಏತಂ ಸಾಮಿವಚನಂ। **ಸಮಾಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇತಿ** ಸಮಾಪನ್ನಕ್ಖಣೇ। **ಝಾನಪಟಿಲಾಭೇನಾತಿ** ಝಾನೇನ ಸಮಙ್ಗಿಭಾವೇನ। **ಆರಮ್ಮಣತೋತಿ** ಆರಮ್ಮಣಮುಖೇನ, ತದಾರಮ್ಮಣಜ್ಝಾನಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸಂವಿದಿತತ್ತಾ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಯಥಾ ನಾಮ ಸಪ್ಪಪರಿಯೇಸನಂ ಚರನ್ತೇನ ತಸ್ಸ ಆಸಯೇ ಪಟಿಸಂವಿದಿತೇ ಸೋಪಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತೋ ಏವ ಹೋತಿ ಮನ್ತಾಗದಬಲೇನ ತಸ್ಸ ಗಹಣಸ್ಸ ಸುಕರತ್ತಾ, ಏವಂ ಪೀತಿಯಾ ಆಸಯಭೂತೇ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪಟಿಸಂವಿದಿತೇ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಏವ ಹೋತಿ ಸಲಕ್ಖಣತೋ ಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣತೋ ಚ ತಸ್ಸಾ ಗಹಣಸ್ಸ ಸುಕರತ್ತಾತಿ।

ಕಥಂ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತೀತಿ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। **ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ತಿಕ್ಖವಿಸದಪ್ಪವತ್ತಾಯ ವಿಸಯತೋ ದಸ್ಸನಕ್ಖಣೇ। **ಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧೇನಾತಿ** ಪೀತಿಯಾ ಸಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಚ ಪಟಿವಿಜ್ಝನೇನ। ಯಞ್ಹಿ ಯಸ್ಸ ವಿಸೇಸತೋ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಚ ಲಕ್ಖಣಂ, ತಸ್ಮಿಂ ವಿದಿತೇ ಸೋ ಯಾಥಾವತೋ ವಿದಿತೋ ಏವ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ - **“ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತೀ**”ತಿ।

ಇದಾನಿ ತಮತ್ಥಂ ಪಾಳಿಯಾ ಏವ ವಿಭಾವೇತುಂ **“ವುತ್ತಞ್ಹೇತ**”ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ದೀಘಂಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾತಿ**ಆದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಮೇವ। ತತ್ಥ ಪನ ಸತೋಕಾರಿತಾದಸ್ಸನವಸೇನ ಪಾಳಿ ಆಗತಾ, ಇಧ ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾವಸೇನ। ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಚ ಅತ್ಥತೋ ವಿಭತ್ತಾ ಏವ। ಅಪಿಚ ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ದೀಘಂಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾತಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಭೂತಸ್ಸ ವಸೇನ ಪಜಾನತೋ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಂ ಪಜಾನತೋತಿ** ಝಾನಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪೋತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಂ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನತೋ। ಯಥೇವ ಹಿ ಆರಮ್ಮಣಮುಖೇನ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾಪಿ ಆರಮ್ಮಣಮುಖೇನ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಏವ ಹೋನ್ತೀತಿ। **ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತೀತಿ** ದೀಘಂಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಸತಿ ತಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣೇ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಆರಮ್ಮಣಮುಖೇನ ಝಾನೇಪಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ತಾಯ ಸತಿಯಾತಿ** ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಿತಾಯ ತಾಯ ಸತಿಯಾ ಯಥಾವುತ್ತೇನ **ತೇನ ಞಾಣೇನ** ಸುಪ್ಪಟಿವಿದಿತತ್ತಾ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ತಸ್ಸ ವಸೇನ ತದಾರಮ್ಮಣಾ ಸಾ ಪೀತಿ **ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ**। **ದೀಘಂಪಸ್ಸಾಸವಸೇನಾತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಪಠಮಚತುಕ್ಕವಸೇನ ದಸ್ಸಿತಂ ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನಂ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಚ ವಿಭಾಗಸೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಆವಜ್ಜತೋ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಆವಜ್ಜತೋತಿ** ಝಾನಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸ। **ಸಾ ಪೀತೀತಿ** ಸಾ ಝಾನಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಪೀತಿ। **ಜಾನತೋತಿ** ಸಮಾಪನ್ನಕ್ಖಣೇ ಆರಮ್ಮಣಮುಖೇನ ಜಾನತೋ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪಸ್ಸತೋತಿ** ದಸ್ಸನಭೂತೇನ ಞಾಣೇನ ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋತಿ** ಝಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ। **ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹತೋತಿ** “ಏತ್ತಕಂ ವೇಲಂ ಝಾನಸಮಙ್ಗೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಝಾನಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಸೀಭಾವಾನಂ ವಸೇನ ಝಾನಸ್ಸ ಪಜಾನನಮುಖೇನ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಪೀತಿಯಾ ಪಟಿಸಂವೇದನಾ ದಸ್ಸಿತಾ।

ಇದಾನಿ ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಝಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ ಸಿಜ್ಝನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಝಾನಪರಿಯಾಪನ್ನಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಾನಞ್ಚ ಸದ್ಧಾದೀನಂ ವಸೇನ ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚತೋ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಧಿಮುಚ್ಚತೋತಿ** ಸದ್ದಹನ್ತಸ್ಸ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹತೋತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಅಭಿವಿಸಿಟ್ಠಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ। **ಅಭಿಜಾನತೋತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಜಾನತೋ। **ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ** ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಂ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಪರಿಜಾನತೋ। **ಪಹಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಚ **ಪಜಹತೋ**। **ಭಾವಯತೋ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೋ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ** ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಂ, **ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ** ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ ಪೀತಿಯಾ ಏವ ವಸೇನ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾದೀನಿ ಉದ್ಧರನ್ತಿ, ತಂ ಅಯುತ್ತಂ ಝಾನಾದಿಸಮುದಾಯಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ತತೋ ಪೀತಿಯಾ ನಿದ್ಧಾರಣಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ।

ಏತ್ಥ ಚ “ದೀಘಂಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ”ತಿಆದಿನಾ ಪಠಮಚತುಕ್ಕವಸೇನ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನಂ ವುತ್ತಂ, ತಥಾ “ಆವಜ್ಜತೋ”ತಿಆದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪದೇಹಿ। “ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನತೋ”ತಿಆದೀಹಿ ಪನ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ, “ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚತೋ”ತಿಆದೀಹಿ ಉಭಯಥಾಪಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಸಮಥವಸೇನ ಆರಮ್ಮಣತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾಯಂ ಪೀತಿಸೀಸೇನ ವೇದನಾ ಗಹಿತಾ, ನ ಸರೂಪತೋ ಏವಾತಿ? ಭೂಮಿವಿಭಾಗಾದಿವಸೇನ ವೇದನಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚತುಧಾ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ। ಅಪಿಚ ವೇದನಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಭಗವಾ ಪೀತಿಯಾ ಓಳಾರಿಕತ್ತಾ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಸುಖಂ ಸುಖಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಪೀತಿಸೀಸೇನ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ಅವಸೇಸಪದಾನೀತಿ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀತಿ ಪದಾನಿ ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ-ಪದೇ ಆಗತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸಕ್ಕಾ ಹಿ "ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ ಆರಮ್ಮಣತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಪೀತಿಟ್ಠಾನೇ ಸುಖಾದಿಪದಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಸುಖಸಹಗತಾನಿ ತೀಣಿ ಝಾನಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ವಾ ಝಾನಾನಿ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಅತ್ಥಂ ವಿಞ್ಞಾತುಂ। ತೇನಾಹ **"ತಿಣ್ಣಂ ಝಾನಾನಂ ವಸೇನಾ"**ತಿಆದಿ। **ವೇದನಾದಯೋತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಸಞ್ಞಾ ಗಹಿತಾ। ತೇನಾಹ **"ದ್ವೇ ಖನ್ಧಾ"**ತಿ। **ವಿಪಸ್ಸನಾಭೂಮಿದಸ್ಸನತ್ಥ**ನ್ತಿ ಪಕಿಣ್ಣಕಸಙ್ಖಾರಸಮ್ಮಸನವಸೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಭೂಮಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಸುಖನ್ತಿ ದ್ವೇ ಸುಖಾನೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ ಸಮಥೇ ಕಾಯಿಕಸುಖಾಭಾವತೋ। **ಸೋತಿ** ಸೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭನಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತೋ ನಿರೋಧೋ। "ಇಮಸ್ಸ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ"ತಿಆದಿನಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರವಸೇನ ಆಗತೋ, ಇಧ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರವಸೇನಾತಿ ಅಯಮೇವ ವಿಸೇಸೋ।

ಏವಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಸ್ಸಮ್ಭನಂ ಅತಿದೇಸೇನ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಯದಞ್ಞಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚತುಕ್ಕೇ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಪಿಚಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪೀತಿಪದೇತಿ** "ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ"ತಿಆದಿನಾ ದೇಸಿತಕೋಟ್ಠಾಸೇ। **ಪೀತಿಸೀಸೇನ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ**ತಿ ಪೀತಿಅಪದೇಸೇನ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ, ನ ಪೀತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಮೇವ। **ದ್ವೀಸು ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪದೇಸೂ**ತಿ "ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರ"ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪಟಿಸಂಯುತ್ತೇಸು ದ್ವೀಸು ಪದೇಸು। "ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ ಚಿತ್ತೇನ ಪಟಿಬದ್ಧಾತಿ **ಚಿತ್ತಪಟಿಬದ್ಧಾ**। ತತೋ ಏವ ಕಾಮಂ ಚಿತ್ತೇನ ಸಙ್ಖರೀಯನ್ತೀತಿ **ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾ,** ಸಞ್ಞಾವೇದನಾದಯೋ, ಇಧ ಪನ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾವೇದನಾವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾತಿ ಆಹ **"ಸಞ್ಞಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾ"**ತಿ।

ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಚ। ಕಥಂ ಆರಮ್ಮಣತೋ? ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನಿ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಝಾನಪಟಿಲಾಭೇನಾತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯಾನುಸಾರೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ ಆಹ - **"ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ವಸೇನ ಚಿತ್ತಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"**ತಿ। **ಚಿತ್ತಂ ಮೋದೇನ್ತೋ**ತಿ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಮೋದಯಮಾನೋ, ತಂ ವಾ ಪೀತಿಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಚಿತ್ತಂ ತಾಯ ಏವ ಆರಮ್ಮಣಭೂತಾಯ ಪೀತಿಯಾಮೋದಯಮಾನೋ। **ಪಮೋದೇನ್ತೋ**ತಿಆದೀನಿ ಪದಾನಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಾನಿ ಪೀತಿಪರಿಯಾಯಭಾವತೋ।

ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಆಮೋದೇತೀತಿ ಝಾನಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಭೂತಾಯ ಓದಗ್ಯಲಕ್ಖಣಾಯ ಝಾನಪೀತಿಯಾ ತಮೇವ ಝಾನಚಿತ್ತಂ ಸಹಜಾತಾದಿಪಚ್ಚಯವಸೇನ ಚೇವ ಝಾನಪಚ್ಚಯವಸೇನ ಚ ಪರಿಬ್ರೂಹೇನ್ತೋ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠಾಕಾರಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ ಆಮೋದೇತಿ ಪಮೋದೇತಿ ಚ। **ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಉಳಾರಂ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಪೀತಿಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತಮಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾ**ಚಿತ್ತಂ** ತಾಯ ಏವ ಆರಮ್ಮಣಭೂತಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಯೋಗಾವಚರೋ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠಾಕಾರಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ **"ಆಮೋದೇತಿ ಪಮೋದೇತೀ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸಮಂ ಠಪೇನ್ತೋತಿ ಯಥಾ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಲೀನಪಕ್ಖಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕ್ಖಞ್ಚ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಅನೋನತಂ ಅನುನ್ನತಂ ಯಥಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅವಿಸಮಂ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ವಾ ಉಕ್ಕಂಸಗಮನೇನ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಅಪ್ಪನಾವಸೇನ ಠಪೇನ್ತೋ। **ಲಕ್ಖಣಪ್ಪಟಿವೇಧೇನಾ**ತಿ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಕಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಪಟಿ ಪಟಿ ವಿಜ್ಝನೇನ ಖಣೇ ಖಣೇ ಅವಬೋಧೇನ। **ಖಣಿಕಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ**ತಿ ಖಣಮತ್ತಟ್ಠಿತಿಕೋ ಸಮಾಧಿ। ಸೋಪಿ ಹಿ ಆರಮ್ಮಣೇ ನಿರನ್ತರಂ ಏಕಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪಟಿಪಕ್ಖೇನ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಪ್ಪಿತೋ ವಿಯ ಚಿತ್ತಂ ನಿಚ್ಚಲಂ ಠಪೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಏವಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯಾ"**ತಿಆದಿ।

ಮೋಚೇನ್ತೋತಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಿಮುತ್ತಿವಸೇನ ವಿವೇಚೇನ್ತೋ ವಿಸುಂ ಕರೋನ್ತೋ, ನೀವರಣಾನಿ ಪಜಹನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ**ತಿ ಭಙ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ। ಭಙ್ಗೋ ಹಿ ನಾಮ ಅನಿಚ್ಚತಾಯ ಪರಮಾ ಕೋಟಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾಯ ಭಙ್ಗಾನುಪಸ್ಸಕೋ ಯೋಗಾವಚರೋ ಚಿತ್ತಮುಖೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ನಿಚ್ಚತೋ, ಅನಿಚ್ಚಸ್ಸ ದುಕ್ಖತ್ತಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಅನತ್ತತ್ತಾ ತದೇವ ದುಕ್ಖತೋ ಅನುಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ಸುಖತೋ, ಅನತ್ತತೋ ಅನುಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ಅತ್ತತೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ, ನ ತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ, ಯಞ್ಚ ನ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ, ನ ತಂ ರಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಭಙ್ಗದಸ್ಸನಾನುಸಾರೇನ "ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ"ತಿ ಸಙ್ಖಾರಗತೇ ದಿಟ್ಠೇ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ನೋ ನನ್ದತಿ, ವಿರಜ್ಜತಿ, ನೋ ರಜ್ಜತಿ, ಸೋ ಏವಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ ವಿರಜ್ಜನ್ತೋ ಲೋಕಿಯೇನೇವ ತಾವ ಞಾಣೇನ ರಾಗಂ ನಿರೋಧೇತಿ ನೋ ಸಮುದೇತಿ, ನಾಸ್ಸ ಸಮುದಯಂ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಸೋ ಏವಂ ವಿರತ್ತೋ ಯಥಾ ದಿಟ್ಠಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ, ತಂ ತಥಾ ದಿಟ್ಠಂ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣೇನ ನಿರೋಧೇತಿ ನೋ ಸಮುದೇತಿ, ನಿರೋಧಮೇವಸ್ಸ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ನೋ ಸಮುದಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ಸೋ ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತಿ, ನೋ ಆದಿಯತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಅನುಪಸ್ಸನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಖನ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜನತೋ ಸಙ್ಖತದೋಸದಸ್ಸನೇನ ತಬ್ಬಿಪರೀತೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ತನ್ನಿನ್ನತಾಯ ಪಕ್ಖನ್ದನತೋ ಚ **ಪರಿಚ್ಚಾಗಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚೇವ ಪಕ್ಖನ್ದನಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯೋಗಾವಚರೋ ವುತ್ತನಯೇನ ಕಿಲೇಸೇ ಚ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ನಿಬ್ಬಾನೇ ಚ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಸೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾತೋ ಚಿತ್ತಂ ಮೋಚೇನ್ತೋ ವಿಮೋಚೇನ್ತೋ...ಪೇ॰... ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಆದಾನತೋ ಚಿತ್ತಂ ಮೋಚೇನ್ತೋ ವಿಮೋಚೇನ್ತೋ ಅಸ್ಸಸತಿ ಚೇವ ಪಸ್ಸಸತಿ ಚಾ"**ತಿ।

ತತ್ಥ ಅನಿಚ್ಚಸ್ಸ, ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಅನುಪಸ್ಸನಾ **ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾ**। ತೇಭೂಮಕಧಮ್ಮಾನಂ ಅನಿಚ್ಚತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪವತ್ತಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಏತಂ ನಾಮಂ। **ನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾತೋ**ತಿ ಸಙ್ಖತಧಮ್ಮೇ "ನಿಚ್ಚಾ ಸಸ್ಸತಾ"ತಿ ಪವತ್ತಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಸಞ್ಞಾಯ। ಸಞ್ಞಾಸೀಸೇನ ಚಿತ್ತದಿಟ್ಠೀನಮ್ಪಿ ಗಹಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏಸ ನಯೋ **ಸುಖಸಞ್ಞಾ**ದೀಸುಪಿ। **ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸನಾಯಾ**ತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದನಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನಾಯ । **ನನ್ದಿತೋ**ತಿ ಸಪ್ಪೀತಿಕತಣ್ಹಾತೋ। **ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾಯಾ**ತಿ ತಥಾ ವಿರಜ್ಜನಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನಾಯ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ರಾಗತೋ ಮೋಚೇನ್ತೋ"**ತಿ। **ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸನಾಯಾ**ತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧಸ್ಸ ಅನುಪಸ್ಸನಾಯ। ಯಥಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿಯೇವ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವವಸೇನ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ವಾ ಅನುಪಸ್ಸನಾ ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸನಾ। ಮುಞ್ಚಿತುಕಮ್ಯತಾ ಹಿ ಅಯಂ ಬಲಪ್ಪತ್ತಾ। ತೇನಾಹ **"ಸಮುದಯತೋ ಮೋಚೇನ್ತೋ"**ತಿ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತಾ ಅನುಪಸ್ಸನಾ **ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾ**। **ಆದಾನತೋ**ತಿ ನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಗಹಣತೋ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣತೋ ವಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಅನುಪಸ್ಸೀ, ಅನಿಚ್ಚಸ್ಸ ವಾ ಅನುಪಸ್ಸನಸೀಲೋ **ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಂ ಪನ ತಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಕಥಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಕಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾ, ಕಸ್ಸ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾತಿ ಚತುಕ್ಕಂ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬನ್ತಿ ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅನಿಚ್ಚಂ ವೇದಿತಬ್ಬ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ನಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಯಥಾ ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ನ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ **ಅನಿಚ್ಚಂ,** ಉದಯಬ್ಬಯವನ್ತಂ, ಅತ್ಥತೋ ಸಙ್ಖತಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಆಹ **ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಉಪ್ಪಾದವಯಞ್ಞಥತ್ತಭಾವಾ**ತಿ, ಉಪ್ಪಾದವಯಞ್ಞಥತ್ತಸಬ್ಭಾವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಸಙ್ಖತಧಮ್ಮಾನಂ ಹೇತುಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಂ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭವೋ ಅತ್ತಲಾಭೋ **ಉಪ್ಪಾದೋ,** ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ತೇಸಂ ಖಣನಿರೋಧೋ ವಿನಾಸೋ **ವಯೋ,** ಜರಾಯ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ **ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ**। ಯಥಾ ಹಿ ಉಪ್ಪಾದಾವತ್ಥಾಯ ಭಿನ್ನಾಯ ಭಙ್ಗಾವತ್ಥಾಯಂ ವತ್ಥುಭೇದೋ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಠಿತಿಸಙ್ಖಾತಾಯಂ ಭಙ್ಗಾಭಿಮುಖಾವತ್ಥಾಯಮ್ಪಿ ವತ್ಥುಭೇದೋ ನತ್ಥಿ। ಯತ್ಥ ಜರಾವೋಹಾರೋ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಸ್ಸಪಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಜರಾ ಯುಜ್ಜತಿ, ಯಾ ಖಣಿಕಜರಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏಕಂಸೇನ ಚ ಉಪ್ಪಾದಭಙ್ಗಾವತ್ಥಾಸು ವತ್ಥುನೋ ಅಭೇದೋ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, ಅಞ್ಞಥಾ "ಅಞ್ಞೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಭಿಜ್ಜತೀ"ತಿ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಯಿದಂ ಖಣಿಕಜರಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "ಅಞ್ಞಥತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಯಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣತ್ತಯಸ್ಸ ಭಾವಾ ಖನ್ಧೇಸು ಅನಿಚ್ಚಸಮಞ್ಞಾ, ತಸ್ಮಿಂ ಲಕ್ಖಣತ್ತಯೇ ಅನಿಚ್ಚತಾ ಸಮಞ್ಞಾತಿ "ಅನಿಚ್ಚತಾತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಉಪ್ಪಾದವಯಞ್ಞಥತ್ತ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ವಿಸೇಸತೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಖಣಿಕನಿರೋಧೇ ಅನಿಚ್ಚತಾವೋಹಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವೋ ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಉಪ್ಪಾದಪುಬ್ಬಕತ್ತಾ ಅಭಾವಸ್ಸ **ಹುತ್ವಾ**-ಗಹಣಂ। ತೇನ ಪಾಕಟಭಾವಪುಬ್ಬಕತ್ತಂ ವಿನಾಸಭಾವಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತಿ। **ತೇನೇವಾಕಾರೇನಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತನಾಕಾರೇನ। **ಖಣಭಙ್ಗೇನಾ**ತಿ ಖಣಿಕನಿರೋಧೇನ। **ತಸ್ಸಾ ಅನಿಚ್ಚತಾಯಾ**ತಿ ಖಣಿಕಭಙ್ಗಸಙ್ಖಾತಾಯ ಅನಿಚ್ಚತಾಯ। **ತಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನಾಯಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾಯ। **ಸಮನ್ನಾಗತೋ**ತಿ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಯೋಗಾವಚರೋ।

ಖಯೋತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವಿನಾಸೋ। ವಿರಜ್ಜನಂ ತೇಸಂಯೇವ ವಿಲುಜ್ಜನಂ **ವಿರಾಗೋ,** ಖಯೋ ಏವ ವಿರಾಗೋ **ಖಯವಿರಾಗೋ,** ಖಣಿಕನಿರೋಧೋ। ಅಚ್ಚನ್ತಮೇತ್ಥ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಗತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿರಜ್ಜನ್ತಿ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀತಿ **ಅಚ್ಚನ್ತವಿರಾಗೋ,** ನಿಬ್ಬಾನಂ। ತೇನಾಹ "**ಖಯವಿರಾಗೋತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಖಣಭಙ್ಗೋ। ಅಚ್ಚನ್ತವಿರಾಗೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನ**"ನ್ತಿ। **ತದುಭಯದಸ್ಸನವಸೇನ ಪವತ್ತಾ**ತಿ ಖಯವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ಅಚ್ಚನ್ತವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಪವತ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾ। ಆರಮ್ಮಣತೋ ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಖಯವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಪವತ್ತಿ, ತನ್ನಿನ್ನಭಾವತೋ ಅಚ್ಚನ್ತವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ, ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಪನ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಖಯವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ, ಆರಮ್ಮಣತೋ ಅಚ್ಚನ್ತವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಪವತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಯಸ್ಮಾ ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀಪದೇ ವುತ್ತನಯಾನುಸಾರೇನ "ದ್ವೇ ನಿರೋಧಾ ಖಯನಿರೋಧೋ ಚ ಅಚ್ಚನ್ತನಿರೋಧೋ ಚಾ"ತಿ ಏವಮಾದಿಅತ್ಥವಣ್ಣನಂ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿರಾಗಟ್ಠಾನೇ ನಿರೋಧಪದಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಖಯೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವಿನಾಸೋ"ತಿಆದಿನಾ ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಪಹಾತಬ್ಬಸ್ಸ ತದಙ್ಗವಸೇನ ವಾ ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ವಾ ಪರಿಚ್ಚಜನಂ **ಪರಿಚ್ಚಾಗಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ।** ತಥಾ ಸಬ್ಬುಪಧೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಭೂತೇ ವಿಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ತನ್ನಿನ್ನತಾಯ ವಾ ತದಾರಮ್ಮಣತಾಯ ವಾ ತತ್ಥ ಪಕ್ಖನ್ದನಂ **ಪಕ್ಖನ್ದನಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ। ತದಙ್ಗವಸೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾ ತಾವ ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನವಸೇನ ನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತೀ ಚ ತಸ್ಸಾ ತಥಾ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಯಂ ಯೇ "ನಿಚ್ಚ"ನ್ತಿ ಗಹಣವಸೇನ ಕಿಲೇಸಾ ತಮ್ಮೂಲಕಾ ಚ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ತದುಭಯಮೂಲಕಾ ಚ ವಿಪಾಕಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಕರಣವಸೇನ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ತಥಾ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾದಯೋ। ತೇನಾಹ - "**ವಿಪಸ್ಸನಾ ಹಿ ತದಙ್ಗವಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಖನ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇ ಪರಿಚ್ಚಜತೀ**"ತಿ। **ಸಙ್ಖತದೋಸದಸ್ಸನೇನಾ**ತಿ ಸಙ್ಖತೇ ತೇಭೂಮಕಸಙ್ಖಾರಗತೇ ಅನಿಚ್ಚತಾದಿದೋಸದಸ್ಸನೇನ। ನಿಚ್ಚಾದಿಭಾವೇನ **ತಬ್ಬಿಪರೀತೇ। ತನ್ನಿನ್ನತಾಯಾ**ತಿ ತದಧಿಮುತ್ತತಾಯ। **ಪಕ್ಖನ್ದತೀ**ತಿ ಅನುಪವಿಸತಿ ಅನುಪವಿಸನ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। **ಸದ್ಧಿಂ ಖನ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇ ಪರಿಚ್ಚಜತೀ**ತಿ ಮಗ್ಗೇನ ಕಿಲೇಸೇಸು ಪರಿಚ್ಚತ್ತೇಸು ಅವಿಪಾಕಧಮ್ಮತಾಪಾದನೇನ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ತಮ್ಮೂಲಕಾ ಚ ಖನ್ಧಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿರಹಭಾವೇನ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತೀತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಮಗ್ಗೋ ಪರಿಚ್ಚಜತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಭಯ**ನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಮಗ್ಗಞಾಣಞ್ಚ। ಮಗ್ಗಞಾಣಮ್ಪಿ ಹಿ ಗೋತ್ರಭುಞಾಣಸ್ಸ ಅನು ಪಚ್ಛಾ ನಿಬ್ಬಾನದಸ್ಸನತೋ ಅನುಪಸ್ಸನಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಇದಞ್ಚ ಚತುತ್ಥಚತುಕ್ಕಂ ಸುದ್ಧವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನೇವ ವುತ್ತಂ, ಪುರಿಮಾನಿ ಪನ ತೀಣಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ। ಏವಂ ಚತುನ್ನಂ ಚತುಕ್ಕಾನಂ ವಸೇನ ಸೋಳಸವತ್ಥುಕಾಯ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಭಾವನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಸೋಳಸವತ್ಥುವಸೇನ ಚ ಅಯಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। "ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧೀ"ತಿಆದಿನಾ ಪನ ಸನ್ತಭಾವಾದಿವಸೇನ ಮಹಾನಿಸಂಸತಾ ದಸ್ಸಿತಾ। ವಿತಕ್ಕುಪಚ್ಛೇದಸಮತ್ಥತಾಯಪಿ ಚಸ್ಸ ಮಹಾನಿಸಂಸತಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ಸನ್ತಪಣೀತಅಸೇಚನಕಸುಖವಿಹಾರತ್ತಾ ಸಮಾಧಿಅನ್ತರಾಯಕರಾನಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಸೇನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಧಾವನಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಆನಾಪಾನಾರಮ್ಮಣಾಭಿಮುಖಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಕರೋತಿ। ತೇನೇವ ವುತ್ತಂ - "ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ ವಿತಕ್ಕುಪಚ್ಛೇದಾಯಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೧; ಉದಾ॰ ೩೧)। ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಮೂಲಭಾವೇನಪಿ ಚಸ್ಸಾ ಮಹಾನಿಸಂಸತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

> "ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೭)।

ಅಪಿಚ ಚರಿಮಕಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ವಿದಿತಭಾವಕರಣತೋಪಿಸ್ಸಾ ಮಹಾನಿಸಂಸತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

> "ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ, ರಾಹುಲ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯೇಪಿ ತೇ ಚರಿಮಕಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ, ತೇಪಿ ವಿದಿತಾವ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ನೋ ಅವಿದಿತಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೨೧)।

ತತ್ಥ ನಿರೋಧವಸೇನ ತಯೋ ಚರಿಮಕಾ ಭವಚರಿಮಕಾ ಝಾನಚರಿಮಕಾ ಚುತಿಚರಿಮಕಾತಿ। ಭವೇಸು ಹಿ ಕಾಮಭವೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ರೂಪಾರೂಪಭವೇಸು ನ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ **ಭವಚರಿಮಕಾ**। ಝಾನೇಸು ಪುರಿಮೇ ಝಾನತ್ತಯೇ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಚತುತ್ಥೇ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ **ಝಾನಚರಿಮಕಾ**। ಯೇ ಪನ ಚುತಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಸೋಳಸಮೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚುತಿಚಿತ್ತೇನ ಸಹ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ಇಮೇ **ಚುತಿಚರಿಮಕಾ** ನಾಮ। ಇಮೇ ಇಧ ಚರಿಮಕಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ।

ಇಮೇ ಕಿರ ಇಮಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತಿ ಆನಾಪಾನಾರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಸುಟ್ಠು ಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ। ಚುತಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಪುರತೋ ಸೋಳಸಮಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಾದಂ ಆವಜ್ಜಯತೋ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ನೇಸಂ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಿಂ ಆವಜ್ಜಯತೋ ಠಿತಿಪಿ ನೇಸಂ ಪಾಕಟಾ ಹೋತಿ, ಭಙ್ಗಂ ಆವಜ್ಜಯತೋ ಭಙ್ಗೋಪಿ ನೇಸಂ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ। ಇತೋ ಅಞ್ಞಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಹಿ ಆಯುಅನ್ತರಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ವಾ ಹೋತಿ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ವಾ, ಇಮಂ ಪನ ಸೋಳಸವತ್ಥುಕಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಆಯುಅನ್ತರಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಮೇವ ಹೋತಿ। ಸೋ "ಏತ್ತಕಂ ದಾನಿ ಮೇ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ಪವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಇತೋ ಪರ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಏವ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನನಿವಾಸನಪಾರುಪನಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ನಿಮೀಲೇತಿ ಕೋಟಪಬ್ಬತವಿಹಾರವಾಸಿತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ವಿಯ, ಮಹಾಕರಞ್ಜಿಯವಿಹಾರವಾಸಿಮಹಾತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ವಿಯ, ದೇವಪುತ್ತರಟ್ಠೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ಥೇರೋ ವಿಯ, ಚಿತ್ತಲಪಬ್ಬತವಿಹಾರವಾಸಿನೋ ದ್ವೇಭಾತಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಚ।

ತತ್ರಿದಂ ಏಕವತ್ಥುಪರಿದೀಪನಂ - ದ್ವೇಭಾತಿಕತ್ಥೇರಾನಂ ಕಿರೇಕೋ ಪುಣ್ಣಮುಪೋಸಥದಿವಸೇ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಓಸಾರೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮೇ ಠಿತೋ ಚನ್ದಪಕ್ಖೇ ಪದೋಸವೇಲಾಯಂ ಚನ್ದಾಲೋಕೇನ ಸಮನ್ತತೋ ಆಸಿಞ್ಚಮಾನಖೀರಧಾರಂ ವಿಯ ಗಗನತಲಂ ರಜತಪಟ್ಟಸದಿಸಂ ವಾಲಿಕಾಸನ್ಥತಞ್ಚ ಭೂಮಿಭಾಗಂ ದಿಸ್ವಾ "ರಮಣೀಯೋ ವತಾಯಂ ಕಾಲೋ, ದೇಸೋ ಚ ಮಮ ಅಜ್ಝಾಸಯಸದಿಸೋ, ಕೀವ ಚಿರಂ ನು ಖೋ ಅಯಂ ದುಕ್ಖಭಾರೋ ವಹಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರೇ ಉಪಧಾರೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಆಹ - "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕಥಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ"ತಿ। ತತ್ರ ಕೇಚಿ ಆಹಂಸು - "ಅಮ್ಹೇಹಿ ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಕಾವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಾ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ"ತಿ। ಕೇಚಿ "ಅಮ್ಹೇಹಿ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಕಾ"ತಿ। ಥೇರೋ ಆಹ - "ಅಹಂ ದಾನಿ ವೋ ಚಙ್ಕಮನ್ತಮೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಮಾನಂ ದಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತತೋ ಚಙ್ಕಮೇ ತಿರಿಯಂ ಲೇಖಂ ಕತ್ವಾ "ಅಹಂ ಇತೋ ಚಙ್ಕಮಕೋಟಿತೋ ಪರಕೋಟಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತಮಾನೋ ಇಮಂ ಲೇಖಂ ಪತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಂ ಓರುಯ್ಹ ಪರಭಾಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತಮಾನೋ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಲೇಖಂ ಅಕ್ಕನ್ತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀತಿ।

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೬೭. ಯದಿಪಿ ಅರಿಯಾ ನೇವ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸುಂ, ನಾಞ್ಞಮಞ್ಞಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸುಂ, ನಾಪಿ ಮಿಗಲಣ್ಡಿಕಂ ಸಮಣಕುತ್ತಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇಸುಂ, ತಥಾಪಿ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ತೀಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ಮತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಅರಿಯಾನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಭಾವತೋ "**ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಮಿಸ್ಸಕತ್ತಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಅರಿಯಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಕರಿಂಸು ನ ಸಮಾದಪೇಸುಂ, ನಾಪಿ ಸಮನುಞ್ಞಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ವಾ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಘಾತೇತ್ವಾ ಮರಣಸಮಯೇ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಮತಾನಮ್ಪಿ

ಅರಿಯಾನಂ ಸಬ್ಭಾವತೋ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನಸ್ಸ ಅರಿಯಾನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಭಾವತೋ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಮಿಸ್ಸಕತ್ತಾ "ಮೋಘಪುರಿಸಾ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। **"ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ** "ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ "ಮೋಘಪುರಿಸಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೬೮. ಇತ್ಥೀಸು ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತತಾ ನಾಮ ಛನ್ದರಾಗೇನ ಸಾರತ್ತತಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಭಾವೋತಿ ಆಹ **"ಸಾರತ್ತಾ ಅಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ"**ತಿ। ಮರಣಸ್ಸ ಗುಣಕಿತ್ತನಂ ಜೀವಿತೇ ಆದೀನವದಸ್ಸನಪುಬ್ಬಙ್ಗಮನ್ತಿ ಆಹ **"ಜೀವಿತೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ"**ತಿ। "ಕಿಂ ತುಯ್ಹಿಮಿನಾ ಪಾಪಕೇನ ದುಜ್ಜೀವಿತೇನಾ"ತಿ ಇದಂ ಜೀವಿತೇ ಆದೀನವದಸ್ಸನಂ। "ಮತಂ ತೇ ಜೀವಿತಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿಆದಿ ಪನ ಮರಣಗುಣಕಿತ್ತನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಲೋಭಾದೀನಂ ಅತಿವಿಯ ಉಸ್ಸನ್ನತ್ತಾ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕತಂ ಸಾಹಸಿಕಕಮ್ಮಂ ಕಿಬ್ಬಿಸನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ - **"ಕಿಬ್ಬಿಸಂ ಸಾಹಸಿಕಕಮ್ಮಂ ಲೋಭಾದಿಕಿಲೇಸುಸ್ಸದ"**ನ್ತಿ। **ಕಸ್ಮಾ ಇದಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ** ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾನಂಯೇವೇದಂ ವಚನಂ। ಮತ-ಸದ್ದೋ "ಗತ"ನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಭಾವವಚನೋತಿ ಆಹ **"ತವ ಮರಣ"**ನ್ತಿ। **ಕತಕಾಲೋತಿ** ಕತಮರಣಕಾಲೋ। ಅಥ ವಾ **ಕಾಲೋತಿ** ಮರಣಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, ತಸ್ಮಾ **ಕತಕಾಲೋತಿ** ಕತಮರಣೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಾಹ **"ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ, ಮರಿತ್ವಾ"**ತಿ। ದಿವಿ ಭವಾ **ದಿಬ್ಬಾತಿ** ಆಹ **"ದೇವಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹೀ"**ತಿ। **ಸಮಪ್ಪಿತೋತಿ** ಯುತ್ತೋ। **ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋತಿ** ಸಮ್ಮದೇವ ಏಕೀಭಾವಂ ಗತೋ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೧೭೨. **ಉಸ್ಸುಕ್ಕವಚನನ್ತಿ** ಪುಬ್ಬಕಾಲಕಿರಿಯಾವಚನಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಸಮಾನಕತ್ತುಕೇಸು ಪುಬ್ಬಾಪರಕಾಲಕಿರಿಯಾವಚನೇಸು ಪುಬ್ಬಕಾಲಕಿರಿಯಾವಚನಸ್ಸ ನಿರುತ್ತಿವೋಹಾರೋ। **ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ** ಇಮಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ "ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಚೇಚ್ಚ ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾ"ತಿ ಏವಂ ಪುಬ್ಬಕಾಲಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಾನುರೂಪಂ ಕತ್ವಾ ಪದಭಾಜನೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ ತಥಾ ಅವತ್ವಾ "ಜಾನನ್ತೋ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋ"ತಿ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ "ಚೇಚ್ಚ ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನಸ್ಸ ಚ ತದತ್ಥವಸೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **"ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾ"**ತಿ। "ಜಾನನ್ತೋ"ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತೇಪಿ "ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾಣವಿಸಯಮೇತ್ಥ ಜಾನನನ್ತಿ ಆಹ **"ಪಾಣೋತಿ ಜಾನನ್ತೋ"**ತಿ, ಸತ್ತೋ ಅಯನ್ತಿ ಜಾನನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾಣೋತಿ ಹಿ** ವೋಹಾರತೋ ಸತ್ತೋ, ಪರಮತ್ಥತೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವುಚ್ಚತಿ। "ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋತಿ ಜಾನನ್ತೋ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಪಾಣೋತಿ ಜಾನನ್ತೋ"ತಿ ವಚನಂ "ಮನುಸ್ಸೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಸತ್ತಸಞ್ಞಾಯ ಘಾತೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ **ಏಳಕಚತುಕ್ಕೇ** (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧೭೪) ಏಳಕಸಞ್ಞಾಯ ಮನುಸ್ಸಪಾಣಂ ವಧನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿ ದಸ್ಸಿತಾ। ತಸ್ಮಾ "ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಪಾಣೋತಿ ಜಾನನ್ತೋ"ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋತಿ ಏತ್ಥ ಸಹ-ಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥೋ ಸಂ-ಸದ್ದೋತಿ ಆಹ - **"ತೇನೇವ ಪಾಣಜಾನನಾಕಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಜಾನನ್ತೋ"**ತಿ, ತೇನೇವ ಪಾಣಜಾನನಾಕಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಮೀತಿ ಜಾನನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯದಿಪಿ ಏಕಸ್ಸೇವ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಭಯಾರಮ್ಮಣಭಾವಾಸಮ್ಭವತೋ ಪಾಣೋತಿ ಜಾನನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಮೀತಿ ಜಾನನಂ ಏಕಕ್ಖಣೇ ನ ಸಮ್ಭವತಿ, ಪಾಣೋತಿಸಞ್ಞಂ ಪನ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಮಾರೇಮೀತಿ ಜಾನನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ತೇನೇವ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧಿಂ ಜಾನನ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ **ಸದ್ಧಿನ್ತಿ** ಅವಿಜಹಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾಯ ದಿಟ್ಠಸಭಾವೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾಯ ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ 'ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚ'ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಭಾವೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಲಕ್ಖಣಜಾನನಂ ವಿಯ 'ಇಮಂ ಪಾಣಂ ಮಾರೇಮೀ'ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಿರಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ ಆಚರಿಯಾ ತತ್ಥಾಪಿ ಏವಂ ನ ಕಥೇನ್ತಿ।

ವಧಕಚೇತನಾವಸೇನ ಚೇತೇತ್ವಾತಿ "ಇಮಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ವಧಕಚೇತನಾಯ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ। **ಪಕಪ್ಪೇತ್ವಾತಿ** "ವಧಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾತಿ** ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ। ತೇನೇವಾಹ **"ನಿರಾಸಙ್ಕಚಿತ್ತಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ"**ತಿ। **ಉಪಕ್ಕಮವಸೇನಾತಿ** ಸಾಹತ್ಥಿಕಾದಿಉಪಕ್ಕಮವಸೇನ। **ಏವಂ ಪವತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತವಿಧಿನಾ ಪವತ್ತಸ್ಸ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿಪ್ಪಕತವಚನತ್ತಾ "ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇಮಿನಾವ ಅಪರಕಾಲಕಿರಿಯಾವಚನೇನ ಸಬ್ಬಥಾ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತವೀತಿಕ್ಕಮೋ ವುತ್ತೋ, ತಥಾಪಿ "ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಅಪರಿಯೋಸಿತವೀತಿಕ್ಕಮಮ್ಪಿ ಅವಸಾನಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ವೀತಿಕ್ಕಮೋ"**ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವಾಹ **"ಅಯಂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಸದ್ದಸ್ಸ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀ"**ತಿ।

ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನಕಲಲರೂಪತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। ಸಯನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸೇಯ್ಯಾ, ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸಙ್ಖಾತೋ ಗಬ್ಭೋ ಸೇಯ್ಯಾ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಾ,** ಅಣ್ಡಜಾ ಜಲಾಬುಜಾ ಚ। ತೇಸಂ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಾನಂ ವಸೇನ ಸಬ್ಬಸುಖುಮತ್ತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಯಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುನಿಯಮನತ್ಥಂ। ಓಪಪಾತಿಕಸಂಸೇದಜಾಪಿ ಹಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಮೇವ। ನ ಚೇವಿಮಂ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ। ಪಟಿಸನ್ಧಿಚಿತ್ತೇನ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಿಂಸ ಕಮ್ಮಜರೂಪಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ತೇಸು ಪನ ಠಿತೇಸುಯೇವ ಸೋಳಸ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಗಹಿತಪಟಿಸನ್ಧಿಕಸ್ಸ ದಾರಕಸ್ಸ ವಾ ಮಾತುಯಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ ನತ್ಥಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಮರಣಸ್ಸ ಅನೋಕಾಸೋ ನಾಮ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸೋಳಸಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಕಾಲೇ ದಾರಕಸ್ಸ ಮರಣಂ ನತ್ಥಿ ತದಾ ಚುತಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭವತೋ, ಮಾತುಯಾಪಿ ತತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತದನನ್ತರೇಯೇವ ಚವನಧಮ್ಮಾಯ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಸ್ಸೇವ ಅಸಮ್ಭವತೋ। ಚಿತ್ತಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಅವಿನಾಭಾವತೋ ಸೇಸಅರೂಪಧಮ್ಮಾನಮ್ಪಿ ಗಹಿತತ್ತಾ ರೂಪಕಾಯುಪತ್ಥಮ್ಭಿತಸ್ಸೇವ ಚ ನಾಮಕಾಯಸ್ಸ ಪಞ್ಚವೋಕಾರೇ ಪವತ್ತಿಸಬ್ಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ **"ಸಕಲಾಪಿ ಪಞ್ಚವೋಕಾರಪಟಿಸನ್ಧಿ ದಸ್ಸಿತಾ ಹೋತೀ"**ತಿ। ತತ್ಥ **ಸಕಲಾಪಿ ಪಞ್ಚವೋಕಾರಪಟಿಸನ್ಧೀತಿ** ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಅನೂನಾ ರೂಪಾದಿಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಪಟಿಸನ್ಧೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ನ ಪನ ಸಕಲಾಪಿ ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವೇ ಪಟಿಸನ್ಧೀತಿ। ತೇನೇವಾಹ **"ತಸ್ಮಾ ತಞ್ಚ ಪಠಮಂ ಚಿತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಕಲಲರೂಪನ್ತಿ ಅಯಂ ಸಬ್ಬಪಠಮೋ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ"**ತಿ। "ತದಹುಜಾತಸ್ಸ ಏಳಕಸ್ಸ ಲೋಮಂ ಜಾತಿಉಣ್ಣಾ"ತಿ ಕೇಚಿ। "ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ ಜಾತಿಮನ್ತಏಳಕಲೋಮಂ ಜಾತಿಉಣ್ಣಾ"ತಿ ಅಪರೇ। ಸುಖುಮಜಾತಿಲೋಮಾ ಏವ ಕಿರ ಕೇಚಿ ಏಳಕಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಿಜ್ಜನ್ತಿ। "ಗಬ್ಭಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಗಹಿತಏಳಕಲೋಮಂ ಜಾತಿಉಣ್ಣಾ"ತಿ ಅಞ್ಞೇ।

ಏಕೇನ ಅಂಸುನಾತಿ ಖುದ್ದಕಭಾಣಕಾನಂ ಮತೇನ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ "ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಸತ್ತಾನಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಕ್ಖಣೇ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ ಅಪಚ್ಛಾ ಅಪುರೇ ಏಕತೋ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪಾತುಭೂತಾ ಕಲಲಸಙ್ಖಾತಾ ರೂಪಸನ್ತತಿ ಪರಿತ್ತಾ ಹೋತಿ ಖುದ್ದಕಮಕ್ಖಿಕಾಯ ಏಕವಾಯಾಮೇನ ಪಾತಬ್ಬಮತ್ತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ "ಅತಿಬಹುಂ ಏತಂ, ಸಣ್ಹಸೂಚಿಯಾ ತೇಲೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಯ ಪಗ್ಘರಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಠಿತಬಿನ್ದುಮತ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಏಕಕೇಸೇ ತೇಲತೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗಹಿತೇ ತಸ್ಸ ಪಗ್ಘರಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಠಿತಬಿನ್ದುಮತ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಕೇಸೇ ಅಟ್ಠಧಾ ಫಾಲಿತೇ ತತೋ ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸಪ್ಪಮಾಣೋ ಉತ್ತರಕುರುಕಾನಂ ಕೇಸೋ, ತಸ್ಸ ಪಸನ್ನತಿಲತೇಲತೋ ಉದ್ಧಟಸ್ಸ ಅಗ್ಗೇ ಠಿತಬಿನ್ದುಮತ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಜಾತಿಉಣ್ಣಾ ನಾಮ ಸುಖುಮಾ, ತಸ್ಸಾ ಏಕಅಂಸುನೋ ಪಸನ್ನತಿಲತೇಲೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಟಸ್ಸ ಪಗ್ಘರಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಠಿತಬಿನ್ದುಮತ್ತ"ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨೬) **ಖುದ್ದಕಭಾಣಕೇಹಿ** ವುತ್ತಂ। **ಸಂಯುತ್ತಭಾಣಕಾ** ಪನ "ತೀಹಿ ಜಾತಿಉಣ್ಣಂಸೂಹಿ ಕತಸುತ್ತಗ್ಗೇ ಸಣ್ಠಿತತೇಲಬಿನ್ದುಪ್ಪಮಾಣಂ ಕಲಲಂ ಹೋತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೨೩೫) ವದನ್ತಿ। **"ಅಚ್ಛ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಪರಿಯಾಯನ್ತರೇನ ವಿಭಾವೇತಿ **"ವಿಪ್ಪಸನ್ನ"**ನ್ತಿ।

ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋತಿ ಪಸನ್ನಸಪ್ಪಿ। **ಯಥಾತಿ** ಇದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಏತ್ಥಾಪಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋಪಿ ವುತ್ತಬಿನ್ದುಪ್ಪಮಾಣೋವ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಏವಂವಣ್ಣಪ್ಪಟಿಭಾಗನ್ತಿ** ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣಸಣ್ಠಾನಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಂ । ಅಥ ವಾ **ಏವಂವಣ್ಣಪ್ಪಟಿಭಾಗನ್ತಿ** ಏವಂವಣ್ಣಂ ಏವಂಸಣ್ಠಾನಞ್ಚ। ಪಟಿಭಜನಂ ವಾ **ಪಟಿಭಾಗೋ,** ಸದಿಸತಾಭಜನಂ ಸದಿಸತಾಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂವಿಧೋ ವಣ್ಣಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ ರೂಪತೋ ಸಣ್ಠಾನತೋ ಚ ಸದಿಸತಾಪತ್ತಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಏವಂವಣ್ಣಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ। ಕಲಲನ್ತಿ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ** ಭೂತುಪಾದಾರೂಪಸಙ್ಖಾತೋ ಸನ್ತಾನವಸೇನ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ಕಲಲಂ ನಾಮಾತಿ ಕಥೀಯತಿ। **ವೀಸವಸ್ಸಸತಾಯುಕಸ್ಸಾತಿ** ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ ತತೋ ಊನಾಧಿಕಾಯುಕಮನುಸ್ಸಾನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಭಾವತೋ।

ಕಲಲಕಾಲೇಪೀತಿ ಪಠಮಸತ್ತಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ಯಂ ಸನ್ತತಿವಸೇನ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಕಲಲಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ತತೋ ವಾ ಉದ್ಧನ್ತಿ** ದುತಿಯಸತ್ತಾಹಾದೀಸು ಅಬ್ಬುದಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ನನು ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸರಸನಿರೋಧೇನೇವ ನಿರುಜ್ಝನತೋ ಅನ್ತರಾ ಉಪಚ್ಛೇದೋ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ, "ತಸ್ಮಾ... ಪೇ॰... ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ ಉಪರೋಧೇತೀ"ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ - **"ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಪವೇಣೀಘಟನಂ...ಪೇ॰... ಉಪರೋಧೇತೀತಿ ವುಚ್ಚತೀ"**ತಿ। ಕಥಞ್ಚಾಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ ಆಹ **"ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ"**ತಿಆದಿ।

ಏತ್ಥಾಹ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೧.೫; ಇತಿವು॰ ಅಟ್ಠ॰ ೭೪) - ಖಣೇ ಖಣೇ ನಿರುಜ್ಝನಸಭಾವೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಕೋ ಹನ್ತಿ, ಕೋ ವಾ ಹಞ್ಞತಿ, ಯದಿ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಸನ್ತಾನೋ, ಸೋ ಅರೂಪತಾಯ ನ ಛೇದನಭೇದನಾದಿವಸೇನ ವಿಕೋಪನಸಮತ್ಥೋ, ನಪಿ ವಿಕೋಪನೀಯೋ। ಅಥ ರೂಪಸನ್ತಾನೋ, ಸೋ ಅಚೇತನತಾಯ ಕಟ್ಠಕಲಿಙ್ಗರೂಪಮೋತಿ ನ ತತ್ಥ ಛೇದನಾದಿನಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಲಬ್ಭತಿ ಯಥಾ ಮತಸರೀರೇ। ಪಯೋಗೋಪಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತೋ ಪಹರಣಪ್ಪಹಾರಾದಿಕೋ ಅತೀತೇಸು ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಭವೇಯ್ಯ ಅನಾಗತೇಸು ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ವಾ, ತತ್ಥ ನ ತಾವ ಅತೀತಾನಾಗತೇಸು ಸಮ್ಭವತಿ ತೇಸಂ ಅಭಾವತೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಖಣಿಕತ್ತಾ ಸರಸೇನೇವ ನಿರುಜ್ಝನಸಭಾವತಾಯ ವಿನಾಸಾಭಿಮುಖೇಸು ನಿಪ್ಪಯೋಜನೋ ಪಯೋಗೋ ಸಿಯಾ, ವಿನಾಸಸ್ಸ ಚ ಕಾರಣರಹಿತತ್ತಾ ನ ಪಹರಣಪ್ಪಹಾರಾದಿಪ್ಪಯೋಗಹೇತುಕಂ ಮರಣಂ, ನಿರೀಹಕತಾಯ ಚ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಕಸ್ಸ ಸೋ ಪಯೋಗೋ, ಖಣಿಕತ್ತಾ ವಧಾಧಿಪ್ಪಾಯಸಮಕಾಲಭಿಜ್ಜನಕಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಪರಿಯೋಸಾನಕಾಲಾನವಟ್ಠಾನತೋ ಕಸ್ಸ ವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮಬದ್ಧೋತಿ?

ವುಚ್ಚತೇ - ವಧಕಚೇತನಾಸಹಿತೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪುಞ್ಜೋ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾತೋ ಹನ್ತಿ। ತೇನ ಪವತ್ತಿತವಧಪ್ಪಯೋಗನಿಮಿತ್ತಂ ಅಪಗತುಸ್ಮಾವಿಞ್ಞಾಣಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಮತವೋಹಾರಪ್ಪವತ್ತಿನಿಬನ್ಧನೋ ಯಥಾವುತ್ತವಧಪ್ಪಯೋಗಾಕರಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹೋ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಸಮೂಹೋ ಹಞ್ಞತಿ, ಕೇವಲೋ ವಾ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಸನ್ತಾನೋ ವಧಪ್ಪಯೋಗಾವಿಸಯಭಾವೇಪಿ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವೇ ರೂಪಸನ್ತಾನಾಧೀನವುತ್ತಿತಾಯ ರೂಪಸನ್ತಾನೇ ಪರೇನ ಪಯೋಜಿತಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯುಪಚ್ಛೇದಕಪಯೋಗವಸೇನ ತನ್ನಿಬ್ಬತ್ತಿವಿನಿಬನ್ಧಕವಿಸದಿಸರೂಪುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿಹತೇ ವಿಚ್ಛೇದೋ ಹೋತೀತಿ ನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭವೋ, ನಪಿ ಅಹೇತುಕೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ, ನ ಚ ಪಯೋಗೋ ನಿಪ್ಪಯೋಜನೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಕತಪ್ಪಯೋಗವಸೇನ ತದನನ್ತರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಕಲಾಪಸ್ಸ ತಥಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿತೋ। ಖಣಿಕಾನಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಖಣಿಕಮರಣಸ್ಸ ಇಧ ಮರಣಭಾವೇನ ಅನಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ ಸನ್ತತಿಮರಣಸ್ಸ ಚ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಸಹೇತುಕಭಾವತೋ ನ ಅಹೇತುಕಂ ಮರಣಂ, ನ ಚ ಕತ್ತುರಹಿತೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪ್ಪಯೋಗೋ ನಿರೀಹಕೇಸುಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸನ್ನಿಹಿತತಾಮತ್ತೇನ ಉಪಕಾರಕೇಸು ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಅನುರೂಪಫಲುಪ್ಪಾದನೇ ನಿಯತೇಸು ಕಾರಣೇಸು ಕತ್ತುವೋಹಾರಸಿದ್ಧಿತೋ ಯಥಾ "ಪದೀಪೋ ಪಕಾಸೇತಿ, ನಿಸಾಕರೋ ಚನ್ದಿಮಾ"ತಿ। ನ ಚ ಕೇವಲಸ್ಸ ವಧಾಧಿಪ್ಪಾಯಸಹಭುನೋ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಕಲಾಪಸ್ಸ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಇಚ್ಛಿತೋ ಸನ್ತಾನವಸೇನ ಅವಟ್ಠಿತಸ್ಸೇವ ಪಟಿಜಾನನತೋ, ಸನ್ತಾನವಸೇನ ಪವತ್ತಮಾನಾನಞ್ಚ ಪದೀಪಾದೀನಂ ಅತ್ಥಕಿರಿಯಾಸಿದ್ಧಿ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೇವ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇನ ಕಮ್ಮುನಾ ಬದ್ಧೋ। ಅಯಞ್ಚ ವಿಚಾರೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದೀಸುಪಿ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬೋ।

ವೋರೋಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವೋರೋಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। **ಸತ್ತಟ್ಠಜವನವಾರಮತ್ತ**ನ್ತಿ **ಖುದ್ದಕಭಾಣಕಾನಂ** ಮತೇನ ವುತ್ತಂ। **ಸಂಯುತ್ತಭಾಣಕಾ** ಪನ "ರೂಪಸನ್ತತಿ ಅರೂಪಸನ್ತತೀ"ತಿ ದ್ವೇ ಸನ್ತತಿಯೋ ವತ್ವಾ "ಉದಕಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗತಸ್ಸ ಯಾವ ತೀರೇ ಅಕ್ಕನ್ತಉದಕಲೇಖಾ ನ ವಿಪ್ಪಸೀದತಿ, ಅದ್ಧಾನತೋ ಆಗತಸ್ಸ ಯಾವ ಕಾಯೇ ಉಸುಮಭಾವೋ ನ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ಆತಪಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಬ್ಭಂ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಯಾವ ಅನ್ಧಕಾರಭಾವೋ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ಅನ್ತೋಗಬ್ಭೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ದಿವಾ ವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸ ಯಾವ ಅಕ್ಖೀನಂ ಫನ್ದನಭಾವೋ ನ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ಅಯಂ ರೂಪಸನ್ತತಿ ನಾಮ। ದ್ವೇ ತಯೋ ಜವನವಾರಾ ಅರೂಪಸನ್ತತಿ ನಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಸನ್ತತಿಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ನಾಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ । **ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ** ಪನ ವದನ್ತಿ "ಏಕದ್ವೇಸನ್ತತಿವಾರಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಸನ್ತತಿಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ। ತತ್ಥ ಅನ್ಧಕಾರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಲೋಕಟ್ಠಾನಂ ಗತಸ್ಸ ನ ಚ ತಾವ ಆರಮ್ಮಣಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ। ಯಾವ ಪನ ತಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪವತ್ತಾ ರೂಪಸನ್ತತಿ ಅರೂಪಸನ್ತತಿ ವಾ ಏಕದ್ವೇಸನ್ತತಿವಾರಾ ನಾಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಆಲೋಕಟ್ಠಾನೇ ಚರಿತ್ವಾ ಓವರಕಂ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸಪಿ ನ ತಾವ ಸಹಸಾ ರೂಪಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ। ಯಾವ ಪನ ತಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪವತ್ತಾ ರೂಪಸನ್ತತಿ ಅರೂಪಸನ್ತತಿ ವಾ ಏಕದ್ವೇಸನ್ತತಿವಾರಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ದೂರೇ ಠತ್ವಾ ಪನ ರಜಕಾನಂ ಹತ್ಥವಿಕಾರಂ ಘಣ್ಟಿಭೇರಿಆಕೋಟನವಿಕಾರಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾಪಿ ನ ತಾವ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ। ಯಾವ ಪನ ತಂ ಸುಣಾತಿ, ಏತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅನ್ತರೇ ಏಕದ್ವೇಸನ್ತತಿವಾರಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಆಲೋಕಟ್ಠಾನತೋ ಓವರಕಂ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಪಗೇವ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಯಾವ ರೂಪಗತಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಉಪಡ್ಢವೇಲಾ ಅವಿಭೂತಪ್ಪಾಯಾ, ಉಪಡ್ಢವೇಲಾ ವಿಭೂತಪ್ಪಾಯಾ ತದುಭಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ದ್ವೇಸನ್ತತಿವಾರಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಯಿದಂ ನ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಂ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಸೀಘಮ್ಪಿ ಪಾಕಟಂ ಹೋತೀತಿ "ಏಕದ್ವೇಸನ್ತತಿವಾರಾ"ತಿ ಏಕಗ್ಗಹಣಮ್ಪಿ ಕತಂ।

ಸಭಾಗಸನ್ತತಿವಸೇನಾತಿ ಕುಸಲಾಕುಸಲಸೋಮನಸ್ಸುಪೇಕ್ಖಾದಿನಾ ಸಭಾಗಸನ್ತತಿವಸೇನ। ಇಮಿನಾ ಅರೂಪಸನ್ತತಿ ದಸ್ಸಿತಾ। **ಸತ್ತಟ್ಠಜವನವಾರಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಚ ಕಾಮಾವಚರಜವನವಸೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಇತರಜವನವಸೇನ। ನ ಹಿ ತೇ ಪರಿಮಿತಕಾಲಾ, ಅನ್ತರಾ ಪವತ್ತಭವಙ್ಗಾದಯೋಪಿ ತದನ್ತೋಗಧಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। **ಯಾವ ವಾ ಉಣ್ಹತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ**ತಿಆದಿನಾ ಪನ ರೂಪಸನ್ತತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅನ್ಧಕಾರಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಅನ್ಧಕಾರಂ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ। ಸನ್ತತಿಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇತ್ಥ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಆಗತಂ, ಅದ್ಧಾಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುತ್ತೇ। ತಥಾ ಹಿ **ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತೇ** ಅದ್ಧಾಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಯೋ ಚಾವುಸೋ ಮನೋ, ಯೇ ಚ ಧಮ್ಮಾ, ಉಭಯಮೇತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೮೪) ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಹಿ **ಮನೋ**ತಿ ಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಮಾಹ। **ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣಧಮ್ಮಾ। **ಮನೋ**ತಿ ವಾ ಮನಾಯತನಂ। **ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ವೇದನಾದಯೋ ಅರೂಪಕ್ಖನ್ಧಾ। **ಉಭಯಮೇತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಅದ್ಧಾಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಏತಂ ಉಭಯಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಞ್ಞಾಣ**ನ್ತಿ ನಿಕನ್ತಿವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಛನ್ದರಾಗವಸೇನ ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ। **ಅಭಿನನ್ದತೀ**ತಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಾಭಿನನ್ದನಾಹಿ ಅಭಿನನ್ದತಿ । ತಥಾಭೂತೋ ಚ ವತ್ಥುಪರಿಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವತೋ ತೇಸು ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು **ಸಂಹೀರತಿ,** ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠೀಹಿ ಆಕಡ್ಢೀಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ "ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ ಏಕಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ ಆಗತತ್ತಾ ತತ್ಥ ಪವತ್ತೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಅದ್ಧಾಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾರಮ್ಮಣೋ, ನ ಖಣಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾರಮ್ಮಣೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ।

ಸತ್ತೋತಿ ಖನ್ಧಸನ್ತಾನೋ। ತತ್ಥ ಹಿ ಸತ್ತಪಞ್ಞತ್ತಿ। **ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯ**ನ್ತಿ ರೂಪಾರೂಪಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ರೂಪಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಹಿ ವಿಕೋಪಿತೇ ಇತರಮ್ಪಿ ತಂಸಮ್ಬನ್ಧತಾಯ ವಿನಸ್ಸತೀತಿ। **ತಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮೇವಾ**ತಿ ತಂ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಾತಿಪಾತನವಿಧಾನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮೇವ। ಸರಸೇನೇವ ಪತನಸಭಾವಸ್ಸ ಅನ್ತರಾ ಏವ ಅತೀವ ಪಾತನಂ ಅತಿಪಾತೋ, ಸಣಿಕಂ ಪತಿತುಂ ಅದತ್ವಾ ಸೀಘಪಾತನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ವಾ ಸತ್ಥಾದೀಹಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಪಾತನಂ ಅತಿಪಾತೋ, ಪಾಣಸ್ಸ ಅತಿಪಾತೋ **ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ।** ಯಾಯ ಚೇತನಾಯ ಪವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯಭೂತೇಸು ಮಹಾಭೂತೇಸು ಉಪಕ್ಕಮಕರಣಹೇತು ತಂಮಹಾಭೂತಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಮಹಾಭೂತಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಾ ತಾದಿಸಪ್ಪಯೋಗಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ವಧಕಚೇತನಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ। ತೇನಾಹ **"ಯಾಯ ಚೇತನಾಯಾ"**ತಿಆದಿ।

ಪಹರಣನ್ತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಹಿತಾಯ ವಧಕಚೇತನಾಯ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥಸಾಧನಂ। **ಆಣಾಪನ**ನ್ತಿ ವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಹಿತಾಯ ವಧಕಚೇತನಾಯ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥಸಾಧನಂ। ತೇನೇವ "ಸಾವೇತುಕಾಮೋ ನ ಸಾವೇತೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನ**ನ್ತಿ ಅಸಿಆದೀನಂ ತಸ್ಸ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನಂ।

ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಸಙ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸಙ್ಖೇಪತೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿಜ್ಜಾಪರಿಜಪ್ಪನ**ನ್ತಿ ಮನ್ತಪರಿಜಪ್ಪನಂ। ಇದಾನಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವಿತ್ಥಾರಿತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಆಥಬ್ಬಣಿಕಾ**ತಿ ಆಥಬ್ಬಣವೇದವೇದಿನೋ। **ಆಥಬ್ಬಣಂ ಪಯೋಜೇನ್ತೀ**ತಿ ಆಥಬ್ಬಣವೇದವಿಹಿತಂ ಮನ್ತಂ ತತ್ಥ ವುತ್ತವಿಧಿನಾ ಪಯೋಜೇನ್ತಿ। ಆಥಬ್ಬಣಿಕಾ ಹಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಅಲೋಣಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ದಬ್ಭೇ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಸಯಮಾನಾ ತಪಂ ಚರಿತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸುಸಾನಭೂಮಿಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ಪದೇ ಠತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮುಖೇನ ವಿಜ್ಜಂ ಪರಿಜಪ್ಪನ್ತಿ, ಅಥ ನೇಸಂ ಕಮ್ಮಂ ಸಮಿಜ್ಝತಿ। **ಪಟಿಸೇನಾಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಪರಿ ವಾ ಪದದ್ವಯೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧಮುಪಗಚ್ಛತಿ। **ಈತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೀ**ತಿ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ವಿಚ್ಛಿಕಾದೀನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನವಸೇನ ಪೀಳಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ । ಏತೀತಿ **ಈತಿ।** **ಉಪದ್ದವ**ನ್ತಿ ತತೋ ಅಧಿಕತರಪೀಳಂ। **ಪಜ್ಜರಕ**ನ್ತಿ ವಿಸಮಜ್ಜರಂ। **ಸೂಚಿಕ**ನ್ತಿ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಸೂಚೀಹಿ ವಿಯ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಸೂಲಂ।

ವಿಸೂಚಿಕನ್ತಿ ಸಸೂಲಂ ಆಮಾತಿಸಾರಂ। **ಪಕ್ಖನ್ದಿಯನ್ತಿ** ರತ್ತಾತಿಸಾರಂ। **ವಿಜ್ಜಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾತಿ** ಗನ್ಧಾರವಿಜ್ಜಾದಿಕಂ ಅತ್ತನೋ ವಿಜ್ಜಂ ಕತುಪಚಾರಂ ಪರಿಜಪ್ಪಿತ್ವಾ ಮನ್ತಪಠನಕ್ಕಮೇನ ಪಠಿತ್ವಾ। **ತೇಹೀತಿ** ತೇಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ।

ಪಯೋಜನನ್ತಿ ಪವತ್ತಮಾನಂ। **ದಿಸ್ವಾತಿಆದಿ** ದಿಟ್ಠವಿಸಾದೀನಂ ಯಥಾಕ್ಕಮೇನ ವುತ್ತಂ। **ದ್ವತ್ತಿಬ್ಯಾಮಸತಪ್ಪಮಾಣನಾಗುದ್ಧರಣೇತಿ** ದ್ವತ್ತಿಬ್ಯಾಮಸತಪ್ಪಮಾಣೇ ಮಹಾಕಾಯೇ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಠಿತಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಉದ್ಧರಣೇ। **ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾನನ್ತಿ** ಕುಮ್ಭಣ್ಡದೇವಾನಂ। ತೇ ಕಿರ ದೇವಾ ಮಹೋದರಾ ಹೋನ್ತಿ, ರಹಸ್ಸಙ್ಗಮ್ಪಿ ಚ ನೇಸಂ ಕುಮ್ಭೋ ವಿಯ ಮಹನ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಯಕ್ಖಾಧಿಪತಿಭಾವೇಪಿ ನಯನಾವುಧೇನ ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾನಂ ಮರಣಸ್ಸ ಇಧ ವುತ್ತತ್ತಾ ತೇಸುಪಿ ತಸ್ಸ ಆಣಾಪವತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕೇಚೀತಿ ಮಹಾಸಙ್ಘಿಕಾ। "ಅಹೋ ವತ ಯಂ ತಂ ಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಗಬ್ಭಂ ನ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಪಾಠೋ ಸುನ್ದರತರೋ। "ಅಹೋ ವತಾಯಂ ತ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। "ಅಯಂ ಇತ್ಥೀ ತಂ ಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಗಬ್ಭಂ ನ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಕ್ಖಾಮೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। **ಕುಲುಮ್ಬಸ್ಸಾತಿ** ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸೇವ ವಾ, ಕುಟುಮ್ಬಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ **ಹೋತಿ। ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿಯಾತಿ** ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ। ಘಟಭೇದನಂ ವಿಯ ಇದ್ಧಿವಿನಾಸೋ, ಅಗ್ಗಿನಿಬ್ಬಾಪನಂ ವಿಯ ಪರೂಪಘಾತೋತಿ ಉಪಮಾಸಂಸನ್ದನಂ। **ತಂ ತೇಸಂ ಇಚ್ಛಾಮತ್ತಮೇವಾತಿ** ಏತ್ಥಾಯಂ ವಿಚಾರಣಾ - ತುಮ್ಹೇ ಇದ್ಧಿಯಾ ಪರೂಪಘಾತಂ ವದೇಥ, ಇದ್ಧಿ ನಾಮ ಚೇಸಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿ ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿ ಮನೋಮಯಿದ್ಧಿ ಞಾಣವಿಪ್ಫಾರಿದ್ಧಿ ಸಮಾಧಿವಿಪ್ಫಾರಿದ್ಧಿ ಅರಿಯಿದ್ಧಿ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಿದ್ಧಿ ಪುಞ್ಞವತೋಇದ್ಧಿ ವಿಜ್ಜಾಮಯಿದ್ಧಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಪಯೋಗಪಚ್ಚಯಾ ಇಜ್ಝನಟ್ಠೇನ ಇದ್ಧೀತಿ ದಸವಿಧಾ। ತತ್ಥ ಕತರಂ ಇದ್ಧಿಂ ವದೇಥಾತಿ? ಭಾವನಾಮಯನ್ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿಯಾ ಪರೂಪಘಾತಕಮ್ಮಂ ಹೋತೀತಿ? ಆಮ ಏಕವಾರಂ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಆದಿತ್ತಘರಸ್ಸ ಉಪರಿ ಉದಕಭರಿತೇ ಘಟೇ ಖಿತ್ತೇ ಘಟೋಪಿ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಅಗ್ಗಿಪಿ ನಿಬ್ಬಾಯತಿ, ಏವಮೇವ ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿಯಾ ಏಕವಾರಂ ಪರೂಪಘಾತಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಸಾ ನಸ್ಸತೀತಿ। ಅಥ ನೇ "ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿಯಾ ನೇವ ಏಕವಾರಂ, ನ ದ್ವೇ ವಾರೇ ಪರೂಪಘಾತಕಮ್ಮಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ "ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿ ಕಿಂ ಕುಸಲಾ, ಅಕುಸಲಾ, ಅಬ್ಯಾಕತಾ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ, ದುಕ್ಖಾಯ , ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ, ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರಾ, ಅವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಮತ್ತಾ, ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರಾ, ಕಾಮಾವಚರಾ, ರೂಪಾವಚರಾ, ಅರೂಪಾವಚರಾ"ತಿ।

ಇಮಂ ಪನ ಪಞ್ಹಂ ಯೇ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಏವಂ ವಕ್ಖನ್ತಿ "ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿ ಕುಸಲಾ ವಾ ಹೋತಿ ಅಬ್ಯಾಕತಾ ವಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯಾ ಏವ, ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರಾ ಏವ, ರೂಪಾವಚರಾ ಏವಾ"ತಿ। ತೇ ವತ್ತಬ್ಬಾ "ಪಾಣಾತಿಪಾತಚೇತನಾ ಕುಸಲಾಕುಸಲಾದೀಸು ಕತರಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಭಜತೀ"ತಿ। ಜಾನನ್ತಾ ವಕ್ಖನ್ತಿ "ಪಾಣಾತಿಪಾತಚೇತನಾ ಅಕುಸಲಾವ, ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಾವ, ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರಾವ, ಕಾಮಾವಚರಾ ಏವಾ"ತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಾ ನೇವ ಕುಸಲತ್ತಿಕೇನ ಸಮೇತಿ, ನ ವೇದನಾತ್ತಿಕೇನ, ನ ವಿತಕ್ಕತ್ತಿಕೇನ, ನ ಪರಿತ್ತತ್ತಿಕೇನಾ"ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಏವಂ ಮಹನ್ತಂ ಸುತ್ತಂ ನಿರತ್ಥಕನ್ತಿ? ನೋ ನಿರತ್ಥಕಂ, ತುಮ್ಹೇ ಪನಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾಥ। **ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋತಿ** ಏತ್ಥ ಹಿ ನ ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ಆಥಬ್ಬಣಿದ್ಧಿ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಸಾ ಹಿ ಏತ್ಥ ಲಬ್ಭಮಾನಾ ಲಬ್ಭತೀತಿ।

ಹರಿತಬ್ಬಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಹಾರಂ, ಹಾರಮೇವ **ಹಾರಕನ್ತಿ** ಆಹ **"ಅಥ ವಾ"**ತಿಆದಿ। ಜೀವಿತಹರಣಕಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ ವಾ ಸತ್ಥಂ **ಸತ್ಥಹಾರಕನ್ತಿ** ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇನಾಹ। "ಹಾರಕಸತ್ಥ"ನ್ತಿ ಚ ವತ್ತಬ್ಬೇ **ಸತ್ಥಹಾರಕನ್ತಿ** ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಪರನಿಪಾತಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಯಥಾ ಲಭತಿ, ತಥಾ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ** ಅಧಿಪ್ಪಾಯತ್ಥಮಾಹ। **ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾತಿ** "ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಇತರಥಾತಿ** "ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾತಿ ಏವಮತ್ಥಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಯದಿ ಪರಿಯೇಸನಮತ್ತಮೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿಯಿಟ್ಠಮತ್ತೇನಾತಿ** ಪರಿಯೇಸಿತಮತ್ತೇನ। "ಸತ್ಥಹಾರಕಂ ವಾಸ್ಸ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವುಚ್ಚಮಾನಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಬ್ಯಞ್ಜನಾನುರೂಪತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಆಹ **"ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ"**ತಿ। ಸಸತಿ ಹಿಂಸತೀತಿ **ಸತ್ಥಂ,** ಸಸನ್ತಿ ಹಿಂಸನ್ತಿ ತೇನಾತಿ ವಾ **ಸತ್ಥನ್ತಿ** ಲಗುಳಪಾಸಾಣಾದೀನಮ್ಪಿ ಸತ್ಥಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಆಹ - **"ಯಂ ಏತ್ಥ ಥಾವರಪ್ಪಯೋಗಸಙ್ಗಹಿತಂ ಸತ್ಥಂ, ತದೇವ ದಸ್ಸೇತು"**ನ್ತಿ।

ವುತ್ತಾವಸೇಸನ್ತಿ ವುತ್ತಅಸಿಆದೀಹಿ ಅವಸಿಟ್ಠಂ। **ಲಗುಳನ್ತಿ** ಮುಗ್ಗರಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಸತ್ಥಸಙ್ಗಹೋತಿ** ಮಾತಿಕಾಯಂ "ಸತ್ಥಹಾರಕ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಸತ್ಥಸಙ್ಗಹೋ। **ಯಸ್ಮಾ...ಪೇ... ತಸ್ಮಾ ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ** ಈದಿಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತವಿಭಙ್ಗನಯಭೇದದಸ್ಸನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ನರಕೇ ವಾ ಪಪತಾತಿಆದೀತಿ** ಏತ್ಥ ಆದಿ-ಸದ್ದೇನ "ಪಪಾತೇ ವಾ ಪಪತಾ"ತಿ ಪರತೋ ವುತ್ತಂ ಅವುತ್ತಞ್ಚ "ರುಕ್ಖತೋ ವಾ ಪಪತಾ"ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಮರಣೂಪಾಯಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತೇನೇವಾಹ **"ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಸಬ್ಬಂ ಸರೂಪೇನೇವ ವತ್ತು"**ನ್ತಿ। **ಪರತೋ ವುತ್ತನಯತ್ತಾತಿ** ಪರತೋ ನಿಗಮನವಸೇನ ವುತ್ತಸ್ಸ ದುತಿಯಪದಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ। **ಅತ್ಥತೋ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ** ಮರಣೂಪಾಯಸ್ಸ ಬಹುವಿಧತಾನಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ, ತತೋ ಏಕದೇಸೇ ದಸ್ಸಿತೇ ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ...ಪೇ... ವತ್ತುನ್ತಿ** "ರುಕ್ಖತೋ ವಾ ಪಪತಾ"ತಿಆದಿನಾ ಸರೂಪತೋ ಸಬ್ಬಂ ಮರಣೂಪಾಯಂ ಪರಿಯೋಸಾನಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮತಂ ತೇ ಜೀವಿತಾ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಮರಣಂ ಯಸ್ಮಾ ಇತಿ-ಸದ್ದೋ ನಿದಸ್ಸೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ವುತ್ತಮರಣಂ ಇತಿ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋತಿ ತಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಮರಣಚಿತ್ತೋ ಮರಣಮನೋತಿ ಅತ್ಥೋ"**ತಿ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥದೀಪನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋತಿ** ಚಿತ್ತ-ಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಚಿತ್ತಾದಿಅನೇಕತ್ಥವಿಸಯತ್ತಾ ನಾಯಂ ಚಿತ್ತ-ಸದ್ದೋ ಇಧ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಅಪಿ ತು ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂಯೇವ ವತ್ತಮಾನೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿಯಮನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋ। ಇಮಿನಾ ಪುನರುತ್ತಿದೋಸಸ್ಸಪಿ ಇಧ ಅನವಕಾಸೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ತಾವ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋತಿ** "ಇತಿ ಚಿತ್ತಮನೋ"ತಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾಪಿ ಇತಿ-ಸದ್ದನಿದಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಮರಣಸ್ಸ ಅಪರಾಮಟ್ಠಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ತಾವ-ಸದ್ದೇನ ಪನ ಪರತೋ "ಚಿತ್ತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಮರಣಸಞ್ಞೀ"ತಿಆದಿನಾ ಇತಿಸದ್ದತ್ಥಸ್ಸ ವಕ್ಖಮಾನತಂ ವಿಭಾವೇತಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ಇತಿ-ಸದ್ದನಿದಸ್ಸಿತಂ ಮರಣಸಙ್ಖಾತಮತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮರಣಸಞ್ಞೀ ಮರಣಚೇತನೋ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಚಿತ್ತಸಙ್ಕಪ್ಪೋತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇ ಅಧಿಕಾರವಸೇನ ಇತಿಸದ್ದೋ ಆಹರಿತಬ್ಬೋ"**ತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಆಹರಿತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **"ಇದಞ್ಹೀ"**ತಿಆದಿ। ಕಥಂ ಪನೇತಂ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ ಆಹ **"ತಥಾ ಹಿಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಇತಿ-ಸದ್ದಸ್ಸ। **ತಮೇವ ಅತ್ಥನ್ತಿ** ಮರಣಸಙ್ಖಾತಮತ್ಥಂ। "ಮರಣಸಞ್ಞೀ"ತಿಆದೀಸು ಹಿ ಮರಣಂ ಇತಿ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, "ಸಞ್ಞೀ"ತಿಆದಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪಸದ್ದಸ್ಸ। ಚಿತ್ತಸದ್ದಸ್ಸ ಪನೇತ್ಥ ವಿಚಿತ್ತವಚನತಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಸದ್ದಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾಚೇತನಾಧಿಪ್ಪಾಯವಸೇನ ತಿಧಾ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ವಿಭಾವಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಚಿತ್ತೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ"**ತಿಆದಿ। ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸದ್ದೇನ ಕಿಮೇತ್ಥ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ - **"ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"**ತಿ। **ನ ಇದಂ ವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ನಾಮನ್ತಿ** ಇದಂ ಪನ ನ ಕೇವಲಂ ವಿತಕ್ಕಸ್ಸೇವ ನಾಮನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ಪಾಕಟತ್ತಾ ಓಳಾರಿಕತ್ತಾ ಚ ಉಚ್ಚಾಕಾರತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅಪಾಕಟತ್ತಾ ಅನೋಳಾರಿಕತ್ತಾ ಚ ಅವಚಾಕಾರತಾ।

೧೭೪. ಕಾಯೇಕದೇಸೇಪಿ ಕಾಯ-ಸದ್ದೋ ವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **"ಹತ್ಥೇನ ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ಪಹರಣೇನಾತಿ** ಸತ್ಥೇನ। ಸತ್ಥಞ್ಹಿ ಪಹರನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ ಪಹರಣನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಕಮ್ಮುನಾ ಬಜ್ಝತೀತಿ** ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮುನಾ ಬಜ್ಝತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಿದ್ಧನ್ತಿ ವುತ್ತಂ **ಹೋತಿ। ಯೋ ಕೋಚಿ ಮರತೂತಿ** ಏತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಏಕಸ್ಸೇವ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯವಿಸಯಾ ವಧಕಚೇತನಾ ಪವತ್ತತಿ, ನ ಪಹಾರಪಚ್ಚಯಾ ಮರನ್ತಸ್ಸೇವ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯವಿಸಯಾ, ನಾಪಿ ಸಮೂಹಸ್ಸಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಉಭಯಥಾಪೀತಿ** ಉದ್ದೇಸಾನುದ್ದೇಸಾನಂ ವಸೇನ। ವಧಕಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾರಮ್ಮಣಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಬನ್ಧವಿಚ್ಛೇದನವಸೇನ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **"ಪಚ್ಛಾ ವಾ ತೇನೇವ ರೋಗೇನಾ"**ತಿಆದಿ। ಯೇನ ಹಿ ಪಬನ್ಧೋ ವಿಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ, ತಾದಿಸಂ ಪಯೋಗಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಂ ತದಾ ವಧಕಚಿತ್ತಂ ಪವತ್ತನ್ತಂ ಪಹರಿತಮತ್ತೇಯೇವ ಕಮ್ಮುನಾ ಬಜ್ಝತಿ। ಮನುಸ್ಸಅರಹನ್ತಸ್ಸ ಚ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇಯೇವ ಸತ್ಥಪ್ಪಹಾರೇ ವಾ ವಿಸೇ ವಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ಯದಿ ಸೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತೇನೇವ ಮರತಿ, ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋ ಹೋತಿಯೇವ। ಯಂ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ದಿನ್ನಂ ದಾನಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸೇವ ತಂ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ।

ನನು ಚ ಯಥಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪರಿಭುತ್ತಮ್ಪಿ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ದಿನ್ನಂ ಪುಥುಜ್ಜನದಾನಮೇವ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ಪಹಾರೇ ದಿನ್ನೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತೇನೇವ ಪಹಾರೇನ ಮತೇ ಕಸ್ಮಾ ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋಯೇವ ಹೋತಿ, ನ ಪುಥುಜ್ಜನಘಾತಕೋತಿ? ವಿಸೇಸಸಬ್ಭಾವತೋ। ದಾನಞ್ಹಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಾಗಮತ್ತೇನ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಹಿ ದಾನಚೇತನಾ ಚಜಿತಬ್ಬಂ ವತ್ಥುಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಚಜನಮತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಸನ್ತಕಕರಣಂವ ತಸ್ಸ ಚಜನಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಸ್ಸ ತಂ ಸನ್ತಕಂ ಕತಂ, ತಸ್ಸೇವ ತಂ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ನ ಏವಂ

ವಧೋ। ಸೋ ಹಿ ಪಾಣೋ ಪಾಣಸಞ್ಞಿತಾ ವಧಕಚೇತನಾ ಉಪಕ್ಕಮೋ ತೇನ ಮರಣನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾವ ಹೋತಿ, ನ ಅಪಾರಿಪೂರಿಯಾ। ತಸ್ಮಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಸ್ಸೇವ ಮರಣನ್ತಿ ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋಯೇವ ಹೋತಿ, ನ ಪುಥುಜ್ಜನಘಾತಕೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ "ಇಮಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ಯಂ ಸನ್ತಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಮಾರಣಿಚ್ಛಾ, ತಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನಖೀಣಾಸವಭಾವೇನ ಪಯೋಗಮರಣಕ್ಖಣಾನಂ ವಸೇನ ಸತಿಪಿ ಸನ್ತಾನಭೇದೇ ಅಭೇದೋಯೇವ, ಯದಾ ಚ ಅತ್ಥಸಿದ್ಧಿ, ತದಾ ಖೀಣಾಸವಭಾವೋ, ತಸ್ಮಾ ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋಯೇವ ಹೋತೀತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ।

ಅಞ್ಞಚಿತ್ತೇನಾತಿ ಅವಧಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅಮಾರೇತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇನ। **ನತ್ಥಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ**ತಿ ಅಮಾರೇತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇನ ಪಹಟತ್ತಾ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರೋ ನ ಸಯಮೇವ ಸಕ್ಕೋತಿ ಮಾರೇತುಂ, ದುತಿಯಂ ಪನ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಜೀವಿತವಿನಾಸನಹೇತು ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಪಯೋಗೋ ತೇನ ಚ ಮರಣ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಂಸನ್ದನತೋ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ ಯುತ್ತೋ, ನ ದುತಿಯೇನ ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಚಿತ್ತೇನ ದಿನ್ನತ್ತಾ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಉಭಯೇಹಿ ಮತೇಪಿ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಕಮ್ಮುನಾ ಬದ್ಧೋ"**ತಿ।

ಕಮ್ಮಾಪತ್ತಿಬ್ಯತ್ತಿಭಾವತ್ಥನ್ತಿ ಆನನ್ತರಿಯಾದಿಕಮ್ಮವಿಭಾಗಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿವಿಭಾಗಸ್ಸ ಚ ವಿಭಾವನತ್ಥಂ। "ಏಳಕಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ಪವತ್ತಚೇತನಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗತ್ತಾ "ಇಮಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾಯ ತದಾ ಸನ್ನಿಹಿತತ್ತಾ ಯಥಾವತ್ಥುಕಂ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ಆಹ **"ಇಮಂ ವತ್ಥುಂ ಮಾರೇಮೀತಿ ಚೇತನಾಯ ಅತ್ಥಿಭಾವತೋ"**ತಿಆದಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಹಿ ಪುರಿಮಂ ಅಭಿಸನ್ಧಿಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ತೇನ ಅತ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಾ ಅಭಾವತೋ, ವಧಕಚಿತ್ತಂ ಪನ ತದಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅನನ್ತರಿಯಾದಿಭಾವೇ ಪಮಾಣನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಘಾತಕೋ ಚ ಹೋತೀ**ತಿ ಪಾಣಘಾತಕೋ ಹೋತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮುನಾವ ಬದ್ಧೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಪಾರಾಜಿಕಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। "ಮಾತಾಪಿತುಅರಹನ್ತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ಗುಣಮಹನ್ತೇಸು ಪವತ್ತಪುಬ್ಬಭಾಗಚೇತನಾಯ ದಾರುಣಭಾವತೋ ತಥಾವಿಧಪುಬ್ಬಭಾಗಚೇತನಾಪರಿವಾರಾ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾ ದಾರುಣಾವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - **"ಇಧ ಪನ ಚೇತನಾ ದಾರುಣಾ ಹೋತೀ"**ತಿ। ಇಮಿನಾ ಚ "ಏಳಕಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಾತಾಪಿತುಆದೀನಂ ಮಾರಣೇಪಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗಚೇತನಾಯ ಅದಾರುಣತ್ತಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಪವತ್ತಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮತೋ ಏವಂ ಪವತ್ತಾನನ್ತರಿಯಸ್ಸ ನಾತಿದಾರುಣತಾ ವುತ್ತಾವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ಲೋಹಿತಕನ್ತಿ ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ। **ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ**ತಿ ಯುದ್ಧಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ। **ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗತೇ**ತಿ ಯೋಧಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಿತರಿ ವಿದ್ಧೇ। ಇದಞ್ಚ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ತೇನ ತಥಾವಿದ್ಧಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಅಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಪನ ಉಜುಕಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತರಿ ವಿದ್ಧೇಪಿ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅತ್ತನಾವ ಕತಪ್ಪಯೋಗತ್ತಾ ನೇವತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋತಿ ವದನ್ತಿ। **ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪನ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಪಿತರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಪ್ಪಯೋಗಾಭಾವತೋ।

ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾತಿ ಮಾತಿಕಾವಸೇನ ಆಣತ್ತಿಕಪಯೋಗಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಏವಂ ವಿಜ್ಝಾತಿ ಏವಂ ಧನುಂ ಕಡ್ಢೇತ್ವಾ ವಿಜ್ಝ। **ಏವಂ ಪಹರಾ**ತಿ ಏವಂ ದಳ್ಹಂ ಅಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಹರ। **ಏವಂ ಘಾತೇಹೀ**ತಿ ಏವಂ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕತ್ವಾ ಮಾರೇಹಿ। **ಮಜ್ಝೇ**ತಿ ಹತ್ಥಿನೋ ಪಿಟ್ಠಿಮಜ್ಝೇ। **ಏತೇನಾ**ತಿ "ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತೀ"ತಿಆದಿನಾ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಆಣತ್ತಿಕಪ್ಪಯೋಗೇ।

ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಕಿರಿಯವಿಸೇಸೋ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅನಾಗತೋ, ಪಾಳಿಯಂ ಪನ "ಏವಂ ವಿಜ್ಝ, ಏವಂ ಪಹರ, ಏವಂ ಘಾತೇಹೀ"ತಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಸ್ಸ ಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾಯ ಆಭತಂ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಂ ಪಾಳಿಯಾ ಸಂಸನ್ದನತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಪರೋ ನಯೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಛೇದನ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಾದಿಛೇದನಂ। **ಭೇದನ**ನ್ತಿ ಕುಚ್ಛಿಆದಿಫಾಲನಂ। ಅಥ ವಾ ಉಸುನಾ **ವಿಜ್ಝನಂ,** ಅಸಿನಾ **ಛೇದನಂ,** ಮುಗ್ಗರಾದೀಹಿ ಸೀಸಾದಿ**ಭೇದನ**ನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಕ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಕಮ್ಮಕಾರಣಂ। ತಂ ಕರೋನ್ತಾ ಉತ್ತರೋಟ್ಠಉಭತೋಕಣ್ಣಚೂಳಿಕಗಲವಾಟಕಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕೇಸೇ ಏಕತೋ ಗಣ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ದಣ್ಡಕೇನ ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತಿ, ಸಹ ಕೇಸೇಹಿ ಚಮ್ಮಂ ಉಟ್ಠಹತಿ, ತತೋ ಸೀಸಕಟಾಹಂ ಥೂಲಸಕ್ಖರಾಹಿ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಧೋವನ್ತಾ ಸಙ್ಖವಣ್ಣಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಏವಮಾದೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಂ ರಾಹುಮುಖಂ ಜೋತಿಮಾಲಿಕಂ ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಂ ಏರಕವತ್ತಿಕಂ ಚೀರಕವಾಸಿಕಂ ಏಣೇಯ್ಯಕಂ ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಂ ಕಹಾಪಣಿಕಂ ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಂ ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಂ ಪಲಾಲಪೀಠಕನ್ತಿ ಏವಮಾದಿಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ತತ್ಥ (ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೧) **ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕ**ನ್ತಿ ಕಞ್ಜಿಯಉಕ್ಖಲಿಕಕಮ್ಮಕಾರಣಂ। ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಸೀಸಕಪಾಲಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ತತ್ತಂ ಅಯೋಗುಳಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ತೇನ ಮತ್ಥಲುಙ್ಗಂ ಪಕ್ಕುಥಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಉತ್ತರತಿ। **ರಾಹುಮುಖ**ನ್ತಿ ರಾಹುಮುಖಕಮ್ಮಕಾರಣಂ। ತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಙ್ಕುನಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಮುಖೇ ದೀಪಂ ಜಾಲೇನ್ತಿ, ಕಣ್ಣಚೂಳಿಕಾಹಿ ವಾ ಪಟ್ಠಾಯ ಮುಖಂ ನಿಖಾದನೇನ ಖಣನ್ತಿ, ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ಪೂರೇತಿ। **ಜೋತಿಮಾಲಿಕ**ನ್ತಿ ಸಕಲಸರೀರಂ ತೇಲಪಿಲೋತಿಕಾಯ ವೇಠೇತ್ವಾ ಆಲಿಮ್ಪೇನ್ತಿ। **ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥೇ ತೇಲಪಿಲೋತಿಕಾಯ ವೇಠೇತ್ವಾ ದೀಪಂ ವಿಯ ಪಜ್ಜಾಲೇನ್ತಿ। **ಏರಕವತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ಏರಕವತ್ತಕಮ್ಮಕಾರಣಂ। ತಂ ಕರೋನ್ತಾ ಹೇಟ್ಠಾಗೀವತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಮ್ಮವಟ್ಟೇ ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಗೋಪ್ಫಕೇ ಪಾತೇನ್ತಿ, ಅಥ ನಂ ಯೋತ್ತೇಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಡ್ಢನ್ತಿ, ಸೋ ಅತ್ತನೋವ ಚಮ್ಮವಟ್ಟೇ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪತತಿ। **ಚೀರಕವಾಸಿಕ**ನ್ತಿ ಚೀರಕವಾಸಿಕಕಮ್ಮಕಾರಣಂ। ತಂ ಕರೋನ್ತಾ ತಥೇವ ಚಮ್ಮವಟ್ಟೇ ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಕಟಿಯಂ ಠಪೇನ್ತಿ, ಕಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಗೋಪ್ಫಕೇಸು ಠಪೇನ್ತಿ, ಉಪರಿಮೇಹಿ ಹೇಟ್ಠಿಮಸರೀರಂ ಚೀರಕನಿವಾಸನನಿವತ್ಥಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। **ಏಣೇಯ್ಯಕ**ನ್ತಿ ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಮಕಾರಣಂ। ತಂ ಕರೋನ್ತಾ ಉಭೋಸು ಕಪ್ಪರೇಸು ಚ ಜಣ್ಣುಕೇಸು ಚ ಅಯವಲಯಾನಿ ದತ್ವಾ ಅಯಸೂಲಾನಿ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಸೋ ಚತೂಹಿ ಅಯಸೂಲೇಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹತಿ, ಅಥ ನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸನ್ಧಿತೋ ಸೂಲಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಚತೂಹಿ ಅಟ್ಠಿಕೋಟೀಹಿಯೇವ ಠಪೇನ್ತಿ।

ಬಳಿಸಮಂಸಿಕನ್ತಿ ಉಭತೋಮುಖೇಹಿ ಬಳಿಸೇಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ಚಮ್ಮಮಂಸನಹಾರೂನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತಿ। **ಕಹಾಪಣಿಕ**ನ್ತಿ ಸಕಲಸರೀರಂ ತಿಖಿಣಾಹಿ ವಾಸೀಹಿ ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಹಾಪಣಮತ್ತಂ ಕಹಾಪಣಮತ್ತಂ ಪಾತೇನ್ತಾ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಿ। **ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕ**ನ್ತಿ ಸರೀರಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆವುಧೇಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ಕೋಚ್ಛೇಹಿ ಖಾರಂ ಘಂಸನ್ತಿ, ಚಮ್ಮಮಂಸನಹಾರೂನಿ ಪಗ್ಘರಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಾವ ತಿಟ್ಠತಿ। **ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ಏಕೇನ ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಕಣ್ಣಛಿದ್ದೇ ಅಯಸೂಲಂ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪಥವಿಯಾ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಥ ನಂ ಪಾದೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆವಿಞ್ಛನ್ತಿ। **ಪಲಾಲಪೀಠಕ**ನ್ತಿ ಛೇಕೋ ಕಾರಣಿಕೋ ಛವಿಚಮ್ಮಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸದಪೋತೇಹಿ ಅಟ್ಠೀನಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕೇಸೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಮಂಸರಾಸಿಯೇವ ಹೋತಿ, ಅಥ ನಂ ಕೇಸೇಹೇವ ಪರಿಯೋನನ್ಧಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಪಲಾಲವಟ್ಟಿಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ಪಲಿವೇಠೇನ್ತಿ।

ವತ್ಥುಂ ವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಮಾರೇತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಪುರಿಮಪಸ್ಸಾದೀನಮ್ಪಿ ವತ್ಥುಸಭಾಗತೋ ವತ್ಥುಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಣನ್ತಿ ಆಹ **"ಪುರತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। ಚಿತ್ತೇನ "ಪುರತೋ ವಾ"ತಿ ನಿಯಮಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ಅಕತ್ವಾ ವಾ "ಪುರತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಚೇ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ, ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಸಙ್ಕೇತೋವ ಹೋತಿ। ಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರಣಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಸಚೇ "ಪುರತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ತಸ್ಸ ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇತ್ವಾ ತಥಾ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತವಿಞ್ಞತ್ತಿಕತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಪಾರಾಜಿಕತೋ ಪರಿಯಾಯೇನ ಅಮುಚ್ಚನತೋ "ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರಿತೇಪಿ ನೇವತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಪನ ತಂ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। **ವತ್ಥುವಿಸೇಸೇನಾ**ತಿ ಮಾತುಆದಿವತ್ಥುವಿಸೇಸೇನ । **ಕಮ್ಮವಿಸೇಸೋ**ತಿ ಆನನ್ತರಿಯಾದಿಕಮ್ಮವಿಸೇಸೋ। **ಆಪತ್ತಿವಿಸೇಸೋ**ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿವಿಸೇಸೋ।

"ಏತಂ ಗಾಮೇ ಠಿತ"ನ್ತಿ ಗಾಮೋ ಪುಗ್ಗಲನಿಯಮನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋ, ನ ಓಕಾಸನಿಯಮನತ್ಥಂ, ತಸ್ಮಾ ಓಕಾಸಂ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸೇವ ನಿಯಮಿತತ್ತಾ ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। **"ಗಾಮೇಯೇವ ವಾ"**ತಿಆದೀಸು ಪನ ಓಕಾಸಸ್ಸ ನಿಯಮಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಮಾರಿತೇ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ವುತ್ತೋ।

ತುಣ್ಡೇನಾತಿ ಖಗ್ಗಕೋಟಿಯಾ। **ಥರುನಾ**ತಿ ಖಗ್ಗಮುಟ್ಠಿನಾ।

“**ಏತಂ ಗಚ್ಛನ್ತ**”ನ್ತಿ ಗಮನೇನ ಪುಗ್ಗಲೋವ ನಿಯಮಿತೋ, ನ ಇರಿಯಾಪಥೋ। ತೇನಾಹ “**ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ**”ತಿ। “**ಗಚ್ಛನ್ತಮೇವಾ**”ತಿಆದಿನಾ ಇರಿಯಾಪಥೋ ನಿಯಮಿತೋ। ತೇನಾಹ “**ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ಹೋತೀ**”ತಿ।

“ದೀಘಂ ಮಾರೇಹೀ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ದೀಘಸಣ್ಠಾನಾನಂ ಬಹುಭಾವತೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಏವರೂಪಞ್ಚ ದೀಘನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಸಾಧಾರಣಲಕ್ಖಣೇನ ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ “**ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವಾಹ “**ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ತಾದಿಸಂ ಮಾರೇತೀ**”ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ “ಚಿತ್ತೇನ ಬಹೂಸು ದೀಘಸಣ್ಠಾನೇಸು ಏಕಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ವುತ್ತೇಪಿ ವಾಚಾಯ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ತಾದಿಸೇ ಮಾರಿತೇ ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಪರಪಾಣಿಮ್ಹಿ ಪಾಣಸಞ್ಞಿತಾಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ನೇವತ್ಥಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋತಿ ಆಹ “**ಆಣಾಪಕೋ ಮುಚ್ಚತೀ**”ತಿ। ಯದಿ ಏವಂ ಓಕಾಸನಿಯಮೇ ಸತಿ ಕಥಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋತಿ? ಓಕಾಸಂ ನಿಯಮೇನ್ತಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಹೋತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಓಕಾಸಞ್ಹಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ನಿದ್ದಿಸನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಮಾರಾಪೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಯಂ ಪನ ತದಾ ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಓಕಾಸೇನ ಸಹ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ನ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾತಿ ಮಾತಿಕಾವಸೇನ ಆಣತ್ತಿಕಪಯೋಗಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದೂತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಏವಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ತಾವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಸಚೇ ಸಾ ಆಣತ್ತಿ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಾ ಆಣತ್ತಿ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಂ ಪರತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ, ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ತದೇವ ಹೋತಿ। ಅಥ ಸೋ ತಂ ಅವಸ್ಸಂ ಘಾತೇತಿ, ಯಂ ಪರತೋ “ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತತೋ ಇಮಸ್ಸ ತಙ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಆಚರಿಯೇನ** ಪನ ಹೇಟ್ಠಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಕಥಾಯಂ (ಪಾರಾ॰ ೧೨೧) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅಯಮತ್ಥೋ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುನ್ತಿ ಇಧ ನ ವುತ್ತೋ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ “ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಏವಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ತಾವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಾ ಆಣತ್ತಿ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಂ ಪರತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ, ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ತದೇವ ಹೋತಿ। ಅಥ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಸ್ಸಂ ಹಾರಿಯಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಪರತೋ ‘ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ’ತಿ ವುತ್ತಂ, ತತೋ ಇಮಸ್ಸ ತಙ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತೀತಿ ಅಯಂ ಯುತ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವೇದಿತಬ್ಬಾ”ತಿ। **ತೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಆರೋಚನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮತ್ತೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅವಸ್ಸಂ ಚೇ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ತತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ನ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ಆಹ “**ಮಹಾಜನೋ ಹಿ ತೇನ ಪಾಪೇ ನಿಯೋಜಿತೋ**”ತಿ।

ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಇದಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಆಗತನಯದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ನ ಪನ ತಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತೇನಾಹ “**ಏವಂ ಸನ್ತೇ**”ತಿಆದಿ, ಏವಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಅತ್ಥೇ ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ ನ ಸಿಯಾ**ತಿ ವಧಕಸ್ಸ “ಸಾಧು ಸುಟ್ಠೂ”ತಿ ಮಾರಣಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿ ನ ಸಿಯಾ, ಏವಂ ಅನೋಳಾರಿಕವಿಸಯೇಪಿ ತಾವ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಾರಣಪಟಿಗ್ಗಹಣೇತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿ ನಿದಸ್ಸಿತಂ। “ಅಹೋ ವತ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಹತೋ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ ಏವಂ ಮರಣಾಭಿನನ್ದನೇಪಿ ದುಕ್ಕಟೇ ಸತಿ ಪಗೇವ ಮಾರಣಪಟಿಗ್ಗಹಣೇತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಅವಧಾರಣೇನ ವಿಸಙ್ಕೇತತ್ತಾ ಇಮಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ನತ್ಥೇವ ಆಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಇಧ ವುತ್ತದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸೇವಾತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಅವಧಾರಣೇನ ದಸ್ಸಿತಂ, ನ ಪನ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪುರಿಮನಯೇ**ತಿ ಸಮನನ್ತರಾತೀತೇ ಅವಿಸಕ್ಕಿಯದೂತನಿದ್ದೇಸೇ। **ಏತ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಂ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ “**ಓಕಾಸಾಭಾವೇನಾ**”ತಿ। ತತ್ಥ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯವಚನತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವತ್ತುಂ ಓಕಾಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ಓಕಾಸಾಭಾವೇನ ನ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಅಭಾವತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಪುಥುಜ್ಜನೋತಿ ಏತ್ಥ ಅನಾಗತೇ ವೋರೋಪೇತಬ್ಬಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯವಸೇನ ಅತ್ಥಸಾಧಿಕಚೇತನಾಯ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋ ಜಾತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ದೂತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೭೫. ಸಯಂ ಸಞ್ಞತ್ಥೇರತ್ತಾ “**ಉಪಟ್ಠಾನಕಾಲೇ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ “ಯೋ ಕೋಚಿ ಮಮ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಇಮಂ ಧಾರೇತೂ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅವತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಮರಣಾಭಿನನ್ದನವಸೇನೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ “ಚೋರಾಪಿ ನಾಮ ತಂ ನ ಹನನ್ತೀ”ತಿಆದಿವಾಚಾಸುಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ಅಯಮತ್ಥೋ ಏತೇನ ವುತ್ತೋ**ತಿ ಯಥಾ ಸೋ ಜಾನಾತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ವಾಕ್ಯಭೇದ**ನ್ತಿ ವಚೀಭೇದಂ। **ದ್ವಿನ್ನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ, ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ಮರಣಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ। ಉಭೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಮರಣಂ ಸಂವಣ್ಣೇನ್ತಸ್ಸ ಚೇತನಾಯ ಏಕತ್ತೇಪಿ “ದ್ವೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಭಾವತೋ ಬಲವಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಪಾಕಸಮನನ್ತರಂ ಪವತ್ತಿಯಂ ಅನೇಕಾಸುಪಿ ಜಾತೀಸು ಅಪರಾಪರಿಯಚೇತನಾವಸೇನ ದುಕ್ಖುಪ್ಪಾದನತೋ ಮಹಾವಿಪಾಕತ್ತಾ “ಅಕುಸಲರಾಸೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಬಹೂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಮರಣಸಂವಣ್ಣನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಏವನ್ತಿ “ಸೀಸಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಪಾತೇ ವಾ ಪಪತಿತ್ವಾ”ತಿಆದಿನಾ। **ಆರೋಚಿತಮತ್ತೇ**ತಿ ವುತ್ತಮತ್ತೇ। ಯಥಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚ ಕಿಚ್ಚವಸೇನ ಇಜ್ಝನ್ತಿ, ಏವಂ ಚೇತನಾಯ ಏಕತ್ತೇಪಿ ಕಿಚ್ಚವಸೇನ ಅನೇಕಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಇಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಆಹ “**ತತ್ತಕಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ**”ತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸತಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮಸ್ಸ “ಸತಂ ಹೋಮಿ ಸತಂ ಹೋಮೀ”ತಿ ಕತಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ಲದ್ಧಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಪರಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಚಿತ್ತಂ ಸತನ್ತೋಗಧಾನಂ ವಣ್ಣೇಸು ಏಕಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಸತಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತಿ, ಯಥಾ ಚ ಏಕಸ್ಸ ಮರಣೇ ಪವತ್ತಮಾನಾಪಿ ವಧಕಚೇತನಾ ಸಕಲಸರೀರೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಞ್ಚ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಆಲಮ್ಬಿತುಮಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ಠಾನಪ್ಪತ್ತಂ ಏಕದೇಸಪ್ಪವತ್ತಂ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಆರಮ್ಮಣಭೂತಂ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವಿನಾಸೇತಿ, ಏವಮೇವ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಪರಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಾಯ ವಧಕಚೇತನಾಯ ಮಾರೇತುಕಾಮತಾಯ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಸತ್ತೇಸು ಏಕಸ್ಸೇವ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಆರಮ್ಮಣೇ ಕತೇಪಿ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿವಸೇನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಮಾರಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ।

೧೭೬. **ಯೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ**ತಿ ಯೇಸಂ ಞಾತಕಪವಾರಿತಾನಂ ಹತ್ಥತೋ। **ತೇಸಂ ಮೂಲಂ ದತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಇದಂ ತೇನ ಕತಪಯೋಗಸ್ಸ ಪುನ ಪಾಕತಿಕಭಾವಾಪಾದನಂ ಅವಸಾನಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। “ಮೂಲೇನ ಕೀತಂ ಪನ ಪೋತ್ಥಕಂ ಪೋತ್ಥಕಸಾಮಿಕಾನಂ ದತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿಯೇವಾ”ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। **ಕೇನಚಿ** ಪನ “ಸಚೇ ಪೋತ್ಥಕಂ ಸಾಮಿಕಾನಂ ದತ್ವಾ ಮೂಲಂ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಮುಚ್ಚತಿ ಅತ್ತನಿಯಭಾವತೋ ಅಮೋಚಿತತ್ತಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಪಪಞ್ಚಿತಂ, ನ ತಂ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ। ಪೋತ್ಥಕಸಾಮಿಕಾನಞ್ಹಿ ಪೋತ್ಥಕೇ ದಿನ್ನೇ ಅಞ್ಞೇನ ಕತಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಕತಪಯೋಗಸ್ಸ ನಾಸಿತತ್ತಾ ಕಥಂ ಸೋ ನ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ತನಿಯಭಾವೋ ದಿಟ್ಠೋತಿ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಪನ “ಸಚೇ ಮೂಲೇನ ಕೀತೋ ಹೋತಿ, ಪೋತ್ಥಕಸಾಮಿಕಾನಂ ಪೋತ್ಥಕಂ, ಯೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಮೂಲಂ ಗಹಿತಂ, ತೇಸಂ ಮೂಲಂ ದತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ। ಪೋತ್ಥಕನಿಮಿತ್ತಂ ಮೂಲಸ್ಸ ಗಹಿತತ್ತಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಮೇತಂ। ಯದಿ ಹಿ ಪೋತ್ಥಕಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಪೋತ್ಥಕಂ ದತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಮೂಲಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮೇವ ತಂ। ಅಥಾಪಿ ಪೋತ್ಥಕಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಮೂಲಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ತಂ ಪೋತ್ಥಕಂ ಝಾಪೇಯ್ಯ, ತಥಾಪಿ ಅಞ್ಞೋ ಯೇನ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತನೇ ಆಪತ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ನ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತನಯೋವೇತ್ಥ ಸಾರತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। “**ಮರಣವಣ್ಣಂ ಲಿಖಿಸ್ಸಾಮಾ**”**ತಿ ಏಕಜ್ಝಾಸಯಾ ಹುತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ ತಥಾ ಕರೋನ್ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಏವಂ ಪನ ಅಸಂವಿದಹಿತ್ವಾಪಿ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಪೋತ್ಥಕೇ ವುತ್ತವಿಧಿಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ಪಮಾಣೇತಿ ಅತ್ತನಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತೇ ಪಮಾಣೇ। **ತಚ್ಛೇತ್ವಾತಿ** ಉನ್ನತಪ್ಪದೇಸಂ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ। **ಪಂಸುಪಚ್ಛಿನ್ತಿ** ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಂ ಪಂಸುಪಚ್ಛಿಂ। "ಏತ್ತಕಂ ಅಲ"ನ್ತಿ ನಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮತಾಯ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಪಯೋಗಸಾಧಿಕಾ ಚೇತನಾ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾ । **ಸುತ್ತನ್ತಿಕತ್ಥೇರಾತಿ** ವಿನಯೇ ಅಪಕತಞ್ಞುನೋ ಸುತ್ತನ್ತಭಾಣಕಾ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯತ್ಥೇರೇಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ "ವಿನಯಂ ತೇ ನ ಜಾನನ್ತೀತಿ ಉಪಹಾಸವಸೇನ ಸುತ್ತನ್ತಿಕತ್ಥೇರಾತಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಆವಾಟೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಪತಿತ್ವಾ ಮರನ್ತು, ಅನಿಟ್ಠಿತೇ ಮಾ ಮರನ್ತೂ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಕರೋನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಾ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾ ವುತ್ತಾ, **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಸು** ಪನ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆವಾಟೇ ಪತಿತ್ವಾ ಮರನ್ತೂ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಪಯೋಗೇ ಕತೇ ತತ್ಥ ಪತಿತಾ ಮರನ್ತಿ, ತಂತಂಪಯೋಗಸಾಧಿಕಂ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕುದಾಲಪ್ಪಹಾರೇ ದಿನ್ನೇ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ತೇನ ತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಅಟ್ಠಕಥಾವಾದಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾವಿರೋಧೋ ಯುತ್ತೋ। ಅಥ ವಾ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ದಿವಸೇ ಅವೂಪಸನ್ತೇನೇವ ಪಯೋಗೇನ ಖಣಿತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಾ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾ ವುತ್ತಾ, ಇತರಾಸು ಪನ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪತಿತ್ವಾ ಮರನ್ತೂ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಖಣಿತ್ವಾ ಅಪರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ದಿವಸೇ ತಥೇವ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಖಣಿತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾವಿರೋಧೋ ಯುತ್ತೋತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ।

ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ವಾ। **ಅರಹನ್ತಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ** ಅಞ್ಞೇಹಿ ಪಾತಿಯಮಾನಾನಂ ಅಮರಿತುಕಾಮಾನಮ್ಪಿ ಅರಹನ್ತಾನಂ ಮರಣಂ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪುರಿಮನಯೇತಿ** "ಮರಿತುಕಾಮಾ ಇಧ ಮರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತನಯೇ। **ತತ್ಥ ಪತಿತಂ ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆವಾಟೇಯೇವ ಮರನ್ತೂತಿ ನಿಯಮಾಭಾವತೋ ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಮಾರಿತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ। ಆವಾಟೇ ಪತಿತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಚಿರಾಯಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾರಿತೇ ಆವಾಟಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ **ಹೋತೀ**"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಪತಿತಪ್ಪಯೋಗೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ"ತಿ ವುತ್ತಹೇತುಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಸಮ್ಭವತೋ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅಮರಿತುಕಾಮಾ ವಾತಿಪಿ** ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಸಮ್ಭವತೋ ಓಪಪಾತಿಕೇ ಉತ್ತರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣಿತ್ವಾ ಮತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ। **ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾತಿ** ವುತ್ತತ್ತಾ ಪತನಂ ನ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಚೇ? ಓಪಪಾತಿಕಸ್ಸ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಯೇವ ಪತನನ್ತಿ ನತ್ಥಿ ವಿರೋಧೋ। ಯಸ್ಮಾ ಮಾತುಯಾ ಪತಿತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತಿತಲಿಙ್ಗಾಯ ಮತಾಯ ಸೋ ಮಾತುಘಾತಕೋ ಹೋತಿ, ನ ಕೇವಲಂ ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಘಾತಕೋ, ತಸ್ಮಾ ಪತಿತಸ್ಸೇವ ವಸೇನ ಆಪತ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ **"ಪತನರೂಪಂ ಪಮಾಣ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ಪನ ಅಕಾರಣಂ। "ಮನುಸ್ಸಭೂತಂ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಅಪಿ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ **ಹೋತೀ**"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ ಚ ಲಿಙ್ಗೇ ಪರಿವತ್ತೇಪಿ ಸೋ ಏವ ಏಕಕಮ್ಮನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಭವಙ್ಗಪ್ಪಬನ್ಧೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಪ್ಪಬನ್ಧೋ ಚ, ನ ಅಞ್ಞೋತಿ "ಅಪಿ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಹಿ ಲಿಙ್ಗೇ ಅಪರಿವತ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಭವಙ್ಗಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಪ್ಪಬನ್ಧೋ , ಸೋ ಏವ ಪರಿವತ್ತೇಪಿ ಲಿಙ್ಗೇ ತಂಯೇವ ಚ ಉಪಾದಾಯ ಏಕಜಾತಿಸಮಞ್ಞಾ। ನ ಚೇತ್ಥ ಭಾವಕಲಾಪಗತಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ವಸೇನ ಚೋದನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ ತದಞ್ಞಸ್ಸೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ। ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಅವಿಚ್ಛೇದವುತ್ತಿಯಾ ಪಬನ್ಧವೋಹಾರಂ ಲಭತಿ, ಇತರಮ್ಪಿ ವಾ ಭಾವಾನುಪಾಲತಾಸಾಮಞ್ಞೇನಾತಿ ಅನೋಕಾಸಾವ ಚೋದನಾ। ತಸ್ಮಾ ಪರಿವತ್ತೇಪಿ ಲಿಙ್ಗೇ ತಸ್ಸೇವ ಏಕಕಮ್ಮನಿಬ್ಬತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನತೋ ವೋಹಾರಭೇದತೋ ಸೋ ಇತ್ಥಿಘಾತಕೋ ವಾ ಹೋತು ಪುರಿಸಘಾತಕೋ ವಾ, ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮತೋ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ತತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ಯಂಯಂಜಾತಿಕಾ ಸತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಮರಣಸಮಯೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಜಾತಿರೂಪೇನೇವ ಮರನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞರೂಪೇನ, ಜಾತಿವಸೇನೇವ ಚ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾರಾಜಿಕೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ನಾಗೋ ವಾ ಸುಪಣ್ಣೋ ವಾ ಯಕ್ಖರೂಪೇನ ವಾ ಪೇತರೂಪೇನ ವಾ ಪತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ತಿರಚ್ಛಾನರೂಪೇನ ಮರತಿ, ತತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಯುತ್ತಂ, ನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಸ್ಸೇವ ಮತತ್ತಾ। ತೇನೇವ ದುತಿಯತ್ಥೇರವಾದೇ ಮರಣರೂಪಂ ಪಮಾಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಯಮೇವ ಚ ವಾದೋ ಯುತ್ತತರೋ, ತೇನೇವ ಸೋ ಪಚ್ಛಾ ವುತ್ತೋ।

ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇ ನಾಗಸುಪಣ್ಣಸದಿಸೇ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇ ಪತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರೂಪೇನ ಮತೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಪಾಳಿಯಂ "ಯಕ್ಖೋ ವಾ ಪೇತೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪತತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಪತಿತೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಮರತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಚೇ? ತತ್ಥ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ - ಯಕ್ಖೋ ವಾ ಪೇತೋ ವಾತಿ ಪಠಮಂ ಸಕರೂಪೇನೇವ ಠಿತೇ ಯಕ್ಖಪೇತೇ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಅಞ್ಞರೂಪೇನಪಿ ಠಿತೇ ತೇಯೇವ ಯಕ್ಖಪೇತೇ ದಸ್ಸೇತುಂ "ತಿರಚ್ಛಾನಗತಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ತಾದಿಸಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಂ ವಿಸುಂ ದಸ್ಸೇತುಂ। ತಸ್ಮಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತವಿಗ್ಗಹೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ ವಾ ಯಕ್ಖೋ ವಾ ಪೇತೋ ವಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಪನ ತೀಸುಪಿ "ಪಾಳಿಯಂ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇನ ಠಿತತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಆವೇಣಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕಥಿತಂ। **ಯಕ್ಖರೂಪಪೇತರೂಪೇನ ಮತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಮರಣರೂಪಸ್ಸೇವ ಪಮಾಣತ್ತಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ।

ಮುಧಾತಿ ಅಮೂಲೇನ, ಕಿಞ್ಚಿ ಮೂಲಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸೋ ನಿದ್ದೋಸೋತಿ** ತೇನ ತತ್ಥ ಕತಪಯೋಗಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ। ಯದಿ ಪನ ಸೋಪಿ ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರೋತಿ, ನ ಮುಚ್ಚತಿಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಏವಂ ಪತಿತಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಏವನ್ತಿ** ಏವಂ ಮಯಾ ಕತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಅದಸ್ಸನಂ ನ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಪಲಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇತಿ** ಮೂಲಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮೋಪಿ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಪುನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಏವಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪಂಸುಮ್ಹಿ ಪತಿತ್ವಾ ಮರತೀತಿ** ಅಭಿನವಪೂರಿತೇ ಪಂಸುಮ್ಹಿ ಪಾದೇ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಪತಿತ್ವಾ ಮರತಿ। **ಜಾತಪಥವೀ ಜಾತಾತಿ** ಇದಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಂ ಥಿರಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ಪಂಸುನಾ ಪೂರೇನ್ತೇನ ಪನ ಪಾದದಣ್ಡಾದೀಹಿ ಮದ್ದನತಾಳನಾದಿನಾ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಥಿರಭಾವಂ ಆಪಾದೇತ್ವಾ ಪಕತಿಪಥವಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಸೇಸೇ ಕತೇ ಜಾತಪಥವೀಲಕ್ಖಣಂ ಅಪ್ಪತ್ತೇಪಿ ಮುಚ್ಚತಿಯೇವ। **ಓಪಾತಂ ಹರತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪೋಕ್ಖರಣೀಸದಿಸತ್ತಾ ಮುಚ್ಚತಿ।

ಹತ್ಥಾ ಮುತ್ತಮತ್ತೇತಿ ಓಡ್ಡೇತ್ವಾ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ। **ವತಿಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಯದಿ ಸೋ ಪಾಸೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಕಞ್ಚಿ ವಿಸೇಸಂ ನ ಕರೋತಿ, ಅತ್ತನಾ ಕತವತಿಯಾ ವಿದ್ಧಂಸಿತಾಯ ಮುಚ್ಚತಿ। **ಥದ್ಧತರಂ ವಾ ಪಾಸಯಟ್ಠಿಂ ಠಪೇತೀತಿ** ಥಿರಭಾವತ್ಥಂ ಅಪರಾಯ ಪಾಸಯಟ್ಠಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ ತಮೇವ ವಾ ಸಿಥಿಲಭೂತಂ ಥದ್ಧತರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪೇತಿ। **ದಳ್ಹತರಂ ವಾ ಥಿರತರಂ ವಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಖಾಣುಕನ್ತಿ** ಪಾಸಯಟ್ಠಿಬನ್ಧನಖಾಣುಕಂ। ಸಬ್ಬತ್ಥೇವ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಕತಪ್ಪಯೋಗತ್ತಾ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। **ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇತಿ** ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ।

ತೇನ ಅಲಾತೇನ...ಪೇ॰... ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಏತ್ಥ "ಪುಬ್ಬೇ ಕತಪ್ಪಯೋಗಂ ವಿನಾಸೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಪಯೋಗೇ ಕತೇಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಯುತ್ತೋ ಸಿಯಾ - ಆದಿತೋಯೇವ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಕತಪ್ಪಯೋಗತ್ತಾ ಕತಪರಿಯೋಸಿತಾಯ ಪಾಸಯಟ್ಠಿಯಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಯೇ ಯೇ ಸತ್ತಾ ಮರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತೇಸಂ ವಸೇನ ಪಠಮತರಂಯೇವ ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮಸಿದ್ಧಿತೋ ಪಚ್ಛಾ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಅಞ್ಞಥಾ ಕತೇಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ। **ರಜ್ಜುಕೇತಿ** ಖುದ್ದಕರಜ್ಜುಕೇ। **ಸಯಂ ವಟ್ಟಿತನ್ತಿ** ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ವಟ್ಟಿತಂ। **ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾತಿ** ತೇ ರಜ್ಜುಕೇ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಕತ್ವಾ। **ಗರುಕತರಂ ಕರೋತೀತಿ** ಅತಿಭಾರಿಯಂ ಕರೋತಿ। **ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಕತನ್ತಿ** ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಕತಂ।

೧೭೭. **ಆಲಮ್ಬನರುಕ್ಖೋ ವಾತಿ** ತತ್ಥಜಾತಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತದತ್ಥಮೇವಾತಿ** ಮಾರಣತ್ಥಮೇವ। **ವಿಸಮಣ್ಡಲನ್ತಿ** ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀಸು ಆಲಿತ್ತಂ ವಿಸಮಣ್ಡಲಂ। **ವತ್ವಾ ಅಸಿಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಮುಖೇನ ಅವತ್ವಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಮನಸಾ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪುರಿಮನಯೇನಾತಿ** "ಯೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಮೂಲಂ ಗಹಿತ"ನ್ತಿಆದಿನಾ। ಸರೀರಸ್ಸ ವಿರೂಪಭಾವಕರಣತೋ ಕುಟ್ಠಾದಿ **ವಿಸಭಾಗರೋಗೋ** ನಾಮ, ಜೀವಿತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ವಾ ಅಸಭಾಗತ್ತಾ ಅನನುಕೂಲತ್ತಾ ಗಣ್ಡಪಿಳಕಾದಿ ಯೋ ಕೋಚಿ ಜೀವಿತಪ್ಪವತ್ತಿಪಚ್ಚನೀಕೋ **ವಿಸಭಾಗರೋಗೋ**।

೧೭೮. **ಪರಂ ವಾ ಅಮನಾಪರೂಪನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಅಮನಾಪಂ ರೂಪಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಅಮನಾಪರೂಪೋತಿ ಬಾಹಿರತ್ಥಸಮಾಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಮನಾಪಿಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ** ಏತೇನ **ಮನಾಪಿಕಂ ರೂಪಂ ಉಪಸಂಹರತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪರಂ ವಾ ಮನಾಪರೂಪಂ ತಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಠಪೇತಿ, ಅತ್ತನಾ ವಾ ಮನಾಪಿಯೇನ ರೂಪೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಿಟ್ಠತೀತಿಆದಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನೇವ

ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ **ಗಣ್ಠಿಪದೇ** ವುತ್ತಂ -

> “ಮಮಾಲಾಭೇನ ಏಸಿತ್ಥೀ, ಮರತೂತಿ ಸಮೀಪಗೋ।
> ದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಸಚೇ ಯಾತಿ, ಹೋತಿ ಸೋ ಇತ್ಥಿಮಾರಕೋ॥
>
> “ಭಿಕ್ಖತ್ಥಾಯ ಸಚೇ ಯಾತಿ, ಜಾನನ್ತೋಪಿ ನ ಮಾರಕೋ।
> ಅನತ್ಥಿಕೋ ಹಿ ಸೋ ತಸ್ಸಾ, ಮರಣೇನ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ”ತಿ॥

ಅಪರಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ವುತ್ತಂ -

> “ವಿಯೋಗೇನ ಚ ಮೇ ಜಾಯಾ, ಜನನೀ ಚ ನ ಜೀವತಿ।
> ಇತಿ ಜಾನಂ ವಿಯುಞ್ಜನ್ತೋ, ತದತ್ಥೀ ಹೋತಿ ಮಾರಕೋ॥
>
> “ಪಬ್ಬಜ್ಜಾದಿನಿಮಿತ್ತಞ್ಚೇ, ಯಾತಿ ಜಾನಂ ನ ಮಾರಕೋ।
> ಅನತ್ಥಿಕೋ ಹಿ ಸೋ ತೇಸಂ, ಮರಣೇನ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ”ತಿ॥

ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಉಪಸಂಹರತೀತಿ “ಅಲಾಭಕೇನ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರತೂ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಉಪಸಂಹರತಿ। ತೇನೇವ **“ಸಚೇ ಉತ್ತಸಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಲಾಭಕೇನ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಚ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಕುಣಪಗನ್ಧಾ ಚಾತಿ** ಅಹಿಆದಿಕುಣಪಾನಂ ಗನ್ಧಾ। **ಹಂಸಪುಪ್ಫನ್ತಿ** ಹಂಸಾದೀನಂ ಪಕ್ಖಲೋಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

೧೭೯. **ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ** ಇದಂ ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕಉಪಕ್ಕಮಸ್ಸ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **“ಇಮಿನಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನಾ”**ತಿಆದಿ। **ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಇದಂ ಪನ ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕಉಪಕ್ಕಮಕರಣಸ್ಸ ಅಜಾನನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **“ಇಮಿನಾ ಅಯಂ ಮರಿಸ್ಸತೀ”**ತಿಆದಿ। **ನಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾತಿ** ಇದಂ ಉಪಕ್ಕಮಂ ಜಾನನ್ತಸ್ಸಪಿ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **“ಮರಣಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ದೋಮನಸ್ಸಚಿತ್ತೇನೇವ ಭಣತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾ ದುಕ್ಖವೇದನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸುಖಬಹುಲತಾಯ ಹಿ ರಾಜಾನೋ ಹಸಮಾನಾಪಿ “ಘಾತೇಥಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ಹಾಸೋ ಪನ ನೇಸಂ ಅನತ್ಥವೂಪಸಮಾದಿಅಞ್ಞವಿಸಯೋತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾ ದುಕ್ಖವೇದನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಏವ। ಸತಿ ಪನ ದೋಮನಸ್ಸೇ ಕಥಂ ತಂ ನಪ್ಪಕಾಸತೀತಿ ಆಹ **“ಸುಖವೋಕಿಣ್ಣತ್ತಾ”**ತಿಆದಿ, ಪುಬ್ಬಾಪರಿಯವಸೇನ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸುಖೇಹಿ ಆಕಿಣ್ಣತ್ತಾ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ದೋಮನಸ್ಸಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧನೇನ ಪವತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ತದಾ ಉಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ ನಪ್ಪಕಾಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೮೦. **ಮರಣತ್ಥಿಕಾವ ಹುತ್ವಾತಿ** ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದೇನ ಸಗ್ಗಪಾಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯತ್ತಾ ಅತ್ಥತೋ ಮರಣತ್ಥಿಕಾವ ಹುತ್ವಾ। **ಮರಣತ್ಥಿಕಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತಾತಿ** ಏವಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಿನೋ ಮರಣತ್ಥಿಕಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಮರಣತ್ಥಿಕಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತಾ। ನ ಹಿ ತೇ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ವೋಹಾರವಸೇನಾತಿ** ಪುಬ್ಬಭಾಗವೋಹಾರವಸೇನ, ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾಕ್ಖಣೇ ಕರುಣಾಯ ಅಭಾವತೋ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಪಾಸೇ ಬದ್ಧಸೂಕರಮೋಚನಂ ವಿಯ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯಥಾಯುನಾತಿ** ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ **ಯಥಾನುಸನ್ಧಿನಾತಿ** ಪರಿಯಾಯನ್ತರೇನ ವುತ್ತಂ, ಯಥಾನುಸನ್ಧಿನಾ ಯಥಾಯುಪರಿಚ್ಛೇದೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ **ಯಥಾನುಸನ್ಧಿನಾತಿ** ಯಥಾನುಪ್ಪಬನ್ಧೇನ, ಯಾವ ತಸ್ಮಿಂ ಭವೇ ಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧೋ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಪ್ಪವತ್ತಿ ಹೋತಿ, ತಾವ ಠತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಪ್ಪಟಿವೇಕ್ಖಿತ್ವಾತಿ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ। **ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಸಙ್ಕಮನ್ತೀತಿ** ಪಚ್ಛಾ ಆಗತಾನಂ ಓಕಾಸದಾನತ್ಥಂ ನಿಸಿನ್ನಪಾಳಿಯಾ ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ** ಪಚ್ಛಾ ಆಗತೇಹಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಸಾಟಕಂ ವಲಿ ನ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಆಹ **“ತಸ್ಮಿಂ ವಲಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀ”**ತಿ। ಪಟಿವೇಕ್ಖಣಞ್ಚೇದಂ ಗಿಹೀನಂ ಸನ್ತಕೇಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಮುಸಲೇ ಉಸ್ಸಿತೇತಿ** ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ದ್ವೀಸು ಮುಸಲೇಸು ಉಸ್ಸಿತೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉದುಕ್ಖಲಭಣ್ಡಿಕನ್ತಿ** ಉದುಕ್ಖಲತ್ಥಾಯ ಆನೀತಂ ದಾರುಭಣ್ಡಂ। **ಪಟಿಬದ್ಧನ್ತಿ** ಭೋಜನಪಟಿಬದ್ಧಂ, ಭೋಜನನ್ತರಾಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೧೮೧. **ಅಗ್ಗಕಾರಿಕನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ಕಾರಿಕಾ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ಭಾವವಚನತ್ತಾ **“ಅಗ್ಗಕಿರಿಯ”**ನ್ತಿ ಅತ್ಥಂ ವತ್ವಾಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಕಿರಿಯಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಮಾ ದಾನಸಙ್ಖಾತಾಯ ಅಗ್ಗಕಿರಿಯಾಯ ಯುತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಮೇವ ಇಧ ಉಪಚಾರವುತ್ತಿಯಾ “ಅಗ್ಗಕಿರಿಯಾ”ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ **“ಪಠಮಂ ಲದ್ಧಪಿಣ್ಡಪಾತ”**ನ್ತಿಆದಿ।

೧೮೨-೧೮೩. **ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರನ್ತಿ** ನಿಖಾದನಮುಗ್ಗರಂ। **ವಿಭತ್ತಿಬ್ಯತ್ತಯೇನಾತಿ** ವಿಭತ್ತಿವಿಪರಿಣಾಮೇನ। **ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮೋತಿ** ಸಮಾಧಿ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ ಅತಿವಿಯ ಪಾಕಟತ್ತಾ **“ಹತ್ಥಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತೀತಿ** “ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಸ್ಸ ವಿಕ್ಖೇಪೋ ಮಾ ಹೋತೂ”ತಿ ಆಹಾರಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ। **ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮನ್ತಿ** ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಪಟಿಲಾಭಂ। **ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾತಿ** ಆರೋಚೇತ್ವಾ। **ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಸಭಾಗಾನಂ ಲಜ್ಜಿಭಿಕ್ಖೂನಂಯೇವ ಅರಿಯಾ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತವಿಸೇಸಂ ತಾದಿಸೇ ಕಾರಣೇ ಸತಿ ಆರೋಚೇನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಾಯ ಅನೇಸನಾಯ ಪಚ್ಚಯಂ ನ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಹಿ ಪರಿಯೇಸಿತಪಚ್ಚಯೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆಹಾರಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಭಾಗಾನಞ್ಚ ಬ್ಯಾಕತತ್ತಾ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ಲಭತಿ। ತೇ ಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಖೇತ್ತಂ। ತೇನೇವ “ಸಭಾಗಾನಞ್ಹಿ ಲಜ್ಜಿಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಇದಂ “ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ।

ಅಥ ವಾ **ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾತಿ** ಇದಂ ವಿಸೇಸಸ್ಸ ಅಧಿಗತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಅಧಿಗಮನ್ತರಾಯಂ ಅಸಙ್ಕನ್ತೇನೇವ ಚ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಅಧಿಗತೇನ ನ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಆಹಾರಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ನ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕಿಂ ಪನ ಅರಿಯಾ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತವಿಸೇಸಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಆರೋಚೇನ್ತೀತಿ

ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚೋದನಾಯ **“ಸಭಾಗಾನಞ್ಹಿ ಲಜ್ಜಿಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಯುತ್ತತರೋತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ, **ಗಣ್ಠಿಪದೇ**ಪಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋಯೇವಾತಿ। **ಭಣ್ಡಕಂ ಧೋವನ್ತಾ**ತಿ ಚೀವರಂ ಧೋವನ್ತಾ। **ಧೋವನದಣ್ಡಕ**ನ್ತಿ ಭಣ್ಡಧೋವನದಣ್ಡಂ।

೧೮೪. **ಅಹಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ**ತಿ “ಮಮ ಕಿರಿಯಾಯ ಮರೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ನೋ ವಾ”ತಿ ಏವಂ ಜಾತಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ। ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಪನೇತ್ಥ ಏವರೂಪೇಸು ವತ್ಥೂಸು ಅಮತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ತೇನ ಕತಪ್ಪಯೋಗೇನ ದುಕ್ಖವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಪಾರಾಜಿಕಾಯ ಅಭಾವತೋ ಭಗವತೋ ವಚನೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ।

೧೮೫. ಗಬ್ಭೋ ಪತತಿ ಏತೇನಾತಿ **ಗಬ್ಭಪಾತನಂ,** ತಾದಿಸಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ। ತೇನಾಹ **“ಯೇನ ಪರಿಭುತ್ತೇನಾ”**ತಿಆದಿ । “ಮರಣವಣ್ಣಂ ವಾ ಸಂವಣ್ಣೇಯ್ಯಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯತೋ ಆಪತ್ತಿಮೋಕ್ಖೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **“ಪರಿಯಾಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”**ತಿ।

ಗಬ್ಭಂ ನ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಗಬ್ಭಂ ನ ಧಾರೇತಿ। ವಾತೇನ ಪಾಣಕೇಹಿ ವಾ ಗಬ್ಭೋ ವಿನಸ್ಸನ್ತೋ ಕಮ್ಮಂ ವಿನಾ ನ ನಸ್ಸತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ **“ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೨೮) ಪನ “ಗಬ್ಭೋ ಹಿ ವಾತೇನ ಪಾಣಕೇಹಿ ಕಮ್ಮುನಾ ಚಾತಿ ತೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವಿನಸ್ಸತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಕಮ್ಮುನಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತೇ ಪನ ಬುದ್ಧಾಪಿ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ವಾತೇನ ಪಾಣಕೇಹಿ ವಾ ಗಬ್ಭೇ ವಿನಸ್ಸನ್ತೇ ನ ಪುರಿಮಕಮ್ಮುನಾ ಓಕಾಸೋ ಕತೋ, ಅಪಿಚ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಮ್ಮಂ ವಿಪಚ್ಚತಿ, ಸಯಮೇವ ಪನ ಕಮ್ಮುನಾ ಓಕಾಸೇ ಕತೇ ನ ಏಕನ್ತೇನ ವಾತೋ ಪಾಣಕಾ ವಾ ಅಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಕಾರಣಭಾವೋ ವುತ್ತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಾಣಕಾ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಧಾಪೇನ್ತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಅವಿಜಾಯನತ್ಥಾಯ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ದಿನ್ನೇ ಓಪಾತಕ್ಖಣನಾದೀಸು ವಿಯ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ, ಕುಚ್ಛಿಯಂ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ದಿನ್ನೇ ನೇವತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ।

ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನನ್ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಸಾಸನೇ ಸಹಸಿಕ್ಖಮಾನಧಮ್ಮಾನಂ। ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ವಿವಟ್ಟನಿಸ್ಸಿತಸೀಲತ್ತಾ **“ಸಮಸೀಲಸದ್ಧಾಪಞ್ಞಾನ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ತೇಸಂ ವಾ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ। ಗಿಲಾನಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋಪಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಕತಾಪಿ ಅಕತಾ ವಿಯಾತಿ **ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿ,** “ವದ, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯೇನಾ”ತಿ ಏವಂ ಅಕತಪವಾರಣಟ್ಠಾನೇ ಚ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ **ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿ।**

ಪಟಿಯಾದಿಯತೀತಿ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ। **ಅಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ ವದನ್ತಿ। **ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ವುತ್ತನಯೇನೇವಾ**ತಿ “ಇಮೇಸಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾಪಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಥಿತಂ। **ಯಾವ ಞಾತಕಾ ಪಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಯಾವ ತಸ್ಸ ಞಾತಕಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ಪಿತು ಭಗಿನೀ **ಪಿತುಚ್ಛಾ।** ಮಾತು ಭಾತಾ **ಮಾತುಲೋ। ನಪ್ಪಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। **ಸಚೇಪಿ ನ ಯಾಚನ್ತೀ**ತಿ “ಯಾಚಿತುಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಯದಿ ನ ಯಾಚನ್ತಿ। **ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ ಕತ್ತಬ್ಬತಾದಸ್ಸನವಸೇನ ವುತ್ತಂ, “ಆಭೋಗಂ ಪನ ಅಕತ್ವಾಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಲಿಖಿತಂ। **ಏತೇ ದಸ ಞಾತಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ತೇಸಂ ಪುತ್ತನತ್ತಾದಯೋಪಿ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ಞಾತಕಾ ಏವಾತಿ ತೇಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ತೇನ **ಅಞ್ಞೇಸ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಾತಕಾನಂ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವಾಹ **“ಏತೇಸಂ ಪುತ್ತಪರಮ್ಪರಾಯಾ”**ತಿಆದಿ। **ಕುಲಪರಿವಟ್ಟೋ**ತಿ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪಾಟಿ, ಕುಲಪರಮ್ಪರಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। “ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಪಚ್ಚಾಸಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ಯಾಚಿತ್ವಾಪಿ ಗಹೇತಬ್ಬಟ್ಠಾನತಾಯ ಞಾತಕೇಸು ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕುಲದೂಸಕಾಪತ್ತಿ ವಾ ನ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬಪದೇಸುಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**ತಿ **ಚೂಳಮಾತುಯಾ**ತಿಆದೀಸು ಸಬ್ಬಪದೇಸು “ಚೂಳಮಾತುಯಾ ಸಾಮಿಕೋ”ತಿಆದಿನಾ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ವುತ್ತನಯೇನ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾತಿ ಇಮಿನಾ “ಞಾತಿಸಾಮಣೇರೇಹಿ ವಾ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ। **ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನಾ**ತಿ “ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪನ ಉಪಕಾರಕತ್ತಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। “ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಚಿಕ್ಖಥಾ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಯಥಾ **“ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪನ ಕಥಾ ಕಾತಬ್ಬಾ”**ತಿ ಇದಂ ಪರಿಯಾಯತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ **“ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತೀ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ನೇವತ್ಥಿ ದೋಸೋತಿ ಆಚರಿಯಾ।

ವಿನಯಲಕ್ಖಣಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಚರಿಯಸ್ಸ ತದನುರೂಪವೋಹಾರಾಸಮ್ಭವತೋ ಈದಿಸಸ್ಸ ಲಾಭಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ **“ಆಚರಿಯಭಾಗೋ ನಾಮಾಯ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ವಿನಯೇ ಪಕತಞ್ಞುನಾ ಆಚರಿಯೇನ ಲಭಿತಬ್ಬಭಾಗೋ ಅಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಪುಪ್ಫಪೂಜನತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನೇಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ವಿಧಾನಸ್ಸ ಅಯುತ್ತತ್ತಾ **“ಕಪ್ಪಿಯವಸೇನಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ, “ಪುಪ್ಫಂ ಆಹರಥಾ”ತಿಆದಿನಾ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರವಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯದಿ “ಪರಿತ್ತಂ ಕರೋಥಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಕರೋನ್ತಿ, ಗಿಹಿವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಣಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ **“ಪರಿತ್ತಂ ಕರೋಥ, ಭನ್ತೇತಿ ವುತ್ತೇ ನ ಕಾತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, **“ಭಣಥಾ”**ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಅಜ್ಝೇಸನಟ್ಠಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ **“ಕಾತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಧಮ್ಮಞ್ಹಿ ಅನಜ್ಝಿಟ್ಠೇನಪಿ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪಗೇವ ಅಜ್ಝಿಟ್ಠೇನ। **ಚಾಲೇತ್ವಾ ಸುತ್ತಂ ಪರಿಮಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ಪರಿತ್ತಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಕಾತಬ್ಬವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ವಿಹಾರತೋ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾತಕಾನಂಯೇವ ದದತೋ ದುಕ್ಕಟಂ। **ನೋ ಚೇ ಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ಯದಿ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಉದಕ**ನ್ತಿ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ। ಪಾದೇಸು ಅಪನೀತೇಸು ಅವಮಙ್ಗಲಸಞ್ಞಿನೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ಆಹ **“ನ ಪಾದಾ ಅಪನೇತಬ್ಬಾ”**ತಿ । **ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ “ಪರಿವಾರತ್ಥಾಯ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅನಾಮಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತೋತಿ ಅಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಲದ್ಧೋ ಅತ್ತನಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಅಗ್ಗಹಿತಅಗ್ಗೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ। **ಥಾಲಕೇ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪತ್ತೋಪಿ ಗಹಿತೋಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ದಾಮರಿಕಚೋರಸ್ಸಾ**ತಿ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಪಾಕಟಚೋರಸ್ಸ। **ಚೋರನಾಗವತ್ಥೂ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಚೋರನಾಗಸ್ಸ ಕಿರ ಆಮಟ್ಠಂ ದೇನ್ತೋ ಕುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಅನಾಮಟ್ಠಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಥೇರೋ ಪತ್ತಗ್ಗಹಣಹತ್ಥೇನೇವ ಅಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪತ್ತೇ ಭತ್ತಂ ಸಬ್ಬಮದಾಸಿ, ಸೋ ತೇನ ತುಸ್ಸಿ। ‘ಏತ್ತಕಂ ಮಯ್ಹ’ನ್ತಿ ಭತ್ತಸ್ಸ ಏಕಪಸ್ಸೇಯೇವ ಥೋಕಂ ಠಪೇತ್ವಾಪಿ ಪುನ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ **ಚೂಳಗಣ್ಠಿಪದೇ** ವುತ್ತಂ।

ಆಮಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಅಲಾಭೇನ ಅತ್ತನೋ ಪರಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಸಮ್ಭವನ್ತಸ್ಸ ಛಿದ್ದಸ್ಸ ವಿವರಸ್ಸ ಭೇದಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಥರಣಂ ಪಿದಹನಂ ಗಣ್ಹನಂ **ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ।** ಅಯಞ್ಹಿ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೋ ಅಲಬ್ಭಮಾನೇನ ಆಮಿಸೇನ ಚ ಧಮ್ಮೇನ ಚಾತಿ ದ್ವೀಹಿ ಛಿದ್ದೋ, ತಸ್ಸ ತಂ ಛಿದ್ದಂ ಯಥಾ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಏವಂ ಪೀಠಸ್ಸ ವಿಯ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇನ ಆಮಿಸೇನ ಚ ಧಮ್ಮೇನ ಚ ಪಟಿಸನ್ಥರಣಂ ಆಮಿಸಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಧಮ್ಮಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಚಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಕಸ್ಸಚಿ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ ನತ್ಥಿ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಹಿ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಙ್ಗಹೋ ಕಾತಬ್ಬೋಯೇವ। **“ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಪನ ಕಸ್ಸ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಕಸ್ಸ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ”**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಆಮಿಸಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಉಬ್ಬಾಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ತಿಯೋಜನಂ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತೋ ಮನುಸ್ಸೇ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅವಾಸಂ ಕತ್ವಾ। **ಸಙ್ಘಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಆಹಟಾ**ತಿ ಪಾಕವಟ್ಟತೋ ತಂದಿವಸಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಆಹಟಾ। **ವರಪೋತ್ಥಚಿತ್ತತ್ಥರಣ**ನ್ತಿ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಉತ್ತಮರೂಪವಿಚಿತ್ತತ್ಥರಣಂ।

೧೮೭. ಸತ್ತರಸವಗ್ಗಿಯೇಸು ಪುಬ್ಬೇ ಏಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಪತೋದೇನ ಮಾರಿತತ್ತಾ ಸೇಸಸೋಳಸಜನೇಸು ಉದರಂ ಆರುಹಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಮೇಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ **“ಸೇಸಾಪಿ ಪನ್ನರಸ ಜನಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅದೂಹಲಪಾಸಾಣಾ ವಿಯಾ**ತಿ ಅದೂಹಲೇ ಆರೋಪಿತಪಾಸಾಣಾ ವಿಯ। **ಕಮ್ಮಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ**ತಿ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಕರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ। **ಆವಾಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಆವಿಸಾಪೇತ್ವಾ। **ವಾಳವಿಹಾರ**ನ್ತಿ ಚಣ್ಡಸತ್ತೇಹಿ ಅಧಿಟ್ಠಿತವಿಹಾರಂ।

೧೮೯. **ಯೋ ರುಕ್ಖೇನ ಓತ್ಥತೋಪಿ ನ ಮರತೀ**ತಿಆದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ **ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಸಯಮೇವ ವಕ್ಖತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತಂ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೬೧) -

“**ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾಯಂ** ಪನ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ‘ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖು ರುಕ್ಖೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥತೋ ಹೋತಿ ಓಪಾತೇ ವಾ ಪತಿತೋ, ಸಕ್ಕಾ ಚ ಹೋತಿ ಏಕೇನ ಪಸ್ಸೇನ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಂ ವಾ ಖಣಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ, ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ಅತ್ತನಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭೂಮಿಂ ವಾ ಖಣಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲರುಕ್ಖತೋ ವಾ ದಣ್ಡಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಪವಟ್ಟೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅನಾಪತ್ತೀ’ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ‘ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದವಡಾಹೇ ಡಯ್ಹಮಾನೇ ಪಟಗ್ಗಿಂ ದಾತುಂ ಪರಿತ್ತಂ ಕಾತು’ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೮೩) ಇದಂ ಪನ ಏಕಮೇವ ಸುತ್ತಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಏತಸ್ಸ ಅನುಲೋಮಂ, ಅತ್ತನೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಟ್ಟತೀತಿ ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತೋ ಅತ್ತಸಿನೇಹೇನ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಕರೋತಿ, ಪರೋ ಪನ ಕಾರುಞ್ಞೇನ। ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಚೇ, ಏತಮ್ಪಿ ಅಕಾರಣಂ। ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನಪಿ ಹಿ ಇಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿಸೇಧೇತುಂ, ಗವೇಸಿತಬ್ಬಾ ಏತ್ಥ ಯುತ್ತಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬ”ನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಏತ್ಥ ಇತೋ ಅಞ್ಞಥಾ ಕೇನಚಿ ಪಪಞ್ಚಿತಂ, **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಚ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ।

೧೯೦. **ಅಲ್ಲ...ಪೇ॰... ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಸುಕ್ಖಟ್ಠಾನೇಪಿ ಅಗ್ಗಿಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಆಲಿಮ್ಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। **ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಸುಕ್ಖಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಸುಕ್ಖಂ “ಅಸುಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಅವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪಾತೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕೀಳಾಧಿಪ್ಪಾಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಕೀಳಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಚ ಪಟಪಟಾಯಮಾನಸದ್ದಸ್ಸಾದವಸೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತೋ ಅಗ್ಗಿ **ಪಟಗ್ಗಿ**। **ಪರಿತ್ತಕರಣ**ನ್ತಿ ಆರಕ್ಖಕರಣಂ। **ಸಯಂ ವಾ ಉಟ್ಠಿತ**ನ್ತಿ ವಾತೇರಿತಾನಂ ವೇಳುಆದೀನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಙ್ಘಟ್ಟನೇನ ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। **ನಿರುಪಾದಾನೋ**ತಿ ಇನ್ಧನರಹಿತೋ।

೧೯೧-೧೯೨. **ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ “ದ್ವೀಹೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ದ್ವೀಹಿಪಿ ಪಹಾರೇಹಿ ಮರಣಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನತೋ ಏಕೇನ ವಿನಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಭಾವತೋ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಂ। “ದ್ವೀಹಿಯೇವಾತಿ ನಿಯಮಿತೇ ಪನ ಏಕೇನ ಪಹಾರೇನ ಮಾರಿತೇ ನತ್ಥಿ ಪಾರಾಜಿಕ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಪಠಮಂ ಆಹಿತಬಲವೇಗಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಾನುಚಿಣ್ಣವಸೇನ ಧಮ್ಮಾನಂ ದೇಸನ್ತರುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಗಮನಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ತತ್ಥ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ “**ಸೀಸಚ್ಛೇದಕಸ್ಸಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಇಮಸ್ಸ ವತ್ಥುಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಘಾತನವತ್ಥುಸ್ಸ। “**ಪಾನಪರಿಭೋಗೇನಾ**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಲೋಣಸೋವೀರಕಂ ಯಾಮಕಾಲಿಕ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ

ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕಂ

ಚತುಸಚ್ಚವಿದೂತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಸಮಾಹಟಾನಿ ಚತುಸಚ್ಚಂ, ತಂ ಅವೇದಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝೀತಿ ಚತುಸಚ್ಚವಿದೂ। ಸತಿಪಿ ಸಾವಕಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಞ್ಚ ಚತುಸಚ್ಚವಿದುಭಾವೇ ಅನಞ್ಞಪುಬ್ಬಕತ್ತಾ ಭಗವತೋ ಚತುಸಚ್ಚದಸ್ಸನಸ್ಸ ತತ್ಥ ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾಯ ಬಲೇಸು ಚ ವಸೀಭಾವಸ್ಸ ಪತ್ತಿತೋ ಪರಸನ್ತಾನೇಸು ಪಸಾರಿತಭಾವೇನ ಪಾಕಟತ್ತಾ ಚ ಭಗವಾವ ವಿಸೇಸೇನ “ಚತುಸಚ್ಚವಿದೂ”ತಿ ಥೋಮನಂ ಅರಹತಿ।

ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯಭಿಕ್ಖುವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೯೩. **ಅಧಿಟ್ಠೇಮಾ**ತಿ ಸಂವಿದಹಾಮ। **ದೂತಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಗಿಹೀನಂ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ಸಾಸನಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗಮನಂ। **ಇರಿಯಾಪಥಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಪಧಾನಾನುರೂಪಂ ಕತ್ವಾ। **ಪುಚ್ಛನ್ತಾನಂ ವಾ**ತಿ “ಅಯ್ಯಾ ಸನ್ತಇರಿಯಾಪಥಾ ಅತಿವಿಯ ಉಪಸನ್ತಾ, ಕತರಂ ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛಿಂಸೂ”ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಾನಂ। **ಅನಾಗತಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಪನ ಅಸತೀ**ತಿ “ಭಾಸಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಪಾಠಸೇಸಂ ಕತ್ವಾ ಅನಾಗತಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಅಸತಿ। “ಭಾಸಿತೋ”ತಿ ಅತೀತವಚನಂ ಕಥಂ ಅನಾಗತವಚನೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧಮುಪಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ “**ಲಕ್ಖಣಂ ಪನ ಸದ್ದಸತ್ಥತೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬ**”ನ್ತಿ। ಈದಿಸೇ ಹಿ ಠಾನೇ “ಧಾತುಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಪಚ್ಚಯಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಧಾತ್ವತ್ಥಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಸತಿ ಅಯಥಾಕಾಲವಿಹಿತಾಪಿ ಪಚ್ಚಯಾ ಸಾಧವೋ ಭವನ್ತೀತಿ ಸದ್ದಸತ್ಥವಿದೂ ವದನ್ತಿ।

೧೯೪. **ವಣ್ಣವಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಕಲಸರೀರಾನುಗತವಣ್ಣಸ್ಸ ಮನಾಪತಾ ವುತ್ತಾ। **ಪಸನ್ನಮುಖವಣ್ಣಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಕಲಸರೀರವಣ್ಣತೋಪಿ ಅಧಿಕತರಂ ಮುಖವಣ್ಣಸ್ಸ ಮನಾಪತಾ ವುತ್ತಾ। **ವಿಪ್ಪಸನ್ನಛವಿವಣ್ಣಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ವಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಸೇವ ಸರೀರವಣ್ಣಸ್ಸ ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನತಾ ವುತ್ತಾ। ಯಸ್ಮಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಊನತ್ತಂ ವಾ ಪೂರಣತ್ತಂ ವಾ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ “**ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠೋಕಾಸಸ್ಸ ಪರಿಪುಣ್ಣತ್ತಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಛಟ್ಠಸ್ಸ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠೋಕಾಸೋ ಹದಯವತ್ಥು, ಪಞ್ಚಪಸಾದಾನಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠೋಕಾಸಸ್ಸ ಪರಿಪುಣ್ಣತಾವಚನೇನೇವ ಹದಯವತ್ಥುಆದಿಸಕಲಸರೀರಸ್ಸ ಪರಿಪುಣ್ಣತಾ ದಸ್ಸಿತಾಯೇವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - “**ಮನಚ್ಛಟ್ಠಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನ**”ನ್ತಿ। **ಯಥಾ ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ತ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಭನ್ತಮಿಗಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ**ತಿ ಕತ್ತಬ್ಬಾಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಜಾನನತೋ ಭನ್ತಮಿಗಸದಿಸಾ। **ಚತುಚಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಚತುಇರಿಯಾಪಥಂ। ಇರಿಯಾಪಥೋ ಹಿ ಇಧ ಪವತ್ತನಟ್ಠೇನ “ಚಕ್ಕ”ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ನವದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ನವಹಿ ವಣಮುಖೇಹಿ ನವದ್ವಾರಂ। **ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಸೀಸರೋಗಾದಿದುಕ್ಖಂ। **ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚೇಸೂ**ತಿ ಪತ್ತಪಚನಚೀವರರಜನಯೋಗಟ್ಠಾನಾದಿಕಿಚ್ಚೇಸು। **ಯಾಪೇತು**ನ್ತಿ ವಹಿತುಂ ಪವತ್ತೇತುಂ। ತೇನಾಹ “**ಗಮೇತು**”ನ್ತಿ।

೧೯೫. **ಸನ್ತೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ತೇಸಂ ವಿಜ್ಜಮಾನತಂ ದಸ್ಸೇತಿ, **ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ತೇಸಂ ಉಪಲಬ್ಭಮಾನತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ - “**ಅತ್ಥಿ ಚೇವ ಉಪಲಬ್ಭನ್ತಿ ಚಾ**”ತಿ। **ಉಪಲಬ್ಭನ್ತೀ**ತಿ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಞಾಯನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪನ್ಥದೂಹನಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಪನ್ಥಘಾತನಕಮ್ಮಂ। **ಹನನ್ತೋ**ತಿ ಮಾರೇನ್ತೋ। **ಘಾತೇನ್ತೋ**ತಿ ಮಾರಾಪೇನ್ತೋ। ಅಥ ವಾ **ಹನನ್ತೋ**ತಿ ಬನ್ಧನತಾಳನಾದೀಹಿ ಹಿಂಸನ್ತೋ। **ಘಾತೇನ್ತೋ**ತಿ ಮಾರೇನ್ತೋ। **ಛಿನ್ದನ್ತೋ**ತಿ ಪರೇಸಂ ಹತ್ಥಾದೀನಿ ಛಿನ್ದನ್ತೋ। **ಪಚನ್ತೋ**ತಿ ದಣ್ಡೇನ ಉಪ್ಪೀಳೇನ್ತೋ। ಪಚನಞ್ಹೇತ್ಥ ದಹನಂ ವಿಬಾಧನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಪಚನ್ತೋ**ತಿ ವಾ ತಜ್ಜೇನ್ತೋ ತಾಸೇನ್ತೋ। ಅಥ ವಾ **ಪಚನ್ತೋ**ತಿ ಗಾಮೇಸು ಅಗ್ಗಿಪಾತನವಸೇನ ಗೇಹಾದೀನಿ ಝಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಜೇಳಕಾದೀನಿ ಪಚನ್ತೋ।

ಯೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಬಹುಲಗಾರವಾ ನ ಹೋನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮಬಹುಲಾ, ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು **ಅತಿಬ್ಬಗಾರವಾ**। **ಉದ್ಧತೇ**ತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ ಅವಜ್ಜೇ ವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾಯ ವಜ್ಜೇ ಅವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾಯ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕತಿಕೇ। **ಉನ್ನಳೇ**ತಿ ಉಗ್ಗತನಳೇ, ಉಟ್ಠಿತತುಚ್ಛಮಾನೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಚಪಲೇ**ತಿ ಪತ್ತಚೀವರಮಣ್ಡನಾದಿನಾ ಚಾಪಲ್ಲೇನ ಯುತ್ತೇ। **ಮುಖರೇ**ತಿ ಮುಖಖರೇ , ಖರವಚನೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೇ**ತಿ ಅಸಂಯತವಚನೇ ದಿವಸಮ್ಪಿ ನಿರತ್ಥಕವಚನಪ್ಪಲಾಪಿನೇ। ಮುಟ್ಠಾ ನಟ್ಠಾ ಸತಿ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ,** ಸತಿವಿರಹಿತೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಸಮ್ಪಜಾನೇ**ತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞೇ। **ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯೇ**ತಿ ಸಂವರಾಭಾವೇನ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ವಿಯ ವಿವಟಇನ್ದ್ರಿಯೇ। **ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಕೇ**ತಿ ಧಮ್ಮೇನ ಆಮಿಸೇನ ಚ ಅಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೇ ಅನಾಥೇ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠೇ। **ಲಾಭಗರುಕೇ**ತಿ ಪಚ್ಚಯಗರುಕೇ।

ಇರಿಯಾಪಥಸಣ್ಠಪನಾದೀನೀತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪಾನಂ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಮಹಾನಿದ್ದೇಸೇ** (ಮಹಾನಿ॰ ೮೭) ಹಿ ಇರಿಯಾಪಥಸಣ್ಠಪನಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನವಸೇನ ತಿವಿಧಂ ಕುಹಕವತ್ಥು ಆಗತಂ। ತತ್ಥ ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಸಮ್ಭಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯಕತೇನ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ವಿಮ್ಹಾಪನಂ **ಇರಿಯಾಪಥಸಣ್ಠಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹಕವತ್ಥು**। ತಥಾ ಚೀವರಾದೀಹಿ ನಿಮನ್ತಿತಸ್ಸ ತದತ್ಥಿಕಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಪಾಪಿಚ್ಛತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಟಿಕ್ಖೇಪನೇನ ತೇ ಚ ಗಹಪತಿಕೇ ಅತ್ತನಿ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಸದ್ಧೇ ಞತ್ವಾ ಪುನ ತೇಸಂ “ಅಹೋ ಅಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ನೋ ಅಸ್ಸ, ಸಚೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾ”ತಿ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಪಣೀತಾನಿ

ಚೀವರಾದೀನಿ ಉಪನೇನ್ತಾನಂ ತದನುಗ್ಗಹಕಾಮತಂಯೇವ ಆವಿಕತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಚ ತತೋ ಪಭುತಿ ಅಸೀತಿಸಕಟಭಾರೇಹಿ ಉಪನಾಮನಹೇತುಭೂತಂ ವಿಮ್ಹಾಪನಂ **ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹಕವತ್ಥೂತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸೇವ ಪನ ಸತೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾಧಿಗಮಪರಿದೀಪನವಾಚಾಯ ತಥಾ ತಥಾ ವಿಮ್ಹಾಪನಂ **ಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹಕವತ್ಥೂತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಚಿತ್ತಲಪಬ್ಬತಾದಿವಿಹಾರೋ **ಲೋಕಸಮ್ಮತಸೇನಾಸನಂ** ನಾಮ। ಲೋಕಸಮ್ಮತ ...ಪೇ॰... ಉಪಾಯೇಹಿ ಸಂವಣ್ಣಿಯಮಾನಗುಣೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪರಿಪಾಚೇತುನ್ತಿ** ಪರಿಣಾಮೇತುಂ। ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಗನ್ಧಧುರಾದಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಾನಂ ತಮ್ಮೂಲಕಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೇ ದೋಸಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯೇ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೇ ಅಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನೇತಿ** ಗೋಚರಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಲಭಿತಬ್ಬಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಅಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತೇ। ತೇ ಚ ವತ್ತಸೀಸೇನ ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ಲಾಭನಿಮಿತ್ತಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ತನ್ತಿಪವೇಣಿಘಟನಕಾ ಸಾಸನಜೋತಕಾ"**ತಿ।

ಕಿಚ್ಛೇನಾತಿ ನ ದುಕ್ಖಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಮಗ್ಗಾ ಸುಖಾಪಟಿಪದಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಪಾರಮೀಪೂರಣಕಾಲೇ ಪನ ಸರಾಗದೋಸಮೋಹಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಆಗತಾನಂ ಯಾಚಕಾನಂ ಅಲಙ್ಕತಪ್ಪಟಿಯತ್ತಂ ಸೀಸಂ ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಗಲಲೋಹಿತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸುಅಞ್ಜಿತಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಕುಲವಂಸಪ್ಪತಿಟ್ಠಾಪಕಂ ಪುತ್ತಂ ಮನಾಪಚಾರಿನಿಂ ಭರಿಯನ್ತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಖನ್ತಿವಾದೀಸದಿಸೇಸು ಅತ್ತಭಾವೇಸು ಛೇಜ್ಜಭೇಜ್ಜಾದೀನಿ ಪಾಪುಣನ್ತಸ್ಸ ಆಗಮನೀಯಪಟಿಪದಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಕಸಿರೇನಾತಿ** ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ।

ಏಕಸ್ಸೇವ ದಾತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ ಗರುಭಾವತೋ **"ಗರುಭಣ್ಡಾನೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಾಜೇತ್ವಾಪಿ ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ **"ಗರುಪರಿಕ್ಖಾರಾನೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಾಧಾರಣಪರಿಕ್ಖಾರಭಾವೇನಾತಿ** ಸಙ್ಘಿಕತ್ತಾ ಸಬ್ಬಭಿಕ್ಖುಸಾಧಾರಣಪರಿಕ್ಖಾರಭಾವೇನ। **ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಉಪಲಾಪೇತೀತಿ** ಇದಂ ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವಾಹ - **"ತಥಾಭಾವತೋ ಥೇನೇತ್ವಾ"**ತಿ, ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಅವೇಭಙ್ಗಿಯಭಾವತೋ ಥೇನೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಗರುಭಣ್ಡಞ್ಹಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ವಿಭಜನ್ತೋ ಚ ತಸ್ಸ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಅವಏಭಙ್ಗಿಯಭಾವಂ ಥೇನೇತಿ। **ಕುಲದೂಸಕದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ** ಏತ್ಥ "ಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಪಚ್ಚಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ।

ಅಸನ್ತನ್ತಿ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಂ। **ಅಭೂತನ್ತಿ** ಅನುಪ್ಪನ್ನಂ। ಅನುಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಹಿ ತಸ್ಸ ತಂ ಅಸನ್ತನ್ತಿ। ಪುರಿಮಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಕಾರಣವಚನಂ। **ಉಲ್ಲಪತೀತಿ** ಉಗ್ಗತಾಯುಕೋ ಲಪತಿ। ಸೀಲಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಯು, ತಂ ತಸ್ಸ ತಥಾಲಪನಸಮಕಾಲಮೇವ ವಿಗಚ್ಛತಿ। **ಅಸನ್ತಸಮ್ಭಾವನಾಯಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಗುಣೇಹಿ ಸಮ್ಭಾವನಾಯ। **ಏವಞ್ಹಿ ಗಣ್ಹತಾ...ಪೇ॰... ಥೇನೇತ್ವಾ ಗಹಿತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಅಸನ್ತಸಮ್ಭಾವನಾಯ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಸ್ಸ ಥೇನೇತ್ವಾ ಗಹಿತತ್ತಾ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋಪಿ ಥೇನಿತೋಯೇವ ಹೋತಿ। **ಕಿತವಸ್ಸೇವಾತಿ** ಕಿತವಸ್ಸ ಸಕುಣಗ್ಗಹಣಮಿವ। **ಕೇರಾಟಿಕಸ್ಸಾತಿ** ಸಠಸ್ಸ। ಗೋತ್ತಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸಾಧಾರಣನಾಮಂ, ಮತ್ತ-ಸದ್ದೋ ಊತ್ತನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ, ತಸ್ಮಾ ಸಮಣಾತಿ ಗೋತ್ತಮತ್ತಂ ಅನುಭವನ್ತಿ ಧಾರೇನ್ತೀತಿ **ಗೋತ್ರಭುನೋ,** ನಾಮಮತ್ತಸಮಣಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯಭಿಕ್ಖುವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಿಮಾನವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೯೬. ಹೇಟ್ಠಿಮಮಗ್ಗೇಹಿ ಞಾತಮರಿಯಾದಾಯ ಏವ ಜಾನನತೋ ಅಞ್ಞಾ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾ, ತಸ್ಸಾ ಫಲಭಾವತೋ ಅಗ್ಗಫಲಪಞ್ಞಾ ತಂಸಹಗತಾ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದಯೋ ಚ ಅಞ್ಞಾತಿ ವುತ್ತಾತಿ ಆಹ **"ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸೂತಿ ಅರಹತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸೂ"**ತಿ। **ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ತಾವ ನುಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ** ಪಹೀನಾಧಿಮಾನಪಚ್ಚಯತ್ತಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ । **ಸೀಲವತೋಪಿ...ಪೇ॰... ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ** ಅಕಾರಕಭಾವತೋ। **ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾತಿ** ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನವಸೇನ ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ। **ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಸ್ಸಾತಿ** ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಸ್ಸ। ಸುದ್ಧಸಮಥಲಾಭೀ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾಪಿ ಕಿಲೇಸಸಮುದಾಚಾರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಕೇವಲಂ ಅಞ್ಞಾಣಬಲೇನ "ಅರಿಯೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಞ್ಞತೀತಿ ಆಹ **"ಸುದ್ಧಸಮಥಲಾಭಿಂ ವಾ"**ತಿ। **"ಅರಹಾ ಅಹ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞತಿ** ಉಚ್ಚವಾಲಙ್ಕವಾಸೀ **ಮಹಾನಾಗತ್ಥೇರೋ** ವಿಯ।

ತಲಙ್ಗರವಾಸೀ **ಧಮ್ಮದಿನ್ನತ್ಥೇರೋ** ಕಿರ ನಾಮ ಏಕೋ ಪಭಿನ್ನಪ್ಪಟಿಸಮ್ಭಿದೋ ಮಹಾಖೀಣಾಸವೋ ಮಹತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಓವಾದದಾಯಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅತ್ತನೋ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಕಿನ್ನು ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಉಚ್ಚವಾಲಙ್ಕವಾಸೀಮಹಾನಾಗತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಮಣಭಾವಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಂ, ನೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಮೇವಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಿ ಅಗಚ್ಛನ್ತೇ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲಕಿರಿಯಮೇವ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚ ಞತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ವೇಹಾಸಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। "ಕಿಂ, ಆವುಸೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನ, ಅಕಾಲೇ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೋ "ಪಞ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಚ್ಛಿತುಂ ಆಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಆಹ। ತತೋ "ಪುಚ್ಛಾವುಸೋ, ಜಾನಮಾನಾ ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಪಞ್ಹಸಹಸ್ಸಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋವ ಕಥೇಸಿ। ತತೋ "ಅತಿತಿಕ್ಖಂ ವೋ, ಭನ್ತೇ, ಞಾಣಂ, ಕದಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಧಿಗತೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಇತೋ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಕಾಲೇ, ಆವುಸೋ"ತಿ ಆಹ। ಸಮಾಧಿಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ವಳಞ್ಜೇಥಾತಿ। ನ ಇದಂ, ಆವುಸೋ, ಭಾರಿಯನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಂ ಹತ್ಥಿಂ ಮಾಪೇಥಾತಿ। ಥೇರೋ ಸಬ್ಬಸೇತಂ ಹತ್ಥಿಂ ಮಾಪೇಸಿ। ಇದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾ ಅಯಂ ಹತ್ಥೀ ಅಞ್ಚಿತಕಣ್ಣೋ ಪಸಾರಿತನಙ್ಗುಟ್ಠೋ ಸೋಣ್ಡಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಭೇರವಂ ಕೋಞ್ಚನಾದಂ ಕರೋನ್ತೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಭಿಮುಖಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಥಾ ನಂ ಕರೋಥಾತಿ। ಥೇರೋ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಆಗಚ್ಛತೋ ಹತ್ಥಿಸ್ಸ ಭೇರವಂ ಆಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಪಲಾಯಿತುಂ ಆರದ್ಧೋ। ತಮೇನಂ ಖೀಣಾಸವತ್ಥೇರೋ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಚೀವರಕಣ್ಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಸಾರಜ್ಜಂ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅವಸ್ಸಯೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನ ಹೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿ। "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿಚ್ಚೇವಾಹಂ ಆಗತೋ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಥೇರೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಂ ಓರುಯ್ಹ ತತಿಯೇ ಪದವಾರೇ ಅಗ್ಗಫಲಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಥೇರೋ ಕಿರ ದೋಸಚರಿತೋ ಅಹೋಸಿ।

ಅಧಿಮಾನವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸವಿಭಙ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೭-೧೯೮. **ಯಸ್ಮಾ ಪನಾತಿಆದಿ** "ಅಸನ್ತಂ ಅಭೂತಂ ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನ"ನ್ತಿ ಏತೇಸಂ ಕಾರಣವಚನಂ। ತತ್ಥ **ಯನ್ತಿ** ಯಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ। **ಅನಭಿಜಾನನ್ತಿ** ಅತ್ತನಿ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋ। **ಸಮುದಾಚರತೀತಿ** "ಅತ್ಥಿ ಮಯ್ಹಂ ಏಸ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ಕಥೇತಿ ಜಾನಾಪೇತಿ ವಾ। "ಅಸನ್ತಂ ಅಭೂತ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಕಾರಣವಚನಂ **ಸನ್ತಾನೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋತಿ।** **ಞಾಣೇನ ಚ ಅಸಚ್ಛಿಕತೋತಿ** ಇದಂ ಪನ "ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನ"ನ್ತಿ ಏತಸ್ಸ ಕಾರಣವಚನಂ। ಪಕತಿಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಉತ್ತರಿತರಾನಂ ಬುದ್ಧಾದಿಉತ್ತಮಪುರಿಸಾನಂ ಅಧಿಗಮಧಮ್ಮೋ **ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋತಿ** ಆಹ **"ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಾನ"**ನ್ತಿಆದಿ। ತನ್ತಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ। ಅಥ ಪದಭಾಜನೇ ಬಹುವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಕಸ್ಮಾ ಕತೋತಿ ಆಹ **"ಪದಭಾಜನೇ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋ ಅಬ್ಯಾಕತೋಪಿ ಹೋತಿ, ಆರೋಗ್ಯಟ್ಠೇನ ಪನ **ಬಾಹಿತಿಕಸುತ್ತೇ** ವಿಯ **"ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ। ಖಣಲಯಮುಹುತ್ತ-ಸದ್ದಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಭಿನ್ನತ್ಥಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ, ಇಧ ಪನ ಖಣಪರಿಯಾಯವಸೇನೇವ "ತಂ ಖಣಂ ತಂ ಲಯಂ ತಂ ಮುಹುತ್ತ"ನ್ತಿ **ಪಾಳಿಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬತೋ ಅಧಿಗಮೋ, ಝಾನಾದಿ, ಅಧಿಗಮಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಾ **ಅಧಿಗಮಪುಚ್ಛಾ।** ತೇನಾಹ **"ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಾದೀಸೂ"**ತಿಆದಿ। **ಉಪಾಯಪುಚ್ಛಾತಿ** ಅಧಿಗಮುಪಾಯಪುಚ್ಛಾ। **ಕಿನ್ತೀತಿ** ಕೇನ ಪಕಾರೇನ, ಕೇನ ವಿಧಿನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕತಮೇಸಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಲಾಭೀತಿ** ಇದಂ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ "ಕಿಂ ತೇ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ಅನಿದ್ಧಾರಿತಭೇದಾ ಝಾನಾದಿವಿಸೇಸಾ ಪುಚ್ಛಿತಾತಿ ಇದಾನಿ ತೇಸಂ ನಿದ್ಧಾರೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನಾಕಾರದಸ್ಸನಂ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಅಧಿಗಮಬ್ಯಾಕರಣಂ ಸೋಧೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ। **ಏತ್ತಾವತಾವಾ**ತಿ ಏತ್ತಕೇನ ಬ್ಯಾಕರಣಮತ್ತೇನೇವ ನ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬೋ। ಬ್ಯಾಕರಣಞ್ಹಿ ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಅಯಾಥಾವತೋಪಿ ಹೋತೀತಿ। **ಇಮೇಸು ಪನ ಛಸು ಠಾನೇಸು ಸೋಧನತ್ಥಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ**ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಜಾತರೂಪಪತಿರೂಪಕಮ್ಪಿ ಜಾತರೂಪಂ ವಿಯ ಖಾಯತೀತಿ ಜಾತರೂಪಂ ನಿಘಂಸನತಾಪನಚ್ಛೇದನೇಹಿ ಸೋಧೇತಬ್ಬಂ, ಏವಮೇವ ಇಮೇಸು ಇದಾನೇವ ವುತ್ತೇಸು ಛಸು ಠಾನೇಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸೋಧನತ್ಥಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ। **ವಿಮೋಕ್ಖಾದೀಸೂತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಮಗ್ಗಭಾವನಾಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಪಾಕಟೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಧಿಗತವಿಸೇಸಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾಭಾವತೋ। ಸೇಸಪುಚ್ಛಾಸುಪಿ **ಪಾಕಟೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಪದೇ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಮಗ್ಗೇನ ಪಹೀನಕಿಲೇಸಾ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಕಸ್ಸಚಿ ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಮಗ್ಗವಜ್ಝಕಿಲೇಸೇಸು ಸನ್ದೇಹೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿಯೇವ ಮಹಾನಾಮಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಯ। ಸೋ ಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಸಮಾನೋಪಿ "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ 'ಕೋ ಸು ನಾಮ ಮೇ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೇನ ಮೇ ಏಕದಾ ಲೋಭಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ'"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೫) ಭಗವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ರಾಜಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಲೋಭದೋಸಮೋಹಾ ನಿರವಸೇಸಾ ಪಹೀಯನ್ತೀತಿ ಸಞ್ಞೀ ಅಹೋಸಿ। ಕಿಂ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏವಂ ಸನ್ದೇಹೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ? ಆಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಂ ಅಕೋವಿದತ್ತಾ। "ಅಯಂ ಕಿಲೇಸೋ ಅಸುಕಮಗ್ಗವಜ್ಝೋ"ತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ ಅಕೋವಿದಸ್ಸ ಹಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ। ಕಿಂ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ನತ್ಥೀತಿ? ಅತ್ಥಿ, ಸಾ ಪನ ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಹೋತಿ। ಏಕೋ ಹಿ ಪಹೀನಕಿಲೇಸಮೇವ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ, ಏಕೋ ಅವಸಿಟ್ಠಕಿಲೇಸಮೇವ, ಏಕೋ ಮಗ್ಗಮೇವ, ಏಕೋ ಫಲಮೇವ, ಏಕೋ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ। ಇಮಾಸು ಪನ ಪಞ್ಚಸು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಸು ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ನೋ ಲದ್ಧುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಇತಿ ಯಸ್ಸ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ, ತಸ್ಸ ಮಗ್ಗವಜ್ಝಕಿಲೇಸಪಣ್ಣತ್ತಿಯಂ ಅಕೋವಿದತ್ತಾ ಏವಂ ಹೋತಿ। **ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾಕುಸಲಾ**ತಿ ಸಜ್ಝಾಯಮಗ್ಗಸಂವಣ್ಣನಾಸು ನಿಪುಣಾ।

ಯಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಯಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸಾ ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪತ್ತಿ **ಆಗಮನಪಟಿಪದಾ**। **ಸೋಧೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಸುದ್ಧಾ ಉದಾಹು ನ ಸುದ್ಧಾತಿ ವಿಚಾರಣವಸೇನ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾ। **ನ ಸುಜ್ಝತೀ**ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಮಾದಪಟಿಪತ್ತಿಸಬ್ಭಾವತೋ। **ಅಪನೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅಪನೇತಬ್ಬೋ। **"ಸುಜ್ಝತೀ"**ತಿ ವತ್ವಾ ಸುಜ್ಝನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ದೀಘರತ್ತ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಞ್ಞಾಯತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ **"ಯದೀ"**ತಿ ಪದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಯದಿ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ । ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಅಲಗ್ಗತ್ತಾ **"ಆಕಾಸೇ ಪಾಣಿಸಮೇನ ಚೇತಸಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವುತ್ತಸದಿಸ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ವುತ್ತೇನ ಸದಿಸಂ, ಸಮನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಖೀಣಾಸವಪಟಿಪತ್ತಿಸದಿಸಾ ಪಟಿಪದಾ ಹೋತೀತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಸುವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಕಿಲೇಸತ್ತಾ। **ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ನಾಮ...ಪೇ॰... ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಪಹೀನವಿಪಲ್ಲಾಸತ್ತಾ ಜೀವಿತನಿಕನ್ತಿಯಾ ಚ ಅಭಾವತೋ ನ ಹೋತಿ। ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಪನ ಅಪ್ಪಹೀನವಿಪಲ್ಲಾಸತ್ತಾ ಜೀವಿತನಿಕನ್ತಿಸಬ್ಭಾವತೋ ಚ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನಪಿ ಹೋತಿ।

ತತ್ರಿಮಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ - **ದೀಘಭಾಣಕಅಭಯತ್ಥೇರೋ** ಕಿರ ಏಕಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ದಹರಸ್ಸ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತಂ ನಹಾಯಮಾನಂ ಕಲ್ಯಾಣೀನದೀಮುಖದ್ವಾರೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ "ಕುಮ್ಭೀಲೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಅಕಾಸಿ, ತದಾ ನಂ "ಪುಥುಜ್ಜನೋ"ತಿ ಜಾನಿಂಸು। **ಚನ್ದಮುಖತಿಸ್ಸರಾಜಕಾಲೇ** ಪನ ಮಹಾವಿಹಾರೇ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ ಖೀಣಾಸವೋ ದುಬ್ಬಲಚಕ್ಖುಕೋ ವಿಹಾರೇಯೇವ ಅಚ್ಛತಿ। ತಂ ರಾಜಾ "ಥೇರಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗತೇಸು ಅಪ್ಪಸದ್ದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಪ್ಪೋ ವಿಯ ಪಾದೇ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಥೇರೋ ಸಿಲಾಥಮ್ಭೋ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಲೋ ಹುತ್ವಾ "ಕೋ ಏತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಿಸ್ಸೋತಿ। ಸುಗನ್ಧಂ ವಾಯಸಿ ನೋ ತಿಸ್ಸಾತಿ। ಏವಂ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಯಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕಚ್ಚೋ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನೋಪಿ ಅತಿಸೂರೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಭಯೋ, ಸೋ ರಜನೀಯೇನ ಆರಮ್ಮಣೇನ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬೋ। **ವಸಭರಾಜಾಪಿ** ಹಿ ಏಕಂ ಥೇರಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಮಾನೋ ಘರೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಬದರಸಾಳವಂ ಮದ್ದಮಾನೋ ನಿಸೀದಿ। ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ಖೇಳೋ ಚಲಿತೋ, ಥೇರಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವೋ ಆವಿಭೂತೋ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಹಿ ರಸತಣ್ಹಾ ನಾಮ ಸುಪ್ಪಹೀನಾ, ದಿಬ್ಬೇಸುಪಿ ರಸೇಸು ನಿಕನ್ತಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಮೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಚಸ್ಸ ಭಯಂ ವಾ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ವಾ ರಸತಣ್ಹಾ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, "ನ ತ್ವಂ ಅರಹಾ"ತಿ ಅಪನೇತಬ್ಬೋ।

ಅಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನಲಕ್ಖಣಾ ಪಾಪಿಚ್ಛಾತಿ ಆಹ - **"ಯಾ ಸಾ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ...ಪೇ॰... ಆದಿನಾ ನಯೇನಾ"**ತಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ "ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಸಮಾನೋ 'ಸದ್ಧೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋವ ಸಮಾನೋ 'ಬಹುಸ್ಸುತೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋವ ಸಮಾನೋ 'ಪವಿವಿತ್ತೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಕುಸೀತೋವ ಸಮಾನೋ 'ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀವ ಸಮಾನೋ 'ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಅಸಮಾಹಿತೋವ ಸಮಾನೋ 'ಸಮಾಹಿತೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋವ ಸಮಾನೋ 'ಪಞ್ಞವಾತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಅಖೀಣಾಸವೋವ ಸಮಾನೋ 'ಖೀಣಾಸವೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಇಚ್ಛಾ ಇಚ್ಛಾಗತಾ ಪಾಪಿಚ್ಛತಾ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಾರಾಗೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಾಪಿಚ್ಛತಾ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೮೫೧) ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಪಾಳಿಪದೇಸಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಪಾಪಿಕಾಯಾ**ತಿ ಲಾಮಿಕಾಯ ಇಚ್ಛಾಯ। **ಅಪಕತೋ**ತಿ ಪಾಪಿಕಾಯ ಇಚ್ಛಾಯ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವತೋ ಅಪೇತೋ ಕತೋತಿ ಇಚ್ಛಾಯ ಅಪಕತೋ। ತಥಾಭೂತೋ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಾಜಿತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಾಜಿತೋ"**ತಿ।

ಸಾಮಞ್ಞಂ ದುಪ್ಪರಾಮಟ್ಠಂ ನಿರಯಾಯುಪಕಡ್ಢತೀತಿ ಯಥಾ ಕುಸೋ ಯೇನ ದುಗ್ಗಹಿತೋ, ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಂ ಅನುಕನ್ತತಿ ಫಾಲೇತಿ, ಏವಮೇವ ಸಮಣಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತಂ ಸಾಮಞ್ಞಮ್ಪಿ ಖಣ್ಡಸೀಲಾದಿತಾಯ ದುಪ್ಪರಾಮಟ್ಠಂ ನಿರಯಾಯ ಉಪಕಡ್ಢತಿ, ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಿಥಿಲೋ**ತಿ ಓಲೀಯಿತ್ವಾ ಕರಣೇನ ಸಿಥಿಲಗ್ಗಾಹೇನ ಕತೋ। **ಪರಿಬ್ಬಾಜೋ**ತಿ ಖಣ್ಡಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ। **ಭಿಯ್ಯೋ ಆಕಿರತೇ ರಜ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ರಾಗರಜಾದಿಂ ಏವರೂಪೋ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ ಅಪನೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅಪರಮ್ಪಿ ರಾಗರಜಾದಿಂ ಆಕಿರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ**ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಸಮಣೋ ಅಹ"ನ್ತಿ ಪಟಿಜಾನನತೋ ವೋಹಾರಮತ್ತಸಿದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ। **ಅಜಾನಮೇವಾ**ತಿ ಪಾಠೇ **ಏವಾ**ತಿ ಅವಧಾರಣತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಅಜಾನಮೇವ**ನ್ತಿ ಪಾಠೇ ಪನ ಏವಂ ಜಾನಾಮಿ ಏವಂ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅವಚನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೧೯೯. **ಅಸುಭಜ್ಝಾನಾದೀನೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಕಾಯಗತಾಸತಿಜ್ಝಾನಞ್ಚ ಕಸಿಣಜ್ಝಾನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತೇನ "ಕಾಯಗತಾಸತಿಜ್ಝಾನಂ ಪಥವೀಕಸಿಣಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ"ನ್ತಿಆದಿಂ ವದನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋವ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ವಿಮೋಕ್ಖೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವಿ**-ಸದ್ದೋ ವಿಸೇಸತ್ಥೋ ವಿವಿಧತ್ಥೋ ವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಸುಟ್ಠು ಮುತ್ತೋ"**ತಿಆದಿ। **ವಿಮೋಕ್ಖೋ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾ। ತಸ್ಸ ಸಗುಣತೋ ಸುಞ್ಞತಾದಿನಾಮಲಾಭಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಸೋ ಪನಾಯ"** ನ್ತಿಆದಿ। ಮಗ್ಗೋ ಹಿ ನಾಮ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ನಾಮಂ ಲಭತಿ ಸರಸೇನ ವಾ ಪಚ್ಚನೀಕೇನ ವಾ ಸಗುಣೇನ ವಾ ಆರಮ್ಮಣೇನ ವಾ ಆಗಮನೇನ ವಾ। ಸಚೇ ಹಿ ಸಙ್ಖಾರುಪೇಕ್ಖಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖೇನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸಚೇ ದುಕ್ಖತೋ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಮೋಕ್ಖೇನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸಚೇ ಅನತ್ತತೋ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಸುಞ್ಞತವಿಮೋಕ್ಖೇನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಇದಂ **ಸರಸತೋ** ನಾಮಂ ನಾಮ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಘನವಿನಿಬ್ಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ನಿಚ್ಚನಿಮಿತ್ತಧುವನಿಮಿತ್ತಸಸ್ಸತನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಪಜಹನ್ತೋ ಆಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ಅನಿಮಿತ್ತೋ। ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಪನ ಸುಖಸಞ್ಞಂ ಪಹಾಯ ಪಣಿಧಿಂ ಪತ್ಥನಂ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಆಗತತ್ತಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ। ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಅತ್ತಸತ್ತಪುಗ್ಗಲಸಞ್ಞಂ ಪಹಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸುಞ್ಞತೋ ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಸುಞ್ಞತೋತಿ ಇದಂ **ಪಚ್ಚನೀಕತೋ** ನಾಮಂ ನಾಮ।

ರಾಗಾದೀಹಿ ಪನೇಸ ಸುಞ್ಞತತ್ತಾ ಸುಞ್ಞತೋ। ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದೀನಂ ರಾಗನಿಮಿತ್ತಾದೀನಂಯೇವ ವಾ ಅಭಾವೇನ ಅನಿಮಿತ್ತೋ। ರಾಗಾದಿಪಣಿಧಿಆದೀನಂ ಅಭಾವತೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋತಿ ಇದಮಸ್ಸ **ಸಗುಣತೋ** ನಾಮಂ। ಸ್ವಾಯಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರೋತೀತಿ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಇದಮಸ್ಸ **ಆರಮ್ಮಣತೋ**

ನಾಮಂ। ಆಗಮನಂ ಪನ ದುವಿಧಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಮನಂ ಮಗ್ಗಾಗಮನಞ್ಚ। ತತ್ಥ ಮಗ್ಗೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಮನಂ ಲಬ್ಭತಿ, ಫಲೇ ಮಗ್ಗಾಗಮನಂ। ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾ ಹಿ ಸುಞ್ಞತಾ ನಾಮ, ಸುಞ್ಞತವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಮಗ್ಗೋ ಸುಞ್ಞತೋ। ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾ ನಾಮ, ಅನಿಮಿತ್ತವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಮಗ್ಗೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ। ಇದಂ ಪನ ನಾಮಂ ನ ಅಭಿಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೇನ ಲಬ್ಭತಿ। ತಥಾ ಹಿ ತಂ ಸಙ್ಖಾರನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅವಿಜಹನತೋ ನ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ಅನಿಮಿತ್ತಂ, ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಪನ ಲಬ್ಭತಿ। ತತ್ರ ಹಿ ಗೋತ್ರಭುಞಾಣಂ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಅನಿಮಿತ್ತನಾಮಕಂ ಹುತ್ವಾ ಸಯಂ ಆಗಮನಿಯಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ನಾಮಂ ದೇತೀತಿ ವದನ್ತಿ, ತೇನ ಮಗ್ಗೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಮಗ್ಗಾಗಮನೇನ ಪನ ಫಲಂ ಅನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಯುಜ್ಜತಿಯೇವ। ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಪಣಿಧಿಂ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಆಗತತ್ತಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಾ ನಾಮ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಮಗ್ಗೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಮಗ್ಗಸ್ಸ ಫಲಂ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಂ। ಏವಂ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ದೇತಿ, ಮಗ್ಗೋ ಫಲಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ **ಆಗಮನತೋ** ನಾಮಂ। **ಸುಞ್ಞತ್ತಾ**ತಿ ವಿವಿತ್ತತ್ತಾ। ನ ಹಿ ಮಗ್ಗೇ ರಾಗಾದಯೋ ಸನ್ತಿ, ಉಪರೂಪರಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕರಾಗಾದೀನಂ ಕಾರಣತ್ತಾ ರಾಗಾದಯೋ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಆಹ "**ರಾಗದೋಸಮೋಹನಿಮಿತ್ತೇಹೀ**"ತಿ। ಸವಿಗ್ಗಹಾನಂ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾನಮ್ಪೇತ್ಥ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ರಾಗಾದಯೋವ ಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ಪಣಿಧೀತಿ ಆಹ "**ರಾಗದೋಸಮೋಹಪಣಿಧೀನ**"ನ್ತಿ।

ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅವಚನತೋ "**ವಿಜ್ಜಾನಂ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ**"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಹೋತಿ। **ಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಚತುಕ್ಕಾದಿಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ ಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನೇವ ದಸ್ಸಿತಂ, ತತ್ಥ ಪನ "ಲೋಕುತ್ತರಾನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಲೋಕುತ್ತರ-ಸದ್ದಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನೇವ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಲೋಕುತ್ತರ-ಸದ್ದೇನ ವಿನಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತೇಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು।

ನನು ಚ "ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಮೇವಾ"ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಹಾನಮತ್ತಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋ ಹೋತೀತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಕಿಚ್ಚತ್ತಾ ಕಿಚ್ಚವಸೇನ ಮಗ್ಗೋ ದೀಪಿತೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ತಂ ಪನಾ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಕಾಮರಾಗಂ ಸನ್ಧಾಯ "**ತತಿಯಮಗ್ಗೇನ ಹಿ ರಾಗದೋಸಾನಂ ಪಹಾನ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ರೂಪರಾಗಅರೂಪರಾಗೇ ಸನ್ಧಾಯ। ನ ಹಿ ತೇ ತೇನ ಪಹೀಯನ್ತಿ ಚತುತ್ಥಮಗ್ಗೇನ ಪಹಾತಬ್ಬತ್ತಾ।

ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣತಾತಿ ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿನೀವರಣತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ರಾಗಾ ವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ರಾಗನೀವರಣಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ವಿಗತನೀವರಣತ್ತಾ ವಿನೀವರಣತಾತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ಯಾ ಚ ಪಞ್ಚ ವಿಜ್ಜಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ನಿಬ್ಬಟ್ಟಿತಲೋಕುತ್ತರತ್ತಾ**ತಿ ವಿಸುಂಯೇವ ಲೋಕತೋ ಅಪಗತಲೋಕುತ್ತರತ್ತಾ। ಯಥಾ ವಿನಾ ಲೋಕುತ್ತರ-ಸದ್ದೇನ "ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದೀನಂ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ "ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯ ಲಾಭೀಮ್ಹೀತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಹೋತಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಯುಜ್ಜತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಯುಜ್ಜತಿ, ಅಥ ಖೋ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವಿಭಾಗೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಏವಮಿದಂ ವತ್ತುನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ...ಪೇ॰... ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞಂ ಪಮಾಣಂ ಕಾತು**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಸುದ್ಧಿಕವಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೦. **ಉಲ್ಲಪನಾಕಾರ**ನ್ತಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿನ್ತಿಆದಿಉಲ್ಲಪನಾಕಾರಂ। **ಆಪತ್ತಿಭೇದ**ನ್ತಿ "ನ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿಆಪತ್ತಿಭೇದಂ। **ಪುನ ಆನೇತ್ವಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀಹಿ ನ ಯೋಜಿತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಪಠಮಜ್ಝಾನೇನಾ"ತಿ ಪಾಠೋತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇ** ವುತ್ತಂ, ತದೇವ ಯುತ್ತಂ।

ಕತ್ತುಸಾಧನೋಪಿ **ಭಣಿತ**-ಸದ್ದೋ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "**ಅಥ ವಾ**"ತಿಆದಿ। ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ತೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ ಜಾನಿತುಂ, ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಪನ ಅಞ್ಞೇನ ಚಿತ್ತೇನ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ ಜಾನಾತೀತಿ ವುತ್ತಂ "**ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ**"ತಿ। **ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ**ತಿ ತೀಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮುಸಾವಾದೋತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ। **ನ ಸಕ್ಕಾ ನ ಭವಿತು**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಭಣಿತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ನ ಭವಿತುಂ। **ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗಕ್ಖಣೇ "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ವಿನಾ ಸಹಸಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ವಚನಕ್ಖಣೇ "ಮುಸಾ ಏತ"ನ್ತಿ ಉಪಟ್ಠಿತೇಪಿ ನಿವತ್ತೇತುಮಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ ಅವಿಸಯಭಾವತೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। **ದವಾ**ತಿ ಸಹಸಾ। **ರವಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಖಲಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಭಣನಂ।

ತಂ ಜಾನಾತೀತಿ ತಂಞಾಣಂ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ತಂಞಾಣತಾ,** ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ತಸಂವೇದನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಞಾಣಸಮೋಧಾನ**ನ್ತಿ ಞಾಣಸ್ಸ ಬಹುಭಾವೋ, ಏಕಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇ ಅನೇಕಞಾಣತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ...ಪೇ॰... ಜಾನಿತು**ನ್ತಿ ಆರಮ್ಮಣಕರಣಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ಅಸಮ್ಮೋಹಾವಬೋಧೋ ಚ ಈದಿಸಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, "ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪವತ್ತಚಿತ್ತಂ "ಭಣಾಮೀ"ತಿ ಪವತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹುತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಞ್ಚ "ಭಣಿತ"ನ್ತಿ ಪವತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಆಹ - "**ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮಂ ಪನ...ಪೇ॰... ನಿರುಜ್ಝತೀ**"ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಸತಿ "ಸೇಸದ್ವಯಂ ನ ಹೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏತಂ ನತ್ಥಿ, ಅವಸ್ಸಂ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಸತಿ "ಭಣಾಮಿ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ ಏತಂ ದ್ವಯಂ ನ ನ ಹೋತಿ, ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಏಕಂ ವಿಯ ಪಕಾಸತೀ**ತಿ ಅನೇಕಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪನ್ನಸದಿಸಂ ಹುತ್ವಾ ಪಕಾಸತಿ। **ಸಮಾಪಜ್ಜಿನ್ತಿಆದೀನೀ**ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮಿ, ಸಮಾಪನ್ನೋತಿ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತತ್ಥ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಂ, ಸಮಾಪನ್ನೋತಿ ಇಮೇಸಂ ಅಸತಿಪಿ ಕಾಲನಾನತ್ತೇ ವಚನವಿಸೇಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವಿಸುಂ ಗಹಣಂ।

೧೦೭. **ಸಕಭಾವಪರಿಚ್ಚಜನವಸೇನಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಭಾವಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಜನವಸೇನ। ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ "ಸರಾಗೋ ಸದೋಸೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಾಭಾವತೋ ಚತ್ತಮ್ಪಿ ಕೇಚಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ನಯಿದಮೇವನ್ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ "**ವನ್ತೋ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಯಂ ಯೇನ ವನ್ತಂ, ಸೋ ಪುನ ತಂ ಆದಿಯತಿ। ತೇನಾಹ "**ಅನಾದಿಯನಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನಾ**"ತಿ। ವನ್ತಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಸನ್ತತಿಲಗ್ಗಂ ಸಿಯಾ, ನಯಿದಮೇವನ್ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ "**ಮುತ್ತೋ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ "**ಸನ್ತತಿತೋ ವಿಮೋಚನವಸೇನಾ**"ತಿ। ಮುತ್ತಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಮುತ್ತಬನ್ಧನಂ ವಿಯ ಫಲಂ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ನ ಏವಮಿದನ್ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ "**ಪಹೀನೋ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ "**ಕ್ವಚಿ ಅನವಟ್ಠಾನದಸ್ಸನವಸೇನಾ**"ತಿ। ಯಥಾ ಕಿಞ್ಚಿ ದುನ್ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪುನ ಆದಾಯ ಸಮ್ಮದೇವ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಆದಿನ್ನಸದಿಸಂ ಮಗ್ಗೇನ ಪಹೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ "**ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ "**ಆದಿನ್ನಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗದಸ್ಸನವಸೇನಾ**"ತಿ। **ಉಕ್ಖೇಟಿತೋ**ತಿ ಉತ್ತಾಸಿತೋ, ಉತ್ತಾಸೇತ್ವಾ ಪಲಾಪಿತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯೋ ಚ ಉತ್ತಾಸೇತ್ವಾ ಪಲಾಪಿತೋ, ನ ಪುನ ಸೋ ತಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ "**ಪುನ ಅನಲ್ಲೀಯನಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನಾ**"ತಿ, ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸನ್ತಾನೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಖಿಟ-ಸದ್ದಂ ಸದ್ದಸತ್ಥವಿದೂ ಉತ್ತಾಸತ್ಥೇ ಪಠನ್ತೀತಿ ಆಹ - "**ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ ಸದ್ದಸತ್ಥತೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ**"ತಿ। ಅಣುಯೇವ **ಅಣುಸಹಗತಂ,** ಅತಿಖುದ್ದಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಸುದ್ಧಿಕವಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವತ್ತುಕಾಮವಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೫. **ಕೇವಲಞ್ಞಿಯ**ನ್ತಿ ಕೇವಲಞ್ಞಿ ಅಯಂ। "ವಾರೋ"ತಿ ಅಜ್ಝಾಹರಿತಬ್ಬಂ। **ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಜಾನಾತೀ**ತಿ "ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ"ನ್ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ವುತ್ತೇ ತದತ್ಥಸ್ಸ ಪಕತಿಯಾ ವಿಜಾನನಲಕ್ಖಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಪನ ವಚೀಭೇದಂ ಅಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು "ಮಂ ಅರಹಾತಿ ಜಾನಾತೂ"ತಿ ತಮ್ಹಾ ಆವಾಸಾ ಪಠಮಂ ಪಕ್ಕಮತೀತಿ ಆಗತವತ್ಥುಮ್ಹಿ ವಿಯ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅವಿದಿತೇಪಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಜಾನನಲಕ್ಖಣ**ನ್ತಿ "ತಙ್ಖಣೇ ಜಾನನಂ ನಾಮ ಈದಿಸ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಂ । **ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಥೇ**ತಿ ಕಾಯವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತೀನಂ ಗಹಣಯೋಗ್ಗೇ ಪದೇಸೇ, ಪಕತಿಚಕ್ಖುನಾ

ಪಕತಿಸೋತೇನ ಚ ದಟ್ಠುಂ ಸೋತುಞ್ಚ ಅರಹಟ್ಠಾನೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇನ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಥಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಚೇ ಕೋಚಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಚ ಸೋತಧಾತುಯಾ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಜಾನಾತಿ, ನ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಸ್ಸ "ಕಿಮಿದಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಸಂಸಯುಪ್ಪತ್ತಿಸಬ್ಭಾವತೋ **"ಸುತಂ ಹೋತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಠಮಂ ವಚನಮತ್ತಂ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬೇನಪಿ "ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಿಮಿದ"ನ್ತಿ ಸನ್ದೇಹಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಝಾನಂ ನಾಮ ಕಿರೇಸ ಸಮಾಪಜ್ಜೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಮತ್ತೇಪಿ ಞಾತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿಯೇವ।

ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೧. **ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ, "ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸರೂಪತೋ ಪನ "ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ"ತಿ ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಗತವತ್ಥುವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ವದನ್ತೋಪಿ ವೋಹಾರತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ **"ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಸ್ಸಾ"**ತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಾಯನ್ತೋಪೀತಿ "ಇಮಸ್ಸ ಮಯಿ ನತ್ಥಿಭಾವಂ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಜಾನನ್ತಾ ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ"ತಿ ಭಾಯನ್ತೋಪಿ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೧೩. **ಸೇಕ್ಖಭೂಮಿಯ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಝಾನಭೂಮಿಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ತಿಣ್ಣಂ ವಿವೇಕಾನ**ನ್ತಿ ಕಾಯಚಿತ್ತಉಪಧಿವಿವೇಕಾನಂ।

ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣಸ್ಸ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **"ಯಾವ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನ"**ನ್ತಿ। ಭುತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಪಿ ಪುನ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಮ್ಭಾವನಿಚ್ಛಾಯ ಚೀವರಸಣ್ಠಪನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

೧೧೪. **ಆರಾಧನೀಯೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನಾ**ತಿ ವತ್ಥುದ್ವಯಂ ಏಕಸದಿಸಮ್ಪಿ ದ್ವೀಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಆರೋಚಿತತ್ತಾ ಭಗವತಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಆರೋಪೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಆರೋಪಿತಂ।

೧೧೬. **ಪಸಾದಭಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಕೇವಲಂ ಪಸಾದಮತ್ತೇನ ಭಣನಂ, ನ ಪನ "ಸಭಾವತೋ ಏತೇ ಅರಹನ್ತೋಯೇವಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ। ತೇನೇವೇತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಯದಿ ಪನ "ಏತೇ ಸಭಾವತೋ ಅರಹನ್ತೋಯೇವಾ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ "ಆಯನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಅರಹನ್ತೋ"ತಿಆದೀನಿ ವದತಿ, ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ।

೧೧೭. ಪದಸಾ ಗಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕತಿಕಾಯ ಕತತ್ತಾ **"ಯಾನೇನ ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಾಮಯಿದ್ಧಿಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಇದ್ಧಿಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರಕ್ಖನ್ತೀ**ತಿ "ಯೋ ಇಮಮ್ಹಾ ಆವಾಸಾ ಪಠಮಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಮಯಂ 'ಅರಹಾ'ತಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಕತಿಕಾಯ ಕತತ್ತಾ ಅಪುಬ್ಬಾಚರಿಮಂ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾಪಿ ಸಹ ನಿಕ್ಖನ್ತಭಾವತೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಹತ್ಥಪಾಸಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಹತ್ಥಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವಿಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ 'ಉಟ್ಠೇಥ ಗಚ್ಛಾಮ, ಏಥ ಗಚ್ಛಾಮಾ'ತಿ ಏವಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಗಮನೇ ಪುಬ್ಬಾಪರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ನಾಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಏತಂ ಪನ ಅಧಮ್ಮಿಕಂ ಕತಿಕವತ್ತ**ನ್ತಿ "ಇಧ ಅರಹನ್ತೋಯೇವ ವಸನ್ತೂತಿ ಯದಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಕತಿಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಏತಂ ಅಧಮ್ಮಿಕಂ ಕತಿಕವತ್ತ"ನ್ತಿ **ಚೂಳಗಣ್ಠಿಪದೇ** ವುತ್ತಂ। ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಂ ಪನ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಕತಿಕವತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏತಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾ**ತಿ ನಾನಾಜನಪದವಾಸಿನೋ। **ಸಙ್ಘಲಾಭೋ**ತಿ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾಪುಣನಕೋಟ್ಠಾಸೋ। ಅಯಞ್ಚ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಇಮಿನಾವ ನೀಹಾರೇನ ಬಹಿಸೀಮಟ್ಠಾನಂ ಅವಿಸೇಸೇನ ಸಙ್ಘಲಾಭಸ್ಸ ಸಾಮಿಭಾವಾಪಾದನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕತೋ। ವಿಸೇಸತೋ ಪನ ಬಹಿಸೀಮಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸತೋ "ಏತ್ತಕಂ ದಾತುಂ, ಈದಿಸಂ ವಾ ದಾತುಂ, ಏತ್ತಕಾನಂ ವಾ ದಾತುಂ, ಈದಿಸಸ್ಸ ವಾ ದಾತುಂ ರುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸಾ"ತಿ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೧೧೮. **ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಲಕ್ಖಣೋ**ತಿಆದೀಸು ಕೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಲಕ್ಖಣೋ, ಕಸ್ಮಾ ಚಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣೋತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ, ಕೋ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಕಸ್ಮಾ ಚ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀತಿ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಕಾಸೇತುಂ **"ಯ್ವಾಯ"**ನ್ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। **ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನೇನಾ**ತಿ ಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನೇನ। **ಬ್ರಹ್ಮಸಮೇನಾ**ತಿ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಭಾವಸಮೇನ। ಈಸಕಂ ಹಸಿತಂ ಸಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ **"ಮನ್ದಹಸಿತ"**ನ್ತಿ। **ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕ**ನ್ತಿ ನಯಿದಂ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಖಲಿಕಮತ್ತಂ, ಅಥ ಖೋ ಏಕೋ ಪೇತೋತಿ ಆಹ **"ಪೇತಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಸತ್ತ"**ನ್ತಿ। **ಏತೇ ಅತ್ತಭಾವಾ**ತಿ ಪೇತತ್ತಭಾವಾ। ನ **ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ**ತಿ ದೇವತ್ತಭಾವಾ ವಿಯ ಪಕತಿಯಾ ಆಪಾಥಂ ನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪನ ರುಚಿಯಾ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। ಮನುಸ್ಸಾನಂ ದುಕ್ಖಾಭಿಭೂತಾನಂ ಅನಾಥಭಾವದಸ್ಸನಪದಟ್ಠಾನಾ ಕರುಣಾತಿ ಆಹ **"ಕಾರುಞ್ಞೇ ಕತ್ತಬ್ಬೇ"**ತಿ। ಅತ್ತನೋ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಬುದ್ಧಞಾಣಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿನ್ತಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿ-ಸದ್ದೋ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। ತದುಭಯಂ ವಿಭಾವೇತುಂ **"ತಞ್ಹೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ "ಅತ್ತನೋ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀ"ತಿ ಪದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। **ಧಮ್ಮಧಾತೂ**ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ, **ಧಮ್ಮಧಾತೂ**ತಿ ವಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಭಾವೋ। **ಉಪಪತ್ತೀ**ತಿ ಜಾತಿ। ಉಪಪತ್ತಿಸೀಸೇನ ಹಿ ತಥಾರೂಪಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ವದತಿ। ದುಸ್ಸದ್ಧಾಪಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ತದಸ್ಸ ತೇಸಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। **ದುಸ್ಸದ್ಧಾಪಯಾ**ತಿ ಇದಞ್ಚ ನ ಲಕ್ಖಣತ್ಥೇರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಯೇ ಪನ ಸುಣನ್ತಿ "ಏವಂ ಕಿರ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ। ಅಥ ಲಕ್ಖಣತ್ಥೇರೋ ಕಸ್ಮಾ ನ ಅದ್ದಸ, ಕಿಮಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ನತ್ಥೀತಿ? ನೋ ನತ್ಥಿ, ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪನ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ, ಇತರೋ ಅನಾವಜ್ಜನೇನ ನ ಅದ್ದಸ।

ವಿತುಡೇನ್ತೀತಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಡೇನ್ತಿ, ಅಸಿಧಾರೂಪಮೇಹಿ ತಿಖಿಣೇಹಿ ಲೋಹತುಣ್ಡಕೇಹಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"**ತಿ। "ವಿತುದನ್ತೀ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಫಾಸುಳನ್ತರಿಕಾಹೀ**ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ। **ಲೋಹತುಣ್ಡಕೇಹೀ**ತಿ ಲೋಹಸಲಾಕಾಸದಿಸೇಹಿ, ಕಾಳಲೋಹಮಯೇಹೇವ ವಾ ತುಣ್ಡಕೇಹಿ। **ಪಸಾದುಸ್ಸದಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಖಾತಮತ್ತಂ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯಮಾನಾನಮ್ಪಿ ಕಾಯಪ್ಪಸಾದಸ್ಸ ಬಲವಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಕ್ಕಗಣ್ಡಸದಿಸಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಅತಿವಿಯ ಮುದುಸಭಾವತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತಾ**ತಿ ಗರಹನಚ್ಛರಿಯಂ ನಾಮೇತಂ।

ಚಕ್ಖುಭೂತಾತಿ ಸಮ್ಪತ್ತದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾ, ಲೋಕಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಭೂತಾತಿ ಏವಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಯತ್ರಾ**ತಿ ಹೇತುಅತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋತಿ ಆಹ **"ಯತ್ರಾತಿ ಕಾರಣವಚನ"**ನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಮಾಣೇ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ, ತೇ ಚ ಖೋ ವಿಭಾಗೇನ ಕಾಮಭವಾದಿಭೇದೇ ಭವೇ, ನಿರಯಾದಿಭೇದಾ ಗತಿಯೋ, ನಾನತ್ತಕಾಯನಾನತ್ತಸಞ್ಞೀಆದಿವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ, ತಥಾರೂಪೇ ಸತ್ತಾವಾಸೇ ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಮೇ ಉಪನೇತುಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕರೋನ್ತೇನ।

ಗೋಘಾತಕೋತಿ ಗುನ್ನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಹನನಕೋ। ತೇನಾಹ **"ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ"**ತಿ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಗುನ್ನಂ ಹನನಕಮ್ಮಸ್ಸ। **ಅಪರಾಪರಿಯಕಮ್ಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಪರಾಪರಿಯವೇದನೀಯಕಮ್ಮಸ್ಸ। ಬಲವತಾ ಗೋಘಾತಕಕಮ್ಮೇನ ವಿಪಾಕೇ ದೀಯಮಾನೇ ಅಲದ್ಧೋಕಾಸಂ ಅಪರಾಪರಿಯವೇದನೀಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ ವಿಪಕ್ಕವಿಪಾಕೇ ಇದಾನಿ ಲದ್ಧೋಕಾಸಂ **"ಅವಸೇಸಕಮ್ಮ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕಮ್ಮಸಭಾಗತಾಯಾ**ತಿ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಭಾಗಭಾವೇನ ಸದಿಸಭಾವೇನ। **ಆರಮ್ಮಣಸಭಾಗತಾಯಾ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಸಭಾಗಭಾವೇನ ಸದಿಸಭಾವೇನ। ಯಾದಿಸೇ ಹಿ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪುಬ್ಬೇ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ತಸ್ಸ ಚ ವಿಪಾಕೋ ಪವತ್ತೋ, ತಾದಿಸೇಯೇವ ಆರಮ್ಮಣೇ ಇದಂ ಕಮ್ಮಂ ಇಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ಚ ಪವತ್ತೋತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ **"ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನಾ"**ತಿ। ಭವತಿ ಹಿ ತಂಸದಿಸೇಪಿ ತಬ್ಬೋಹಾರೋ ಯಥಾ ಸೋ ಏವ

ತಿತ್ತಿರೋ, ತಾನಿಯೇವ ಓಸಧಾನೀತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಕಮ್ಮಸರಿಕ್ಖಕವಿಸಯೇ "**ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ**"ತಿ ದ್ವಯಮೇವ ವುತ್ತಂ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಗತಿನಿಮಿತ್ತಂ ವಿಯ ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಕಮ್ಮತೋ ಭಿನ್ನಂ ವಿಸುಂ ಹುತ್ವಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸರಿಕ್ಖಕವಿಪಾಕದಾನಸ್ಸ ಕಾರಣಭಾವತೋ ಯತ್ಥ ಕಮ್ಮಸರಿಕ್ಖಕೇನ ವಿಪಾಕೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತತ್ಥ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇನೇವಾಹ - "**ತಸ್ಸ ಕಿರ...ಪೇ॰... ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸೀ**"ತಿ। ತತ್ಥ **ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಕತೂಪಚಿತಸ್ಸ ಪೇತೂಪಪತ್ತಿನಿಬ್ಬತ್ತನವಸೇನ ಕತೋಕಾಸಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಂ ಇದಾನಿ ತಥಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಂ ತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅಹೋಸಿ। **ಸೋತಿ** ಗೋಘಾತಕೋ। **ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಪೇತೋ ಜಾತೋ** ಕಮ್ಮಸರಿಕ್ಖಕವಿಪಾಕವಸೇನ।

೧೧೯. **ಪೇಸಿಯೋ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಗಾವಿಂ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ಗೋಮಂಸಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಪೇಸಿಯೋ ಕತ್ವಾ। **ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಕಾಲನ್ತರಂ ಠಪನತ್ಥಂ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ। ಸುಕ್ಖಾಪಿತಮಂಸಪೇಸೀನಞ್ಹಿ **ವಲ್ಲೂರ**ಸಮಞ್ಞಾತಿ। **ನಿಪ್ಪಕ್ಖಚಮ್ಮೇ**ತಿ ವಿಗತಪಕ್ಖಚಮ್ಮೇ। ಉರಬ್ಭೇ ಹನ್ತೀತಿ **ಓರಬ್ಭಿಕೋ**। **ಏಳಕೇ**ತಿ ಅಜೇ। **ನಿವಾಪಪುಟ್ಠೇ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ದಿನ್ನನಿವಾಪೇನ ಪೋಸಿತೇ ಅಸಿನಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತೋ। **ಏಕಂ ಮಿಗನ್ತಿ** ದೀಪಕಮಿಗಂ। **ಕಾರಣಾಹೀ**ತಿ ಯಾತನಾಹಿ। **ಇತ್ವಾ**ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಇತ್ವಾ। ಪೇಸುಞ್ಞುಪಸಂಹಾರವಸೇನ ಇತೋ ಸುತಂ ಅಮುತ್ರ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತಂ ಇಧ ಸೂಚೇತೀತಿ **ಸೂಚಕೋ**। ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪೇಸಿ ಮನುಸ್ಸೇತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ವಿನಿಚ್ಛಯಾಮಚ್ಚೋತಿ ರಞ್ಞಾ ಅಡ್ಡಕರಣೇ ಠಪಿತೋ ವಿನಿಚ್ಛಯಮಹಾಮತ್ತೋ। ಸೋ ಹಿ ಗಾಮಜನಕಾಯಂ ಕೂಟಟ್ಟೇನ ವಞ್ಚೇತೀತಿ "**ಗಾಮಕೂಟೋ**"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕೇಚಿ "ತಾದಿಸೋಯೇವ ಗಾಮಜೇಟ್ಠಕೋ ಗಾಮಕೂಟೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸಮೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಟ್ಠೇನಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ರಹಸ್ಸಙ್ಗೇ ನಿಸೀದನವಸೇನ **ವಿಸಮಾ ನಿಸಜ್ಜಾ** ಅಹೋಸಿ। **ಫುಸನ್ತೋ**ತಿ ಥೇಯ್ಯಾಯ ಫುಸನ್ತೋ।

೧೨೦. **ಅನಿಸ್ಸರೋ**ತಿ ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಸಾಮಿಕೋ ಅತ್ತನೋ ಫಸ್ಸೇ ಅನಿಸ್ಸರೋ। **ಧಂಸಿತ್ವಾ**ತಿ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅಪಗನ್ತ್ವಾ। ಮಙ್ಗನವಸೇನ ಉಲತೀತಿ **ಮಙ್ಗುಲಿ,** ವಿರೂಪಬೀಭಚ್ಛಭಾವೇನ ಪವತ್ತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ "**ವಿರೂಪಂ ದುದ್ದಸಿಕಂ ಬೀಭಚ್ಛ**"ನ್ತಿ।

ಉದ್ಧಂ ಉದ್ಧಂ ಅಗ್ಗಿನಾ ಪಕ್ಕಸರೀರತಾಯ **ಉಪ್ಪಕ್ಕಂ,** ಹೇಟ್ಠತೋ ಪಗ್ಘರಣವಸೇನ ಕಿಲಿನ್ನಸರೀರತಾಯ **ಓಕಿಲಿನೀ,** ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಅಙ್ಗಾರಸಮ್ಪರಿಕಿಣ್ಣತಾಯ **ಓಕಿರಿನೀ**। ತೇನಾಹ "**ಸಾ ಕಿರಾ**"ತಿಆದಿ। **ಅಙ್ಗಾರಚಿತಕೇ**ತಿ ಅಙ್ಗಾರಸಞ್ಚಯೇ। ಸರೀರತೋ ಪಗ್ಘರನ್ತಿ ಅಸುಚಿದುಗ್ಗನ್ಧಜೇಗುಚ್ಛಾನಿ ಸೇದಗತಾನಿ। **ತಸ್ಸ ಕಿರ ರಞ್ಞೋ**ತಿ ಕಾಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ। **ನಾಟಕಿನೀ**ತಿ ನಚ್ಚನಕಿಚ್ಚೇ ಅಧಿಗತಾ ಇತ್ಥೀ। **ಸೇದನ್ತಿ** ಸೇದನಂ, ತಾಪನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಸೀಸಕಂ ಕಬನ್ಧಂ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಕಮ್ಮಾಯೂಹನಕಾಲೇ ತಥಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಹಣಪರಿಚಯತೋ। **ಲಾಮಕಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಹೀನಾಚಾರತಾಯ ಲಾಮಕೋ, ಭಿಕ್ಖುವೇಸತಾಯ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರೇನ ಜೀವನತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು। **ಚಿತ್ತಕೇಳಿನ್ತಿ** ಚಿತ್ತರುಚಿಯಂ ತಂ ತಂ ಕೀಳನ್ತೋ। **ಅಯಮೇವಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವುತ್ತನಯೋ ಏವ।

೧೨೧. **ನಿಸ್ಸೇವಾಲಪಣಕಕದ್ದಮೋ**ತಿ ತಿಲಬೀಜಕಾದಿಭೇದೇನ ಸೇವಾಲೇನ ನೀಲಮಣ್ಡೂಕಪಿಟ್ಠಿವಣ್ಣೇನ ಉದಕಪಿಟ್ಠಂ ಛಾದೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಪಣಕೇನ ಕದ್ದಮೇನ ಚ ವಿರಹಿತೋ। **ಸುನ್ದರೇಹಿ ತಿತ್ಥೇಹೀ**ತಿ ಸುಖಾವಗಾಹಣಟ್ಠಾನತಾಯ ಕದ್ದಮಾದಿದೋಸವಿರಹತೋ ಚ ಸುನ್ದರೇಹಿ ತಿತ್ಥೇಹಿ। **ತತೋ** ಉದಕದಹತೋ ತಂಹೇತು, ತಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ನಾಗಭವನಗತೋಪಿ ಹಿ ಸೋ ರಹದೋ ತತೋ ಉಪರಿಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಜಲಾಸಯೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ತತೋ ಅಯಂ ತಪೋದಾ ಸನ್ದತೀ**"ತಿ। ಅಥ ವಾ **ತತೋ**ತಿ ನಾಗಭವನೇ ಉದಕದಹತೋ ಅಯಂ ತಪೋದಾ ಸನ್ದತಿ। ತಞ್ಹಿ ಉಪರಿಭೂಮಿತಲಂ ಆರೋಹತಿ, ಉಣ್ಹಭಾವೇನ ತಪನತೋ ತಪಂ ಉದಕಂ ಏತಿಸ್ಸಾತಿ ಅನ್ವತ್ಥನಾಮವಸೇನ **ತಪೋದಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪೇತಲೋಕೋ**ತಿ ಪೇತಾನಂ ಆವಾಸಟ್ಠಾನಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಪೇತಲೋಕೋತಿ ಲೋಹಕುಮ್ಭೀನಿರಯಾ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ನಗರಸ್ಸ ಪನ ಪರಿತೋ ಪಬ್ಬತಪಾದವನನ್ತರೇಸು ಬಹೂ ಪೇತಾವಾಸಾಪಿ ಸನ್ತೇವ। ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ ಪೇತವತ್ಥುಪಾಳಿಯಾ ಲಕ್ಖಣಸಂಯುತ್ತೇನ ಇಮಾಯ ಚ ವಿನೀತವತ್ಥುಪಾಳಿಯಾ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ।

ಕತಹತ್ಥಾತಿ ಥಿರತರಂ ಲಕ್ಖೇಸು ಅವಿರಜ್ಝನಸರಕ್ಖೇಪಾ। ಈದಿಸಾ ಪನ ತತ್ಥ ವಸೀಭೂತಾ ಕತಹತ್ಥಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಸಿಪ್ಪಮೇವ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೋ ಕತಹತ್ಥೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ಇಮೇ ಪನ ಕತಹತ್ಥಾ, ಚಿಣ್ಣವಸೀಭಾವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸಿಪ್ಪದಸ್ಸನವಸೇನ ಕತಂ ರಾಜಕುಲಾನಿ ಉಪೇಚ್ಚ ಅಸನಂ ಸರಕ್ಖೇಪೋ ಏತೇಹೀತಿ **ಕತುಪಾಸನಾ,** ರಾಜಕುಲಾದೀಸು ದಸ್ಸಿತಸಿಪ್ಪಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಭಗ್ಗೋ**ತಿ ಪರಾಜಿತೋ।

೧೨೨. ದೋಸದಸ್ಸನ ಪುಬ್ಬಕ ರೂಪ ವಿರಾಗ ಭಾವನಾ ಸಙ್ಖಾತ ಪಟಿಪಕ್ಖ ಭಾವನಾವಸೇನ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಸುಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಮಹತಾಪಿ ಸದ್ದೇನ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ನ ವುಟ್ಠಾತಿ, ತಥಾ ಪನ ನ ಸುಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಸಬ್ಬರೂಪಾವಚರಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾನಂ ಸಿಯಾತಿ ಇಧ ಆನೇಞ್ಜಸಮಾಧೀತಿ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾತಿ ಆಹ "**ಅನೇಜಂ ಅಚಲಂ ಕಾಯವಾಚಾವಿಪ್ಫನ್ದವಿರಹಿತಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಧಿ**"ನ್ತಿ। ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪನ ಸಮಾಧಿಪಚ್ಚನೀಕಾನಂ ಅತಿದೂರತಾಯ ನ ಇಞ್ಜತೀತಿ ಆನೇಞ್ಜೋತಿ ಅರೂಪಾವಚರಸಮಾಧಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸಮಾಧಿಪರಿಪನ್ಥಕೇ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾದಿಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ವಿತಕ್ಕಾದೀಸು ಆದೀನವಸಲ್ಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ನ ಸುಟ್ಠುಕತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "**ನ ಸುಟ್ಠು ಪರಿಸೋಧೇತ್ವಾ**"ತಿ।

ನನು ಚಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವತೋ ಪರಮವಸ್ಸೇವ ಅಭಿನವಪ್ಪತ್ತಅರಹತ್ತೋ, ಇದಞ್ಚ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಂ ವೀಸತಿಮವಸ್ಸತೋ ಉಪರಿ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಕಥಂ ಇಮಸ್ಸ ವತ್ಥುನೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಾರಾಜಿಕೇ ಭಗವತಾ ವಿನಿಚ್ಛಿತಭಾವೋ ವುತ್ತೋತಿ? ನಾಯಂ ದೋಸೋ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಆಚರಿಯಾನಂ ಕಥಾಮಗ್ಗೋ - ಅಪಞ್ಞತ್ತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಏಸ ವದತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಸ್ಸ ದೋಸಂ ಆರೋಪೇನ್ತಾ ಉಜ್ಝಾಯಿಂಸು। ಭಗವಾ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ತಥಾವಚನೇ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನಿದ್ದೋಸಭಾವಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಕಾ ಪನ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾಧಿಕಾರತ್ತಾ ತಮ್ಪಿ ವತ್ಥುಂ ಆನೇತ್ವಾ ಇಧ ಆರೋಪೇಸುನ್ತಿ।

ಸಾವಕಾನಂ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅನುಸ್ಸರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ನ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ**"ತಿ ಆಹ। **ಅಸಞ್ಞಸಮಾಪತ್ತಿನ್ತಿ** ಸಞ್ಞಾವಿರಾಗಭಾವನಾಯ ವಾಯೋಕಸಿಣನಿಬ್ಬತ್ತಿತಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ವದತಿ। ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಂ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಮ್ಪಿ ಅನನ್ತರಪಚ್ಚಯಕ್ಕಮವನ್ತಾನಂ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾನಂ ವಸೇನೇವ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಆಹ - "**ತತಿಯೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಚುತಿಮೇವ ಅದ್ದಸಾ**"ತಿ। **ನಯತೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸೀ**ತಿ ವಟ್ಟೇ ಸಂಸರಣಕಸತ್ತಾನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಅಭಾವಕಾಲೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಸಞ್ಞಭವೇ ಪನ ಅಚಿತ್ತಕಾ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ। **ದುಕ್ಕರಂ ಕತನ್ತಿ** ಖನ್ಧವಿಕಲಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಸ್ಸ ಅನುಸ್ಸರಣಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಕಾತುನ್ತಿ ನಯತೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೇನಪಿ ದುಕ್ಕರಂ ಕತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪಟಿವಿದ್ಧಾ**ತಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಸದಿಸಾ। ಯಥಾ ನಾಮ ಕೋಚಿ ಧನುಸಿಪ್ಪೇ ಕತಹತ್ಥೋ ಏಕಂ ಕೇಸಸಙ್ಖಾತಂ ವಾಲಂ ಸತಕ್ಖತ್ತುಂ ವಿದಾಲೇತ್ವಾ ತತೋ ಏಕಂ ಅಂಸುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾತಿಙ್ಗಣಫಲಸ್ಸ ಮಜ್ಝಟ್ಠಾನೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಪರಂ ಅಂಸುಂ ಕಣ್ಡಸ್ಸ ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಂ ಯಥಾ ತಸ್ಸ ಅಂಸುಸ್ಸ ಊಕಾಮತ್ತಂ ವಾ ಲಿಕ್ಖಾಮತ್ತಂ ವಾ ಕಣ್ಡಸ್ಸ ಅಗ್ಗಕೋಟಿತೋ ಅಧಿಕಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉಸಭಮತ್ತೇ ಠಾನೇ ಠಿತೋ ಕಣ್ಡಬದ್ಧಾಯ ವಾಲಕೋಟಿಯಾ ವಾತಿಙ್ಗಣಬದ್ಧಂ ವಾಲಸ್ಸ ಕೋಟಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ , ಏವಮೇವ ಇಮಿನಾಪಿ ಕತಂ ದುಕ್ಕರನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಏತದಗ್ಗನ್ತಿ** ಏಸೋ ಅಗ್ಗೋ। **ಯದಿದನ್ತಿ** ಯೋ ಅಯಂ। ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸವಸೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಗಮನವಣ್ಣನಾ

೨೩೩. **ಇಧಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗೇ। **ಉದ್ದಿಟ್ಠಾತಿ** ಇಧ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖವಸೇನ ಅನೋಸಾರಿತತ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾರಾಜಿಕಾವ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಕಥಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಯದಿ ಏವಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಕ್ಕಟಾನಮ್ಪಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಾವ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಾತಿ? ಪಾರಾಜಿಕಾಧಿಕಾರತ್ತಾ ಸನ್ತೇಸುಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಕ್ಕಟೇಸು ಇಧ ಪಾರಾಜಿಕಾವ ವುತ್ತಾ। ಯೇಸಂ…ಪೇ॰… ಅಸಂವಾಸೋತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ವಾ ದೀಪೇತುಕಾಮೋ ತಂಸಮ್ಬನ್ಧೇನ **"ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ"**ತಿ ಆಹ। **ತತ್ಥಾಯಸ್ಮನ್ತೇ**ತಿಆದಿಕಂ ಪನ ಅನುಞ್ಞಾತಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕ್ಕಮೋಪಿ ಅಯಮೇವ, ನಾಞ್ಞೋತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ಚತ್ತಾರೀ**ತಿ ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಿಕಾ ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಿಕಾ ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಾತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ನಾಮ। ಏತೇಸು **ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಿಕಾ** ನಾಮ ಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಅವಸ್ಸುತಾ ತೇನೇವ ರಾಗೇನ ಅವಸ್ಸುತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಕ್ಖಕಾನಂ ಅಧೋ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಾನಂ ಕಪ್ಪರಾನಞ್ಚ ಉಪರಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸರೀರಾವಯವೇನ ಆಮಸನಾದಿಂ ಸಾದಿಯತಿ, ತಸ್ಸಾ ಅಧಿವಚನಂ। ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಙ್ಖಾತಂ ವಜ್ಜಂ ಜಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ, ಸಾ **ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾ** ನಾಮ। ಸಮಗ್ಗೇನ ಪನ ಸಙ್ಘೇನ ಉಕ್ಖಿತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಯಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಸೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಗಹಣವಸೇನ ಅನುವತ್ತತಿ, ಸಾ **ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಿಕಾ** ನಾಮ। ಯಾ ಪನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ತಿನ್ತಾ ತಥಾವಿಧಸ್ಸೇವ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥಗ್ಗಹಣಂ ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಕಣ್ಣಗ್ಗಹಣಂ ವಾ ಸಾದಿಯತಿ, ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಟಿಸೇವನತ್ಥಾಯ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಾ, ತತ್ಥ ಠತ್ವಾ ಸಲ್ಲಪತಿ ವಾ, ಸಙ್ಕೇತಂ ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ವಾ ಸಾದಿಯತಿ, ಕೇನಚಿ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋಕಾಸಂ ಪವಿಸತಿ, ಹತ್ಥಪಾಸೇ ವಾ ಠತ್ವಾ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ, ಅಯಂ **ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಾ** ನಾಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ವತ್ಥುವಿಪನ್ನಾತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜುಪಸಮ್ಪದಾಯ ಅವತ್ಥುಭಾವತೋ ವತ್ಥುವಿಪನ್ನಾ। ನೇಸಞ್ಹಿ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಕೋ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ, ಯೋ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ ಅಭಬ್ಬತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಾಪನ್ನಸದಿಸತಾಯ "ಪಾರಾಜಿಕಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। ತಬ್ಭಾವಭಾವಿತಾಯ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ವಸತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ವತ್ಥು, ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾರಹತಾ। ಸಾ ಪನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಕ್ಖನ್ಧಕಾಗತಸಬ್ಬದೋಸವಿರಹಿತಸಮ್ಪತ್ತಿಯುತ್ತತಾ। ತಂ ವಿಪನ್ನಂ ಪಣ್ಡಕಭಾವಾದಿಯೋಗೇನ ಯೇಸಂ ತೇ **ವತ್ಥುವಿಪನ್ನಾ**। **ಅಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ತೇಸಂ ವಿಪಾಕಾವರಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಮಗ್ಗಾವರಣೇ ಕಾರಣಮಾಹ। ಪಾರಾಜಿಕಾಪನ್ನಸದಿಸತ್ತಾ **ಪಾರಾಜಿಕಾ**। ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕಾದಿಕಮ್ಮಂ ಮಾತುಘಾತಾದಿಕಂ ವಿಯ ಆನನ್ತರಿಯಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಗ್ಗೋ ಅವಾರಿತೋ"**ತಿ।

ದೀಘತಾಯ ಲಮ್ಬಮಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತಮೇತಸ್ಸಾತಿ **ಲಮ್ಬೀ**। ಸೋ ಏತ್ತಾವತಾ ನ ಪಾರಾಜಿಕೋ, ಅಥ ಖೋ ಯದಾ ಅನಭಿರತಿಯಾ ಪೀಳಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಮುಖೇ ವಾ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪವೇಸೇತಿ, ತದಾ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। ಮುದು ಪಿಟ್ಠಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಮುದುಪಿಟ್ಠಿಕೋ,** ಕತಪರಿಕಮ್ಮಾಯ ಮುದುಕಾಯ ಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋಪಿ ಯದಾ ಅನಭಿರತಿಯಾ ಪೀಳಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅತ್ತನೋ ಮುಖವಚ್ಚಮಗ್ಗೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಪವೇಸೇತಿ, ತದಾ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। **ಪರಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅತ್ತನೋ ಮುಖೇನ ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ಯೋ ಅನಭಿರತಿಯಾ ಪೀಳಿತೋ ಪರಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪಮತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅತ್ತನೋ ಮುಖೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಪರಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಅಭಿನಿಸೀದತೀ**ತಿ ಯೋ ಅನಭಿರತಿಯಾ ಪೀಳಿತೋ ಪರಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನ ತಸ್ಸೂಪರಿ ನಿಸೀದತಿ, ತಂ ಅತ್ತನೋ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏತ್ಥಾಹ - ಮಾತುಘಾತಕಪಿತುಘಾತಕಅರಹನ್ತಘಾತಕಾ ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಾ, ಭಿಕ್ಖುನೀದೂಸಕೋ ಲಮ್ಬೀಆದಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಾ ಏವಾತಿ ಕಥಂ ಚತುವೀಸತೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಮಾತುಘಾತಕಾದಯೋ ಹಿ ಚತ್ತಾರೋ ಇಧ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಏವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ಲಮ್ಬೀಆದಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾ, ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಏತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಸೇವಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿಸುಂ ವುತ್ತಾತಿ। **ಏತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನಾ**ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಾನಸಙ್ಖಾತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ। ದುತಿಯವಿಕಪ್ಪೇ **ಕಚ್ಚಿತ್ಥಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಚ್ಚಿ ಅತ್ಥಾತಿ ಪದಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ನಿಗಮನವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ

ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡಂ

೧. ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ಇದಾನಿ ಪಾರಾಜಿಕಸಂವಣ್ಣನಾಸಮನನ್ತರಾ ಯಾ ತೇರಸಕಾದಿಸಂವಣ್ಣನಾ ಸಮಾರದ್ಧಾ, ತಸ್ಸಾಪಿ -

ಅನಾಕುಲಾ ಅಸನ್ದೇಹಾ, ಪರಿಪುಣ್ಣವಿನಿಚ್ಛಯಾ।
ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಹೋತಿ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನೀ**॥

ತೇರಸಕಸ್ಸಾತಿ ತೇರಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪರಿಮಾಣಾನಿ ಅಸ್ಸ ಕಣ್ಡಸ್ಸಾತಿ ತೇರಸಕಂ, ತಸ್ಸ ತೇರಸಕಸ್ಸ ಕಣ್ಡಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೩೪. ಅನಭಿರತೋತಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ವುಚ್ಚತಿ, ಇಧ ಪನ ಕಾಮರಾಗವಸೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತತಾಯ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋತಿ ಆಹ **ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ**ತಿಆದಿ।

೨೩೬-೨೩೭. ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಂ-ಸದ್ದೋ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ಥತಾಯ ಸಾತ್ಥಕೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಚೇತನಾ ಅಸ್ಸಾ**ತಿ। ತತ್ಥ **ಚೇತನಾ**ತಿ ವೀತಿಕ್ಕಮವಸಪ್ಪವತ್ತಾ ಪುಬ್ಬಭಾಗಚೇತನಾ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಯಾ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಿಕಪ್ಪೇ **ಇಕ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ **ಸಞ್ಚೇತನಾವ ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾ**ತಿ। ಇದಾನಿ ಸಂ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ **ಇಕ**-ಸದ್ದೋವ ಅಸ್ಸತ್ಥಿಅತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸಞ್ಚೇತನಾ ವಾ ಅಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾ**ತಿ ದುತಿಯವಿಕಪ್ಪಮಾಹ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಚೇತನಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಪದಭಾಜನೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾ **ಜಾನನ್ತೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಪಕ್ಕಮಾಮೀತಿ ಜಾನನ್ತೋ**ತಿ ಮೋಚನತ್ಥಂ ಉಪಕ್ಕಮಾಮೀತಿ ಜಾನನ್ತೋ।

ಆಸಯಭೇದತೋತಿ ಪಿತ್ತಾದಿಆಸಯಭೇದತೋ। ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ಹಿ ರಞ್ಞೋಪಿ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಾಸಯೇಸು ಚತೂಸು ಅಞ್ಞತರೋ ಆಸಯೋ **ಹೋತಿ**ಯೇವ, ಮನ್ದಪಞ್ಞಾನಂ ಪನ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಆಸಯಾ **ಹೋನ್ತಿ**। **ಧಾತುನಾನತ್ತತೋ**ತಿ ಪಥವೀಧಾತುಆದೀನಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ, ಚಕ್ಖಾದೀನಂ ವಾ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ, ರಸಸೋಣಿತಾದೀನಂ ವಾ ಧಾತೂನಂ ನಾನತ್ತತೋ।

ವತ್ಥಿಸೀಸನ್ತಿ ವತ್ಥಿಪುಟಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಮತ್ಥಕಪಸ್ಸಂ। **"ರಾಗ...ಪೇ॰... ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ"**ತಿ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ರಾಜಾ ಪನ "ಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಸಕಲಕಾಯೋ ಠಾನ"ನ್ತಿ ಸುತಪುಬ್ಬತ್ತಾ ವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಏವಮಕಾಸೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ದಕಸೋತ**ನ್ತಿ ಮುತ್ತಮಗ್ಗಂ, ಅಙ್ಗಜಾತಪ್ಪದೇಸನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದಕಸೋತೋರೋಹಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಉಪಾದಿನ್ನತೋ ವಿನಿಮುತ್ತತಾಯ ಸಮ್ಭವೋ ಉತುಸಮುಟ್ಠಾನಮೇವ ರೂಪಂ ಅವಸಿಸ್ಸತಿ, ಸೇಸಂ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ ನತ್ಥೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಸನ್ತಾನವಸೇನ ಪವತ್ತಮಾನಾಯ ಅವತ್ಥಾವಿಸೇಸೋ ಸಮ್ಭವೋ, ಸೋ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಿಕೋ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಿಕೇಸು ಸಮ್ಭವಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಸೋ ಪನ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ರಾಗವಸೇನ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಂ ವುತ್ತಂ **ಕಥಾವತ್ಥುಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ನಾಮ ರಾಗಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಹೋತೀ"ತಿ, ತಂ ಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಪನ ಸಮ್ಭವೋ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೋಯೇವಾತಿ ದೀಪೇತುಂ, ತೇನೇವ ತತ್ಥ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಗ್ಗಹಣಂ ಕತಂ। "ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಪನ ಬ್ರಹ್ಮಾನಞ್ಚ ಸಮ್ಭವೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ **ಆಚರಿಯಧಮ್ಮಪಾಲತ್ಥೇರೇನ** ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಂ ವುತ್ತಂ **ಕಥಾವತ್ಥುಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಥಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೦೭) "ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ನ ಪನ ದೇವತಾನಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ। ಛನ್ನಮ್ಪಿ ಪನ ಕಾಮಾವಚರದೇವತಾನಂ ಕಾಮಾ ಪಾಕತಿಕಾಯೇವ। ಮನುಸ್ಸಾ ವಿಯ ಹಿ ತೇ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿವಸೇನೇವ ಮೇಥುನಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಕೇವಲಂ ಪನ ನಿಸ್ಸನ್ದಾಭಾವೋ ತೇಸಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ತಙ್ಖಣಿಕಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮಾವಹಂ ಸಮ್ಫಸ್ಸಸುಖಮೇವ ಹಿ ತೇಸಂ ಕಾಮಕಿಚ್ಚಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕತಾವತಿಂಸಾನಂಯೇವ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಕಾಮಕಿಚ್ಚಂ ಇಜ್ಝತಿ, ಯಾಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಆಲಿಙ್ಗನಮತ್ತೇನ, ತುಸಿತಾನಂ ಹತ್ಥಾಮಸನಮತ್ತೇನ, ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ ಹಸಿತಮತ್ತೇನ, ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ಓಲೋಕಿತಮತ್ತೇನ ಕಾಮಕಿಚ್ಚಂ ಇಜ್ಝತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಕಾಮೇಸು ವಿರಜ್ಜನಸ್ಸ ತೇಸು ಅಭಾವತೋ ಕಾಮಾನಞ್ಚ ಉತ್ತರುತ್ತರಿ ಪಣೀತತರಪಣೀತತಮಭಾವತೋ।

ತಥೇವಾತಿ "ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇನ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮತೋ"ತಿಆದಿಂ ಅತಿದಿಸತಿ। "ವಿಸ್ಸಟ್ಠೀತಿ ಠಾನತೋ ಚಾವನಾ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **ದಕಸೋತಂ ಓತಿಣ್ಣಮತ್ತೇ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **ದಕಸೋತೋರೋಹಣಞ್ಚೇತ್ಥಾ**ತಿಆದಿ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ತೀಸುಪಿ ವಾದೇಸು। **ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ**ತಿ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ। **ಅನ್ತರಾ ನಿವಾರೇತು**ನ್ತಿ ಠಾನತೋ ಚುತಂ ದಕಸೋತಂ ಓತರಿತುಂ ಅದತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ನಿವಾರೇತುಂ। ತೇನಾಹ - **ಠಾನಾ ಚುತಞ್ಹಿ ಅವಸ್ಸಂ ದಕಸೋತಂ ಓತರತೀ**ತಿ। **ಠಾನಾಚಾವನಮತ್ತೇನೇವಾ**ತಿ ದಕಸೋತಂ ಅನೋತಿಣ್ಣೇಪೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏತ್ಥ ಚ "ಸಕಲೋ ಕಾಯೋ ಠಾನ"ನ್ತಿ ವಾದೇ ಠಾನಾಚಾವನಂ ವದನ್ತೇನ ಸಕಲಸರೀರತೋ ಚುತಸ್ಸಪಿ ದಕಸೋತೋರೋಹಣತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಳಸ್ಸ ಸಮ್ಭವತೋ ವುತ್ತಂ। ಸಕಲಸರೀರೇ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಠಿತಸ್ಸ ಠಾನಾ ಚುತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಠಾನಾಚಾವನಮತ್ತೇನೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸೇವಾ**ತಿ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇನ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ। ಹತ್ಥಪರಿಕಮ್ಮಾದೀಸು ಸತಿಪಿ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಾಭಾವತೋ ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತೀತಿ ಆಹ **"ಹತ್ಥಪರಿಕಮ್ಮ...ಪೇ॰... ಅನಾಪತ್ತೀ"**ತಿ। **ಅಯಂ ಸಬ್ಬಾಚರಿಯಸಾಧಾರಣವಿನಿಚ್ಛಯೋ**ತಿ "ದಕಸೋತೋರೋಹಣಞ್ಚೇತ್ಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತೋ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಆಚರಿಯಾನಂ ಸಾಧಾರಣೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಖೋಭಕರಣಪಚ್ಚಯೋ ನಾಮ ವಿಸಭಾಗಭೇಸಜ್ಜಸೇನಾಸನಾಹಾರಾದಿಪಚ್ಚಯೋ। **ಅತ್ಥಕಾಮತಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಕಾಮತಾಯ ವಾ**ತಿ ಪಸನ್ನಾ ಅತ್ಥಕಾಮತಾಯ, ಕುದ್ಧಾ ಅನತ್ಥಕಾಮತಾಯ। **ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಾಯ ವಾ**ತಿ ಸಭಾವತೋ ಭವಿತಬ್ಬಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಾಯ ವಾ। **ಉಪಸಂಹರನ್ತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ದೇವಾನುಭಾವೇನ ಉಪನೇನ್ತಿ। **ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಯ ಪುತ್ತಪಟಿಲಾಭನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ತದಾ ಕಿರ ಪುರೇ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ಸತ್ತಮದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಗತಸುರಾಪಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧಾದಿವಿಭೂತಿಸಮ್ಪನ್ನಂ ನಕ್ಖತ್ತಕೀಳಂ ಅನುಭವಮಾನಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ಉಟ್ಠಾಯ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರವಿಭೂಸಿತಾ ವರಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಿರಿಸಯನೇ ನಿಪನ್ನಾ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಮಾನಾ ಇಮಂ ಸುಪಿನಂ ಅದ್ದಸ - ಚತ್ತಾರೋ ಕಿರ ನಂ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಸಯನೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅನೋತತ್ತದಹಂ ನೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬವತ್ಥಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧೇಹಿ ವಿಲಿಮ್ಪೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಪುಪ್ಫಾನಿ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ತತೋ ಅವಿದೂರೇ ರಜತಪಬ್ಬತೋ, ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಕನಕವಿಮಾನಂ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಚೀನತೋ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸುಂ। ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೇತವರವಾರಣೋ ಹುತ್ವಾ ತತೋ ಅವಿದೂರೇ ಏಕೋ ಸುವಣ್ಣಪಬ್ಬತೋ, ತತ್ಥ ಚರಿತ್ವಾ ತತೋ ಓರುಯ್ಹ ರಜತಪಬ್ಬತಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಕನಕವಿಮಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪವಿಟ್ಠಸದಿಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಇಮಂ ಸುಪಿನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏತಂ ವುತ್ತಂ "ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಯ ಪುತ್ತಪಟಿಲಾಭನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನೇತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩.೫.೧೯೬) ಮಹನ್ತೇಹಿ ಪುರಿಸೇಹಿ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬತೋ ಮಹನ್ತಾನಞ್ಚ ಅತ್ಥಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಭಾವತೋ ಮಹಾಸುಪಿನೇ। ತೇ ಪನ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನೇ ನೇವ ಲೋಕಿಯಮಹಾಜನೋ ಪಸ್ಸತಿ, ನ ಮಹಾರಾಜಾನೋ, ನ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಾಜಾನೋ, ನ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ, ನ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ, ನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಏಕೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬೋಧಿಸತ್ತೋಯೇವ ಪಸ್ಸತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ವಿಯ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನೇ"ತಿ। ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕದಾ ತೇ ಸುಪಿನೇ ಪಸ್ಸೀತಿ? "ಸ್ವೇ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಯಂ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ರತ್ತಿವಿಭಾಯನಕಾಲೇ ಪಸ್ಸಿ। ಕಾಲವಸೇನ ಹಿ ದಿವಾ ದಿಟ್ಠೋ ಸುಪಿನೋ ನ ಸಮೇತಿ, ತಥಾ ಪಠಮಯಾಮೇ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ಚ। ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸೇ ಪನ ಅಸಿತಪೀತಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಮಾಪರಿಣಾಮಗತೇ

ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಓಜಾಯ ಪತಿಟ್ಠಿತಾಯ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗಚ್ಛಮಾನೇ ದಿಟ್ಠಸುಪಿನೋ ಸಮೇತಿ। ಇಟ್ಠನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಇಟ್ಠಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಅನಿಟ್ಠನಿಮಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನಿಟ್ಠಂ, ತಸ್ಮಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ರತ್ತಿವಿಭಾಯನಕಾಲೇ ಪಸ್ಸಿ।

ಕೇ ಪನ ತೇ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನಾತಿ? ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನಾ ಪಾತುರಹೇಸುಂ (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೯೬) - ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಮಹಾಸಯನಂ ಅಹೋಸಿ, ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ ಅಹೋಸಿ, ಪುರತ್ಥಿಮೇ ಸಮುದ್ದೇ ವಾಮಹತ್ಥೋ ಓಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇ ಸಮುದ್ದೇ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೋ ಓಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ದಕ್ಖಿಣಸಮುದ್ದೇ ಉಭೋ ಪಾದಾ ಓಹಿತಾ ಅಹೇಸುಂ, ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಪುನ ಚಪರಂ ದಬ್ಬತಿಣಸಞ್ಞಾತಾ ತಿರಿಯಾ ನಾಮ ತಿಣಜಾತಿ ನಙ್ಗಲಮತ್ತೇನ ರತ್ತದಣ್ಡೇನ ನಾಭಿತೋ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತಂ ರತನಮತ್ತಂ ಬ್ಯಾಮಮತ್ತಂ ಯಟ್ಠಿಮತ್ತಂ ಗಾವುತಮತ್ತಂ ಅಡ್ಢಯೋಜನಮತ್ತಂ ಯೋಜನಮತ್ತನ್ತಿ ಏವಂ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಅನೇಕಯೋಜನಸಹಸ್ಸಂ ನಭಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾ ಅಹೋಸಿ, ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಪುನ ಚಪರಂ ಸೇತಾ ಕಿಮೀ ಕಣ್ಹಸೀಸಾ ಪಾದೇಹಿ ಉಸ್ಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ಯಾವ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇಸುಂ, ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಪುನ ಚಪರಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸಕುಣಾ ನಾನಾವಣ್ಣಾ ಚತೂಹಿ ದಿಸಾಹಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೇತಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಪುನ ಚಪರಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಹತೋ ಮೀಳ್ಹಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಉಪರೂಪರಿ ಚಙ್ಕಮತಿ ಅಲಿಪ್ಪಮಾನೋ ಮೀಳ್ಹೇನ, ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನಾ।

ತತ್ಥ ಪಠಮೋ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ದುತಿಯೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತಭಾವಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ತತಿಯೋ ಬಹೂನಂ ಓದಾತವಸನಾನಂ ಗಿಹೀನಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸರಣಗಮನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಚತುತ್ಥೋ ಖತ್ತಿಯಾದೀನಂ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅನುತ್ತರವಿಮುತ್ತಿಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಪಞ್ಚಮೋ ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಲಾಭಿತಾಯ ತೇಸು ಚ ಅನುಪಲಿತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ।

ಅಪಿಚ ಯಂ ಸೋ ಚಕ್ಕವಾಳಮಹಾಪಥವಿಂ ಸಿರಿಸಯನಭೂತಂ ಅದ್ದಸ, ತಂ ಬುದ್ಧಭಾವಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ। ಯಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ ಅದ್ದಸ, ತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಬಿಮ್ಬೋಹನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ। ಯಂ ಚತ್ತಾರೋ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಉಪರೂಪರಿಭಾಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಚಕ್ಕವಾಳಮತ್ಥಕೇ ಠಿತೇ ಅದ್ದಸ, ತಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಭಾವೇ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ। ಯಂ ಅತ್ತಾನಂ ಉತ್ತಾನಕಂ ನಿಪನ್ನಂ ಅದ್ದಸ, ತಂ ತೀಸು ಭವೇಸು ಅವಕುಜ್ಜಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಉತ್ತಾನಮುಖಭಾವಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ। ಯಂ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ। ಯಂ ಯಾವ ಭವಗ್ಗಾ ಏಕಾಲೋಕಂ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ಅನಾವರಣಞಾಣಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇತಿ ತಂತಂವಿಸೇಸಾಧಿಗಮನಿಮಿತ್ತಭೂತೇ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನೇ ಪಸ್ಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ವಿಯ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನೇ"ತಿ।

ಕೋಸಲರಾಜಾ ವಿಯ ಸೋಳಸ ಸುಪಿನೇತಿ -

"ಉಸಭಾ ರುಕ್ಖಾ ಗಾವಿಯೋ ಗವಾ ಚ,
ಅಸ್ಸೋ ಕಂಸೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ಚ ಕುಮ್ಭೋ।
ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಚ ಅಪಾಕಚನ್ದನಂ,
ಲಾಬೂನಿ ಸೀದನ್ತಿ ಸಿಲಾ ಪ್ಲವನ್ತಿ॥

"ಮಣ್ಡೂಕಿಯೋ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇ ಗಿಲನ್ತಿ,
ಕಾಕಂ ಸುವಣ್ಣಾ ಪರಿವಾರಯನ್ತಿ।
ತಸಾ ವಕಾ ಏಳಕಾನಂ ಭಯಾ ಹೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೭೭) -

ಇಮೇ ಸೋಳಸ ಸುಪಿನೇ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಕೋಸಲರಾಜಾ ವಿಯ।

೧. ಏಕದಿವಸಂ ಕಿರ ಕೋಸಲರಾಜಾ ರತ್ತಿಂ ನಿದ್ದೂಪಗತೋ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ಸೋಳಸ ಸುಪಿನೇ ಪಸ್ಸಿ (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.ಮಹಾಸುಪಿನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ)। ತತ್ಥ ಚತ್ತಾರೋ ಅಞ್ಜನವಣ್ಣಾ ಕಾಳಉಸಭಾ "ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚತೂಹಿ ದಿಸಾಹಿ ರಾಜಙ್ಗಣಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಉಸಭಯುದ್ಧಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮಹಾಜನೇ ಸನ್ನಿಪತಿತೇ ಯುಜ್ಝನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನದಿತ್ವಾ ಗಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಯುಜ್ಝಿತ್ವಾವ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾ। ಇಮಂ ಪಠಮಂ ಸುಪಿನಂ ಅದ್ದಸ।

೨. ಖುದ್ದಕಾ ರುಕ್ಖಾ ಚೇವ ಗಚ್ಛಾ ಚ ಪಥವಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ರತನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅನುಗ್ಗನ್ತ್ವಾವ ಪುಪ್ಫನ್ತಿ ಚೇವ ಫಲನ್ತಿ ಚ। ಇಮಂ ದುತಿಯಂ ಅದ್ದಸ।

೩. ಗಾವಿಯೋ ತದಹುಜಾತಾನಂ ವಚ್ಛಾನಂ ಖೀರಂ ಪಿವನ್ತಿಯೋ ಅದ್ದಸ। ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಸುಪಿನೋ।

೪. ಧುರವಾಹೇ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೇ ಮಹಾಗೋಣೇ ಯುಗಪರಮ್ಪರಾಯ ಅಯೋಜೇತ್ವಾ ತರುಣೇ ಗೋದಮ್ಮೇ ಧುರೇ ಯೋಜೇನ್ತೇ ಅದ್ದಸ, ತೇ ಧುರಂ ವಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು, ಸಕಟಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತಿಂಸು। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಸುಪಿನೋ।

೫. ಏಕಂ ಉಭತೋಮುಖಂ ಅಸ್ಸಂ ಅದ್ದಸ, ತಸ್ಸ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಯವಸೀಸಂ ದೇನ್ತಿ, ಸೋ ದ್ವೀಹಿಪಿ ಮುಖೇಹಿ ಖಾದತಿ। ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೬. ಮಹಾಜನೋ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಇಧ ಪಸ್ಸಾವಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಜರಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ಉಪನಾಮೇಸಿ, ತಂ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸಾವಂ ಕರೋನ್ತಂ ಅದ್ದಸ। ಅಯಂ ಛಟ್ಠೋ ಸುಪಿನೋ।

೭. ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ರಜ್ಜುಂ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ತೇನ ನಿಸಿನ್ನಪೀಠಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಯಿತಾ ಛಾತಸಿಙ್ಗಾಲೀ ತಸ್ಸ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ತಂ ಖಾದತಿ। ಇಮಂ ಸತ್ತಮಂ ಸುಪಿನಂ ಅದ್ದಸ।

೮. ರಾಜದ್ವಾರೇ ಬಹೂಹಿ ತುಚ್ಛಕುಮ್ಭೇಹಿ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಏಕಂ ಮಹನ್ತಂ ಪೂರಿತಕುಮ್ಭಂ ಅದ್ದಸ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪನ ವಣ್ಣಾ ಚತೂಹಿ ದಿಸಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಅನುದಿಸಾಹಿ ಚ ಘಟೇಹಿ ಉದಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪೂರಿತಕುಮ್ಭಮೇವ ಪೂರೇನ್ತಿ, ಪೂರಿತಪೂರಿತಂ ಉದಕಂ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ತೇಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತತ್ಥೇವ ಉದಕಂ ಆಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ತುಚ್ಛಕುಮ್ಭೇ ಓಲೋಕೇನ್ತಾಪಿ ನತ್ಥಿ। ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮೋ

ಸುಪಿನೋ।

೯. ಏಕಂ ಪಞ್ಚಪದುಮಸಞ್ಛನ್ನಂ ಗಮ್ಭೀರಂ ಸಬ್ಬತೋತಿತ್ಥಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಅದ್ದಸ, ಸಮನ್ತತೋ ದ್ವಿಪದಚತುಪ್ಪದಾ ಓತರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವನ್ತಿ, ತಸ್ಸಾ ಮಜ್ಝೇ ಗಮ್ಭೀರಟ್ಠಾನೇ ಉದಕಂ ಆವಿಲಂ, ತೀರಪ್ಪದೇಸೇ ದ್ವಿಪದಚತುಪ್ಪದಾನಂ ಅಕ್ಕಮನಟ್ಠಾನೇ ಅಚ್ಛಂ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಂ ಅನಾವಿಲಂ। ಅಯಂ ನವಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೧೦. ಏಕಿಸ್ಸಾಯೇವ ಚ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಚ್ಚಮಾನಂ ಓದನಂ ಅಪಾಕಂ ಅದ್ದಸ, "ಅಪಾಕ"ನ್ತಿ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ವಿಯ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಪಚ್ಚಮಾನಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಸ್ಸೇ ಅತಿಕಿಲಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉತ್ತಣ್ಡುಲೋ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸುಪಕ್ಕೋತಿ। ಅಯಂ ದಸಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೧೧. ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಚನ್ದನಸಾರಂ ಪೂತಿತಕ್ಕೇನ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತೇ ಅದ್ದಸ। ಅಯಂ ಏಕಾದಸಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೧೨. ತುಚ್ಛಲಾಬೂನಿ ಉದಕೇ ಸೀದನ್ತಾನಿ ಅದ್ದಸ। ಅಯಂ ದ್ವಾದಸಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೧೩. ಮಹನ್ತಮಹನ್ತಾ ಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮಾಣಾ ಘನಸಿಲಾ ನಾವಾ ವಿಯ ಉದಕೇ ಪ್ಲವಮಾನಾ ಅದ್ದಸ। ಅಯಂ ತೇರಸಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೧೪. ಖುದ್ದಕಮಧುಕಪುಪ್ಫಪ್ಪಮಾಣಾ ಮಣ್ಡೂಕಿಯೋ ಮಹನ್ತೇ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇ ವೇಗೇನ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಲನಾಳೇ ವಿಯ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಗಿಲನ್ತಿಯೋ ಅದ್ದಸ। ಅಯಂ ಚುದ್ದಸಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೧೫. ದಸಹಿ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಗಾಮಗೋಚರಂ ಕಾಕಂ ಕಞ್ಚನವಣ್ಣವಣ್ಣತಾಯ "ಸುವಣ್ಣಾ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇ ಸುವಣ್ಣರಾಜಹಂಸೇ ಪರಿವಾರೇನ್ತೇ ಅದ್ದಸ। ಅಯಂ ಪನ್ನರಸಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೧೬. ಪುಬ್ಬೇ ದೀಪಿನೋ ಏಳಕೇ ಖಾದನ್ತಿ, ತೇ ಪನ ಏಳಕೇ ದೀಪಿನೋ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಮುರಾಮುರಾತಿ ಖಾದನ್ತೇ ಅದ್ದಸ, ಅಥಞ್ಞೇ ತಸಾ ವಕಾ ಏಳಕೇ ದೂರತೋವ ದಿಸ್ವಾ ತಸಿತಾ ತಾಸಪ್ಪತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಏಳಕಾನಂ ಭಯಾ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಗುಮ್ಬಗಹನಾನಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಲೀಯಿಂಸು। ಅಯಂ ಸೋಳಸಮೋ ಸುಪಿನೋ।

೧. ತತ್ಥ ಅಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ರಾಜೂನಂ ಅಧಮ್ಮಿಕಾನಞ್ಚ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಕಾಲೇ ಲೋಕೇ ವಿಪರಿವತ್ತಮಾನೇ ಕುಸಲೇ ಓಸನ್ನೇ ಅಕುಸಲೇ ಉಸ್ಸನ್ನೇ ಲೋಕಸ್ಸ ಪರಿಹೀನಕಾಲೇ ದೇವೋ ನ ಸಮ್ಮಾ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಮೇಘಪಾದಾ ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಸ್ಸಾನಿ ಮಿಲಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವಸ್ಸಿತುಕಾಮಾ ವಿಯ ಚತೂಹಿ ದಿಸಾಹಿ ಮೇಘಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಇತ್ಥಿಕಾಹಿ ಆತಪೇ ಪತ್ಥಟಾನಂ ವೀಹಿಆದೀನಂ ತೇಮನಭಯೇನ ಅನ್ತೋ ಪವೇಸಿತಕಾಲೇ ಪುರಿಸೇಸು ಕುದಾಲಪಿಟಕೇ ಆದಾಯ ಆಳಿಬನ್ಧನತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತೇಸು ವಸ್ಸನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಗಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಜ್ಜುಲತಾ ನಿಚ್ಛಾರೇತ್ವಾ ಉಸಭಾ ವಿಯ ಅಯುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅವಸ್ಸಿತ್ವಾವ ಪಲಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೨. ಲೋಕಸ್ಸ ಪರಿಹೀನಕಾಲೇ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಾಯುಕಕಾಲೇ ಸತ್ತಾ ತಿಬ್ಬರಾಗಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಸಮ್ಪತ್ತವಯಾವ ಕುಮಾರಿಯೋ ಪುರಿಸನ್ತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉತುನಿಯೋ ಚೇವ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಪುತ್ತಧೀತಾಹಿ ವಡ್ಢಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಖುದ್ದಕರುಕ್ಖಾನಂ ಪುಪ್ಫಂ ವಿಯ ಹಿ ತಾಸಂ ಉತುನಿಭಾವೋ, ಫಲಂ ವಿಯ ಚ ಪುತ್ತಧೀತರೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಂ ದುತಿಯಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೩. ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯಿಕಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಟ್ಠಕಾಲೇ ಸತ್ತಾ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ವಾ ಸಸ್ಸುಸಸುರೇಸು ವಾ ಲಜ್ಜಂ ಅನುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಂವಿದಹನ್ತಾವ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ದಾತುಕಾಮಾ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಅದಾತುಕಾಮಾ ನ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಹಲ್ಲಕಾ ಅನಾಥಾ ಹುತ್ವಾ ಅಸಯಂವಸೀ ದಾರಕೇ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಜೀವಿಸ್ಸನ್ತಿ ತದಹುಜಾತಾನಂ ವಚ್ಛಾನಂ ಖೀರಂ ಪಿವನ್ತಿಯೋ ಮಹಾಗಾವಿಯೋ ವಿಯ। ಅಯಂ ತತಿಯಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೪. ಅಧಮ್ಮಿಕರಾಜೂನಂ ಕಾಲೇ ಅಧಮ್ಮಿಕರಾಜಾನೋ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಪವೇಣಿಕುಸಲಾನಂ ಕಮ್ಮನಿತ್ಥರಣಸಮತ್ಥಾನಂ ಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಯಸಂ ನ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನೇಪಿ ಪಣ್ಡಿತೇ ವೋಹಾರಕುಸಲೇ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಅಮಚ್ಚೇ ನ ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ। ತಬ್ಬಿಪರೀತಾನಂ ಪನ ತರುಣತರುಣಾನಂ ಯಸಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪೇ ಏವ ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ರಾಜಕಮ್ಮಾನಿ ಚೇವ ಯುತ್ತಾಯುತ್ತಞ್ಚ ಅಜಾನನ್ತಾ ನೇವ ತಂ ಯಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ರಾಜಕಮ್ಮಾನಿ ನಿತ್ಥರಿತುಂ, ತೇ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಕಮ್ಮಧುರಂ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಹಲ್ಲಕಾಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಅಮಚ್ಚಾ ಯಸಂ ಅಲಭನ್ತಾ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ನಿತ್ಥರಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾಪಿ "ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತೇಹಿ, ಮಯಂ ಬಾಹಿರಕಾ ಜಾತಾ, ಅಬ್ಭನ್ತರಿಕಾ ತರುಣದಾರಕಾ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ನ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ತೇಸಂ ರಾಜೂನಂ ಹಾನಿಯೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಧುರಂ ವಹಿತುಂ ಅಸಮತ್ಥಾನಂ ವಚ್ಛದಮ್ಮಾನಂ ಧುರೇ ಯೋಜಿತಕಾಲೋ ವಿಯ, ಧುರವಾಹಾನಞ್ಚ ಮಹಾಗೋಣಾನಂ ಯುಗಪರಮ್ಪರಾಯ ಅಯೋಜಿತಕಾಲೋ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೫. ಅಧಮ್ಮಿಕರಾಜಕಾಲೇಯೇವ ಅಧಮ್ಮಿಕಬಾಲರಾಜಾನೋ ಅಧಮ್ಮಿಕೇ ಲೋಲಮನುಸ್ಸೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಪಾಪಪುಞ್ಞೇಸು ಅನಾದರಾ ಬಾಲಾ ಸಭಾಯಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ದೇನ್ತಾ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಲಞ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಸ್ಸೋ ವಿಯ ದ್ವೀಹಿ ಮುಖೇಹಿ ಯವಸೀಸಂ। ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೬. ಅಧಮ್ಮಿಕಾಯೇವ ವಿಜಾತಿರಾಜಾನೋ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಆಸಙ್ಕಾಯ ಯಸಂ ನ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಕುಲೀನೇ ವಡ್ಢೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಮಹಾಕುಲಾನಿ ದುಗ್ಗತಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಲಾಮಕಕುಲಾನಿ ಇಸ್ಸರಾನಿ। ತೇ ಚ ಕುಲೀನಾ ಪುರಿಸಾ ಜೀವಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ "ಇಮೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅಕುಲೀನಾನಂ ಧೀತರೋ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಇತಿ ತಾಸಂ ಕುಲಧೀತಾನಂ ಅಕುಲೀನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸೋ ಜರಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಂ ಪಸ್ಸಾವಕರಣಸದಿಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಛಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೭. ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಇತ್ಥಿಯೋ ಪುರಿಸಲೋಲಾ ಸುರಾಲೋಲಾ ಅಲಙ್ಕಾರಲೋಲಾ ವಿಸಿಖಾಲೋಲಾ ಆಮಿಸಲೋಲಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ದುರಾಚಾರಾ। ತಾ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಕಸಿಗೋರಕ್ಖಾದೀನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕತ್ವಾ ಕಿಚ್ಛೇನ ಕಸಿರೇನ ಸಮ್ಭತಂ ಧನಂ ಜಾರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸುರಂ ಪಿವನ್ತಿಯೋ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರಯಮಾನಾ ಅನ್ತೋಗೇಹೇ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಕಿಚ್ಚಂ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಗೇಹಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇನಪಿ ಛಿದ್ದಟ್ಠಾನೇಹಿಪಿ ಜಾರೇ ಉಪಧಾರಯಮಾನಾ ಸ್ವೇ ವಪಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಬೀಜಮ್ಪಿ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಯಾಗುಭತ್ತಖಜ್ಜಕಾನಿ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಖಾದಮಾನಾ ವಿಲುಮ್ಪಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾಪೀಠಕನಿಪನ್ನಕಛಾತಕಸಿಙ್ಗಾಲೀ ವಿಯ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತರಜ್ಜುಂ। ಅಯಂ ಸತ್ತಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೮. ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಲೋಕೋ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸತಿ, ರಟ್ಠಂ ನಿರೋಜಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ರಾಜಾನೋ ದುಗ್ಗತಾ ಕಪಣಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೋ ಇಸ್ಸರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡಾಗಾರೇ ಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಕಹಾಪಣಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಏವಂ ದುಗ್ಗತಾ ಸಬ್ಬೇ ಜನಪದೇ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕಾರಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪದ್ದುತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಕೇ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ರಾಜೂನಂಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣಾನಿ ವಪನ್ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಾ ಲಾಯನ್ತಾ ಮದ್ದನ್ತಾ ಪವೇಸೇನ್ತಾ ಉಚ್ಛುಖೇತ್ತಾನಿ ಕರೋನ್ತಾ ಯನ್ತಾನಿ ವಾಹೇನ್ತಾ ಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಪಚನ್ತಾ ಪುಪ್ಫಾರಾಮೇ ಫಲಾರಾಮೇ ಚ ಕರೋನ್ತಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿಪ್ಫನ್ನಾನಿ ಪುಪ್ಫಫಲಾದೀನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಮೇವ ಪೂರೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋ ಗೇಹೇಸು ತುಚ್ಛಕೋಟ್ಠೇ ಓಲೋಕೇನ್ತಾಪಿ ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತುಚ್ಛತುಚ್ಛಕುಮ್ಭೇ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಪೂರಿತಕುಮ್ಭಪೂರಣಸದಿಸಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೯. ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ರಾಜಾನೋ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಛನ್ದಾದಿವಸೇನ ಅಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ನಾಮ ನ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಲಞ್ಜವಿತ್ತಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧನಲೋಲಾ, ರಟ್ಠವಾಸಿಕೇಸು ತೇಸಂ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಂ ನಾಮ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಕ್ಖಳಾ ಫರುಸಾ ಉಚ್ಛುಯನ್ತೇ ಉಚ್ಛುಗಣ್ಠಿಕಾ ವಿಯ ಮನುಸ್ಸೇ ಪೀಳೇನ್ತಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಬಲಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಧನಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಬಲಿಪೀಳಿತಾ ಕಿಞ್ಚಿ ದಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಗಾಮನಿಗಮಾದಯೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಜ್ಝಿಮಜನಪದೋ ಸುಞ್ಞೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಘನವಾಸೋ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಮಜ್ಝೇ ಉದಕಂ ಆವಿಲಂ ಪರಿಯನ್ತೇ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಂ। ಅಯಂ ನವಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೧೦. ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ರಾಜಾನೋ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸು ಅಧಮ್ಮಿಕೇಸು ರಾಜಯುತ್ತಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾಪಿ ನೇಗಮಜಾನಪದಾಪೀತಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತೋ ತೇಸಂ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಬಲಿಪಟಿಗ್ಗಾಹಿಕದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಆಕಾಸಟ್ಠಕದೇವತಾತಿ ಏವಂ ದೇವತಾಪಿ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಧಮ್ಮಿಕರಾಜೂನಂ ರಜ್ಜೇ ವಾತಾ ವಿಸಮಾ ಖರಾ ವಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಆಕಾಸಟ್ಠಕವಿಮಾನಾನಿ ಕಮ್ಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸು ಕಮ್ಪಿತೇಸು ದೇವತಾ ಕುಪಿತಾ ದೇವಂ ವಸ್ಸಿತುಂ ನ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ವಸ್ಸಮಾನೋಪಿ ಸಕಲರಟ್ಠೇ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ನ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ವಸ್ಸಮಾನೋಪಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕಸಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಾ ವಪ್ಪಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಾ ಉಪಕಾರೋ ಹುತ್ವಾ ನ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ। ಯಥಾ ಚ ರಟ್ಠೇ, ಏವಂ ಜನಪದೇಪಿ ಗಾಮೇಪಿ ಏಕತಳಾಕಸ್ಸರೇಪಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ನ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ತಳಾಕಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇ ವಸ್ಸನ್ತೋ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇ ನ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ವಸ್ಸನ್ತೋ ಉಪರಿ ನ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಾಗೇ ಸಸ್ಸಂ ಅತಿವಸ್ಸೇನ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅವಸ್ಸನ್ತೋ ಮಿಲಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮ್ಮಾ ವಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಏಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ರಜ್ಜೇ ವುತ್ತಾ ಸಸ್ಸಾ ತಿಪ್ಪಕಾರಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಏಕಕುಮ್ಭಿಯಾ ಓದನೋ ವಿಯ। ಅಯಂ ದಸಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೧೧. ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಸಾಸನೇ ಪರಿಹಾಯನ್ತೇ ಪಚ್ಚಯಲೋಲಾ ಅಲಜ್ಜಿಕಾ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಭಗವತಾ ಪಚ್ಚಯಲೋಲುಪ್ಪಂ ನಿಮ್ಮಥೇತ್ವಾ ಕಥಿತಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಚೀವರಾದಿಚತುಪಚ್ಚಯಹೇತು ಪರೇಸಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಮುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿರತ್ಥಕಪಕ್ಖೇ ಠಿತಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಭಿಮುಖಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕೇವಲಂ "ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚೇವ ಮಧುರಸದ್ದಞ್ಚ ಸುತ್ವಾ ಮಹಗ್ಘಾನಿ ಚೀವರಾನಿ ದಸ್ಸನ್ತಿ"ಇಚ್ಚೇವಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಅನ್ತರವೀಥಿಚತುಕ್ಕರಾಜದ್ವಾರಾದೀಸು ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕಹಾಪಣಅಡ್ಢಕಹಾಪಣಪಾದಮಾಸಕರೂಪಾದೀನಿಪಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಇತಿ ಭಗವತಾ ನಿಬ್ಬಾನಗ್ಘನಕಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚತುಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ಚೇವ ಕಹಾಪಣಅಡ್ಢಕಹಾಪಣಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಚ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ದೇಸೇನ್ತಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಚನ್ದನಸಾರಂ ಪೂತಿತಕ್ಕೇನ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತಾ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಂ ಏಕಾದಸಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೧೨. ಅಧಮ್ಮಿಕರಾಜಕಾಲೇ ಲೋಕೇ ವಿಪರಿವತ್ತನ್ತೇಯೇವ ರಾಜಾನೋ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಯಸಂ ನ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಕುಲೀನಾನಞ್ಞೇವ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಇಸ್ಸರಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಇತರೇ ದಲಿದ್ದಾ। ರಾಜಸಮ್ಮುಖೇಪಿ ರಾಜದ್ವಾರೇಪಿ ಅಮಚ್ಚಸಮ್ಮುಖೇಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನೇಪಿ ತುಚ್ಛಲಾಬುಸದಿಸಾನಂ ಅಕುಲೀನಾನಂಯೇವ ಕಥಾ ಓಸೀದಿತ್ವಾ ಠಿತಾ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಲಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಘಸನ್ನಿಪಾತೇಪಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಗಣಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇಸು ಚೇವ ಪತ್ತಚೀವರಪರಿವೇಣಾದಿವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನೇಸು ಚ ದುಸ್ಸೀಲಾನಂ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಾನಂಯೇವ ಕಥಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಲಜ್ಜಿಭಿಕ್ಖೂನನ್ತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ತುಚ್ಛಲಾಬೂನಂ ಸೀದನಕಾಲೋ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ದ್ವಾದಸಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೧೩. ತಾದಿಸೇಯೇವ ಕಾಲೇ ಅಧಮ್ಮಿಕರಾಜಾನೋ ಅಕುಲೀನಾನಂ ಯಸಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಇಸ್ಸರಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕುಲೀನಾ ದುಗ್ಗತಾ। ತೇಸು ನ ಕೇಚಿ ಗಾರವಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಇತರೇಸುಯೇವ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ರಾಜಸಮ್ಮುಖೇ ವಾ ಅಮಚ್ಚಸಮ್ಮುಖೇ ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನೇ ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಕುಸಲಾನಂ ಘನಸಿಲಾಸದಿಸಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಕಥಾ ನ ಓಗಾಹಿತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ। ತೇಸು ಕಥೇನ್ತೇಸು "ಕಿಂ ಇಮೇ ಕಥೇನ್ತೀ"ತಿ ಇತರೇ ಪರಿಹಾಸಮೇವ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸನ್ನಿಪಾತೇಪಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇಸು ಠಾನೇಸು ನೇವ ಪೇಸಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗರುಕಾತಬ್ಬೇ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಾಪಿ ನೇಸಂ ಕಥಾ ಪರಿಯೋಗಾಹಿತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ, ಸಿಲಾನಂ ಪ್ಲವಕಾಲೋ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ತೇರಸಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೧೪. ಲೋಕೇ ಪರಿಹಾಯನ್ತೇಯೇವ ಮನುಸ್ಸಾ ತಿಬ್ಬರಾಗಾದಿಜಾತಿಕಾ ಕಿಲೇಸಾನುವತ್ತಕಾ ಹುತ್ವಾ ತರುಣತರುಣಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಾನಂ ವಸೇ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಗೇಹೇ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾದಯೋಪಿ ಗೋಮಹಿಂಸಾದಯೋಪಿ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ತಾಸಂಯೇವ ಆಯತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, "ಅಸುಕಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ವಾ ಪರಿಚ್ಛೇದಾದಿಜಾತಂ ವಾ ಕಹ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಯತ್ಥ ವಾ ತತ್ಥ ವಾ ಹೋತು, ಕಿಂ ತುಯ್ಹಿಮಿನಾ ಬ್ಯಾಪಾರೇನ, ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ಘರೇ ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಜಾನಿತುಕಾಮೋ ಜಾತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಅಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ದಾಸಚೇಟಕಂ ವಿಯ ವಸೇ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಪವತ್ತೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಮಧುಕಪುಪ್ಫಪ್ಪಮಾಣಮಣ್ಡೂಕಪೋತಿಕಾನಂ ಆಸೀವಿಸೇ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇ ಗಿಲನಕಾಲೋ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಚುದ್ದಸಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೧೫. ದುಬ್ಬಲರಾಜಕಾಲೇ ರಾಜಾನೋ ಹತ್ಥಿಸಿಪ್ಪಾದೀಸು ಅಕುಸಲಾ ಯುದ್ಧೇಸು ಅವಿಸಾರದಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಅತ್ತನೋ ರಾಜಾಧಿಪಚ್ಚಂ ಆಸಙ್ಕಮಾನಾ ಸಮಾನಜಾತಿಕಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಅದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾದಮೂಲಿಕನ್ಹಾಪಕಕಪ್ಪಕಾದೀನಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಜಾತಿಗೋತ್ತಸಮ್ಪನ್ನಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ರಾಜಕುಲೇ ಪತಿಟ್ಠಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತುಂ ಅಸಮತ್ಥಾ ಹುತ್ವಾ ಇಸ್ಸರಿಯಟ್ಠಾನೇ ಜಾತಿಗೋತ್ತಹೀನೇ ಅಕುಲೀನೇ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಾ ವಿಚರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸುವಣ್ಣರಾಜಹಂಸೇಹಿ ಕಾಕಸ್ಸ ಪರಿವಾರಿತಕಾಲೋ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಪನ್ನರಸಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

೧೬. ಅಧಮ್ಮಿಕರಾಜಕಾಲೇಯೇವ ಚ ಅಕುಲೀನಾವ ರಾಜವಲ್ಲಭಾ ಇಸ್ಸರಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕುಲೀನಾ ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತಾ ದುಗ್ಗತಾ। ತೇ ರಾಜವಲ್ಲಭಾ ರಾಜಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಕಥಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಬಲವನ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ದುಬ್ಬಲಾನಂ ಪವೇಣಿಆಗತಾನಿ ಖೇತ್ತವತ್ಥುಆದೀನಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಕಾನಿ ಏತಾನೀ"ತಿ ಅಭಿಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇ "ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಅಮ್ಹಾಕ"ನ್ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನಾದೀಸು ವಿವದನ್ತೇ ವೇತ್ತಲತಾದೀಹಿ ಪಹಾರಾಪೇತ್ವಾ ಗೀವಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪಕಡ್ಢಾಪೇತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಪಮಾಣಂ ನ ಜಾನಾಥ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿವದಥ, ಇದಾನಿ ವೋ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದಚ್ಛೇದಾದೀನಿ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸನ್ತಜ್ಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ತೇಸಂ ಭಯೇನ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಾನಿ ಖೇತ್ತವತ್ಥೂನಿ "ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ತಾನಿ, ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಾನಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭೀತಾ ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂಪಿ ಪೇಸಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾರುಚಿ ವಿಹೇಠೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪೇಸಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಟಿಸರಣಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಗಹನಟ್ಠಾನೇಸು ನಿಲೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಹೀನಜಚ್ಚೇಹಿ ಚೇವ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಚ ಉಪದ್ದುತಾನಂ ಜಾತಿಮನ್ತಕುಲಪುತ್ತಾನಞ್ಚೇವ ಪೇಸಲಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ಏಳಕಾನಂ ಭಯೇನ ತಸವಕಾನಂ ಪಲಾಯನಕಾಲೋ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ । ಅಯಂ ಸೋಳಸಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ। ಏವಂ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಭೂತೇ ಸೋಳಸ ಸುಪಿನೇ ಪಸ್ಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಕೋಸಲರಾಜಾ ವಿಯ ಸೋಳಸ ಸುಪಿನೇ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತತೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾನತ್ಥನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಾನುಭಾವೇನ ಪಸ್ಸತಿ, ಕೋಸಲರಾಜಾ ವಿಯ ಲೋಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಾನತ್ಥನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪನ ಸಬ್ಬಸತ್ತಸಾಧಾರಣಕಮ್ಮಾನುಭಾವೇನ ಪಸ್ಸತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕುದ್ಧಾ ಹಿ ದೇವತಾತಿ ನಾಗಮಹಾವಿಹಾರೇ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ಕುದ್ಧಾ ದೇವತಾ ವಿಯ। ರೋಹಣೇ ಕಿರ ನಾಗಮಹಾವಿಹಾರೇ ಮಹಾಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾವ ಏಕಂ ನಾಗರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಾಪೇಸಿ। ರುಕ್ಖೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಥೇರಸ್ಸ ಕುದ್ಧಾ ಪಠಮಮೇವ ನಂ ಸಚ್ಚಸುಪಿನೇನ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ "ಇತೋ ತೇ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ರಾಜಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸುಪಿನೇ ಆರೋಚೇಸಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಕಥಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ರಾಜೋರೋಧಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ತಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಮಹಾವಿರವಂ ವಿರವಿಂಸು। ರಾಜಾ "ಕಿಂ ಏತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತಾ 'ಏವಂ ಥೇರೇನ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ರಾಜಾ ದಿವಸೇ ಗಣಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹೇ ವೀತಿವತ್ತೇ ಥೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಛಿನ್ದಾಪೇಸಿ। **ಏಕನ್ತಸಚ್ಚಮೇವ ಹೋತೀ**ತಿ ಫಲಸ್ಸ ಸಚ್ಚಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ, ದಸ್ಸನಂ ಪನ ವಿಪಲ್ಲತ್ಥಮೇವ। ತೇನೇವ ಪಹೀನವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಭೂತಮ್ಪಿ ಸುಪಿನಂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ದ್ವೀಹಿ ತೀಹಿ ವಾ ಕಾರಣೇಹಿ ಕದಾಚಿ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ಸಂಸಗ್ಗಭೇದತೋ"**ತಿ। "ಅಸೇಕ್ಖಾ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಪಹೀನವಿಪಲ್ಲಾಸತ್ತಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಕಾರಣಾನಂ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಏವ ಮೂಲಕಾರಣನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತನ್ತಿ ಸುಪಿನಕಾಲೇ ಪವತ್ತಂ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ। **ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದಿಆರಮ್ಮಣ**ನ್ತಿ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಗತಿನಿಮಿತ್ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದಿಆರಮ್ಮಣಂ ನ ಹೋತಿ। **ಈದಿಸಾನೀ**ತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಅನುಭೂತಪುಬ್ಬಪರಿಕಪ್ಪಿತರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣಾನಿ ಚೇವ ರಾಗಾದಿಸಮ್ಪಯುತ್ತಾನಿ ಚ। **ಸಬ್ಬೋಹಾರಿಕಚಿತ್ತೇನಾ**ತಿ ಪಕತಿಚಿತ್ತೇನ। **ದ್ವೀಹಿ ಅನ್ತೇಹಿ ಮುತ್ತೋ**ತಿ ಕುಸಲಾಕುಸಲಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಅನ್ತೇಹಿ ಮುತ್ತೋ। **ಆವಜ್ಜನತದಾರಮ್ಮಣಕ್ಖಣೇ**ತಿ ಇದಂ ಯಾವ ತದಾರಮ್ಮಣುಪ್ಪತ್ತಿ, ತಾವ ಪವತ್ತಂ ಚಿತ್ತವಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। "ಸುಪಿನೇನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ವಿಯ ಮೇ, ಸುತಂ ವಿಯ ಮೇತಿ ಕಥನಕಾಲೇ ಪನ

ಅಬ್ಯಾಕತೋಯೇವ ಆವಜ್ಜನಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಏವಂ ವದನ್ತೇಹಿ ಪಞ್ಚದ್ವಾರೇ ದುತಿಯಮೋಘವಾರೇ ವಿಯ ಮನೋದ್ವಾರೇಪಿ ಆವಜ್ಜನಂ ದ್ವತ್ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಜವನಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಭವಙ್ಗಂ ಓತರತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ಏಕಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕಸ್ಸ ಆವಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಂ "ದಿಟ್ಠಂ ವಿಯ ಮೇ, ಸುತಂ ವಿಯ ಮೇ"ತಿ ಕಪ್ಪನಾಯ ಅಸಮ್ಭವತೋ।

ಏತ್ಥ ಚ "ಸುಪಿನನ್ತೇಪಿ ತದಾರಮ್ಮಣವಚನತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವಸೇನ ವಾ ಅತೀತವಸೇನ ವಾ ಸಭಾವಧಮ್ಮಾಪಿ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಆರಮ್ಮಣಂ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಯದಿಪಿ ಸುಪಿನನ್ತೇ ವಿಭೂತಂ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ರೂಪಾದಿವತ್ಥುಮ್ಹಿ ತದಾರಮ್ಮಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಉಪಟ್ಠಿತನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಕಪ್ಪವಸೇನ ಗಹೇತಬ್ಬತಾಯ ದುಬ್ಬಲಭಾವತೋ ದುಬ್ಬಲವತ್ಥುಕತ್ತಾತಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಕರಜಕಾಯಸ್ಸ ನಿರುಸ್ಸಾಹಸನ್ತಭಾವಪ್ಪತ್ತಿತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ಹದಯವತ್ಥು ನ ಸುಪ್ಪಸನ್ನಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಾಪಿ ಚಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿ ನ ಸುಪ್ಪಸನ್ನಾ ಅಸುಪ್ಪಸನ್ನವಟ್ಟಿನಿಸ್ಸಿತದೀಪಪ್ಪಭಾ ವಿಯ, ತಸ್ಮಾ **ದುಬ್ಬಲವತ್ಥುಕತ್ತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ದುಬ್ಬಲಹದಯವತ್ಥುಕತ್ತಾ"ತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯುತ್ತತರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಸುಪಿನನ್ತಚೇತನಾತಿ ಮನೋದ್ವಾರಿಕಜವನವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಚೇತನಾ। ಸುಪಿನಞ್ಹಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಮನೋದ್ವಾರಿಕೇನೇವ ಜವನೇನ ಪಸ್ಸತಿ, ನ ಪಞ್ಚದ್ವಾರಿಕೇನ। ಪಟಿಬುಜ್ಝನ್ತೋ ಚ ಮನೋದ್ವಾರಿಕೇನೇವ ಪಟಿಬುಜ್ಝತಿ, ನ ಪಞ್ಚದ್ವಾರಿಕೇನ। ನಿದ್ದಾಯನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಮಹಾವಟ್ಟಿಂ ಜಾಲೇತ್ವಾ ದೀಪೇ ಚಕ್ಖುಸಮೀಪಂ ಉಪನೀತೇ ಪಠಮಂ ಚಕ್ಖುದ್ವಾರಿಕಂ ಆವಜ್ಜನಂ ಭವಙ್ಗಂ ನ ಆವಟ್ಟೇತಿ, ಮನೋದ್ವಾರಿಕಮೇವ ಆವಟ್ಟೇತಿ, ಅಥ ಜವನಂ ಜವಿತ್ವಾ ಭವಙ್ಗಂ ಓತರತಿ। ದುತಿಯವಾರೇ ಚಕ್ಖುದ್ವಾರಿಕಂ ಆವಜ್ಜನಂ ಭವಙ್ಗಂ ಆವಟ್ಟೇತಿ, ತತೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಾದೀನಿ ಜವನಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ತದನನ್ತರಂ ಭವಙ್ಗಂ ಪವತ್ತತಿ। ತತಿಯವಾರೇ ಮನೋದ್ವಾರಿಕಆವಜ್ಜನೇನ ಭವಙ್ಗೇ ಆವಟ್ಟಿತೇ ಮನೋದ್ವಾರಿಕಜವನಂ ಜವತಿ, ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ "ಕಿಂ ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಆಲೋಕೋ"ತಿ ಜಾನಾತಿ। ತಥಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಸ್ಸ ಕಣ್ಣಸಮೀಪೇ ತೂರಿಯೇಸು ಪಗ್ಗಹಿತೇಸು ಘಾನಸಮೀಪೇ ಸುಗನ್ಧೇಸು ವಾ ದುಗ್ಗನ್ಧೇಸು ವಾ ಪುಪ್ಫೇಸು ಉಪನೀತೇಸು ಮುಖೇ ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ ವಾ ಫಾಣಿತೇ ವಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರೇ ದಿನ್ನೇ ಪಠಮಂ ಸೋತದ್ವಾರಿಕಾದೀನಿ ಆವಜ್ಜನಾನಿ ಭವಙ್ಗಂ ನ ಆವಟ್ಟೇನ್ತಿ , ಮನೋದ್ವಾರಿಕಮೇವ ಆವಟ್ಟೇತಿ, ಅಥ ಜವನಂ ಜವಿತ್ವಾ ಭವಙ್ಗಂ ಓತರತಿ। ದುತಿಯವಾರೇ ಸೋತದ್ವಾರಿಕಾದೀನಿ ಆವಜ್ಜನಾನಿ ಭವಙ್ಗಂ ಆವಟ್ಟೇನ್ತಿ, ತತೋ ಸೋತಘಾನಜಿವ್ಹಾಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಾದೀನಿ ಜವನಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ತದನನ್ತರಂ ಭವಙ್ಗಂ ಪವತ್ತತಿ। ತತಿಯವಾರೇ ಮನೋದ್ವಾರಿಕಆವಜ್ಜನೇನ ಭವಙ್ಗೇ ಆವಟ್ಟಿತೇ ಮನೋದ್ವಾರಿಕಜವನಂ ಜವತಿ, ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಞತ್ವಾ "ಕಿಂ ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸದ್ದೋ, ಸಙ್ಖಸದ್ದೋ ಭೇರಿಸದ್ದೋ"ತಿ ವಾ "ಕಿಂ ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಗನ್ಧೋ, ಮೂಲಗನ್ಧೋ ಸಾರಗನ್ಧೋ"ತಿ ವಾ "ಕಿಂ ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಸಪ್ಪಿ ಫಾಣಿತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಕೇನಮ್ಹಿ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಹಟೋ, ಅತಿಥದ್ಧೋ ಮೇ ಪಹಾರೋ"ತಿ ವಾ ವತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಮನೋದ್ವಾರಿಕಜವನೇನೇವ ಪಟಿಬುಜ್ಝತಿ, ನ ಪಞ್ಚದ್ವಾರಿಕೇನ। ಸುಪಿನಮ್ಪಿ ತೇನೇವ ಪಸ್ಸತಿ, ನ ಪಞ್ಚದ್ವಾರಿಕೇನ।

ಅಸ್ಸಾತಿ ಅಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿನಿಕಾಯಸ್ಸ। ನನು ಚ ಅಯುತ್ತೋಯಂ ನಿದ್ದೇಸೋ "ಸಙ್ಘೋ ಆದಿಮ್ಹಿ ಚೇವ ಸೇಸೇ ಚ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ। ನ ಹಿ ಆಪತ್ತಿನಿಕಾಯಸ್ಸ ಆದಿಮ್ಹಿ ಚೇವ ಸೇಸೇ ಚ ಸಙ್ಘೋ ಇಚ್ಛಿತೋ, ಕಿಞ್ಚರಹಿ ವುಟ್ಠಾನಸ್ಸಾತಿ ಇಮಂ ಚೋದನಂ ಮನಸಿ ಸನ್ನಿಧಾಯ ಯಥಾ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿವರನ್ತೋ **"ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಆಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಆದಿಮ್ಹಿ ಚೇವ ಸೇಸೇ ಚ ಇಚ್ಛಿತೋ ಸಙ್ಘೋ ಆಪತ್ತಿಯಾವ ಇಚ್ಛಿತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾನಂ, ಅನಾಪತ್ತಿಕಭಾವೂಪಗಮನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಚನಕಾರಣ**ನ್ತಿ "ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"ತಿ ಏವಂ ವಚನೇ ಕಾರಣಂ। ಸಮುದಾಯೇ ನಿರುಳ್ಹೋ ನಿಕಾಯ-ಸದ್ದೋ ತದೇಕದೇಸೇ ಪವತ್ತಮಾನೋಪಿ ತಾಯ ಏವ ರುಳ್ಹಿಯಾ ಪವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **ರುಳೀಸದ್ದೇನಾ**ತಿ। ಅಥ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತಿಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ತಂನಿಮಿತ್ತಯುತ್ತೇ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ವಿಸಯೇ ಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಚಿರಕಾಲತಾವಸೇನ ನಿಮಿತ್ತವಿರಹೇಪಿ ಪವತ್ತನಿರುಳ್ಹೋ ರುಳ್ಹೀ ನಾಮ। ಯಥಾ ಮಹಿಯಂ ಸೇತೀತಿ ಮಹಿಂಸೋ, ಗಚ್ಛತೀತಿ ಗೋತಿ, ಏವಂ ನಿಕಾಯ-ಸದ್ದಸ್ಸಪಿ ರುಳ್ಹಿಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಿಸಿಟ್ಠೇ ಸತಿಪಿ ಸಾಮಞ್ಞಾ ವಿಯ ಸಮುದಾಯೇ ಪವತ್ತವೋಹಾರೋ ಅವಯವೇಪಿ ಪವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **ಅವಯವೇ ಸಮೂಹವೋಹಾರೇನ ವಾ**ತಿ। **ನವಮಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ**ತಿ ವೀಮಂಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ।

೨೩೮-೨೩೯. ಲೋಮಾ ಏತೇಸಂ ಸನ್ತೀತಿ **ಲೋಮಸಾ,** ಬಹುಲೋಮಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅರೋಗೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ರಾಗಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮತೋ ನಿರೋಗೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಮೋಚನೇನಾ**ತಿ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ಉಪಕ್ಕಮಕರಣೇನ। ಉಪಕ್ಕಮಕರಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಮೋಚನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ಮೋಚೇತೀತಿ ಏತೇನಾತಿ ಕತ್ವಾ। **ಬೀಜಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಚೋಳಗ್ಗಹಣಾದಿಕಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೨೪೦. **ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಾದಿಭೇದಂ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ಇಚ್ಛನ್ತೇನ ಪನ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಾದಿಭೇದೇನಪಿ ಆಪತ್ತಿಗಣನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। **ಮಿಸ್ಸಕಚಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಉಭತೋವಡ್ಢನಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ನೀಲಞ್ಚ ಪೀತಕಞ್ಚಾತಿಆದಿನಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಅನೇಕವಣ್ಣಾನಂ ಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯವಚನಂ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಮೋಚನಂ ಭವತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಇಮಿನಾಪಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ನ ಹಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ನೀಲಾದೀನಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಮುತ್ತಿ ಸಮ್ಭವತಿ। **ಅಞ್ಞಂ ವದತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ದೋಸಂ ಉಜುಂ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪುನ ಪುಟ್ಠೋ ಅಞ್ಞಂ ಭಣತಿ।

ಮೋಚನಸ್ಸಾದೋತಿ ಮೋಚನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಪವತ್ತಅಸ್ಸಾದೋ। ತೇನೇವ "ಮೋಚೇತುಂ ಅಸ್ಸಾದೋ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಗೇಹ**-ಸದ್ದೇನ ಗೇಹೇ ಠಿತಾ ಮಾತುಭಗಿನೀಆದಯೋ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಞಾತಕಾ ಗಹಿತಾ। ತೇಸು ಮಾತುಪೇಮಾದಿವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಸಿನೇಹೋ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮಂ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪನ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಿಕರಾಗೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸಮ್ಪಯುತ್ತಅಸ್ಸಾದಸೀಸೇನಾ**ತಿ ರಾಗಸಮ್ಪಯುತ್ತಸುಖವೇದನಾಮುಖೇನ। **ಏಕೇನ ಪದೇನಾ**ತಿ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮ-ಪದೇನ।

ತಥೇವಾತಿ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಚೇತನಾಯ ಏವ। ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಮೋಚನಸ್ಸಾದವಸೇನ ಕತಪ್ಪಯೋಗಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾವ ಸಯಿತತ್ತಾ **"ಸಚೇ ಪನ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪುನ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತಸ್ಸ ಪಯೋಗಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ **"ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋ...ಪೇ॰... ಅನಾಪತ್ತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಜಗ್ಗನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಧೋವನತ್ಥಾಯ। **ಅನೋಕಾಸ**ನ್ತಿ ಅಙ್ಗಜಾತಪ್ಪದೇಸಂ।

೨೬೩-೨೬೪. **ಗೇಹಸ್ಸಿತಕಾಮವಿತಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ। **ವತ್ಥಿಂ ದಳ್ಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಅಙ್ಗಜಾತಸ್ಸ ಅಗ್ಗೇ ಪಸ್ಸಾವನಿಗ್ಗಮನಟ್ಠಾನೇ ಚಮ್ಮಂ ದಳ್ಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ। ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಾಭಾವತೋ "ಮೋಚನಸ್ಸಾದಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಪಿ ಮುತ್ತೇ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

೨೬೫. "ಏಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಸಾಮಣೇರಾತಿ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞೇನ ಕತೋಪಿ ಪಯೋಗೋ ಅತ್ತನಾವ ಕತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಯದಿ ಪನ ಅನಾಣತ್ತೋ ಸಯಮೇವ ಕರೋತಿ, ಅಙ್ಗಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸುತ್ತಸಾಮಣೇರವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಅಸುಚಿಮ್ಹಿ ಮುತ್ತೇಪಿ ಅಙ್ಗಜಾತಸ್ಸ ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಮುತ್ತಪಚ್ಚಯಾ।

೨೬೬. **ಕಾಯತ್ಥಮ್ಭನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಚಲನವಸೇನ ಯಥಾ ಅಙ್ಗಜಾತೇಪಿ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಸಮ್ಭವತಿ, ತಥಾಪಿ ವಿಜಮ್ಭಿತತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। "ಪಚ್ಛತೋ ವಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಕಟಿಯಂ ಊರುಪ್ಪದೇಸೋಪಿ ಗಹಿತೋಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಉಭೋಸುಪಿ ಪಸ್ಸೇಸು ಠತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। "ಅಙ್ಗಜಾತ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ **ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೋವ ವುತ್ತೋ। **ಉಮ್ಮೀಲನನಿಮೀಲನವಸೇನ ಪನ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಉಮ್ಮೀಲನನಿಮೀಲನಪ್ಪಯೋಗವಸಏನ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅನೇಕಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ನಿಮೀಲೇತ್ವಾ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ಏಕಮೇವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಕ್ಖೀನಿ ಅವಿಪ್ಫನ್ದೇತ್ವಾ ಅಭಿಮುಖಂ ಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತೋಲೋಕನೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। "ದಾರುಧೀತಲಿಕಲೇಪಚಿತ್ತಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತುಪನಿಜ್ಝಾನೇಪಿ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

೨೬೭. **ಪುಪ್ಫಾವಲೀ**ತಿ ಕೀಳಾವಿಸೇಸಸ್ಸಾಧಿವಚನಂ। ತಂ ಕೀಳನ್ತಾ ನದೀಆದೀಸು ಛಿನ್ನತಟಂ ಉದಕೇನ ಚಿಕ್ಖಲ್ಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಉಭೋ ಪಾದೇ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಪಪತನ್ತಿ। "ಪುಪ್ಫಾವಲಿಯ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ದ್ವಿಕಮ್ಮಕತ್ತಾ ವಾಲಿಕಂ ಅಙ್ಗಜಾತನ್ತಿ ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ಕತಂ। **ವಾಲಿಕ**ನ್ತಿ ವಾಲಿಕಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಚೇತನಾ, ಉಪಕ್ಕಮೋ,

ಮುಚ್ಚನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ.

ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ.

೨. ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೬೯. ದುತಿಯೇ **ಯೇಸು ವಿವಟೇಸು ಅನ್ಧಕಾರೋ ಹೋತಿ, ತಾನಿ ವಿವರನ್ತೋತಿ** ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಏವಮಕಾಸಿ. ತೇನ ಕತಸ್ಸಪಿ ವಿಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅತ್ತನಿ ಕತತ್ತಾ **"ಅತ್ತನೋ ವಿಪ್ಪಕಾರ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ. **ಉಳಾರತ್ತತಾತಿ** ಉಳಾರಚಿತ್ತತಾ, ಪಣೀತಾಧಿಮುತ್ತತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ.

೨೭೦. **ಓತಿಣ್ಣೋತಿ** ಇದಂ ಕಮ್ಮಸಾಧನಂ ಕತ್ತುಸಾಧನಂ ವಾ ಹೋತೀತಿ ತದುಭಯವಸೇನ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯಕ್ಖಾದೀಹಿ ವಿಯ ಸತ್ತಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ. **ಅಸಮಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾತಿ** ಯಥಾಸಭಾವಂ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ, ಯಥಾ ತೇ ರತಿಜನಕಾ ರೂಪಾದಯೋ ವಿಸಯಾ ಅನಿಚ್ಚದುಕ್ಖಾಸುಭಾನತ್ತಾಕಾರೇನ ಅವಟ್ಠಿತಾ, ತಥಾ ಅಪಸ್ಸಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ.

೨೭೧. **ಸಳ್ಹಮವೇಲನ್ತಿ** ಸೀಲಮರಿಯಾದಂ. **ಆಚಾರೋತಿ** ಆಚರಣಂ ಹತ್ಥಗಹಣಾದಿಕಿರಿಯಾ. **ಅಸ್ಸಾತಿ** "ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಪದಸ್ಸ.

೨೭೩. **ಏತೇಸಂ ಪದಾನಂ ವಸೇನಾತಿ** ಆಮಸನಾದಿಪದಾನಂ ವಸೇನ. **ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ...ಪೇ... ಸಙ್ಘೋಪೇತೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಕಾಯಂ ವಾ ತಿರಿಯಂ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಞ್ಚಾರೇತಿ. **"ಕಾಯತೋ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವಾತಿ** ವಚನತೋ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥಂ ಓತಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ನಿವತ್ಥಸಾಟಕೂಪರಿ ಓಮಸನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಸಾಟಕತೋ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಜಙ್ಘತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಾಯಂ ಓಮಸನ್ತಸ್ಸ ಪುನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ.

ದ್ವಾದಸಸುಪಿ ಆಮಸನಾದಿಪ್ಪಯೋಗೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಪಯೋಗೇ ಕಾಯತೋ ಅಮೋಚಿತೇ ಏಕೇಕಾವ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಮೂಲಗ್ಗಹಣಮೇವ ಪಮಾಣ"**ನ್ತಿ. ಇದಞ್ಚ ಏಕೇನ ಹತ್ಥೇನ ಕಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತರೇನ ಹತ್ಥೇನ ಕಾಯಪರಾಮಸನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ. ಏಕೇನ ಪನ ಹತ್ಥೇನ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತರೇನ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಕಾಯಂ ಪರಾಮಸತೋ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿ. ಅಯಂ ಪನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನ ಕೇವಲಂ ವತ್ಥುವಸೇನೇವ, ಅಪಿಚ ಸಞ್ಞಾವಸೇನಪೀತಿ ಆಹ **"ಇತ್ಥಿಯಾ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"**ತಿ. ಪಾಳಿಯಂ **ತಿರಚ್ಛಾನಗತೋ ಚ ಹೋತೀತಿ** ಏತ್ಥ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಪುರಿಸಸ್ಸ ಚ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ.

ಸಮಸಾರಾಗೋತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಏಕಸದಿಸರಾಗೋ. **ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾತಿ** ರಜ್ಜುವತ್ಥಾದೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಹಣೇ ವುತ್ತನಯೇನ. ಪುನ **ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾತಿ** ಸಮಸಾರಾಗೋ ವುತ್ತೋ. **ಅನನ್ತರನಯೇನೇವಾತಿ** ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಆಮಸನನಯೇನ . ವೇಣಿಗ್ಗಹಣೇನ ಲೋಮಾನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಲೋಮಾನಂ ಫುಸನೇಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ವುತ್ತೋ. ಇದಾನಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇತುಕಾಮೋ **"ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ಹೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ.

ಯಥಾನಿದ್ದಿಟ್ಠನಿದ್ದೇಸೇತಿ ಯಥಾವುತ್ತಕಾಯಸಂಸಗ್ಗನಿದ್ದೇಸೇ. **ತೇನಾತಿ** ತೇನ ಯಥಾವುತ್ತಕಾರಣೇನ. **ಸಞ್ಞಾಯ ವಿರಾಗಿತಮ್ಹೀತಿ** ಸಞ್ಞಾಯ ವಿರದ್ಧಾಯ. ಲಿಙ್ಗಬ್ಯತ್ತಯೇನ "ವಿರಾಗಿತಮ್ಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ. **ಇಮಂ ನಾಮ ವತ್ಥುನ್ತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ. ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ಥುಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತೀತಿಪಿ ಕೇಚಿ. **ಸಾರತ್ತನ್ತಿ** ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಸಾರತ್ತಂ. **ವಿರತ್ತನ್ತಿ** ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗರಹಿತಂ ಮಾತುಭಗಿನೀಆದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ. **"ವಿರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ, ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಮಾತುಪೇಮಾದಿವಸೇನ ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ.

ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ. ಕಥಂ ಸಮೇತೀತಿ ಚೇ? ಯದಿ ಹಿ "ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾ ವಿರಾಗಿತಾ ಭವೇಯ್ಯ, ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಗ್ಗಹಣೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವದನ್ತೇನ ಭಗವತಾ "ಇತ್ಥೀ ಚ ಹೋತಿ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ ಚಾ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ವುತ್ತಞ್ಚ, ತಸ್ಮಾ "ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಾಯಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾ ವಿರಾಗಿತಾ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ "ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಕಾಯಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೇನ** ವುತ್ತವಾದೋ ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ. ಯೋ ಪನೇತ್ಥ "ಸತಿಪಿ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾಯ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಗಹಣಸಮಯೇ 'ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಠಪೇತ್ವಾ 'ಇತ್ಥಿಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ'ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವತೋ ವತ್ಥುಸಞ್ಞಾನಂ ಭಿನ್ನತ್ತಾ ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಸೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ "ಕಿಂ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ ವತ್ಥಾದಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ರಾಗೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಉದಾಹು ವತ್ಥಾದೀಸು ರಾಗೇನಾ"ತಿ. ಯದಿ "ವತ್ಥಾದೀಸು ರಾಗೇನ ಗಣ್ಹಾತೀ"ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ ಅಹುತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಠಿತಂ ವತ್ಥಾದಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಸಿಯಾ, ತಸ್ಮಾ ಇತ್ಥೀ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾ ಸಾರತ್ತಭಾವೋ ಗಹಣಞ್ಚಾತಿ ಅಙ್ಗಪಾರಿಪೂರಿಸಬ್ಭಾವತೋ **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರವಾದೋವ** ಯುತ್ತವಾದೋ. **ಅಟ್ಠಕಥಾವಿನಿಚ್ಛಯೇಹಿ ಚ ಸಮೇತೀತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಅಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯದಿ ಸಞ್ಞಾವಿರಾಗೇನ ವಿರಾಗಿತಂ ನಾಮ ಸಿಯಾ, "ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಬಾಹಾಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞಿಸ್ಸ "ಮಜ್ಝಗತಿತ್ಥಿಯೋ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಏವರೂಪಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವತೋ ಮಜ್ಝಗತಾನಂ ವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನ ಸಿಯಾ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಞ್ಞಾವಿರಾಗೇನ ವಿರಾಗಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಸಿದ್ಧೋಯೇವಾತಿ. ನೀಲೇನ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಸಭಾವತೋ ಕಾಳಿತ್ಥೀ ವುತ್ತಾ.

೨೭೯. **ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ** ಫಸ್ಸಸುಖಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ. ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯೇನ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಾಮಸನವಾರೇಪಿ **ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀತಿ** ಇದಂ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಾಮಸನೇಪಿ ಕಾಯಸಮ್ಬನ್ಧಸಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ. **ಏತ್ಥಾತಿ** ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವಾರೇ. **ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ** ಏತ್ಥ ಪಠಮಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇ ಸತಿಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ.

೨೮೧. **ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕಾತಿ** ವಿಲುಮ್ಪನಿಕಾ, ಅನ್ತರಾಯಿಕಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ. **ನದೀಸೋತೇನ ವುಯ್ಹಮಾನಂ ಮಾತರನ್ತಿ** ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಅಞ್ಞಾಸುಪಿ ಪನ ಇತ್ಥೀಸು ಕಾರುಞ್ಞಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಮಾತರಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ನೇವತ್ಥಿ ದೋಸೋತಿ ವದನ್ತಿ. "ಮಾತರ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಾಸಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಾಪಿ ಅತ್ಥಿ. **ತಿಣಣ್ಡುಪಕನ್ತಿ** ಹಿರೀವೇರಾದಿಮೂಲೇಹಿ ಕತಚುಮ್ಬಟಕಂ. **ತಾಲಪಣ್ಣಮುದ್ದಿಕನ್ತಿ** ತಾಲಪಣ್ಣೇಹಿ ಕತಅಙ್ಗುಲಿಮುದ್ದಿಕಂ. **ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಭಾವತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ, ಚೀವರತ್ಥಾಯ ಅಪನಾಮೇತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ. **ಚೀವರತ್ಥಾಯ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತಿ, ವಟ್ಟತೀತಿ** ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಪಚ್ಚತ್ಥರಣವಿತಾನಾದಿಅತ್ಥಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿಯೇವ, ಪೂಜಾದಿಅತ್ಥಂ ತಾವಕಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ.

ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನೇನ ಕತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಹೇಟ್ಠಿಮಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥೀನಮ್ಪಿ ಅನಾಮಾಸಭಾವತೋ ತಾದಿಸಂ ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನೇನ ಕತಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತರೂಪಮ್ಪಿ ಅನಾಮಾಸನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ. "ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಪಟಿಮಾರೂಪಂ ಆಮಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ ಆಚರಿಯಾ. ಇತ್ಥಿರೂಪಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಂ ವತ್ಥಞ್ಚ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಞ್ಚ ಭಿತ್ತಿಞ್ಚ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ. **ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಹತ್ಥೇನ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾವ ಕೇನಚಿದೇವ ದಣ್ಡಾದಿನಾ ಭಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ. ಏತ್ಥ ಚ "ಅನಾಮಾಸಮ್ಪಿ ಹತ್ಥೇನ ಅಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ದಣ್ಡಾದಿನಾ ಕೇನಚಿ ಭಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಇಧ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಪಂಸುಕೂಲಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇನ ಮಾತುಗಾಮಸರೀರೇಪಿ ಸತ್ಥಾದೀಹಿ ವಣಂ ಕತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ ಗಹಿತಮಣ್ಡೂಕಸಪ್ಪಿನಿಂ ದಣ್ಡಾದೀಹಿ ನಿಪ್ಪೀಳೇತ್ವಾ ಮಣ್ಡೂಕಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ.

ಮಗ್ಗಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾತಿ ಮಗ್ಗೇ ಗಚ್ಛಾಮೀತಿ ಏವಂ ಮಗ್ಗಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ. **ಕೀಳನ್ತೇನಾತಿ** ಇದಂ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖುಸನ್ತಕಂ ಪನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅನಾಮಸಿತಬ್ಬಮೇವ ದುರುಪಚಿಣ್ಣಭಾವತೋ. **ತಾಲಪನಸಾದೀನೀತಿ** ಚೇತ್ಥ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ನಾಳಿಕೇರಲಬುಜತಿಪುಸಅಲಾಬುಕುಮ್ಭಣ್ಡಪುಸ್ಸಫಲಏಳಾಲುಕಫಲಾನಂ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ.

“ಯಥಾವುತ್ತಫಲಾನಂಯೇವ ಚೇತ್ಥ ಕೀಳಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಆಮಸನಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾದೀನಿ ಕೀಳಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನಪಿ ಆಮಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಮುತ್ತಾತಿ ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭಜಾದಿಕಾ ಅಟ್ಠವಿಧಾ ಮುತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭಂ, ವರಾಹದಾಠಂ, ಭುಜಙ್ಗಸೀಸಂ, ವಲಾಹಕಂ, ವೇಳು, ಮಚ್ಛಸಿರೋ, ಸಙ್ಖೋ, ಸಿಪ್ಪೀತಿ ಅಟ್ಠ ಮುತ್ತಾಯೋನಿಯೋ। ತತ್ಥ **ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭಜಾ** ಪೀತವಣ್ಣಾ ಪಭಾವಿಹೀನಾ। **ವರಾಹದಾಠಜಾ** ವರಾಹದಾಠವಣ್ಣಾವ। **ಭುಜಙ್ಗಸೀಸಜಾ** ನೀಲಾದಿವಣ್ಣಾ ಸುವಿಸುದ್ಧಾ ವಟ್ಟಲಾ। **ವಲಾಹಕಜಾ** ಆಭಾಸುರಾ ದುಬ್ಬಿಭಾಗರೂಪಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಅನ್ಧಕಾರಂ ವಿದ್ಧಮನ್ತಿಯೋ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ದೇವೂಪಭೋಗಾ ಏವ ಚ ಹೋನ್ತಿ। **ವೇಳುಜಾ** ಕರಕಫಲಸಮಾನವಣ್ಣಾ ನ ಆಭಾಸುರಾ, ತೇ ಚ ವೇಳೂ ಅಮನುಸ್ಸಗೋಚರೇ ಏವ ಪದೇಸೇ ಜಾಯನ್ತಿ। **ಮಚ್ಛಸಿರಜಾ** ಪಾಠೀನಪಿಟ್ಠಿಸಮಆನವಣ್ಣಾ ವಟ್ಟಲಾ ಲಘವೋ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಪಭಾವಿಹೀನಾ ಚ, ತೇ ಚ ಮಚ್ಛಾ ಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇಯೇವ ಜಾಯನ್ತಿ। **ಸಙ್ಖಜಾ** ಸಙ್ಖಉದರಚ್ಛವಿವಣ್ಣಾ ಕೋಲಫಲಪ್ಪಮಾಣಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ ಪಭಾವಿಹೀನಾವ। **ಸಿಪ್ಪಿಜಾ** ಪಭಾವಿಸೇಸಯುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ನಾನಾಸಣ್ಠಾನಾ। ಏವಂ ಜಾತಿತೋ ಅಟ್ಠವಿಧಾಸು ಮುತ್ತಾಸು ಯಾ ಮಚ್ಛಸಙ್ಖಸಿಪ್ಪಿಜಾ, ತಾ ಸಾಮುದ್ದಿಕಾ। ಭುಜಙ್ಗಜಾಪಿ ಕಾಚಿ ಸಾಮುದ್ದಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ಇತರಾ ಅಸಾಮುದ್ದಿಕಾ। ಯಸ್ಮಾ ಬಹುಲಂ ಸಾಮುದ್ದಿಕಾವ ಮುತ್ತಾ ಲೋಕೇ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ಸಪ್ಪಿಜಾವ, ಇತರಾ ಕದಾಚಿ ಕಾಚಿ, ತಸ್ಮಾ **ಸಮ್ಮೋಹವಿನೋದನಿಯಂ** “ಮುತ್ತಾತಿ ಸಾಮುದ್ದಿಕಾ ಮುತ್ತಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಮಣೀತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ವೇಳುರಿಯಾದಿಕೇ ಸೇಸೋ ಜೋತಿರಸಾದಿಭೇದೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಮಣಿ। **ವೇಳುರಿಯೋತಿ** ವಂಸವಣ್ಣಮಣಿ। **ಸಙ್ಖೋತಿ** ಸಾಮುದ್ದಿಕಸಙ್ಖೋ। **ಸಿಲಾತಿ** ಕಾಳಸಿಲಾಪಣ್ಡುಸಿಲಾಸೇತಸಿಲಾದಿಭೇದಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಸಿಲಾ। **ರಜತ**ನ್ತಿ ಕಹಾಪಣಾದಿಕಂ ವುತ್ತಾವಸೇಸಂ ರತನಸಮ್ಮತಂ। **ಜಾತರೂಪ**ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣಂ। **ಲೋಹಿತಙ್ಕೋತಿ** ರತ್ತಮಣಿ। **ಮಸಾರಗಲ್ಲ**ನ್ತಿ ಕಬರಮಣಿ। **ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯಾತಿ** ಪತ್ತಚೀವರಾದಿಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯ। **ಕುಟ್ಠರೋಗಸ್ಸಾತಿ** ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ತಾಯ ವೂಪಸಮೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ರೋಗಸ್ಸತ್ಥಾಯಪಿ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। “ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಞ್ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾಯೇವ ಮುತ್ತಾ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। **ಆಕರಮುತ್ತೋತಿ** ಆಕರತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೋ। “ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಆಮಸಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಚಿತ್ವಾ ಕತೋತಿ** ಕಾಚಕಾರೇಹಿ ಪಚಿತ್ವಾ ಕತೋ।

ಧೋತವಿದ್ಧೋ ಚ ರತನಮಿಸ್ಸೋತಿ ಅಲಙ್ಕಾರತ್ಥಂ ಕಞ್ಚನಲತಾದಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತೋ ರತನಖಚಿತೋ ಧೋತವಿದ್ಧೋ ಅನಾಮಾಸೋ। ಧೋತವಿದ್ಧೋ ಚ ರತನಮಿಸ್ಸೋ ಚಾತಿ ವಿಸುಂ ವಾ ಪದಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। **ಪಾನೀಯಸಙ್ಖೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಚ ಸಙ್ಖೇನ ಕತಪಾನೀಯಭಾಜನಪಿಧಾನಾದಿಸಮಣಪರಿಕ್ಖಾರೋಪಿ ಆಮಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ। **ಸೇಸ**ನ್ತಿ ರತನಮಿಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ। ಮುಗ್ಗವಣ್ಣಂಯೇವ ರತನಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞನ್ತಿ ಆಹ **“ಮುಗ್ಗವಣ್ಣಾವಾ”**ತಿ, ಮುಗ್ಗವಣ್ಣಾ ರತನಮಿಸ್ಸಾವ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸೇಸಾತಿ** ರತನಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ ಮುಗ್ಗವಣ್ಣಾ ನೀಲಸಿಲಾ।

ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ಧಾತುಪಾಸಾಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। **ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯ**ನ್ತಿ ಧಾತುಕರಣ್ಡಕಂ। **ಪಟಿಕ್ಖಿಪೀತಿ** “ಧಾತುಟ್ಠಪನತ್ಥಾಯ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಅವತ್ವಾ “ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। **ಸುವಣ್ಣಬುಬ್ಬುಳಕ**ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣತಾರಕಂ। **“ಕೇಳಾಪಯಿತು**ನ್ತಿ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಞ್ಚಾರನ್ತೇಹಿ ಆಮಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। **ಕಚವರಮೇವ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಚೇತಿಯಗೋಪಕಾ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಹೋನ್ತು ಅಞ್ಞೇ ವಾ, ಹತ್ಥೇನಪಿ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಕಚವರಂ ಅಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಮಲಮ್ಪಿ ಪಮಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ।

ಆರಕೂಟಲೋಹನ್ತಿ ಕಿತ್ತಿಮಲೋಹಂ। ತೀಣಿ ಹಿ ಕಿತ್ತಿಮಲೋಹಾನಿ ಕಂಸಲೋಹಂ, ವಟ್ಟಲೋಹಂ, ಆರಕೂಟನ್ತಿ। ತತ್ಥ ತಿಪುತಮ್ಬೇ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಂ **ಕಂಸಲೋಹಂ,** ಸೀಸತಮ್ಬೇ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಂ **ವಟ್ಟಲೋಹಂ,** ಪಕತಿರಸತಮ್ಬೇ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಂ **ಆರಕೂಟಂ।** ತೇನೇವ ತಂಕರಣೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾ “ಕಿತ್ತಿಮಲೋಹ”ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। “ಜಾತರೂಪಗತಿಕಮೇವಾತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಆರಕೂಟಂ ಸುವಣ್ಣಸದಿಸಮೇವ ಆಮಸಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಪನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಆರಕೂಟಂ ಅನಾಮಸಿತಬ್ಬತೋ ಜಾತರೂಪಗತಿಕಮೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಜಾತರೂಪಂ ವಿಯ ಆಮಸಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಪಠಮಂ ವುತ್ತೋಯೇವ ಚ ಅತ್ಥೋ **ಗಣ್ಠಿಪದಕಾರೇಹಿ** ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಪಟಿಜಗ್ಗಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಸೇನಾಸನಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪೇಸೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇತಬ್ಬಂ। **ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಹತ್ಥೇನ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಭೇರಿಸಙ್ಘಾಟೋತಿ** ಸಙ್ಘಟಿತಚಮ್ಮಭೇರೀ। **ವೀಣಾಸಙ್ಘಾಟೋತಿ** ಸಙ್ಘಟಿತಚಮ್ಮವೀಣಾ। ಚಮ್ಮವಿನದ್ಧಾನಂ ಭೇರಿವೀಣಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ತುಚ್ಛಪೋಕ್ಖರ**ನ್ತಿ ಅವಿನದ್ಧಚಮ್ಮಂ ಭೇರಿಪೋಕ್ಖರಂ ವೀಣಾಪೋಕ್ಖರಞ್ಚ। **ಆರೋಪಿತಚಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಭೇರಿಆದೀನಂ ವಿನದ್ಧನತ್ಥಾಯ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಆರೋಪಿತಚಮ್ಮಂ ತತೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಠಪಿತಚಮ್ಮಞ್ಚ। **ಓನಹಿತುಂ ವಾತಿ** ಭೇರಿಪೋಕ್ಖರಾದೀನಿ ಚಮ್ಮಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವಿನನ್ಧಿತುಂ। **ಓನಹಾಪೇತುಂ ವಾತಿ** ತಥೇವ ಅಞ್ಞೇಹಿ ವಿನನ್ಧಾಪೇತುಂ। **ಪಾರಾಜಿಕಪ್ಪಹೋನಕಕಾಲೇತಿ** ಅಕುಥಿತಕಾಲೇ।

೧೮೧. ಸಙ್ಕಮಾದಿ ಭೂಮಿಗತಿಕತ್ತಾ ನ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಟ್ಠಾನಿಯನ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। **ಏಕಪದಿಕಸಙ್ಕಮೋತಿ** ಖುದ್ದಕಸೇತು। **ಸಕಟಮಗ್ಗಸಙ್ಕಮೋತಿ** ಸಕಟಮಗ್ಗಭೂತೋ ಮಹಾಸೇತು। **ಠಾನಾ ಚಾಲೇತು**ನ್ತಿ ರಜ್ಜುಂ ಠಾನಾ ಚಾಲೇತುಂ। **ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಬ್ಬಾತಿ** ಅಪನೇತಬ್ಬಾ। ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀ, ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿತಾ, ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೋ, ತೇನ ರಾಗೇನ ವಾಯಾಮೋ, ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹಾದಿಸಮಾಪಜ್ಜನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೮೩. ತತಿಯೇ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೇನ ಛಿನ್ನಓತ್ತಪ್ಪಾ “ಛಿನ್ನಿಕಾ”ತಿ ವುತ್ತಾತಿ ಆಹ **“ಛಿನ್ನಿಕಾತಿ ಛಿನ್ನಓತಪ್ಪಾ”**ತಿ।

೧೮೫. **ಯಥಾ ಯುವಾ ಯುವತಿ**ನ್ತಿ ಏತೇನ ಓಭಾಸನೇ ನಿರಾಸಙ್ಕಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಮೇಥುನುಪಸಞ್ಹಿತಾಹೀತಿ** ಇದಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಯ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಲಕ್ಖಣದಸ್ಸನಂ। **ಇತ್ಥಿಲಕ್ಖಣೇನಾತಿ** ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ವಿವರಿತುಂ **“ಸುಭಲಕ್ಖಣೇನಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನ ತಾವ ಸೀಸಂ ಏತೀತಿ** “ಇತ್ಥಿಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾಸೀ”ತಿಆದಿನಾ ವಣ್ಣಭಣನಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾಪತ್ತಿಜನಕಂ ಹುತ್ವಾ ಮತ್ಥಕಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ। ವಣ್ಣಭಣನಞ್ಹಿ ಯೇನಾಕಾರೇನ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಹೋತಿ, ತೇನಾಕಾರೇನ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। “ಇತ್ಥಿಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾಸೀತಿಆದಿಕಂ ಪನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗವಸೇನ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟ”ನ್ತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ।

ಏಕಾದಸಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಘಟಿತೇ ಸೀಸಂ ನ ಏತೀತಿ “ಅನಿಮಿತ್ತಾಸೀ”ತಿಆದೀಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಘಟಿತೇ ಅವಣ್ಣಭಣನಂ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ, ಅವಣ್ಣಭಣನಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಘಟಿತೇಪೀತಿ** ಏಕಾದಸಹಿ ಪದೇಹಿ ಅವಣ್ಣಭಣನೇ ಘಟಿತೇಪಿ। **ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಘಟಿತೇಯೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ** “ಸಿಖರಣೀ”ತಿಆದೀಹಿ ತೀಹಿಯೇವ ಪದೇಹಿ ಅವಣ್ಣಭಣನೇ ಘಟಿತೇಯೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಸ್ಸ ನಿಯತವಚನತ್ತಾ ಅಚ್ಚೋಳಾರಿಕತ್ತಾ ಚ। **ಅನಿಮಿತ್ತಾಸೀತಿ**ಆದೀಹಿ ಪನ ಅಟ್ಠಹಿ ಪದೇಹಿ ಘಟಿತೇ ಕೇವಲಂ ಅವಣ್ಣಭಣನಮೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ತಸ್ಮಾ ತಾನಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯವತ್ಥೂನೀತಿ ಕೇಚಿ। ಅಕ್ಕೋಸನಮತ್ತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂನೀತಿ ಅಪರೇ। ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಿಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವೇತ್ಥ ಯುತ್ತತರಂ ದಿಸ್ಸತಿ। **ಕುಞ್ಚಿಕಪಣಾಲಿಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಕುಞ್ಚಿಕಾಛಿದ್ದಮತ್ತಂ।

೧೮೬-೧೮೭. **ಗರುಕಾಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಹಸನ್ತೋ ಹಸನ್ತೋತಿ** ಸಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಅಹಸನ್ತೋಪಿ ವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವದತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। **ಕಾಯಚಿತ್ತತೋತಿ** ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ಓಭಾಸನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ।

೧೮೮. **ತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನಹೇತು ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ಪನ ಅಖೇತ್ತಪದತ್ತಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವಕ್ಖತಿ।

೧೮೯. **ಅಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹಾತಿ** "ವಾಪಿತ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಬೀಜನಿಕ್ಖೇಪವಚನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಸಂಸೀದತೀತಿ** ವಹತಿ ಪವತ್ತತಿ। ಅಥ ವಾ **ಸಂಸೀದತೀತಿ** ಸಂಸೀದಿಸ್ಸತಿ। ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀ, ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿತಾ, ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗೋ, ತೇನ ರಾಗೇನ ಓಭಾಸನಂ, ತಙ್ಖಣವಿಜಾನನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಚೀವರನ್ತಿ** ನಿವಾಸನಾದಿ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಚೀವರಂ। **ಪಿಣ್ಡಪಾತನ್ತಿ** ಯೋ ಕೋಚಿ ಆಹಾರೋ। ಸೋ ಹಿ ಪಿಣ್ಡೋಲ್ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪತ್ತೇ ಪತನತೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಲದ್ಧಭಿಕ್ಖಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾನಂ ಪಾತೋ ಸನ್ನಿಪಾತೋತಿ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸೇನಾಸನನ್ತಿ** ಸಯನಞ್ಚ ಆಸನಞ್ಚ। ಯತ್ಥ ಹಿ ವಿಹಾರಾದಿಕೇ ಸೇತಿ ನಿಪಜ್ಜತಿ ಆಸತಿ ನಿಸೀದತಿ, ತಂ ಸೇನಾಸನಂ। ಪತಿ ಏತಿ ಏತಸ್ಮಾತಿ ಪಚ್ಚಯೋತಿ ಆಹ **"ಪತಿಕರಣಟ್ಠೇನ ಪಚ್ಚಯೋ"**ತಿ। ರೋಗಸ್ಸ ಪತಿಅಯನಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಚ್ಚಯೋ, ಪಚ್ಚನೀಕಗಮನಟ್ಠೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ವೂಪಸಮನತ್ಥೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಧಾತುಕ್ಖೋಭಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಹಿ ತಂಹೇತುಕದುಕ್ಖವೇದನಾಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ವಾ ರೋಗಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವೋ ಪತಿಅಯನಟ್ಠೋ। **ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚೀತಿ** ಸಪ್ಪಿಆದೀಸು ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ। **ಸಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾತಿ** ಹಿತಸ್ಸ ವಿಕಾರವೂಪಸಮೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಭಿಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ತೇನ ವಿಧಾತಬ್ಬತೋ, ತೇನಾಹ **"ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ"**ತಿ। **ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇಹೀತಿ** ನಗರಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ರಕ್ಖಣಕೇಹಿ। ಆವಾಟಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಪರಿಖಾ ಉದ್ದಾಪೋ ಪಾಕಾರೋ ಏಸಿಕಾ ಪಲಿಘೋ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕಮಣ್ಡಲನ್ತಿ ಸತ್ತ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸೇತಪರಿಕ್ಖಾರೋತಿ** ಸುವಿಸುದ್ಧಸೀಲಾಲಙ್ಕಾರೋ। ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಹಿ ಇಧ "ರಥೋ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ತಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾದಯೋ ಅಲಙ್ಕಾರಟ್ಠೇನ "ಪರಿಕ್ಖಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಚಕ್ಕವೀರಿಯೋತಿ** ವೀರಿಯಚಕ್ಕೋ। **ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾತಿ** ಜೀವಿತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಕಾರಣಾನಿ। **ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾತಿ** ಸಮ್ಮಾ ಉದ್ಧಂ ಉದ್ಧಂ ಆನೇತಬ್ಬಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಾ। ಪರಿವಾರೋಪಿ ಹೋತಿ ಅನ್ತರಾಯಾನಂ ಪರಿತೋ ವಾರಣತೋ, ತೇನಾಹ - **"ಜೀವಿತ…ಪೇ… ರಕ್ಖಣತೋ"**ತಿ। ತತ್ಥ **ಅನ್ತರನ್ತಿ** ವಿವರಂ, ಓಕಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಕ್ಖಣತೋತಿ** ವೇರಿಕಾನಂ ಅನ್ತರಂ ಅದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮೀನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಸೇವಕಾ ವಿಯ ರಕ್ಖಣತೋ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಜೀವಿತಸ್ಸ। **ಕಾರಣಭಾವತೋತಿ** ಚಿರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣಭಾವತೋ। ರಸಾಯನಭೂತಞ್ಹಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸುಚಿರಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ಜೀವಿತಂ ಪವತ್ತೇತಿಯೇವ।

೧೯೧. **ಉಪಚಾರೇತಿ** ಯತ್ಥ ಠಿತೋ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಾದಿಸೇ। ಕಾಮೋ ಚೇವ ಹೇತು ಚ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ ಅತ್ಥೋ। **ಸೇಸಂ ಬ್ಯಞ್ಜನನ್ತಿ**ಆದೀಸು ಪಾಳಿಯಂ "ಅತ್ತಕಾಮ"ನ್ತಿ ಪದಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ, ಅತ್ತನೋ ಹೇತುಂ, ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ, ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯನ್ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಅತ್ಥಾ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಾ। ತೇಸು ಪಠಮೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಕಾಮೋ ಚ ಹೇತು ಚ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ ಅತ್ಥೋ, ಸೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಪದಮೇಕಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಪಠಮವಿಗ್ಗಹೇ ತದತ್ಥಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭವಭಾವತೋ ನಿರತ್ಥಕತ್ತಾ। ದುತಿಯೇ ಪನ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಚ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ ಅತ್ಥೋ, ಕಾಮೋ ಚ ಹೇತು ಚಾತಿ ಸೇಸಂ ಪದದ್ವಯಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ತೇಸಂ ತತ್ಥ ಅತ್ಥಾಭಾವತೋತಿ ಏವಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪದಾನಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಿಗ್ಗಹಾನಂ ವಸೇನ ಯೋಜಿತಾನೀತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। **ಚೂಳಮಜ್ಝಿಮಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಪನ "ಪಠಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಕಾಮೋ ಚ ಹೇತು ಚ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ ಅಧಿಪ್ಪಾಯತ್ಥೋ, ಸೇಸಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತೇನ ಕಾಮೇನಾತಿಆದಿ ವಿಗ್ಗಹವಾಕ್ಯಂ ಅಕ್ಖರವಿವರಣಮತ್ತತೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತಂ। ದುತಿಯೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಚ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ ಅಧಿಪ್ಪಾಯತ್ಥೋ, ಸೇಸಂ ಅತ್ತನಾ ಕಾಮಿತಾ ಇಚ್ಛಿತಾತಿಆದಿ ವಿಗ್ಗಹವಾಕ್ಯಂ ಅಕ್ಖರವಿವರಣಮತ್ತತೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತ"ನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ । "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ ಇಧ ಯುತ್ತತರೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। **ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತವಿಗ್ಗಹವಸೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ದೀಪಿತೋ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪದಭಾಜನೇನ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಹೇತುಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತೇ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ"**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಅತ್ತನೋ ಹೇತು"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। "ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯ"ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ ಕಾಮೇನ ಪಾರಿಚರಿಯಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಹೇತುಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯನ್ತಿ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕಾಮೇನ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾತಿ ಅಯಮತ್ಥವಿಕಪ್ಪೋ ವುತ್ತೋತಿ ವಿಞ್ಞೂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ। "ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸದ್ದಸ್ಸ ಕಾಮಿತಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥಭಾವತೋ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಚ ಉಭಯವಿಗ್ಗಹಸಾಮಞ್ಞತೋ ಅತ್ತನೋ ಇಚ್ಛಿತಕಾಮಿತಟ್ಠೇನ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾತಿ ಅಯಮತ್ಥವಿಕಪ್ಪೋ ದ್ವೀಹಿ ಪದೇಹಿ ದಸ್ಸಿತೋತಿ ವಿಞ್ಞೂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ।

ಏತದಗ್ಗನ್ತಿ ಏಸಾ ಅಗ್ಗಾ। ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಮೇಥುನಯಾಚನಂ ಆಗತಂ, ತಥಾಪಿ ತಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಮೇಥುನಸ್ಸಾದರಾಗವಸೇನಾತಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ। **ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು** "ತೇನ ಹಿ ಭಗಿನಿ ಅಗ್ಗದಾನಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಇದಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀ, ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿತಾ, ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾಯ ರಾಗೋ, ತೇನ ರಾಗೇನ ವಣ್ಣಭಣನಂ, ತಙ್ಖಣವಿಜಾನನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೬. ಪಞ್ಚಮೇ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ,** ಞಾಣಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಗತಿಮನ್ತಾತಿ** ಞಾಣಗತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಪಣ್ಡಿತಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಸಭಾವಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತಾ ವುತ್ತಾ, **ಬ್ಯತ್ತಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಿಕತ್ತಬ್ಬೇಸು ವಿಸಾರದಪಞ್ಞಾಯ। ತೇನಾಹ **"ಉಪಾಯಞ್ಞೂ ವಿಸಾರದಾ"**ತಿ। **ಮೇಧಾವಿನೀತಿ** ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಪಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾತಾಯ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥಕಿಚ್ಚೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಠಾನಸೋ ತಙ್ಖಣೇ ಏವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। ತೇನಾಹ **"ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಂ ಕರೋತೀ"**ತಿ। **ಛೇಕಾತಿ** ಯಾಗುಭತ್ತಸಮ್ಪಾದನಾದೀಸು ನಿಪುಣಾ। **ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ** ಕಾಯಿಕೇನ ವೀರಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞಾ ಕುಸೀತಾ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾವ, ಏವಂ ಅಹುತ್ವಾ ವಿಪ್ಫಾರಿಕೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕುಮಾರಿಕಾಯಾತಿ** ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ, ಹೇತುಮ್ಹಿ ವಾ ಕರಣವಚನಂ। ತೇನಾಹ **"ಕುಮಾರಿಕಾಯ ಕಾರಣಾ"**ತಿ। ಆವಹನಂ **ಆವಾಹೋ,** ಪರಿಗ್ಗಹಭಾವೇನ ದಾರಿಕಾಯ ಗಣ್ಹಾಪನಂ, ತಥಾ ದಾಪನಂ **ವಿವಾಹೋ**। ತೇನಾಹ **"ದಾರಕಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿ।

೧೯೭-೧೯೮. ಭತ್ತಪಾಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ **ರನ್ಧಾಪನಂ** ವುತ್ತಂ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಪಾಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ **ಪಚಾಪನಂ** ವುತ್ತಂ। ದುಟ್ಠಂ ಕುಲಂ ಗತಾ ದುಗ್ಗತಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯತ್ಥ ವಾ ಗತಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಆಹರಣಂ **ಆಹಾರೋ**। **ನ ಉಪಾಹಟನ್ತಿ** ನ ದಿನ್ನಂ। **ಕಯೋ** ಗಹಣಂ, **ವಿಕ್ಕಯೋ** ದಾನಂ। ತದುಭಯಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ **"ವೋಹಾರೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಣ್ಡಿತಪಸಾಧಿತೋತಿ** ಏತ್ಥ ಬಾಹಿರುಪಕರಣೇನ ಅಲಙ್ಕರಣಂ **ಮಣ್ಡನಂ,** ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಕೇಸಾದೀನಂಯೇವ ಸಣ್ಠಪನಂ **ಪಸಾಧನಂ**।

೨೦೦. "ಅಬ್ಭುತಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **"ಪರಾಜಿತೇನ ದಾತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅದೇನ್ತೋ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅಚಿರಕಾಲೇ ಅಧಿಕಾರೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಅಚಿರಕಾಲಾಧಿಕಾರಿಕಂ,** ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ। "ಅಚಿರಕಾಲಾಚಾರಿಕ"ನ್ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಅಚಿರಕಾಲೇ ಆಚಾರೋ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಅಚಿರಕಾಲಾಚಾರಿಕಂ**।

ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಸರಣಗಮನೂಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಚ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಾದಿಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಪನ ನ ಸಬ್ಬಕಾಲಿಕತ್ತಾ ತೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಾಲಾನುರೂಪಂ ತನ್ತಿಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಭಗವಾ ಇಧಾಪಿ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನೇವ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತತ್ರ ಯ್ವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ಭಿಕ್ಖೂ"**ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ಆಹ, ನ ಪನ ನೇಸಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಾದಿಆಪಜ್ಜನೇ ಅಭಬ್ಬಭಾವತೋ। ಖೀಣಾಸವಾಪಿ ಹಿ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜಂ ನಾಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಂ ಪನ ಅಕೋವಿದತ್ತಾ ವಿಹಾರಕಾರಂ ಕುಟಿಕಾರಂ ಸಹಾಗಾರಂ ಸಹಸೇಯ್ಯನ್ತಿ ಏವರೂಪಾ ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಪದಸೋಧಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿಛಪ್ಪಞ್ಚವಾಚಂ ಭೂತಾರೋಚನನ್ತಿ ಏವರೂಪಾ ವಚೀದ್ವಾರೇ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಸಾದಿಯನವಸೇನ ಮನೋದ್ವಾರೇ ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೩೦೧. ಸಞ್ಚರಣಂ ಸಞ್ಚರೋ, ಸೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಞ್ಚರೀ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ**। ತೇನಾಹ **"ಸಞ್ಚರಣಭಾವ"**ನ್ತಿ, ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಸಞ್ಚರಣಭಾವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜಾಯತ್ತನೇ ಜಾರತ್ತನೇ**ತಿ ಚ ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ, ಜಾಯಭಾವತ್ಥಂ ಜಾರಭಾವತ್ಥನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಜಾಯಭಾವೇ**ತಿ ಭರಿಯಭಾವಾಯ। **ಜಾರಭಾವೇ**ತಿ ಸಾಮಿಕಭಾವಾಯ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಇಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಜಾರೀ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗವಸೇನ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ, ಜಾರತ್ತನೇತಿ ಪನ ನಿದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉಭಯಲಿಙ್ಗಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗವಸೇನಪಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಇತ್ಥಿಯಾ ಮತಿಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರೋಚೇನ್ತೋ ಜಾರತ್ತನೇ ಆರೋಚೇತೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಏತ್ಥ ಹಿ "ಜಾರೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮತಿಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರೋಚೇನ್ತೋ ಜಾರತ್ತನೇ ಆರೋಚೇತಿ ನಾಮ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗವಸೇನೇವ ಯೋಜನಾ ಕತಾ, ತದನುಸಾರೇನ ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗವಸೇನಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಯೋಜೇತುನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನಪಿ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಪಿಚಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಪತಿ ಭವಿಸ್ಸಸೀ**ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ "ಸಾಮಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಪರಿಯಾಯವಚನೇನ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇದಞ್ಚ ಜಾರತ್ತನೇತಿ ನಿದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉಭಯಲಿಙ್ಗಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಮುಹುತ್ತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಸೀ**ತಿ ಅಸಾಮಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, **ಜಾರೀ ಭವಿಸ್ಸಸೀ**ತಿ ಸಸಾಮಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ಅನ್ತಮಸೋ ತಙ್ಖಣಿಕಾಯಪೀ**ತಿ ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನಾ"**ತಿಆದಿ।

೩೦೩. **ಸೇರಿವಿಹಾರ**ನ್ತಿ ಸಚ್ಛನ್ದಚಾರಂ। **ಅತ್ತನೋ ವಸ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆಣಂ। **ಗೋತ್ತ**ನ್ತಿ ಗೋತಮಗೋತ್ತಾದಿಕಂ ಗೋತ್ತಂ। **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಪಣ್ಡರಙ್ಗಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾದೀನಂ, ತೇಸಂ ತೇಸಂ ವಾ ಕುಲಾನಂ ಧಮ್ಮೋ। ಗೋತ್ತವನ್ತೇಸು ಗೋತ್ತಸದ್ದೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀಸು ಚ ಧಮ್ಮಸದ್ದೋ ವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **"ಸಗೋತ್ತೇಹೀ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಸಗೋತ್ತೇಹೀ**ತಿ ಸಮಾನಗೋತ್ತೇಹಿ, ಏಕವಂಸಜಾತೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹೀ**ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಹಚರಿತಬ್ಬಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸಮಾನಕುಲಧಮ್ಮೇಹಿ ವಾ। ತೇನೇವಾಹ **"ಏಕಂ ಸತ್ಥಾರ"**ನ್ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ "ಏಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೇಹೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಣ್ಡರಙ್ಗಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾದಯೋ ವುತ್ತಾ, **ಏಕಗಣಪರಿಯಾಪನ್ನೇಹೀ**ತಿ ಮಾಲಾಕಾರಾದಿಏಕಗಣಪರಿಯಾಪನ್ನೇಹಿ।

ಸಸಾಮಿಕಾ **ಸಾರಕ್ಖಾ**। ಯಸ್ಸಾ ಗಮನೇ ರಞ್ಞಾ ದಣ್ಡೋ ಠಪಿತೋ, ಸಾ **ಸಪರಿದಣ್ಡಾ**। **ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ದ್ವಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಸಾರಕ್ಖಸಪರಿದಣ್ಡಾನಂ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ತಾಸಂ ಸಸಾಮಿಕಭಾವತೋ। **ನ ಇತರಾಸ**ನ್ತಿ ಇತರಾಸಂ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾದೀನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಪುರಿಸನ್ತರಗಮನೇ ನತ್ಥಿ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ತಾಸಂ ಅಸಾಮಿಕಭಾವತೋ। ಯಾ ಹಿ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಫಸ್ಸಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಅಭಿರತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ತಾಸಂ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ, ನ ಚ ಮಾತಾದಯೋ ತಾಸಂ ಫಸ್ಸೇ ಇಸ್ಸರಾ। ಮಾತಾದಯೋ ಹಿ ನ ಅತ್ತನಾ ಫಸ್ಸಾನುಭವನತ್ಥಂ ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಕೇವಲಂ ಅನಾಚಾರಂ ನಿಸೇಧೇನ್ತಾ ಪುರಿಸನ್ತರಗಮನಂ ತಾಸಂ ವಾರೇನ್ತಿ। ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪನ ಏತಾಸು ಅಟ್ಠಸುಪಿ ಹೋತಿಯೇವ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಮಾತಾದೀಹಿ ಯಥಾ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ನ ಕಪ್ಪೇತಿ, ತಥಾ ರಕ್ಖಿತತ್ತಾ ಪರೇಸಂ ರಕ್ಖಿತಗೋಪಿತಂ ಫಸ್ಸಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ಫುಟ್ಠಭಾವತೋ।

ಧನೇನ ಕೀತಾತಿ ಭರಿಯಭಾವತ್ಥಂ ಧನೇನ ಕೀತಾ। ತೇನಾಹ **"ಯಸ್ಮಾ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। **ಭೋಗೇನಾ**ತಿ ಭೋಗಹೇತು। ಭೋಗತ್ಥಞ್ಹಿ ವಸನ್ತೀ "ಭೋಗವಾಸಿನೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಲಭಿತ್ವಾ**ತಿ ಯೋ ನಂ ವಾಸೇತಿ, ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಲಭಿತ್ವಾ। ಉದಕಪತ್ತಂ ಆಮಸಿತ್ವಾ ಗಹಿತಾ **ಓದಪತ್ತಕಿನೀ**। ತೇನಾಹ **"ಉಭಿನ್ನ"**ನ್ತಿಆದಿ। **ಧಜೇನ ಆಹಟಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಧಜಯೋಗತೋ ಸೇನಾವ ಧಜಸದ್ದೇನ ವುತ್ತಾ, ಉಸ್ಸಿತದ್ಧಜಾಯ ಸೇನಾಯ ಆಹಟಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ **"ಉಸ್ಸಿತದ್ಧಜಾಯಾ"**ತಿಆದಿ।

೩೦೫. **ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಮಟ್ಠಂ ನಾಮ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಆರೋಚಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ತಂ ಕಿರಿಯಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪಾದೇತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ತಂಕಿರಿಯಾಸಮ್ಪಾದನೇ ಯೋಗ್ಯತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ದಾರಕಂ ದಾರಿಕಞ್ಚ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಮಾತಾಪಿತುಆದೀಹಿ ಮಾತಾಪಿತುಆದೀನಂಯೇವ ಸನ್ತಿಕಂ ಸಾಸನೇ ಪೇಸಿತೇಪಿ ಹರಣವೀಮಂಸನಪಚ್ಚಾಹರಣಸಙ್ಖಾತಾಯ ತಿವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪೇಸಿತಂ, ತಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ತಸ್ಸಾ ಮಾತುಆದೀನಂ ಆರೋಚಿತೇ ವತ್ಥುನೋ ಏಕತ್ತಾ ಮಾತುಆದಯೋಪಿ ಖೇತ್ತಮೇವಾತಿ ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"**ತಿಆದಿ ಉದಾಹಟಂ। **ಇಮಿನಾ ಸಮೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಥಾ ಸಯಂ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಅನ್ತೇವಾಸಿಆದಿನಾ ಆರೋಚಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ತಸ್ಸಾ ಸಯಂ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಆರೋಚನತ್ಥಂ ಮಾತುಆದೀನಂ ವದನ್ತಸ್ಸಪಿ ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋತಿ। ಘರಂ ನಯತೀತಿ **ಘರಣೀ**। **ಮೂಲಟ್ಠಾನಞ್ಚ ವಸೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಾತುಆದಯೋ ಸಾಸನಪೇಸನೇ ಮೂಲಭೂತತ್ತಾ "ಮೂಲಟ್ಠಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾಯ ಮಾತಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಧೀತು ಸನ್ತಿಕಂ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಹೋತೂ"ತಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣತಿ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾ ಸನ್ತಿಕಂ "ಮಮ ಧೀತಾ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಹೋತೂ"ತಿ ಪಹಿಣತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ**ತಿ ಪಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ।

೩೩೮. **ಏತ್ತೋವ ಪಕ್ಕಮತೀ**ತಿ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ತತೋಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। **ಅಞ್ಞೇನ ಕರಣೀಯೇನಾ**ತಿ ಗಮನಹೇತುವಿಸುದ್ಧಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ ಪನ ಕರಣೀಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅನಾರೋಚೇನ್ತೋ **ನ ವೀಮಂಸತಿ** ನಾಮ। **ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಸತಿಪಿ ಅಭಿನನ್ದನೇ ಸಾಸನಂ ಅನಾರೋಚೇನ್ತೋ ಪನ **ನ ವೀಮಂಸತಿ** ನಾಮ। **ತತಿಯಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನಾ**ತಿ "ಸೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯೇನ। **ವತ್ಥುಗಣನಾಯಾ**ತಿ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾನಂ ಸಮಭಾವೇ ಸತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸವತ್ಥೂನಂ ಗಣನಾಯ। ಸಚೇ ಪನ ಏಕತೋ ಅಧಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಧಿಕಾನಂ ಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩೩೯-೩೪೦. ಪಾಳಿಯಂ ಚತುತ್ಥವಾರೇ ಅಸತಿಪಿ "ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ, ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಸಂವಾದೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ಇದಂ ಅತ್ಥತೋ ಆಪನ್ನಮೇವಾತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ **"ಚತುತ್ಥೇ ಅನಾಪತ್ತೀ"**ತಿ। **ಕಾರುಕಾನ**ನ್ತಿ ವಡ್ಢಕೀಆದೀನಂ। ತಚ್ಛಕಅಯೋಕಾರತನ್ತವಾಯರಜಕನ್ಹಾಪಿತಕಾ ಪಞ್ಚ ಕಾರವೋ "ಕಾರುಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಏವರೂಪೇನ...ಪೇ॰... ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ತಾದಿಸಂ ಗಿಹಿವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಮ್ಪಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಕಾಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ವಾ ಅಲಂವಚನೀಯಭಾವಂ ವಾ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। **ವಾಚತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಕಾಯವಾಚತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀ**ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಅಲಂವಚನೀಯಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಪಿ ಕಾಯವಾಚತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಲಂವಚನೀಯಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ದೇಸಚಾರಿತ್ತವಸೇನ ಪಣ್ಣದಾನಾದಿನಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಪನ ಜಾನಿತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಲಂವಚನೀಯಭಾವಂ ವಾತಿ ಚ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) "ತದುಭಯಂ ಪನ ಜಾನಿತ್ವಾ ಏತೇಹೇವ ತೀಹಿ ನಯೇಹಿ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ತಾನೇವ ತೀಣಿ ತದುಭಯಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಾನಿ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ **ಪಣ್ಣತ್ತಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ತದುಭಯಜಾನನಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಪಣ್ಣೇ ಲಿಖಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಹರನ್ತಸ್ಸಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾತಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ "ಆರೋಚೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆರೋಚನಸ್ಸೇವ ದಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೩೪೧. ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾದೀಸುಪೀತಿ ಆದಿ-ಸದ್ದೇನ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಇತ್ಥೀ ನಾಮ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀ, ನ ಯಕ್ಖೀ, ನ ಪೇತೀ, ನ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ, ಪುರಿಸೋ ನಾಮ ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸೋ, ನ ಯಕ್ಖೋತಿಆದಿ ನ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾವ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತಸ್ಮಾ ಯೇಸು ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ತೇಸಂ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕತಾ, ನ ನಾಲಂವಚನೀಯತಾ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನವೀಮಂಸನಪಚ್ಚಾಹರಣಾನೀತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚಙ್ಗಾನಿ।

ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೪೨. ಛಟ್ಠೇ **ಏತ್ತಕೇನಾತಿ** ಏತ್ತಕೇನ ದಾರುಆದಿನಾ। **ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಪ್ಪಮಾಣಾಯೋತಿ** ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನದಾರುಆದಿಪ್ಪಮಾಣಾಯೋ। **ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ಪುರಿಸಂ ಯಾಚಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಪರಸನ್ತಕಭಾವತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಸನ್ತಕಂ ಕತ್ವಾ ಯಾಚಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಂ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ದಾಸಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ "ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦, ೧೯೪) ವಚನತೋ। ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ಪನ ದಾಸಂ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ ಸಾದಿಯನವಸೇನ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಸಕಕಮ್ಮಂ ನ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾತಿ** ಪಾಣಾತಿಪಾತಸಿಕ್ಖಾಪದರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಅನಿಯಮೇತ್ವಾಪಿ ನ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾತಿ** ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಗಾಹಸ್ಸಪಿ ಸಮ್ಭವತೋ ವುತ್ತಂ, ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಸಬ್ಬಕಪ್ಪಿಯಭಾವದೀಪನತ್ಥನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವದೀಪನತ್ಥಂ। **ಮೂಲಂ ದೇಥಾತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಮೂಲಂ ದಸ್ಸಾಮಾತಿ ತೇಹಿ ಪಠಮಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಮೂಲನ್ತಿ ಭಣಿತಂ ಸಾಮಞ್ಞವಚನತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯವಚನಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮೂಲಂ ದೇಥಾತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕನ್ತಿ** ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ। **ಅಕಪ್ಪಿಯಕಹಾಪಣಾದಿ ನ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಕಹಾಪಣಾದಿಂ ಅಸಾದಿಯನ್ತೇನ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರತೋ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಥಾಪಿ ಸಾರುಪ್ಪಂ ನ ಹೋತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಏತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥೀತಿ ವಿಹೇಠೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಕಹಾಪಣಾದಿದಾನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। **ತಥೇವ ಪಾಚೇತ್ವಾತಿ** ಹತ್ಥಕಮ್ಮವಸೇನೇವ ಪಾಚೇತ್ವಾ। "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಏತ್ತಕೇಪಿ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಯದತ್ಥಾಯ ಪವಿಟ್ಠೋ, ತಂ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಪುಚ್ಛಿತಪಞ್ಹತ್ತಾ।

ವತ್ತನ್ತಿ ಚಾರಿತ್ತಂ, ಆಪತ್ತಿ ಪನ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನೀತಿ** ಸಾಖಾಯ ಲಗ್ಗರಜಸ್ಮಿಂ ಪತ್ತೇ ಪತಿತೇಪಿ ಸಾಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಖಾದಿತುಕಾಮತಾಯಪಿ ಸತಿ ಸುಖಪರಿಭೋಗತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **"ನದಿಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಆಹರಾ"ತಿ ವತ್ಥುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಗೇಹತೋ...ಪೇ॰... ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಪರಿಗ್ಗಹಿತಉದಕತ್ತಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಲಜ್ಜೀಹಿ...ಪೇ॰... ನ ಕಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಇದಂ ಉತ್ತರಿಭಙ್ಗಾಧಿಕಾರತ್ತಾ ಅಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗೇಸು ಪನ ಅಲಜ್ಜೀಹಿಪಿ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ।

ಗೋಣಂ ಪನ...ಪೇ॰... ಆಹರಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜವಸೇನ ಆಹರಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಆಹರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಾದಿಯನೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ "ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦, ೧೯೪) ವುತ್ತತ್ತಾ। ತೇನೇವಾಹ **"ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋಪಿ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ಯಾಚಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ। **ರಕ್ಖಿತ್ವಾತಿ** ಯಥಾ ಚೋರಾ ನ ಹರನ್ತಿ, ಏವಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ। **ಜಗ್ಗಿತ್ವಾತಿ** ತಿಣದಾನಾದೀಹಿ ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ। **ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಗೋಣೇ ಸಾದಿಯನಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

ಸಕಟಂ ದೇಥಾತಿ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀತಿ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜವಸೇನ ಸಕಟಂ ದೇಥಾತಿ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ತಾವಕಾಲಿಕಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯಾಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ವಲ್ಲಿಆದೀಸು ಚ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತೇಸು ಏಸೇವ ನಯೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ । **ಗರುಭಣ್ಡಪ್ಪಹೋನಕೇಸುಯೇವ ಚ ವಲ್ಲಿಆದೀಸೂತಿ** ಏತ್ಥ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ವೇಳುಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜತಿಣಮತ್ತಿಕಾನಂ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಯಂ ಪನ ವತ್ಥುವಸೇನ ಅಪ್ಪಂ ಹುತ್ವಾ ಅಗ್ಘವಸೇನ ಮಹನ್ತಂ ಹರಿತಾಲಹಿಙ್ಗುಲಕಾದಿ, ತಂ ಗರುಭಣ್ಡಂ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತಮ್ಪಿ ಯಾಚಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಸಾತಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪರಾಮಸತಿ। ಸಾ ಚ ಇಧ ಪರಿಕಥಾದಿನಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಞ್ಞಾಪನಂ ವಿಞ್ಞತ್ತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ತೇನಾಹ **"ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬ"**ನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನ "ಪರಿಕಥಾದಿವಸೇನಪಿ ವಿಞ್ಞಾಪನಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ದೀಪೇತಿ। ಪರಿಕಥೋಭಾಸನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಹಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತೇಸು ದ್ವೀಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ನ ವಟ್ಟತಿ। ಇದಾನಿ ಸೇನಾಸನಪಚ್ಚಯೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪರಿಕಥಾದೀಹಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಆಹರ ದೇಹೀತಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ಆಹ। **ಪರಿಕಥೋಭಾಸನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ **ಪರಿಕಥಾ** ನಾಮ ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಥನಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಂ ಸಮ್ಬಾಧನ್ತಿಆದಿವಚನಂ। **ಓಭಾಸೋ** ನಾಮ ಉಜುಕಮೇವ ಅಕಥೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವಿಭೂತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಓಭಾಸನಂ, ಉಪಾಸಕಾ, ತುಮ್ಹೇ ಕುಹಿಂ ವಸಥಾತಿ? ಪಾಸಾದೇ, ಭನ್ತೇತಿ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪನ, ಉಪಾಸಕಾ, ಪಾಸಾದೋ ನ ವಟ್ಟತೀತಿಆದಿವಚನಂ। **ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ ಪಚ್ಚಯೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಯಥಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ಏವಂ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ, ಸೇನಾಸನತ್ಥಂ ಭೂಮಿಪರಿಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಕರೋಸಿ, ಕೋ ಕಾರಾಪೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ ಕೋಚೀ"ತಿಆದಿವಚನಂ।

ಇದಾನಿ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಆದಿಕಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। ತಥಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪನ ಭೇಸಜ್ಜಂ ರೋಗೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? ತತ್ಥ ವಿನಯಧರಾ "ಭಗವತಾ ರೋಗಸೀಸೇನ ಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ದ್ವಾರಂ ದಿನ್ನಂ, ತಸ್ಮಾ ಅರೋಗಕಾಲೇಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಆಪತ್ತಿ ನ ಹೋತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾ ಪನ "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಆಜೀವಂ ಪನ ಕೋಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಲ್ಲೇಖಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಠಿತಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಲ್ಲೇಖಂ ಕೋಪೇತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಉಕ್ಕಮನ್ತೀತಿ** ಅಪಗಚ್ಛನ್ತಿ।

೩೪೪. ಮಣಿ ಕಣ್ಠೇ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಮಣಿಕಣ್ಠೋ,** ಮಣಿನಾ ಉಪಲಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಕಣ್ಠೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಮಣಿಕಣ್ಠೋತಿ** ಮಜ್ಝಪದಲೋಪೀಸಮಾಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ದೇವವಣ್ಣನ್ತಿ** ದೇವತ್ತಭಾವಂ। **ಪಸನ್ನಾಕಾರನ್ತಿ** ಪಸನ್ನೇಹಿ ಕಾತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ, ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಸಙ್ಖಾತಂ ಉಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮಣಿಯಾಚನಾಯ ತಸ್ಸ ಅನಾಗಮನೇನ ಅತ್ತನೋ ವಡ್ಢಿ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ "ಮಣಿನಾ ಮೇ ಅತ್ಥೋ"ತಿ, ಮನ್ತಪದನೀಹಾರೇನ ವಾ ತಥಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೩೪೫. ವತ್ತಮಾನಸಮೀಪೇತಿ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಅತೀತೇ। **ಏವಂ ವತ್ತುಂ ಲಬ್ಭತೀತಿ** "ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ವತ್ತಮಾನಸಮೀಪತ್ತಾ "ಆಗಚ್ಛಸೀ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ತಮಾನವೋಹಾರೇನ ವತ್ತುಂ ಲಬ್ಭತಿ। ಲಕ್ಖಣಂ ಪನೇತ್ಥ ಸದ್ದಸತ್ಥಾನುಸಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸೋ ಏವ ನಯೋತಿ** "ಆಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಆಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ವತ್ತಮಾನಸಮೀಪೇ ವತ್ತಮಾನವೋಹಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೩೪೮-೩೪೯. ಯಸ್ಮಾ ಪನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇವಲಂ ಯಾಚನಾಯ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತುಂ, ತಸ್ಮಾ "ಸಯಂ ಯಾಚಿತಕೇಹಿ ಉಪಕರಣೇಹೀ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। ಉದ್ಧಂಮುಖಂ ಲಿತ್ತಾ **ಉಲ್ಲಿತ್ತಾ,** ಅಧೋಮುಖಂ ಲಿತ್ತಾ **ಅವಲಿತ್ತಾ**। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಉದ್ಧಂಮುಖಂ ಲಿಮ್ಪನ್ತಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅನ್ತೋ ಲಿಮ್ಪನ್ತಿ, ಅಧೋಮುಖಂ ಲಿಮ್ಪನ್ತಾ ಚ ಬಹಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ **"ಉಲ್ಲಿತ್ತಾತಿ ಅನ್ತೋಲಿತ್ತಾ, ಅವಲಿತ್ತಾತಿ ಬಹಿಲಿತ್ತಾ"**ತಿ। ತತ್ಥ **ಉಲ್ಲಿತ್ತಾ** ನಾಮ ಠಪೇತ್ವಾ ತುಲಾಪಿಟ್ಠಸಙ್ಖಾತವಾತಪಾನಧೂಮಛಿದ್ದಾದಿಭೇದಂ ಅಲೇಪೋಕಾಸಂ ಅವಸೇಸೇ ಲೇಪೋಕಾಸೇ ಕುಟ್ಟೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟೇತ್ವಾ ಛದನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಸುಧಾಯ ವಾ ಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ ಲಿತ್ತಾ। **ಅವಲಿತ್ತಾ** ನಾಮ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಛದನಸ್ಸ ಬಹಿ ಲಿತ್ತಾ। **ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಾ** ನಾಮ ತಥೇವ ಛದನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಲಿತ್ತಾ।

ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಮೇತೀತಿ “ಕಾರಯಮಾನೇನಾ”ತಿ ಹೇತುಕತ್ತುವಸೇನ ಉದ್ದಿಟ್ಠಪದಸ್ಸ “ಕಾರಾಪೇನ್ತೇನಾ”ತಿ ಹೇತುಕತ್ತುವಸೇನೇವ ನಿದ್ದೇಸಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಮೇತಿ। ಯದಿ ಏವಂ “ಕರೋನ್ತೋ ವಾ ಕಾರಾಪೇನ್ತೋ ವಾ”ತಿ ಕಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **“ಯಸ್ಮಾ ಪನಾ”**ತಿಆದಿ। “ಅತ್ತನಾ ವಿಪ್ಪಕತಂ ಪರೇಹಿ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತೀ”ತಿಆದಿವಚನತೋ **“ಕರೋನ್ತೇನಪಿ ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ। **ಉಭೋಪೇತೇತಿ** ಕಾರಕಕಾರಾಪಕಾ। **ಕಾರಯಮಾನೇನಾತಿ ಇಮಿನಾವ ಪದೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ** ಕಥಂ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ನ ಹಿ ಕಾರಯಮಾನೋ ಕರೋನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಯಸ್ಮಾ ಕರೋನ್ತೇನಪಿ ಕಾರಯಮಾನೇನಪಿ ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಕಾರಯಮಾನೇನ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಗೇವ ಕರೋನ್ತೇನಾತಿ ಇದಂ ಅತ್ಥತೋ ಆಗತಮೇವಾತಿ “ಕಾರಯಮಾನೇನಾ”ತಿ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ। ತತೋ “ಕಾರಯಮಾನೇನಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಲಬ್ಭಮಾನೋಪಿ ಅತ್ಥೋ ತೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ। **ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ವಿಲೋಮಿತಂ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ “ಕಾರಯಮಾನೇನಾ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ “ಕರೋನ್ತೇನಾ”ತಿ ಇದಂ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕರೋನ್ತೇನ ವಾ ಕಾರಾಪೇನ್ತೇನ ವಾತಿ ಪದತ್ಥವಸೇನ ನಿದ್ದೇಸೇ ಕತೇ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ವಿರುದ್ಧಂ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವಾತಿ** ಪದತ್ಥತೋ ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಚ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವ।

ಉದ್ದೇಸೋತಿ ಉದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ। **ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ। “ಆಯಾಮತೋ ಚ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಚಾ”ತಿ ಅವತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥಸ್ಸ **ವಾ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏಕತೋಭಾಗೇನ ವಡ್ಢಿತೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಯೋ ಪನಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತಿಹತ್ಥಾತಿ** ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ತಿಹತ್ಥಾ। **ಪಮಾಣಯುತ್ತೋ ಮಞ್ಚೋತಿ** ಪಕತಿವಿದತ್ಥಿಯಾ ನವವಿದತ್ಥಿಪ್ಪಮಾಣೋ ಮಞ್ಚೋ। **ಪಮಾಣಿಕಾ ಕಾರೇತಬ್ಬಾತಿ** ಉಕ್ಕಟ್ಠಪ್ಪಮಾಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪ್ಪಮಾಣಯುತ್ತಾವ ಕುಟಿ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಾ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪಮಾಣತೋ ಪನ ಊನತರಾ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಾಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಸನ್ದೇಹೋ ಸಿಯಾತಿ ತಂನಿವತ್ತನತ್ಥಂ **“ಪಮಾಣತೋ ಊನತರಮ್ಪೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪಮಾಣತೋ ಊನತರ**ನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣತೋ ಊನತರಂ। ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪಮಾಣೇನ ಚತುಹತ್ಥತೋ ಊನತರಾ ಕುಟಿ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಚತುಹತ್ಥತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕುಟಿಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಂ ಕುಟಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಚತುಹತ್ಥಂ ಪಞ್ಚಹತ್ಥಮ್ಪೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕಲಲಲೇಪೋತಿ** ಕೇನಚಿ ಸಿಲೇಸೇನ ಕತಲೇಪೋ, ತಮ್ಬಮತ್ತಿಕಾದಿಕಲಲಲೇಪೋ ವಾ। **ಅಲೇಪೋ ಏವಾತಿ** ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟೋ** ದ್ವಾರಬಾಹಾ। **ಓಲೋಕೇತ್ವಾಪೀತಿ** ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾಪಿ, ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮವಸೇನಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೩೫೩. ಯಥಾ ಸೀಹಾದೀನಂ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಾನಂ ನಿಬದ್ಧಗಮನಮಗ್ಗೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಹತ್ಥೀನಮ್ಪಿ ನಿಬದ್ಧಗಮನಮಗ್ಗೋ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಏತೇಸ**ನ್ತಿ ಸೀಹಾದೀನಂ। **ಚಾರಿಭೂಮೀತಿ** ಗೋಚರಭೂಮಿ। **ನ ಗಹಿತಾತಿ** ನ ವಾರಿತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಾಯಾತಿ** ನಿರುಪದ್ದವತ್ಥಾಯ। **ಸೇಸಾನೀತಿ** ಪುಬ್ಬಣ್ಣನಿಸ್ಸಿತಾದೀನಿ। **ಪುಬ್ಬಣ್ಣನಿಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪುಬ್ಬಣ್ಣವಿರುಹನಟ್ಠಾನಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಣ-ಸದ್ದೇನ ಗಹಿತಂ। ತೇನಾಹ - **“ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಞ್ಞಾನಂ...ಪೇ॰... ಠಿತ”**ನ್ತಿ। ಅಭಿಹನನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಅಬ್ಭಾಘಾತಂ।** “ವೇರಿಘರ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ **“ಚೋರಾನಂ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಕತ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಧಮ್ಮಗನ್ಧಿಕಾತಿ** ಹತ್ಥಪಾದಾದಿಛಿನ್ದನಗನ್ಧಿಕಾ।

ಆವಿಜ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತೀತಿ ಛಿನ್ನತಟಾದಿಸಮ್ಭವತೋ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಆವಿಜ್ಜಿತುಂ। **ಪಾಚಿನ**ನ್ತಿ ಕುಟಿವತ್ಥುಸಾಮನ್ತಾ ಚಿನಿತಬ್ಬಅಧಿಟ್ಠಾನಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಇಧ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಸಹಪಯೋಗಾನಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ವಿಯ ವಿಸೇಸೋ ನತ್ಥಿ, ತಥಾಪಿ ತೇಸಂ ವಿಭಾಗೇನ ದಸ್ಸನಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಏತ್ಥ ಕುಟಿಯಾ ಭೇದನಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಕತಂ। **ತದತ್ಥಾಯಾತಿ** ತಚ್ಛನತ್ಥಾಯ। **ಏವಂ ಕತ**ನ್ತಿ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಂ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ವಾ ಕತಂ। ದಾರುನಾ ಕತಂ ಕುಟ್ಟಂ ಏತ್ಥಾತಿ **ದಾರುಕುಟ್ಟಿಕಾ,** ಕುಟಿ। **ಸಿಲಾಕುಟ್ಟಿಕ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪಣ್ಣಸಾಲ**ನ್ತಿ ಬಹಿ ಪಣ್ಣೇಹಿ ಛಾದೇತಬ್ಬಂ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಂ ಕುಟಿಮೇವ ವದತಿ। ತೇನೇವಾಹ **“ಸಭಿತ್ತಿಚ್ಛದನಂ ಲಿಮ್ಪಿಸ್ಸಾಮೀ”**ತಿ।

ಅನ್ತೋಲೇಪೇನೇವ ನಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ **“ಅನ್ತೋಲೇಪೇ ವಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಬಹಿಲೇಪೇ ವಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಸ್ಮಿಂ ದ್ವಾರಬದ್ಧೇ ವಾ ವಾತಪಾನೇ ವಾ ಠಪಿತೇತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ತಸ್ಸೋಕಾಸ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ದ್ವಾರಬದ್ಧಸ್ಸ ವಾ ವಾತಪಾನಸ್ಸ ವಾ ಓಕಾಸಂ। **ಪುನ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ವಾತಿ** ಪುಬ್ಬೇವ ಠಪಿತೋಕಾಸಂ ಖುದ್ದಕಂ ಚೇ, ಭೇದನೇನ ಪುನ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ। **ಲೇಪೋ ನ ಘಟಿಯತೀತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ದಿನ್ನಲೇಪೋ ದ್ವಾರಬದ್ಧೇನ ವಾ ವಾತಪಾನೇನ ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ನ ಘಟಿಯತಿ, ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹುತ್ವಾ ನ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತ**ನ್ತಿ ದ್ವಾರಬದ್ಧಂ ವಾ ವಾತಪಾನಂ ವಾ। **ಪಠಮಮೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ** ಲೇಪಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ದ್ವಾರಬದ್ಧಂ ವಾ ವಾತಪಾನಂ ವಾ ಠಪನತೋ ಪುಬ್ಬೇಯೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। **ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಮತ್ತೇನ ಅಪ್ಪತ್ತಚ್ಛದನಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಏವಂ ಮೇ ಆಪತ್ತಿ ನ ಸಿಯಾತಿ ಭಿತ್ತಿಯಂ ವಾ ಛದನೇ ವಾ ಏಕಙ್ಗುಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಓಕಾಸಂ ಲೇಪೇನ ಅಘಟೇತ್ವಾ ಠಪೇತಿ, ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಮತ್ತಿಕಾಕುಟ್ಟಮೇವ ಮತ್ತಿಕಾಲೇಪಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ - **“ಸಚೇ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಕುಟ್ಟಂ ಕರೋತಿ, ಛದನಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟನೇ ಆಪತ್ತೀ”**ತಿ। **ಉಭಿನ್ನಂ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಪುರಿಮಸ್ಸ ಲೇಪಸ್ಸ ಅಘಟಿತತ್ತಾ ದುತಿಯಸ್ಸ ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾಸಮ್ಭವತೋ ಉಭಿನ್ನಂ ಅನಾಪತ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿನಾಪಿ ವತ್ತಸೀಸೇನ ತೇನ ಅನಾಣತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಕರೋಮೀತಿ ಕರೋತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಸಚೇ ತೇನ ಆಣತ್ತೋ ಕರೋತಿ, ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ।

೩೫೪. **ಛತ್ತಿಂಸ ಚತುಕ್ಕಾನಿ** ನಾಮ “ಭಿಕ್ಖು ಕುಟಿಂ ಕರೋತೀ”ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಪಠಮವಾರೇ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಚತುಕ್ಕಂ ದೇಸಿತವತ್ಥುಕಚತುಕ್ಕಂ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಚತುಕ್ಕಂ ಪಮಾಣಿಕಚತುಕ್ಕಂ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಪ್ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಚತುಕ್ಕಂ ದೇಸಿತವತ್ಥುಕಪ್ಪಮಾಣಿಕಚತುಕ್ಕನ್ತಿ ಛ ಚತುಕ್ಕಾನಿ, ಏವಂ ಸಮಾದಿಸತಿವಾರಾದೀಸುಪಿ ಪಞ್ಚಸೂತಿ ಛತ್ತಿಂಸ। **ಆಪತ್ತಿಭೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾನೀತಿ** “ಸಾರಮ್ಭೇ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅಪರಿಕ್ಕಮನೇ”ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ಮಾತಿಕಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಾರಮ್ಭಅಪರಿಕ್ಕಮನೇಸುಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋವ ಸಿಯಾತಿ ಮಿಚ್ಛಾಗಾಹನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಸಾರಮ್ಭೇ ಅಪರಿಕ್ಕಮನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕತಾಯ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತತಾಯ ಚ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ಏವಂ ಆಪತ್ತಿಭೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾನಿ।

೩೫೫-೩೬೧. “ದ್ವೀಹಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇಹೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ವಿಭತ್ತಿಬ್ಯತ್ತಯೇನ ಚ ವಚನಬ್ಯತ್ತಯೇನ ಚ **ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನಾತಿ** ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **“ದ್ವೀಹಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇಹಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ”**ತಿ। “ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ದಾತಬ್ಬಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಕತಂ ಕುಟಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಕತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಪಚಿನಿತಬ್ಬಾತಿ** ವಿದ್ಧಂಸೇತಬ್ಬಾ। **ಭೂಮಿಸಮಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಕುಟಿವತ್ಥುಸಮಂ ಕತ್ವಾ।

೩೬೪. **ನ ಹೇತ್ಥ ಲೇಪೋ ಘಟಿಯತೀತಿ** ಛದನಲೇಪಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ, ವಿಸುಂಯೇವ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಪನ ಸಚೇಪಿ ಲೇಣಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಉಪರಿಭಾಗೇ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮಾದಿಕರಣತ್ಥಂ ಲೇಪಂ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಲೇಪದಾನವಸೇನ ಅಕತಾ ಇಟ್ಠಕಾದಿಗುಹಾ ಗುಹಾ ನಾಮಾತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। **ತಿಣೇಹಿ ವಾ ಪಣ್ಣೇಹಿ ವಾ ಛಾದಿತಕುಟಿಕಾವ ವುತ್ತಾತಿ** “ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಿಕಗೇಹಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಛದನಂ ದಣ್ಡಕೇಹೀ”ತಿಆದಿನಾ ಪುನ ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇಹಿ ತಿಣಪಣ್ಣಚ್ಛದನಾ ಕುಟಿಕಾವ ವುತ್ತಾ। **ಛದನಂ ದಣ್ಡಕೇಹಿ ಜಾಲಬನ್ಧಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಛದನಂ ದೀಘತೋ ತಿರಿಯತೋ ಚ ಠಪಿತದಣ್ಡಕೇಹಿ ಜಾಲಂ ವಿಯ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ। **ಓಗುಮ್ಫೇತ್ವಾತಿ** ತಿಣಾದಿಂ ವಿದ್ಧಂಸೇತ್ವಾ। **ಭಿತ್ತಿಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಲೇಪೇ ಘಟಿತೇತಿ** ಏತ್ಥ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಛದನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಚೇಪಿ ಭಿತ್ತಿಲೇಪೇನ ಅನತ್ಥಿಕೋ ಹೋತಿ, ಛದನಲೇಪೇ ಸಮನ್ತತೋ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನಪಿ ಘಟಿತೇ ಭಿತ್ತಿಲೇಪೇನ ವಿನಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಉಪಚಿಕಾಮೋಚನತ್ಥಮೇವ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾಸಾಣಕುಟ್ಟಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಅಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಲೇಪೋ ನ ಘಟಿಯತಿ ನಾಮ, **ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ತಂ ನ ಸಮೇತಿ। ತತ್ಥ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ “ಭಿತ್ತಿಂ ಅಲಿಮ್ಪಿತುಕಾಮತಾಯ ಅಭಾವತೋ ಛದನಲೇಪೇ ಪಾಸಾಣಕುಟ್ಟೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟಿತೇಪಿ ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ”ತಿ, ತಮ್ಪಿ ನ ಯುತ್ತಂ। “ಉಪಚಿಕಾಮೋಚನತ್ಥಮೇವಾ”ತಿ ಹಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾಸಾಣಕುಟ್ಟೇ ಪುನ ಲಿಮ್ಪಿತುಕಾಮತಾಯ ಅಭಾವೋಯೇವ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ತೇನೇವ “ತಂ ಅಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ “ಉಲ್ಲಿತ್ತಾದಿಭಾವೋ...ಪೇ॰... ಛದನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೋ”ತಿ ಇದಂ ಸತಿಪಿ ಭಿತ್ತಿಲೇಪೇ ಛದನಲೇಪೇನ ವಿನಾ ಆಪತ್ತಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಛದನಲೇಪಸ್ಸ ಪಧಾನಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಭಿತ್ತಿಲೇಪೇನ ವಿನಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಇದಮೇವ ಚೇತ್ಥ ಯುತ್ತತರನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ತಿಣಕುಟಿಕಾಯ।

ಏತ್ಥ ಚ ತಿಣಕುಟಿಕಾಯ ಏವ ಸಬ್ಬಥಾ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ **ಪರಿವಾರಪಾಳಿಂ** ಆನೇತ್ವಾ ತಿಣಕುಟಿಕಾಯ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವೋ ಸುಖೇನ ಸಕ್ಕಾ ಸಾಧೇತುನ್ತಿ ಕತಂ। ತಿಣಕುಟಿಕಾಯ ಚ ಸಬ್ಬಥಾ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವೇ ಸಾಧಿತೇ ತೇನೇವ ನಯೇನ ಲೇಣಗುಹಾದೀಸುಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವೋ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುನ್ತಿ। ತೇನೇವ **“ಯಂ ಪನಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತಥಾ ಹಿ ತಿಣಕುಟಿಕಾಯ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವೇ ಸಾಧಿತೇ ತೇನೇವ ನಯೇನ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವೋ ಅತ್ಥತೋ ದಸ್ಸಿತೋಯೇವ ಹೋತಿ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಭಿಕ್ಖು ಸಮಾದಿಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮತಿ "ಕುಟಿಂ ಮೇ ಕರೋಥಾ"ತಿ, ಸಮಾದಿಸತಿ ಚ ದೇಸಿತವತ್ಥುಕಾ ಚ ಹೋತು ಅನಾರಮ್ಭಾ ಚ ಸಪರಿಕ್ಕಮನಾ ಚಾತಿ, ತಸ್ಸ ಕುಟಿಂ ಕರೋನ್ತಿ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಂ ಸಾರಮ್ಭಂ ಅಪರಿಕ್ಕಮನಂ। "ಆಪತ್ತಿ ಕಾರುಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ದುಕ್ಕಟಾನ"ನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಇಮಂ ಚೋದನಂ ಮನಸಿ ನಿಧಾಯ **"ಯಂ ಪನ...ಪೇ॰... ಅಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ವುತ್ತ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। "ಆಪತ್ತಿ ಕಾರುಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ದುಕ್ಕಟಾನ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ನ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚರಹಿ ಯಥಾಸಮಾದಿಟ್ಠಾಯ ಅಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಬಹೂಸು ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಸತಸೋಧಿತಸಮ್ಮತೇ ಚ ಪುರಾಣಪೋತ್ಥಕೇ ಅಯಮೇವ ಪಾಠಕ್ಕಮೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾದಿಟ್ಠಪಾಠಾನುಕ್ಕಮೇನೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಕತ್ಥಚಿ ಪೋತ್ಥಕೇ ಪನ "ಕುಟಿಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಮ್ಪಿ ಕುಟಿಂ...ಪೇ॰... ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ಇಮಸ್ಸಾನನ್ತರಂ "ಯಂ ಪನಾ"ತಿಆದಿಪಾಠಂ ಲಿಖನ್ತಿ, ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ತತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಪಾಕಟೋಯೇವ। **ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವತ್ವಾ**ತಿ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಞ್ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಞ್ಚ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿಆದೀಸು ವಾಸಾಗಾರತ್ಥಾಯ ಏವ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವತ್ವಾ।

ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಕುಟಿಕರಣಲಕ್ಖಣಾ ಕಿರಿಯಾಯೇವ, ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಮೂಲಿಕಾಯಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಂ ಹೋತಿ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಮೂಲಿಕಾಯಪಿ, ತದುಭಯಂ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ "ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ವತ್ಥುಂ ಅದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಕುಟಿಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ವತ್ಥುಂ ದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಅಕಿರಿಯಾಯ ಕುಟಿಕರಣಕಿರಿಯಾಯ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾನತೋ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋವ ಸಮುಟ್ಠಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಚಿತ್ತಕ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಅಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಅಚಿತ್ತಕಂ। ಉಲ್ಲಿತ್ತಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರತಾ, ಹೇಟ್ಠಿಮಪ್ಪಮಾಣಸಮ್ಭವೋ, ಅದೇಸಿತವತ್ಥುತಾ, ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತತಾ, ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ವಾಸಾಗಾರತಾ, ಲೇಪಘಟ್ಟನಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಛ ವಾ ಸತ್ತ ವಾ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ವಿಹಾರಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೬೫. ಸತ್ತಮೇ **ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ**ತಿ ಕೋಸಮ್ಬೀನಾಮಕೇ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ನಗರಸ್ಸ ಆರಾಮಪೋಕ್ಖರಣೀಆದೀಸು ತೇಸು ತೇಸು ಠಾನೇಸು ಕೋಸಮ್ಬರುಕ್ಖಾವ ಉಸ್ಸನ್ನಾ ಅಹೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ಕೋಸಮ್ಬೀತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಕುಸುಮ್ಬಸ್ಸ ನಾಮ ಇಸಿನೋ ಅಸ್ಸಮತೋ ಅವಿದೂರೇ ಮಾಪಿತತ್ತಾತಿ ಏಕೇ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಕುಸುಮ್ಬಸ್ಸ ಇಸಿನೋ ನಿವಾಸಭೂಮಿ ಕೋಸಮ್ಬೀ, ತಸ್ಸ ಚ ಅವಿದೂರೇ ಭವತ್ತಾ ನಗರಂ ಕೋಸಮ್ಬೀತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತನ್ತಿ। **ಘೋಸಿತನಾಮಕೇನ ಕಿರ ಸೇಟ್ಠಿನಾ ಸೋ ಕಾರಿತೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕೋ ಘೋಸಿತಸೇಟ್ಠಿ, ಕಥಞ್ಚಾನೇನ ಸೋ ಆರಾಮೋ ಕಾರಿತೋತಿ? ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರ ಅದ್ದಿಲರಟ್ಠಂ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ ಕೋತೂಹಲಕೋ ನಾಮ ದಲಿದ್ದೋ ಛಾತಕಭಯೇನ ಸಪುತ್ತದಾರೋ ಸುಭಿಕ್ಖಂ ರಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪುತ್ತಂ ವಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಮಾತಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗತಾ। ತೇ ಏಕಂ ಗೋಪಾಲಕಗಾಮಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ಗೋಪಾಲಕಾನಞ್ಚ ತದಾ ಬಹುಪಾಯಾಸೋ ಪಟಿಯತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಪಾಯಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ಅಥ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಬಹುತರಂ ಪಾಯಾಸಂ ಭುತ್ತೋ ಜೀರಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಸುನಖಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುರೋ ಜಾತೋ, ಸೋ ಗೋಪಾಲಕಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಗೋಪಾಲಕೋ ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋಪಿ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಕಾಲೇ ಕುಕ್ಕುರಸ್ಸ ಏಕಂ ಪಿಣ್ಡಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಸಿನೇಹಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗೋಪಾಲಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಗೋಪಾಲಕೇ ಅಸನ್ನಿಹಿತೇ ಭತ್ತವೇಲಾಯಂ ಸಯಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಾಲಾರೋಚನತ್ಥಂ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ಭುಸ್ಸತಿ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಪಿ ಚಣ್ಡಮಿಗೇ ದಿಸ್ವಾ ಭುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಲಾಪೇತಿ। ಸೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಮುದುಕೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತತ್ರಾಸ್ಸ "ಘೋಸಕದೇವಪುತ್ತೋ"ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ।

ಸೋ ದೇವಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕುಲಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಂ ಅಪುತ್ತಕೋ ಕಿರ ಸೇಟ್ಠಿ ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಧನಂ ದತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಅಥ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತೇ ಜಾತೇ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಘಾತಾಪೇತುಂ ಉಪಕ್ಕಮಿ। ಸೋ ಪುಞ್ಞವನ್ತತಾಯ ಸತ್ತಸುಪಿ ಠಾನೇಸು ಮರಣಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಅವಸಾನೇ ಏಕಾಯ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾಯ ವೇಯ್ಯತ್ತಿಯೇನ ಲದ್ಧಜೀವಿಕೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಘೋಸಿತಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಕುಕ್ಕುಟಸೇಟ್ಠಿ, ಪಾವಾರಿಯಸೇಟ್ಠೀತಿ ದ್ವೇ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಅತ್ಥಿ, ಇಮಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ತಯೋ ಅಹೇಸುಂ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ತೇಸಂ ಸಹಾಯಕಾನಂ ಸೇಟ್ಠೀನಂ ಕುಲೂಪಕಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇಸಯೋ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ವಸಿಂಸು। ತೇ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಂ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ವಾರೇ ಗಿಮ್ಹಸಮಯೇ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ನಿರುದಕಂ ಮಹಾಕನ್ತಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕನ್ತಾರಪರಿಯೋಸಾನೇ ಮಹನ್ತಂ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸುಂ "ಯಾದಿಸೋ ಅಯಂ ರುಕ್ಖೋ, ಅದ್ಧಾ ಏತ್ಥ ಮಹೇಸಕ್ಖಾಯ ದೇವತಾಯ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಸಾಧು ವತಸ್ಸ, ಸಚೇ ನೋ ಪಾನೀಯಂ ವಾ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ವಾ ದದೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ದೇವತಾ ಇಸೀನಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ "ಇಮೇಸಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ವಿಟಪನ್ತರತೋ ನಙ್ಗಲಸೀಸಮತ್ತಂ ಉದಕಧಾರಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಇಸಿಗಣೋ ರಜತಕ್ಖನ್ಧಸದಿಸಂ ಉದಕವಟ್ಟಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನೇಹಿ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ದೇವತಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪರಿಭೋಗುದಕಂ ದಿನ್ನಂ, ಇದಂ ಪನ ಅಗಾಮಕಂ ಮಹಾರಞ್ಞಂ, ಸಾಧು ವತಸ್ಸ, ಸಚೇ ನೋ ಆಹಾರಮ್ಪಿ ದದೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ದೇವತಾ ಇಸೀನಂ ಉಪಕಪ್ಪನವಸೇನ ದಿಬ್ಬಾನಿ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾದೀನಿ ದತ್ವಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ।

ಇಸಯೋ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು "ದೇವತಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪರಿಭೋಗುದಕಮ್ಪಿ ಭೋಜನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ದಿನ್ನಂ, ಸಾಧು ವತಸ್ಸ , ಸಚೇ ನೋ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ದೇವತಾ ತೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢಕಾಯಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ದೇವತೇ ಮಹತೀ ತೇ ಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಕಿಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಇಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅಧಿಗತಾಸೀತಿ। ನಾತಿಮಹನ್ತಂ ಪರಿತ್ತಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾತಿ। ಉಪಡ್ಢುಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹಿ ದೇವತಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಲದ್ಧಾ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಕಿರ ಗೇಹೇ ಅಯಂ ದೇವಪುತ್ತೋ ಕಮ್ಮಕಾರೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಹಿ ಗೇಹೇ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇಸು ಅನ್ತಮಸೋ ದಾಸಕಮ್ಮಕಾರೇ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೋ ಜನೋ ಉಪೋಸಥಿಕೋ ಹೋತಿ। ಏಕದಿವಸಂ ಅಯಂ ಕಮ್ಮಕಾರೋ ಏಕಕೋವ ಪಾತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಗತೋ। ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ ನಿವಾಪಂ ಲಭಮಾನಮನುಸ್ಸೇ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ಏತಸ್ಸೇವೇಕಸ್ಸ ಅರಞ್ಞಂ ಗತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅಸ್ಸ ಸಾಯಮಾಸತ್ಥಾಯ ನಿವಾಪಂ ಅದಾಸಿ। ಭತ್ತಕಾರದಾಸೀ ಏಕಸ್ಸೇವ ಭತ್ತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞತೋ ಆಗತಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಕಮ್ಮಕಾರೋ ಚಿನ್ತಯಿ "ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಗೇಹಂ ಏಕಸದ್ದಂ ಅಹೋಸಿ, ಅಜ್ಜ ಅತಿವಿಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಆಚಿಕ್ಖಿ "ಅಜ್ಜ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಸಬ್ಬೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಉಪೋಸಥಿಕಾ, ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ ತುಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ನಿವಾಪಂ ಅದಾಸೀ"ತಿ। ಏವಂ ಅಮ್ಮಾತಿ। ಆಮ ಸಾಮೀತಿ। "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಉಪೋಸಥಂ ಸಮಾದಿನ್ನಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ನ ಹೋತೀ"ತಿ ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿಂ ಪುಚ್ಛ ಅಮ್ಮಾತಿ। ತಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ ಆಹ - "ಸಕಲಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ನ ಹೋತಿ, ಉಪಡ್ಢಕಮ್ಮಂ ಪನ ಹೋತಿ, ಉಪೋಸಥಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಕಮ್ಮಕಾರೋ ಭತ್ತಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಸ ಆಹಾರಪರಿಕ್ಖೀಣಕಾಯಸ್ಸ ರತ್ತಿಂ ವಾತೋ ಕುಪ್ಪಿ। ಸೋ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢುಪೋಸಥಕಮ್ಮನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಮಹಾವತ್ತನಿಅಟವಿದ್ವಾರೇ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖದೇವಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಸೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಇಸೀನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಇಸಯೋ ಪುಚ್ಛಿಂಸು "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಯಂ 'ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಙ್ಘೋ'ತಿ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಂ ಸಾವಿತಾ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ನು ಖೋ ಲೋಕೇ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ। ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ। ಇದಾನಿ ಕುಹಿಂ ವಸತೀತಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೇತವನೇ, ಭನ್ತೇತಿ। ಇಸಯೋ "ತಿಟ್ಠಥ ತುಮ್ಹೇ, ಮಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕೋಸಮ್ಬೀನಗರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿನೋ "ಇಸಯೋ ಆಗತಾ"ತಿ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ "ಸ್ವೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಇಸಿಗಣಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಂಸು। ಇಸಯೋ "ಭುತ್ವಾವ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಆಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಏಕಮ್ಪಿ ಮಾಸಂ ದ್ವೇಪಿ ತಯೋಪಿ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಮಾಸೇ ವಸಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಥ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ವಾರೇ ಹಿಯ್ಯೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಅಜ್ಜೇವ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವದಥ, ಕಿಂ ಇದನ್ತಿ। ಆಮ ಗಹಪತಯೋ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ನ ಖೋ ಪನ ಸಕ್ಕಾ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯೋ ಜಾನಿತುಂ, ತೇನ ಮಯಂ ತುರಿತಾ ಗಚ್ಛಾಮಾತಿ । ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಮ್ಪಿ ಆಗಚ್ಛಾಮ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಗಚ್ಛಥಾತಿ। "ತುಮ್ಹೇ ಅಗಾರಿಯಾ ನಾಮ ಮಹಾಜಟಾ, ತಿಟ್ಠಥ ತುಮ್ಹೇ, ಮಯಂ ಪುರೇತರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ

ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ದ್ವೇ ದಿವಸಾನಿ ಅವಸಿತ್ವಾ ತುರಿತಗಮನೇನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪತ್ವಾ ಜೇತವನವಿಹಾರೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಮೇವ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ಥ ಮಧುರಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು।

ತೇಪಿ ತಯೋ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಸಪ್ಪಿಮಧುಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಚೇವ ಪಟ್ಟುಣ್ಣದುಕೂಲಾದೀನಿ ಚ ಆದಾಯ ಕೋಸಮ್ಬಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪತ್ವಾ ಜೇತವನಸಾಮನ್ತೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಸಹಾಯಾನಂ ಮಧುರಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ತೇ ಬಲವಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಂಸು, ಪುನ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇತಿ ಏವಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜನಪದಂ ಆಗಮನಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ಭಗವಾ "ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಖೋ ಗಹಪತಯೋ ತಥಾಗತಾ ಅಭಿರಮನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಏತ್ತಾವತಾ ಪಟಿಞ್ಞಾ ದಿನ್ನಾ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ ಗಹಪತಯೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ದಿನ್ನಾ ನೋ ಭಗವತಾ ಪಟಿಞ್ಞಾ"ತಿ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಯೋಜನೇ ಯೋಜನೇ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಪತ್ವಾ "ಲೋಕೇ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಕಥಯಿಂಸು। ತಯೋ ಜನಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಆರಾಮೇ ಮಹನ್ತಂ ಧನಪರಿಚ್ಚಾಗಂ ಕತ್ವಾ ಭಗವತೋ ವಿಹಾರೇ ಕಾರಾಪೇಸುಂ। ತತ್ಥ ಕುಕ್ಕುಟಸೇಟ್ಠಿನಾ ಕಾರಿತೋ **ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೋ** ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಪಾವಾರಿಕಸೇಟ್ಠಿನಾ ಅಮ್ಬವನೇ ಕಾರಿತೋ **ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನಂ** ನಾಮ। ಘೋಸಿತೇನ ಕಾರಿತೋ **ಘೋಸಿತಾರಾಮೋ** ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಘೋಸಿತನಾಮಕೇನ ಕಿರ ಸೇಟ್ಠಿನಾ ಸೋ ಕಾರಿತೋ"ತಿ।

ಯೋ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ಯಸ್ಸ ಚ ಸತ್ಥಾರಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡೋ ಆಣತ್ತೋ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "**ಬೋಧಿಸತ್ತಕಾಲೇ ಉಪಟ್ಠಾಕಛನ್ನಸ್ಸಾ**"ತಿ। ಇಮಿನಾ ಚ ಯೋ **ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೇ ಛನ್ನೋವಾದಸುತ್ತೇ** (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೮೯ ಆದಯೋ) ಗಿಲಾನೋ ಹುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ ಓವದಿಯಮಾನೋಪಿ ಮಾರಣನ್ತಿಕವೇದನಂ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಕಣ್ಠನಾಳಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮರಣಭಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಗತಿನಿಮಿತ್ತೇ ಚ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಅತ್ತನೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಸಮಸೀಸೀ ಹುತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ, ಅಯಂ ಸೋ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪೂಜಾವಚನಪ್ಪಯೋಗೇ ಕತ್ತರಿ ಸಾಮಿವಚನಸ್ಸಪಿ ಇಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಆಹ "**ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ಪೂಜಿತ**"ನ್ತಿ। ಲಕ್ಖಣಂ ಪನೇತ್ಥ ಸದ್ದಸತ್ಥಾನುಸಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಏಕೇಕೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ**ತಿ ಏಕೇಕೋ ಭಾಗೋ।

೩೬೬. ಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾನಭಾವೋತಿ ಕೇವಲಂ ಕಿರಿಯಾಮತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾನಭಾವಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ವತ್ಥುನೋ ಪನ ಅದೇಸನಾಯ ಕುಟಿಕರಣಕಿರಿಯಾಯ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾನತೋ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ । ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ **ಭಿಕ್ಖೂ ವಾ ಅನಭಿನೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಾ-ಸದ್ದೋ "ಅಯಂ ವಾ ಸೋ ಮಹಾನಾಗೋ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಅವಧಾರಣತ್ಥೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ವಿಹಾರಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೮೦. ಅಟ್ಟಮೇ ಪಾಕಾರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಗೋಪುರಟ್ಟಾಲಕಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ದ್ವಾರಪಾಸಾದೇನ ಚ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಅಟ್ಟಾಲಕೇಹಿ ಚ ಯುತ್ತಂ। ವೇಳೂಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಪುಪ್ಫೂಪಗಫಲೂಪಗರುಕ್ಖಸಞ್ಛನ್ನತ್ತಾ ಚ **ನೀಲೋಭಾಸಂ**। ಛಾಯೂದಕಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಭೂಮಿಭಾಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ **ಮನೋರಮಂ**। **ಕಾಳಕವೇಸೇನಾ**ತಿ ಕಲನ್ದಕರೂಪೇನ। **ನಿವಾಪ**ನ್ತಿ ಭೋಜನಂ। **ತ**ನ್ತಿ ಉಯ್ಯಾನಂ। **ದಬ್ಬೋತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮ**ನ್ತಿ ದಬ್ಬತ್ಥಮ್ಭೇ ಪತಿತತ್ತಾ ದಬ್ಬೋತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ।

ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನೋಸಕ್ಕನಕಾಲೇ ಕಿರ ಸತ್ತ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇ ಸಾಸನೇ ಅಗಾರವಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಇಧ ಕಿಂ ಕರೋಮ, ಏಕಮನ್ತೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉಚ್ಚಂ ಪಬ್ಬತಸಿಖರಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಬಲಂ ಜಾನನ್ತಾ "ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಪಾತೇನ್ತು, ಜೀವಿತೇ ಸಾಲಯಾ ಓತರನ್ತು, ಮಾ ಪಚ್ಛಾನುತಪ್ಪಿನೋ ಅಹುವತ್ಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಪಾತೇತ್ವಾ "ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥ, ಆವುಸೋ"ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತರುಚಿಯೇಸು ಠಾನೇಸು ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಆರಭಿಂಸು।

ತತ್ರೇಕೋ ಥೇರೋ ಪಞ್ಚಮೇ ದಿವಸೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ "ಮಮ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉತ್ತರಕುರುತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಥ, ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಕಿಚ್ಚಂ ಮಮಾಯತ್ತಂ ಹೋತು, ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಕಿಂ ನು ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಪಾತೇನ್ತಾ ಏವಂ ಅವಚುಮ್ಹ "ಯೋ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖಂ ಆಹರತು, ತೇನಾಭತಂ ಸೇಸಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ನತ್ಥಿ, ಆವುಸೋತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಹೇತುನಾವ ಲಭಿತ್ಥ, ಮಯಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ವಟ್ಟಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇತಿ। ಥೇರೋ ತೇ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಗತೋ। ಅಪರೋಪಿ ಥೇರೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಪತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಸುದ್ಧಾವಾಸಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಇತರೇ ಥೇರಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ತೇಸು ತೇಸು ಕುಲೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಏಕೋ ಗನ್ಧಾರರಟ್ಠೇ ತಕ್ಕಸಿಲನಗರೇ ರಾಜಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಏಕೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮರಟ್ಠೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಏಕೋ ಬಾಹಿಯರಟ್ಠೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಏಕೋ ರಾಜಗಹೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ।

ಅಯಂ ಪನ ದಬ್ಬತ್ಥೇರೋ ಮಲ್ಲರಟ್ಠೇ ಅನುಪಿಯನಗರೇ ಏಕಸ್ಸ ಮಲ್ಲರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಉಪವಿಜಞ್ಞಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಮತಸರೀರಂ ಸುಸಾನಂ ನೇತ್ವಾ ದಾರುಚಿತಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಅದಂಸು। ಅಗ್ಗಿವೇಗಸನ್ತತ್ತಂ ಉದರಪಟಲಂ ದ್ವೇಧಾ ಅಹೋಸಿ। ದಾರಕೋ ಅತ್ತನೋ ಪುಞ್ಞಬಲೇನ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಬ್ಬತ್ಥಮ್ಭೇ ನಿಪತಿ, ತಂ ದಾರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಯ್ಯಿಕಾಯ ಅದಂಸು। ಸಾ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ ದಬ್ಬತ್ಥಮ್ಭೇ ಪತಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಜೀವಿಕತ್ತಾ "ದಬ್ಬೋ"ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ದಬ್ಬೋತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮ"ನ್ತಿ।

ತಸ್ಸ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಮಲ್ಲರಟ್ಠೇ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಅನುಪಿಯನಿಗಮಂ ಪತ್ವಾ ಅನುಪಿಯಮ್ಬವನೇ ವಿಹರತಿ। ದಬ್ಬಕುಮಾರೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಹ ದಸ್ಸನೇನೇವ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ "ಅಹಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಯ್ಯಿಕಂ ಆಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ "ಸಾಧು ತಾತಾ"ತಿ ದಬ್ಬಕುಮಾರಂ ಆದಾಯ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಕುಮಾರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ "ಭಿಕ್ಖು ಇಮಂ ದಾರಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ದಬ್ಬಕುಮಾರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೋ ತಚಪಞ್ಚಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಪುಬ್ಬಹೇತುಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕತಾಭಿನೀಹಾರೋ ಪಠಮಕೇಸವಟ್ಟಿಯಾ ವೋರೋಪನಕ್ಖಣೇಯೇವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ದುತಿಯಾಯ ಕೇಸವಟ್ಟಿಯಾ ಓರೋಪಿಯಮಾನಾಯ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲೇ, ತತಿಯಾಯ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ, ಸಬ್ಬಕೇಸಾನಂ ಪನ ಓರೋಪನಞ್ಚ ಅರಹತ್ತಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಚ ಅಪಚ್ಛಾ ಅಪುರೇ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "**ಥೇರೋ ಕಿರ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋವ ಸಂವೇಗಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಖುರಗ್ಗೇಯೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**"ತಿ।

ಸಾವಕೇನ ಪತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಯಥುಪನಿಸ್ಸಯಂ ತೇನ ತೇನ ಸಾವಕೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ। **ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ**ತಿಆದಿ ಯಥಾಸಮ್ಭವವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಗುಣಜಾತ**ನ್ತಿ "ಯಞ್ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಾವಕೇನ ಪತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗಸಮ್ಬನ್ಧದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಸೋಳಸವಿಧಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ**ತಿ ದುಕ್ಖಸಮುದಯನಿರೋಧಮಗ್ಗಸಙ್ಖಾತೇಸು ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ದುಕ್ಖಪರಿಞ್ಞಾ ಸಮುದಯಪ್ಪಹಾನಂ ನಿರೋಧಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಮಗ್ಗಭಾವನಾತಿ ಏಕೇಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಚತುನ್ನಂ ಕಿಚ್ಚಾನಂ ವಸೇನ ಸೋಳಸವಿಧಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ। **ತತೋ ತತೋ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ**ತಿ ತತೋ

ತತೋ ಕಿಚ್ಚತೋ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಚ ಪಟಿವತ್ತಿತ್ವಾ। **ಸಿಲಾಪಟ್ಟಕೇತಿ** ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ। **ತೇರಸಾಪೀತಿ** ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹಾಪಕಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಚೀವರಭಾಜನಕಯಾಗುಭಾಜನಕಫಲಭಾಜನಕಖಜ್ಜಭಾಜನಕಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜಕಸಾಟಿಯಗ್ಗಾಹಾಪಕಪತ್ತಗ್ಗಾಹಾಪಕಆರಾಮಿಕಪೇಸಕಸಾಮಣೇರಪೇಸಕವಸೇನ ತೇರಸಾಪಿ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ದಾತುಂ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

೩೮೧. **ಅಪಿಸೂತಿ** ಏತ್ಥ **ಸೂತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, **ಅಪಿ**-ಸದ್ದೋ ಅಟ್ಠಾನಪ್ಪಯುತ್ತೋ “ವಿಕಾಲೇ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ವಿಕಾಲೇಪಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜಾನನ್ತಾತಿ** ದೂರಭಾವಂ ಜಾನನ್ತಾ। **ಏವಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸೂತಿ** ಏತ್ಥ ಕತಿಕಸಣ್ಠಾನಾದೀನಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರತ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಕತಿಕವತ್ತಾದೀನಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಕಥಾಪೇತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬವಿಹಾರೇಸು ಚ ಗಮನಮಗ್ಗೇ ಸಮಪ್ಪಮಾಣೇ ಕತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಯಞ್ಹಿ ನಿಮ್ಮಿತಾನಂ ಧಮ್ಮತಾತಿ** ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ನಿಮ್ಮಿತಾನಂ ಅಯಂ “ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಾಸಮಾನಸ್ಮಿ”ನ್ತಿಆದಿ ಧಮ್ಮತಾ। ತಥಾ ಹಿ ಯೇ ವಣ್ಣವಯಸರೀರಾವಯವಪರಿಕ್ಖಾರಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಾದೀಹಿ ನಿಯಮಂ ಅಕತ್ವಾ ನಿಮ್ಮಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ನಿಮ್ಮಿತತ್ತಾ ಇದ್ಧಿಮತಾ ಸದಿಸಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಭಾಸಿತತುಣ್ಹೀಭಾವಾದೀಸು ವಾ ಯಂ ಯಂ ಇದ್ಧಿಮಾ ಕರೋತಿ, ತಂ ತದೇವ ಕರೋನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇ ಕಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಕೇಚಿ ಪಠಮವಯೇ, ಕೇಚಿ ಮಜ್ಝಿಮವಯೇ, ಕೇಚಿ ಪಚ್ಛಿಮವಯೇ, ತಥಾ ದೀಘಕೇಸೇ, ಉಪಡ್ಢಮುಣ್ಡೇ , ಮಿಸ್ಸಕಕೇಸೇ, ಉಪಡ್ಢರತ್ತಚೀವರೇ, ಪಣ್ಡುಕಚೀವರೇ, ಪದಭಾಣಧಮ್ಮಕಥಾಸರಭಞ್ಞಪಞ್ಹಪುಚ್ಛನಪಞ್ಹವಿಸ್ಸಜ್ಜನಚೀವರಸಿಬ್ಬನಧೋವನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಅಪರೇಪಿ ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕೇ ಕಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಪಾದಕಜ್ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ “ಏತ್ತಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಠಮವಯಾ ಹೋನ್ತೂ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಿತೇ ಅಧಿಟ್ಠಾನಚಿತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಪ್ಪಕಾರಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ। **ಅವತ್ಥುಕವಚನಂ ನ ಹೋತೀತಿ** ನಿಮ್ಮಿತಾನಂ “ಅಯಂ ಮಞ್ಚೋ”ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವತ್ಥುಕಂ ನ ಹೋತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮಞ್ಚಪೀಠಾನಂ ಸಮ್ಭವತೋ।

೩೮೩. **ಏಕಚಾರಿಕಭತ್ತ**ನ್ತಿ ಅತಿಮನಾಪತ್ತಾ ವಿಸುಂ ಠಿತಿಕಾಯ ಪಾಪೇತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ। **ತದ್ಧಿತವೋಹಾರೇನಾತಿ** ಚತ್ತಾರಿ ಪರಿಮಾಣಮಸ್ಸ ಚತುಕ್ಕನ್ತಿ ಏವಂ ತದ್ಧಿತವೋಹಾರೇನ। ಓದನಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಾಯ ಸಾಧಕತಮತ್ತಾ ಆಹ - “**ಕರಣತ್ಥೇಯೇವ ಕರಣವಚನ**”ನ್ತಿ, ಓದನೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಪುಚ್ಛನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯೇ ಚ ಓದನೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಪುಚ್ಛನಾಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ “**ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಓದನಂ ದೇಮಾತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಭವೋತಿ ಭವಿತಬ್ಬೋ। **ಅಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾತಿ** ಆಭೋಗಂ ಅಕತ್ವಾ। **ರತ್ತಿಂ ಸಮ್ಮನ್ತಯಮಾನಾತಿ** ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಸುಪಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಸಮ್ಮನ್ತಯಮಾನಾ। ರತ್ತಿಯಞ್ಹಿ ಪಠಮಯಾಮಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇಸು ಸುಪಿತ್ವಾ ಪಬುದ್ಧಾನಂ ಅಜ್ಜತನಕಾಲೇಪಿ ಅನಜ್ಜತನಾಭಿಮಾನೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ “ಹಿಯ್ಯೋ”ತಿ ಆಹಂಸು। ಯೇ ಪನ ರತ್ತಿಯಂ ಕಮ್ಮಪ್ಪಸುತಾ ಜಾಗರಿಯಮನುಯುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅಜ್ಜತನಾಭಿಮಾನೋಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ತೇ “ಅಜ್ಜ”ಇಚ್ಚೇವ ವೋಹರನ್ತಿ, ನ “ಹಿಯ್ಯೋ”ತಿ। **ಪಧೂಪಾಯನ್ತಾತಿ** ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಕೋಧವಸೇನ ಪಧೂಪಾಯನ್ತಾ।

೩೮೪. **ದಬ್ಬ ದಬ್ಬಾತಿ** ದುತಿಯೋ **ದಬ್ಬ**-ಸದ್ದೋ ಪಣ್ಡಿತಾಧಿವಚನೋತಿ ಆಹ “**ದಬ್ಬಾ ಪಣ್ಡಿತಾ**”ತಿ। ಏವಂ ನ ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತೀತಿ** ಅತ್ತಾನಂ ದೋಸತೋ ಮೋಚೇನ್ತಿ। **ವುಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ ಮಞ್ಞಮಾನಾತಿ** ವುಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ। **ನ ಘಟಿಯತೀತಿ** ಥೇರಸ್ಸ ಸುಸೀಲಪಟಿಞ್ಞಾಯ ತಸ್ಸಾ ದುಸ್ಸೀಲಪಟಿಞ್ಞಾವಚನಂ ನ ಘಟಿಯತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏತ್ಥ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಪರತೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ನಾಸೇಥಾತಿ** ಸೇತಕಂ ದತ್ವಾ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪಾಪೇಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾ ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಇಮಮೇವ ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ತಿಸ್ಸೋ ನಾಸನಾ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಏಕಕಮ್ಮಾದಿಸಂವಾಸಸ್ಸ ಅಕರಣಂ **ಸಂವಾಸನಾಸನಾ**। **ದಣ್ಡಕಮ್ಮನಾಸನಾ** ನಾಮ ವಾಲುಕಾದೀನಿ ಓಕಿರಿತ್ವಾ ಯಾವ ಖಮಾಪೇತಿ, ತಾವ ದಣ್ಡಕಮ್ಮವಸೇನ ನಿಕ್ಕಡ್ಢನಂ। **ಚರ ಪಿರೇ ವಿನಸ್ಸಾತಿ** ನಿಕ್ಕಡ್ಢನಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ **ಚರಾತಿ** ಗಚ್ಛ, ಅಪೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಿರೇತಿ** ಪರ ಅಮಾಮಕ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನಜ್ಝತ್ತಿಕಭೂತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಿರೇತಿ** ಹಿ ಪರ-ಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥಂ ಸಮ್ಬೋಧನವಚನಂ। ಅಥ ವಾ **ಪಿರೇತಿ** “ಪರತೋ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮಾನತ್ಥಂ ನಿಪಾತಪದಂ, ತಸ್ಮಾ **ಚರ ಪಿರೇತಿ** ಪರತೋ ಗಚ್ಛ, ಮಾ ಇಧ ತಿಟ್ಠಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿನಸ್ಸಾತಿ** ಅದಸ್ಸನಂ ಗಚ್ಛ।

ಯಸ್ಮಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತಾನಂ ಅಪ್ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಠಿತಾ, ತಸ್ಮಾ **ಅನುಯುಞ್ಜಥಾತಿ** ಇಮಸ್ಸ **ಗವೇಸಥ ಜಾನಾಥಾತಿ** ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। **ಕಾರಕೋ ಹೋತೀತಿ** “ಅಯ್ಯೇನಮ್ಹಿ ದೂಸಿತಾ”ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಯದಿ ನಾಸಿತಾ, ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಹೋತಿ, ಸದೋಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಕಾರಕೋ ಹೋತೀತಿ** ತಾಯ ಕತಪಟಿಞ್ಞಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯದಿ ಭಗವತಾ ಪಕತಿದುಸ್ಸೀಲಭಾವಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ಸಾ ನಾಸಿತಾ, ಥೇರೋ ಅಕಾರಕೋ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। “ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ನಾಸೇಥಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಅಯ್ಯೇನಮ್ಹಿ ದೂಸಿತಾ”ತಿ ತಾಯ ಕತಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಭೂತತಾ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಆಹ - “**ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೇ ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಹೋತಿ ಸದೋಸೋ**”ತಿ। **ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ, ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೋ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ರಾತಿ ತೇಸು ದುಕ್ಕಟಪಾಚಿತ್ತಿಯೇಸು। ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ “ತಸ್ಮಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಯುಜ್ಜತೀ”ತಿ ವಚನಪರಿಯನ್ತಂ ದ್ವೀಸುಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಭಾವನಂ। ತತ್ಥ **ಪುರಿಮನಯೇತಿ** “ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ, ದುಕ್ಕಟ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಅಟ್ಠಕಥಾನಯೇ। ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಚೇ? ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಯಥಾ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ** ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಮೂಲಕೇನ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಚ್ಛಿಮನಯೇಪಿ “ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕುರುನ್ದೀ**ನಯೇಪಿ **ಮುಸಾವಾದತ್ತಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಯುಜ್ಜತೀತಿ** ವಿಸಂವಾದಪುರೇಕ್ಖತಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯದಿ ಏವಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಮೂಲಕೇನ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಸ್ಸ ಚ ಮುಸಾವಾದತ್ತಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಚೇ? ತತ್ಥ ಸತಿಪಿ ಮುಸಾವಾದೇ ವಚನಪ್ಪಮಾಣತೋ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಓಮಸವಾದಪಾಚಿತ್ತಿಯೇಹೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ನ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ವಚನಪ್ಪಮಾಣತೋ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಚನಪ್ಪಮಾಣತೋತಿ** ಭಗವತಾ ವುತ್ತಪಾಳಿವಚನಪ್ಪಮಾಣತೋ। ಇದಾನಿ ತಂ ವಚನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನಾ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವಚನಂ ನತ್ಥೀತಿ** ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಅನುದ್ಧಂಸನೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವಚನಂ ನತ್ಥಿ ತಥಾ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತತ್ತಾ। **ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ವಚನಮತ್ಥೀತಿ** ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಇದಾನಿ ದ್ವೀಸುಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೇಸು ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿಭಾವೇತ್ವಾ ತೇಸು ಪಚ್ಛಿಮವಾದೇ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುರಿಮವಾದಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇತುಕಾಮೋ ಆಚರಿಯೋ “**ತತ್ರ ಪನಾ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತತ್ರಾತಿ** “ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಯುಜ್ಜತೀ”ತಿ ವುತ್ತವಾದೇ। **ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಅಸತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ವಿಸುಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯತೋ ವಿಸುಂ ಅಞ್ಞಮೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಏತೇಹಿ ನಾಸನಾ ನತ್ಥೀತಿ** ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪನ ದುಕ್ಕಟೇನ ನಾಸನಾ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಸ್ಮಾ ನಂ ಭಗವಾ ನಾಸೇತೀತಿ ಆಹ “**ಯಸ್ಮಾ ಪನಾ**”ತಿಆದಿ।

೩೮೬-೩೮೭. **ದೂಸಿತೋತಿ** ದುಟ್ಠಸದ್ದಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸಾಧನತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ದೂಸಯತಿ ಪರಂ ವಿನಾಸೇತೀತಿ **ದೂಸಕೋ**। ಇಮಿನಾ “ದೂಸಯತೀತಿ ದೋಸೋ”ತಿ ದೋಸಸದ್ದಸ್ಸ ಕತ್ತುಸಾಧನತಾ ವುತ್ತಾ। **ಪಕತಿಭಾವಂ ಜಹಾಪಿತೋತಿ** ದುಸಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಕತಿಯಂ ಪಠಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ಪಕತಿಯಾ ಸೋಮ್ಮಭಾವಂ ಜಹಾಪಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ, ವಿಕಾರಮಾಪಾದಿತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಆಕಾರನಾನತ್ತೇನಾತಿ** ದೂಸಿತಾಕಾರಸ್ಸ ದೂಸಕಾಕಾರಸ್ಸ ಚ ನಾನತ್ತೇನ। **ಅನಭಿರದ್ಧೋತಿ** ಅತುಟ್ಠೋ। ಯೋ ಪನ ಅತುಟ್ಠೋ, ಸೋ ಸುಖಿತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ನ ಸುಖಿತೋ**”ತಿ। “ಆರಾಧಿತೋ ರಾಜಾ”ತಿಆದೀಸು ಪಸಾದಿತೋತಿ ಅತ್ಥಸಮ್ಭವತೋ “**ನ ವಾ ಪಸಾದಿತೋ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಖೀಲಸದ್ದೋ ಥದ್ಧಭಾವವಚನೋ ಕಚವರಪರಿಯಾಯೋ ಚ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - “**ಚಿತ್ತಥದ್ಧಭಾವಚಿತ್ತಕಚವರಸಙ್ಖಾತಂ ಪಟಿಘಖೀಲ**”ನ್ತಿ। ಖೀಲಯತಿ ತೇನ ಚಿತ್ತಂ ಥದ್ಧಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೀಲಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಥದ್ಧಭಾವೋ। ಸೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಪಟಿಘೋಯೇವ। ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಥದ್ಧಭಾವಲಕ್ಖಣೋ ಹಿ ಪಟಿಘೋ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಚಿತ್ತಂ ಉಕ್ಲಾಪಜಾತಟ್ಠಾನಂ ವಿಯ ಅಮನುಞ್ಞಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಚವರಸದಿಸತ್ತಾಪಿ ಪಟಿಘೋವ “ಖೀಲ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। ತೇನಾಹ

“**ಪಟಿಘಖಿಲ**”ನ್ತಿ। ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಥದ್ಧಭಾವತ್ತಾ ಕಚವರಸದಿಸತ್ತಾ ಚ ಪಟಿಘೋಯೇವ ಖೀಲಂ **ಪಟಿಘಖೀಲಂ। ನಪ್ಪತೀತೋತಿ** ಪೀತಿಸುಖಾದೀಹಿ ನ ಅಭಿಗತೋ ನ ಅನುಗತೋ, ನ ಉಪೇತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯೋ ಚ ಪೀತಿಸುಖಾದೀಹಿ ಅನುಪಗತೋ, ಸೋ ತೇಹಿ ವಜ್ಜಿತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ಪೀತಿಸುಖಾದೀಹಿ ವಜ್ಜಿತೋ**”ತಿ। ಯೋ ಚ ತೇಹಿ ವಜ್ಜಿತೋ, ನ ಸೋ ತೇನ ಅಭಿಸಟೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ನ ಅಭಿಸಟೋ**”ತಿ, ಪೀತಿಸುಖಾದೀಹಿ ನ ಪತ್ಥಟೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೇನಾತಿ ಯೇನ ಕೋಪೇನ। **ದುಟ್ಠೋತಿ** ಮಾತಿಕಾಯ ಆಗತಪದಂ ದಸ್ಸೇತಿ, **ಕುಪಿತೋತಿ** ಪದಭಾಜನೇ ಆಗತಪದಂ। ಅತ್ಥತೋ ಏಕತ್ತೇಪಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಪದಾನಂ ವಸೇನ “**ಉಭಯಮ್ಪೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ “ತೇನ ಚ ಕೋಪೇನ ತೇನ ಚ ದೋಸೇನಾ”ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಂ ವಸೇನ “**ದ್ವೀಹೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ, ಅತ್ಥತೋ ಪನ ದೋಸೋಯೇವ। ಸೋ ಚ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಪರಿಯಾಪನ್ನೋತಿ ಆಹ “**ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಮೇವ ದಸ್ಸೇತೀ**”ತಿ। “ಅನತ್ತಮನತಾ ಅನಭಿರದ್ಧೀ”ತಿ ವಚನೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸವೇದನಾವ ವುತ್ತಾತಿ ಆಹ “**ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧಂ ದಸ್ಸೇತೀ**”ತಿ।

ಯದಾ ಪನ ಚೋದಕೇನ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅಸುತಂ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ವಾ ಹೋತಿ, ತದಾ ಅಮೂಲಕಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ತಂ ಪನಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಚೋದಕವಸೇನ ಅಧಿಪ್ಪೇತ**”ನ್ತಿ। ಯದಿ ಚುದಿತಕವಸೇನ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ಸಿಯಾ, ಅಮೂಲಕಂ ನಾಮ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನನ್ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವದೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯಂ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನುರೂಪೇಸು ಏಕೂನವೀಸತಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾನೇವ ಗಹೇತ್ವಾ “ಚತುನ್ನಂ ಅಞ್ಞತರೇನಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏತನ್ತಿ** ಚುದಿತಕಸ್ಸ ಆಪನ್ನಾನಾಪನ್ನತ್ತಂ। **ಇಧಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ।

ತಥೇವಾತಿ ಪಸಾದಸೋತೇನ ದಿಬ್ಬಸೋತೇನ ವಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಅತಿದಿಸತಿ। ಸುತ್ವಾವ ಜಾನಿತಬ್ಬತೋ “**ಸುತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ತಿಟ್ಠತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪರಿಸಙ್ಕನಂ ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ, ದಿಟ್ಠಾನುಗತಂ ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ **ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ**। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಇಮೇಸನ್ತಿ** ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ಇಮೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ವಿಭತ್ತಿಪರಿಣಾಮಂ ಕತ್ವಾ ಇಮೇತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ದಿಟ್ಠಂ ಅತ್ಥಿ ಸಮೂಲಕಂ, ಅತ್ಥಿ ಅಮೂಲಕನ್ತಿ** ಇದಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಸ್ಸ ಸಬ್ಭಾವಾಸಬ್ಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕಂ, ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾಅಮೂಲಕನ್ತಿ** ಇದಂ ಪನ ದಿಟ್ಠಸಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಭಾವಾಸಬ್ಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ।

ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾತಿ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾತಿ ವದನ್ತೀತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಪರತೋ ಪನ “ದೂತಂ ವಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ನ ಏತೀ”ತಿ ಪರಮ್ಮುಖಾಚೋದನಾಯ ಏವ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ವುತ್ತತ್ತಾ “ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ”ತಿ ಇದಂ ಸಮ್ಮುಖಭಾವಮತ್ತದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ । ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ಅಙ್ಗಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ “ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಸಮ್ಮುಖಾಚೋದನಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಚ ಸಮ್ಮುಖಭಾವೋ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಬ್ಭನ್ತರೇಯೇವಾತಿ ನಿಯಮೋ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಚ ಪತ್ವಾ ಗರುಕೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯುತ್ತತರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಚೋದಾಪಕಸ್ಸೇವ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ** ಆಣತ್ತಸ್ಸ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಚೋದಾಪಕಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। **ಮಯಾಪಿ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಅತ್ಥೀತಿ** ಇದಂ ಆಣತ್ತಸ್ಸಪಿ ಚೋದಕಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಏವಂ ಪನ ಅವತ್ವಾಪಿ “ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋಸೀ”ತಿ ಇದಮೇವ ವಚನಂ ಪರಸ್ಸ ವಚನಂ ವಿಯ ಅಕತ್ವಾ ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋಯೇವ। ಸತಿಪಿ ಪನ ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ “ಅಸುಕೇನ ಏವಂ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವದನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ವದನ್ತಿ।

ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ ಚೋದೇನ್ತೀತಿ ಏತ್ಥ **ಸಮ್ಬಹುಲೇತಿ** ಬಹುತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ ಕಾರಣಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ವತ್ಥುಚೋದಕಾನಂಯೇವ ಹಿ ಏಕಾನೇಕವಸೇನ ಇದಂ ಚತುಕ್ಕಮಾಗತಂ, ನ ಚುದಿತಕಸ್ಸಪಿ ಏಕಾನೇಕವಸೇನ। ತಥಾ ಹಿ ಏಕಸ್ಸೇವ ಚುದಿತಕಸ್ಸ ವಸೇನ ಏಕವತ್ಥುಏಕಚೋದಕಏಕವತ್ಥುನಾನಾಚೋದಕನಾನಾವತ್ಥುಏಕಚೋದಕನಾನಾವತ್ಥುನಾನಾಚೋದಕಪ್ಪಭೇದಂ ಇದಂ ಚತುಕ್ಕಮಾಗತಂ, ತೇನೇವ ಚತುತ್ಥಚೋದನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನಪಿ “**ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚೋದನಾಯ ನಾನಾವತ್ಥೂನಿ ನಾನಾಚೋದಕಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ “ನಾನಾಚುದಿತಕಾ”ತಿ, ತಸ್ಮಾ “ಸಮ್ಬಹುಲೇ”ತಿ ಬಹುತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ ಕಾರಣಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಅಥ ವಾ ಪಠಮಂ ತೀಸುಪಿ ಚೋದನಾಸು ಏಕತ್ತೇನ ಚುದಿತಕಂ ನಿದ್ದಿಸಿತ್ವಾಪಿ ಇಧ ಬಹುತ್ತೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ “ನ ಕೇವಲಂ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚುದಿತಕೇ ಚೋದನಾ ಸಮ್ಭವತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಸುಪೀ”ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಕತೋ।

ಚೋದೇತುಂ ಪನ ಕೋ ಲಭತಿ, ಕೋ ನ ಲಭತೀತಿಆದಿ ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿನಾಪಿ ಚೋದನಾಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। **ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ** ಇದಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವುತ್ತಂ। ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚೋದೇತುಂ ಅನಿಸ್ಸರತ್ತಾ “**ಭಿಕ್ಖುನಿಮೇವಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸತಿಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅನಿಸ್ಸರಭಾವೇ ತಾಹಿ ಕತಚೋದನಾಪಿ ಚೋದನಾರುಹತ್ತಾ ಚೋದನಾಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ “**ಪಞ್ಚಪಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಲಭನ್ತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ ಚೋದೇತೀತಿ**ಆದಿನಾ ಚೋದಕೋ ಯೇಸಂ ಸುತ್ವಾ ಚೋದೇತಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ವಚನಂ ಪಮಾಣಮೇವಾತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ ತೇಸಂ ಚೋದನಾಪಿ ರುಹತೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಥೇರೋ ಸುತ್ತಂ ನಿದಸ್ಸೇಸಿ।

ದೂತಂ ವಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ಸಾಸನಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾತಿ “ತ್ವಂಯೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೋದೇಹೀ”ತಿ ದೂತಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಯೋ ತಂ ಚೋದೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಸ ಮುಖಸಾಸನಂ ವಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ। **ಸೀಸಂ ನ ಏತೀತಿ** ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಾಳಿಯಂ “ಚೋದೇತಿ ವಾ ಚೋದಾಪೇತಿ ವಾ”ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ದೂತಸಾಸನಾದೀಹಿ ಚೋದಾಪೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, “ಸೀಸಂ ನ ಏತೀ”ತಿ ಇದಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಸಮಯೇನಾತಿ** ಪಕತಿಯಾ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ಥವಿಜಾನನಸಮಯೇನ।

ಗರುಕಾನಂ ದ್ವಿನ್ನನ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾನಂ। **ಅವಸೇಸಾನಂ ವಸೇನಾತಿ** ಪಞ್ಚಲಹುಕಾಪತ್ತೀನಂ ವಸೇನ। “ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನ”ನ್ತಿಆದಿ ದಸವತ್ಥುಕಾ **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ**। “ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ”ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಿ ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಸಙ್ಖಾತಂ ಅನ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ **ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ। ಆಜೀವಹೇತು ಪಞ್ಞತ್ತಾನಂ ಛನ್ನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ವಸೇನಾತಿ** ಆಜೀವಹೇತು ಆಜೀವಕಾರಣಾ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಅಸನ್ತಂ ಅಭೂತಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಉಲ್ಲಪತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ, ಆಜೀವಹೇತು ಆಜೀವಕಾರಣಾ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸ, ಆಜೀವಹೇತು ಆಜೀವಕಾರಣಾ ಯೋ ತೇ ವಿಹಾರೇ ವಸತಿ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಾತಿ ಭಣತಿ, ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ, ಆಜೀವಹೇತು ಆಜೀವಕಾರಣಾ ಭಿಕ್ಖು ಪಣೀತಭೋಜನಾನಿ ಅಗಿಲಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ, ಆಜೀವಹೇತು ಆಜೀವಕಾರಣಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಪಣೀತಭೋಜನಾನಿ ಅಗಿಲಾನಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸ್ಸ, ಆಜೀವಹೇತು ಆಜೀವಕಾರಣಾ ಭಿಕ್ಖು ಸೂಪಂ ವಾ ಓದನಂ ವಾ ಅಗಿಲಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ, ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ ಇಮಾ ಛ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಏವಂ **ಪರಿವಾರಪಾಳಿಯಂ** (ಪರಿ॰ ೨೮೭) ದಸ್ಸಿತಾನಂ ಛನ್ನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ವಸೇನ। ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿಆಜೀವವಿಪತ್ತೀಹಿ ಚೋದೇನ್ತೋಪಿ ತಮ್ಮೂಲಿಕಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಚೋದೇತಿ।

“ಕಸ್ಮಾ ಮಂ ನ ವನ್ದಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೇ “ಅಸ್ಸಮಣೋಸಿ ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋಸೀ”ತಿ ಅವನ್ದನಕಾರಣಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ನ ವನ್ದಿತಬ್ಬೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಚೋದೇತುಕಾಮತಾಯ ಏವ ಅವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ವತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವನ್ದಿಯಭಾವೇ ತಂ ಕಾರಣಂ ನ ಹೋತೀತಿ **ಚೂಳಗಣ್ಠಿಪದೇ ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ ವುತ್ತಂ। ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನಸ್ಸ ಅವನ್ದನೀಯೇಸು ಅವುತ್ತತ್ತಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಯನ್ತಸ್ಸ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ತಸ್ಸ ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ರುಹನತೋ ತದೇವ ಯುತ್ತತರನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಯಾವ ಸೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತಾವ ವನ್ದಿತಬ್ಬೋ। ಯದಾ ಪನ “ಅಸ್ಸಮಣೋಮ್ಹೀ”ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತದಾ ನ ವನ್ದಿತಬ್ಬೋತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನಸ್ಸ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ, ನ ತತೋ ಪರಂ। ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನನ್ತೋ ಹಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಪಕ್ಖಂ ಭಜತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಆಮಿಸಂ ದೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ದೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀನಿ ದೇನ್ತೇನ ಏಕಸ್ಸ ಚೋದೇತುಕಾಮತಾಯ ಅದಿನ್ನೇಪಿ ಚೋದನಾ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ನ ತಾವತಾ ಚೋದನಾ ಹೋತೀ**”ತಿ।

ತಿಂಸಾನೀತಿ ತಿಂಸ ಏತೇಸಮತ್ಥೀತಿ ತಿಂಸಾನಿ, ತಿಂಸವನ್ತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ತಿಂಸಾಧಿಕಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಗುಣವಚನತ್ತಾ ತದ್ಧಿತಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ "ತಿಂಸಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ ತಿಂಸ ಚೋದನಾ ಅಧಿಕಾ ಏತೇಸೂತಿ ತಿಂಸಾನಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಕಮಿತಿ ಡಕಾರಪಚ್ಚಯೇ ಸತಿ ರೂಪಮಿದಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ನವುತಾನೀತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾಯ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾಯ ಸಮ್ಮತೇಹಿ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ಅಲಜ್ಜುಸ್ಸನ್ನಾಯ ಹಿ ಪರಿಸಾಯ ದಸಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾಯ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ। "ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ"ತಿಆದಿನಾ **ಸಮಥಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ೨೩೧) ವುತ್ತದಸಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ದ್ವೇ ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ವುತ್ತಾಯ ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಸಮ್ಮತೇಹಿ ಪನ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಿಸುಂ ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾಯೇವ ವಾ ಪರಿಸಾಯ "ಅಞ್ಞೇಹಿ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸಾವೇತ್ವಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। **ತುಮ್ಹಾಕನ್ತಿ** ಚುದಿತಕಚೋದಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಕಿಮ್ಹೀತಿ ಕಿಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ। **ಕಿಮ್ಹಿ ನಮ್ಹಿ ನ ಜಾನಾಸೀತಿ** ಕಿಮ್ಹಿ ನನ್ತಿ ವಚನಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಸಿ। **ನಾಸ್ಸ ಅನುಯೋಗೋ ದಾತಬ್ಬೋತಿ** ನಾಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಾ ದಾತಬ್ಬಾ। "ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾ"ತಿಆದಿವಚನತೋ **"ಅಲಜ್ಜೀನಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞತ್ತ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏಹಿತೀತಿ** ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ। **ದಿಟ್ಠಸನ್ತಾನೇನಾತಿ** ದಿಟ್ಠಸಮ್ಬನ್ಧೇನ, ದಿಟ್ಠನಿಯಾಮೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವಿವಾದವತ್ಥುಸಙ್ಖಾತೇ ಅತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ **ಅತ್ಥಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ। ಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾತಿ** ತೇಸಂ ಕಥಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಚನಂ ಸಾಧೇತುಂ ಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ। ಅಸುದ್ಧಸಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ **"ಅನನುಚ್ಛವಿಕೋ"**ತಿ ಆಹ। **ಏಕಸಮ್ಭೋಗಪರಿಭೋಗಾತಿ** ಇದಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಾ ತೇಸಂ ಮೋಚನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಮ್ಭೋಗೇ ಯೋಜನತ್ಥಂ। **ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ** "ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಚನೇ ಅಟ್ಠಾತಬ್ಬಸಭಾವಾ ಏತೇ ಅಲಜ್ಜಿನೋ"ತಿ ಜಾನನ್ತೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ।

ವಿರದ್ಧಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ತನಾ ಕತದೋಸಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ವಿರದ್ಧಂ ಹೋತಿ। **ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತೀತಿ** ಸಚೇ ಮಯಾ ಕತದೋಸಂ ವಕ್ಖಾಮಿ, ಮಯ್ಹಂ ಅನುವತ್ತಕಾ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ "ಕತಂ ಮಯಾ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತಿ। **ಸುದ್ಧೋ ಹೋತೂತಿ** ತೇಸಂ ವಚನೇನ ಸುದ್ಧೋ ನಾಮ ಹೋತು, ತೇಸಂ ವಚನೇನ ಏಕದ್ವೇವಾರಮಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ದಾತಬ್ಬೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠತೀತಿ** ಲಜ್ಜಿಟ್ಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ। **ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋತಿ** ಅಲಜ್ಜಿಭಾವಮಾಪನ್ನತ್ತಾ ನ ದಾತಬ್ಬೋ।

ಅಮೂಲಕಮ್ಪಿ ಸಮೂಲಕಮ್ಪಿ ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವದನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ದ್ವೇ ಮೂಲಾನೀ"**ತಿ। **ಕಾಲೇನ ವಕ್ಖಾಮೀತಿ**ಆದೀಸು ಏಕೋ ಏಕಂ ಓಕಾಸಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಚೋದೇನ್ತೋ **ಕಾಲೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಗಣಮಜ್ಝೇ ಸಲಾಕಗ್ಗಯಾಗುಅಗ್ಗವಿತಕ್ಕಮಾಳಕಭಿಕ್ಖಾಚಾರಮಗ್ಗಆಸನಸಾಲಾದೀಸು ಉಪಟ್ಠಾಕೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತಕ್ಖಣೇ ವಾ ಚೋದೇನ್ತೋ **ಅಕಾಲೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। ತಚ್ಛೇನ ವದನ್ತೋ **ಭೂತೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। "ಅಮ್ಭೋ ಮಹಲ್ಲಕ-ಪರಿಸಾವಚರ-ಪಂಸುಕೂಲಿಕ-ಧಮ್ಮಕಥಿಕ-ಪತಿರೂಪಂ ತವ ಇದ"ನ್ತಿ ವದನ್ತೋ **ಫರುಸೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। ಕಾರಣನಿಸ್ಸಿತಂ ಪನ ಕತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ ಮಹಲ್ಲಕಾತ್ಥ, ಪರಿಸಾವಚರಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾತ್ಥ, ಪತಿರೂಪಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇದ"ನ್ತಿ ವದನ್ತೋ **ಸಣ್ಹೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। ಕಾರಣನಿಸ್ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ವದನ್ತೋ **ಅತ್ಥಸಞ್ಹಿತೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। **ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ ವಕ್ಖಾಮಿ, ನೋ ದೋಸನ್ತರೋತಿ** ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ವಕ್ಖಾಮಿ, ನ ದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ। **ಪನ್ನರಸಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರತಾ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಮೇತ್ತಚಿತ್ತತಾ, ಬಹುಸ್ಸುತತಾ, ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸ್ವಾಗತಸುವಿಭತ್ತಸುಪ್ಪವತ್ತಸುವಿನಿಚ್ಛಿತತಾ, "ಕಾಲೇನ ವಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಪಞ್ಚಧಮ್ಮಾ, ಕಾರುಞ್ಞತಾ, ಹಿತೇಸಿತಾ, ಅನುಕಮ್ಪತಾ, ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನತಾ, ವಿನಯಪುರೇಕ್ಖಾರತಾತಿ ಇಮೇಸು ಪನ್ನರಸಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ತತ್ಥ **ಕಾರುಞ್ಞತಾತಿ** ಕಾರುಣಿಕಭಾವೋ। ಇಮಿನಾ ಕರುಣಾ ಚ ಕರುಣಾಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಚ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಹಿತೇಸಿತಾತಿ** ಹಿತಗವೇಸನತಾ। **ಅನುಕಮ್ಪತಾತಿ** ತೇನ ಹಿತೇನ ಸಂಯೋಜನಾ। ದ್ವೀಹಿಪಿ ಮೇತ್ತಾ ಚ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಚ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನತಾತಿ** ಆಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸುದ್ಧನ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಾ। ವತ್ಥುಂ ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕಮ್ಮಕರಣಂ **ವಿನಯಪುರೇಕ್ಖಾರತಾ** ನಾಮ। **ಸಚ್ಚೇ ಚ ಅಕುಪ್ಪೇ ಚಾತಿ** ವಚೀಸಚ್ಚೇ ಚ ಅಕುಪ್ಪತಾಯ ಚ। ಚುದಿತಕೇನ ಹಿ ಸಚ್ಚಞ್ಚ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಕೋಪೋ ಚ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ, ನೇವ ಅತ್ತನಾ ಕುಜ್ಝಿತಬ್ಬೋ, ನ ಪರೋ ಘಟ್ಟೇತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಭುಮ್ಮಪ್ಪತ್ತಿಯಾತಿ ಭುಮ್ಮವಚನೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಇದಂ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಧಿಕರೀಯನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಅಧಿಕರಣಾನಿ।** ಕೇ ಅಧಿಕರೀಯನ್ತಿ? ಸಮಥಾ। ಕಥಂ ಅಧಿಕರೀಯನ್ತಿ? ಸಮನವಸೇನ। ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮೇನ್ತಿ ವೂಪಸಮೇನ್ತೀತಿ ಹಿ **ಸಮಥಾ।** ಅಥ ವಾ ಸಮನತ್ಥಾಯ ಪವತ್ತಮಾನೇಹಿ ಸಮಥೇಹಿ ಅಧಿಕಾತಬ್ಬಾನೀತಿ **ಅಧಿಕರಣಾನಿ।** ಯಥಾ ಹಿ ಸಮನವಸೇನ ಸಮಥಾನಂ ವಿವಾದಾದೀಸು ಅಧಿಕತ್ತುಭಾವೋ, ಏವಂ ವಿವಾದಾದೀನಂ ತೇಹಿ ಅಧಿಕತ್ತಬ್ಬತಾಪಿ। ತೇನಾಹ **"ಸಮಥೇಹಿ ಅಧಿಕರಣೀಯತಾ"**ತಿ। ಇಮಿನಾ ಅಧಿಕರಣಸದ್ದಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸಾಧನತಾ ವುತ್ತಾ। **ಗಾಹನ್ತಿ** "ಅಸುಕಂ ಚೋದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮನಸಾ ಚೋದನಾಯ ಗಹಣಂ। **ಚೇತನನ್ತಿ** "ಚೋದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಚೇತನಂ। **ಅಕ್ಖನ್ತಿನ್ತಿ** ಚುದಿತಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಕ್ಖನ್ತಿಂ। **ವೋಹಾರನ್ತಿ** ಚೋದನಾವಸಪ್ಪವತ್ತವಚನಂ। **ಪಣ್ಣತ್ತಿನ್ತಿ** ಚೋದನಾವಸಪ್ಪವತ್ತನಾಮಪಣ್ಣತ್ತಿಂ। **ಅತ್ತಾದಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ಚೋದನಂ ಮನಸಾ ಗಹೇತ್ವಾ। **ತಂ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ** ತಂ ಗಾಹಲಕ್ಖಣಂ ಅಧಿಕರಣಂ।

ತಸ್ಮಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಕತಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಮ್ಪಿ ನ ಯುತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತಂ ಪನೇತ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತೇತಿ** ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ। **ಪಾರಾಜಿಕಧಮ್ಮೋತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿ। **ಅಚ್ಚನ್ತಅಕುಸಲತ್ತಾತಿ** ಲೋಕವಜ್ಜಭಾವತೋ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಏಕನ್ತಅಕುಸಲತ್ತಾ। **ಯಾಯ ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾತಿ** ನಾಮಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಅಭಿಲಾಪೇನಾತಿ** ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಪಞ್ಞತ್ತೋತಿ** ವೋಹಾರವಸೇನ ಕಥಿತೋ। **ಅಧಿಕರಣೇ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಚ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ** ಮಞ್ಚಟ್ಠೇಸು ಮಞ್ಚವೋಹಾರೋ ವಿಯ। ಯಸ್ಮಾ ಅಮೂಲಕೇನ ಚೋದೇನ್ತೋ ಚುದಿತಕೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಭಿಧೇಯ್ಯಸುಞ್ಞನ್ತಿ ಆಹ **"ಸಭಾವತೋ ನತ್ಥೀ"**ತಿ। **ತಞ್ಚ ಖೋ ಇಧೇವಾತಿ** ತಞ್ಚ ಯಥಾವುತ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ ಅಧಿಕರಣಭಾವೋ ಇಧೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ। "ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತೀ"ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಸ್ಸ ವಿವಾದಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಭಾವೋ ನ ಸಮ್ಭವತಿ ಸಮಥೇಹಿ ಅನಧಿಕರಣೀಯತ್ತಾತಿ ಆಹ **"ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ವಿವಾದೋ"**ತಿ।

ಅಟ್ಠಾರಸಭೇದಕರವತ್ಥೂನೀತಿ ಲಕ್ಖಣವಚನಮೇತಂ ಯಥಾ "ಯದಿ ಮೇ ಬ್ಯಾಧಿತಾ ದಹೇಯ್ಯುಂ, ದಾತಬ್ಬಮಿದಮೋಸಧ"ನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸು ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಿವಾದೋ "ಅಟ್ಠಾರಸಭೇದಕರವತ್ಥೂನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅನುವಾದೋತಿ** ಉಪವದನಾ ಚೇವ ಚೋದನಾ ಚ। ತತ್ಥ ಉಪವದನಾ ನಾಮ ಅಕ್ಕೋಸೋ। **ಪಞ್ಚಪಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾತಿ** ಮಾತಿಕಾಯ ಆಗತಾ ಪಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ। **ಸತ್ತಾತಿ** ತೇಯೇವ ಪಞ್ಚ, ವಿಭಙ್ಗೇ ಆಗತಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಬ್ಭಾಸಿತಾಪತ್ತಿಯೋ ದ್ವೇತಿ ಸತ್ತ। **ಕಿಚ್ಚಯತಾತಿ** ಕತ್ತಬ್ಬತಾ। **ಕರಣೀಯತಾತಿ** ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಉಭಯೇನಪಿ ಅಪಲೋಕನಾದಿಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂಯೇವ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನಾಹ **"ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾಧಿಕರಣೇಹಿ ಚೋದನಾಯೇವ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ **"ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ...ಪೇ॰... ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಮೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತ"**ನ್ತಿ। **ಸಪದಾನುಕ್ಕಮನಿದ್ದೇಸಸ್ಸಾತಿ** ಪದಾನಂ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಪದಾನುಕ್ಕಮನಿದ್ದೇಸೋ, ಪದಭಾಜನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತೇನ ಸಹ ವತ್ತಮಾನಂ ಸಪದಾನುಕ್ಕಮನಿದ್ದೇಸಂ, ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ತಸ್ಸ ಪದಾನುಕ್ಕಮನಿದ್ದೇಸಸಹಿತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಪದಭಾಜನಸಹಿತಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಸ್ಸಾತಿ ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ಅನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಏತೇನ ಚೋದಕೇನಾ"**ತಿಆದಿ। **ಇಧಾಗತೇಸೂತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತೇಸು। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಗತೇಸೂತಿ** ಇತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಓಮಸವಾದಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದಪಾಳಿಯಂ ಆಗತೇಸು। **ದುಸ್ಸೀಲೋತಿ** ನಿಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿರಹಿತೋ। **ಪಾಪಧಮ್ಮೋತಿ** ದುಸ್ಸೀಲತ್ತಾ ಏವ ಹೀನಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಲಾಮಕಸಭಾವೋ। **ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋತಿ** ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಕಮ್ಮಾದಿತಾಯ ಅಸುಚಿ ಹುತ್ವಾ ಸಙ್ಕಾಯ ಸರಿತಬ್ಬಸಮಾಚಾರೋ। ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಸಾರುಪ್ಪಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇದಂ ಅಸುಕೇನ ಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪರೇಸಂ ಆಸಙ್ಕನೀಯೋ ಹೋತಿ, ಕೇನಚಿದೇವ ವಾ ಕರಣೀಯೇನ ಮನ್ತಯನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಚ್ಚಿ ನು ಖೋ ಇಮೇ ಮಯಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇನ್ತೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಸಙ್ಕಾಯ ಸರಿತಬ್ಬಸಮಾಚಾರೋ। **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋತಿ** ಲಜ್ಜಿತಬ್ಬತಾಯ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಬ್ಬಕಮ್ಮನ್ತೋ। **ಅಸ್ಸಮಣೋತಿ** ನ ಸಮಣೋ। ಸಲಾಕಗ್ಗಹಣಾದೀಸು "ಅಹಮ್ಪಿ ಸಮಣೋ"ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞೋ। ಅಸೇಟ್ಠಚಾರಿತಾಯ **ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ।** ಉಪೋಸಥಾದೀಸು "ಅಹಮ್ಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ"ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ। ಪೂತಿನಾ ಕಮ್ಮೇನ

ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ಅನ್ತೋ ಅನುಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ **ಅನ್ತೋಪೂತಿ**। ಛದ್ವಾರೇಹಿ ರಾಗಾದಿಕಿಲೇಸಾನುವಸ್ಸನೇನ ತಿನ್ತತ್ತಾ **ಅವಸ್ಸುತೋ**। ಸಞ್ಜಾತರಾಗಾದಿಕಚವರತ್ತಾ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬತ್ತಾ ಚ **ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ**।

ಇಧ ಪಾಳಿಯನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಾಳಿಯಂ। **ಜೇಟ್ಠಬ್ಬತಿಕೋತಿ** ಕಲಿದೇವೀವತನಿಯುತ್ತೋ। ಕಲಿದೇವೀ ಕಿರ ಸಿರೀದೇವಿಯಾ ಜೇಟ್ಠಾ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸಾ ವತಧರೋ "ಜೇಟ್ಠಬ್ಬತಿಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಪನ ವತಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಪೂರೇನ್ತೋ ಸಕಲಸರೀರೇ ಮಸಿಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕಾಕಪತ್ತಾನಿ ಮುಟ್ಠಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಕಲಿದೇವಿಂ ಫಲಕೇ ಲಿಖಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಕಾಜಕೋಟಿಯಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಥೋಮೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। **ಯದಗ್ಗೇನಾ**ತಿ ಯತ್ತಕೇನ। **ತದಗ್ಗೇನಾ**ತಿ ತತ್ತಕೇನ। **ನೋ ಕಪ್ಪೇತೀ**ತಿಆದಿ ವೇಮತಿಕಭಾವದೀಪನತ್ಥಮೇವ ವುತ್ತನ್ತಿ **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರ**ಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ದುತಿಯತ್ಥೇರೋ ಪನ "ನೋ ಕಪ್ಪೇತಿ, ನಸ್ಸರತಿ, ಪಮುಟ್ಠೋ"ತಿ ಏತೇಹಿ ವೇಮತಿಕಭಾವಾವತ್ಥಾಯ ಅದೀಪನತೋ ಅಞ್ಞೋ ವೇಮತಿಕಭಾವೋ, ಅಞ್ಞಾನಿ ನೋ ಕಪ್ಪನಾದೀನೀತಿ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ವಿಭಾಗೇನ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ವಾದೋ ಯುತ್ತತರೋತಿ ಪಚ್ಛಾ ವುತ್ತೋ। **ದಸ್ಸನೇ ವೇಮತಿಕೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಪುಗ್ಗಲೇ ಞಾತೇಪಿ ತಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಸಮ್ಮಾ ಅದಿಟ್ಠಭಾವತೋ ಚಿರಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮತೋ ವಾ ತಂ ಕಿರಿಯಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಏಸ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ, ನ ವಾ"ತಿ ದಸ್ಸನೇ ವೇಮತಿಕೋ ಹೋತಿ। **ಪುಗ್ಗಲೇ ವೇಮತಿಕೋ ಹೋತೀ**ತಿ ತೇನ ಕತಕಮ್ಮೇ ಞಾತೇಪಿ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ಅದಿಟ್ಠಭಾವತೋ ಕಾಲನ್ತರಭಾವತೋ ವಾ "ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಾರಕೋ ಅಯಂ ವಾ, ನೋ"ತಿ ಪುಗ್ಗಲೇ ವೇಮತಿಕೋ ಹೋತಿ।

೩೮೯. "ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಾದಿಸತ್ತವಿಧಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ **ಕಮ್ಮಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ**। "ಆಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ **ವುಟ್ಠಾನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ**। **ಅನುದ್ಧಂಸೇತುಕಾಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಸತ್ತಹಿಪಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ವದನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ।

"ಏವಂ ಸಂವದ್ಧಾ ಹಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪರಿಸಾ ಯದಿದಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವಚನೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವುಟ್ಠಾಪನೇನಾ"ತಿ ವಚನತೋ **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾನಯಂ** ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತೋ "**ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ । **ಸಬ್ಬತ್ಥೇವಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು। **ಯ್ಯ-ಕಾರೇ** ಸಮ್ಪತ್ತೇ **ರೇ-ಕಾರೋ** ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "**ರೇ-ಕಾರೇ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೇ**"ತಿ। ಉಪೋಸಥಸ್ಸ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಭಾವತೋ ಞತ್ತಿಯಾ ಸಮತ್ತಾಯ ಉಪೋಸಥೋ ಕತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "**ಯ್ಯ-ಕಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ನ ಲಬ್ಭತೀ**"ತಿ।

ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚಾತಿ "ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನ"ನ್ತಿಆದಿಂ। "ಅಸುಕೋ ಚ ಅಸುಕೋ ಚ ಅಸ್ಸಮಣೋ ಅನುಪಾಸಕೋ"ತಿ ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪರಮ್ಮುಖಾ ವದನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ವದನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಯಥಾ "ಅಸೂರಿಯಂ ಪಸ್ಸತಿ ಕಞ್ಞಾ"ತಿ ಏತ್ಥ "ಸೂರಿಯಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಕಞ್ಞಾ"ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಲಬ್ಭತಿ, ಏವಂ "ಅನೋಕಾಸಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ "ಓಕಾಸಂ ಅಕಾರಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಆಹ "**ಯಂ ಪನಾ**"ತಿಆದಿ। ಯಂ ಚೋದೇತಿ, ತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ಸಙ್ಖ್ಯುಪಗಮನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸುದ್ಧಸಞ್ಞಿತಾ, ಯೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಚೋದೇತಿ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾದಿವಸೇನ ಅಮೂಲಕತಾ, ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಸಮ್ಮುಖಾ ಚೋದನಾ, ತಸ್ಸ ತಙ್ಖಣವಿಜಾನನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ದುತಿಯದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೯೧. ನವಮೇ **ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ಅಜಿಕಾಯ ವಿಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಂ ಛಗಲಕಂ ದಿಸ್ವಾ। **ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಕಾಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭೂತಪುಬ್ಬವೋಹಾರೇನ ವೋಹರನ್ತಿ। **ವೇಳುವನೇಯೇವಾ**ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ವುತ್ತಭತ್ತುದ್ದೇಸವೇಲಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕಚ್ಚಿ ನೋ**ತಿ ಕಚ್ಚಿ ನು। **ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸು**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಕಞ್ಚಿದೇಸಂ ಲೇಸಮತ್ತಂ ಉಪಾದಾಯ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅನುದ್ಧಂಸಿತಭಾವಂ ಆರೋಚೇಸುಂ।

ಅಞ್ಞಭಾಗಸ್ಸಾತಿ ಅಞ್ಞಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ, ಥೇರಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ತಿರಚ್ಛಾನಜಾತಿಛಗಲಕಭಾವಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಇದ**ನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೇನ ಛಗಲಕಂ ನಿದ್ದಿಸತಿ, ಇದಂ ಛಗಲಕಜಾತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಂ ಛಗಲಕೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಧಿಕರಣಸದ್ದಾಪೇಕ್ಖೋ ವಾ ನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ, ಇದಂ ಛಗಲಕಸಙ್ಖಾತಂ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞಭಾಗೋ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತತಿರಚ್ಛಾನಜಾತಿಛಗಲಕಭಾವಸಙ್ಖಾತೋ ಅಞ್ಞಭಾಗೋ, ಅಞ್ಞಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಛಗಲಕಸ್ಸ। "ಅಞ್ಞಭಾಗಸಮ್ಬನ್ಧೀ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯ"ನ್ತಿ ಪಠಮವಿಗ್ಗಹಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, "ಅಞ್ಞಭಾಗವನ್ತಂ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯ"ನ್ತಿ ದುತಿಯವಿಗ್ಗಹಸ್ಸ। ದ್ವೀಹಿಪಿ ವಿಗ್ಗಹೇಹಿ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯನ್ತಿ ಛಗಲಕೋವ ವುತ್ತೋ। ತಿರಚ್ಛಾನಜಾತಿಛಗಲಕಭಾವಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಪರಮತ್ಥತೋ ವಿಸುಂ ಛಗಲಕೇ ಅಸತಿಪಿ "ಪಟಿಮಾಯ ಸರೀರ"ನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಅಭೇದೇಪಿ ಭೇದಕಪ್ಪನಾಯ ಪವತ್ತಲೋಕವೋಹಾರವಸೇನ "**ಅಞ್ಞಭಾಗಸ್ಸ ಇದಂ, ಅಞ್ಞಭಾಗೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀ**"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಇದಾನಿ ದ್ವೀಹಿಪಿ ವಿಗ್ಗಹೇಹಿ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಯೋ ಹಿ ಸೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಸೋ**ತಿ ಸೋ ಛಗಲಕೋ। ತಸ್ಸ "ಹೋತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ತತೋ**ತಿ ತತೋ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿತೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಚ। **ಸೋ ವಾ ಅಞ್ಞಭಾಗೋ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತತಿರಚ್ಛಾನಜಾತಿಛಗಲಕಭಾವಸಙ್ಖಾತೋ ಅಞ್ಞಭಾಗೋ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಛಗಲಕಸ್ಸ। ಸೋ ಛಗಲಕೋ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸಙ್ಖಾತಂ ಲಭತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। "ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಆಧಾರೋ, ವತ್ಥು ಅಧಿಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಯಸ್ಮಾ ಚಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತೇಸ**ನ್ತಿ ಮೇತ್ತಿಯಭೂಮಜಕಾನಂ। **ಇಮ**ನ್ತಿ ಛಗಲಕಂ। **ನಾಮಕರಣಸಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ನಾಮಕರಣಸಙ್ಖಾತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ಸೋ ಛಗಲಕೋ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ತಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ "ಅವಸ್ಸಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಲೇಸೋ ಓಡ್ಡಿತೋ, ಕಿಂ ವದಥ, ಕಿಂ ಪಸ್ಸಿತ್ಥಾ"ತಿ ಅನುಯುತ್ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ಛಗಲಕಸ್ಸ ವಿಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ದಬ್ಬಸ್ಸ ನಾಮಂ ತಸ್ಸ ಕರಿಮ್ಹಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಸ್ಸ ನಾಮಕರಣಸಞ್ಞಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭೂತಂ ತಂ ಛಗಲಕಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ತೇ ಅನುಯುಞ್ಜಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ। ಆಪತ್ತಿಲೇಸಮ್ಪಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಪುಗ್ಗಲಾನಂಯೇವ ಲೇಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪದಭಾಜನೇ ಪನ...ಪೇ॰... ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ನಾಮಕರಣಸಞ್ಞಾಯ ಆಧಾರಭೂತಸ್ಸ ಛಗಲಕಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಅವಚನೇ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ।

೩೯೩. "ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಪಾಳಿಆಗತಅಧಿಕರಣಸದ್ದಪತಿರೂಪಕಂ ಅಞ್ಞಂ ಅಧಿಕರಣಸದ್ದಂ ಪಾಳಿಆಗತತದಞ್ಞಸಾಧಾರಣತಾಯ ಉಭಯಪದತ್ಥಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ "**ಅಧಿಕರಣಂ ನಾಮ ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಕರಣಾನೀ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ಹಿ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಸದ್ದಪತಿರೂಪಕೋ ಅಞ್ಞೋ ಸದ್ದೋ ಉಭಯಪದತ್ಥೋ ಉದ್ಧರಿತಬ್ಬೋ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಆಗತಅಧಿಕರಣಸದ್ದಪತಿರೂಪಕೋ ಅಞ್ಞೋಯೇವ ಉಭಯಪದತ್ಥಸಾಧಾರಣೋ ಅಧಿಕರಣಸದ್ದೋ ಉದ್ಧಟೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನೇವಾಹ "**ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ವಚನಸಾಮಞ್ಞತೋ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ಪವತ್ತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಕರಣಾನೀ**"ತಿ। **ಯಾ ಚ ಸಾ ಅವಸಾನೇ...ಪೇ॰... ಚೋದನಾ ವುತ್ತಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸದಿಟ್ಠೀ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚೇ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಚೋದೇತೀತಿಆದಿಚೋದನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ಮೇಥುನವೀತಿಕ್ಕಮಾಪತ್ತಿಯೋ ವತ್ಥುತೋ ಸಭಾಗಾ, ಇತರಾಸಂ ಪನ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದಿಆಪತ್ತೀನಂ ಸಮಾನೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಭಾವೇ ವತ್ಥುತೋ ವಿಸಭಾಗಾತಿ ಆಹ "**ಸಭಾಗವಿಸಭಾಗವತ್ಥುತೋ**"ತಿ। **ಸಭಾವಸರಿಕ್ಖಾಸರಿಕ್ಖತೋ**ತಿ ಸಭಾವೇನ ಸದಿಸಾಸದಿಸಭಾವತೋ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಞ್ಹಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಸಭಾವತೋ ಸದಿಸಂ, ದೋಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇನ ಅಸದಿಸಂ। ನನು ಚ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ಸಿಯಾ ತಬ್ಭಾಗಿಯಂ, ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಉದ್ದೇಸಾನುಕ್ಕಮೇನ ತಬ್ಭಾಗಿಯತಂ ಅನಿದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯತಾ ಪಠಮಂ ಕಸ್ಮಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಾತಿ ಆಹ "**ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ**"ತಿಆದಿ। **ವುತ್ತನಯೇನೇವಾ**ತಿ "ಸಭಾಗವಿಸಭಾಗವತ್ಥುತೋ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯೇನ।

“ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮತೋ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಂ ವಿಸುಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಆಹ **“ಕಿಂ ಪನಾ”**ತಿಆದಿ। “ಕಿಚ್ಚಮೇವ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣ”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **“ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಮೇವೇತಂ ಅಧಿವಚನ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಏವಂ “ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **“ಏವಂ ಸನ್ತೇಪೀ”**ತಿಆದಿ। ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ ಇತಿಕತ್ತಬ್ಬತಾಲಕ್ಖಣಂಯೇವ ತತೋ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಪ್ಫಜ್ಜನತೋ ಫಲೂಪಚಾರೇನ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಅರಹತೀತಿ ಆಹ **“ಯಂ ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ”**ತಿ। ಪರಿವಾಸಾದಿಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾನತ್ತಾದೀನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಸೀಮಾಸಮ್ಮುತಿಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಇಸ್ಸಾಯ ಓಸಾರಣಸೀಮಾಸಮೂಹನನಾದಿಕಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ ಚ **“ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮ”**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೩೯೫-೪೦೦. **ಸವತ್ಥುಕಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ। **ದೀಘಾದಿನೋ**ತಿ ದೀಘರಸ್ಸಕಾಳಓದಾತಾದಿನೋ। **ದಿಟ್ಠಾದಿನೋ**ತಿ ದಿಟ್ಠಸುತಾದಿನೋ। **ಲೋಹಪತ್ತಸದಿಸೋ**ತಿ ಅಯೋಪತ್ತಸದಿಸೋ। ಅಞ್ಞಾನಿ ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸೇ ವುತ್ತಸದಿಸಾನಿ, ಇಧ ಪನ ಕಞ್ಚಿದೇಸಂ ಲೇಸಮತ್ತಂ ಉಪಾದಿಯನಾ ಅಧಿಕಾ।

ದುತಿಯದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೧೦. ದಸಮೇ ಯೇ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಅಪ್ಪಥಾಮಾ, ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಅರಞ್ಞಕಾದೀನಿ ಸೇವನ್ತಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕಾತುಂ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **“ಬಹೂನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಮಗ್ಗನ್ತರಾಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”**ತಿ। **ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ “ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸಾ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಸೀತುಣ್ಹಾದಿಸಹನಲಕ್ಖಣಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಬ್ಯಞ್ಜನಪದಮೇವ ಪರಮಂ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಪದಪರಮೋ**। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಬಹುಮ್ಪಿ ಸುಣತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ಭಣತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ಧಾರಯತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ವಾಚಯತೋ ನ ತಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಹೋತಿ , ಅಯಂ “ಪದಪರಮೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅಭಿಸಮ್ಭುಣಿತ್ವಾ**ತಿ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ। **ನಾಭಿಸಮ್ಭುಣಾತೀ**ತಿ ನ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ, ಅರಞ್ಞವಾಸಂ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮತೋ ಅಪೇತಂ **ಉದ್ಧಮ್ಮಂ**। **ಅಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ತೇಸಂ ಅನುರೂಪಸ್ಸ ಅಜಾನನತೋ ಅಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಭವೇಯ್ಯ। “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬ”ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೪) ವಚನತೋ **“ಚತ್ತಾರೋ ಪನ...ಪೇ॰... ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಮೇವಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಮೇವ ವಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ “ಅಟ್ಠ ಮಾಸೇ ಖೋ ಮಯಾ ದೇವದತ್ತ ರುಕ್ಖಮೂಲಸೇನಾಸನಂ ಅನುಞ್ಞಾತ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತೀಹಿ ಕೋಟೀಹೀತಿ ತೀಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ, ತೀಹಿ ಕಾರಣೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತದುಭಯವಿಮುತ್ತಪರಿಸಙ್ಕಿ**ತನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತನ್ತಿ ಇದಂ ಉಭಯಂ ಅನಿಸ್ಸಾಯ “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಇದಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ವಧಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಾದಿತ”ನ್ತಿ ಕೇವಲಮೇವ ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ। ಮಚ್ಛಬನ್ಧನಂ **ಜಾಲಂ**, **ವಾಗುರಾ** ಮಿಗಬನ್ಧನೀ। **ಕಪ್ಪತೀ**ತಿ ಯದಿ ತೇಸಂ ವಚನೇನ ಆಸಙ್ಕಾ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿ। **ಪವತ್ತಮಂಸ**ನ್ತಿ ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಮಂಸಂ। **ಮಙ್ಗಲಾದೀನ**ನ್ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಆಹುನಪಾಹುನಾದಿಕೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಭಿಕ್ಖೂನಂಯೇವ ಅತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಟ್ಠಾನಪ್ಪಯುತ್ತೋ **ಏವ**-ಸದ್ದೋ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅಕತಮೇವಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ “ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ದಸ್ಸಾಮ, ಮಙ್ಗಲಾದೀನಞ್ಚ ಅತ್ಥಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಭಿಕ್ಖೂನಂಯೇವಾತಿ ಅವಧಾರಣೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ। **ಯತ್ಥ ಚ ನಿಬ್ಬೇಮತಿಕೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತೇಪಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಸಙ್ಕಿತಾಭಾವಮಾಹ। ತಮೇವತ್ಥಂ ಆವಿಕಾತುಂ **“ಸಚೇ ಪನಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಇತರೇಸಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ವಟ್ಟತಿ, ಜಾನತೋ ಏವೇತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ **ಹೋತೀತಿ**। **ತೇಯೇವಾ**ತಿ ಯೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಂ, ತೇಯೇವ। ಉದ್ದಿಸಕತಮಂಸಪರಿಭೋಗತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಪನಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಸಚಿತ್ತಕಾ ಆಪತ್ತಿ, ಇತರಸ್ಮಿಂ ಅಚಿತ್ತಕಾ। ತೇನಾಹ **“ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾ”**ತಿ। “ಪರಿಭೋಗಕಾಲೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವಚನತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಿಯಾ। ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸೇವ ಹಿ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। **ವತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುತ್ತಿ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿನೋ**। **ಬಾಹುಲಿಕೋ**ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಲ-ಕಾರಸ್ಸ ಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಕಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಆಯುಕಪ್ಪಂ। ಸಙ್ಘಭೇದಕೋ ಹಿ ಏಕಂ ಕಪ್ಪಂ ಅಸೀತಿಭಾಗೇ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಏಕಭಾಗಮತ್ತಂ ಕಾಲಂ ನಿರಯೇ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾತಿ ಆಯುಕಪ್ಪಂ ಸನ್ಧಾಯ **“ಕಪ್ಪಂ ನಿರಯಮ್ಹಿ ಪಚ್ಚತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕಪ್ಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ (ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೮೦೯) ಪನ “ಸಣ್ಠಹನ್ತೇ ಹಿ ಕಪ್ಪೇ ಕಪ್ಪವೇಮಜ್ಝೇ ವಾ ಸಙ್ಘಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪವಿನಾಸೇಯೇವ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ಸ್ವೇ ಕಪ್ಪೋ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಜ್ಜ ಸಙ್ಘಭೇದಂ ಕರೋತಿ, ಸ್ವೇವ ಮುಚ್ಚತಿ, ಏಕದಿವಸಮೇವ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥಾಪಿ **ಕಪ್ಪವಿನಾಸೇಯೇವಾ**ತಿ ಆಯುಕಪ್ಪವಿನಾಸೇಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೇ ಸತಿ ನತ್ಥಿ ವಿರೋಧೋ। **ಸಣ್ಠಹನ್ತೇ**ತಿ ಇದಮ್ಪಿ “ಸ್ವೇ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವಿಯ ಅಭೂತಪರಿಕಪ್ಪನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। “ಏಕದಿವಸಮೇವ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚತೀ”ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ತತೋ ಪರಂ ಕಪ್ಪಾಭಾವೇ ಆಯುಕಪ್ಪಸ್ಸಪಿ ಅಭಾವತೋತಿ ಅವಿರೋಧತೋ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। **ಬ್ರಹ್ಮಂ ಪುಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠಂ ಪುಞ್ಞಂ। **ಕಪ್ಪಂ ಸಗ್ಗಮ್ಹಿ ಮೋದತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಆಯುಕಪ್ಪಮೇವ।

೪೧೧. **ಲದ್ಧಿನಾನಾಸಂವಾಸಕೇನಾ**ತಿ ಭಾವಪ್ಪಧಾನೋಯಂ ನಿದ್ದೇಸೋ, ಲದ್ಧಿನಾನಾಸಂವಾಸಕಭಾವೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಮ್ಮನಾನಾಸಂವಾಸಕೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಞ್ಞಥಾ ನಾನಾಸಂವಾಸಕೇನ ಸಹಿತಸ್ಸ ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಸ್ಸಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಸಮಾನಸಂವಾಸಕತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತತ್ಥ **ಲದ್ಧಿನಾನಾಸಂವಾಸಕೋ** ನಾಮ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಕೋ। ಸೋ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಿಯಾ ನಾನಾಸಂವಾಸಕೋ ಜಾತೋತಿ “ಲದ್ಧಿನಾನಾಸಂವಾಸಕೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಕಮ್ಮನಾನಾಸಂವಾಸಕೋ** ನಾಮ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಕತೋ। ಸೋ ಹಿ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮವಸೇನ ನಾನಾಸಂವಾಸಕೋ ಹೋತೀತಿ “ಕಮ್ಮನಾನಾಸಂವಾಸಕೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಿರಹಿತೋ**ತಿ ವಿಮುತ್ತೋ। ಕಾಯಸಾಮಗ್ಗಿದಾನಂ ತೇಸು ತೇಸು ಸಙ್ಘಕಮ್ಮೇಸು ಹತ್ಥಪಾಸೂಪಗಮನವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

“ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮೇಯ್ಯಾ”ತಿ ವಿಸುಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ಭೇದನಸಂವತ್ತನಿಕಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಸಮಾದಾಯ ಪಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಪಕ್ಖಪರಿಯೇಸನಾದಿವಸೇನ ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಇಮಾನಿ ವತ್ಥೂನೀ**ತಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ಭೇದಕರವತ್ಥೂನಿ। **ಕಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ಅಪಲೋಕನಾದೀಸು ಚತೂಸು ಕಮ್ಮೇಸು ಅಞ್ಞತರೇನ ಕಮ್ಮೇನ। **ಉದ್ದೇಸೇನಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಸು ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೇಸು ಅಞ್ಞತರೇನ ಉದ್ದೇಸೇನ। **ವೋಹಾರೇನಾ**ತಿ ತಾಹಿ ತಾಹಿ ಉಪಪತ್ತೀಹಿ “ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ”ತಿಆದಿಅಟ್ಠಾರಸಭೇದಕರವತ್ಥುದೀಪಕೇನ ವೋಹಾರೇನ। **ಅನುಸ್ಸಾವನಾಯಾ**ತಿ “ನನು ತುಮ್ಹೇ ಜಾನಾಥ ಮಯ್ಹಂ ಉಚ್ಚಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಬಹುಸ್ಸುತಭಾವಞ್ಚ, ಮಾದಿಸೋ ನಾಮ ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಗಾಹೇಯ್ಯಾತಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಯುತ್ತಂ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಅವೀಚಿ ನೀಲುಪ್ಪಲವನಂ ವಿಯ ಸೀತಲೋ, ಕಿಮಹಂ ಅಪಾಯತೋ ನ ಭಾಯಾಮೀ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಕಣ್ಣಮೂಲೇ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಸ್ಸಾವನೇನ। **ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನಾ**ತಿ ಏವಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ಅನಿವತ್ತಿಧಮ್ಮೇ ಕತ್ವಾ “ಗಣ್ಹಥ ಇಮಂ ಸಲಾಕ”ನ್ತಿ ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನ। **ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸಙ್ಘಭೇದೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮಮೇವ ಉದ್ದೇಸೋ ವಾ ಸಙ್ಘಭೇದೇ ಪಧಾನಕಾರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವೋಹಾರಾನುಸ್ಸಾವನಸಲಾಕಗ್ಗಾಹಾ ಪನ ಪುಬ್ಬಭಾಗಾ। ಅಟ್ಠಾರಸವತ್ಥುದೀಪನವಸೇನ ಹಿ ವೋಹರನ್ತೇನ ತತ್ಥ ರುಚಿಜನನತ್ಥಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಸಲಾಕಾಯ ಗಹಿತಾಯಪಿ ಅಭಿನ್ನೋವ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘೋ। ಯದಾ ಪನ ಏವಂ ಚತ್ತಾರೋ ವಾ ಅತಿರೇಕಾ ವಾ ಸಲಾಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆವೇಣಿಕಕಮ್ಮಂ ವಾ ಉದ್ದೇಸಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತದಾ ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಅಬ್ಭುಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತಂ। **ಅಚ್ಛೇಯ್ಯಾ**ತಿ ವಿಹರೇಯ್ಯ, ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

“ಲಜ್ಜೀ ರಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವಚನತೋ ಆಪತ್ತಿಭಯೇನ ಆರೋಚನಂ ಲಜ್ಜೀನಂಯೇವ ಭಾರೋತಿ ಆಹ **“ಲಜ್ಜೀಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹೀ”**ತಿ। ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸಪಿ ಅನಾರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ “ಯೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಸುಣನ್ತೀ”ತಿ ವಚನತೋ। **ಸಮಾಗಚ್ಛತೂ**ತಿ ಏಕೀ ಭವತು। ಏಕೀಭಾವೋ ಚ ಸಮಾನಲದ್ಧಿವಸೇನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **“ಏಕಲದ್ಧಿಕೋ ಹೋತೂ”**ತಿ। **ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಸೀಲಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವತೋ **“ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತೋ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ವದನ್ತಾನಂ ಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಹೋನ್ತೇನಾ**ತಿ ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೇನ ಅಗಿಲಾನೇನ। ಸಙ್ಘಭೇದಸ್ಸ ಗರುಕಭಾವತೋ ಅವಸ್ಸಂ ಕತ್ತಬ್ಬತಾದಸ್ಸನತ್ಥಂ **“ದೂರೇಪಿ ಭಾರೋಯೇವಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಆಪತ್ತಿ ಪನ ಅದ್ಧಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರೇ ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಅಗಿಲಾನಸ್ಸೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೪೧೬. **ಅಸಮನುಭಾಸನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಕಮ್ಮಕಾರಕೇ ಕತ್ತುನಿದ್ದೇಸೋತಿ ಆಹ **“ಅಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನಸ್ಸಾ”**ತಿ। ತತಿಯಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತೋ ಇತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ದ್ವೀಹಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ ಚ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವಾತಿ ಆಹ **“ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಅನಾಪತ್ತೀ”**ತಿ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ದೇವದತ್ತಸ್ಸ। **ಕತೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮೇನ ಕತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। **ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಮತ್ತೇನ ವದೇಯ್ಯಾತಿ**ಆದಿಕಮ್ಮಿಕತ್ತಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದೇಯ್ಯ। ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮಸ್ಸೇವ ಅಭಾವತೋ **“ನ ಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೇನೇವ ಹಿ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। **ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತೋತಿ** “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಮನ್ಥಕಸ್ಸ ರೋಮನ್ಥನ”ನ್ತಿಆದಿಂ (ಚೂಳವ॰ ೨೭೩) ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ। **ಅನಾಪತ್ತಿಯನ್ತಿ** ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ। **ಆಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತಬ್ಬೋತಿ** ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜನಪಚ್ಚಯಾ ಆಪನ್ನಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿಂ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥಂ ಆರೋಪೇತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಆಪತ್ತಿಯೇವ ನ ಜಾತಾತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾಪತ್ತಿ ನ ಜಾತಾಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾ ಪನೇಸಾತಿ** ಸಾ ಪನ ಏಸಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ತಿವಙ್ಗಿಕನ್ತಿ** ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತವಸೇನ ತಿವಙ್ಗಿಕಂ, ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। “ನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವೇನ ಮುಚ್ಚನತೋ **ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ। ಸಚಿತ್ತಕನ್ತಿ** “ನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀ”ತಿ ಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಂ। ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನಂ, ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇನ ಸಮನುಭಾಸನಂ, ಕಮ್ಮವಾಚಾಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ದುತಿಯಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೧೭-೪೧೮. ಏಕಾದಸಮೇ ಯಂ ವಚನಂ ಸಮಗ್ಗೇಪಿ ವಗ್ಗೇ ಅವಯವಭೂತೇ ಕರೋತಿ ಭಿನ್ದತಿ, ತಂ ಕಲಹಕಾರಕವಚನಂ ಇಧ ವಗ್ಗನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ **“ವಗ್ಗಂ ಅಸಾಮಗ್ಗಿಪಕ್ಖಿಯವಚನಂ ವದನ್ತೀ”**ತಿ। ಅಸಾಮಗ್ಗಿಪಕ್ಖೇ ಭವಾ ಅಸಾಮಗ್ಗಿಪಕ್ಖಿಯಾ, ಕಲಹಕಾ। ತೇಸಂ ವಚನಂ **ಅಸಾಮಗ್ಗಿಪಕ್ಖಿಯವಚನಂ,** ಅಸಾಮಗ್ಗಿಪಕ್ಖೇ ವಾ ಭವಂ ವಚನಂ **ಅಸಾಮಗ್ಗಿಪಕ್ಖಿಯವಚನಂ**। ಯಸ್ಮಾ ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾದಿಕಮ್ಮಂ ಬಹೂನಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ **“ನ ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ”**ತಿ ಇದಂ ನಿಗ್ಗಹವಸೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಙ್ಗಾನಿ ಪನೇತ್ಥ ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನಂ ಪಹಾಯ ಅನುವತ್ತನಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಸದಿಸಾನೇವ।

ದುತಿಯಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೨. ದುಬ್ಬಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೨೪. ದ್ವಾದಸಮೇ **ವಮ್ಭನವಚನನ್ತಿ** ಗರಹವಚನಂ। **ಅಪಸಾದೇತುಕಾಮೋತಿ** ಖಿಪಿತುಕಾಮೋ, ತಜ್ಜೇತುಕಾಮೋ ವಾ, ಘಟ್ಟೇತುಕಾಮೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಟಸದ್ದೋ** ಪತಿತಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥೋ। ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಚ ಪರನಿಪಾತಂ ಕತ್ವಾ ತಿಣಕಟ್ಠಪಣ್ಣಸಟನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **“ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪತಿತಂ ತಿಣಕಟ್ಠಪಣ್ಣ”**ನ್ತಿ। **ಕೇನಾಪೀತಿ** ವಾತಸದಿಸೇನ ನದೀಸದಿಸೇನ ಚ ಕೇನಾಪಿ।

೪೨೫-೪೨೬. ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯೋತಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಅಸಹನತೋ ಓವದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯೋ। ದುಕ್ಖಂ ವಚೋ ಏತಸ್ಮಿಂ ವಿಪ್ಪಟಿಕೂಲಗ್ಗಾಹೇ ವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದೇ ಅನಾದರೇ ಪುಗ್ಗಲೇತಿ **ದುಬ್ಬಚೋ**। ತೇನಾಹ **“ದುಕ್ಖೇನ ಕಿಚ್ಛೇನ ವದಿತಬ್ಬೋ”**ತಿಆದಿ। **ದುಬ್ಬಚಭಾವಕರಣೀಯೇಹೀತಿ** ದುಬ್ಬಚಭಾವಕಾರಕೇಹಿ। ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ಅನೀಯಸದ್ದೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತೇನೇವಾಹ **“ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ದುಬ್ಬಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಕರೋನ್ತೀ”**ತಿಆದಿ। ಪಾಪಿಕಾ ಇಚ್ಛಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಪಾಪಿಚ್ಛತಾ,** ಅಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನತಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಚ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಪಾಪಿಚ್ಛತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕಾ ಚ ತೇ ಪರವಮ್ಭಕಾ ಚಾತಿ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕಪರವಮ್ಭಕಾ। ಯೇ ಅತ್ತಾನಂ ಉಕ್ಕಂಸನ್ತಿ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಉಚ್ಚೇ ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಿ, ಪರಞ್ಚ ವಮ್ಭೇನ್ತಿ ಗರಹನ್ತಿ ನೀಚೇ ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಿ, ತೇಸಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತೇಸಂ ಭಾವೋ **ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕಪರವಮ್ಭಕತಾ**। ಕುಜ್ಝನಸೀಲೋ ಕೋಧನೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಕೋಧನತಾ**। ಕುಜ್ಝನಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಕೋಧಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

ಪುಬ್ಬಕಾಲೇ ಕೋಧೋ, ಅಪರಕಾಲೇ ಉಪನಾಹೋತಿ ಆಹ **“ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹಿತಾ”**ತಿ। ತತ್ಥ ಉಪನಹನಸೀಲೋ, ಉಪನಾಹೋ ವಾ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಉಪನಾಹೀ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಉಪನಾಹಿತಾ**। ಪುನಪ್ಪುನಂ ಚಿತ್ತಪರಿಯೋನದ್ಧಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಕೋಧಸ್ಸೇವೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸಕಿಞ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಕೋಧೋ ಕೋಧೋಯೇವ, ತತುತ್ತರಿ ಉಪನಾಹೋ। **ಅಭಿಸಙ್ಗೋತಿ** ದುಮ್ಮೋಚನೀಯೋ ಬಲವಉಪನಾಹೋ। ಸೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಅಭಿಸಙ್ಗೀ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಅಭಿಸಙ್ಗಿತಾ**। ದುಮ್ಮೋಚನೀಯಸ್ಸ ಬಲವಉಪನಾಹಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರಣತಾತಿ** ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಟಿವಿರುದ್ಧೇನ ಪಚ್ಚನೀಕೇನ ಹುತ್ವಾ ಅವಟ್ಠಾನಂ। **ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದನತಾತಿ** “ಕಿಂ ನು ಖೋ ತುಯ್ಹಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಅಬ್ಯತ್ತಸ್ಸ ಭಣಿತೇನ, ತ್ವಮ್ಪಿ ನಾಮ ಭಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ ಏವಂ ಚೋದಕಸ್ಸ ಘಟ್ಟನಾ। **ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾರೋಪನತಾತಿ** “ತ್ವಮ್ಪಿ ಖೋಸಿ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ, ತಂ ತಾವ ಪಟಿಕರೋಹೀ”ತಿ ಏವಂ ಚೋದಕಸ್ಸ ಉಪರಿ ಪಟಿಆರೋಪನತಾ।

ಅಞ್ಞೇನ ಅಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಣತಾತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕಾರಣೇನ, ವಚನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಾರಣಸ್ಸ, ವಚನಸ್ಸ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದನವಸೇನ ಚರಣತಾ। ಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥೋ ಏವ ವಾ **ಚರಸದ್ದೋ** ಅನೇಕತ್ಥತ್ತಾ ಧಾತೂನನ್ತಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದನತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಂ ಚೋದಕೇನ ದೋಸವಿಭಾವನಕಾರಣಂ, ವಚನಂ ವಾ ವುತ್ತಂ, ತಂ ತತೋ ಅಞ್ಞೇನೇವ ಚೋದನಾಯ ಅಮೂಲಿಕಭಾವದೀಪನೇನ ಕಾರಣೇನ, ತದತ್ಥಬೋಧಕೇನ ವಚನೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ। “ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಕೋ ಆಪನ್ನೋ, ಕಿಂ ಆಪನ್ನೋ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಆಪನ್ನೋ, ಕಂ ಭಣಥ, ಕಿಂ ಭಣಥಾ”ತಿ ವಾ ವತ್ವಾ “ಏವರೂಪಂ ಕಿಞ್ಚಿ ತಯಾ ದಿಟ್ಠ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ “ನ ಸುಣಾಮೀ”ತಿ ಸೋತಂ ವಾ ಉಪನಾಮೇತ್ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ। “ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋಸೀ”ತಿ ಪುಟ್ಠೋ “ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಂ ಗತೋಮ್ಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ “ನ ತವ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಗಮನಂ ಪುಚ್ಛಾಮ, ಆಪತ್ತಿಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ತತೋ “ರಾಜಗಹಂ ಗತೋಮ್ಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ರಾಜಗಹಂ ವಾ ಯಾಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಂ ವಾ, ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ತತ್ಥ ಮೇ ಸೂಕರಮಂಸಂ ಲದ್ಧ”ನ್ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಾವಿಕ್ಖಿಪನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥತೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಣಮೇವಾತಿ ವಿಸುಂ ನ ಗಹಿತಂ।

ಅಪದಾನೇನಾತಿ ಅತ್ತನೋ ಚರಿಯಾಯ। ಅಪದೀಯನ್ತಿ ಹಿ ದೋಸಾ ಏತೇನ ದಕ್ಖೀಯನ್ತಿ, ಲುಯನ್ತಿ ಛಿಜ್ಜನ್ತೀತಿ ವಾ ಅಪದಾನಂ, ಸತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಮಾ ಮಿಚ್ಛಾ ವಾ ವತ್ತಪ್ಪಯೋಗೋ। **ನ ಸಮ್ಪಾಯನತಾತಿ** “ಆವುಸೋ, ತ್ವಂ ಕುಹಿಂ ವಸಸಿ, ಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸಸೀ”ತಿ ವಾ “ಯಂ ತ್ವಂ ವದೇಸಿ ‘ಮಯಾ ಏಸ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೋ’ತಿ, ತ್ವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಿಂ ಕರೋಸಿ, ಅಯಂ ಕಿಂ ಕರೋತಿ, ಕತ್ಥ ಚ ತ್ವಂ ಅಹೋಸಿ, ಕತ್ಥ ಅಯ”ನ್ತಿ ವಾ ಆದಿನಾ ನಯೇನ ಚರಿಯಂ ಪುಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅಕಥನಂ।

ಮಕ್ಖಿಪಳಾಸಿತಾತಿ ಏತ್ಥ ಪರಗುಣಮಕ್ಖನಲಕ್ಖಣೋ ಮಕ್ಖೋ, ಸೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಮಕ್ಖೀ। ತಾದಿಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಗಾರಿಯೋ ಅನಗಾರಿಯೋ ವಾ ಸಮಾನೋ ಪರೇಸಂ ಸುಕತಕರಣಂ ವಿನಾಸೇತಿ। ಅಗಾರಿಯೋಪಿ ಹಿ ಕೇನಚಿ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ದಲಿದ್ದೋ ಸಮಾನೋ ಉಚ್ಚಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿತೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ “ಕಿಂ ತಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಕತ”ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಸುಕತಕರಣಂ ವಿನಾಸೇತಿ। ಅನಗಾರಿಯೋಪಿ ಸಾಮಣೇರಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಆಚರಿಯೇನ ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ವಾ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾದೀಹಿ ಚ ಅನುಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಾನಯಪಕರಣಕೋಸಲ್ಲಾದೀನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಿತೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದೀಹಿ ಸಕ್ಕತೋ ಗರುಕತೋ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಸು ಅಚಿತ್ತೀಕತೋ ಚರಮಾನೋ “ಅಯಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ದಹರಕಾಲೇ ಏವ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಂವಡ್ಢಿತೋ ಚ, ಅಥ ಚ ಪನಿದಾನಿ ನಿಸ್ಸಿನೇಹೋ ಜಾತೋ”ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ “ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕತ”ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಸುಕತಕರಣಂ ವಿನಾಸೇತಿ।

“ಬಹುಸ್ಸುತೇಪಿ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಈದಿಸಸ್ಸ ಚೇವ ಬಹುಸ್ಸುತಸ್ಸ ಅನಿಯತಾ ಗತಿ, ತವ ವಾ ಮಮ ವಾ ಕೋ ವಿಸೇಸೋ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಯುಗಗ್ಗಾಹಲಕ್ಖಣೋ ಪಳಾಸೋ। ಸೋ ಪರಗುಣೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಾನಂ ಸಮಕರಣರಸೋ। ತಥಾ ಹೇಸ ಪರೇಸಂ ಗುಣೇ ಡಂಸಿತ್ವಾ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಗುಣೇಹಿ ಸಮೇ ಕರೋತೀತಿ ಪಳಾಸೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪಳಾಸೀ। ಮಕ್ಖೀ ಚ ಪಳಾಸೀ ಚ ಮಕ್ಖಿಪಳಾಸಿನೋ, ತೇಸಂ ಭಾವೋ **ಮಕ್ಖಿಪಳಾಸಿತಾ**। ಅತ್ಥತೋ ಪನ ಮಕ್ಖೋ ಚೇವ ಪಳಾಸೋ ಚ।

ಇಸ್ಸತಿ ಪರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ಸಹತೀತಿ **ಇಸ್ಸುಕೀ**। ಮಚ್ಛರಾಯತಿ ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿಗೂಹತಿ, ಪರೇಸಂ ಸಾಧಾರಣಭಾವಂ ನ ಸಹತಿ, ಮಚ್ಛೇರಂ ವಾ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಮಚ್ಛರೀ**। ಸಠಯತಿ ನ ಸಮ್ಮಾ ಭಾಸತೀತಿ **ಸಠೋ**, ಅತ್ತನೋ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಗುಣಪ್ಪಕಾಸನಲಕ್ಖಣೇನ ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕೇರಾಟಿಕಪುಗ್ಗಲೋ। ಕೇರಾಟಿಕೋ ಚ ಆನನ್ದಮಚ್ಛೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। **ಆನನ್ದಮಚ್ಛೋ** ನಾಮ ಕಿರ ಮಚ್ಛಾನಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಸಪ್ಪಾನಂ ಸೀಸಂ “ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದಿಸೋ ಅಹ”ನ್ತಿ ಜಾನಾಪೇತುಂ, ಏವಮೇವ ಕೇರಾಟಿಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಂ ಯಂ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಂ ವಾ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ತಂ ತಂ ಏವಂ ವದತಿ “ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅನ್ತೇವಾಸೀ, ತುಮ್ಹೇ ಮಯ್ಹಂ ಅನುಕಮ್ಪಕಾ, ನಾಹಂ ತುಮ್ಹೇ ಮುಞ್ಚಾಮೀ”ತಿ “ಏವಮೇತೇ ‘ಸಗಾರವೋ ಅಯಂ ಅಮ್ಹೇಸು ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ’ತಿ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನೇನ ಚಿತ್ತಾನುರೂಪಕಿರಿಯಾವಿಹರತೋ “ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಏವಂಕಿರಿಯೋ”ತಿ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯತ್ತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ಜಾನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಯತೋ ಸೋ -

> “ವಾಮೇನ ಸೂಕರೋ ಹೋತಿ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ಅಜಾಮಿಗೋ।
> ಸರೇನ ನೇಲಕೋ ಹೋತಿ, ವಿಸಾಣೇನ ಜರಗ್ಗವೋ”ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨೯೬; ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೮೯೪; ಮಹಾನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೬೬) -

ಏವಂ ವುತ್ತಯಕ್ಖಸೂಕರಸದಿಸೋ ಹೋತಿ। ಕತಪಾಪಪಟಿಚ್ಛಾದನಲಕ್ಖಣಾ ಮಾಯಾ, ಸಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಮಾಯಾವೀ**।

ಥಮ್ಭಸಮಙ್ಗಿತಾಯ **ಥದ್ಧೋ**। ವಾತಭರಿತಭಸ್ತಾಸದಿಸಥದ್ಧಭಾವಪಗ್ಗಹಿತಸಿರಅನಿವಾತವುತ್ತಿಕಾರಕರೋತೀತಿ **ಥಮ್ಭೋ**। ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಿಲಿತನಙ್ಗಲಸದಿಸೋ ವಿಯ ಅಜಗರೋ, ವಾತಭರಿತಭಸ್ತಾ ವಿಯ ಚ ಥದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೇ ದಿಸ್ವಾ ಓನಮಿತುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ಪರಿಯನ್ತೇನೇವ ಚರತಿ। ಅಬ್ಭುನ್ನತಿಲಕ್ಖಣೋ ಅತಿಮಾನೋ, ಸೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಅತಿಮಾನೀ**।

ಸಂ ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪರಾಮಸತಿ ಸಭಾವಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರತೋ ಆಮಸತೀತಿ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ**। ಆಧಾನಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ **ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ**। “ಆಧಾನ”ನ್ತಿ ದಳ್ಹಂ ವುಚ್ಚತಿ, ದಳ್ಹಗ್ಗಾಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯುತ್ತಂ ಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾವ ಲದ್ಧಿಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತೀತಿ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ದುಕ್ಖೇನ ಕಿಚ್ಛೇನ ಕಸಿರೇನ ಬಹುಮ್ಪಿ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಂ ಕಾತುನ್ತಿ **ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ**, ಯೋ ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಂ “ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚ”ನ್ತಿ ದಳ್ಹಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಾದಿಸೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಂ ಯದೇವ ಧಮ್ಮಂ ವಾ ಅಧಮ್ಮಂ ವಾ ಸುಣಾತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ “ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೇಹಿ ಕಥಿತಂ, ಏವಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸುತ”ನ್ತಿ ಕುಮ್ಮೋವ ಅಙ್ಗಾನಿ ಸಕೇ ಕಪಾಲೇ ಅನ್ತೋಯೇವ ಸಮೋದಹತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಕಚ್ಛಪೋ ಅತ್ತನೋ ಪಾದಾದಿಕೇ ಅಙ್ಗೇ ಕೇನಚಿ ಘಟ್ಟಿತೇ ಸಬ್ಬಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಕಪಾಲೇಯೇವ ಸಮೋದಹತಿ, ನ ಬಹಿ ನೀಹರತಿ, ಏವಮಯಮ್ಪಿ “ನ ಸುನ್ದರೋ ತವ ಗಾಹೋ, ಛಡ್ಡೇಹಿ ನ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ ತಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ, ಅನ್ತೋಯೇವ ಅತ್ತನೋ ಹದಯೇ ಏವ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿಚರತಿ। ಯಥಾ ಕುಮ್ಭೀಲಾ ಗಹಿತಂ ನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ಕುಮ್ಭೀಲಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ। ಮಕ್ಖಿಪಳಾಸಿತಾದಿಯುಗಳತ್ತಯೇನ ದಸ್ಸಿತೇ ಮಕ್ಖಪಳಾಸಾದಯೋ ಛ ಧಮ್ಮೇ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಗಹೇತ್ವಾ **“ಏಕೂನವೀಸತಿ ಧಮ್ಮಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅನುಮಾನಸುತ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೮೧) ಪನ ಮಕ್ಖಪಳಾಸಾದಯೋಪಿ ಯುಗಳವಸೇನ ಏಕಂ ಕತ್ವಾ “ಸೋಳಸ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಪಕಾರೇಹಿ ಆವಹನಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ, ತತೋ ಪದಕ್ಖಿಣತೋ ಗಹಣಸೀಲೋ ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ, ನ ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ **ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ**। ಯೋ ವುಚ್ಚಮಾನೋ “ತುಮ್ಹೇ ಮಂ ಕಸ್ಮಾ ವದಥ, ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಂ ಅತ್ಥಾನತ್ಥಂ ಜಾನಾಮೀ”ತಿ ವದತಿ, ಅಯಂ ಅನುಸಾಸನಿಂ ಪದಕ್ಖಿಣತೋ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ವಾಮತೋವ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಮಾ “ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತೇನಾಹ **“ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠ”**ನ್ತಿಆದಿ।

ಉದ್ದೇಸೇತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೇ। ಅಥ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಕಥಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಪರಿಯಾಪನ್ನಾನೀತಿ ಆಹ **“ಯಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಆಪತ್ತಿ, ಸೋ ಆವಿಕರೇಯ್ಯಾತಿ ಏವಂ ಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ”**ತಿ। “ಯಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಆಪತ್ತೀ”ತಿ ಹಿ ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ನಿದಾನುದ್ದೇಸೇ ಸಙ್ಗಹಿತಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ। **ಪಞ್ಚಹಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬತ್ತಾತಿ** ಲಬ್ಭಮಾನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇನ ಸಹಕಾರಣೇನಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **“ವಚನಾಯಾ”**ತಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕೇ ಸಮ್ಪದಾನವಚನನ್ತಿ ಆಹ **“ತತೋ ಮಮ ವಚನತೋ”**ತಿ। ಅಙ್ಗಾನಿ ಚೇತ್ಥ ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸದಿಸಾನಿ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಯಥಾ ತತ್ಥ ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನಂ, ಏವಂ ಇಧ ಅವಚನೀಯಕರಣತಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ದುಬ್ಬಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೩. ಕುಲದೂಸಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೩೧. ತೇರಸಮೇ **ಕೀಟಾಗಿರೀತಿ** ತಸ್ಸ ನಿಗಮಸ್ಸ ನಾಮಂ। ತಞ್ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ ಪರತೋ “ನ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಕೀಟಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ಪನ ಯೋಗತೋ ಸೋ ಜನಪದೋಪಿ “ಕೀಟಾಗಿರಿ”ಇಚ್ಚೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೋತಿ ಆಹ **“ಏವಂನಾಮಕೇ ಜನಪದೇ”**ತಿ। ಆವಾಸೇ ನಿಯುತ್ತಾ **ಆವಾಸಿಕಾ,** ನಿಬದ್ಧವಾಸಿನೋ। ತೇ ಅಕತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಜಿಣ್ಣಂ ಪಟಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಕತೇ ಇಸ್ಸರಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನಾಹ **“ಸೋ ಯೇಸಂ ಆಯತ್ತೋ…ಪೇ॰… ತೇ ಆವಾಸಿಕಾ”**ತಿ । ನಿವಾಸೋ ನಿವಾಸಮತ್ತಂ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ನೇವಾಸಿಕಾತಿ** ಆಹ **“ಯೇ ಪನ ಕೇವಲ”**ನ್ತಿಆದಿ। **ತೇತಿ** ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ। **ಛ ಜನಾತಿ** ಪಣ್ಡುಕೋ ಲೋಹಿತಕೋ ಮೇತ್ತಿಯೋ ಭೂಮಜಕೋ ಅಸ್ಸಜಿ ಪುನಬ್ಬಸುಕೋತಿ ಇಮೇ ಛ ಜನಾ। **ಸಮ್ಮಾತಿ** ಆಲಪನವಚನಮೇತಂ। **ಆಯಮುಖಭೂತಾತಿ** ಆಯಸ್ಸ ಮುಖಭೂತಾ। **ಧುರಟ್ಠಾನೇತಿ** ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ। ವಸ್ಸಾನೇ ಹೇಮನ್ತೇ ಚಾತಿ ದ್ವೀಸು ಉತೂಸು ವಸ್ಸನತೋ **“ದ್ವೀಹಿ ಮೇಘೇಹೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ದಿಯಡ್ಢಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸತೋ ಗಣಾಚರಿಯಾನಂ ಛನ್ನಂ ಜನಾನಂ ಅಧಿಕತ್ತಾ **“ಸಮಧಿಕ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಸಾಧಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿವಸೇನ ಆಗತೋ। **ಅಕತವತ್ಥುನ್ತಿ** ಅಕತಪುಬ್ಬಂ ಅಭಿನವವತ್ಥುಂ।

ಕಣಿಕಾರಾದಯೋ **ಪುಪ್ಫರುಕ್ಖಾ,** ಜಾತಿಸುಮನಾದಯೋ **ಪುಪ್ಫಗಚ್ಛಾ। ಕೋಟ್ಟನನ್ತಿ** ಸಯಂ ಛಿನ್ದನಂ। **ಕೋಟ್ಟಾಪನನ್ತಿ** “ಇಮಂ ಛಿನ್ದ ಭಿನ್ದಾ”ತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಛೇದಾಪನಂ। **ಆಳಿಯಾ ಬನ್ಧನನ್ತಿ** ಯಥಾ ಗಚ್ಛಮೂಲೇ ಉದಕಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ತಥಾ ಸಮನ್ತತೋ ಬನ್ಧನಂ। **ಉದಕಸ್ಸಾತಿ** ಅಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸ್ಸ। **ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನನ್ತಿ** ಇಮಿನಾವ ಸಿಞ್ಚಾಪನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನನು “ಉದಕಸ್ಸ ಸೇಚನಂ ಸೇಚಾಪನ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಾದಿಂ ಸಕ್ಕಾ ಸಙ್ಗಹೇತುಂ, ತಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಾದಿ ಕಸ್ಮಾ ವಿಸುಂ ವುತ್ತನ್ತಿ? “ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಂ ರೋಪಿತೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಸುಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಾದಿ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ ಇಧಾಪಿ ವಿಭಾಗಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಾದಿ ವಿಸುಂ ದಸ್ಸಿತಂ। **ಹತ್ಥಮುಖಪಾದಧೋವನನ್ಹಾನೋದಕಸಿಞ್ಚನನ್ತಿ** ಇಮಿನಾಪಿ ಪಕಾರನ್ತರೇನ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ। “ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೋ”ತಿ ಕೋಟ್ಟನಖಣನಾದಿವಸೇನ ಸಯಂ ಕರಣಸ್ಸಪಿ ಕಥಂ ಸಙ್ಗಹೋತಿ? ಅಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ವೋಹರೀಯತೀತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೋತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಭೂತಂ ಕರಣಕಾರಾಪನಾದಿ ಸಬ್ಬಮೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಂ, ನ ಪನ ಅಕಪ್ಪಿಯವಚನಮತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಪುರಾಣಪಣ್ಣಾದಿಹರಣಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕುದಾಲಾದೀನಿ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಠಾನತೋ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಾನಮೇವ ಪಾಕಟತರನ್ತಿ **“ಓಭಾಸೋ”**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಾದಮ್ಪಿ ಪತಿಟ್ಠಪೇತುಕಾಮೋ ಪಚ್ಛಾ ವದತಿ। **ವನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಕೇಚಿ "ವತತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ಪಠನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವತಿಅತ್ಥಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಪಿ ಏಕಚ್ಚಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಸೇಸ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಾತಿಕ**ನ್ತಿ ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಂ ವಾ ಅಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಂ ವಾ। **"ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಂ ಸಿಞ್ಚಿತು"**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ "ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಂ ಸಿಞ್ಚಥಾತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಯಂ ರೋಪೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ "ರೋಪೇಹೀತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿಪಿ ಸಿದ್ಧಂ। **ಅಞ್ಞತ್ಥಾಯ ವಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ವತ್ಥುಪೂಜಾದಿಅತ್ಥಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ। **ಕಸ್ಮಾ ನ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಗನ್ಥನಾದೀಸು ಕಸ್ಮಾ ನ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವಾ**ತಿ ಪಟಿವಚನಂ ದತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಮೇವ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯಥಾಹೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ರುಕ್ಖರೋಪನೇ। **ತಥಾ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವಾ**ತಿ ರತನತ್ತಯಪೂಜನತ್ಥಾಯಪಿ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಪರಿಯಾಯಾದೀಹಿ ಚ ಗನ್ಥಾಪನೇ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

"ತಥಾ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ಹಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತೇಪಿ "ಯಥಾ ಹಿ ತತ್ಥ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಪರಿಯಾಯಾದೀಹಿ ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರಾದೀಹಿ ಗನ್ಥಾಪನೇ ಏವ ಅನಾಪತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ನ ಸಯಂ ಗನ್ಥನೇ, ತೇನೇವ ಪರೋ ಸಯಂ ಗನ್ಥನಮ್ಪಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಚೋದೇನ್ತೋ **"ನನು ಚಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಯಥಾ ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಂ ಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ ಸಯಂ ರೋಪೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ತಥಾ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಗನ್ಥನೇಪಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಚೋದಕಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವುತ್ತ**ನ್ತಿಆದಿ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಪರಿಹಾರೋ। ಅಥ **"ನ ಪನ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯ"**ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವದತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಆದೀಸು** ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಪಮಾಣಮೇವಾತಿ ನಾಯಂ ವಿರೋಧೋ, **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ವುತ್ತೇನ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಪಮಾಣಮೇವಾತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ತಂ ಕಥ**ನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸೇಚನಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಕಥನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ ಸಯಂ ರೋಪನಂ ನ ವುತ್ತಂ, ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸ್ಸ ಪನ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚನಂ ವುತ್ತಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಂ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ತಥಾ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಗನ್ಥನಮ್ಪಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ। **ತಮ್ಪಿ ನ ವಿರುಜ್ಝತೀ**ತಿ ಯದೇತಂ ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ರೋಪನಂ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಞ್ಚ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ಕಥಂ ತಂ ನ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ ಆಹ **"ತತ್ರಹೀ"**ತಿಆದಿ। **ಏತಂ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ರೋಪಾಪೇನ್ತಿಪಿ ಸಿಞ್ಚನ್ತಿಪಿ ಸಿಞ್ಚಾಪೇನ್ತಿಪೀತಿ ಏತಂ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಪನ ಪರಿಯಾಯೋ ಅತ್ಥೀ**ತಿ "ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ರೋಪಾಪೇನ್ತಿಪಿ ಸಿಞ್ಚನ್ತಿಪಿ ಸಿಞ್ಚಾಪೇನ್ತಿಪೀ"ತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ರೋಪನಸಿಞ್ಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ತತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಮಾಲಾವಚ್ಛರೋಪನೇ ಪರಿಯಾಯೋ ಅತ್ಥಿ। **ತತ್ಥ ಪರಿಯಾಯಂ ಇಧ ಚ ಪರಿಯಾಯಾಭಾವಂ ಞತ್ವಾ**ತಿ ತತ್ಥ "ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ರೋಪೇನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು "ಮಾಲಾವಚ್ಛ"ನ್ತಿ ವಿಸೇಸವಚನಸಬ್ಭಾವತೋ ಪರಿಯಾಯಂ, ಇಧ "ಗನ್ಥೇನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು ತಥಾವಿಧವಿಸೇಸವಚನಾಭಾವತೋ ಪರಿಯಾಯಾಭಾವಞ್ಚ ಞತ್ವಾ।

ನನು ಚ ಯಥಾ "ಗನ್ಥೇನ್ತೀ"ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೋ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಗನ್ಥನಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ "ಗನ್ಥಾಪೇನ್ತೀ"ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಗನ್ಥಾಪನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಪರತೋ "ಏವಂ ಜಾನ, ಏವಂ ಕತೇ ಸೋಭೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಏತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ನ ವಿಕಿರಿಯನ್ತಿ, ತಥಾ ಕರೋಹೀತಿಆದಿನಾ ಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನ ಕಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಇದಂ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ? ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಹಿ ಕಾರಾಪನಂ ಗನ್ಥಾಪನಮೇವ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಪರಿಯಾಯತೋ ಕಾರಾಪನಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಮೇವ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ನಿಗಮೇತಿ। **ಹರಣಾದೀಸು ಕಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಹರಣಾದೀಸು ಕಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಕುಲಿತ್ಥಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹರಣತೋ**ತಿ ಕುಲಿತ್ಥಿಆದೀನಂ ಹರಣಸ್ಸ ತತ್ಥ ವುತ್ತತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನೇವಾಹ **"ಹರಣಾಧಿಕಾರೇ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। **ಮಾಲ**ನ್ತಿ ಪುಪ್ಫದಾಮಂ। **ಮಞ್ಜರೀ ವಿಯಾ**ತಿ ಕುಸುಮಮಞ್ಜರೀ ವಿಯ। **ಹಾರಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಮುತ್ತಾಹಾರಸದಿಸಂ।

ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚೇವ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚಾತಿ ಪಥವೀಖಣನಪಚ್ಚಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಕುಲಸಙ್ಗಹಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನಾ**ತಿ "ಇದಂ ಖಣ, ಇದಂ ರೋಪೇಹೀ"ತಿಆದಿಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ। **ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ**ತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಉಭಯತ್ಥಾ**ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹಪರಿಭೋಗಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ರೋಪಿತೇ। **ದುಕ್ಕಟಮ್ಪೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। **ಕಪ್ಪಿಯೇನಾ**ತಿ ಕಪ್ಪಿಯೇನ ಉದಕೇನ। **ತೇಸಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಕುಲದೂಸನಪರಿಭೋಗಾನಂ। **ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚನೇ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ವಾ ಸಿಞ್ಚಾಪನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಪನ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚನೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಸಿಞ್ಚಾಪನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಆಪತ್ತಿಬಹುಲತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚನೇ ಧಾರಾಪಚ್ಛೇದಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಗಣನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಿಞ್ಚಾಪನೇ ಪನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಆಪತ್ತಿ, ಸಕಿಂ ಆಣತ್ತಸ್ಸ ಬಹೂನಂ ಸಿಞ್ಚನೇಪಿ ಏಕಾವ।

ದುಕ್ಕಟಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಅಞ್ಞತ್ಥಾ**ತಿ ವತ್ಥುಪೂಜಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಓಚಿನನೇ। **ಸಕಿಂ ಆಣತ್ತೋ**ತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಆಣತ್ತೋ। **ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವಾ**ತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನ ಆಣತ್ತತ್ತಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನ ಪನ ವತ್ಥುಪೂಜಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಓಚಿನಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ।

ಗನ್ಥನೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ **ಗನ್ಥಿಮಂ**। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ವತ್ಥುಪೂಜಾದಿಅತ್ಥಾಯ ವಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಕಾರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾ**ತಿ "ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯೇನ। ಧಮ್ಮಾಸನವಿತಾನೇ ಬದ್ಧಕಣ್ಟಕೇಸು ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಉಪರೂಪರಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಛತ್ತಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಆವುಣನತೋ **"ಛತ್ತಾತಿಛತ್ತಂ ವಿಯಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧಮ್ಹೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ **"ತಂ ಅತಿಓಳಾರಿಕಮೇವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಸಯಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನೇವ ಕಾರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಪ್ಫವಿಜ್ಝನತ್ಥ**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಜ್ಝಿತುಂಯೇವ ಕಣ್ಟಕಂ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪುಪ್ಫದಾಮಾದಿಬನ್ಧನತ್ಥಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿ। **ಕಣ್ಟಕಮ್ಪಿ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಚ ಇದಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪವೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುಪ್ಫಚ್ಛಿದ್ದೇ ಅಪವೇಸೇತ್ವಾ ಉಪರೂಪರಿ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಜಾಲಮಯಂ ವಿತಾನಂ **ಜಾಲವಿತಾನಂ**। **ನಾಗದನ್ತಕಮ್ಪಿ** ಸಚ್ಛಿದ್ದಕಂಯೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪುಪ್ಫಪಟಿಚ್ಛಕಂ** ದಣ್ಡಾದೀಹಿ ಕತಪುಪ್ಫಾಧಾರಣಂ, ತಮ್ಪಿ ಸಚ್ಛಿದ್ದಮೇವ ಇಧ ವುತ್ತಂ। **ಅಸೋಕಪಿಣ್ಡಿಯಾ**ತಿ ಅಸೋಕಪುಪ್ಫಮಞ್ಜರಿಕಾಯ। **"ಧಮ್ಮರಜ್ಜು** ನಾಮ ಚೇತಿಯಂ ವಾ ಬೋಧಿಂ ವಾ ಪುಪ್ಫಪವೇಸನತ್ಥಂ ಆವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಬದ್ಧರಜ್ಜೂ"ತಿ **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ ಚ** ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ತಥಾಬದ್ಧಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪವೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಪನ "ಧಮ್ಮರಜ್ಜುನ್ತಿ ಸಿಥಿಲಂ ವಟ್ಟಿಕಂ ರಜ್ಜುಂ ಕತ್ವಾ ಬೋಧಿಂ ವಾ ಚೇತಿಯಂ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ವಾ ಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪವೇಸೇನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಿಥಿಲವಟ್ಟಿಕಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಅನ್ತರೇಪಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪವೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯುತ್ತತರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಪನೇತ್ಥ ನೇವತ್ಥಿ ವಿರೋಧೋತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ।

ಮತ್ಥಕದಾಮನ್ತಿ ಧಮ್ಮಾಸನಾದಿಮತ್ಥಕೇ ಲಮ್ಬಕದಾಮಂ। **ಪುಪ್ಫೇಹಿ ವೇಠೇನ್ತೀ**ತಿ ಪುಪ್ಫದಾಮೇನ ವೇಠೇನ್ತಿ। **ತೇಸಂಯೇವಾ**ತಿ ಉಪ್ಪಲಾದೀನಂಯೇವ। **ವಾಕೇನ ವಾ ದಣ್ಡಕೇನ ವಾ**ತಿ ವಿಸುಂ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇನ ಪುಪ್ಫಸಹಿತೇನೇವ ವಾಕೇನ ವಾ ದಣ್ಡಕೇನ ವಾ। **ಖನ್ಧೇ ಠಪಿತಕಾಸಾವಸ್ಸಾ**ತಿ ಖನ್ಧೇ ಠಪಿತಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ತಥಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ ಭವೇಯ್ಯ। ಇಮಿನಾವ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ತಾದಿಸಂ ಕಾಸಾವಂ ವಾ ವತ್ಥಂ ವಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ। ಅಂಸಭಣ್ಡಿಕಂ ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಸದಿಸತ್ತಾ ವೇಠಿಮಂ ನಾಮ ನ ಜಾತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಿಥಿಲಬನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಪುಪ್ಫಪಟೇ ಚ ದಟ್ಠಬ್ಬನ್ತಿ ಪುಪ್ಫಪಟಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದೀಘತೋ ಪುಪ್ಫದಾಮಸ್ಸ ಹರಣಪಚ್ಚಾಹರಣವಸೇನ ಪೂರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಿರಿಯತೋ ಹರಣಂ ಪನ ವಾಯಿಮಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನ ಪೂರಿಮಂ। **ಪುರಿಮಟ್ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಅಫುಸಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾ"ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। "ಪುರಿಮಟ್ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀ"ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಂ ಯುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ಅನೇಕಕ್ಖತ್ತುಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। **ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಪುಪ್ಫರಹಿತಾಯ ಸುತ್ತಕೋಟಿಯಾ ವಾಕಕೋಟಿಯಾ ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಏಕವಾರಂ ಹರಿತ್ವಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ**ತಿ ಇದಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಚೇತಿಯಾದಿಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಪುಪ್ಫಪಟಕರಣಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಚೇತಿಯಂ ವಾ ಬೋಧಿಂ

ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೇನ ಏಕವಾರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ, ತೇನಪಿ ಏಕವಾರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಥೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಪುಪ್ಫಪಟಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಚ ಏಕವಾರಂ ಹರಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ, ತೇನಪಿ ತಥೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇಪಿ ದ್ವೇಯೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಠತ್ವಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಹರನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ।

ಪೂರಿತನ್ತಿ ದೀಘತೋ ಪಸಾರಣವಸೇನ ಪೂರಿತಂ। **ವಾಯಿತುಂ ನ ಲಭತೀ**ತಿ ದೀಘತೋ ಪಸಾರಿತೇ ತಿರಿಯತೋ ಹರಣಂ ವಾಯನಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಏಕವಾರಮ್ಪಿ ಪುಪ್ಫಗುಣಂ ತಿರಿಯತೋ ಹರಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಪುಪ್ಫಾನಿ ಠಪೇನ್ತೇನಾ**ತಿ ಅಗನ್ಥಿತಾನಿ ಪಾಕತಿಕಪುಪ್ಫಾನಿ ಠಪೇನ್ತೇನ। ಪುಪ್ಫದಾಮಂ ಪನ ಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇನ್ತೇನ ಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಅಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ದಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಘಟಿಕದಾಮಓಲಮ್ಬಕೋ**ತಿ ಅನ್ತೇ ಘಟಿಕಾಕಾರಯುತ್ತೋ ಯಮಕದಾಮಓಲಮ್ಬಕೋ। ಏಕೇಕಂ ಪನ ದಾಮಂ ನಿಕ್ಖನ್ತಸುತ್ತಕೋಟಿಯಾವ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಓಲಮ್ಬಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪುಪ್ಫದಾಮದ್ವಯಂ ಸಙ್ಘಟಿತುಕಾಮೇನಪಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಸುತ್ತಕೋಟಿಯಾವ ಸುತ್ತಕೋಟಿಂ ಸಙ್ಘಟಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಅಡ್ಢಚನ್ದಾಕಾರೇನ ಮಾಲಾಗುಣಪರಿಕ್ಖೇಪೋ**ತಿ ಅಡ್ಢಚನ್ದಾಕಾರೇನ ಮಾಲಾಗುಣಸ್ಸ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಹರಣಪಚ್ಚಾಹರಣವಸೇನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪನಂ। ತೇನೇವ ತಂ ಪೂರಿಮೇ ಪವಿಟ್ಠಂ, ತಸ್ಮಾ ಏತಮ್ಪಿ ಅಡ್ಢಚನ್ದಾಕಾರಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಹರಣಪಚ್ಚಾಹರಣವಸೇನ ಪೂರಿತಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏಕವಾರಂ ಪನ ಅಡ್ಢಚನ್ದಾಕಾರೇನ ಮಾಲಾಗುಣಂ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪುಪ್ಫದಾಮಕರಣ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸುತ್ತಕೋಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಏಕತೋ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಗೇಣ್ಡುಕಖರಪತ್ತದಾಮಾನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಚೇಲಾದೀಹಿ ಕತದಾಮಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಾನುಲೋಮತ್ತಾತಿ ವದನ್ತಿ।

“ಲಾಸಿಯನಾಟಕಂ ನಾಟೇನ್ತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಮೇವ ಪರಿಯಾಯನ್ತರೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ರೇಚಕಂ ದೇನ್ತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಅಭಿನಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ “ಏವಂ ನಚ್ಚಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಪಠಮಂ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನಚ್ಚನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಮುಖೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಾ ಚಕ್ಕಮಿವ ಅತ್ತಾನಂ ಭಮಯಮಾನಾ ರೇಚಕಂ ದೇನ್ತಿ ನಾಮಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಏಕೇಕಾಯ ಪನ್ತಿಯಾ ಅಟ್ಠ ಅಟ್ಠ ಪದಾನಿ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಅಟ್ಠಪದಂ**। “ಅಟ್ಠಾಪದ”ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। ದಸಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪದಾನೀ**ತಿ ಚ ಸಾರಿಆದೀನಂ ಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನಾನಿ। **ದಸಪದಂ** ನಾಮ ದ್ವೀಹಿ ಪನ್ತೀಹಿ ವೀಸತಿಯಾ ಪದೇಹಿ ಕೀಳನಜೂತಂ। **ಆಕಾಸೇಯೇವ ಕೀಳನ್ತೀ**ತಿ “ಅಯಂ ಸಾರೀ ಅಸುಕಪದಂ ಮಯಾ ನೀತಾ, ಅಯಂ ಅಸುಕಪದ”ನ್ತಿ ಕೇವಲಂ ಮುಖೇನೇವ ವದನ್ತಾ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಜೂತಂ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಜೂತಫಲಕೇ**ತಿ ಜೂತಮಣ್ಡಲೇ। **ಪಾಸಕಕೀಳಾಯ ಕೀಳನ್ತೀ**ತಿ ಪಾಸಕಂ ವುಚ್ಚತಿ ಛಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಏಕೇಕಂ ಯಾವ ಛಕ್ಕಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಕೀಳನಂ, ತಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಯಥಾಲದ್ಧಏಕಕಾದಿವಸೇನ ಸಾರಿಯೋ ಅಪನೇನ್ತಾ ಉಪನೇನ್ತಾ ಚ ಕೀಳನ್ತಿ। ಘಟೇನ ಕೀಳಾ **ಘಟಿಕಾ**ತಿ ಏಕೇ।

ಮಞ್ಜಟ್ಠಿಯಾ ವಾತಿ ಮಞ್ಜಟ್ಠಿರುಕ್ಖಸಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಕಸಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಸಲಾಕಹತ್ಥ**ನ್ತಿ ತಾಲಹೀರಾದೀನಂ ಕಲಾಪಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಬಹೂಸು ಸಲಾಕಾಸು ವಿಸೇಸರಹಿತಂ ಏಕಂ ಸಲಾಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಾಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುನ ತಂಯೇವ ಉದ್ಧರನ್ತಾ ಸಲಾಕಹತ್ಥೇನ ಕೀಳನ್ತೀತಿ ಕೇಚಿ। ಪಣ್ಣೇನ ವಂಸಾಕಾರೇನ ಕತಾ ನಾಳಿಕಾ **ಪಣ್ಣನಾಳಿಕಾ**। ತೇನೇವಾಹ **“ತಂ ಧಮನ್ತಾ”**ತಿ। ಪುಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಮುಖಾಗತಂ ಅಕ್ಖರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಟ್ಠಮುಟ್ಠಿಲಾಭಾಲಾಭಾದಿಜಾನನಕೀಳಾ **ಅಕ್ಖರಿಕಾ**ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಹತ್ಥಿಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ, ಹತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸಿಪ್ಪೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸ್ಸಸ್ಮಿ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। “ಉಸ್ಸೇಳೇನ್ತಿ ಅಪ್ಫೋಟೇನ್ತೀ”ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥೋ ಪಾಕಟೋಯೇವಾತಿ ನ ವುತ್ತೋ। ತತ್ಥ **ಉಸ್ಸೇಳೇನ್ತೀ**ತಿ ಮುಖೇನ ಉಸ್ಸೇಳನಸದ್ದಂ ಪಮುಞ್ಚನ್ತಿ, ಮಹನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅಬ್ಯತ್ತಸದ್ದಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಅಜಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ದೇನ್ತಾ ಅಜಪಾಲಕಾ ವಿಯ ಮುಖೇನ ವಾತಂ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತಾ ಸುಖುಮಂ ಅಬ್ಯತ್ತನಾದಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೀ”ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಪ್ಫೋಟೇನ್ತೀ**ತಿ ಭುಜಹತ್ಥಸಙ್ಘಟ್ಟನಸದ್ದಂ ಪವತ್ತೇನ್ತಿ, ವಾಮಹತ್ಥಂ ಉರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಾಣಿನಾ ತತ್ಥ ತಾಳನೇನ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮುಖಡಿಣ್ಡಿಮ**ನ್ತಿ ಮುಖಭೇರಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

೪೩೧. ಪಸಾದಾವಹೇನಾತಿ ಪಸಾದಜನನಕೇನ। ಅಭಿಕ್ಕಮನಂ **ಅಭಿಕ್ಕನ್ತ**ನ್ತಿ ಆಹ **“ಗಮನೇನಾ”**ತಿ। ಪಟಿಕ್ಕಮನಂ **ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ**। **ನಿವತ್ತನೇನಾ**ತಿ ನಿವತ್ತಿಮತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪನ ಗಮನಂ ಗಮನಮೇವ। ಅಭಿಮುಖಂ ಲೋಕಿತಂ ಆಲೋಕಿತನ್ತಿ ಆಹ **“ಪುರತೋ ದಸ್ಸನೇನಾ”**ತಿ। **ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ದಸ್ಸನೇನಾ**ತಿ ಅನುದಿಸಾಪೇಕ್ಖನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಂದಿಸಾಭಿಮುಖೋ ಗಚ್ಛತಿ ತಿಟ್ಠತಿ ನಿಸೀದತಿ, ತದಭಿಮುಖಂ ಪೇಕ್ಖನಂ **ಆಲೋಕಿತಂ,** ತದನುಗತದಿಸಾಲೋಕನಂ **“ವಿಲೋಕಿತ”**ನ್ತಿ ಹಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಪರಿ ಪಚ್ಛತೋ ಪೇಕ್ಖನವಸೇನ **ಓಲೋಕಿತಉಲ್ಲೋಕಿತಾಪಲೋಕಿತಾನಿ** ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ತಾನಿ ಪನ ನ ಸಮಣಸಾರುಪ್ಪಾನಿ ಅಪ್ಪಸಾದಾವಹಾನಿ, ತೇನೇವೇತ್ಥ ಆಲೋಕಿತವಿಲೋಕಿತಾನೇವ ಗಹಿತಾನಿ। **ತೇಸ**ನ್ತಿ ಸಮಾಸೇ ಗುಣೀಭೂತಾನಿಪಿ ಪಬ್ಬಾನಿ ಪರಾಮಸತಿ। “ಪಬ್ಬಸಙ್ಕೋಚನೇನಾ”ತಿ ಹಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಬ್ಬಾನಿ ತತ್ಥ ಗುಣೀಭೂತಾನಿ ಸಙ್ಕೋಚನಸ್ಸ ಪಧಾನತ್ತಾ। **ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇಹೀ**ತಿ ಸಾತ್ಥಕತಾದಿಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ಸತಿಯಾ ತಥಾಪವತ್ತಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಚ ಸಮನ್ತತೋ ಪಕಾರೇಹಿ, ಪಕಟ್ಠಂ ವಾ ಸವಿಸೇಸಂ ಜಾನಾತೀತಿ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ**। ತಥಾಪವತ್ತಞಾಣಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಅಭಿಸಙ್ಖತತ್ತಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಪವತ್ತಿತತ್ತಾ। **ಹೇಟ್ಠಾಖಿತ್ತಚಕ್ಖೂ**ತಿ ಖನ್ಧಂ ಅನಾಮೇತ್ವಾವ ಅಧೋಖಿತ್ತಚಕ್ಖು। ಖನ್ಧಂ ನಾಮೇತ್ವಾ ಹಿ ಹೇಟ್ಠಾವಲೋಕನಂ ನ ಸಮಣಸಾರುಪ್ಪಂ। “ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖೂ”ತಿ ಚ ಇಮಿನಾ ಯುಗಮತ್ತದಸ್ಸಿತಾ ವುತ್ತಾ।

ಬೋನ್ದೋತಿ ಲೋಲೋ ಮನ್ದಧಾತುಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಕುಟಿಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಭಮುಕಭೇದಂ ಕತ್ವಾ। **ಸಾಖಲ್ಯೇನ ಯುತ್ತಾ**ತಿ “ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಸಾಖಲ್ಯಂ? ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೩೫೦) ನಯೇನ ವುತ್ತಸಾಖಲ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಮುದುವಚನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನೇಲಾ**ತಿ ಏಲಂ ವುಚ್ಚತಿ ದೋಸೋ, ನಾಸ್ಸಾ ಏಲನ್ತಿ ನೇಲಾ, ನಿದ್ದೋಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಣ್ಣಸುಖಾ**ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಮಧುರತಾಯ ಕಣ್ಣಾನಂ ಸುಖಾ, ಸೂಚಿನಾ ವಿಜ್ಝನಂ ವಿಯ ಕಣ್ಣಸೂಲಂ ನ ಜನೇತಿ। **ದಾನನಿಬದ್ಧಾನೀ**ತಿ ನಿಬದ್ಧದಾನಾನಿ।

“ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇ ಆಮನ್ತೇಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ”ತಿ ವಚನತೋ “ಸಾರಿಪುತ್ತಾ”ತಿ ಇದಂ ಏಕಸೇಸನಯೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಪಾಕಟೋಯೇವಾತಿ ನ ವುತ್ತೋ। “ಸಾರಿಪುತ್ತಾ”ತಿ ಹಿ ಇದಂ ಏಕಸೇಸನಯೇನ ವುತ್ತಂ ವಿರೂಪೇಕಸೇಸಸ್ಸಪಿ ಇಚ್ಛಿತತ್ತಾ, ತೇನೇವೇತ್ಥ ಬಹುವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ। **ಸದ್ಧಸ್ಸ ಪಸನ್ನಸ್ಸಾ**ತಿ ರತನತ್ತಯಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ತತೋಯೇವ ಚ ಪಸನ್ನಸ್ಸ, ಕಮ್ಮಫಲಸದ್ಧಾಯ ವಾ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಸದ್ಧಸ್ಸ ರತನತ್ತಯಪ್ಪಸಾದಬಹುಲತಾಯ ಪಸನ್ನಸ್ಸ।

೪೩೩. ಆಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತಬ್ಬಾತಿ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮೇನ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತಬ್ಬಾ। **ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ**ತಿ ಬಹಿಗಾಮೇ ವಿಹಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ವಿಹಾರೋ ಪನ **“ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ನ ವಸಿತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಙ್ಗಹಿತೋ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತತ್ತಾ। “ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ”ತಿ ವಚನತೋ ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಸಾಮನ್ತಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಸಾಮನ್ತಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ನ ಚರಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಾಸಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಯದಿ ತತ್ಥ ವಸತಿ, ತೇನ ಸಾಮನ್ತಗಾಮೇಪಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ನ ಚರಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ನ ಚರಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ನ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ವಿಹಾರೇ ವಸತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಚರಿತುಂ ಲಬ್ಭತಿ, ನ ವಿಹಾರೇ ವಸಿತುಂ। ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೇನ ಪನ ಸಾಮನ್ತಗಾಮೇ ಚರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ ತತ್ಥ ವಾಸಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ।

೪೩೫. ಅಟ್ಠಾರಸ ವತ್ತಾನೀತಿ “ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ, ನ ನಿಸ್ಸಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ನ ಸಾಮಣೇರೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ, ನ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಸಮ್ಮುತಿ ಸಾದಿತಬ್ಬಾ, ಸಮ್ಮತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನ ಓವದಿತಬ್ಬಾ, ಯಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘೇನ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ನ ಸಾ ಆಪತ್ತಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ ಅಞ್ಞಾ ವಾ ತಾದಿಸಿಕಾ ತತೋ ವಾ ಪಾಪಿಟ್ಠತರಾ, ಕಮ್ಮಂ ನ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ, ಕಮ್ಮಿಕಾ ನ ಗರಹಿತಬ್ಬಾ, ನ ಪಕತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪೋಸಥೋ ಠಪೇತಬ್ಬೋ, ನ ಪವಾರಣಾ ಠಪೇತಬ್ಬಾ, ನ ಸವಚನೀಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ನ ಅನುವಾದೋ ಠಪೇತಬ್ಬೋ, ನ ಓಕಾಸೋ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ನ ಚೋದೇತಬ್ಬೋ, ನ ಸಾರೇತಬ್ಬೋ, ನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಜೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಏವಮಾಗತಾನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ವತ್ತಾನಿ।

ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಪ್ಪಧಾನಾ **ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ**ತಿ ವುತ್ತಾ ಸಹಚರಣಞಾಯೇನ। **ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಅಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜನತಾಯಾ**ತಿ ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತಸಮ್ಮಾವತ್ತಸಙ್ಖಾತಂ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಅಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜನತಾಯ, ಯೇನ ವತ್ತೇನ ಚಿಣ್ಣೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅನುಲೋಮಿಕೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅವತ್ತನತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನ ಪನ್ನಲೋಮಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಪತಿತಲೋಮಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಅನುಕೂಲವುತ್ತಿನೋ ನ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿತ್ಥರಣಮಗ್ಗಂ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಅನುಲೋಮವತ್ತಸಙ್ಖಾತಂ ನಿತ್ಥರಣೂಪಾಯಂ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಯೇನ ವತ್ತೇನ ಚಿಣ್ಣೇನ ಸಾಪತ್ತಿಕಭಾವತೋ ನಿತ್ತಿಣ್ಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ನಿತ್ಥರಣಕವತ್ತಸ್ಮಿಂ ನ ವತ್ತನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನತ್ಥಂ ತುರಿತತುರಿತಾ ಛನ್ದಜಾತಾ ನ ಹೋನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ದಸಹಿ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹೀ**ತಿ

ಜಾತಿನಾಮಗೋತ್ತಕಮ್ಮಸಿಪ್ಪಆಬಾಧಲಿಙ್ಗಕಿಲೇಸಆಪತ್ತಿಹೀನಸಜ್ಞಾತೇಹಿದಸಹಿ ಅಕ್ಕೋಸಕಾರಣೇಹಿ। **ಛನ್ದಗಾಮಿತಾ ಪಾಪೇನ್ತೀ**ತಿಆದೀಸು **ಯ**-ಕಾರೋ "ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಉತ್ತನಿದ್ದಿಟ್ಠೋತಿ ಆಹ "**ಛನ್ದಗಾಮಿತಾಯಪಿ ಪಾಪೇನ್ತೀ**"ತಿಆದಿ। **ತೇಸನ್ತಿ** ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾನಂ ಗಣಪಾಮೋಕ್ಖಾನಂ।

೪೩೬-೪೩೭. ನಿಗಮಸ್ಸ ಅಪಾಕಟತ್ತಾ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ತತ್ಥಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಪರಸನ್ತಕಂ ದೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ**ತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೇನ ಪರಸನ್ತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತಞ್ಚ ಖೋ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಮ್ಪಿ ದೇನ್ತೇನ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಏವ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "**ಮಣ್ಡನತ್ಥಾಯ ಪನ ಸಿವಲಿಙ್ಗಾದಿಪೂಜನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇಮಂ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಜೀವಿಕಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಮಾತುಆದೀನಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಕಸ್ಸಚಿಪೀ**ತಿ ಞಾತಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕಸ್ಸ ವಾ ಕಸ್ಸಚಿಪಿ। **ಞಾತಿಸಾಮಣೇರೇಹೇವಾ**ತಿ ಅನುಚ್ಛವಿಕತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಉಪಡ್ಢಭಾಗಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಸಙ್ಘಿಕಸ್ಸ ಲಾಭಸ್ಸ ಉಪಚಾರಸೀಮಗತಾನಂ ಸಾಮಣೇರಾನಮ್ಪಿ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಉಪಡ್ಢಭಾಗೋ ಲಬ್ಭತೇವಾತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಚೂಳಕ**ನ್ತಿ ಉಪಡ್ಢಭಾಗತೋಪಿ ಉಪಡ್ಢಂ। ಚತುತ್ಥಭಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

"**ಸಾಮಣೇರಾ...ಪೇ॰... ಠಪೇನ್ತೀ**"ತಿ ಇದಂ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಅಭಾಜಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತತ್ಥ ತತ್ಥಾ**ತಿ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣೇ ವಾ। **ದಾಪೇತುಂ ನ ಲಭನ್ತೀ**ತಿ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ದಾಪೇತುಂ ಅನನುಚ್ಛವಿಕತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ತಂ ಪುಪ್ಫದಾನಂ ನಾಮ ಸಿಯಾ। ಯದಿ ಹಿ ತಥಾ ಆಗತಾನಂ ತೇಸಂ ದಾನಂ ಪುಪ್ಫದಾನಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಸಾಮಣೇರೇಹಿಪಿ ದಾತುಂ ನ ಲಬ್ಭೇಯ್ಯ। **ಸಯಮೇವಾ**ತಿ ಸಾಮಣೇರಾ ಸಯಮೇವ। **ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀನಿ ಆದಾಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಯಾಗುಭತ್ತಾದಿಸಮ್ಪಾದನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ವುತ್ತನಯೇನೇವಾತಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ತಾವ ಹರಿತ್ವಾಪಿ ಹರಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾಪಿ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇಸಞಾತಕಾನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾವ। ಮಾತಾಪಿತೂನಞ್ಚ ಹರಾಪೇನ್ತೇನ ಞಾತಿಸಾಮಣೇರೇಹೇವ ಹರಾಪೇತಬ್ಬಂ, ಇತರೇ ಪನ ಯದಿ ಸಯಮೇವ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ವಟ್ಟತೀತಿ ಇಮಂ ಪುಪ್ಫೇ ವುತ್ತನಯಂ ಫಲೇಪಿ ಅತಿದಿಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಫಲಮ್ಪಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಹರಣಹರಾಪನಾದಿನಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇಸಞಾತೀನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾವ। ಇದಾನಿ "ಯೋ ಹರಿತ್ವಾ ವಾ ಹರಾಪೇತ್ವಾ ವಾ...ಪೇ॰... ಇಸ್ಸರವತಾಯ ದದತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ"ನ್ತಿ ಇಮಂ ಪುಪ್ಫೇ ವುತ್ತನಯಂ ಫಲೇಪಿ ಸಙ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಪನಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಖೀಣಪರಿಬ್ಬಯಾನ**ನ್ತಿ ಆಗನ್ತುಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಫಲಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ**ತಿ "ಏತ್ತಕಾನಿ ಫಲಾನಿ ದಾತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ ಏವಂ ಫಲಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ। **ರುಕ್ಖಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ**ತಿ "ಇಮೇಹಿ ರುಕ್ಖೇಹಿ ದಾತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ ಏವಂ ರುಕ್ಖಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ। ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇಸುಪಿ ರುಕ್ಖೇಸು "ಇಧ ಫಲಾನಿ ಸುನ್ದರಾನಿ, ಇತೋ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದನ್ತೇನ ಕುಲಸಙ್ಗಹೋ ಕತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "**ಏವಂ ಪನ ನ ವತ್ತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ।

ರುಕ್ಖಚ್ಛಲ್ಲೀತಿ ರುಕ್ಖತ್ತಚೋ। ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಗಿಹೀನಂ ಗಾಮನ್ತರದೇಸನ್ತರಾದೀಸು ಸಾಸನಪಟಿಸಾಸನಹರಣಂ **ಜಙ್ಘಪೇಸನಿಕಂ**। ತೇನಾಹ "ಗಿಹೀನಂ ದೂತೇಯ್ಯಂ ಸಾಸನಹರಣಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ। ದೂತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ **ದೂತೇಯ್ಯಂ**। **ಪಠಮಂ ಸಾಸನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ...ಪೇ॰... ಪದೇ ಪದೇ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಇದಂ ತಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಗಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಪನ ಸಾಸನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಕಾರುಞ್ಞೇ ಠಿತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತಿರೂಪಂ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರ**ನ್ತಿ "ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ವನ್ದಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಠಮಂ ವುತ್ತಂ। **ಪಕ್ಕಮತಾಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಇದಂ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಪುನ **ಪಕ್ಕಮತಾಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಕತಸ್ಸ ವತ್ತವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸದಿಸಾನೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಙ್ಗೇಸುಪಿ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಪರಕ್ಕಮನಂ, ಏವಂ ಇಧ ಛನ್ದಾದೀಹಿ ಪಾಪನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ತಾದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಕುಲದೂಸಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಗಮನವಣ್ಣನಾ

೪೪೧. ಪಠಮಂ ಆಪತ್ತಿ ಆಪಜ್ಜನಂ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಪಠಮಾಪತ್ತಿಕಾ**। **ತತ್ತಕಾನಿ ಅಹಾನೀ**ತಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಆರೋಚಿತದಿವಸೋ, ತಾವ ದಿವಸಪಕ್ಖಮಾಸಸಂವಚ್ಛರವಸೇನ ಯತ್ತಕೋ ಕಾಲೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ತತ್ತಕಂ ಕಾಲನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಕಾಮೇನ ಅವಸೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮಕತಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಾವರಣಭಾವತೋ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೇನಪಿ ಪರಿವಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅವ್ಹಾತಬ್ಬೋ**ತಿ ಅಬ್ಭಾನಕಮ್ಮವಸೇನ ಪಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬೋ। **ತೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಾರಯ್ಹಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯೇ ಊನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅಬ್ಭೇನ್ತಿ, ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಗರಹಿತಬ್ಬಾ ಸಾತಿಸಾರಾ ಸದೋಸಾ, ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಪಾಕಟೋಯೇವಾತಿ ನ ವುತ್ತೋ। **ಸಾಮೀಚೀ**ತಿ ವತ್ತಂ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ

ತೇರಸಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಅನಿಯತಕಣ್ಡಂ

೧. ಪಠಮಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೪೩. ಪುತ್ತಸದ್ದೇನ ಸಾಮಞ್ಞನಿದ್ದೇಸತೋ ಏಕಸೇಸನಯೇನ ವಾ ಪುತ್ತೀಪಿ ಗಹಿತಾತಿ ಆಹ **“ಬಹೂ ಧೀತರೋ ಚಾ”**ತಿ। **ದಾನಪ್ಪದಾನೇಸೂತಿ** ಖುದ್ದಕೇಸು ಚೇವ ಮಹನ್ತೇಸು ಚ ದಾನೇಸು। ಛಣಂ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹೇ ಕತ್ತಬ್ಬಮಙ್ಗಲನ್ತಿ ಆಹ **“ಆವಾಹವಿವಾಹಮಙ್ಗಲಾದೀಸೂ”**ತಿ। ಏತ್ಥ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಫಗ್ಗುಣಮಾಸಾದೀಸು ಉತ್ತರಫಗ್ಗುಣಾದಿಅಭಿಲಕ್ಖಿತದಿವಸೇಸು ಸಪರಿಜನಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಮಙ್ಗಲಕರಣಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಅನ್ತರುಸ್ಸವೇಸೂತಿ** ಮಹುಸ್ಸವಸ್ಸ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಪವತ್ತಿತಉಸ್ಸವೇಸು। **ಆಸಾಳ್ಹೀಪವಾರಣನಕ್ಖತ್ತಾದೀಸೂತಿ** ಏತ್ಥ ನಕ್ಖತ್ತಸದ್ದೋ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ **ಆಸಾಳ್ಹೀನಕ್ಖತ್ತನ್ತಿ** ವಸ್ಸೂಪಗಮನಪೂಜಾದಿವಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, **ಪವಾರಣನಕ್ಖತ್ತನ್ತಿ** ಪವಾರಣಪೂಜಾದಿವಸಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಯಸ್ಮಿಂ ನಕ್ಖತ್ತೇ ಗಾಮನಿಗಮವಾಸಿನೋ ತಯೋ ಸತ್ತ ವಾ ದಿವಸೇ ನಕ್ಖತ್ತಘೋಸನಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾವಿಭವಂ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಾ ಭೋಗೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ನಕ್ಖತ್ತಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಇಮೇಪಿ ದಾರಕಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ದಾರಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ। **ತದನನ್ತರನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭೋಜನಾನನ್ತರಂ।

೪೪೪-೪೪೫. **ತಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ** ತಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಕಮ್ಮಂ। **ಭಿಕ್ಖು ನಿಸಿನ್ನೇತಿ** ಏತ್ಥ **ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ, ಭುಮ್ಮವಚನಸ್ಸ ವಾ ಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋತಿ ಆಹ **“ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ನಿಸಿನ್ನೇ”**ತಿ। ಪಾಳಿಯಂ “ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ”ತಿ ಇದಂ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಂ, “ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಆಸನೇ”ತಿ ಪನ ವಚನತೋ “ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತು”ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಕಿಞ್ಚಾಪೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ** ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಾಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವವತ್ಥಾನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇದಾನಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಸಚೇಪಿ ಹೀ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಪಿಹಿತಕವಾಟಸ್ಸಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವತೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋಸಬ್ಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಪಿಹಿತಕವಾಟಸ್ಸಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಚ ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತನಯೇನ ಸೋತಸ್ಸ ರಹವಸೇನಪಿ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **“ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇಪಿ ಓಕಾಸೇ”**ತಿ । “ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ”ತಿ ಹಿ ಇದಂ ಸೋತಸ್ಸ ರಹಾಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸೇವ ರಹಾಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದೇಯ್ಯ , “ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ”ತಿ ನ ವದೇಯ್ಯ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ತತೋ ದೂರತರೇ ನಿಸಿನ್ನೇಪಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹಾಸಮ್ಭವತೋ। ಯಸ್ಮಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ಕಪಿಮಿದ್ಧಪರೇತೋ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತಿ, ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ನಿಮೀಲೇತಿ, ನ ಚ ಮಹಾನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ತಸ್ಮಾ “ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ಪನ ತಾದಿಸೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **“ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ನ ಕರೋತೀ”**ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಟಿಲದ್ಧಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾತಿ ಅನ್ತಿಮಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಅರಿಯಸಾವಿಕಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಟಿವಿದ್ಧಚತುಸಚ್ಚಾತಿ** ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇನ ಪಟಿವಿದ್ಧಚತುಸಚ್ಚಾ। **ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ** ನಿಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಸ್ಸ ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಞ್ಞತರಸಮಾಯೋಗೋ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಪನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಚ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಚ ತೇನಾಕಾರೇನ ನಿಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋವ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। **ನ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನಮಾನೋತಿ** ಅಲಜ್ಜೀಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸೋ ಹಿ ಯಾವ ನ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತಾವ ನೇವ ಸುದ್ಧೋ, ನ ಅಸುದ್ಧೋತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ, ವತ್ತಾನುಸನ್ಧಿನಾ ಪನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

“ಪಟಿಞ್ಞಾ ಲಜ್ಜೀಸು ಕತಾ, ಅಲಜ್ಜೀಸು ಏವಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಬಹುಮ್ಪಿ ಅಲಜ್ಜೀ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ವತ್ತಾನುಸನ್ಧಿತೇನ ಕಾರಯೇ”ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೩೫೯)।

ಯೇನ ವಾ ಸಾ ಸದ್ಧೇಯ್ಯವಚಸಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ವದೇಯ್ಯ, ತೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ಏತ್ಥ “ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ”ತಿ ಅವುತ್ತೇಪಿ ಅಧಿಕಾರತ್ತಾ “**ಪಟಿಜಾನಮಾನೋವ ತೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಥಾರೂಪಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ವಚನೇನ ಅಞ್ಞಥತ್ತಾಭಾವತೋ **ದಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ತಥಾಪಿ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಹೋತೀ**ತಿ ದಸ್ಸನೇನ ಅಞ್ಞಥತ್ತಸಮ್ಭವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ನಾಮ...ಪೇ॰... ವದಾಪೇಥಾ**ತಿ ಇದಂ “ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾಪಿ ತುಮ್ಹೇ ಏವರೂಪೇ ಆಸಙ್ಕನೀಯೇ ಠಾನೇ ಕಸ್ಮಾ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನತ್ಥ, ತುಮ್ಹಾದಿಸೇಹಿ ನಾಮ ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಸೀದನ್ತೇಹಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪತಿರೂಪೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಥೇರಂ ಓವದನ್ತೋ ಆಹ, ನ ಪನ ಅಸದ್ದಹನ್ತೋ। ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಅನ್ತರಘರಸ್ಸೇವೇಸೋ ಆವುಸೋ ದೋಸೋ**”ತಿ ಆಹ। **ಏವಮಕಾಸಿ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ನಿಗೂಹಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ ಗುಣಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಏವಂ ವಿಯ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಅಕಾಸಿಂ। **ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾಸಿ ಮ**ನ್ತಿ “ಮಾ ಮಂ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಏವಂ ಜಾನನ್ತೂ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಂ ಅಜಾನಾಪೇತುಕಾಮೋ ವದತಿ।

೪೪೯-೪೫೧. **ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತೋ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಮಗ್ಗೇ”ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ ಆಹ “**ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇ**”ತಿ। ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದಸ್ಸ ಅಸತಿಪಿ ಮೇಥುನರಾಗಭಾವೇ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಕಿಲೇಸತ್ತಾ ವುತ್ತಂ “**ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಕಿಲೇಸೋ ವುಚ್ಚತೀ**”ತಿ, ತೇನೇವ ಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಗ್ಗಹಣಂ ಕತಂ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅಗತೇಪಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗತತ್ತಾ “**ಅಸ್ಸಾದೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ರಹಸ್ಸಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನತ್ತಾ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇನೇತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ ನ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅನಿಯತೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ತಿಣ್ಣಂ ಆಪತ್ತೀನಂ ಯಂ ಆಪತ್ತಿಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ವಾ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬತಾಯ ಅನಿಯತೋತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಪಾಕಟೋಯೇವಾತಿ ನ ವುತ್ತೋ। ಯಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸಾ ವಸೇನೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪಠಮಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ದುತಿಯಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೨. “ಏಕೋ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ “ನಿಸಜ್ಜಂ ಕಪ್ಪೇತುಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನ ಘಟತೀತಿ ಆಹ “**ಯಂ ಏಕೋ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**”ತಿ। **ಏತಂ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನ**ನ್ತಿ “ಏಕೋ”ತಿ ಇದಂ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ।

೪೫೩. **ಬಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಬಹಿ ಪಾಕಾರಾದಿನಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। **ಪರಿವೇಣಙ್ಗಣ**ನ್ತಿ ಪರಿವೇಣಮಾಳಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಇತ್ಥೀಪಿ ಪುರಿಸೋಪೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಠಮೇ ಕಸ್ಮಾ ಇತ್ಥಿಸತಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತಿ, ಇಧ ಏಕಾಪಿ ಕಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ “ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತು”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಮೇಥುನಧಮ್ಮವಸೇನ ಆಗತಂ, ನ ಚ ಮೇಥುನಸ್ಸ ಮಾತುಗಾಮೋ ದುತಿಯೋ ಹೋತಿ। ಇತ್ಥಿಯೋ ಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ವಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತಿ, ತೇನೇವ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಮಹಾವನೇ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೇ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಯಾವದತ್ಥಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ “ಇತ್ಥಿಸತಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾವಸೇನ ಆಗತಂ “ಅಲಞ್ಚ ಖೋ ಹೋತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಹಿ ವಾಚಾಹಿ ಓಭಾಸಿತು”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಞ್ಚ ಸುತ್ವಾ ಮಾತುಗಾಮೋಪಿ ನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ। ತೇನೇವ **ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** ಯಾ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಹಿರಿಮನಾ, ತಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಜ್ಝಾಪೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ಇಧ “ಇತ್ಥೀಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇಧ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನತ್ತಾ ಇತ್ಥೀಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ, ತತ್ಥ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನತ್ತಾ ಇತ್ಥಿಸತಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತೀತಿ ಚ ವದನ್ತಿ।

ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗವಸೇನ **ಅನನ್ಧೋ** ವುತ್ತೋ, ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾವಸೇನ **ಅಬಧಿರೋ**। **ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಓಕಾಸೇ**ತಿ ಸೋತಸ್ಸ ರಹಾಭಾವೋ ವುತ್ತೋ, ಏತೇನ “ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ”ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ । ತಸ್ಮಾ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥತೋ ಬಹಿ

ನಿಸಿನ್ನೋ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತಿ ಸತಿಪಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹಾಭಾವೇ ಸೋತಸ್ಸ ರಹಸಬ್ಭಾವತೋ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನತ್ತಾ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋಯೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ "ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ"ತಿ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಕೇನಚಿ** ಪನ "ದ್ವೇಪಿ ರಹಾ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಓಕಾಸೇ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ ಸಮ್ಭವತಿ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥತೋ ಬಹಿ ದಸ್ಸನವಿಸಯೇ ದೂರತರೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಪಿ ದಟ್ಠುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಭಾವತೋ। **ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋಪೀತಿ** ಇಮಿನಾ "ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋಪಿ ಗಹಿತೋಯೇವಾ"ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। "ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೇಪಿ ಸತಿಪಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೇ ಅಬಧಿರತ್ತಾ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದಕಾರಾನಂ** ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯಥಾ ಪನ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ಅನ್ಧೋ ವಿಯ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಪಸ್ಸತೀತಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ ಸಮ್ಭವತಿ, ತಥಾ ಬಧಿರೋ ವಿಯ ಕಿಞ್ಚಿ ಸದ್ದಂ ನ ಸುಣಾತೀತಿ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋಪಿ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ **ಠಿತೋ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ, ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** ವಿಯ "ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತೀ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ನ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯಥಾ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಸೋತಸ್ಸ ರಹಸ್ಸೇವ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ **"ಬಧಿರೋ ಪನ ಚಕ್ಖುಮಾಪೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅನ್ಧಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಮ್ಪಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪಕ್ಖಂ ಭಜತೀತಿ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ವಿಸಯತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **"ಅನ್ಧೋ ವಾ ಅಬಧಿರೋಪಿ ನ ಕರೋತೀ"**ತಿ। ಯಥೇವ ಹಿ ತತ್ಥ ಅಪಿಹಿತಕವಾಟಸ್ಸ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಸಮೀಪೇಪಿ ಠಿತೋ ಅನ್ಧೋ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತಿ, ಏವಮಯಮ್ಪೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಉಭಯತ್ಥಾಪೀತಿ** ದ್ವೀಸುಪಿ ಅನಿಯತೇಸು। ಯಸ್ಮಾ ದ್ವೀಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ಉದಾಯಿತ್ಥೇರಂ ಆರಬ್ಭ ವಿಸುಂ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಕಾಚಿ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಉಪನನ್ದತ್ಥೇರಾದಯೋ ಹಿ ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಾದೀನಂ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾ। ಭಗವತಾ ಪನ ಪಠಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪನನ್ದವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅನಿಯತಕ್ಕಮೋ ದಸ್ಸಿತೋ। ಯದಿ ಇಮೇಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ವಿಸುಂ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಭಗವತಾ ಅನಿಯತದ್ವಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ? ಏವರೂಪಾಯಪಿ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋಯೇವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ನ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನಮಾನೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ಭಗವತಾ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಚೋದಿತೇ ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣಂಯೇವ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯಲಕ್ಖಣಂ ಠಪಿತಂ। ಅಥ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅನಿಯತಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ? ಇದಮೇವ ಲಕ್ಖಣಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಗತನ್ತಿ ನ ವುತ್ತಂ।

ದುತಿಯಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ

ಅನಿಯತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಚೀವರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೯. **ಸಮಿತಾವಿನಾ**ತಿ ಸಮಿತಪಾಪೇನ। **ಗೋತಮಕೇ ಚೇತಿಯೇ**ತಿ ಗೋತಮಯಕ್ಖಸ್ಸ ಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಕತವಿಹಾರೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಭಗವತಾ ಗಹಪತಿಚೀವರೇ ಅನುಞ್ಞಾತೇ ಬಹೂನಿ ಚೀವರಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಸೇಪಿ ಖನ್ಧೇಪಿ ಕಟಿಯಾಪಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ಚೀವರೇ ಸೀಮಂ ಬನ್ಧನ್ತೇನ ತಿಚೀವರಂ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ನ ಪನ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ। ನಹಾಯನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ನಹಾನಂ,** ನಹಾನತಿತ್ಥಂ।

೪೬೦. ಏಕೋ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಬುದ್ಧರತನಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಘರತನಸ್ಸ ಚ ಪೂಜಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಧಮ್ಮರತನಂ ಪೂಜಿತಂ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಭಗವಾ ಆಹ "ಸಚೇಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮರತನಂ ಪೂಜೇತುಕಾಮೋ, ಏಕಂ ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಪೂಜೇಹೀ"ತಿ। ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಭನ್ತೇ ಆಚಿಕ್ಖಥಾತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪುಚ್ಛಾತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಭನ್ತೇ ಆಚಿಕ್ಖಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಥೇರಂ ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕೇನ ಚೀವರೇನ ಪೂಜೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಪಟಿಲಾಭವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನ"**ನ್ತಿ। **ಉಪ್ಪನ್ನ**-ಸದ್ದೋ ನಿಪ್ಫನ್ನಪರಿಯಾಯೋಪಿ ಹೋತೀತಿ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಆಹ **"ನೋ ನಿಪ್ಫತ್ತಿವಸೇನಾ"**ತಿ। ಪಠಮಮೇವ ಹಿ ತಂ ತನ್ತವಾಯಕಮ್ಮೇನ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ।

ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಅನುಸ್ಸಾವನಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀತಿ ಏತ್ಥ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋಪಿ ತಥೇವ ಕರೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಏಕಮೇಕೇನ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ದತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಣ್ಹಾಪಿತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। **ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅತಿವಿಯ ಮಮಾಯತೀ**ತಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ತಾವ ಮಮಾಯತು ಅಖೀಣಾಸವಭಾವತೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಕಥನ್ತಿ? ನ ಇದಂ ಮಮಾಯನಂ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮವಸೇನ, ಅಥ ಖೋ ಗುಣಸಮ್ಭಾವನಾವಸೇನಾತಿ ನಾಯಂ ದೋಸೋ। **ನವಮಂ ವಾ ದಿವಸಂ ದಸಮಂ ವಾ**ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ , ನವಮೇ ವಾ ದಸಮೇ ವಾ ದಿವಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಚೇ ಭವೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸಚೇ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವಂ ಸಿಯಾ। **ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ "ವುತ್ತದಿವಸಮೇವಾ"ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। **ಧಾರೇತು**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಆಹಾ"ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೪೬೧-೪೬೩. **ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಭುಮ್ಮವಚನಸ್ಸ ಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋತಿ ಆಹ **"ನಿಟ್ಠಿತೇ ಚೀವರಸ್ಮಿ"**ನ್ತಿ, ಚೀವರಸ್ಸ ಕರಣಪಲಿಬೋಧೇ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಪಾಸಪಟ್ಟಗಣ್ಠಿಕಪಟ್ಟಪರಿಯೋಸಾನಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತಬ್ಬಂ, ತಂ ಕತ್ವಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸೂಚಿಯಾ ಪಟಿಸಾಮನ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸೂಚಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಸೂಚಿಕಮ್ಮನಿಟ್ಠಾನಮೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ। **ಏತೇಸಮ್ಪೀ**ತಿ ವಿನಟ್ಠಾದಿಂ ಪರಾಮಸತಿ।

ಕಥಿನೇ ಚ ಉಬ್ಭತಸ್ಮಿನ್ತಿ ಯಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಥಿನಂ ಅತ್ಥತಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಕಥಿನೇ ಚ ಉಬ್ಭತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುತಿಯಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತೀ**ತಿ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಮಿಂ ಉಬ್ಭತಸ್ಮಿಂ ಕಥಿನೇ"ತಿ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಪದೇಹಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಲಿಬೋಧಾನಂ ಅಭಾವದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಯಾವ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧೋ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧೋ ಚ ನ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ, ತಾವ ಅನಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅವಿಕಪ್ಪಿತಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ದಸಾಹತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಅತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸ ಹಿ ಯಾವ ಕಥಿನಸ್ಸ ಉಬ್ಭಾರಾ ಅನಾಮನ್ತಚಾರೋ ಅಸಮಾದಾನಚಾರೋ

ಯಾವದತ್ಥಚೀವರಂ ಗಣಭೋಜನಂ ಯೋ ಚ ತತ್ಥ ಚೀವರುಪ್ಪಾದೋತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚಾನಿಸಂಸಾ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ಪಕ್ಕಮನಂ ಅನ್ತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಪಕ್ಕಮನನ್ತಿಕಾ**। ಏವಂ ಸೇಸಾಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನೇತ್ಥ ಆಗತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಖೋಮನ್ತಿ ಖೋಮಸುತ್ತೇಹಿ ವಾಯಿತಂ ಖೋಮಪಟಚೀವರಂ, ತಥಾ ಸೇಸಾನಿ। **ಸಾಣ**ನ್ತಿ ಸಾಣವಾಕಸುತ್ತೇಹಿ ಕತಚೀವರಂ। **ಭಙ್ಗ**ನ್ತಿ ಖೋಮಸುತ್ತಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಏಕಚ್ಚಾನಿ ವಾ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಚೀವರಂ। ಭಙ್ಗಮ್ಪಿ ವಾಕಮಯಮೇವಾತಿ ಕೇಚಿ। ದುಕೂಲಂ ಪಟ್ಟುಣ್ಣಂ ಸೋಮಾರಪಟಂ ಚೀನಪಟಂ ಇದ್ಧಿಜಂ ದೇವದಿನ್ನನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಪನ ಛ ಚೀವರಾನಿ ಏತೇಸಂಯೇವ ಅನುಲೋಮಾನೀತಿ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತಾನಿ। **ದುಕೂಲ**ಞ್ಹಿ ಸಾಣಸ್ಸ ಅನುಲೋಮಂ ವಾಕಮಯತ್ತಾ। ಪಟ್ಟುಣ್ಣದೇಸೇ ಸಞ್ಜಾತವತ್ಥಂ **ಪಟ್ಟುಣ್ಣಂ**। "ಪಟ್ಟುಣ್ಣಕೋಸೇಯ್ಯವಿಸೇಸೋ"ತಿ ಹಿ **ಅಭಿಧಾನಕೋಸೇ** ವುತ್ತಂ। ಸೋಮಾರದೇಸೇ ಚೀನದೇಸೇ ಚ ಜಾತವತ್ಥಾನಿ **ಸೋಮಾರಚೀನಪಟಾನಿ**। ಪಟ್ಟುಣ್ಣಾದೀನಿ ತೀಣಿ ಕೋಸೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅನುಲೋಮಾನಿ ಪಾಣಕೇಹಿ ಕತಸುತ್ತಮಯತ್ತಾ। **ಇದ್ಧಿಜಂ** ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪುಞ್ಞಿದ್ಧಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಚೀವರಂ, ತಂ ಖೋಮಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಹೋತೀತಿ ತೇಸಂ ಏವ ಅನುಲೋಮಂ। ದೇವತಾಹಿ ದಿನ್ನಂ ಚೀವರಂ **ದೇವದಿನ್ನಂ,** ತಂ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಜಾಲಿನಿಯಾ ದೇವಕಞ್ಞಾಯ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರಸ್ಸ ದಿನ್ನವತ್ಥಸದಿಸಂ, ತಮ್ಪಿ ಖೋಮಾದೀನಂಯೇವ ಅನುಲೋಮಂ ಹೋತಿ ತೇಸು ಅಞ್ಞತರಭಾವತೋ।

ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಿದತ್ಥಿಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ದ್ವೇ ವಿದತ್ಥಿಯೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಿನಾ ದೀಘತೋ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ತತೋ ಉಪಡ್ಢಪ್ಪಮಾಣಂ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಥಾ ಹಿ "ಸುಗತವಿದತ್ಥಿ ನಾಮ ಇದಾನಿ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ತಿಸ್ಸೋ ವಿದತ್ಥಿಯೋ, ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ದಿಯಡ್ಢೋ ಹತ್ಥೋ ಹೋತೀ"ತಿ **ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೪೮-೩೪೯) ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸುಗತಙ್ಗುಲೇನ ದ್ವಾದಸಙ್ಗುಲಂ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ದಿಯಡ್ಢೋ ಹತ್ಥೋತಿ ಸಿದ್ಧಂ। ಏವಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಸುಗತಙ್ಗುಲೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಂ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ಇದಂ ಆಗತಮೇವಾತಿ।

ತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋತಿ ಏತ್ಥ **ತ**ನ್ತಿ ಚೀವರಂ ಕಾಲಂ ವಾ ಪರಾಮಸತಿ। **ತಸ್ಸ ಯೋ ಅರುಣೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಚೀವರುಪ್ಪಾದದಿವಸಸ್ಸ ಯೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅರುಣೋ। **ಚೀವರುಪ್ಪಾದದಿವಸೇನ ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಚೀವರುಪ್ಪಾದದಿವಸಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಅರುಣೇನ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿವಸಸದ್ದೇನ** ಹಿ ತಂದಿವಸನಿಸ್ಸಿತೋ ಅರುಣೋ ವುತ್ತೋ। **ಬನ್ಧಿತ್ವಾ**ತಿ ರಜ್ಜುಆದೀಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ। **ವೇಠೇತ್ವಾ**ತಿ ವತ್ಥಾದೀತಿ ವೇಠೇತ್ವಾ।

ವಚನೀಯೋತಿ ಸಙ್ಘಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ವತ್ತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಭಾಸಾಯ ಪದಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅವತ್ವಾಪಿ ಅತ್ಥಮತ್ತೇ ವುತ್ತೇ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ತೇನಾ**ತಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೇನ। ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೇನ **"ಪಸ್ಸಸೀ"**ತಿ ವುತ್ತೇ ದೇಸಕೇನ ವತ್ತಬ್ಬವಚನಂ ದಸ್ಸೇತಿ **"ಆಮ ಪಸ್ಸಾಮೀ"**ತಿ। ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೇನ ವತ್ತಬ್ಬವಚನಮಾಹ **"ಆಯತಿಂ ಸಂವರೇಯ್ಯಾಸೀ"**ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಪುನ ದೇಸಕೇನ ವತ್ತಬ್ಬವಚನಂ **"ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ಸಂವರಿಸ್ಸಾಮೀ"**ತಿ। ಇಮಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಆಯತಿಂ ಸಂವರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದ್ವೀಸು ಪನ ಸಮ್ಬಹುಲಾಸು ವಾ**ತಿ ದ್ವೀಸು ಸಮ್ಬಹುಲಾಸು ವಾ ಆಪತ್ತೀಸು ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಚನಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇತ್ಥಿಯಂ **ಆಪತ್ತಿಂ ಸರತಿ ವಿವರತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಯೋತಿ ವಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಚೀವರದಾನೇಪೀ**ತಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಚೀವರಸ್ಸ ದಾನೇಪಿ। **ವತ್ಥುವಸೇನಾ**ತಿ ಚೀವರಗಣನಾಯ। **ಗಣಸ್ಸ ವುತ್ತಾ ಪಾಳಿಯೇವೇತ್ಥ ಪಾಳೀ**ತಿ ದ್ವೀಸು ಇಮಾಹಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀತಿ ವಚನೇ ವಿಸೇಸಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। **ಏವಂ...ಪೇ॰... ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ವತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ **"ಇತೋ ಗರುಕತರಾನೀ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಇತೋ**ತಿ ಇತೋ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಚೀವರದಾನತೋ। ಞತ್ತಿಕಮ್ಮತೋ ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮಂ ಗರುಕತರನ್ತಿ ಆಹ **"ಇತೋ ಗರುಕತರಾನೀ"**ತಿ। **ಇಮಾಹಂ ಚೀವರ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಇಮಂ ಚೀವರ"ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ।

೪೭೮. ನ ಇಧ ಸಞ್ಞಾ ರಕ್ಖತೀತಿ ಇದಂ ವೇಮತಿಕಂ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞಿಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಯೋಪಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ, ತಸ್ಸಪೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞಿಸ್ಸ, ಅಥ ಖೋ ವೇಮತಿಕಸ್ಸ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞಿಸ್ಸಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ನ ಇಧ ಸಞ್ಞಾ

ರಕ್ಖತೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಸೇಸತ್ತಿಕೇಪಿ ಅತಿದಿಸತಿ। **ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಏಸ ನಯೋ ಅವಿನಟ್ಠಾದೀಸುಪೀತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಚೀವರೇಸು ಉಪಚಿಕಾದೀಹಿ ಖಾಯಿತೇಸು "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಚೀವರಂ ಖಾಯಿತ"ನ್ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತೀತಿಆದಿನಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅನಟ್ಠತೋ ಅವಿಲುತ್ತಸ್ಸ ವಿಸೇಸಮಾಹ **"ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರವಸೇನಾ"**ತಿ। ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರವಸೇನ ಗಹಿತಞ್ಹಿ **ನಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರವಸೇನ ಗಹಿತಂ **ವಿಲುತ್ತ**ನ್ತಿ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕತಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ**ತಿ ಇದಂ ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಯೇನ ಹಿ ಪುರಾಣಸನ್ಥತಸ್ಸ ಸಾಮನ್ತಾ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ನವಂ ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಂ ಕತಂ, ತಸ್ಸ ತಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕತಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ ಇದಂ ಪರಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಅಪರಸ್ಸ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸಾಧೇತಿ। **ಪರಿಭೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ವೇಮತಿಕಸ್ಸ ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟಂ, ನ ಪನ ಅಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೪೬೯. **ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತು**ನ್ತಿ ನಾಮಂ ವತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ। **ನ ವಿಕಪ್ಪೇತು**ನ್ತಿ ನಾಮಂ ವತ್ವಾ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ತಸ್ಮಾ ತಿಚೀವರಾದೀನಿ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೇನ "ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಾಮಂ ವತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ವಿಕಪ್ಪೇನ್ತೇನ ಪನ "ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾಟಿ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾವ "ಇಮಂ ಚೀವರಂ ತುಯ್ಹಂ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ"ತಿ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಂ। ತಿಚೀವರಂ ವಾ ಹೋತು ಅಞ್ಞಂ ವಾ, ಯದಿ ತಂ ತಂ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಿ, ಅವಿಕಪ್ಪಿತಂ ಹೋತಿ, ಅತಿರೇಕಚೀವರಟ್ಠಾನೇಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। **ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತು**ನ್ತಿ "ಚತುಮಾಸತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಯಾವ ಆಗಾಮಿಸಂವಚ್ಛರೇ ವಸ್ಸಾನಂ ಚಾತುಮಾಸಂ, ತಾವ ಠಪೇತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। "ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ ಅನುಜಾನಾಮೀತಿ ಏತ್ತಾವತಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿಞ್ಚ ತಂ ತಂ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ ತತೋ ಪರಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾದಿನಾಮಸ್ಸೇವ ಅಭಾವತೋ। ತಸ್ಮಾ ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇನ್ತೇನಪಿ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಂ। ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತಥಾ ವಿಕಪ್ಪಿತಂ ಅಞ್ಞನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ।

ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀತಿ ಠಪೇಮಿ, ಪರಿಚ್ಚಜಾಮೀತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಇಮಂ ಚೀವರಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀತಿ ಏವಮ್ಪಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ "ಇಮಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮೇತಿ। **ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೇನಾ**ತಿ ಹತ್ಥೇನ ಚೀವರಂ ಪರಾಮಸನ್ತೇನ ವಾ ಚಾಲೇನ್ತೇನ ವಾ। **ದುವಿಧ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮುಖಪರಮ್ಮುಖಭೇದೇಸು ದುವಿಧಂ। **ಹತ್ಥಪಾಸೇ**ತಿ ಇದಂ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಬ್ಭನ್ತರೇ ಠಿತಂ "ಇಮ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ತತೋ ಪರಂ "ಏತ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಪನೇತ್ಥ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವುತ್ತಂ। ಪಾಳಿಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ "ಹತ್ಥಪಾಸೋ"ತಿ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಹತ್ಥೋ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಧ ವಿಸೇಸವಿಕಪ್ಪನಾಯ ಕಾರಣಂ ಗವೇಸಿತಬ್ಬಂ। **ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೋ** ನಾಮ ಯತ್ಥ ತದಹೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ। "ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇ"ತಿ ಇದಂ ದೇಸನಾಸೀಸಮತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಠಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ದೂರೇ ಠಿತಮ್ಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಠಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ**ತಿ ಚ ಇದಂ ಠಪಿತಟ್ಠಾನಸಲ್ಲಕ್ಖಣಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ಚೀವರಸಲ್ಲಕ್ಖಣಮೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ।

ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತವತ್ಥೇಹೀತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತವತ್ಥೇಹಿ। ಅಧಿಟ್ಠಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸಙ್ಘಾಟಿಆದಿವೋಹಾರಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ "ಇಮಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳನಾಮೇನ ಪನ ಅಧಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ "ಇಮಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ನೇವತ್ಥಿ ದೋಸೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। **ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾನೀ**ತಿ ಇದಞ್ಚ ಸಙ್ಘಾಟಿಆದಿಚೀವರನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳನಾಮೇನೇವ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಪುಬ್ಬೇಕತಅಧಿಟ್ಠಾನಮೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ। **ಅಧಿಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಪ್ಪಬಿನ್ದುದಾನಕಿಚ್ಚಮ್ಪಿ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಾದಿತಿಚೀವರಪ್ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ

“**ತಿಚೀವರಂ ಪನಾ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತು**ನ್ತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಕತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ। ಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾಸಮ್ಮುತಿಸಬ್ಭಾವತೋ ಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸೇಪಿ ನೇವತ್ಥಿ ದೋಸೋತಿ ನ ತತ್ಥ ದುಪ್ಪರಿಹಾರತಾತಿ ಆಹ “**ಅಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ ದುಪ್ಪರಿಹಾರ**”ನ್ತಿ।

ಅನತಿರಿತ್ತಪ್ಪಮಾಣಾತಿ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯಾ ದೀಘಸೋ ಛ ವಿದತ್ಥಿಯೋ ತಿರಿಯಂ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯವಿದತ್ಥಿಞ್ಚ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತಪ್ಪಮಾಣಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ನನು ಚ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ವಸ್ಸಾನಾತಿಕ್ಕಮೇನ, ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿ ಆಬಾಧವೂಪಸಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) “ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ವಸ್ಸಾನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇನಪಿ, ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿ ಆಬಾಧವೂಪಸಮೇನಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ “ತತೋ ಪರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾ”ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ। ಸತಿ ಹಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ಯುತ್ತೋತಿ? ಏತ್ಥ ತಾವ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಇದಂ ವುತ್ತಂ “ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾತಿ ಇದಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ನ ವುತ್ತಂ, ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾತಿ ಪನ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಭಾವತೋ ಅಪನೇತ್ವಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಾ ಹೇಮನ್ತಸ್ಸ ಪಠಮದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಭಾವತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ‘ತತೋ ಪರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾ’ತಿ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ।

ಕೇಚಿ ಪನ “ಯಥಾ ಕಥಿನಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಉಪ್ಪನ್ನಚೀವರಂ ಕಥಿನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ಏವಮಯಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಪಿ ವಸ್ಸಾನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ಹೇಮನ್ತಸ್ಸ ಪಠಮದಿವಸೇ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾತಿ ಪದಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ”ತಿ ಚ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। ಕಥಿನಮಾಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಹಿ ಚೀವರಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ ಅವಸಾನದಿವಸೇ ಅನಧಿಟ್ಠಿತಂ ಕಥಿನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪನ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತತ್ತಾ ನ ತೇನ ಸದಿಸಾತಿ ವಸ್ಸಾನಾತಿಕ್ಕಮೇ ಕಥಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಹೋತಿ। ಅನಧಿಟ್ಠಿತಅವಿಕಪ್ಪಿತಮೇವ ಹಿ ತಂತಂಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಹೇಮನ್ತೇಪಿ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ದಸಾಹಂ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿಯೇವ। ಏವಂ ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿಪಿ ಆಬಾಧವೂಪಸಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತಿ, ತಸ್ಮಾ ತತೋ ಪರಂ ದಸಾಹಂ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ, ದಸಾಹಂ ಪನ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಕೇಚಿ ಪನ “ಅಧಿಟ್ಠಾನಭೇದಲಕ್ಖಣೇ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ವಸ್ಸಾನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ, ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿ ಆಬಾಧೇ ವೂಪಸನ್ತೇಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತಿ, ತಸ್ಮಾ ‘ತತೋ ಪರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾ’ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯ** ನ ಸಮೇತಿ, **ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ** ಪನ ಸಮೇತಿ। ತಥಾ ಹಿ “ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ವಸ್ಸಾನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇನಪಿ, ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿ ಆಬಾಧವೂಪಸಮೇನಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತೀ”ತಿ ಇದಂ **ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯಂ** ನತ್ಥಿ, **ಪರಿವಾರಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** “ಅತ್ಥಾಪತ್ತಿ ಹೇಮನ್ತೇ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನೋ ಗಿಮ್ಹೇ”ತಿ ಏತ್ಥ ಇದಂ ವುತ್ತಂ “ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ನಿವಾಸೇನ್ತೋ ಹೇಮನ್ತೇ ಆಪಜ್ಜತಿ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಪನ ‘ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಹೇಮನ್ತೇ ಆಪಜ್ಜತೀ’ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ಸುವುತ್ತಂ। ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ, ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತುನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೨೩)।

ತತ್ಥ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ನಿವಾಸನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧಾರಪಚ್ಚಯಾ। ತಸ್ಮಾ **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ವಸ್ಸಾನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತೀತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। **ಕುರುನ್ದಿಯಞ್ಹಿ** “ವಸ್ಸಾನಂ ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ, ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತು”ನ್ತಿ ವಚನತೋ ಯದಿ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ನ ಪಚ್ಚುದ್ಧರೇಯ್ಯ, ಅವಿಜಹಿತಾಧಿಟ್ಠಾನಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ಹೇಮನ್ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾ ವಿಕಪ್ಪನಕ್ಖೇತ್ತೇ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸಬ್ಭಾವತೋ ದುಕ್ಕಟಂ ಜನೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಏವ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಹೇಮನ್ತೇ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ “ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಹೇಮನ್ತೇ ಆಪಜ್ಜತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯುತ್ತತರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ನಹಾನತ್ಥಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ “**ವಣ್ಣಭೇದಮತ್ತರತ್ತಾಪಿ ಚೇಸಾ ವಟ್ಟತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ದ್ವೇ ಪನ ನ ವಟ್ಟನ್ತೀ**ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। “ಸಚೇ ವಸ್ಸಾನೇ ಅಪರಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಪುರಿಮವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಮಾಣಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ದೀಘಸೋ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯಾ ದ್ವೇ ವಿದತ್ಥಿಯೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ದಿಯಡ್ಢಾ, ದಸಾ ವಿದತ್ಥೀತಿ ಇಮಿನಾ ಪಮಾಣೇನ ಯುತ್ತಂ। **ಪಮಾಣಿಕಾ**ತಿ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯಾ ದೀಘಸೋ ಚತಸ್ಸೋ ವಿದತ್ಥಿಯೋ, ತಿರಿಯಂ ದ್ವೇ ವಿದತ್ಥಿಯೋತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣಯುತ್ತಾ। **ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಮೇವ। “ಸಕಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಮೇವ ಹೋತಿ, ಪುನ ನ ಪಚ್ಚುದ್ಧರೀಯತಿ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಾಭಾವತೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ “ಏಕವಚನೇನಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ‘ಸಕಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಮೇವಾ’ತಿ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಅಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸ ಇಧ ವಚನೇ ಅಪುಬ್ಬಂ ಪಯೋಜನಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ “ಸಕಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಮೇವ ಹೋತೀ”ತಿ ಇದಂ ಪದಂ ನ ವುತ್ತಂ।

“ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಭಾವತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಚೇತಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಂ ಮಾತುಯಾ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಠಪೇನ್ತೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸ, ಇದಂ ಮಾತುಯಾತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಕಸನ್ತಕಭಾವತೋ ಮೋಚಿತೇ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಅನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಚ ಕೇವಲಂ ಮಞ್ಚಪೀಠೇಸುಯೇವ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಯಮಾನಂ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಮ್ಪಿ ಅನಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಪನ “ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಮ್ಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವಾ”ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

“ಹೀನಾಯಾವತ್ತನೇನಾತಿ ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಗಿಹಿಭಾವೂಪಗಮನೇನಾ”ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ, ತಂ ಯುತ್ತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾನೇ ವಿಯ ಚೀವರೇ ನಿರಾಲಯಭಾವೇನೇವ ಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಹೀನಾಯಾವತ್ತನೇನಾತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಗಿಹಿಭಾವೂಪಗಮನೇನಾ”ತಿ ಏವಮತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ “ಭಿಕ್ಖು ಪನ ವಿಬ್ಭಮನ್ತೋಪಿ ಯಾವ ಸಿಕ್ಖಂ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ತಾವ ಭಿಕ್ಖುಯೇವಾತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ “ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನೇನಾ”ತಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ಅವುತ್ತತ್ತಾ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಹಿ ಗಿಹಿಭಾವೂಪಗಮನೇ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನಂ ವಿಸುಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸಾ ವಿಬ್ಭಮನೇನೇವ ಅಸ್ಸಮಣೀಭಾವತೋ। **ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇನಾ**ತಿ ಪನ ಇದಂ ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುಲಿಙ್ಗೇ ಠಿತೋವ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ , ತಸ್ಸ ಕಾಯಲಗ್ಗಮ್ಪಿ ಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಕನಿಟ್ಠಙ್ಗುಲಿನಖವಸೇನಾ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಿಮಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಮಾಣಚೀವರಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ದ್ವೇ ಚೀವರಾನಿ ಪಾರುಪನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನ್ತರಘರಪ್ಪವೇಸನತ್ಥಾಯ **ಸುಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** ವುತ್ತನಯೇನ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಞ್ಚ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಪಾರುಪನ್ತಸ್ಸ। **ಸಞ್ಚರಿತಟ್ಠಾನೇ**ತಿ ದ್ವೀಸುಪಿ ಅನ್ತೇಸು ಸಞ್ಚರಿತಟ್ಠಾನೇ। **ಏಸ ನಯೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಮಾಣಯುತ್ತೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತಿ, ಮಹನ್ತೇಸು ಪನ ತತೋ ಪರೇನ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಸಬ್ಬೇಸೂ**ತಿ ತಿಚೀವರಾದಿಭೇದೇಸು ಸಬ್ಬಚೀವರೇಸು।

ಅಞ್ಞಂ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಸುತ್ತೇ ಆಗತಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇದಾನಿ ತಮೇವ ವಿಭಾವೇತುಂ **“ಯಞ್ಚೇ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। “ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಯತೋ ಛೇದನಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಆಹ “**ತತೋ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಸಿದ್ಧತ್ತಾ**”ತಿ। **ತಂ ನ ಸಮೇತೀ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಂ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತರೇಸಂ ತಿಚೀವರಾದೀನಂ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಾದಿಭೇದಂ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಏಸ ನಯೋ”ತಿಆದಿವಚನಂ ನ ಸಮೇತಿ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಸುತ್ತೇ ಅಭಾವತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತವಚನಂ ನ ಸಮೇತೀತಿ ಇಮಿನಾವ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೇನ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತೀತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ನಯೋ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತಿಚೀವರಞ್ಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಚೀವರೇಸು ಛಿದ್ದೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇಸು ಸೇಸಚೀವರೇಸು ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಂ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ನೇಸುಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನಂ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಪನ

ಅಧಿಟ್ಠಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇಯೇವ ತಾದಿಸಂ ಹೋತಿ, ಅಚೀವರತ್ತಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। **ಖುದ್ದಕಂ ಚೀವರನ್ತಿ** ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಾದಿಭೇದಪ್ಪಮಾಣತೋ ಅನೂನಮೇವ ಖುದ್ದಕಚೀವರಂ। **ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಖುದ್ದಕಂ ಕರೋತೀತಿ** ಏತ್ಥ ತಿಣ್ಣಂ ಚೀವರಾನಂ ಚತೂಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸಮನ್ತತೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಖುದ್ದಕಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಮ್ಮುಖೇನ ವಿಕಪ್ಪನಾ ಪರಮ್ಮುಖೇನ ವಿಕಪ್ಪನಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವನ್ತಿ** ಆಸನ್ನದೂರಭಾವಂ। ಆಸನ್ನದೂರಭಾವೋ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸಪಿ ಅನ್ತೋಗಧತ್ತಾ ಸಚೇ ಸಙ್ಘಾಟಿಆದಿನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ, ನ ಕಾತಬ್ಬಂ, ವಿಕಪ್ಪನಮೇವ ಪಮಾಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। **ಮಿತ್ತೋತಿ** ದಳ್ಹಮಿತ್ತೋ। **ಸನ್ದಿಟ್ಠೋತಿ** ದಿಟ್ಠಮಿತ್ತೋ ನಾತಿದಳ್ಹಮಿತ್ತೋ। **ವಿಕಪ್ಪಿತವಿಕಪ್ಪನಾ ನಾಮೇಸಾ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಅಧಿಟ್ಠಿತಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ **ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತವಚನನ್ತಿ** ತಿಚೀವರಾದಿಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ, ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿಞ್ಚ ವಿಕಪ್ಪೇತೀತಿ ಅವತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೀವರಾನಂ ಅವಿಸೇಸೇನ ವಿಕಪ್ಪೇತೀತಿ ವುತ್ತವಚನಂ। **ತಿಚೀವರಸಙ್ಖೇಪೇನಾತಿ** ತಿಚೀವರನೀಹಾರೇನ, ಸಙ್ಘಾಟಿಆದಿಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತುಯ್ಹಂ ದೇಮೀತಿಆದೀಸು "ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ನ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋಪಿ ಸಚೇ ನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪುನ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮತಾಯ ಸತಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸಾತಿ** ಪರಮ್ಮುಖೇ ಠಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **"ತುಯ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಯ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ಸುದಿನ್ನಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಞ್ಚಾತಿ** ಏತ್ಥ "ಯಥಾ ಪರತೋ 'ತವ ಸನ್ತಕಂ ಕರೋಹೀ'ತಿ ವುತ್ತೇ ದುದ್ದಿನ್ನಮ್ಪಿ 'ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ'ತಿ ವಚನೇನ 'ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತೀ'ತಿ ವುತ್ತಂ, ಏವಮಿಧಾಪಿ 'ತುಯ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ'ತಿ ವುತ್ತೇ ಸುದಿನ್ನತ್ತಾ 'ಮಯ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ'ತಿ ಅವುತ್ತೇಪಿ 'ಸುದಿನ್ನಮೇವಾ'"ತಿ ವದನ್ತಿ। **"ಗಣ್ಹಾಹೀತಿ** ಚ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಗಹಣಸ್ಸ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತಾಕರಣವಸೇನ ಪವತ್ತತ್ತಾ ತದಾ ಗಣ್ಹಾಮೀತಿ ಚಿತ್ತೇ ಅನುಪ್ಪಾದಿತೇ ಪಚ್ಛಾ ಗಹೇತುಂ ನ ಲಭತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ತಂ ನ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ವಿನಯಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕರಣವಸೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿನ್ನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಪರೋ ಸಚ್ಚತೋಯೇವ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪುನ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ತೇನ ದಿನ್ನಂ ತಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ನತ್ಥಿ। ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪನ ಚೀವರಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ವಾ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಂ "ಮಾ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ನಿವಾರಣತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಕಪ್ಪನಾನಂ ಅಕತತ್ತಾ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಕಾಯವಾಚಾತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀ"**ತಿ। ಚೀವರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತಾ, ಜಾತಿಪ್ಪಮಾಣಯುತ್ತತಾ, ಛಿನ್ನಪಲಿಬೋಧಭಾವೋ, ಅತಿರೇಕಚೀವರತಾ, ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೭೧-೪೭೩. ದುತಿಯೇ ಅಥಾನನ್ತರತ್ಥೇರೋ ಕಥಂ ಓಕಾಸಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಕಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಚ ಆಹಿಣ್ಡತೀತಿ ಆಹ **"ಥೇರೋ ಕಿರಾ"**ತಿಆದಿ। **ಅವಿಪ್ಪವಾಸೇತಿ** ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ, ಅವಿಪ್ಪವಾಸತ್ಥನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ವಿಪ್ಪವಾಸಪಚ್ಚಯಾ ಯಾ ಆಪತ್ತಿ, ತದಭಾವತ್ಥನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೪೭೪-೪೭೬. ಏವಂ ಛಿನ್ನಪಲಿಬೋಧೋತಿ ಏವಂ ಇಮೇಹಿ ಚೀವರನಿಟ್ಠಾನಕಥಿನುಬ್ಭಾರೇಹಿ ಛಿನ್ನಪಲಿಬೋಧೋ। **ಅಧಿಟ್ಠಿತೇಸೂತಿ** ತಿಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನನಯೇನ ಅಧಿಟ್ಠಿತೇಸು। **ತಿಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವುತ್ಥೋ ಹೋತೀತಿ** "ರುಕ್ಖೋ ಛಿನ್ನೋ, ಪಟೋ ದಡ್ಢೋ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಅವಯವೇಪಿ ಸಮುದಾಯವೋಹಾರೋ ಲಬ್ಭತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

೪೭೭-೪೭೮. ಪರಿಖಾಯ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಸಮನ್ತಾ ನದೀತಳಾಕಾದಿಉದಕೇನ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋಪಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏತ್ತಾವತಾ**ತಿ "ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ। **ಆಕಾಸೇ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತೀ**ತಿ ಘರಸ್ಸ ಉಪರಿ ಆಕಾಸೇ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯರತನಪ್ಪಮಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಘರಂ ನಿವೇಸನುದೋಸಿತಾದಿಲಕ್ಖಣಮೇವ, ನ ಪನ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ಘರಂ ನಾಮ ಅತ್ಥೀತಿ ಆಹ **"ಏತ್ಥ ಚಾ"**ತಿಆದಿ।

೪೭೯. ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ "ಸಭಾಯೇ"ತಿ ಅವತ್ವಾ **"ಸಭಾಯ"**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ **ಸಭಾಯ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗತಾವಿಭಾವನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಭಾ**-ಸದ್ದಪರಿಯಾಯೋಪಿ ಹಿ **ಸಭಾಯ**-ಸದ್ದೋ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗಯುತ್ತೋ ಇಧ ವುತ್ತೋತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಲಿಙ್ಗಬ್ಯತ್ತಯೇನ ಸಭಾ ವುತ್ತಾ"**ತಿ ಆಹ। **ಚೀವರಹತ್ಥಪಾಸೇ ವಸಿತಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಚೀವರಹತ್ಥಪಾಸೇಯೇವ ವಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ನತ್ಥಿ। **ಯಂ ತಸ್ಸಾ...ಪೇ॰... ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ತಸ್ಸಾ ವೀಥಿಯಾ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇ ಸಭಾಯದ್ವಾರಾನಂ ಗಹಣೇನೇವ ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಗೇಹಾನಿ ಸಾ ಚ ಅನ್ತರವೀಥಿ ಗಹಿತಾಯೇವ ಹೋತಿ। **ಅತಿಹರಿತ್ವಾ ಘರೇ ನಿಕ್ಖಿಪತೀ**ತಿ ತಂ ವೀಥಿಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಠಿತೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ। **ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ಹತ್ಥಪಾಸೇ**ತಿ ಘರಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ನಿವೇಸನಾದೀಸು ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತಾಯ ಏಕೂಪಚಾರತಾ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತಾಯ ನಾನೂಪಚಾರತಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ನಿವೇಸನಾದೀನಿ ಗಾಮತೋ ಬಹಿ ಸನ್ನಿವಿಟ್ಠಾನಿ ಗಹಿತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಠಿತಾನಞ್ಹಿ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ಗಾಮಪರಿಹಾರೋಯೇವಾತಿ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪೀ**ತಿ ಗಾಮಾದೀಸು ಅಜ್ಝೋಕಾಸಪರಿಯನ್ತೇಸು ಪನ್ನರಸಸು। **ಪರಿಕ್ಖೇಪಾದಿವಸೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಏಕಕುಲಾದೀನಮ್ಪಿ।

೪೮೦-೪೮೭. ಓವರಕೋ ನಾಮ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಅಞ್ಞೋ ಗಬ್ಭೋತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಮುಣ್ಡಚ್ಛದನಪಾಸಾದೋ**ತಿ ಚನ್ದಿಕಙ್ಗಣಯುತ್ತೋ ಪಾಸಾದೋ।

೪೮೯. ಸತ್ಥೋತಿ ಜಙ್ಘಸತ್ಥೋ ಸಕಟಸತ್ಥೋ ವಾ। **ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ**ತಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತಿ **"ಅನ್ತೋಪವಿಟ್ಠೇನ...ಪೇ॰... ಠಿತೋ ಹೋತೀ"**ತಿ। ತತ್ಥ **ಅನ್ತೋಪವಿಟ್ಠೇನಾ**ತಿ ಗಾಮಸ್ಸ ನದಿಯಾ ವಾ ಅನ್ತೋಪವಿಟ್ಠೇನ। **ನದೀಪರಿಹಾರೋ ಚ ಲಬ್ಭತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ವಿಸುಂ ನದೀಪರಿಹಾರಸ್ಸ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಗಾಮಾದೀಹಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಿಯ ಚೀವರಹತ್ಥಪಾಸೋಯೇವ ನದೀಪರಿಹಾರೋ"ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। **ವಿಹಾರಸೀಮ**ನ್ತಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಸಿತಬ್ಬಂ। **ಸತ್ಥಸಮೀಪೇಯೇವಾ**ತಿ ಇದಂ ಯಥಾವುತ್ತಅಬ್ಭನ್ತರಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ನಾನಾಕುಲಸ್ಸ ಸತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ಥೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾಸಾ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಹತ್ಥಪಾಸೋ** ನಾಮ ಸತ್ಥಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೪೯೦. ಏಕಕುಲಸ್ಸ ಖೇತ್ತೇತಿ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಯಸ್ಮಾ "ನಾನಾಕುಲಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಖೇತ್ತೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಖೇತ್ತದ್ವಾರಮೂಲೇ ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ವಾ ವತ್ಥಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ದ್ವಾರಮೂಲತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅನ್ತೋಖೇತ್ತೇಪಿ ವಸನ್ತೇನ ಚೀವರಂ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಕತ್ವಾಯೇವ ವಸಿತಬ್ಬಂ।

೪೯೧-೪೯೪. "**ವಿಹಾರೋ** ನಾಮ ಸಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ವಾ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ವಾ ಸಕಲೋ ಆವಾಸೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಏಕಂ ಗೇಹಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ಏಕಕುಲನಾನಾಕುಲಸನ್ತಕತಾ** ಚೇತ್ಥ ಕಾರಾಪಕಾನಂ ವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಛಾಯಾಯ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಏವಾ**ತಿ ಯದಾ ಮಹಾವೀಥಿಯಂ ಉಜುಕಮೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತದಾ ಯಂ ಓಕಾಸಂ ಛಾಯಾ ಫರತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಗಮನಪಥೇ**ತಿ ಯಂ ತದಹೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಆಗನ್ತುಂ ಸಕ್ಕಾ ನ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೪೯೫. **ನದಿಂ ಓತರತೀತಿ** ಹತ್ಥಪಾಸಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಓತರತಿ। **ನ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ** ಪರಿಭೋಗಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ। ತೇನಾಹ **"ಸೋ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। **ಅಪರಿಭೋಗಾರಹತ್ತಾ**ತಿ ಇಮಿನಾವ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಚೀವರಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ಅಚಿತ್ತಕನ್ತಿ ಸಿದ್ಧಂ। **ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಂಸಕೂಟೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಬಹೂನಂ ಸಞ್ಚಾರಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಅಕತ್ವಾ ಗಮನಂ ನ ಸಾರುಪ್ಪನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಬಹಿಗಾಮೇ ಠಪೇತ್ವಾ...ಪೇ॰... ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ವಿಯ ಪರಮ್ಮುಖಾ ಠಿತಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಚೀವರಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಚೀವರಞ್ಚ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಗಮನೇ ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾ **"ನಿಸ್ಸಯೋ ಪನ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮುಹುತ್ತಂ ಸಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀತಿ** ಏತ್ಥ "ಉಸ್ಸಾಹೇ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತೇಪಿ ಗಮನಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಪುನ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಉಸ್ಸಾಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಾ ಅರುಣೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ನಿಸ್ಸಯೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಪರತೋ **ಮುಹುತ್ತಂ ಠತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ "ಪುರಾರುಣಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉಸ್ಸಾಹಂ ವಿನಾವ ಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ ಪಠಮತರಂಯೇವ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನತೋ। ಅಥ "ಪುರಾರುಣಾ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಉಸ್ಸಾಹಾವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯೇವ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ **"ಸಹ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ನಿಸ್ಸಯೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀ"**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ? ವುಚ್ಚತೇ - ಸಉಸ್ಸಹತ್ತಾ ಪಠಮತರಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ನ ವುತ್ತಾ। ಸತಿಪಿ ಚ ಉಸ್ಸಾಹಭಾವೇ ಏಕತೋ ಗಮನಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ "ಮುಹುತ್ತಂ ಠತ್ವಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ವಿಯ ಸಹ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯೇವ ವುತ್ತಾ।

ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯಂ ಗಾಮನ್ತಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಪಚ್ಛಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಗಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ ಗಾಮಂ ಅನ್ತೋ ಕತ್ವಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ। **ನೇವ ಚೀವರಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ, **ನ ನಿಸ್ಸಯೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀತಿ** ಸಉಸ್ಸಾಹಭಾವತೋ। **ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಯೇವ ಚ ನೇಸಂ ಅರುಣಂ ಉಗ್ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಅರುಣಂ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ। **ಅಸ್ಸತಿಯಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಅಸ್ಸತಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಚೀವರಂ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಗತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಪಚ್ಛಾ ಥೇರೇನ ಸರಿತ್ವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ **"ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ದಹರಸ್ಸ ಚೀವರಂ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ। **ಗನ್ತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ**ತಿ ಆಗತಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗತೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅನಧಿಟ್ಠಿತಚೀವರತಾ, ಅನತ್ಥತಕಥಿನತಾ, ಅಲದ್ಧಸಮ್ಮುತಿತಾ, ರತ್ತಿವಿಪ್ಪವಾಸೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ತತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೯೭-೪೯೯. ತತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಚೀವರಪಚ್ಚಾಸಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತು**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚೀವರಪಚ್ಚಾಸಾಯ ಸತಿಯಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಭಣ್ಡಿಕಾಬದ್ಧಾನಿ ಭಣ್ಡಿಕಬದ್ಧಾನೀತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ಭಣ್ಡಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಯ ಸಾಮಿವಸೇನೇವ ಕರಣವಚನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೫೦೦. ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಚೀವರಮಾಸೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪನ್ನಚೀವರಂ ಅನಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅವಿಕಪ್ಪಿತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಮಾಸೇ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ **"ಏಕಂ ಪಚ್ಛಿಮಕತ್ತಿಕಮಾಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ"**ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಕಾಲೇಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ, ಏತಂ ಅಕಾಲಚೀವರನ್ತಿ ವಚನತೋ ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಪಚ್ಛಿಮಕತ್ತಿಕಮಾಸಸಙ್ಖಾತೇ ಚೀವರಮಾಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನಚೀವರಸ್ಸಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರೇ ಅಸತಿ ದಸಾಹಪರಿಹಾರೋಯೇವ, ತತೋ ಪರಂ ಠಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ। ತಥಾ ಹಿ **ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೬೪೬-೬೪೯ ಆದಯೋ) "ಪವಾರಣಮಾಸಸ್ಸ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಪಞ್ಚಮಿಯಂ

ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸ್ಸ ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕೋ ಮಾಸೋ, ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ ಪರಿಹಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಮೇವ ಚ ಪರಿಹಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಛಟ್ಠಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಚ್ಚೇಕಚೀವರಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಚೀವರಮ್ಪಿ ಏತಂ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿಯೇವಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೬೪೬-೬೪೯) ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಚೀವರಮಾಸೇ ದಸಾಹತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಅನಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅವಿಕಪ್ಪಿತಮ್ಪಿ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಯದಿ ಏವಂ "ಕಾಲೇಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ, ಏತಂ ಅಕಾಲಚೀವರ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಚೇ? ಅಕಾಲಚೀವರಸಾಮಞ್ಞತೋ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಪಠಮಾನಿಯತೇ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ ವಿಯ। ಏಕಾದಸಮಾಸೇ ಸತ್ತಮಾಸೇ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಹಿ ಚೀವರಂ ವುತ್ಥವಸ್ಸೇಹಿ ಸೇಸೇಹಿ ಚ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇಹಿ ಭಾಜೇತುಂ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಅಕಾಲಚೀವರಂ ನಾಮ ಜಾತಂ। ಕಾಲೇ ಪನ "ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಇದಂ ಅಕಾಲಚೀವರಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ಅನುದ್ದಿಸಿತ್ವಾ "ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ದಿನ್ನಂ ವುತ್ಥವಸ್ಸೇಹಿಯೇವ ಭಾಜೇತಬ್ಬಂ, ನ ಅಞ್ಞೇಹೀತಿ ಕಾಲಚೀವರನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ಪನ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿಯೇವ ಭಾಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಕಾಲಚೀವರಂ, ತಸ್ಮಾ ಕಾಲೇಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಸ್ಸ ವುತ್ಥವಸ್ಸೇಹಿ ಸೇಸೇಹಿ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತೇಹಿ ಭಾಜನೀಯತ್ತಾ ಅಕಾಲಚೀವರಸಾಮಞ್ಞತೋ "ಕಾಲೇಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ, ಏತಂ ಅಕಾಲಚೀವರ"ನ್ತಿ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಏವಂ "ಏಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ ಇದಂ ತುಯ್ಹಂ ದಮ್ಮೀತಿ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ಕೇನಚಿ ಭಾಜನೀಯಂ ಹೋತೀತಿ? ನಾಯಂ ವಿರೋಧೋ ಆದಿಸ್ಸ ವಚನಸಾಮಞ್ಞತೋ ಲಬ್ಭಮಾನಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ತಥಾ ವುತ್ತತ್ತಾ।

ಏವಂ ಪನ ಅವತ್ವಾತಿ "ತತೋ ಚೇ ಉತ್ತರಿ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ "ಮಾಸಪರಮತೋ ಉತ್ತರಿ"ನ್ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ಅವತ್ವಾ। **ತಾವ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ **"ಅತ್ತನೋ ಗತಿಕಂ ಕರೋತೀ"**ತಿ ಕರಣಕಿರಿಯಾಯ ಕತ್ತುಭಾವತೋ। ಅನ್ತರಾ ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಹಿ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಮಾಸಪರಮಂ ಮೂಲಚೀವರಂ ಠಪೇತುಂ ಅದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದಸಾಹಪರಮತಾಯ ಏವ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಗತಿಕಂ ಕರೋತಿ। **ತತೋ ಉದ್ಧಂ ಮೂಲಚೀವರ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ **ಮೂಲಚೀವರ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ। ವೀಸತಿಮದಿವಸತೋ ಉದ್ಧಞ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ದಸಾಹಪರಮಂ ಗನ್ತುಂ ಅದತ್ವಾ ಮೂಲಚೀವರಂ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕರಣಸಮ್ಬನ್ಧತಾಮತ್ತೇನ ಸಕಕಾಲವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಗತಿಕಂ ಕರೋತಿ। ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರೇ ಪನ ಲಭಿತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ದಸಾಹಂ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೇ ನತ್ಥಿ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ದಸಾಹಾ ಕಾರೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ದಸಾಹಾ**ತಿ ಕರಣತ್ಥೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ, ದಸಾಹೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಞ್ಚಾಹುಪ್ಪನ್ನೇ**ತಿಆದಿಂ ರಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಪಠನ್ತಿ। **ಏಕವೀಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ...ಪೇ॰... ನವಾಹಾ ಕಾರೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿಆದಿ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನದಿವಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಅಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ...ಪೇ॰... ಕಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಇದಂ ಸತಿಯಾ ಏವ ಪಚ್ಚಾಸಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚೀವರಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಚ್ಚಾಸಾ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾ, ಮೂಲಚೀವರಮ್ಪಿ ದಸಾಹಂ ಚೇ ಸಮ್ಪತ್ತಂ, ತದಹೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। **ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಮ್ಪಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪಠಮತರಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಸಭಾಗಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಅಞ್ಞಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಅಙ್ಗಂ ಪನೇತ್ಥ ಪಠಮಕಥಿನೇ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೋ, ಇಧ ಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ।

ತತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಪುರಾಣಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೩. ಚತುತ್ಥೇ **ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಪಾಳಿಪದಸ್ಸ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, "ಭತ್ತಸಂವಿಧಾನ"ನ್ತಿಪಿ ಕೇಚಿ। **ತತ್ಥ ನಾಮ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸಪಿ ಸೋ ನಾಮ ತ್ವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, "ತಾಯ ನಾಮ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಕೇಚಿ।

೫೦೫. ಪಿತಾ ಚ ಮಾತಾ ಚ ಪಿತರೋ, ಪಿತೂನಂ ಪಿತರೋ ಪಿತಾಮಹಾ, ತೇಸಂಯೇವ ಯುಗೋ ಪಿತಾಮಹಯುಗೋ, ತಸ್ಮಾ **ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ** ಪಿತಾಮಹದ್ವನ್ದಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಪಿತಾಮಹಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಮಾತಾಮಹೋಪಿ ಗಹಿತೋತಿ। "ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಚ ಉದ್ಧಞ್ಚ ಅಟ್ಠಮಯುಗೋ ಞಾತಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। **ದೇಸನಾಮುಖಮೇವ ಚೇತನ್ತಿ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾತಿ ಪಿತಾಮಹ**-ಗ್ಗಹಣಂ ದೇಸನಾಮುಖಂ ಪಿತಾಮಹೀಮಾತಾಮಹೀಆದೀನಮ್ಪಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ। ಪಿತು ಮಾತಾ **ಪಿತಾಮಹೀ**। ಮಾತು ಪಿತಾ **ಮಾತಾಮಹೋ** । ಮಾತು ಮಾತಾ **ಮಾತಾಮಹೀ**। ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಞ್ಚಸತಸಾಕಿಯಾನೀನಂ ವಸೇನ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಚ ವಸೇನ ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಲಬ್ಭತಿ, ತಥಾಪಿ ಪಕತಿನಿಯಾಮೇನೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಭಿಕ್ಖುನೀ ನಾಮ ಉಭತೋಸಙ್ಘೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **"ಕಪ್ಪಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ವಚನತೋ ದಿನ್ನಕಪ್ಪಮೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಜನೇತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಪುರಾಣಚೀವರಂ ನಾಮ ಸಕಿಂ ನಿವತ್ಥಮ್ಪಿ ಸಕಿಂ ಪಾರುತಮ್ಪೀ"ತಿ ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಅನ್ತಮಸೋ ಪರಿಭೋಗಸೀಸೇನಾ"**ತಿಆದಿ। "ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೋಯೇವ ಪರಿಭೋಗೋ ನಾಮಾ"ತಿ **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೫೦೬. **ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ ಯಾವ "ಓರತೋ ಠಪೇತೀ"ತಿ ಪದಂ, ತಾವ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಸಾ "ಧೋವಾಪೇತುಕಾಮೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಕಞ್ಚಿ ವಿಕಾರಂ ಅಕತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಹತ್ಥೇ ದೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಓಕಾಸೇ**ತಿ ಇದಂ ವಿಸೇಸನಂ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ತಥಾ ಹಿ ಹತ್ಥೇನ ಹತ್ಥೇ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಸ್ಸ "ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಓಕಾಸೇ"ತಿ ಇದಂ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ನತ್ಥಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಅಸಮ್ಭವತೋ। ಸತಿ ಹಿ ಸಮ್ಭವೇ ಬ್ಯಭಿಚಾರೇ ಚ ವಿಸೇಸನಂ ಸಾತ್ಥಕಂ ಹೋತಿ। ಉಪರಿ "ಖಿಪತೀ"ತಿಆದೀನಿ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವಿಸೇಸನಂ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಓಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ ಉಪರಿ ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ಆಪತ್ತಿ। ಉಪಚಾರಂ ಪನ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ವಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಉಪಚಾರೇ**ತಿ ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥಮೇವ ಓಕಾಸಂ ವದತಿ। **ಉಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ**ತಿ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೂಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ।

ಏಕೇನ ವತ್ಥುನಾತಿ ಪಠಮಂ ಕತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ರಜನೇ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ರಜನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಸ್ಸಪಿ "ಧೋವಿತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ಅನಾಣತ್ತಿಯಾ ಕತತ್ತಾ। "ಅವುತ್ತಾ ಧೋವತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ "ಅವುತ್ತಾ ರಜತಿ, ಅವುತ್ತಾ ಆಕೋಟೇತೀ"ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - **"ಅವುತ್ತಾ ಧೋವತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಅನಾಪತ್ತೀ"**ತಿ। **ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವೇ ದುಕ್ಕಟಾನಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। **ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವಾ**ತಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ ಪರಿಮಾಣಮೇತಾಸನ್ತಿ **ಪಞ್ಚಸತಾ**।

೫೦೭. **ಚೀವರಂ ಧೋವಾತಿ...ಪೇ॰... ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ತಾಯ ಧೋವನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪುರಾಣಚೀವರತಾ, ಉಪಚಾರೇ ಠತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಆಣಾಪನಂ, ತಸ್ಸಾ ಧೋವನಾದೀನಿ ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪುರಾಣಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೮. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ**ತಿ ಗಣಮ್ಹಾ ಓಹೀಯನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ। **ವಿಹಾರವಾರ**ನ್ತಿ ವಿಹಾರಪಟಿಜಗ್ಗನವಾರಂ। **ಕೋಟ್ಠಾಸಸಮ್ಪತ್ತೀ**ತಿ ಸಕಲಾ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿ। **ಸಬ್ಬಪರಿಯನ್ತ**ನ್ತಿ ಛಟ್ಠಸ್ಸ ಅಞ್ಞಚೀವರಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಏಕಮೇಕಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತನ್ತಿ **ಸಬ್ಬಪರಿಯನ್ತಂ**। ಅನ್ತರವಾಸಕಾದೀಸು ಹಿ ಪಞ್ಚಸು ಏಕಮೇಕಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ

ಭಟ್ಠಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅನ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। ಅಥವಾ ಪಞ್ಚಸು ಚೀವರೇಸು ಏಕಮೇಕಂ ಅತ್ತನೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದುತಿಯಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ಅನ್ತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಸಬ್ಬಮೇವ ಪರಿಯನ್ತನ್ತಿ **ಸಬ್ಬಪರಿಯನ್ತಂ,** ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪರಿಯನ್ತನ್ತಿ **ಸಬ್ಬಪರಿಯನ್ತಂ।** ತೇನಾಹ - **"ಅಞ್ಞಂ...ಪೇ॰... ನತ್ಥೀ"**ತಿ। **ಯಥಾ ತಸ್ಸ ಮನೋರಥೋ ನ ಪೂರತೀತಿ** "ಸರೀರಪಾರಿಪೂರಿಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಮನೋರಥೋ ಯಥಾ ನ ಪೂರತಿ। **ಏವಂ ಹತ್ಥತಲೇಯೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾತಿ** ಸರೀರಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾವ ದಾತಬ್ಬಚೀವರಂ ಹತ್ಥತಲೇ "ಹನ್ದಾ"ತಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ।

೫೧೦. **ವಿಹತ್ಥತಾಯಾತಿ** ವಿಹತಹತ್ಥತಾಯ, ಅಗಣತಾಯ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯತಾಯ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣತಾಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಮಭಿತುನ್ನತ್ತಾತಿ** ಪೀಳಿತತ್ತಾ। ಪರಿವತ್ತೇತಬ್ಬಂ ಪರಿವತ್ತಂ, ಪರಿವತ್ತಮೇವ **ಪಾರಿವತ್ತಕಂ,** ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ದೀಯಮಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೧೧. **ಉಪಚಾರೇತಿ** ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೂಪಚಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಉಪಚಾರಂ ವಾ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಖಿಪನ್ತೀತಿ** ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಓರತೋ ಠಪೇನ್ತಿ, ನ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಯ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಬ್ಭನ್ತರೇಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಾರಿವತ್ತಕಾತಿ** ಯಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಹರೀತಕಖಣ್ಡಮ್ಪಿ ದತ್ವಾ ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ಪಾರಿವತ್ತಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ। **ಅಚಿತ್ತಕಭಾವೇನ ನ ಸಮೇತೀತಿ** ಯಥಾ ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಞಾತಿಕಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ವೇಮತಿಕಸ್ಸ ಚ ಗಣ್ಹತೋ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ , ಏವಮಿಧಾಪಿ "ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸನ್ತಕಂ ಇದ"ನ್ತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ದೇತೀತಿ** ಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ಕತ್ವಾ ದೇತಿ। ಪಂಸುಕೂಲಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಠಪಿತಭಾವಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೇನಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಗಹಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - **"ಸಚೇ ಪನ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾದೀಸೂ"**ತಿಆದಿ। ಅಸಾಮಿಕಞ್ಹಿ **ಪಂಸುಕೂಲನ್ತಿ** ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಂಸುಕೂಲಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾತಿ** "ಅಸಾಮಿಕಂ ಇದ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। ಏವಂ ಪನ ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೫೧೩. **ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಅಞ್ಞಾತಿಕಸಞ್ಞೀತಿ ತಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೋ ಆದಿಅತ್ಥೋ। ತೀಣಿ ಪರಿಮಾಣಮಸ್ಸಾತಿ ತಿಕಂ, ತಿಕಞ್ಚ ತಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚಾತಿ **ತಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ,** ತೀಣಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೧೪. **ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದಿಂ ಯಂಕಿಞ್ಚೀತಿ** ಅನಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। "ಚೀವರಂ ನಾಮ ಛನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಚೀವರಂ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಂ ಪಚ್ಛಿಮ"ನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನೇವಾಹ - **"ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಚೀವರಪ್ಪಮಾಣ"**ನ್ತಿಆದಿ। ಯಸ್ಮಾ ಭಿಸಿಚ್ಛವಿ ಮಹನ್ತಾಪಿ ಸೇನಾಸನಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಚೀವರಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ನೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಾ ನ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಾ ಚ, ತಸ್ಮಾ ಅನಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇಪಿ ಮಞ್ಚಪ್ಪಮಾಣಾ ಭಿಸಿಚ್ಛವಿ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವಾತಿ। **ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದೀಸೂತಿ** ಮಹತಿಯಾಪಿ ತಾವ ಭಿಸಿಚ್ಛವಿಯಾ ಅನಧಿಟ್ಠಾನುಪಗತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ತತೋ ಖುದ್ದಕತರೇಸು ಅನಧಿಟ್ಠಾನುಪಗೇಸು ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದೀಸು ಕಿಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ **ಕಿರಿಯಾ,** ಅಪರಿವತ್ತನಂ **ಅಕಿರಿಯಾ।** ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಚೀವರತಾ, ಪಾರಿವತ್ತಕಾಭಾವೋ, ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಹತ್ಥತೋ ಗಹಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೧೫. ಭಟ್ಠೇ **ಪತಿಕಿಟ್ಠೋತಿ** ನಿಹೀನೋ, ಲಾಮಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲೋಲಜಾತಿಕೋತಿ** ಲೋಲಸಭಾವೋ। ಪಟುಯೇವ **ಪಟ್ಠೋ।** ತೇನಾಹ **"ಛೇಕೋ"**ತಿಆದಿ। **ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಯಾತಿ** ಏತ್ಥ "ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಯಾ"ತಿ ನಿಪಾತವಸೇನ ಸಮಾನತ್ಥಂ "ಕಿಂಸು ವಿಯಾ"ತಿ ನಿಪಾತಪದನ್ತಿ ಆಹ **"ಕಿಂಸು ವಿಯಾ"**ತಿ, ಕಿಂ ವಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ದುಕ್ಖಂ ವಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **"ಕಿಲೇಸೋ ವಿಯಾ"**ತಿಆದಿ। ಧಮ್ಮವಸೇನ ಉಪಚಾರವಸೇನ ನಿಮನ್ತನಾ **ಧಮ್ಮನಿಮನ್ತನಾತಿ** ಪಾಳಿಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ

“ವದೇಯ್ಯಾಥ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನತ್ಥೋ”ತಿ ಇದಂ ಸಚ್ಚಮೇವ ವುತ್ತಂ ಸಿಯಾ, ಪವಾರಿತೋಯೇವ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಪವಾರೇತ್ವಾಪಿ ಅದಾತುಕಾಮೋ ಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಪವಾರಿತಾಪವಾರಿತಭಾವಂ ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ “ಞಾತಕೋ ತೇ, ಉಪನನ್ದ, ಅಞ್ಞಾತಕೋ”ತಿ ಞಾತಕಅಞ್ಞಾತಕಭಾವಂಯೇವ ವಿಚಾರೇಸಿ। **ಮುಸಿಂಸೂತಿ** ವಿಲುಮ್ಪಿಂಸು।

೫೧೭. ಅನುಪುಬ್ಬಕಥಾತಿ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಥಾ। ಸೇಸಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೇಹಿ ಗಹಿತತ್ತಾ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಮತ್ತಮೇವ ಅವಸಿಟ್ಠನ್ತಿ ಆಹ **“ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಮತ್ತಂಯೇವ ಹರಿತ್ವಾ”**ತಿ। ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾನಂ ತಾವ ಆಗಮನಸ್ಸ ವಾ ಅನಾಗಮನಸ್ಸ ವಾ ಅಜಾನನತಾಯ ವುತ್ತಂ **“ಥೇರೇಹಿ ನೇವ ತಾವ…ಪೇ॰… ಭಞ್ಜಿತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ। **ಪರೇಸಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ಲಭನ್ತೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ದದಮಾನಾ ಸಯಂ ಸಾಖಾಭಙ್ಗೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತೀತಿ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯಪಿ ಭಞ್ಜಿತುಂ ಲಭನ್ತಿ। “ತಿಣೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವಚನತೋ ಈದಿಸೇಸು ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಪಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾಯೇವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - **“ನೇವ ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಹೋತೀ”**ತಿ। **ನ ತೇಸಂ ಧಾರಣೇ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ತಿತ್ಥಿಯದ್ಧಜಾನಂ ಧಾರಣೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ನತ್ಥಿ।

ಯಾನಿ ಚ ನೇಸಂ ವತ್ಥಾನಿ ದೇನ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಥೇರಾನಂ ಸಯಮೇವ ದಿನ್ನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **“ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ”**ತಿ। ಯದಿ ಲದ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ **“ಲದ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ”**ತಿ। “ನೋ ಚೇ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಿಹಾರಚೀವರಂ ವಾ…ಪೇ॰… ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪವಿಟ್ಠವಿಹಾರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿರುಚಿತಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। ಇಮಿನಾ ಚ “ಯಂ ಆವಾಸಂ ಪಠಮಂ ಉಪಗಚ್ಛತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಠಿತವಿಹಾರಮ್ಪಿ ಸಚೇ ನಗ್ಗೋ ಹುತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಏವಂ ತತ್ಥ ಕಸ್ಮಾ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಚೇ? ಅನೋಕಾಸತ್ತಾ। ತತ್ಥ ಹಿ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸ ವಾ…ಪೇ॰… ಚೀವರಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತು”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಸಙ್ಘಿಕಮ್ಪಿ ಚೀವರಂ ನಿವಾಸೇತುಂ ಪಾರುಪಿತುಞ್ಚ ಅನುಜಾನನ್ತೋ “ಯಂ ಆವಾಸಂ ಪಠಮಂ…ಪೇ॰… ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾರುಪಿತು”ನ್ತಿ ಆಹ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಅನೋಕಾಸತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ ನ ವುತ್ತಂ।

ವಿಹಾರಚೀವರನ್ತಿ ಸೇನಾಸನಚೀವರಂ। **ಚಿಮಿಲಿಕಾಹೀತಿ** ಪಟಪಿಲೋತಿಕಾಹಿ। **ತಸ್ಸ ಉಪರೀತಿ** ಭೂಮತ್ಥರಣಸ್ಸ ಉಪರಿ। **ವಿದೇಸಗತೇನಾತಿ** ಅಞ್ಞಂ ಚೀವರಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ವಿದೇಸಗತೇನ। **ಏಕಸ್ಮಿಂ…ಪೇ॰… ಠಪೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ “ಲೇಸೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗತತ್ತಾ ಠಪೇನ್ತೇನ ಚ ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗೇನೇವ ಠಪಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಸೇನಾಸನೇ ನಿಯಮಿತಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪರಿಭೋಗೇನೇವಾತಿ** ಅಞ್ಞಂ ಚೀವರಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನೇನ।

೫೧೯-೫೨೧. ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣನ್ತಿ ಯಥಾ ತೇನ ಚೀವರೇನ ಸರೀರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಏವಂ ಜಿಣ್ಣಂ। **ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನಾತಿ** ಕಯವಿಕ್ಕಯಾಪತ್ತಿತೋ ಮೋಚನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। “ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿ ಇಮಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತಿ **“ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾ”**ತಿ। ಅತ್ತನೋ ಧನೇನ ಹಿ ವಿಞ್ಞಾಪನಂ ನಾಮ ಪರಿವತ್ತನಮೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸಙ್ಘವಸೇನ ಪವಾರಿತಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಪನೇ ವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ **“ಪಮಾಣಮೇವ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ। ಸಙ್ಘವಸೇನ ಹಿ ಪವಾರಿತೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಅಧಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಯಂ ಯಂ ಪವಾರೇತೀತಿ** ಯಂ ಯಂ ಚೀವರಾದಿಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪವಾರೇತಿ। **ವಿಞ್ಞಾಪನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ** ವಿನಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ದೀಯಮಾನತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ “ಞಾತಕಾನಂ ಪವಾರಿತಾನ”ನ್ತಿ ಇದಂ ಅನುವತ್ತತಿಯೇವಾತಿ ಆಹ **“ಅತ್ತನೋ ಞಾತಕಪವಾರಿತೇ”**ತಿಆದಿ। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಚೀವರತಾ, ಸಮಯಾಭಾವೋ, ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೨. ಸತ್ತಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಪಗ್ಗಾಹಿಕಸಾಲ**ನ್ತಿ ದುಸ್ಸವಾಣಿಜಕಾನಂ ಆಪಣಂ। "ಪಗ್ಗಾಹಿತಸಾಲ"ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ।

೫೨೩-೫೨೪. ಅಭೀತಿ ಉಪಸಗ್ಗೋತಿ ತಸ್ಸ ವಿಸೇಸತ್ಥಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **"ಹರಿತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ"**ತಿ। **ವರ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ಇಚ್ಛಾಯಂ ವತ್ತಮಾನತ್ತಾ ಆಹ **"ಇಚ್ಛಾಪೇಯ್ಯಾ"**ತಿ। **ದಟ್ಠು ಖೇಮತೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಗಾಥಾಬನ್ಧವಸೇನ ಅನುನಾಸಿಕಲೋಪೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಸಅನ್ತರ**ನ್ತಿ ಅನ್ತರವಾಸಕಸಹಿತಂ। **ಉತ್ತರ**ನ್ತಿ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ। **ಅಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಾದಿತಬ್ಬಚೀವರಸ್ಸ। **ಅಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಚೀವರೇನಾ**ತಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತೀಣಿ ಚೀವರಾನಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಚೀವರೋ, ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಮಯೇ ತೀಣಿ ಚೀವರಾನಿ ಸನ್ನಿಹಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಾನೀತಿ ಸೋ "ಅಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಚೀವರೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನೇವ **"ಅಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಚೀವರೇನ ತಿಚೀವರಕೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತಿಚೀವರಕೇನಾ**ತಿ ಹಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಮಯೇ ತಿಚೀವರಸ್ಸ ಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ವಿನಯತೇಚೀವರಿಕಭಾವಂ ಧುತಙ್ಗತೇಚೀವರಿಕಭಾವಂ ವಾ ಸನ್ಧಾಯ। **ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ "ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮಂ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತತೋ ಚೀವರಂ ಸಾದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತವಿಧಿನಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। **ಅಞ್ಞೇನಾ**ತಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಅಸಬ್ಬಚೀವರೇನ। ಯಸ್ಸ ತೀಸು ಚೀವರೇಸು ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ಚೀವರಾನಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಞ್ಞಥಾಪೀ**ತಿ "ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮ"ನ್ತಿ ವುತ್ತವಿಧಾನತೋ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ತೀಸು ದ್ವೇ ಚೀವರಾನಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಏಕಂ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇ ನ ಸಾದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮಸಾದಿಯನಂ ಸಮ್ಭವತಿ, ಅಯಮೇವ ಚ ಅತ್ಥೋ ಪದಭಾಜನೇನ ವಿಭಾವಿತೋ। ತೇನಾಹ **"ತಂ ವಿಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತು"**ನ್ತಿ।

ಕೇಚಿ ಪನ "ತಿಚೀವರಕೇನಾತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಿಚೀವರಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳವಸೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ತಸ್ಮಿಂ ನಟ್ಠೇ ಬಹೂನಿಪಿ ಗಹೇತುಂ ಲಭತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪದಭಾಜನಸ್ಸ ಹಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ಯಸ್ಮಾ ಪನ "ಅಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಚೀವರೇನ…ಪೇ॰… ತಂ ವಿಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತು"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಪದಭಾಜನೇ ಚ ನ ತಾದಿಸೋ ಅತ್ಥೋ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಮೇವ। ಯಮ್ಪಿ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ "ಯಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಸ ತೀಣಿ ನಟ್ಠಾನೀ"ತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಿತಗ್ಗಹಣಂ ಸರೂಪಕಥನಮತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ನ ಪನ ತಿಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಅಧಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಸೇವಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ ಪಾಳಿಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ತಥಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭವತೋ। ನ ಹಿ ತಿಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಅಧಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಸೇವ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುಂ। ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಹಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಪಮಾಣಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಮಾಣತೋ ಸಾದಿಯನಂ ಅನುಜಾನನ್ತೇನ ಭಗವತಾ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ "ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಿಕಸ್ಸ ಬಹುಮ್ಪಿ ಸಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ನೇವ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ, ನ ಚ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ।

ಯಸ್ಸ ತೀಣಿ ನಟ್ಠಾನಿ, ತೇನ ದ್ವೇ ಸಾದಿತಬ್ಬಾನೀತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಸ ತಿಚೀವರತೋ ಅಧಿಕಮ್ಪಿ ಚೀವರಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಠಿತಂ ಅತ್ಥಿ, ತದಾತಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ಅಲಬ್ಭನೀಯಭಾವತೋ ತೇನಪಿ ಸಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಪಕತಿಯಾವ ಸನ್ತರುತ್ತರೇನ ಚರತೀ**ತಿ ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಸೇನ ವಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸಮ್ಮುತಿವಸೇನ ವಾ ತತಿಯಸ್ಸ ಅಲಾಭೇನ ವಾ ಚರತಿ। "ದ್ವೇ ನಟ್ಠಾನೀ"ತಿ ಅಧಿಕಾರತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **"ದ್ವೇ ಸಾದಿತಬ್ಬಾನೀ"**ತಿ। **ಏಕಂ ಸಾದಿಯನ್ತೇನೇವ ಸಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ತಿಣ್ಣಂ ಚೀವರಾನಂ ದ್ವೀಸು ನಟ್ಠೇಸು ಏಕಂ ಸಾದಿಯನ್ತೇನ ಸಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮತಾಯ ಅವಟ್ಠಾನತೋ। **ಯಸ್ಸ ಏಕಂಯೇವ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ವಿನಟ್ಠಸೇಸಚೀವರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೫೨೬. "ಸೇಸಕಂ ತುಯ್ಹೇವ ಹೋತೂತಿ ದೇನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮ, ಸೇಸಕಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮನಸಮಯೇಪಿ "ಸೇಸಕಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಞೇವ ಹೋತೂ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಲದ್ಧಕಪ್ಪಿಯಮೇವ। **ಪವಾರಿತಾನ**ನ್ತಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಕಾಲತೋ ಪುಬ್ಬೇಯೇವ ಪವಾರಿತಾನಂ। **ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತೀ**ತಿ ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮತೋ ಉತ್ತರಿ ಸಾದಿಯನೇ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಅನಾಪತ್ತಿ ಞಾತಕಾನಂ ಪವಾರಿತಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಸಮೇತಿ। ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮಂ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಹಿ

ಆಪತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗೋಯೇವ ನತ್ಥಿ, ಸತಿ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗೇ ಅನಾಪತ್ತಿ ಯುತ್ತಾ ದಸ್ಸೇತುನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕೇಚಿ ಪನ **"ಪಮಾಣಮೇವ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಇದಂ ಸಲ್ಲೇಖದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನಿದಂ...ಪೇ॰... ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - "ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಪಮಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾಪಿ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ ವತ್ಥುನಾ ಸಂಸನ್ದಿಯಮಾನಂ ನ ಸಮೇತಿ। ನ ಹಿ ಯಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅನಾಪತ್ತಿವಚನಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಪನ ತೀಸುಪಿ "ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸಾದಿಯನಪಟಿಬದ್ಧತಾವಸೇನ ಪವತ್ತತ್ತಾ 'ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ'ತಿ ವತ್ತುಂ ಓಕಾಸೋಯೇವ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಕಥಿತಂ। ಇಧ "ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಞಾತಕಪವಾರಿತೇಸು ಅಧಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ ಚೇ? ನ, ತತ್ಥ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿಸಿದ್ಧಿತೋ। ತತುತ್ತರಿತಾ, ಅಚ್ಛಿನ್ನಾದಿಕಾರಣತಾ, ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಪಠಮಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೭. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅಪಿ ಮಯ್ಯಾತಿ** ಪಾಠೇಪಿ ಸೋಯೇವತ್ಥೋ। ಅಯ್ಯಾತಿ ಪನ ಬಹುವಚನೇನ ಆಮನ್ತನಂ ಕತಂ।

೫೨೮-೫೨೯. **ಅಪದಿಸ್ಸಾತಿ** "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಪದಿಸಿತ್ವಾ। **ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಕಾರಣಂ ಕತ್ವಾ। **ಉದ್ದಿಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಯೋ ಕತ್ತಾತಿ** "ಉದ್ದಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವುತ್ತಉದ್ದಿಸನಕಿರಿಯಾಯ ಯೋ ಕತ್ತಾ। ಚೀವರಂ ಚೇತಾಪೇನ್ತಿ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ **ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ**। ನ-ಕಾರಾಗಮಂ ಕತ್ವಾ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, "ಚೀವರಚೇತಾಪನ"ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। **ಪಚುರವೋಹಾರವಸೇನಾತಿ** ಯೇಭುಯ್ಯವೋಹಾರವಸೇನ। ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ಹಿ ಘರಸಾಮಿಕಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ ತಸ್ಸ ಘರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ತಥೇವ ಬಹುಲಂ ವೋಹಾರೋ। **ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತಮೇವಾತಿ** ಅತ್ಥೋ ನೇತಬ್ಬೋ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೫೩೦. **ಸಮಕೇಪಿ ಪನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಯದಗ್ಘನಕಂ ಸೋ ದಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತದಗ್ಘನಕೇ ಅನಾಪತ್ತಿ ಮೂಲಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅಧಿಕವಿಧಾನಂ ಅನಾಪನ್ನತ್ತಾ। ಏತ್ಥ ಚ "ದಾತುಕಾಮೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅವುತ್ತೇಪಿ ದಾತುಕಾಮತಂ ಸುತ್ವಾ ಯದಗ್ಘನಕಂ ಸೋ ದಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತದಗ್ಘನಕಂ ಆಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಕಞ್ಚ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಂ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಕಂ,** ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಚೀವರಂ ದೇಹೀತಿ** ಸಙ್ಘಾಟಿಆದೀಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಚೀವರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಚೀವರೇ ಭಿಯ್ಯೋಕಮ್ಯತಾ, ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫೩೧. ದುತಿಯಉಪಕ್ಖಟೇ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ।

೧೦. ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೩೭-೫೩೯. ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ "ಅಜ್ಜಣ್ಹೋ"ತಿ ಪಾಠೇ "ಅಜ್ಜುಣ್ಹೋ"ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। **ಭೋಗೋತಿ** ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬೋ। ಯಂ ವುತ್ತಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಇಮಿನಾ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನೇನ ಚೀವರಂ ಚೇತಾಪೇತ್ವಾ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚೀವರೇನ ಅಚ್ಛಾದೇಹೀತಿ ಇದಂ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಹಿ 'ಇದಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇಹೀ'ತಿ ಪೇಸೇಯ್ಯ,

ಆಗಮನಸ್ಸ ಅಸುದ್ಧತ್ತಾ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋಪಿ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ ನ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ, ತತ್ಥ ಆಗಮನಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಅಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ವಿಸೇಸಪ್ಪಯೋಜನಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಸತಿಪಿ ಹಿ ಆಗಮನಸ್ಸ ಅಸುದ್ಧಭಾವೇ ದೂತೋ ಅತ್ತನೋ ಕುಸಲತಾಯ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ವದತಿ, "ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ಇದಂ ನತ್ಥಿ, ನ ಚ ದೂತೇನ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರವಸೇನ ವುತ್ತೇ ದಾಯಕೇನ ಇದಂ ಕಥಂ ಪೇಸಿತನ್ತಿ ಈದಿಸೀ ವಿಚಾರಣಾ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಚ ತಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುಂ, ಯದಿ ಪನ ಆಗಮನಸ್ಸ ಅಸುದ್ಧತ್ತಾ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ಚೀವರಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ದೂತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪೇಸಿತೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದಾಯಕೇನ ಕಥಂ ಪೇಸಿತನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ ಭವೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾ ಅಸತಿಪಿ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿಯಂ ಸಚೇ ಸೋ ದೂತೋ ಅತ್ತನೋ ಕುಸಲತಾಯ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರವಸೇನ ವದತಿ, ದೂತಸ್ಸೇವ ವಚನಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಹಿ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿಯೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ, ಮೂಲಸಾಮಿಕೇನ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರವಸೇನ ಪೇಸಿತಸ್ಸ ದೂತಸ್ಸ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರವಸೇನ ವದತೋಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ ಭವೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದೂತವಚನಮೇವ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಇಮಿನಾ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನೇನಾತಿಆದಿನಾ ಪನ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಕಪ್ಪಿಯ ವಸೇನ ಆಗತಮ್ಪಿ ಚೀವರಮೂಲಂ ಈದಿಸೇನ ದೂತವಚನೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬನ್ತಿ। ತೇನೇವಾಹ - "ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸೋ ದೂತೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ"ತಿಆದಿ। ಸುವಣ್ಣಂ, ರಜತಂ, ಕಹಾಪಣೋ, ಮಾಸಕೋತಿ ಇಮಾನಿ ಹಿ ಚತ್ತಾರಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥೂನಿ, ಮುತ್ತಾ, ಮಣಿ, ವೇಳುರಿಯೋ, ಸಙ್ಖೋ, ಸಿಲಾ, ಪವಾಳಂ, ಲೋಹಿತಙ್ಕೋ, ಮಸಾರಗಲ್ಲಂ, ಸತ್ತ ಧಞ್ಞಾನಿ, ದಾಸಿದಾಸಂ, ಖೇತ್ತಂ, ವತ್ಥು, ಪುಪ್ಫಾರಾಮಫಲಾರಾಮಾದಯೋತಿ ಇಮಾನಿ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂನಿ ಚ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಚೇತಿಯಸಙ್ಘಗಣಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸಾದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ನ ಖೋ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, "ಚೀವರಞ್ಚ ಖೋ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಾ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ಅತ್ತಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಆಭತತ್ತಾ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ। "ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ಇದಂ "ಅತ್ಥಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಕೋಚಿ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ"ತಿ ಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। ಸಚೇ ಪನ ದೂತೋ "ಕೋ ಇಮಂ ಗಣ್ಹಾತೀ"ತಿ ವಾ "ಕಸ್ಸ ದೇಮೀ"ತಿ ವಾ ವದತಿ, ನ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ। "ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಉಪಾಸಕೋ ವಾ"ತಿ ಇದಂ ಸಾರುಪ್ಪತಾಯ ವುತ್ತಂ, ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ಪಞ್ಚ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇ ಯೋ ಕೋಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ವಟ್ಟತಿ। "ಏಸೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ"ತಿ ಇದಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯವಚನದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಮೇವ ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ, "ಏತಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿಆದಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। **ಸೋ ವಾ ಚೇತಾಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕೋ **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಪದಪೂರಣೋ, "ಸಞ್ಞತ್ತೋ ಸೋ ಮಯಾ"ತಿಆದಿ ಪನ ದೂತೇನ ಏವಂ ಆರೋಚಿತೇಯೇವ ತಂ ಚೋದೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನೇವಾಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ದತ್ವಾ ಗತಮತ್ತಕಾರಣೇನಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

ಏತಾನಿ ಹಿ ವಚನಾನಿ...ಪೇ॰... ನ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ ಏತ್ಥ "ಏವಂ ವದನ್ತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ವತ್ತಭೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಚೋದನಾ ಪನ ಹೋತಿಯೇವಾ"ತಿ **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ ವುತ್ತಂ। **ಉದ್ದಿಟ್ಠಚೋದನಾಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ**ತಿ "ದುತಿಯಮ್ಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ"ತಿಆದಿನಾ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ। **ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **"ಕರಣತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನ"**ನ್ತಿ। **ಆಗತಕಾರಣಂ ಭಞ್ಜತೀ**ತಿ ಆಗತಕಾರಣಂ ವಿನಾಸೇತಿ।

ಏತ್ಥ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ "ಆಗತಕಾರಣಂ ನಾಮ ಚೀವರಗ್ಗಹಣಂ, ತಂ ಭಞ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುನ ತಂ ಚೀವರಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಆಗತಕಾರಣಂ ನಾಮ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಚೋದನಾ, ತಂ ಭಞ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುನ ತಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಚೋದೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಸಚೇ ಸಯಮೇವ ದೇತಿ, ಮೂಲಸಾಮಿಕೋ ವಾ ದಾಪೇತಿ, ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ "ಆಗತಕಾರಣಂ ನಾಮ ಠಾನಂ, ತಂ ಭಞ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯಥಾ 'ಅತ್ಥೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಚೀವರೇನಾ'ತಿ ಏಕಾಯ ಚೋದನಾಯ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಭಞ್ಜತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಸಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕಾಯ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಭಞ್ಜತಿ। ಆಮಿಸಂ ಚೇ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏಕೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಭಞ್ಜತಿ। ಧಮ್ಮಂ ಚೇ ಭಾಸತಿ,

ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತಪರಿಚ್ಛೇದಾಯ ಏಕಾಯ ವಾಚಾಯ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಭಜ್ಜತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಇಮೇಸಂ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ವಾದಂ "ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಇದಂ ವುತ್ತಂ "ಆಗತಕಾರಣಂ ನಾಮ ಠಾನಮೇವ, ತಸ್ಮಾ 'ನ ಕತ್ತಬ್ಬ'ನ್ತಿ ವಾರಿತಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಕತೇಸು ಛಸು ಠಾನೇಸು ಏಕಂ ಠಾನಂ ಭಜ್ಜತೀ"ತಿ।

ತತ್ರ ತತ್ರ ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಇದಂ ಚೋದಕಸ್ಸ ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಅಪಕ್ಕಮ್ಮ ತತ್ರ ತತ್ರ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಠಾನಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। "ಸಾಮಂ ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ದೂತೋ ವಾ ಪಾಹೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಇದಂ ಸಭಾವತೋ ಚೋದೇತುಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೇನಪಿ ಕಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋತಿ **ಮುಖವೇವಟಿಕಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ**। **ಅವಿಚಾರೇತುಕಾಮತಾಯಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಕ್ಖೇ "ನತ್ಥಮ್ಹಾಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ"ತಿ ಇದಂ "ತಾದಿಸಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವುತ್ತಂ।

"ಮೇಣ್ಡಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಂ ಮೇಣ್ಡಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ವುತ್ತಞ್ಹೇತ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಇದಮೇವ ಹಿ "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ"ತಿಆದಿವಚನಂ ಭೇಸಜ್ಜಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಮೇಣ್ಡಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ (ಮಹಾವ॰ ೨೯೯) ವುತ್ತತ್ತಾ "ಮೇಣ್ಡಕಸಿಕ್ಖಾಪದ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಮೇಣ್ಡಕೇನ ನಾಮ ಸೇಟ್ಠಿನಾ –

> "ಸನ್ತಿ , ಭನ್ತೇ, ಮಗ್ಗಾ ಕನ್ತಾರಾ ಅಪ್ಪೋದಕಾ ಅಪ್ಪಭಕ್ಖಾ, ನ ಸುಕರಾ ಅಪಾಥೇಯ್ಯೇನ ಗನ್ತುಂ, ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಥೇಯ್ಯಂ ಅನುಜಾನಾತೂ"ತಿ –

ಯಾಚಿತೇನ ಭಗವತಾ –

> "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಥೇಯ್ಯಂ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ। ತಣ್ಡುಲೋ ತಣ್ಡುಲತ್ಥಿಕೇನ, ಮುಗ್ಗೋ ಮುಗ್ಗತ್ಥಿಕೇನ, ಮಾಸೋ ಮಾಸತ್ಥಿಕೇನ, ಲೋಣಂ ಲೋಣತ್ಥಿಕೇನ, ಗುಳೋ ಗುಳತ್ಥಿಕೇನ, ತೇಲಂ ತೇಲತ್ಥಿಕೇನ, ಸಪ್ಪಿ ಸಪ್ಪಿತ್ಥಿಕೇನಾ"ತಿ –

ವತ್ವಾ ಇದಂ ವುತ್ತಂ –

> "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ, ತೇ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಹಿರಞ್ಞಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ 'ಇಮಿನಾ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಯಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ, ತಂ ದೇಥಾ'ತಿ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ತತೋ ಕಪ್ಪಿಯಂ, ತಂ ಸಾದಿತುಂ, ನ ತ್ವೇವಾಹಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ।

ಹಿರಞ್ಞಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನ್ತೀತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆರೋಚನಂ ಅತ್ಥಿಯೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞಥಾ ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕತ್ತಂ ಭಜತೀತಿ ನ ಚೋದೇತಬ್ಬೋ ಸಿಯಾ। ಯದಿ ಮೂಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ಚೋದೇತಿ, ತಂ ಸಾದಿತಮೇವ ಸಿಯಾತಿ ಆಹ **"ಮೂಲಂ ಅಸಾದಿಯನ್ತೇನಾ"**ತಿ।

"ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇಸು ವಿಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಇದಂ ಅತ್ತನಾ ಚೋದನಾಠಾನಞ್ಚ ನ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಂ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಲೋಕಚಾರಿತ್ತವಸೇನ ಅನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ಆಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತ್ತಾ"ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇಸು ವಿಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸಯಮೇವ ಚೀವರಂ ಆನೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ, ಕಿಞ್ಚಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ"ತಿ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಂ ಸಯಂ ಅವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಚ ಯತ್ಥ ಅಞ್ಞಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಆಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತತ್ಥ ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನ ಆಹರಾಪೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ಯದಿ ಚೇತ್ಥ ಅಞ್ಞೇನ ಆಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, "ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇಸು ವಿಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿವಚನಮೇವ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ। "ದೂತೇನಾ"ತಿ

ಇಮಸ್ಸ ಬ್ಯಭಿಚಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ **"ಸಯಂ ಆಹರಿತ್ವಾಪೀ"**ತಿ। ದದನ್ತೇಸೂತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ । **ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ "ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಬ್ಯಭಿಚಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಏಸೇವ ನಯೋ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನೇಪಿ ಠಾನಚೋದನಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಪರಿಭೋಗೇಪಿ ಆಪತ್ತೀತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಪರಿಭೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಸ್ವೇವ ಸಾಪತ್ತಿಕೋ**ತಿ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಇದಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಪಮಾಣೇನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। "ಪರಸ್ಸ ನಿದ್ದೋಸಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಸ್ವೇವ ಸಾಪತ್ತಿಕೋ ಸದೋಸೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **"ಚೋದೇತೀ**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪನ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದೇತೀತಿ ಕತ್ವಾ ಸ್ವೇವ ಸಾಪತ್ತಿಕೋತಿ ಇದಂ ದುಕ್ಕಟಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಪರಿಭೋಗೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾ**ತಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಳಾಕಸ್ಸಪಿ ಖೇತ್ತಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಸಙ್ಘೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೂತಿ ದೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತು, ತಳಾಕಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವಾ "ಚತುಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗತ್ಥಂ ತಳಾಕಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವಾ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ। "ಇತೋ ತಳಾಕತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ।

ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಠಪೇಥಾತಿ ವುತ್ತೇತಿ ಇದಂ ಈದಿಸಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಕಪ್ಪಿಯಕ್ಕಮೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತೇಸು ಖೇತ್ತತಳಾಕಾದೀಸು ಪನ ಅವುತ್ತೇಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಠಪೇತುಂ ಲಬ್ಭತಿಯೇವ। ಯಸ್ಮಾ ಪರಸನ್ತಕಂ ನಾಸೇತುಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ **"ನ ಸಸ್ಸಕಾಲೇ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **"ಜನಪದಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೋ**ತಿ ಇಮಿನಾವ ಯೋ ತಂ ಜನಪದಂ ವಿಚಾರೇತಿ, ತೇನಪಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಉದಕವಾಹಕ**ನ್ತಿ ಉದಕಮಾತಿಕಂ। **ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಪೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ವಿಧಾನಂ ವಕ್ಖಾಮಾ"ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ। **ಉದಕವಸೇನಾ**ತಿ ಉದಕಪರಿಭೋಗತ್ಥಂ। **ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಕೇವಲಂ ಉದಕಪರಿಭೋಗತ್ಥಮೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅಲಜ್ಜಿನಾ ಕಾರಾಪಿತೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ **"ಲಜ್ಜೀಭಿಕ್ಖುನಾ"**ತಿ। **ಪಕತಿಭಾಗೋ** ನಾಮ ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಟ್ಠೇ ಚತುಅಮ್ಬಣಮತ್ತಂ। ಅಕಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ **ನವಸಸ್ಸಂ** ನಾಮ। **ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಭಾಗೇ**ತಿ "ಏತ್ತಕೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಏತ್ತಕೋ ಭಾಗೋ ದಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ಏವಂ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಭಾಗೇ।

ರಜ್ಜುಯಾ ವಾ ದಣ್ಡೇನ ವಾತಿ ಏತ್ಥ "ಪಾದೇಹಿಪಿ ಮಿನಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಖಲೇ ವಾ ಠತ್ವಾ ರಕ್ಖತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಥೇನೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಮಾ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ನಿವಾರೇನ್ತೋ ರಕ್ಖತಿ ನಾಮ। ಸಚೇ ಪನ ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋವ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತೇ ಚೋರಿಕಾಯ ಹರನ್ತಿ, "ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ನೀಹರಾಪೇತಿ ಪಟಿಸಾಮೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ "ಸಚೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ವದತಿ, ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪಾದಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ **"ತಸ್ಸೇವ ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯ"**ನ್ತಿ।

ನನು ಚ ದುಬ್ಬಿಚಾರಿತಮತ್ತೇನ ತಸ್ಸೇವ ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ, ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೇ ಚತುತ್ಥಪತ್ತೋ ವಿಯ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೫೮೯) "ಯೋ ಪನ ರೂಪಿಯಂ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ 'ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ದೇಹೀ'ತಿ ಪಹಿತಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಇಮೇ ಕಹಾಪಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಂ ದೇಹೀ'ತಿ ಕಹಾಪಣೇ ದಾಪೇತ್ವಾ ಗಹಿತೋ, ಅಯಂ ಪತ್ತೋ ಏತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ವಟ್ಟತಿ ದುಬ್ಬಿಚಾರಿತತ್ತಾ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿ ಮೂಲಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ **ಯಂ ತೇ ಆಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಕಹಾಪಣಾನಂ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ**ತಿ ಇದಂ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ? ಏತ್ಥ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ "ಕಹಾಪಣೇ ಸಾದಿಯಿತ್ವಾ ವಿಚಾರಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ। ಸಙ್ಘಿಕತ್ತಾ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ನ ಕಪ್ಪತೀತಿ ತೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅಸಾದಿಯಿತ್ವಾಪಿ ಕಹಾಪಣಾನಂ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋ ಕತೋ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಿಕತ್ತಾ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು ಪನ ತೀಸುಪಿ ಇದಂ ವುತ್ತಂ "ಚತುತ್ಥಪತ್ತೋ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಾನಂಯೇವ ಕಹಾಪಣಾನಂ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಪ್ಪತಿ, ಇಧ ಪನ ಸಙ್ಘಿಕಾನಂ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ। ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ವಾದೋ ತೇನ ತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಯುಜ್ಜತಿಯೇವ।

ಚತುಸಾಲದ್ವಾರೇತಿ ಭೋಜನಸಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಥಿತತ್ತಾತಿ** "ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಸೀಮಾ ಗತಾ"ತಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಥಿತತ್ತಾ। ಪಕತಿಭೂಮಿಕರಣತ್ಥಂ **"ಹೇಟ್ಠಾ ಗಹಿತಂ ಪಂಸು"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ದಾಸಂ ದಮ್ಮೀತಿ** ಏತ್ಥ "ಮನುಸ್ಸಂ ದಮ್ಮೀತಿ ವುತ್ತೇ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರೇಸು ದೀಯಮಾನೇಸು "ಇಮೇಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ಸುಖಂ ಜೀವನ್ತು, ಅರಞ್ಞೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಥಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। "ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿವಚನತೋ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦, ೧೯೪) ಖೇತ್ತಾದೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಅಯಂ ಸಬ್ಬೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವುತ್ತೋ। ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಭಾವೋ, ದೂತೇನ ಅಪ್ಪಿತತಾ, ತತುತ್ತರಿ ವಾಯಾಮೋ, ತೇನ ವಾಯಾಮೇನ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಚೀವರವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಕೋಸಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೪೨. ಪಾಳಿಯಂ **"ಕೋಸಿಯಕಾರಕೇ"**ತಿ ಏತ್ಥ ಕೋಸಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಕೋಸಕಾರಕಾತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರಾನಂ ಪಾಣಕಾನಂ ಕೋಸತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಕೋಸಿಯಂ, ತಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಕೋಸಿಯಕಾರಕಾ, ತನ್ತವಾಯಾ। ಸಂಹನನಂ **ಸಙ್ಘಾತೋ** , ವಿನಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕೋಸಿಯಮಿಸ್ಸಕನ್ತಿ** ಕೋಸಿಯತನ್ತುನಾ ಮಿಸ್ಸಂ। "ಅವಾಯಿಮ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಾಯಿತ್ವಾ ಚೇ ಕರೋನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ವಿತಾನಂ ವಾತಿ**ಆದಿನಾ ವಿತಾನಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕರಣೇಪಿ ತೇನಾಕಾರೇನ ಪರಿಭೋಗೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ।

ಏವಮ್ಪಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಇಮಿನಾ ವಾತೇನ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಾತಿತೇಪಿ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕೋಸಿಯಮಿಸ್ಸಕತಾ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸನ್ಥತಸ್ಸ ಕರಣಂ ಕಾರಾಪನಂ, ಪಟಿಲಾಭೋ ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫೪೭. ಸುದ್ಧಕಾಳಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

೩. ದ್ವೇಭಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫೨. ದ್ವೇಭಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ **ದ್ವೇ ಭಾಗಾತಿ** ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಕಾಳಕಾನಂ ಅಧಿಕಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖೇಪವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ। **ತತಿಯಂ ಓದಾತಾನಂ ಚತುತ್ಥಂ ಗೋಚರಿಯಾನನ್ತಿ** ಅಯಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಪರಿಚ್ಛೇದೋ ತೇಸಂ ಅಧಿಕಗ್ಗಹಣೇ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವತೋ, ತಸ್ಮಾ ಕಾಳಕಾನಂ ಭಾಗದ್ವಯತೋ ಅಧಿಕಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇಸಾನಂ ಪನ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣತೋ ಅಧಿಕಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। "ಕಾಳಕಾನಂಯೇವ ಚ ಅಧಿಕಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಕಾಳಕಾನಂ ಉಪಡ್ಢಂ ಓದಾತಾನಂ ವಾ ಗೋಚರಿಯಾನಂ ವಾ ಉಪಡ್ಢಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, "ಅನಾಪತ್ತಿ ಬಹುತರಂ ಓದಾತಾನಂ ಬಹುತರಂ ಗೋಚರಿಯಾನಂ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಕರೋತಿ, ಸುದ್ಧಂ ಓದಾತಾನಂ ಸುದ್ಧಂ ಗೋಚರಿಯಾನಂ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಕರೋತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ತಂ ಸಮೇತಿ। "ಕಾಳಕೇ ಓದಾತೇ ಚ

ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾ ಗೋಚರಿಯೇಸುಯೇವ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ಕಾಳಕಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ “ಏಕಸ್ಸಪಿ ಕಾಳಕಲೋಮಸ್ಸ ಅತಿರೇಕಭಾವೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀ”ತಿ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದ್ವೇಭಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ತ್ತಂ, ತಂ “ಧಾರಯಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ತುಲಾ ಆದಾತಬ್ಬಾ”ತಿ ವಚನತೋ ತುಲಾಧಾರಣಾಯ ನ ಸಮೇತಿ । ನ ಹಿ ಲೋಮೇ ಗಣೇತ್ವಾ ತುಲಾಧಾರಣಾ ಕರೀಯತಿ, ಅಥ ಗಣೇತ್ವಾವ ಧಾರಯಿತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ಕಿಂ ತುಲಾಧಾರಣಾಯ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಯುತ್ತೋ ಸಿಯಾ - ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ತುಲಾಯ ಧಾರಯಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇಸು ಏಕಮ್ಪಿ ಲೋಮಂ ತತ್ಥ ಪತೇಯ್ಯ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯನ್ತಿ। ಅಞ್ಞಥಾ ದುಬ್ಬಿಞ್ಞೇಯ್ಯಭಾವತೋ ದ್ವೇ ತುಲಾ ನಾದಾತಬ್ಬಾ, ಊನಕತರಾವ ಆದಾತಬ್ಬಾ ಸಿಯುಂ।

ದ್ವೇಭಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಛಬ್ಬಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫೭. ಛಬ್ಬಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ “ಯೇಸಂ ನೋ ಸನ್ಥತೇ ದಾರಕಾ ಊಹದನ್ತಿಪಿ ಉಮ್ಮಿಹನ್ತಿಪಿ, ಯೇಸಂ ನೋ ಸನ್ಥತಾ ಉನ್ದೂರೇಹಿಪಿ ಖಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ ಏವಂ ಪಾಳಿಪದಾನಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಹದ** ಕರೀಸೋಸ್ಸಗ್ಗೇ, **ಮಿಹ** ಸೇಚನೇತಿ ಪನಿಮಸ್ಸತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **“ವಚ್ಚಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಾವಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೀ”**ತಿ। ಪವಾರಣಾಉಪೋಸಥಪಾಟಿಪದದಿವಸೇಸು ಸನ್ಥತಂ ಕರಿತ್ವಾ ಪುನ ಛಟ್ಠೇ ವಸ್ಸೇ ಪರಿಪುಣ್ಣೇ ಪವಾರಣಾಉಪೋಸಥಪಾಟಿಪದದಿವಸೇಸು ಕರೋನ್ತೋ **“ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಕರೋತೀ”**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ದುತಿಯದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕರೋನ್ತೋ ಪನ **ಅತಿರೇಕಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಕರೋತಿ** ನಾಮ।

ಛಬ್ಬಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೬೫-೬. ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ **ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಸಚೇ ಸಾ ಕತಿಕಾ ಮನಾಪಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮನಾಪತಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಅಮನಾಪಾ, ಅಮನಾಪತಾಯ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಆರಞ್ಞಕಙ್ಗಾದೀನಿ ತೀಣಿ ಪಾಳಿಯಂ ಪಧಾನಙ್ಗವಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ, ಸೇಸಾನಿಪಿ ತೇ ಸಮಾದಿಯಿಂಸುಯೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವಾಹ **“ಸನ್ಥತೇ ಚತುತ್ಥಚೀವರಸಞ್ಞಿತಾಯಾ”**ತಿ। **ಉಜ್ಝಿತ್ವಾ**ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ।

೫೬೭. ನಿಸೀದನಸನ್ಥತತ್ತಾ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ **“ಸಕಿಂ ನಿಸಿನ್ನಞ್ಚೇವ ನಿಪನ್ನಞ್ಚಾ”**ತಿ । **ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಇದಞ್ಚ ಹೇಟ್ಠಿಮಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। “ವಿತಾನಾದೀನಂಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಕರಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿವಚನತೋ ಸಚೇ ನಿಪಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವಾ”ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ ಪನ **“ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಚ ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಂ ನಾಮ ನಿಸೀದನಚೀವರಮೇವ, ನಾಞ್ಞನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ನಿಸೀದನಸಿಕ್ಖಾಪದೇಪಿ ನಿಸೀದನಂ ನಾಮ ಸದಸಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚಸ್ಸ “ಸನ್ಥತಸದಿಸಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯಾ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತೇ ಪದೇಸೇ ದ್ವೀಸು ಠಾನೇಸು ಫಾಲೇತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ದಸಾ ಕರೀಯನ್ತಿ, ತಾಹಿ ದಸಾಹಿ ಸದಸಂ ನಾಮ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೫೩೧) ವಚನತೋ ಇಧಾಪಿ “ನಿಸೀದನಂ ನಾಮ ಸದಸಂ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ ಚ “ಸನ್ಥತೇ ಚತುತ್ಥಚೀವರಸಞ್ಞಿತಾಯಾ”ತಿ ಚ ವಚನತೋ ತಂ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಂ ಏಳಕಲೋಮಾನಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಸನ್ಥತಂ ವಿಯ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ಅವಾಯಿಮಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಂ, ನಿಸೀದನಚೀವರಂ ಪನ ಛನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಕರೋತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಂ, ತಂ ಕರೋನ್ತಾ ಚ ನನ್ತಕಾನಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಸನ್ಥತಸದಿಸಂ ಕರೋನ್ತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯುತ್ತತರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೭೧. ಏಳಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ **ಆಸುಮ್ಭೀತಿ** ಏತ್ಥ "ಅಸುಮ್ಭೀ"ತಿ ಪಠನ್ತಿ। **ಕಿಲನ್ತಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಕಿಲನ್ತತಾಯ ತೇ ಓನಮಿತ್ವಾ ಪಾತೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸಾತಿ** ಇದಂ ವತ್ಥುಮತ್ತದೀಪನವಸೇನ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪನ ಧಮ್ಮೇನ ಲಭಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **ತಿಯೋಜನಪರಮ**ನ್ತಿ ಚ ಗಹಿತಟ್ಠಾನತೋ ತಿಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಂ ದೇಸನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

೫೭೨. **ಸಹತ್ಥಾತಿ** ಕರಣತ್ಥೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನನ್ತಿ ಆಹ **"ಸಹತ್ಥೇನಾ"**ತಿ। **ಅಸನ್ತೇ ಹಾರಕೇತಿ ಪಾಳಿಯಂ** ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನುರೂಪತಾದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಹಾರಕೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ತಿಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಹತ್ಥಾ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ತಿಯೋಜನತೋ ಬಹಿ **ಬಹಿತಿಯೋಜನ**ನ್ತಿ ಆಹ **"ತಿಯೋಜನತೋ ಬಹಿ ಪಾತೇತೀ"**ತಿ। **ತೇನ ಹರಿತೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ** ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾ ಅನಾಣತ್ತಿಯಾ ಹಟತ್ತಾ ಚ। ಸತಿಪಿ ಹಿ ಸಉಸ್ಸಾಹಭಾವೇ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಚೇ ಹರತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ "ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತೀ"ತಿ ವಚನತೋ। ಅಞ್ಞೋ ಹರಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಾಭಾವತೋ **"ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಠಪಿತ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾತಿ** ತಿಯೋಜನಾತಿಕ್ಕಮನೇ ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾ। ಇದಞ್ಚ "ಅಞ್ಞೋ ಹರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಠಪಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, **ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾತಿ** ಇದಂ ಪನ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಠಪಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತೀತಿ** "ತಿಯೋಜನಂ ಹರತೀ"ತಿಆದಿಪಾಳಿಯಾ, ವಿಸೇಸತೋ "ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತೀ"ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಚ ನ ಸಮೇತಿ।

ಸಚೇ ಸಾಮಿಕಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಠಪೇತಿ, ಆಣತ್ತಿಯಾ ಹರಾಪೇತಿ ನಾಮಾತಿ ಆಹ **"ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವಾ"**ತಿ। **ಅಗಚ್ಛನ್ತೇಪೀತಿ** ಗಮನಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತಯಾನೇಪಿ। **ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋತಿ** ಭೂಮಿಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ। **ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ **ಅಞ್ಞ**-ಗ್ಗಹಣೇನ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ಆಹ - **"ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತೀತಿ ವಚನತೋ ಅನಾಪತ್ತೀ"**ತಿ। **ಸುಙ್ಕಘಾತೇ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ** ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ। **ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಅಞ್ಞವಿಹಿತಸ್ಸ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಾಭಾವತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೫೭೫. **"ತಂ ಹರನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಪುನ ತಿಯೋಜನಂ ಹರನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ **ಮಹಾಗಣ್ಠಿಪದೇ** ವುತ್ತಂ। ತಂ ಪನ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಅಙ್ಗೇಸು "ಪಠಮಪ್ಪಟಿಲಾಭೋ ಸತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ನ ಸಮೇತಿ। "ಪಠಮಪ್ಪಟಿಲಾಭೋ"ತಿ ಹಿ ಇದಂ ದುತಿಯಪ್ಪಟಿಲಾಭೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ವಿಸೇಸಾಭಾವತೋ ಅಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಪುನ ತಿಯೋಜನಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ಅಞ್ಞಥಾ ಅಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪುನ ತಿಯೋಜನಂ ಹರತೀತಿ ವದೇಯ್ಯ। ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯುತ್ತತರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ಕತಭಣ್ಡ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಕಮ್ಬಲಕೋಜವಾದಿಕತಭಣ್ಡಮ್ಪಿ। ಪಕತಿಚೀವರೇ ಲಗ್ಗಲೋಮಾನಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಜನೇನ್ತಿಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತನುಕಪತ್ತತ್ಥವಿಕನ್ತರೇ ಅಘಟ್ಟನತ್ಥಂ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। **ಪಕ್ಖಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಕಣ್ಣಚ್ಛಿದ್ದೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ। **ನಿಧಾನಮುಖಂ ನಾಮಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಕತಭಣ್ಡಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏಳಕಲೋಮಾನಂ ಅಕತಭಣ್ಡತಾ, ಪಠಮಪ್ಪಟಿಲಾಭೋ, ಅತ್ತನಾ ಆದಾಯ ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಯಾನೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ತಿಯೋಜನಾತಿಕ್ಕಮನಂ, ಆಹರಣಪಚ್ಚಾಹರಣಂ, ಅವಾಸಾಧಿಪ್ಪಾಯತಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫೭೬. ಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

೮. ರೂಪಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೮೩-೫೮೪. ರೂಪಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ **ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋತಿ** ಸತ್ಥುನಾ ಸಮಾನವಣ್ಣೋ। ಸತ್ಥುನೋ ವಣ್ಣೋ ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋ, ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋ ವಿಯ ವಣ್ಣೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋತಿ ಮಜ್ಝಪದಲೋಪೀಸಮಾಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಪಾಕತಿಕೋ** ನಾಮ ಏತರಹಿ ಪಕತಿಕಹಾಪಣೋ। **ರುಕ್ಖಫಲಬೀಜಮಯೋತಿ** ತಿನ್ತಿಣಿಕಾದಿರುಕ್ಖಾನಂ ಫಲಬೀಜೇನ ಕತೋ। **ಇಚ್ಚೇತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಭೇದಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥು ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಜಾತರೂಪಮಾಸಕೋತಿ** ಸುವಣ್ಣಕಹಾಪಣೋ।

ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ದೀಯಮಾನಂ ವಾ ಕತ್ಥಚಿ ಠಿತಂ ವಾ ನಿಪ್ಪರಿಗ್ಗಹಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। "ಇದಂ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಹೋತೂ"ತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ವಾ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಮಮ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ತುಯ್ಹಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಏವಂ ಪರಮ್ಮುಖಾ ಠಿತಂ ವಾ ಕೇವಲಂ ವಾಚಾಯ ವಾ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ವಾ "ತುಯ್ಹ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಸ್ಸ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತೇನ ಸಾದಿಯನಂ **ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಸಾದಿಯನಂ** ನಾಮ। "ಸಾದಿಯತೀ"ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತಿ **"ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ಹೋತೀ"**ತಿ। **"ಇದಂ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। "ಇಧ ನಿಕ್ಖಿಪಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಯ್ಯ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ಆಹ – **"ಇಧ ನಿಕ್ಖಿಪಾಹೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ। ಪರತೋ **"ಇಮಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಮೇವ ಹೋತೀತಿ** ಯಸ್ಮಾ ತತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೋ ಕಪ್ಪತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ದುಬ್ಬಿಚಾರಣಾಯ ತತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೋಪಿ ನ ಕಪ್ಪತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನ ತೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಚೇತಾಪಿತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚೇತಾಪಿತಂ ಚೇ, ನತ್ಥಿ ಪರಿಭೋಗುಪಾಯೋ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಹಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾವ ಚೇತಾಪಿತಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ನ ಕಪ್ಪತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಯಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಾಪಿತಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀತಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ವಿನಾವ ಉಪಾಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ 'ನ ತೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಚೇತಾಪಿತ'ನ್ತಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **"ಆರಾಮಿಕಾನಂ ವಾ ಪತ್ತಭಾಗ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಗಿಹೀನಂ ಹತ್ಥಗತೋಪಿ ಸೋಯೇವ ಭಾಗೋತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ತೇನ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಆರಾಮಿಕಾ ದೇನ್ತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ **ಮಜ್ಝಿಮಗಣ್ಠಿಪದೇ ಚೂಳಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಚ ವುತ್ತಂ। **ತತೋ ಹರಿತ್ವಾತಿ** ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪತ್ತಭಾಗತೋ ಹರಿತ್ವಾ। **ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಆಲೋಕಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ। **ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ "ತತೋ ಗಹಿತಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಚೇ ಗಹಿತಂ, ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಛಾಯಾಪೀತಿ** ಭೋಜನಸಾಲಾದೀನಂ ಛಾಯಾಪಿ। **ಪರಿಚ್ಛೇದಾತಿಕ್ಕನ್ತಾತಿ** ಗೇಹಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ, ಛಾಯಾಯ ಗತಗತಟ್ಠಾನಂ ಗೇಹಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮಗ್ಗೇನಪೀತಿ** ಏತ್ಥ "ಸಚೇ ಅಞ್ಞೋ ಮಗ್ಗೋ ನತ್ಥಿ, ಮಗ್ಗಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಕೀತಾಯಾತಿ** ತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಕೀತಾಯ। **ಉಪನಿಕ್ಖೇಪಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀತಿ** ಸಚೇ ಉಪಾಸಕೋ "ಅತಿಬಹು ಏತಂ ಹಿರಞ್ಞಂ, ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಜೇವ ನ ವಿನಾಸೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಸಯಂ ಉಪನಿಕ್ಖೇಪಂ ಠಪೇತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಠಪಾಪೇತಿ, ಏತಂ ಉಪನಿಕ್ಖೇಪಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಉದಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಸಙ್ಘೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಗಹಿತತ್ತಾ **"ಅಕಪ್ಪಿಯ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

೫೮೫. **ಪತಿತೋಕಾಸಂ ಅಸಮನ್ನಾಹರನ್ತೇನ ಪಾತೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇದಂ ನಿರಪೇಕ್ಖಭಾವದಸ್ಸನಪರನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಪತಿತಟ್ಠಾನೇ ಞಾತೇಪಿಸ್ಸ ಗೂಥಂ ಛಡ್ಡೇನ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ನಿರಪೇಕ್ಖಭಾವೋಯೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಸನ್ತಸಮ್ಭಾವನಾಯಾತಿ** ಅತ್ತನಿ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾರೋಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ** ನಾಮ ಅನರಹಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ। ಭಗವತಾ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಸಾಸನೇ ಸೀಲವತೋ ಪಚ್ಚಯಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ನ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ। ದಾಯಕಾನಮ್ಪಿ ಸೀಲವತೋ ಏವ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ನ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಕಾರಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನತೋ। ಇತಿ ಸತ್ಥಾರಾ ಅನನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ದಾಯಕೇಹಿ ಚ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ। ಇಣವಸೇನ ಪರಿಭೋಗೋ **ಇಣಪರಿಭೋಗೋ,** ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ದಕ್ಖಿಣಾವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಇಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೋ ವಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಾತಿ** "ಸೀಲವತೋ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಕಾರಣಭಾವೇನ ಪಚ್ಚಾಮಸತಿ। **ಚೀವರಂ ಪರಿಭೋಗೇ ಪರಿಭೋಗೇತಿ**

ಕಾಯತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೇ। ಪುರೇಭತ್ತ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇಸು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಯಥಾವುತ್ತಕಾಲವಿಸೇಸವಸೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಚತುಕ್ಖತ್ತುಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸಕಿಂಯೇವ ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

ಸಚಸ್ಸ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋವ ಅರುಣೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಇಣಪರಿಭೋಗಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಏತ್ಥ "ಹಿಯ್ಯೋ ಯಂ ಮಯಾ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುತ್ತಂ, ತಂ ಯಾವದೇವ ಸೀತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ…ಪೇ॰… ಹಿರಿಕೋಪೀನಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ, ಹಿಯ್ಯೋ ಯೋ ಮಯಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಪರಿಭುತ್ತೋ, ಸೋ ನೇವ ದವಾಯಾತಿಆದಿನಾ ಸಚೇ ಅತೀತಪರಿಭೋಗಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಇಣಪರಿಭೋಗಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। **ಸೇನಾಸನಮ್ಪಿ ಪರಿಭೋಗೇ ಪರಿಭೋಗೇ**ತಿ ಪವೇಸೇ ಪವೇಸೇ। ಏವಂ ಪನ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಪುರೇಭತ್ತಾದೀಸು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುನ್ತಿ ಇಧ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತಂ। **ಸತಿಪಚ್ಚಯತಾ**ತಿ ಸತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯಭಾವೋ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ಚ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯಭಾವೋ ಯುಜ್ಜತಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾವ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಞ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಾಹ **"ಸತಿಂ ಕತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ಏವಂ ಸನ್ತೇಪೀ**ತಿ ಯದಿಪಿ ದ್ವೀಸುಪಿ ಠಾನೇಸು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ಯುತ್ತಾ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ। ಅಪರೇ ಪನಾಹು "ಸತಿಪಚ್ಚಯತಾತಿ ಸತಿಭೇಸಜ್ಜಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಭಾವೇ ಪಚ್ಚಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪೀತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಸತಿಪೀ"ತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಮತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಯ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನ ಪಚ್ಚಯಸಬ್ಭಾವಮತ್ತೇನ।

ನನು ಚ "ಪರಿಭೋಗೇ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಸ್ಸ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಸ್ಸ ಚ ಕೋ ವಿಸೇಸೋತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಪುರಿಮೇಸು ತಾವ ತೀಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ವಿಸೇಸೋ ಪಾಕಟೋಯೇವ, ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ ಪನ ಯಥಾ ವತಿಂ ಕತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಗೋಪಿತೇ ತಸ್ಸ ಫಲಾನಿಪಿ ರಕ್ಖಿತಾನಿಯೇವ ಹೋನ್ತಿ, ಏವಮೇವ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಯ ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲೇ ರಕ್ಖಿತೇ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಮ್ಪಿ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಂ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಸೀಲಂ ಭಿಜ್ಜಮಾನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಮೇವ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಂ ಪನ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಪುರಿಮಯಾಮಾದೀಸು ಯಾವ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸೇವ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಪುರೇಭತ್ತಞ್ಹಿ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾಪಿ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಇದಮೇತೇಸಂ ನಾನಾಕರಣಂ।

ಏವಂ ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಸ್ಸ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ಪಸಙ್ಗೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಯೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಚತುಬ್ಬಿಧಾ ಹಿ ಸುದ್ಧೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಸುಜ್ಝತಿ ಏತಾಯಾತಿ ಸುದ್ಧಿ, ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ದೇಸನಾವ ಸುದ್ಧಿ **ದೇಸನಾಸುದ್ಧಿ**। ವುಟ್ಠಾನಸ್ಸಪಿ ಚೇತ್ಥ ದೇಸನಾಯ ಏವ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಛಿನ್ನಮೂಲಾಪತ್ತೀನಂ ಪನ ಅಭಿಕ್ಖುತಾಪಟಿಞ್ಞಾವ ದೇಸನಾ। ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಸಿಟ್ಠೋ ಸಂವರೋವ ಸುದ್ಧಿ **ಸಂವರಸುದ್ಧಿ**। ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಪರಿಯೇಟ್ಠಿ ಏವ ಸುದ್ಧಿ **ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಸುದ್ಧಿ**। ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ವುತ್ತವಿಧಿನಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾವ ಸುದ್ಧಿ **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸುದ್ಧಿ**। ಏಸ ತಾವ ಸುದ್ಧೀಸು ಸಮಾಸನಯೋ। ಸುದ್ಧಿಮನ್ತೇಸು ಸೀಲೇಸು ದೇಸನಾ ಸುದ್ಧಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ದೇಸನಾಸುದ್ಧಿ**। ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ನ ಪುನ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಏವ**ನ್ತಿ ಸಂವರಭೇದಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಪಹಾಯಾ**ತಿ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ, ಅಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ದಾತಬ್ಬಟ್ಠೇನ ದಾಯಂ, ತಂ ಆದಿಯನ್ತೀತಿ **ದಾಯಾದಾ,** ಅನನುಞ್ಞಾತೇಸು ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಭೋಗಾಭಾವತೋ ಅನುಞ್ಞಾತೇಸುಯೇವ ಚ ಪರಿಭೋಗಸಬ್ಭಾವಭಾವತೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಪಚ್ಚಯಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಕಾ। **ಧಮ್ಮದಾಯಾದಸುತ್ತಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಾಧಕ**ನ್ತಿ -

> "ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಥ, ಮಾ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ತುಮ್ಹೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾ, 'ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ'"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯) -

ಏವಂ ಪವತ್ತಂ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಸುತ್ತಞ್ಚ ಏತ್ಥ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಸಾಧಕಂ।

ಅವೀತರಾಗಾನಂ ತಣ್ಹಾಪರವಸತಾಯ ಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೇ ಸಾಮಿಭಾವೋ ನತ್ಥಿ, ತದಭಾವೇನ ವೀತರಾಗಾನಂ ತತ್ಥ ಸಾಮಿಭಾವೋ ಯಥಾರುಚಿ ಪರಿಭೋಗಸಬ್ಭಾವತೋ। ತಥಾ ಹಿ ತೇ ಪಟಿಕೂಲಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಾಕಾರೇನ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಮ್ಪಿ ಪಟಿಕೂಲಾಕಾರೇನ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಾಕಾರೇನ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ದಾಯಕಾನಞ್ಚ ಮನೋರಥಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ತೇನಾಹ – **"ತೇ ಹಿ ತಣ್ಹಾಯ ದಾಸಬ್ಯಂ ಅತೀತತ್ತಾ ಸಾಮಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀ"**ತಿ। ಯೋ ಪನಾಯಂ ಸೀಲವತೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಪರಿಭೋಗೋ, ಸೋ ಇಣಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ಪಚ್ಚನೀಕತ್ತಾ ಆಣಣ್ಯಪರಿಭೋಗೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಇಣಾಯಿಕೋ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಇಚ್ಛಿತದೇಸಂ ಗನ್ತುಂ ನ ಲಭತಿ, ಏವಂ ಇಣಪರಿಭೋಗಯುತ್ತೋ ಲೋಕತೋ ನಿಸ್ಸರಿತುಂ ನ ಲಭತೀತಿ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖತ್ತಾ ಸೀಲವತೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಪರಿಭೋಗೋ ಆಣಣ್ಯಪರಿಭೋಗೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಚತುಪರಿಭೋಗವಿನಿಮುತ್ತೋ ವಿಸುಂಯೇವಾಯಂ ಪರಿಭೋಗೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಇಧ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತೋ, ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೇಯೇವ ವಾ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ। ಸೀಲವಾಪಿ ಹಿ ಇಮಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಸೇಕ್ಖೋತ್ವೇವ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸಬ್ಬೇಸನ್ತಿ** ಅರಿಯಾನಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಞ್ಚ।

ಕಥಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಇಮೇ ಪರಿಭೋಗಾ ಸಮ್ಭವನ್ತೀತಿ? ಉಪಚಾರವಸೇನ। ಯೋ ಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸಪಿ ಸಲ್ಲೇಖಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಠಿತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಗೇಧಂ ಪಹಾಯ ತತ್ಥ ಅನುಪಲಿತ್ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭೋಗೋ, ಸೋ ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। ಸೀಲವತೋ ಪನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಪರಿಭೋಗೋ ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೋ ವಿಯ ಹೋತಿ ದಾಯಕಾನಂ ಮನೋರಥಸ್ಸ ಅವಿರಾಧನತೋ। ತೇನೇವ ವುತ್ತಂ "ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೇಯೇವ ವಾ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಸೇಕ್ಖಸಙ್ಗಹತೋ। ಸೇಕ್ಖಸುತ್ತಞ್ಚೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಸಾಧಕಂ।

ಲಜ್ಜಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗೋ ನಾಮ ಲಜ್ಜಿಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೋ। **ಅಲಜ್ಜಿನಾ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಅಲಜ್ಜೀ ನಾಮ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠೇಸುಯೇವ ಆಸಙ್ಕಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅತ್ತನೋ ಭಾರಭೂತಾ** ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾದಯೋ। **ಸೋಪಿ ನಿವಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಯೋ ಪಸ್ಸತಿ, ತೇನ ನಿವಾರೇತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಮಾ ಅಲಜ್ಜೀಪರಿಭೋಗೋ ನಾಮ ಲಜ್ಜಿನೋ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅಲಜ್ಜೀಭಾವತೋ, "ಅಲಜ್ಜೀಪರಿಭೋಗೋ"ತಿ ಇದಂ ನಾಮಮತ್ತಮೇವ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। "ಆಪತ್ತಿ ಪನ ಅತ್ಥಿಯೇವಾತಿ ವದನ್ತೀ"ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ।

ಅಧಮ್ಮಿಯೋತಿ ಅನೇಸನಾದೀಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। **ಧಮ್ಮಿಯೋ**ತಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾದೀಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। **ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ ದೇತೀ**ತಿ ಭತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಸಲಾಕಂಯೇವ ದೇತಿ। **ಸಚೇ ಪನ ಲಜ್ಜೀ ಅಲಜ್ಜಿಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ...ಪೇ॰... ಅನ್ತರಧಾಪೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕೇವಲಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮತಾಯ ಏವಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪನ ಸಾಸನಸ್ಸ ಸೋತೂನಞ್ಚ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪುರಿಮನಯೇನ "ಸೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇಮಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಉದ್ದೇಸಗ್ಗಹಣಾದಿನಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ **ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋ**। ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವೇಪಿ ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಅಲಜ್ಜಿಭಾವಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ **"ಪಾಪೋ ಕಿರಾಯ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತಸ್ಸ ಪನ ಸನ್ತಿಕೇ**ತಿ ಮಹಾರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ।

೫೮೯. ರಾಜೋರೋಧಾದಯೋತಿಆದಿ "ಇದಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚೇತನಾಮತ್ತಸಮ್ಭವತೋ ವುತ್ತಂ। **ಅಸ್ಸತಿಯಾ ದಿನ್ನನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಅಸ್ಸತಿಯಾ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ದಸನ್ತೇ ಬದ್ಧಕಹಾಪಣಾದಿ ಅಸ್ಸತಿಯಾ ದಿನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವತ್ಥಸಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ, ತತೋ ನೇವ ರೂಪಿಯಂ ದಿನ್ನಂ, ನಾಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ ಹೋತೀತಿ ಏತ್ಥ ಆಪತ್ತಿದೇಸನಾಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಪನ ದಾಯಕಾನಮೇವ ಪಟಿದಾತಬ್ಬಂ। ತೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ತೇ ಚೇ ದಾಯಕಾ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಿ ಕಿಣಿತ್ವಾನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕಪ್ಪತಿ ದಾಯಕಾನಂಯೇವ ಸನ್ತಕತ್ತಾ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಪುಞ್ಞಕಾಮೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ "ಪುಞ್ಞಕಾಮಾ...ಪೇ॰... ರೂಪಿಯೇ ಅರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ರೂಪಿಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ

ದಿನ್ನಂ ವತ್ಥಸಞ್ಞಾಯ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮೇವ। ತೇನ ಯದಿ ತೇ ದಾಯಕಾ ನೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ದಾಯಕೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಚೇ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ, ಸಙ್ಘೇ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿ ದೇಸೇತಬ್ಬಾ। **ತವ ಚೋಳಕಂ ಪಸ್ಸಾಹೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಗಿಹಿಸನ್ತಕೇಪಿ "ಇದಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿಆದಿಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ವಿಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಕಪ್ಪತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಾನೀತಿ** ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಭಾವತೋ ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಾನಿ। ಜಾತರೂಪರಜತಭಾವೋ, ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ಕಹಾಪಣಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಭಾವೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ರೂಪಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೮೭. ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಜಾತರೂಪಾದಿಚತುಬ್ಬಿಧಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥು ಇಧ ರೂಪಿಯಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತನ್ತಿ ಆಹ **"ಜಾತರೂಪರಜತಪರಿವತ್ತನ"**ನ್ತಿ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಪರಿವತ್ತನೇತಿ** ಸಾದಿತರೂಪಿಯಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತನೇ, ಅಸಾದಿಯಿತ್ವಾ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯೇನ ಗಾಹೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಿಯಪರಿವತ್ತನೇ।

೫೮೯. ಗ-ಕಾರಸ್ಸ **ಕ**-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಸೀಸೂಪಕ"ನ್ತಿ ಲಿಖಿತಂ, ಪದಭಾಜನೇ **ಘನಕತ**ನ್ತಿ ಪಿಣ್ಡಂ ಕತಂ। **ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋ**ತಿಆದೀಸು "ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋ ಚ ಕಹಾಪಣೋ ಚ…ಪೇ॰… ಯೇ ಚ ವೋಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮುಚ್ಚಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ**ತಿ ಸಕಸನ್ತಕಂ ವದತಿ। **ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತೀತಿ** ಪರಸನ್ತಕಂ ವದತಿ। **"ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಂ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ವಾ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ"**ತಿ ಇದಂ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ "ರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ಅರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತಿ , ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿಆದಿತ್ತಿಕೋ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತೋತಿ ಆಹ **"ಯೋ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। **ತಸ್ಸಾನುಲೋಮತ್ತಾತಿ** ಏತ್ಥಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋ ನಾಮ ನ ಕೇವಲಂ ರೂಪಿಯೇನ ರೂಪಿಯಪರಿವತ್ತನಮೇವ, ಅಥ ಖೋ "ಅರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅರೂಪಿಯೇನ ರೂಪಿಯಚೇತಾಪನಮ್ಪಿ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಪಕ್ಖೇಪಿ ರೂಪಿಯೇ ಸತಿ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋಯೇವ ಹೋತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಅವುತ್ತೋಪಿ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ। **ಅರೂಪಿಯಂ** ನಾಮ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥೂನಿ। **ಏಕನ್ತೇನ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇತಿ** ಏಕೇನ ಅನ್ತೇನ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇತಿ ಅಯಂ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। "ಏಕತೋ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಏಕರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇ"ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ಏಕತೋ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇತಿ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನೋ ಕಯವಿಕ್ಕಯೇಪಿ ತಾವ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನೋ ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ಕಸ್ಮಾ ನ ಹೋತೀತಿ **ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯ** ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ…ಪೇ॰… ಅರೂಪಿಯೇನ ಚ ರೂಪಿಯಚೇತಾಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಇಧಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ। **ತೇನೇವಾತಿ** ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾಯೇವ।

ಪುನ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವಂ ನೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ **"ಮಹಾಅಕಪ್ಪಿಯೋ ನಾಮಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **"ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಕಾತು**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂಯೇವ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಪರಿವತ್ತನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಗಿಹೀಹಿ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। "ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಪನ ಇಮಿನಾವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಿಯಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾವ ತೇನ ಚೇತಾಪಿತಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ।

ಯೇ ಪನ “ಪಟಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಿಯಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ತೇನ ಪರಿವತ್ತಿತಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತೇಸಂ “ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಕಾತು”ನ್ತಿ ಇದಂ ನ ಯುಜ್ಜತಿ। ತೇ ಪನೇತ್ಥ ಏವಂ ವದನ್ತಿ “ಯಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬವತ್ಥುಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾವ ಉಪರೂಪರಿ ಅಞ್ಞಂ ಅಞ್ಞಂಯೇವ ಕತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪರಿಚ್ಛೇದಾಭಾವತೋ ಇಧ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ ಅವತ್ವಾ ‘ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಕಾತು’ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಪರಿಚ್ಛೇದಾಭಾವತೋಯೇವ ‘ಮೂಲೇ ಮೂಲಸಾಮಿಕಾನಂ , ಪತ್ತೇ ಚ ಪತ್ತಸಾಮಿಕಾನಂ ದಿನ್ನೇ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತೀ’ತಿ ಚ ನ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ। ಯದಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಿಯಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚೇತಾಪಿತಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಇಧಾಪಿ ಅವಸಾನವತ್ಥುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತಿ, “ಯೋ ಪನ ರೂಪಿಯಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಪತ್ತೇ ಚ ಪತ್ತಸಾಮಿಕಾನಂ ದಿನ್ನೇ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತೀ”ತಿ ಇಮಿನಾಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಿಯಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚೇತಾಪಿತಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ। ಯದಿ ತಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟೇಯ್ಯ, “ಮೂಲೇ ಮೂಲಸಾಮಿಕಾನಂ, ಪತ್ತೇ ಚ ಪತ್ತಸಾಮಿಕಾನಂ ದಿನ್ನೇ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತೀ”ತಿ ನ ವದೇಯ್ಯ। ಅಪರೇ ಪನೇತ್ಥ ಏವಂ ವದನ್ತಿ “ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸಪಿ ಯಥಾ ವಟ್ಟತಿ, ತಥಾ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ‘ಮೂಲೇ ಮೂಲಸಾಮಿಕಾನ’ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ।

ದುತಿಯಪತ್ತಸದಿಸೋಯೇವಾತಿ ಇಮಿನಾ ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ನ ಕಪ್ಪತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ **“ಮೂಲಸ್ಸ ಸಮ್ಪುಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ”**ತಿ। ಅಥ ಮೂಲಸ್ಸ ಸಮ್ಪುಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ತಾವ ಅಕಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತು, ಸೇಸಾನಂ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ನ ಕಪ್ಪತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಪುಚ್ಛತಿ **“ಕಸ್ಮಾ ಸೇಸಾನಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ”**ತಿ। ಕಾರಣಮಾಹ **“ಮೂಲಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ”**ತಿ। ಪತ್ತಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವೇಪಿ ಸಮ್ಪುಟಿಚ್ಛಿತಮೂಲಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ತೇನ ಗಹಿತಪತ್ತೋ ಸೇಸಾನಮ್ಪಿ ನ ಕಪ್ಪತಿ। ಯದಿ ಹಿ ತೇನ ಸಮ್ಪುಟಿಚ್ಛಿತಮೂಲಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಸಿಯಾ, ತೇನ ಕಪ್ಪಿಯೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಆರಾಮಿಕಾದೀಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಪತ್ತೋ ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾನಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಪರೇ ಪನ “ಮೂಲಂ ಸಮ್ಪುಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗಹಿತಪತ್ತೋಪಿ ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ, ಸೇಸಾನಂ ಕಪ್ಪತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ “ಮೂಲಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ”ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, “ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ”ತಿ ಏವಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ದುಬ್ಬಿಚಾರಿತತ್ತಾತಿ ಇಮಿನಾ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋ ಅನೇನ ಕತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾನೇನ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಮತ್ತಮೇವ ಕತಂ, ನ ಮೂಲಂ ಸಮ್ಪುಟಿಚ್ಛಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ವಿನಯಕಮ್ಮವಸೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಟ್ಟತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚ ಅತ್ಥೇ ಪಮಾಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಅಪರೇ ಪನ “ದುಬ್ಬಿಚಾರಿತತ್ತಾತಿ ಇಮಿನಾ ಕೇವಲಂ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಭಾವೇನ ಠಿತೇ ದುಬ್ಬಿಚಾರಿತಮತ್ತಂ ವುತ್ತಂ, ನ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಾಪಜ್ಜನಂ, ತಸ್ಮಾ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಾಭಾವತೋ ಸೋ ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ತಸ್ಸ ನ ಕಪ್ಪತಿ, ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠೋಪಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಪ್ಪತಿ। ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠಸ್ಸೇವ ಚ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ‘ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರಾ’ತಿಆದಿವತ್ಥೂನಿ ಉದಾಹಟಾನಿ। **ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜೀ**ತಿ ಇದಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ ಕೇವಲಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ವಿನಯಕಮ್ಮವಸೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಭಾವಂ। ಇಮಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥಸ್ಸ **ಸಪ್ಪಿಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ ವಚನಂ ಸಾಧಕ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

೫೯೧. ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಹಣರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೇಸು ಯೇನ ಏಕೇಕಮೇವ ಕತಂ, ತೇನ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಯೇನ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಿಯೇನೇವ ಸಂವೋಹಾರೋ ಕತೋ, ತೇನ ಕಥಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ? ನಯಿದಂ ದುಕ್ಕರಂ, “ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ”ನ್ತಿ ಏವಮೇವ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। “ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಪಿ ‘ಅರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ’ತಿಆದಿತ್ತಿಕಸ್ಸ ಅವಸಾನಪದೇ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುವಸೇನೇವ ಇದಂ ತಿಕಂ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಅರೂಪಿಯಗ್ಗಹಣೇನ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂನಂ ಸಙ್ಗಹೋತಿ ಪುರಿಮಪದದ್ವಯಂ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅವಸಾನಪದಮೇವ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುವಸೇನ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ

ನ ಯುಜ್ಜತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಮಿಸ್ಸಿತೇ ಅವಸಾನತ್ತಿಕೇ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವತ್ಥುನಾನತ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ। ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ಪನ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನೋ ಚೇತಾಪನಂ ನೇವ ಇಧ, ನ ತತ್ಥ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವಚನಮೇತ್ಥ ಸಾಧಕಂ। ಯಂ ಅತ್ತನೋ ಧನೇನ ಪರಿವತ್ತತಿ, ತಸ್ಸ ವಾ ಧನಸ್ಸ ವಾ ರೂಪಿಯಭಾವೋ ಚೇವ, ಪರಿವತ್ತನಞ್ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೯೩. ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಜಾನಾಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಉಪಧಾರೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಸುಟ್ಠು ಉಪಧಾರೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹ, ಇದಂ ನ ಮನಾಪನ್ತಿ ಪುನ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೫೯೪-೫೯೫. **ಕಯ**ನ್ತಿ ಪರಭಣ್ಡಸ್ಸ ಗಹಣಂ। **ವಿಕ್ಕಯ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ದಾನಂ। ತೇನಾಹ **"ಇಮಿನಾ ಇಮಂ ದೇಹೀ"**ತಿಆದಿ। ಯಸ್ಮಾ ಕಯಿತಂ ನಾಮ ಪರಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಗಹಿತಂ ವುಚ್ಚತಿ, ವಿಕ್ಕೀತಞ್ಚ ಪರಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ದಿನ್ನಂ, ತಸ್ಮಾ **"ಕಯಿತಞ್ಚ ಹೋತಿ ಪರಭಣ್ಡಂ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಗತಂ ಕರೋನ್ತೇನ, ವಿಕ್ಕೀತಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಂ ಪರಹತ್ಥಗತಂ ಕರೋನ್ತೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಏವಂ ಪಾಳಿಯಂ ಪರತೋ "ಕಯಿತಞ್ಚ ಹೋತಿ ವಿಕ್ಕಯಿತಞ್ಚಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಂ ಪರಹತ್ಥಗತಂ ಪರಭಣ್ಡಂ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಗತ"ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಇಮಿನಾ ಇಮನ್ತಿಆದಿವಚನಾನುರೂಪತೋ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। **ಇಮಿನಾ**ತಿ ಹಿ ಸಕಸನ್ತಕಂ ವುತ್ತಂ। ತದನುರೂಪತೋ ಪಾಳಿಯಂ ಪಠಮಂ ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ನ ಕಯವಿಕ್ಕಯಪದಾನುರೂಪತೋ। ತಞ್ಹಿ ವಿಪರೀತತೋ ಪರಸನ್ತಕಗ್ಗಹಣಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಠಿತಂ।

ಕಾಮಂ ಸೇಸಞಾತಕೇಪಿ "ಇಮಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವದತೋ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತನಸ್ಸಪಿ ಪನ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ **"ಮಾತರಂ ಪನ ಪಿತರಂ ವಾ"**ತಿ ಆಹ। **ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಇದಂ ವಿಸುಂ ವಿಞ್ಞಾಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ಏವಂ ವದನ್ತೋ ಅಞ್ಞಾತಕಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ ನಾಮಾತಿ ಆಹ - **"ಅಞ್ಞಾತಕಂ 'ಇಮಂ ದೇಹೀ'ತಿ ವದತೋ ವಿಞ್ಞತ್ತೀ"**ತಿ। ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ "ಇಮಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ದಿನ್ನಂ ಅಞ್ಞಾತಕಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ **"ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತನ"**ನ್ತಿ। **ತಿಸ್ಸೋ ಆಪತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತನಕಯವಿಕ್ಕಯಾಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಾ ತಿಸ್ಸೋ ಆಪತ್ತಿಯೋ।

ಇಮಂ ನಾಮ ಕರೋಹೀತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತೀತಿ ಏತ್ಥ ಭುತ್ತೋಸಿ, ಇದಾನಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ಕರೋಸೀತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। "ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸತಿಯೇವ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ, ಅಸತಿಪಿ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಇದಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕಿಞ್ಚಾಪೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಭುತ್ತೇ**ತಿ ಸಪ್ಪಿಆದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಅತ್ತನೋ ಧನೇನ ಪರಿವತ್ತೇತಿ, ಯೇನ ಚ ಪರಿವತ್ತೇತಿ, ತೇಸಂ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುತಾ, ಅಸಹಧಮ್ಮಿಕತಾ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಾಪಜ್ಜನಞ್ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಕೋಸಿಯವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ಪತ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಪತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೯೮-೬೦೨. ಪತ್ತವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಭಣ್ಡನ್ತಿ** ವಿಕ್ಕೇತಬ್ಬಭಣ್ಡಂ। ಯಸ್ಮಾ **ವಣ್ಣಸದ್ದೋ** ಸಣ್ಠಾನಜಾತಿರೂಪಾಯತನಕಾರಣಪಮಾಣಗುಣಪಸಂಸಾದೀಸು ದಿಸ್ಸತಿ। "ಮಹನ್ತಂ ಸಪ್ಪರಾಜವಣ್ಣಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೪೨) ಹಿ ಸಣ್ಠಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ। "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೪೦೨) ಜಾತಿ। "ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ"ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೩೦೩) ರೂಪಾಯತನಂ।

"ನ ಹರಾಮಿ ನ ಭಞ್ಜಾಮಿ, ಆರಾ ಸಿಙ್ಘಾಮಿ ವಾರಿಜಂ।
ಅಥ ಕೇನ ನು ವಣ್ಣೇನ, ಗನ್ಧತ್ಥೇನೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪; ಜಾ॰ ೧.೬.೧೧೬) -

ಆದೀಸು ಕಾರಣಂ। "ತಯೋ ಪತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣಾ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೬೦೨) ಪಮಾಣಂ। "ಕದಾ ಸಞ್ಞೂಳ್ಹಾ ಪನ ತೇ ಗಹಪತಿ ಇಮೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಾ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭೭) ಗುಣೋ। "ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩) ಪಸಂಸಾ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ **"ತಯೋ ಪತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣಾತಿ ತೀಣಿ ಪತ್ತಸ್ಸ ಪಮಾಣಾನೀ"**ತಿ।

ಅಡ್ಢತೇರಸಪಲಾ ಹೋತೀತಿ ಏತ್ಥ "ಮಾಸಾನಂ ಅಡ್ಢತೇರಸಪಲಾನಿ ಗಣ್ಹಾತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಮಗಧನಾಳಿ ನಾಮ ಛಪಸತಾ ನಾಳೀ"ತಿ ಕೇಚಿ। "ಅಟ್ಠಪಸತಾ"ತಿ ಅಪರೇ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮಾನಂ ಮತೇನ ತಿಪಸತಾಯ ನಾಳಿಯಾ ದ್ವೇ ನಾಳಿಯೋ ಏಕಾ ಮಗಧನಾಳಿ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಚತುಪಸತಾಯ ನಾಳಿಯಾ ದ್ವೇ ನಾಳಿಯೋ ಏಕಾ ಮಗಧನಾಳಿ। **ಆಚರಿಯಧಮ್ಮಪಾಲತ್ಥೇರೇನ** ಪನ "ಪಕತಿಯಾ ಚತುಮುಟ್ಠಿಕಂ ಕುಡುವಂ, ಚತುಕುಡುವಂ ನಾಳಿಕಂ, ತಾಯ ನಾಳಿಯಾ ಸೋಳಸ ನಾಳಿಯೋ ದೋಣಂ, ತಂ ಪನ ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ದ್ವಾದಸ ನಾಳಿಯೋ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ತೇನ ನಯೇನ "ಮಗಧನಾಳಿ ನಾಮ ಪಞ್ಚ ಕುಡುವಾನಿ ಏಕಞ್ಚ ಮುಟ್ಠಿಂ ಏಕಾಯ ಮುಟ್ಠಿಯಾ ತತಿಯಞ್ಚ ಭಾಗಂ ಗಣ್ಹಾತೀ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಸಙ್ಖತೋತಿ ಜೀರಕಾದಿಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಸಙ್ಖತೋ। **ಆಲೋಪಸ್ಸ ಆಲೋಪಸ್ಸ ಅನುರೂಪನ್ತಿ** ಏತ್ಥ "ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಮತ್ತಾ ನಾಮ ಓದನಚತುತ್ಥೋ ಭಾಗೋ"ತಿ **ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೮೭) ವುತ್ತತ್ತಾ ಆಲೋಪಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಭಾಗಪ್ಪಮಾಣಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಆಲೋಪಸ್ಸ ಅನುರೂಪನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ಸೂಪಸ್ಸೇವ ಓದನಚತುತ್ಥಭಾಗಪ್ಪಮಾಣತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣೇ ದಸ್ಸಿತೇ ಇತರಸ್ಸಪಿ ದಸ್ಸಿತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ತಥಾ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ಪಮಾಣಂ ನ ದಸ್ಸಿತಂ।

ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ಉಪಡ್ಢಪ್ಪಮಾಣೋ ಇಧ ಪತ್ಥೋತಿ ಆಹ **"ಪತ್ಥೋದನನ್ತಿ ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ಉಪಡ್ಢನಾಳಿಕೋದನ"**ನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ಚ "ಪತ್ಥದ್ವಯಂ ಮಗಧನಾಳೀ"ತಿ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ। ಪತ್ಥೋ ಚ "ಚತುಪಲೋ ಕುಡುವೋ, ಚತುಕುಡುವೋ ಪತ್ಥೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಲೋಕಿಯವೋಹಾರೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಭಾಜನಪರಿಭೋಗೇನಾತಿ** ಉದಕಾಹರಣಾದಿನಾ ಭಾಜನಪರಿಭೋಗೇನ।

೬೦೭. **ಧೋತೇತೀತಿ** ಪರಿಭೋಗಾವಸಾನದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಧೋತೇಯೇವ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ತತೋ ಪುರೇತರಂ ಪರಿಭೋಗಕಾಲೇಯೇವ ಆಪಜ್ಜನತೋ।

೬೦೮. **ಪಞ್ಚಹಿ ದ್ವೀಹೀತಿ** ಇದಂ "ಏತ್ತಾವತಾ ಕಾಳವಣ್ಣತಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। "ಯದಿ ಪನ ಏಕೇನಪಿ ಪಾಕೇನ ಕಾಳವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗೋಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಹತ್ಥಾನಾಗತಸ್ಸಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಯದಿಹೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಿನಾ ಚ ದೂರೇ ಠಿತಮ್ಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಿಕಪ್ಪೇತುಞ್ಚ ಲಭತಿ, ಠಪಿತಟ್ಠಾನಸಲ್ಲಕ್ಖಣಞ್ಚ ನ ಪಮಾಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸುತ್ವಾ ವಾತಿ** ಪತ್ತಕಾರಕೇನ ಪೇಸಿತಭಿಕ್ಖುನಾ ಅನಾಣತ್ತೋ ಕೇವಲಂ ತಸ್ಸ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ವಚನಮತ್ತಂ ಸುತ್ವಾ। **ನ ಪಮಾಣನ್ತಿ** ತೇನ ಅಪೇಸಿತತ್ತಾ। **ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇತಿ** ಇದಂ ಉಪಚಾರಮತ್ತಂ, ತತೋ ದೂರೇ ಠಿತಮ್ಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **ಠಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾತಿ** ಇದಮ್ಪಿ ಉಪಚಾರಮತ್ತಂ, ಪತ್ತಸಲ್ಲಕ್ಖಣಮೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ। **ಪತ್ತೇ ವಾ ಛಿದ್ದಂ ಹೋತೀತಿ** ಮುಖವಟ್ಟಿತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತೋಕಾಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಛಿದ್ದಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಪಠಮಕಥಿನೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಪತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧. ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೧೦. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ **ಹತ್ಥೇಸು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೀತಿ** ಪಾಳಿಪದಸ್ಸ ಹತ್ಥೇಸು ಲಭಿತಬ್ಬಪಿಣ್ಡತ್ಥಾಯ ಚರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೬೧೨-೬೧೩. **“ತಸ್ಸ ಸೋ ಅಪತ್ತೋ**ತಿ ವಚನತೋ ಸೋ ಪತ್ತೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ವಿಜಹತಿ ಅಪತ್ತತ್ತಾ। ಅಪತ್ತಭಾವತೋಯೇವ ಹಿ ‘ಪಞ್ಚಬನ್ಧನಂ ಪತ್ತಂ ಚೇತಾಪೇತೀ’ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ನ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಅಪತ್ತೋತಿ ಇದಂ ‘ಅಞ್ಞಂ ಪತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ’ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಸೋ ಪನ ಪತ್ತೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ “ಯಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಏಕಾಯೇವ ವಾ ದಸಙ್ಗುಲಾ, ಸೋ ಬದ್ಧೋಪಿ ಅಬದ್ಧೋಪಿ ಅಪತ್ತೋಯೇವಾ”ತಿ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ। ನ ಹಿ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಪಞ್ಚಸು ಠಾನೇಸು ದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಾಹಿ ರಾಜೀಹಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತೀತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ, ಏಕಾಯ ಪನ ರಾಜಿಯಾ ದಸಙ್ಗುಲಾಯ ಸಚೇ ತತ್ಥ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣೋ ಛಿದ್ದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಛಿದ್ದೇನೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನಂ ಸಿಯಾತಿ ಯುತ್ತಂ ವತ್ತುಂ। ಬನ್ಧನೋಕಾಸೇ ಸತಿ ಅಸತಿ ವಾ ಬನ್ಧನವಿರಹಿತೋ ಪತ್ತೋ **ಅಬನ್ಧನೋ**ತಿ ವುತ್ತೋ, ಬನ್ಧನೋಕಾಸವಿರಹಿತೋಯೇವ ಪನ **ಅಬನ್ಧನೋಕಾಸೋ**ತಿ ವುತ್ತೋ।

ತಿಪುಸುತ್ತಕೇನ ವಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾತಿ ಏತ್ಥ “ಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ”ತಿ ಪಾಠೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಪುರಾಣಪೋತ್ಥಕೇಪಿ ಹಿ ಅಯಮೇವ ಪಾಠೋ ದಿಸ್ಸತಿ। **ಸುದ್ಧೇಹಿ…ಪೇ॰… ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಇದಂ ಉಣ್ಹಭೋಜನೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತೇ ವಿಲೀಯಮಾನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಫಾಣಿತಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಚುಣ್ಣೇನ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಪಾಸಾಣಚುಣ್ಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಫಾಣಿತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ತಥಾಪಕ್ಕೇನ ಪಾಸಾಣಚುಣ್ಣೇನ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೬೧೫. **ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯಸ್ಸ ಸೋ ಪತ್ತೋ ನ ರುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಅಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ “ಸಚೇ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತೋ ನ ರುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। **ಪತ್ತಪರಿಯನ್ತೋ**ತಿ ಪರಿಯನ್ತಪತ್ತೋ, ಅವಸಾನಪತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಪತ್ತಂ ಗಾಹಾಪೇನ್ತೇನ ಅಲಜ್ಜಿಂ ಅಗಾಹಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। “ಅನುಜಾನಾಮಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಆಧಾರಕನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪೀಠಾದೀಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಆಧಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪತ್ತಂ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಆಧಾರಠಪನೋಕಾಸಸ್ಸ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಪರಿಭೋಗೇನಾ**ತಿ ಅಯುತ್ತಪರಿಭೋಗೇನ।

೬೧೬. ಪಾಳಿಯಂ “ಅಬನ್ಧನೇನ ಪತ್ತೇನ ಅಬನ್ಧನಂ ಪತ್ತಂ। ಏಕಬನ್ಧನಂ ಪತ್ತಂ… ದ್ವಿಬನ್ಧನಂ ಪತ್ತಂ… ತಿಬನ್ಧನಂ… ಚತುಬನ್ಧನಂ… ಅಬನ್ಧನೋಕಾಸಂ… ಏಕ… ದ್ವಿ… ತಿ… ಚತುಬನ್ಧನೋಕಾಸಂ ಪತ್ತಂ ಚೇತಾಪೇತೀ”ತಿ ಏವಂ ಏಕೇಕೇನ ಪತ್ತೇನ ದಸಧಾ ದಸವಿಧಂ ಪತ್ತಂ ಚೇತಾಪನವಸೇನ ಏಕನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸತಂ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹಿತಕಾಳವಣ್ಣಮ್ಪಿ ಪತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಪತ್ತಸ್ಸ ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನತಾ, ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಭೇಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೧೧. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ **ಯೇಸಂ ಮಂಸಂ ಕಪ್ಪತೀತಿ** ಇದಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಯೇಸಂ ಮಂಸಂ ನ ಕಪ್ಪತಿ, ತೇಸಂ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಿ ನ ಕಪ್ಪನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ಮನುಸ್ಸಖೀರಾದೀನಿಪಿ ಹಿ ನೋ ನ ಕಪ್ಪನ್ತಿ, ಕುತೋ ಸಸಸ್ಸ ಸಪ್ಪೀತಿ ಆಹ **"ಯೇಸಞ್ಹಿ ಖೀರಂ ಅತ್ಥಿ, ಸಪ್ಪಿಪಿ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಿಯೇವಾ"**ತಿ। "ಇದಞ್ಚ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ** ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸಯಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। **ಸಯಂಕತಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತೀತಿ** ತದಹುಪುರೇಭತ್ತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ಸಯಂಕತಂ ನಿರಾಮಿಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಕಸ್ಮಾ ಸಾಮಂಪಾಕೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - **"ನವನೀತಂ ತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಾಮಂಪಾಕೋ ನ ಹೋತೀ"**ತಿ। ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸ್ಸ ವತ್ಥುಗತಿಕತ್ತಾ ಆಹ - **"ಸವತ್ಥುಕಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ"**ತಿ। **ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇಹೀತಿ** ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಖೀರದಧೀಹಿ। ಪುರೇಭತ್ತಮ್ಪಿ ಚ ಉಗ್ಗಹಿತಕೇಹಿ ಕತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಜನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಉಭಯೇಸಮ್ಪೀತಿ** ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಖೀರದಧೀಹಿ ಚ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಉಗ್ಗಹಿತಕೇಹಿ ಚ ಕತಾನಂ। **ಏಸೇವ ನಯೋತಿ** ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಸಪ್ಪಿಮ್ಹೀತಿ** ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಸತ್ತಾನಂ ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ। **ಕಾರಣಪತಿರೂಪಕಂ ವತ್ವಾತಿ** ಸಜಾತಿಯಾನಂ ಸಪ್ಪಿಭಾವತೋತಿ ಕಾರಣಪತಿರೂಪಕಂ ವತ್ವಾ।

ಸಪ್ಪಿನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ನವನೀತೇ। **ಧೋತಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಅಧೋತಂ ಚೇ, ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಧೋತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಥೇರಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಕ್ಕತೋ ಉದ್ಧಟಮತ್ತಮೇವ ಖಾದಿಂಸೂತಿ** ಏತ್ಥ ತಕ್ಕತೋ ಉದ್ಧಟಮತ್ತಂ ಅಧೋತಮ್ಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸೂತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಥೇರಸ್ಸ ಹಿ ದಧಿಗುಳಿಕಾದಿಸಹಿತಮ್ಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪಚ್ಛಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತೇನೇವ ಥೇರಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ **"ತಸ್ಮಾ ನವನೀತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೇನ...ಪೇ॰... ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ತಕ್ಕತೋ ಉದ್ಧಟಮತ್ತಮೇವ ಖಾದಿಂಸೂ"ತಿ ವಚನಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತಾ "ತಕ್ಕತೋ ಉದ್ಧಟಮತ್ತಂ ಅಧೋತಮ್ಪಿ ದಧಿಗುಳಿಕಾದಿಸಹಿತಂ ವಿಕಾಲೇಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ದಧಿಗುಳಿಕಾದಿಆಮಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠರಸಂ ನವನೀತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। **ನವನೀತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೇನಾತಿ** ಅಧೋವಿತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತನವನೀತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೇನ। ದಧಿ ಏವ **ದಧಿಗತಂ** ಯಥಾ "ಗೂಥಗತಂ ಮುತ್ತಗತ"ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೧೯)। **ಖಯಂ ಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ** ವಚನತೋ ಖೀರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಸಪ್ಪಿಆದಿಪಿ ವಿಕಾಲೇ ಕಪ್ಪತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಅತ್ತನಾಪಿ ತತ್ಥ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸಬ್ಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಭೇಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) "ನಿಬ್ಬಟ್ಟಿತಸಪ್ಪಿ ವಾ ನವನೀತಂ ವಾ ಪಚಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ತಾನಿ ಖೀರದಧೀನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ।

ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಭೇಸಜ್ಜೇಹೀತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಯಾವಜೀವಿಕಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ। ವುತ್ತನಯೇನ ಯಥಾ ತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ನ ಪಚ್ಚನ್ತಿ, ತಥಾ ಲಜ್ಜೀಯೇವ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ದೇತೀತಿ ಲಜ್ಜೀಸಾಮಣೇರಗ್ಗಹಣಂ, ಅಪಿಚ ಅಲಜ್ಜಿನಾ ಅಜ್ಝೋಹರಿತಬ್ಬಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಸಙ್ಖರಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾಪಿ ಏವಮಾಹ। **ತಿಲೇ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕತತೇಲ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಭಜ್ಜನಾದೀನಿ ಅಕತ್ವಾ ಗಹಿತತೇಲಂ। ತೇನೇವ **"ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನಿಬ್ಬಟ್ಟಿತತ್ತಾತಿ** ಯಾವಕಾಲಿಕವತ್ಥುತೋ ವಿವೇಚಿತತ್ತಾ। **ಉಭಯಮ್ಪೀತಿ** ಅತ್ತನಾ ಚ ಪರೇನ ಚ ಕತಂ। **ಯಾವ ಅರುಣಸ್ಸ ಉಗ್ಗಮನಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯ**ನ್ತಿ ಸತ್ತಮದಿವಸೇ ಕತತೇಲಂ ಸಚೇ ಯಾವ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ।

೨೧೨. **ಅಚ್ಛವಸನ್ತಿ** ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನೋ ವಸಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತಂಸದಿಸಾನಂ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂನಂಯೇವ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಸತ್ತಾನಂ ವಸಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯವತ್ಥೂನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಸಾತಿ ಆಹ **"ಠಪೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸವಸ"**ನ್ತಿ । **ಸಂಸಟ್ಠನ್ತಿ** ಪರಿಸ್ಸಾವಿತಂ। "ಕಾಲೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ವಿಕಾಲೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನಪಿ ನಿಪ್ಪಕ್ಕಂ ಸಂಸಟ್ಠಞ್ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ದ್ವೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಾನಿ ಹೋನ್ತಿಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಖೀರದಧಿಆದೀನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತೇಲಂ ಪಚನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಸಟಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತೇಲಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಪಕ್ಕತೇಲಕಸಟೇ ವಿಯ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯತೀ"**ತಿ। "ಸಚೇ ವಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಪಕ್ಕತ್ತಾ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಇದಂ

ಕಸ್ಮಾ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಾ **"ಭನ್ತೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹಂಸು। **ಏತಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ನನು ಏತಂ ದಧಿಗುಳಿಕಾದೀಹಿ ಪಕ್ಕಂ ನವನೀತಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

"ಮಧುಕರೀಹಿ ನಾಮ ಮಧುಮಕ್ಖಿಕಾಹೀತಿ ಅಯಂ ಖುದ್ದಕಮಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಮರಮಕ್ಖಿಕಾನಞ್ಚ ಸಾಮಞ್ಞನಿದ್ದೇಸೋ"ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ದಣ್ಡಕೇಸು ಮಧುಕರಾ ಮಧುಕರೀ ಮಕ್ಖಿಕಾ ನಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ತಾಹಿ ಮಧುಕರೀಆದೀಹಿ ತೀಹಿ ಮಕ್ಖಿಕಾಹಿ ಕತಂ ಮಧು ನಾಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಭಮರಮಕ್ಖಿಕಾಹೀ**ತಿ ಮಹಾಭಮರಮಕ್ಖಿಕಾಹಿ। **ಸಿಲೇಸಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಘನಪಕ್ಕಂ ವುತ್ತಂ। **ಇತರ**ನ್ತಿ ತನುಕಮಧು। **ಮಧುಪಟಲ**ನ್ತಿ ಮಧುರಹಿತಂ ಕೇವಲಂ ಮಧುಪಟಲಂ। "ಸಚೇ ಮಧುಸಹಿತಂ ಪಟಲಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಪಟಲಸ್ಸ ಭಾಜನಟ್ಠಾನಿಯತ್ತಾ ಮಧುನೋ ವಸೇನ ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, "ಮಧುಮಕ್ಖಿತಂ ಪನ ಮಧುಗತಿಕಮೇವಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ತಂ ನ ಸಮೇತಿ।

"ಫಾಣಿತಂ ನಾಮ ಉಚ್ಛುಮ್ಹಾ ನಿಬ್ಬತ್ತ"ನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ "ಉಚ್ಛುರಸಂ ಉಪಾದಾಯ... ಪೇ॰... ಅವತ್ಥುಕಾ ಉಚ್ಛುವಿಕತಿ 'ಫಾಣಿತ'ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಉಚ್ಛುರಸೋಪಿ ನಿಕ್ಕಸಟೋ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಕೇನಚಿ** ಪನ "ಮಧುಮ್ಹಿ ಚತ್ತಾರೋ ಕಾಲಿಕಾ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾ, ಉಚ್ಛುಮ್ಹಿ ಚಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಸಮಕ್ಖಿಕಣ್ಡಸೇಳಕಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ, ಅನೇಳಕಂ ಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನಂ ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ, ಅಸಮ್ಭಿನ್ನಂ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ, ಮಧುಸಿತ್ಥಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ, ತಥಾ ಉಚ್ಛು ವಾ ರಸೋ ವಾ ಸಕಸಟೋ ಯಾವಕಾಲಿಕೋ, ನಿಕ್ಕಸಟೋ ಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನೋ ಯಾಮಕಾಲಿಕೋ, ಅಸಮ್ಭಿನ್ನೋ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕೋ, ಸುದ್ಧಕಸಟಂ ಯಾವಜೀವಿಕ"ನ್ತಿ ಚ ವತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಪಿ ಬಹುಧಾ ಪಪಞ್ಚಿತಂ। ತತ್ಥ "ಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನಂ ಮಧು ವಾ ಉಚ್ಛುರಸೋ ವಾ ಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನೋ ಯಾಮಕಾಲಿಕೋ"ತಿ ಇದಂ ನೇವ ಪಾಳಿಯಂ, ನ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ದಿಸ್ಸತಿ। "ಯಾವಕಾಲಿಕಂ ಸಮಾನಂ ಗರುತರಮ್ಪಿ ಮುದ್ದಿಕಾಜಾತಿರಸಂ ಅತ್ತನಾ ಸಂಸಟ್ಠಂ ಲಹುಕಂ ಯಾಮಕಾಲಿಕಭಾವಂ ಉಪನೇನ್ತಂ ಉದಕಂ ಲಹುತರಂ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ ಅತ್ತನಾ ಸಂಸಟ್ಠಂ ಗರುತರಂ ಯಾಮಕಾಲಿಕಭಾವಂ ಉಪನೇತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ಕಾರಣಂ ಸೋಯೇವ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಳಿಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಉದಕಸಮ್ಭೇದೇನ ಗರುತರಸ್ಸಪಿ ಲಹುಭಾವೋಪಗಮನಂಯೇವ ದಸ್ಸಿತಂ। ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ ಹಿ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಗುಳಂ, ಅಗಿಲಾನಸ್ಸ ಗುಳೋದಕ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೮೪) ವದನ್ತೇನ ಅಗಿಲಾನೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅಯುತ್ತೋಪಿ ಗುಳೋ ಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನೋ ಅಗಿಲಾನಸ್ಸಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅನುಞ್ಞಾತೋ।

ಯಮ್ಪಿ ಚ "ಉಚ್ಛು ಚೇ ಯಾವಕಾಲಿಕೋ, ಉಚ್ಛುರಸೋ ಚೇ ಯಾಮಕಾಲಿಕೋ, ಫಾಣಿತಂ ಚೇ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ, ತಚೋ ಚೇ ಯಾವಜೀವಿಕೋ"ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಉಚ್ಛುರಸೋ ಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನೋ ಯಾಮಕಾಲಿಕೋ"ತಿ ಅಞ್ಞೇನ **ಕೇನಚಿ** ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ತಥಾವಿಧಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಸ್ಸ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಅಭಾವತೋ ನ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ। ತತೋಯೇವ ಚ "ಉಚ್ಛುರಸೋ ಉದಕೇನ ಸಮ್ಭಿನ್ನೋಪಿ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನೋಪಿ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕೋಯೇವಾ"ತಿ ಕೇಚಿ ಆಚರಿಯಾ ವದನ್ತಿ। **ಭೇಸಜ್ಜಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ಚ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಚ್ಛುರಸ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೦) ಏತ್ಥ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ "ಉಚ್ಛುರಸೋ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕೋ"ತಿ।

ಸಯಂಕತಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತೀತಿ ಏತ್ಥ ಅಪರಿಸ್ಸಾವಿತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಕರಣಸಮಯೇ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಕಸಟಂ ಅಪನೇತ್ವಾವ ಅತ್ತನಾ ಕತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಝಾಮಉಚ್ಛುಫಾಣಿತ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೇ ಉಚ್ಛುಖೇತ್ತೇ ಝಾಮಉಚ್ಛುನಾ ಕತಫಾಣಿತಂ। **ಕೋಟ್ಟಿತಉಚ್ಛುಫಾಣಿತ**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ನಿಪ್ಪೀಳೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಚ ಸಕಸಟಂ ಫಾಣಿತಂ। ತಾದಿಸಸ್ಸ ಚ ಕಸಟಸ್ಸ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ **"ತಂ ಯುತ್ತ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸೀತುದಕೇನ ಕತ**ನ್ತಿ ಮಧುಕಪುಪ್ಫಾನಿ ಸೀತೋದಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪುಪ್ಫರಸೇ ಉದಕಗತೇ ಸತಿ ತಂ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಕತಫಾಣಿತಂ। **ಖೀರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕತಂ ಮಧುಕಫಾಣಿತಂ ಯಾವಕಾಲಿಕ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಖೀರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕತೇಲಂ ಕಸ್ಮಾ ವಿಕಾಲೇ ವಟ್ಟತೀತಿ ಚೇ? ತೇಲೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಖೀರಂ ತೇಲಮೇವ ಹೋತಿ,

ಅಞ್ಞಂ ಪನ ಖೀರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕತಂ ಖೀರಭಾವಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಇದಮೇತ್ಥ ಕಾರಣಂ। ಯದಿ ಏವಂ ಖಣ್ಡಸಕ್ಖರಮ್ಪಿ ಖೀರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ಕಸ್ಮಾ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ **"ಖಣ್ಡಸಕ್ಖರಂ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಖೀರಜಲ್ಲಿಕನ್ತಿ** ಖೀರಫೇಣಂ।

ಭೇಸಜ್ಜೋದಿಸ್ಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ **"ಸತ್ತವಿಧಞ್ಹಿ ಓದಿಸ್ಸಂ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿನಾ ಇತರಾನಿಪಿ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ। **ವಿಕಟಾನೀತಿ** ಅಪಕತಿಭೇಸಜ್ಜತ್ತಾ ವಿಕಟಾನಿ, ವಿರೂಪಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂನಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಾನಂ ವಸಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ **"ವಸೋದಿಸ್ಸ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಓಳಾರಿಕಾನಮ್ಪಿ ಆಹಾರತ್ಥಂ ಫರಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾನಂ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ ಭೇಸಜ್ಜನಾಮೇನ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ **"ಭೇಸಜ್ಜೋದಿಸ್ಸ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ । **"ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇತಿ** ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ದುತಿಯದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುರೇಭತ್ತಮ್ಪಿ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾನಿ, ನ ಆಹಾರತ್ಥಂ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

೨೧೪. ದ್ವಾರವಾತಪಾನಕವಾಟೇಸೂತಿ ಮಹಾದ್ವಾರಸ್ಸ ವಾತಪಾನಾನಞ್ಚ ಕವಾಟಫಲಕೇಸು। ಕಸಾವೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ ತಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಸಭಾವಂ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **"ಮಕ್ಖೇತಬ್ಬಾನೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಘುಣಪಾಣಕಾದಿಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ಮಕ್ಖೇತಬ್ಬಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಧಿಟ್ಠೇತೀತಿ** "ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಅಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ , ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಸಪ್ಪಿಞ್ಚ ತೇಲಞ್ಚ ವಸಞ್ಚ ಮುದ್ಧನಿ ತೇಲಂ ವಾ ಅಬ್ಭಞ್ಜನಂ ವಾ"**ತಿಆದಿ। "ಏವಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

೨೧೫. ಸಚೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸನ್ತಕಂ ಏಕೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಅವಿಭತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಏತ್ಥ ಮಜ್ಝೇ ಪಾಠೋ ಪರಿಹೀನೋ, ಏವಂ ಪನೇತ್ಥ ಪಾಠೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ "ಸಚೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸನ್ತಕಂ ಏಕೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಅವಿಭತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಅಞ್ಞಥಾ ಪನ ಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೋಪಿ ನ ಸಙ್ಗಚ್ಛತಿ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇಪಿ** ಚ ಅಯಮೇವ ಪಾಠೋ ದಸ್ಸಿತೋ। ತತ್ಥ **ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಯಥಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಏಕೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ನ ಹೋತಿ ಪರಸನ್ತಕಭಾವತೋ, ಏವಮಿದಮ್ಪಿ ಅವಿಭತ್ತತ್ತಾ ಉಭಯಸಾಧಾರಣಮ್ಪಿ ಅವಿನಿಬ್ಭೋಗಭಾವತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ ಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ಸತ್ತಾಹೇನೇವ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ। "ತಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಪರಮಂ ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಪನ ತೀಸುಪಿ ಇಧ ಪಾಠಸ್ಸ ಪರಿಹೀನಭಾವಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಇದಂ ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ ಪರಿಭೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹಾಭಾವತೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ತೇಲಂ ಸತ್ತಾಹಮತ್ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜ ತ್ವನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತೇನ ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇಯೇವ ಪರಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ** ಪಠಮಂ ತಾವ ಉಭಿನ್ನಂ ಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಇದಾನಿ ಪನ ಏಕೇನ ಇತರಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಭಾವತೋ ಉಭಯಸಾಧಾರಣತಾ ನತ್ಥೀತಿ ವಿಭತ್ತಸದಿಸಂ ಹುತ್ವಾ ಠಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸ್ಸ ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಏಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ "ಕಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ, ಉದಾಹು ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಜಾತಂ, ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ನಿಸ್ಸಟ್ಠಭಾವತೋಯೇವ ಚ ಇಧ "ಅವಿಭತ್ತಭಾವತೋ"ತಿ ಕಾರಣಂ ಅವತ್ವಾ **"ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತತ್ತಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಚ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಭಾವತೋ ಉಭಯಸಾಧಾರಣತಂ ಪಹಾಯ ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಹೋನ್ತಮ್ಪಿ ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಜಾತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪರಸನ್ತಕಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ವಿಯ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ "ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತತ್ತಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೇ ಸತಿ ಅವಿಭತ್ತೇಪಿ ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಆಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೇ ಅವಿಭತ್ತಭಾವತೋಯೇವ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಿದ್ಧತ್ತಾ। ಸಚೇ ಪನ ಇತರೋ ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತಸ್ಸೇವ ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಮ್ಪಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ

ಸಿಯಾ ಆಪತ್ತಿ ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಕಭಾವಮಾಪನ್ನತ್ತಾ ಇತರಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ। ಇಮಿನಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಭಾವೇಪಿ ಅಞ್ಞೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸಕಸನ್ತಕೇ ವಿಯ ತೇನ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಭಾವತೋ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಇದಂ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಇತೋ ಅಞ್ಞಥಾ **ಗಣ್ಠಿಪದಕಾರಾದೀಹಿ** ಪಪಞ್ಚಿತಂ, ನ ತಂ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ।

ಅಪರಿಭೋಗಂ ಹೋತೀತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಮನುಞ್ಞಸ್ಸ ಪತಿತತ್ತಾ ಪರಿಭೋಗಾರಹಂ ನ ಹೋತಿ। **ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನಾತಿ** ಯೇನ ಪರಿಚ್ಚಜಿತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇನ। "ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ"ತಿ ಅಧಿಕಾರತ್ತಾ "ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ದತ್ವಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ ಇಮಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಂ ಸನ್ಧಾಯ ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೇನ **"ಏವಂ ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ ದತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನ ಯದಿ ಏವಂ "ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾವ ತಂ ಸಿದ್ಧಂ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪನ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗಮುಖದಸ್ಸನಮಿದನ್ತಿ ಆಹ - **"ನಯಿದಂ ಯಾಚಿತಬ್ಬ"**ನ್ತಿಆದಿ। **ಅಞ್ಞೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತಾ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಭೇಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೨೭. ಚತುತ್ಥೇ **ಸಿಬ್ಬನರಜನಕಪ್ಪಪರಿಯೋಸಾನೇನ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾತಿ** ಸೂಚಿಕಮ್ಮನಿಟ್ಠಾನೇನ ಸಕಿಮ್ಪಿ ವಣ್ಣಭೇದಮತ್ತರಜನೇನ ಕಪ್ಪಬಿನ್ದುಕರಣೇನ ಚ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ। **ಸಮಯೇತಿ** ವಸ್ಸಾನಸಮಯೇ।

೬೨೮. **ಕುಚ್ಛಿಸಮಯೋತಿ** ಅನ್ತೋಸಮಯೋ। "ಅಯಮೇಕೋ ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಪರಿಯೇಸನಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚೇವ ಕರಣಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅನ್ತರೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಅಲದ್ಧಂ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ ಲದ್ಧಂ ಕಾತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತಿ, ನಿವಾಸೇತುಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಞ್ಚ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪಾಠೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಅಪಾಠೋ। ಏವಂ ಪನೇತ್ಥ ಪಾಠೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ "ಅಯಮೇಕೋ ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಪರಿಯೇಸನಕ್ಖೇತ್ತಂ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅನ್ತರೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಅಲದ್ಧಂ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಲದ್ಧಂ ಕಾತುಂ ನಿವಾಸೇತುಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಞ್ಚ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ನ ಹಿ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮಮಾಸಸ್ಸ ಪಠಮೋ ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಕರಣಕ್ಖೇತ್ತಂ ಹೋತಿ। "ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಸೇಸೋ ಗಿಮ್ಹಾನನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ ಪನ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮಮಾಸಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಕರಣಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚೇವ ನಿವಾಸನಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ವಹಿಸಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) "ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಮಾಸೋ ಪರಿಯೇಸನಕ್ಖೇತ್ತಂ, ಪಚ್ಛಿಮೋ ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಕರಣನಿವಾಸನಕ್ಖೇತ್ತಮ್ಪೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಾ ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯ ಚ ಅವಿರೋಧಂ ಇಚ್ಛನ್ತೇನ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾಠೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

"ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತೇನ "ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯತ್ತಾ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ ದೀಪಿತಾ ಹೋತಿ। ನ ಹಿ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೇ ಸತುಪ್ಪಾದಕರಣಮತ್ತೇನಪಿ ಸಮ್ಭವನ್ತೀ ಆಪತ್ತಿ ತತೋ ಗರುಕತರಾಯ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ತೇನೇವ **ಭದನ್ತಬುದ್ಧದತ್ತಾಚರಿಯೇನ** ವುತ್ತಂ –

"ಕತ್ವಾ ಪನ ಸತುಪ್ಪಾದಂ, ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಚೀವರಂ।
ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ, ಸಮಯೇ ಪಿಟ್ಠಿಸಮ್ಮತೇ॥

"ಹೋತಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾಪತ್ತಿ, ಞಾತಕಾಞಾತಕಾದಿನೋ।

ತೇಸುಯೇವ ಚ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ, ಕತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದನೇ ತಥಾ"ತಿ॥

ಕೇನಸ್ಸ ಹೋತಿ ಆಪತ್ತೀತಿ ಅಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಚೀವರಂ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ ಕೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। "ಪರಿಣತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಣಾಮನಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ ಚೋದನಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ **ನೋ ಚ ಸಙ್ಘೇ ಪರಿಣತನ್ತಿ**। ಅಥ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನಾತಿ ಚೇ, ಏತಮ್ಪಿ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ **"ಅನಾಪತ್ತಿ ಚ ಞಾತಕೇ"**ತಿ। "ಞಾತಕೇ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ। **ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ** ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕತ್ಥಂ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ಸತುಪ್ಪಾದಕರಣೇನ ಆಪತ್ತಿಂ, ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ।

ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಇದಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವೇತ್ಥ ವತ್ತಭೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ದಿನ್ನಪುಬ್ಬೇಸು ಪನ ವತ್ತಭೇದೋ ನತ್ಥಿ। ತೇನೇವಾಹ - **"ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ...ಪೇ॰... ವತ್ತಭೇದೋ ನತ್ಥೀ"**ತಿ। **ಇದನ್ತಿ** ಯಥಾವುತ್ತನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ। **ಪಕತಿಯಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕದಾಯಕಾ** ನಾಮ ಸಙ್ಘವಸೇನ ವಾ ಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ವಾ ಅಪವಾರೇತ್ವಾ ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾನಂ ದಾಯಕಾ। **ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಇಮಿನಾಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕುಚ್ಛಿಸಮಯೇ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ "ದೇಥ ಮೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತೇನೇವಾಹ - **"ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ ದೇಥ ಮೇತಿ ಇದಞ್ಚ ಪರಿಯೇಸನಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇ ಏವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ"**ನ್ತಿ। **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ "ಅತ್ತನೋ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ಪನ 'ದೇಥ ಮೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರ'ನ್ತಿಆದಿಕಾಯ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾಪಿ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

೬೨೯. **"ಆಕಾಸತೋ ಪತಿತಉದಕೇನೇವಾತಿ** ವಚನತೋ ಛದನಕೋಟಿಯಾ ಪತಿತಉದಕೇನ ನಹಾಯನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ।

೬೩೦. **ಛ ಮಾಸೇ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತೀತಿ** ಏತೇನ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇಪಿ ಯಾವ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮದಿವಸಾ ಅಕತಾ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತೀತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಮೂಲಚೀವರಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಹೇಮನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮುಪೋಸಥದಿವಸೇಯೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಗಿಮ್ಹಾನತೋ ಏಕೂನತಿಂಸದಿವಸೇ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಅಪ್ಪಕಂ ಊನಮಧಿಕಂ ವಾ ಗಣನೂಪಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ **"ತತೋ ಪರಮ್ಪಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮಾಸ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏಕಾಹದ್ವೀಹಾದಿವಸೇನ...ಪೇ॰... ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಏಕಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ, ದ್ವೀಹಾನಾಗತಾಯ...ಪೇ॰... ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ, ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ವಾ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ। ತತ್ಥ ಆಸಾಳ್ಹಿಮಾಸಸ್ಸ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಪುಣ್ಣಮಿಯಂ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ "ಏಕಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಸ್ಸ ಛಟ್ಠಿಯಂ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ "ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಾವ ಪಠಮಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಪುಣ್ಣಮೀ, ತಾವ ಅನ್ತೋತೇಮಾಸೇ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ "ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪಠಮಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಪುಣ್ಣಮಿತೋ ಪರಞ್ಚ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ಯಾವ ಚೀವರಕಾಲೋ ನಾತಿಕ್ಕಮತಿ, ತಾವ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ನ ತತ್ರಾಯಂ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮ್ಭವತಿ।

ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತೇಪಿ ವಸ್ಸಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏಕಾಹದ್ವೀಹಾದಿವಸೇನ ಅನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ತೇಹಿ ದಿವಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸಾಹಂ ಅನತಿಕ್ಕಮನ್ತೇನ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸತೋ

ಪಟ್ಠಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕ್ಖೇತ್ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾಯೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ, ನ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಖೇತ್ತತ್ತಾ। ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಪನ ಲದ್ಧಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸಾಹಂ ಅನತಿಕ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ।

ನನು ಚ ವಸ್ಸಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಖೇತ್ತಭೂತೇಪಿ ದಿವಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾ "ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಲದ್ಧಾಪಿ ಯಾವ ನ ನಿಟ್ಠಾತಿ, ತಾವ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅಕತಾಯ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಕ್ಖೇತ್ತಸದಿಸಾಪಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತದಿವಸಾ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಿತಾಯ ಗಣನೂಪಗಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ನಿಟ್ಠಿತದಿವಸೇಯೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ವಸ್ಸಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಕ್ಖೇತ್ತಭೂತಾಪಿ ದಿವಸಾ ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗಣನೂಪಗಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಏವಂ "ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ"ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಛಟ್ಠಿಯಂ ಲದ್ಧಾ ಪುಣ್ಣಮಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾತಿ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ? ನಾಪಜ್ಜತಿ "ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತು"ನ್ತಿ ವಚನೇನೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ "ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಿಂ ಪಯೋಜನನ್ತಿ ಚೇ? ವಸ್ಸಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇಯೇವ ದಸಾಹೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ ನಿಟ್ಠಿತಾ ತದಹೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಇದಮೇತ್ಥ ಪಯೋಜನಂ। ತೇನೇವಾಹ - **"ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಟ್ಠಿತಾ ತದಹೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ"**ತಿ।

ದಸಾಹೇ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇ ಚೀವರಕಾಲಂ ನಾತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಾತಿ ತೇಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ದಸಾಹೇ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ಚೀವರಕಾಲಂ ನಾತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ "ಪರಮಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಪುಣ್ಣಮಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸತ್ತಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ದಸಾಹೇ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೇಯೇವ ಚೀವರಕಾಲಂ ಓತಿಣ್ಣತ್ತಾ ತತ್ಥ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾಪಿ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಂ ದೀಪೇತಿ - ಅಕತಾ ಚೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ, ವಸ್ಸಾನಂ ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಕತತ್ತಾಯೇವ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ, ಕತಾಯ ಪನ ದಸಾಹಪರಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅವಿಕೋಪೇತ್ವಾ ಪರಿಹಾರೋ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ।

ಯದಾ ವಾ ತದಾ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಚಾತುಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ದಸಾಹೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇಪಿ ನತ್ಥಿ ದೋಸೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। "ಕದಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ಯದಿ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ಯಾವ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾಪಿ **ಕುರುನ್ದಿವಚನೇನ** ಅಕತಾಯ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯ ಚಾತುಮಾಸಂ ಪರಿಹಾರೋ, ಕತಾಯ ದಸಾಹಮೇವ ಪರಿಹಾರೋತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ದೀಪಿತೋಯೇವಾತಿ ಆಹ **"ಅಪಿಚಾ"**ತಿಆದಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸ ನಟ್ಠಚೀವರಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿನಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ, ಉದಾಹು ನಗ್ಗಸ್ಸ ನಹಾಯತೋ ದುಕ್ಕಟೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾತಿ? ಕಿಮೇತ್ಥ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಹಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಮೂಲಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗೋ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೋ ಆರಭೀಯತೀತಿ ಇಧಾಪಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ ಯುತ್ತಂ ವತ್ತುಂ। ನ ಹಿ ಮೂಲಾಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ವುತ್ತಾಯ ಏವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೋ ಆರಭೀಯತೀತಿ। ತೇನೇವ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಇದಂ ವುತ್ತಂ "ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸ ನಟ್ಠಚೀವರಸ್ಸ ಚಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಚ್ಛಿನ್ನಸೇಸಚೀವರಸ್ಸ ನಟ್ಠಸೇಸಚೀವರಸ್ಸ ಚ ಅಸಮಯೇ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯೇಸನ್ತಸ್ಸ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿ । ಆಪದಾಸೂತಿ ಏತ್ಥ ಅನಿವತ್ಥಂ ಚೋರಾ ಹರನ್ತೀತಿ ಅಸಮಯೇ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ। **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ "ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸ ವಾ ನಟ್ಠಚೀವರಸ್ಸ ವಾ ಅನಿವತ್ಥಂ ಚೋರಾ ಹರನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಆಪದಾಸು ವಾ ನಿವಾಸಯತೋ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದೀನಞ್ಚ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ನಗ್ಗಸ್ಸ ನಹಾಯತೋ ದುಕ್ಕಟೇನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸಾತಿ ಏತಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಞ್ಹಿ ನಗ್ಗಾನಂ ಕಾಯೋವಸ್ಸಾಪನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಮಹಗ್ಘವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ನಹಾಯನ್ತಸ್ಸ ಚೋರುಪದ್ದವೋ ಆಪದಾ ನಾಮಾ"ತಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ।

ಅಥ ಉಭಯೇನಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ “ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸಾ”ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧನ್ತಿ ಏವಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಸಿಯಾ, ಏವಮ್ಪಿ “ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸಾತಿ ಏತಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏವಞ್ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ “ಅಚ್ಛಿನ್ನಸೇಸಚೀವರಸ್ಸ ನಟ್ಠಸೇಸಚೀವರಸ್ಸ ವಾ ಅಸಮಯೇ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯೇಸನ್ತಸ್ಸ ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸ್ಸ ನಟ್ಠವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸ್ಸ ವಾ ನಗ್ಗಸ್ಸ ನಹಾಯತೋ ದುಕ್ಕಟೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಆಪದಾಸು ಅನಿವತ್ಥಂ ಚೋರಾ ಹರನ್ತೀತಿ ಅಸಮಯೇ ನಿವಾಸಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಮಹಗ್ಘವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ನಹಾಯನ್ತಸ್ಸ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ, ನಗ್ಗಸ್ಸ ನಹಾಯತೋ ದುಕ್ಕಟೇನ ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಅಙ್ಗೇಸು ಪನ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯ ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ಅಸಮಯೇ ಪರಿಯೇಸನತಾ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನಿ ತಾವ ಪರಿಯೇಸನಾಪತ್ತಿಯಾ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ। ಸಚೀವರತಾ, ಆಪದಾಭಾವೋ, ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯ ಸಕಭಾವೋ, ಅಸಮಯೇ ನಿವಾಸನನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ನಿವಾಸನಾಪತ್ತಿಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಚೀವರಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೩೧. ಪಞ್ಚಮೇ **ಯಮ್ಪಿ ತ್ಯಾಹ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಯ**ನ್ತಿ ಕಾರಣವಚನಂ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಂ ಕಾರಣಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಹಂ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೀವರಂ ಅದಾಸಿಂ, ತಂ ನ ಕರೋಸೀತಿ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಚ್ಛಿನ್ದೀತಿ। **ಯ**ನ್ತಿ ವಾ ಚೀವರಂ ಪರಾಮಸತಿ, ತತ್ಥ “ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಮ್ಪಿ ತೇ ಅಹಂ ಚೀವರಂ ಅದಾಸಿಂ, ತಂ ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಚ್ಛಿನ್ದೀ”ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ।

೬೩೩. **ಆಣತ್ತೋ ಬಹೂನಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ “ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹಾ”ತಿ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಏಕಚೀವರವಿಸಯತ್ತಾ ಏಕಮೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಸು ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। **ಏಕವಾಚಾಯ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಇದಂ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಸು ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಆಣತ್ತಿಯಾ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಪನ ದುಕ್ಕಟಂ ಏಕಮೇವ।

೬೩೪. **ಏವ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ “ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಾನೀ”ತಿ ಇದಂ ಪರಾಮಸತಿ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ಸಿಥಿಲಂ ಗಾಳ್ಹಞ್ಚ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾಸು ಆಪತ್ತಿಯಾ ಬಹುತ್ತಂ ಏಕತ್ತಞ್ಚ ಅತಿದಿಸ್ಸತಿ।

೬೩೫. **ಆವುಸೋ, ಮಯ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮತಾಯ ಏವಂ ವುತ್ತೇಪಿ ತೇನೇವ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀತಿ** ಇದಂ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸಪಿ ದಾನಂ ದೀಪೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಾಳಿಯಂ “ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಚೀವರಂ ದತ್ವಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ದತ್ವಾಪಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಅಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಮಯೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಭಾವೋಯೇವ ಹೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ। **ದೇತೀ**ತಿ ತುಟ್ಠೋ ವಾ ಕುಪಿತೋ ವಾ ದೇತಿ। **ರುನ್ಧಥಾ**ತಿ ನಿವಾರೇಥ। **ಏವಂ ಪನ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಏವಂ ದಿನ್ನಂ ನ ತಾವ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕನ್ತಿ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಆಹರಾಪೇತುಂ ಪನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಏವಂ ದಿನ್ನಂ ಭತಿಸದಿಸತ್ತಾ ಆಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಚಜಿತ್ವಾ ದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಅದತ್ವಾ ಅನಪೇಕ್ಖೇನ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ದಿನ್ನಂ। **ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ವಿನಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಚೀವರತಾ, ಸಾಮಂ ದಿನ್ನತಾ, ಸಕಸಞ್ಞಿತಾ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಕೋಧವಸೇನ ಅಚ್ಛಿನ್ದನಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಾಪನಂ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಚೀವರಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೩೬. ಛಟ್ಠೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಚೀವರಕಾರಸಮಯೇ**ತಿ ಇಮಿನಾ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚೀವರಕಮ್ಮಸಮಯತ್ತಾ ಚೀವರಮಾಸೋ ವುತ್ತೋ, ಅಥಞ್ಞೋಪಿ ಪನ ಚೀವರಕಮ್ಮಕಾಲೋ ಚೀವರಕಾರಸಮಯೋತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೬೩೮. **ಪಞ್ಚಹಿಪಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಖೋಮಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ। ವೀತವೀತಟ್ಠಾನಂ ಯತ್ಥ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಿ, ತಸ್ಸ **ತುರೀ**ತಿ ಅಧಿವಚನಂ। ಸುತ್ತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಆಕೋಟೇನ್ತಾ ಘನಭಾವಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ತಂ **ವೇಮ**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಯಂ ಯ**ನ್ತಿ ಯಂ ಯಂ ಪಯೋಗಂ। ತನ್ತೂನಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ವೀತವೀತಟ್ಠಾನಂ ಪಟಿಲದ್ಧಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ದೀಘತೋ...ಪೇ॰... ವೀತೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**"ನ್ತಿ। ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಇಮಿನಾವ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ "ಪಟಿಲಾಭೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಾವ ಚೀವರಂ ವಡ್ಢತಿ, ತಾವ ಇಮಿನಾ ಪಮಾಣೇನ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವಡ್ಢನ್ತಿ।

ಸೇಸೋ ಕಪ್ಪಿಯೋತಿ ಏತ್ಥ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಯಾಚನವಸೇನ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯ**ನ್ತಿ ದೀಘಸೋ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತೇ ತಿರಿಯಂ ಹತ್ಥಮತ್ತೇ ಚ ವೀತೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। **ತೇನೇವಾ**ತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ। **ತಥೇವ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಕೇದಾರಬದ್ಧಾದೀಹೀ**ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಚ್ಛಿಮಣ್ಡಲಬದ್ಧಾದಿ ಗಹಿತಂ। **ತನ್ತೇ ಠಿತಂಯೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಪಚ್ಛಾ ವೀತಟ್ಠಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಗತಿಕಮೇವ ಹೋತಿ, ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಪನ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಅವೀತಂ ಹೋತಿ, ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪ್ಪಮಾಣಮತ್ತೇ ವೀತೇ ತನ್ತೇ ಠಿತಂಯೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಚೀವರತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪಿತಸುತ್ತಂ, ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ವಾಯಾಪನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ಪನ ವಾಯಾಪೇಯ್ಯಾತಿ ಏತ್ಥ "ಚೀವರಂ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಾಯಥಾತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ವಾಯಾಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅತ್ಥಂ ವತ್ವಾ ಅಙ್ಗೇಸುಪಿ "ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ವಾಯಾಪನ"ನ್ತಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತಥಾವಿಧಂ ಪನ ವಿಸೇಸವಚನಂ ನೇವ ಪಾಳಿಯಂ, ನ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ "ಞಾತಕಾನಂ ಪವಾರಿತಾನ"ನ್ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ ವುತ್ತಂ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಸುತ್ತತನ್ತವಾಯಾನಮೇವ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಭಾವೇನ ಬಹುಧಾ ನಯೋ ದಸ್ಸಿತೋ , ನ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯವಿಞ್ಞತ್ತಿವಸೇನಾತಿ। "ಅಕಪ್ಪಿಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ವಾಯಾಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವದನ್ತೇನ ಅಯಂ ನಾಮ ಕಪ್ಪಿಯವಿಞ್ಞತ್ತೀತಿ ವಿಸುಂ ನ ದಸ್ಸಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಮಹಾಪೇಸಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೪೧. ಸತ್ತಮೇ **ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಂ ಅನುಪದಜ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಇದಂ ತಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಾಕಾರಮತ್ತದಸ್ಸನಂ, ದಾನಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ ಸುತ್ತವಡ್ಢನವಸೇನೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ। ತೇನೇವ ಪದಭಾಜನೇಪಿ "ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಆಯತಂ ವಾ ವಿತ್ಥತಂ ವಾ ಅಪ್ಪಿತಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಟಿಲಾಭೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯ"ನ್ತಿ ಸುತ್ತವಡ್ಢನಾಕಾರಮೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮ್ಪಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಮಹಾಪೇಸಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ "ನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತದಾನಮತ್ತೇನ ತಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಚೀವರಸಾಮಿಕಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಆಯತಂ ವಾ ವಿತ್ಥತಂ ವಾ ಅಪ್ಪಿತಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಥ ತೇಸಂ ಪಯೋಗೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಟಿಲಾಭೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಆಯತಾದೀಸು ಸತ್ತಸು ಆಕಾರೇಸು ಆದಿಮ್ಹಿ ತಯೋ ಆಕಾರೇ ಸುತ್ತವಡ್ಢನೇನ ವಿನಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುನ್ತಿ ಆಹ **“ಸುತ್ತವಡ್ಢನಆಕಾರಮೇವ ದಸ್ಸೇತೀ”**ತಿ। ಸುವೀತಾದಯೋ ಹಿ ಆಕಾರೇ ವಿನಾಪಿ ಸುತ್ತವಡ್ಢನೇನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಾನಂ ತನ್ತವಾಯೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪಮಾಪಜ್ಜನತಾ, ಚೀವರಸ್ಸ ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಸುತ್ತವಡ್ಢನಂ, ಚೀವರಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಮಹಾಪೇಸಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೪೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥನ್ತಿ** ದಸಾಹಾನಾಗತಪದೇ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ। **ಪಠಮಪದಸ್ಸಾತಿ** ದಸಾಹಾನಾಗತಪದಸ್ಸ। **ತಾನಿ ದಿವಸಾನೀತಿ** ತೇಸು ದಿವಸೇಸು। **ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ** ಸಙ್ಘತೋ ವಾ ಗಣತೋ ವಾ ಉಜುಕಂ ಅತ್ತನೋಯೇವ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ಪಞ್ಚಮಿತೋತಿ** ಏತ್ಥ ವಸ್ಸಂ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಂ ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಗಹಿತಂ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಪರಿಹಾರಮೇವ ಲಭತಿ। ಉಜುಕಂ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಚೇ, ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಮೇವ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ, ನ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾದೀಹಿ ತಙ್ಖಣುಪ್ಪನ್ನಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕಂ। **ಆರೋಚಿತಂ ಚೀವರನ್ತಿ** ಆರೋಚೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಚೀವರಂ। ಛಟ್ಠಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಚೀವರಸ್ಸ ಏಕಾದಸಮೋ ಅರುಣೋ ಚೀವರಕಾಲೇ ಉಟ್ಠಾತೀತಿ ಆಹ **“ಛಟ್ಠಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ”**ತಿಆದಿ। **ಠಪಿತಚೀವರಮ್ಪೀತಿ** ಪಧಾನಚೀವರದಸ್ಸನಮುಖೇನ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ವುತ್ತಂ। ಅಥ “ಚೀವರಮಾಸೇಪಿ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಇದಂ ಕುತೋ ಲದ್ಧನ್ತಿ ಚೇ? “ವಿಸುಂ ಅನನುಞ್ಞಾತೇಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ‘ಚೀವರಕಾಲಸಮಯೋ ನಾಮ ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಮಾಸೋ, ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ’ತಿ ವದನ್ತೇನ ತತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ‘ಅಕಾಲಚೀವರಂ ನಾಮ ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸಮಾಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಸತ್ತಮಾಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನ’ನ್ತಿ ವದನ್ತೇನ ಚ ಅನುಞ್ಞಾತಮೇವ ಹೋತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। “ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಚ ಕೇಚಿ।

೬೫೦. ಇದಾನಿ ಪಠಮಕಥಿನಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಪರಿಹಾರಂ ಇಧೇವ ಉಪಸಂಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಇತಿ ಅತಿರೇಕಚೀವರಸ್ಸ ದಸಾಹಂ ಪರಿಹಾರೋ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। “ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕೋ ಮಾಸೋ, ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ”ತಿ ಅಯಮೇವ ಪಾಠೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ “ಕಾಮಞ್ಚೇಸ ‘ದಸಾಹಪರಮಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಧಾರೇತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಿದ್ಧೋ, ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಪನ ಅಪುಬ್ಬಂ ವಿಯ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಠಪಿತ”ನ್ತಿ ಪಾಠಂ ವತ್ವಾ “ದಸದಿವಸಾಧಿಕೋ ಮಾಸೋ, ದಸದಿವಸಾಧಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾತಿ ಪಾಠೇನ ಭವಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ಪಮಾದಪಾಠತ್ತಾ। ನ ಹಿ ದಸಾಹೇನ ಅಸಮ್ಪತ್ತಾಯ ಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಕಪುಣ್ಣಮಾಯ ಚೀವರಕಾಲತೋ ಪುಬ್ಬೇ ದಸ ದಿವಸಾ ಅಧಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ “ನವಾಹಾನಾಗತಂ ಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಕಪುಣ್ಣಮ”ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) “ಪವಾರಣಮಾಸಸ್ಸ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಪಞ್ಚಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ನಿಧಾನಕಾಲೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಕಾಮಞ್ಚೇಸ ‘ದಸಾಹಪರಮಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಧಾರೇತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಿದ್ಧೋ, ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಪನ ಅಪುಬ್ಬಂ ವಿಯ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಠಪಿತ”ನ್ತಿ ಪಾಠೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ಸೋಪಿ ಪಮಾದಪಾಠೋಯೇವ। “ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಪಞ್ಚಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ”ತಿ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ತತ್ಥೇವ ಪುಬ್ಬಾಪರವಿರೋಧೋಪಿ ಸಿಯಾ, ಛಟ್ಠಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ “ದಸಾಹಪರಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನೇವ ಸಿದ್ಧ”ನ್ತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ಇಮಮೇವ ಚ ಪಮಾದಪಾಠಂ ಗಹೇತ್ವಾ **ಭದನ್ತಬುದ್ಧದತ್ತಾಚರಿಯೇನ** ಚ –

“ತಸ್ಸಾಚ್ಚಾಯಿಕವತ್ಥಸ್ಸ, ಕಥಿನೇ ತು ಅನತ್ಥತೇ।
ಪರಿಹಾರೇಕಮಾಸೋವ, ದಸಾಹಪರಮೋ ಮತೋ॥

“ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ತಸ್ಸ, ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ ಪಕಾಸಿತಾ।
ಪರಿಹಾರೋ ಮುನಿನ್ದೇನ, ದಸಾಹಪರಮಾ ಪನಾ”ತಿ॥ -

ವುತ್ತಂ।

ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ **“ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸದಿಸೇ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। “ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಚ್ಚೇಕಚೀವರಂ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ಚೀವರಕಾಲತೋ ಪುಬ್ಬೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ನ ಚೀವರಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೇ, ತಸ್ಮಾ ಚೀವರಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪುನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ‘ಅನಚ್ಚೇಕಚೀವರೇ ಅನಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಞ್ಞೀ ಅನಾಪತ್ತೀ’ತಿ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತಾ, ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಕಪುಣ್ಣಮಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವೋ, ಅನಧಿಟ್ಠಿತಅವಿಕಪ್ಪಿತತಾ, ಚೀವರಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೫೨. ನವಮೇ **ಅನ್ತರಘರೇ**ತಿ ಅನ್ತರೇ ಘರಾನಿ ಏತ್ಥ, ಏತಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಅನ್ತರಘರನ್ತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರೇ ಗೋಚರಗಾಮೇ। ತೇನಾಹ **“ಅನ್ತೋಗಾಮೇ”**ತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ವಿಪ್ಪವಸನ್ತೀ**ತಿ ಇದಂ ಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತಾ ಅನ್ತರಘರೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು, ತತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಸನ್ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ವಿಹಾರೇ ಅನ್ತರಘರೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಸಿತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತತ್ಥ ವಾಸೋ ವಿಪ್ಪವಾಸೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ದುಬ್ಬಲಚೋಳಾ **ದುಚ್ಚೋಳಾ** ವಿರೂಪಚೋಳಾ ವಾ, ದುಚ್ಚೋಳತ್ತಾ ಏವ **ಲೂಖಚೀವರಾ**।

೬೫೩. “ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ **ವಿಭಙ್ಗೇ** “ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಾ”ತಿ ಉದ್ಧರಿತಬ್ಬೇ “ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ”ನ್ತಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ “ಯೋ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೋ ಪಟಿಲಾಭೋ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **“ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯಾ”**ತಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ “ಅನಾಪುಚ್ಛಂ ವಾ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯಾ”ತಿಆದೀನಂ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಉಪಗನ್ತ್ವಾ**ತಿ **ಉಪ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥಮಾಹ। **ವಸಿತ್ವಾ**ತಿ ಅಖಣ್ಡಂ ವಸಿತ್ವಾ। “ಯೇನ ಯಸ್ಸ ಹಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ದೂರಟ್ಠಮ್ಪಿ ಚ ತಸ್ಸ ತ”ನ್ತಿ ವಚನತೋ **“ಇಮಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಇಮಸ್ಸಾ**ತಿ “ಉಪವಸ್ಸ”ನ್ತಿ ಪದಸ್ಸ। **ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಠಪೇಯ್ಯ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಅಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ಥವಸ್ಸೇನ ಆರಞ್ಞಕೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರನ್ತೇನ ಸಕಲಂ ಕತ್ತಿಕಮಾಸಂ ತಿಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವಸಿತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಹೋತಿ। ಅನತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸ ಹಿ ಚೀವರಮಾಸೇ ವಿಪ್ಪವಾಸೋ ನ ವಟ್ಟತಿ ಅತ್ಥತಕಥಿನಾನಂಯೇವ ಅಸಮಾದಾನಚಾರಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಅನತ್ಥತಕಥಿನಾನಂ ಚೀವರಮಾಸೇಪಿ ಅಸಮಾದಾನಚಾರೋ ಲಬ್ಭತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಪಪಞ್ಚೇನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಬ್ಯಞ್ಜನವಿಚಾರಣ**ನ್ತಿ “ಉಪವಸ್ಸ ಉಪವಸ್ಸಿತ್ವಾ”ತಿಆದಿವಿಚಾರಣಂ । **ತಸ್ಸಪೀ**ತಿ “ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನ”ನ್ತಿ ವಿಭಙ್ಗಪದಸ್ಸ। **ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ಚ ನಿದ್ಧಾರಣೇ ಸಾಮಿವಚನಂ। ತೇನಾಹ - **“ಏವರೂಪಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ”**ತಿ। **ಸೇನಾಸನೇಸೂ**ತಿ ಏತ್ಥ ತಥಾರೂಪೇಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ।

ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನತೋತಿ ಏತ್ಥ "ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ದ್ವೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತಘರೂಪಚಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕೋ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಇದಮೇತ್ಥ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ। ತೇನೇವ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇಪಿ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೩೧) ವುತ್ತಂ "ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಲೇಡ್ಡುಪಾತತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ"ತಿ। **ಸಬ್ಬಪಠಮನ್ತಿ** ಗಾಮಾಭಿಮುಖದಿಸಾಭಾಗತೋ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ। **ತಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾತಿ** ತಂ ಪಠಮಸೇನಾಸನಾದಿಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ। ಇದಞ್ಚ **ವಿನಯಧರಾನಂ** ಮತೇನ ವುತ್ತಂ, **ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾನಂ** ಮತೇನ ಪನ "ಸೇನಾಸನಾದೀನಂ ಉಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಏಕಲೇಡ್ಡುಪಾತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮಿನಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ **ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ** ವದನ್ತಿ। ತೇನೇವ **ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ವಿಹಾರಸ್ಸಪಿ ಗಾಮಸ್ಸೇವ ಉಪಚಾರಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಉಭಿನ್ನಂ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾನಂ ಅನ್ತರಾ ಮಿನಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಞ್ಚಧನುಸತಿಕನ್ತಿ** ಆರೋಪಿತೇನ ಆಚರಿಯಧನುನಾ ಪಞ್ಚಧನುಸತಪ್ಪಮಾಣಂ। **ತತೋ ತತೋ ಮಗ್ಗಂ ಪಿದಹತೀತಿ** ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಖುದ್ದಕಮಗ್ಗಂ ಪಿದಹತಿ। **ಧುತಙ್ಗಚೋರೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಇಮಸ್ಸಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ।

"ಸಾಸಙ್ಕಾನೀ"ತಿ ಸಮ್ಮತಾನೀತಿ ಚೋರಾನಂ ನಿವಿಟ್ಠೋಕಾಸಾದಿದಸ್ಸನೇನ "ಸಾಸಙ್ಕಾನೀ"ತಿ ಸಮ್ಮತಾನಿ। **ಸನ್ನಿಹಿತಬಲವಭಯಾನೀತಿ** ಚೋರೇಹಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಹತವಿಲುತ್ತಾಕೋಟಿತಭಾವದಸ್ಸನತೋ ಸನ್ನಿಹಿತಬಲವಭಯಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಚೇ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯಾತಿ**ಆದಿನಾ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಬ್ಯತಿರೇಕಮುಖೇನ ವಿಭಾವೇತಿ। **ಯತ್ರ ಹಿ ಪಿಣ್ಡಾಯಾತಿ**ಆದಿನಾ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣಮೇವ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಾಸಙ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಯಮೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸಾಸಙ್ಕಂ ವಾ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ ವಾ ಹೋತು, ವಟ್ಟತಿಯೇವ।

ಪಾಳಿಯಂ "ಸಿಯಾ ಚ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕೋಚಿದೇವ ಪಚ್ಚಯೋ ತೇನ ಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವಾಸಾಯ, ಛಾರತ್ತಪರಮಂ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನ ಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವಸಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅನ್ತರಘರೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಮನಕಿಚ್ಚೇ ಸತಿ ವಿಹಾರತೋ ಬಹಿ ಛಾರತ್ತಂ ವಿಪ್ಪವಾಸೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ। ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ಹಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಛಾರತ್ತಂ ವಿಪ್ಪವಾಸೋ ವುತ್ತೋ, ನ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ। ತೇನ ಚ **"ಪುನ ಗಾಮಸೀಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಗೋಚರಗಾಮತೋ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಸೇನಾಸನಂ, ಅಯಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಂ ಗತೋ ಹೋತೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತೋಯೇವ ಚ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) "ತತೋ ಚೇ ಉತ್ತರಿ ವಿಪ್ಪವಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏತ್ಥ "ಛಾರತ್ತತೋ ಉತ್ತರಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸೇನಾಸನೇ ಸತ್ತಮಂ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। **ಭದನ್ತಬುದ್ಧದತ್ತಾಚರಿಯೇನ** ಪನ ಪಾಕಟತರಂ ಕತ್ವಾ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತೇನ –

"ಯಂ ಗಾಮಂ ಗೋಚರಂ ಕತ್ವಾ, ಭಿಕ್ಖು ಆರಞ್ಞಕೇ ವಸೇ।
ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಠಪೇತುಂ ತಂ, ಮಾಸಮೇಕನ್ತು ವಟ್ಟತಿ॥

"ಅಞ್ಞತ್ಥೇವ ವಸನ್ತಸ್ಸ, ಛಾರತ್ತಪರಮಂ ಮತಂ।
ಅಯಮಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಪಕಾಸಿತೋ"ತಿ॥

"ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಿಲಾನೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಆಗತತ್ತಾ **"ಕೋಸಮ್ಬಕಸಮ್ಮುತಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕೋಸಮ್ಬಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಮ್ಮುತಿ **ಕೋಸಮ್ಬಕಸಮ್ಮುತಿ**। **ಸೇನಾಸನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾತಿ** ವುಸಿತವಿಹಾರಸ್ಸೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೂಪಚಾರೇಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ವಸಿತ್ವಾತಿ** ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ। ಗತಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅತಿದೂರತ್ತಾ **"ಏವಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತತ್ಥೇವಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಗತಟ್ಠಾನೇ।

ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪರಿಣತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೫೭-೬೫೯. ದಸಮೇ **ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಠಪಿತಭಾಗೇತಿ** ಅತ್ತನೋ ಘರೇಪಿ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಠಪಿತಕೋಟ್ಠಾಸೇ। “ಏಕಂ ಮಯ್ಹಂ, ಏಕಂ ಇಮಸ್ಸ ದೇಹೀ”ತಿ ಏವಂ ಏಕವಾಚಾಯ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ **“ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಏಕತೋ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಿ ಆಭತಾನೀತಿ** ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥಾಯ ಆಭತಾನಿ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಿ। ಪರಿಣತಭಾವಂ ಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ವುತ್ತವಿಧಿನಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೇನ ತೇಸಂ ಸನ್ತಕಮೇವ ವಿಞ್ಞಾಪಿತಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ - **“ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ದೇಥಾತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ।

೬೬೦. **ಪುಪ್ಫಮ್ಪಿ ಆರೋಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಇದಂ ಪರಿಣತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಚೇತಿಯೇ ಪೂಜಿತಂ ಪುಪ್ಫಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಚೇತಿಯೇ ಪೂಜೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। **ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾತಿ** ಸೇಸಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ। **ಇಮಸ್ಸ ಸುನಖಸ್ಸ ಮಾ ದೇಹಿ, ಏತಸ್ಸ ದೇಹೀತಿ** ಇದಂ ಪರಿಣತೇಯೇವ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ದಿನ್ನೇ ಪನ ತಂ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಭುಞ್ಜಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **“ಕತ್ಥ ದೇಮಾ**ತಿಆದಿನಾ ಏಕೇನಾಕಾರೇನ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಪತ್ತಿ ದಸ್ಸಿತಾ, ಏವಂ ಪನ ಅಪುಚ್ಛಿತೇಪಿ ಅಪರಿಣತಂ ಇದನ್ತಿ ಜಾನನ್ತೇನ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛತಿ, ತತ್ಥ ದಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ತೀಸುಪಿ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ವುತ್ತಂ। **ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛಥ, ತತ್ಥ ದೇಥಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ “ತುಮ್ಹಾಕಂ ರುಚಿಯಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛತಿ, ತತ್ಥ ದಾಪೇತುಂ ಲಭತಿ। **ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತನಯೇನೇವಾತಿ** “ಯತ್ಥ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ। ಸಙ್ಘಪರಿಣತಭಾವೋ, ತಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಣಾಮನಂ, ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪರಿಣತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪತ್ತವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ

ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದುತಿಯೋ ಭಾಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।